

Programmabegroting 2025-2028

gemeente
Haarlemmermeer

Colofon

Tekst, vormgeving en drukwerk

Gemeente Haarlemmermeer
Postbus 250
2130 AG Hoofddorp

Telefoon 0900 1852

E-mail: info@haarlemmermeer.nl

Internet: www.haarlemmermeer.nl

Deze rapportage is online te raadplegen via
planningencontrol.haarlemmermeer.nl

Fotografie

Henk Roolvink

Kees van der Veer

Danny

Jur Engelchor fotografie

Gemeente Haarlemmermeer

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Infographic.....	4
Algemeen.....	8
Leeswijzer.....	9
Financiële hoofdlijnen.....	12
Overzicht van baten en lasten.....	29
Samenstelling van de gemeenteraad en het college van B&W.....	31
Programma's.....	33
Bestuur, samenleving en publiekscontact.....	34
Veiligheid.....	46
Zorg en werk.....	54
Maatschappelijke ontwikkeling.....	71
Mobiliteit.....	93
Ruimtelijke ontwikkelingen.....	101
Wonen.....	118
Kwaliteit fysieke omgeving.....	126
Economische zaken.....	142
Overzicht algemene dekkingsmiddelen.....	152
Overzicht overhead.....	161
Paragrafen.....	169
Inleiding.....	170
Lokale heffingen.....	171
Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	178
Onderhoud kapitaalgoederen.....	193
Vastgoed.....	202
Subsidies.....	207
Financiering.....	218

Bedrijfsvoering.....	222
Verbonden partijen.....	226
Grondbeleid.....	246
Openbaarheid Wet open overheid (Woo).....	252
Financiële begroting.....	253
Grondslagen begroting.....	254
Denklijnen en maatregelen 2028.....	258
Strategische heroriëntatie 2021.....	261
Formatie en salarissen per cluster.....	262
Geprognosticeerde balans.....	263
Investerings.....	264
Beschrijving reserves.....	277
Financieel verloop reserves.....	279
Beschrijving voorzieningen.....	280
Financieel verloop voorzieningen.....	281
EMU-saldo.....	282
Overzicht incidentele baten en lasten.....	283
Overzicht structurele toevoegingen/onttrekkingen aan reserves.....	287
Verloop stelposten.....	288
Recapitulatie op taakveld.....	290
Verklarende woordenlijst.....	297

Voorwoord

Geachte leden van de raad,

Het blijven financieel onrustige tijden. Het nieuwe kabinet heeft geen maatregelen in het hoofdlijnenakkoord opgenomen om gemeentes in rustiger vaarwater te laten komen. Aan ons dus de taak om te blijven voorbereiden op kortingen vanuit het Rijk de komende jaren. Tegelijk blijven we in ons VNG- en G40-verband inzetten in Den Haag om de aangekondigde kortingen terug te draaien.

Het jaar 2025 is sluitend, maar helaas is deze begroting de eerste ooit waarbij de jaren in het meerjarenbeeld negatief zijn. Het is onze ambitie om dat de komende tijd om te buigen door, zoals we gewend zijn in de gemeente Haarlemmermeer, een gezond financieel beleid te voeren.

Omdat het financieel onzekere tijden zijn, is het vrijwel zeker dat de programmabegroting zoals die nu voorligt gedurende de komende maanden nog wel zal wijzigen. Uiteraard wordt u over de ontwikkelingen op de hoogte gehouden en heeft u altijd de mogelijkheid bij te sturen. We kijken uit naar een fijne samenwerking om de financiële positie van onze mooie gemeente gezond te houden.

Beryl van Straten
wethouder Financiën

Infographic

Inkomsten: waar komt het geld vandaan?

€ 634,4 miljoen

Eigen inkomsten gemeente

	Lokale heffingen (2)	€ 181,1 miljoen
	OZB	€ 102,5 miljoen
	Afvalstoffenheffing	€ 27,7 miljoen
	Toeristenbelasting	€ 15,3 miljoen
	Leges omgevingsvergunningen	€ 10,8 miljoen
	Rioolheffing	€ 13,8 miljoen
	Leges en retributies	€ 6,6 miljoen
	Precariobelasting	€ 0,1 miljoen
	Parkeergelden	€ 3,2 miljoen
	Reclamebelasting	€ 0,9 miljoen

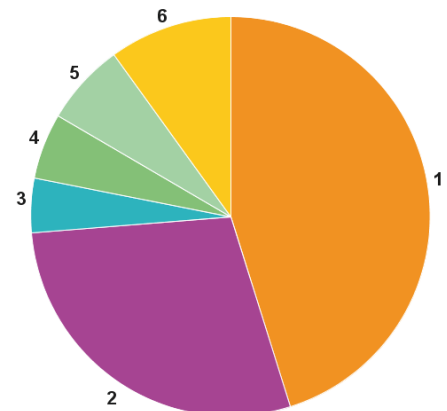
	Andere inkomstenbronnen	€ 167,1 miljoen
	Grondopbrengsten en winstnemingen (3)	€ 28,0 miljoen
	Reserves (4)	€ 33,9 miljoen
	Werk en inkomen (5)	€ 42,0 miljoen
	Overige (6)	€ 63,1 miljoen

Inkomsten van het Rijk

Uitkeringen gemeentefonds (1)
€ 286,3 miljoen

Hoeveel betaal ik gemiddeld in 2025 aan:

OZB	€ 392
Afvalstoffenheffing	€ 498
Rioolheffing	€ 178
Totale belastingdruk	€ 1.068
Gemiddelde belastingdruk in 2024	€ 993
Landelijk gemiddelde belastingdruk in 2024	€ 994

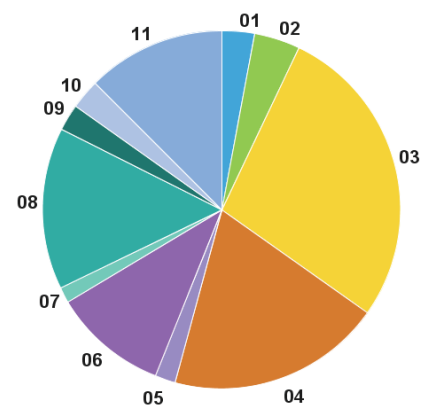
gemeente
Haarlemmermeer

Uitgaven: waar gaat het geld naar toe?

€ 625,3 miljoen

	Bestuur, samenleving en publiekscontact (01)	€ 18,8 miljoen
	Veiligheid (02)	€ 25,6 miljoen
	Zorg en werk (03)	€ 172,3 miljoen
	Maatschappelijke ontwikkeling (04)	€ 121,1 miljoen
	Mobiliteit (05)	€ 11,4 miljoen
	Ruimtelijke ontwikkelingen (06)	€ 65,0 miljoen
	Wonen (07)	€ 8,7 miljoen
	Kwaliteit fysieke omgeving (08)	€ 92,5 miljoen
	Economische zaken (09)	€ 15,0 miljoen
	Algemene dekkingsmiddelen (10)	€ 16,7 miljoen
	Overhead (11)	€ 78,2 miljoen

Algemeen

Leeswijzer

Wat is een programmabegroting?

Een programmabegroting heeft verschillende doelen. Het is een instrument voor de gemeenteraad om kaders, zowel inhoudelijk als financieel, te stellen. In de begroting leggen wij vast: doelen en maatschappelijke effecten, de producten en diensten die we als gemeente leveren (output) en de middelen die hiervoor beschikbaar zijn gesteld. Daarnaast is de programmabegroting voor het college van burgemeester en wethouders een middel om collegeprioriteiten te benoemen. Vervolgens legt het college bij de jaarstukken op basis van de programmabegroting verantwoording af over het behaalde resultaat.

Deze programmabegroting is op basis van de volgende uitgangspunten opgesteld:

- De Programmabegroting 2024-2027 en de Voorjaarsrapportage 2024 gelden als financieel uitgangspunt voor deze programmabegroting. De kapitaallasten zijn gebaseerd op het Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG) naar de standlijn van 1 januari 2024 en het geactualiseerde Investeringsplan. Onder het kopje 'Wat mag het kosten?' zijn verschillen ten opzichte van het voorliggende begrotingsjaar per beleidsdoel toegelicht.
- Na het opstellen van de voorjaarsrapportage heeft zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan met effect op het meerjarenbeeld. Voor een juiste weergave van dit meerjarenbeeld zijn deze meegenomen in de begroting. Dit betreft onder meer de

meicirculaire gemeentefonds en reeds genomen besluiten.

- Het investeringsplan is bij de voorjaarsrapportage geactualiseerd en deze effecten zijn verwerkt in het meerjarenbeeld. Het geactualiseerde [investeringsplan](#) maakt onderdeel uit van de financiële begroting.
- Gelet op het geprognosticeerde tekort in het meerjarenbeeld over de jaren 2022-2025 heeft de raad op 1 juli 2022 besloten tot een pakket ombuigingsmaatregelen oplopend tot € 13,2 miljoen in 2025 (2021.0001203). In het onderdeel [Strategische heroriëntatie 2021](#) van de financiële begroting is de stand van zaken van de implementatie van de maatregelen opgenomen. In de financiële effecten van het coalitieakkoord 2022-2026 is rekening gehouden met een bedrag van € 2 miljoen per jaar vanaf 2024 voor het verzachten van de ombuigingen.
- Het meerjarenbeeld laat vanaf 2026 elk jaar een tekort zien. Om deze tekorten te dekken worden denklijnen en maatregelen gepresenteerd in het onderdeel [Denklijnen en maatregelen 2028](#). Over deze maatregelen wordt besloten bij de behandeling van de Voorjaarsrapportage 2025.

De programmabegroting bestaat uit de volgende onderdelen:

Algemeen

In dit onderdeel komt het financiële meerjarenbeeld aan bod en wordt de financiële structuur van onze gemeente gepresenteerd. Om de informatie per programma in een breder

financieel kader te kunnen plaatsen, presenteren wij in dit hoofdstuk een totaaloverzicht van onze baten en lasten. Tevens wordt de ontwikkeling van het meerjarenbeeld ten opzichte van de Voorjaarsrapportage 2024 toegelicht. U vindt hier ook de samenstelling van de raad en het college.

Programma's

Ieder programma begint met een overzicht van de beleidsdoelen en activiteiten, de bijbehorende baten en lasten, en het verschil tussen de baten en lasten ten opzichte van het voorgaande begrotingsjaar. De hier opgenomen getallen zijn aan te sluiten met de onder 'wat mag het kosten' opgenomen baten en lasten voor mutaties reserves. Vervolgens wordt per programma ingegaan op wat we als gemeente willen bereiken, wat we daarvoor gaan doen en hoeveel het mag kosten.

- Maatschappelijk doel
Hier geven we informatie om de reikwijdte van het programma aan te geven en in perspectief te plaatsen. Bij het maatschappelijk doel beschrijven wij het gewenste maatschappelijk effect, waar het programma als geheel zich op richt en benoemen wij de daarbij betrokken verbonden partijen. Ook de beleidsnota's die betrekking hebben op het programma staan hier op een rij. Tot slot worden de verbonden partijen hier toegelicht (de financiële gegevens en eventuele risico's hiervan zijn opgenomen in de [Paragraaf verbonden partijen](#)).
- Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?
De beleidsdoelen die voortvloeien uit het bovenstaande contextuele deel dragen bij aan de realisatie van het maatschappelijk doel. Per beleidsdoel gaan we in op de activiteiten die de gemeente onderneemt en op de verantwoordelijkheid die de gemeente heeft, ook in relatie tot externe partijen. Daar waar nodig lichten we activiteiten nader toe.
 - Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moeten wij in de programma's in de begroting (artikel 8 BBV) de beoogde en gerealiseerde maatschappelijke effecten van de verschillende programma's toelichten aan de hand van zogenaamde beleidsindicatoren. Deze indicatoren dragen bij aan het beleidsmatiger maken van begroting en jaarstukken. De raad kan zich op deze manier op belangrijke momenten in een beleidscyclus een beeld vormen over de behaalde en te behalen beleidsresultaten. Omdat het wenselijk is de resultaten van gemeenten onderling te kunnen vergelijken, is in de [Regeling beleidsindicatoren](#) gemeenten een uniforme lijst van

beleidsindicatoren vastgesteld. Voor de indicatoren wordt aangesloten bij reeds bestaande bronnen, zoals het CBS en DUO. De actuele lijst bestaat uit 34 verplichte indicatoren. Daarnaast heeft de raad besloten een aantal niet-verplichte lokale indicatoren te handhaven ([2017.0063489](#)). In de tabellen bij de programma's is aangegeven waar het de verplichte (BBV) en niet-verplichte lokale indicatoren betreft. De website [waarstaatjegemeente.nl](#) biedt een overzicht van indicatoren per thema, waaronder de verplichte BBV indicatoren. Indien deze website als bron bij een BBV indicator vermeld wordt, betreft het de daarop vermelde informatie per 19 augustus 2024. Indien er nog geen data bekend is, is dit met 'n/b' (niet bekend) aangegeven. Aanvullend biedt de website [onderzoek.haarlemmermeergemeente.nl](#) kennis en onderzoeksresultaten over de Haarlemmermeerse samenleving.

- Wat mag het kosten?
De baten en de lasten van de beleidsdoelen staan hier meerjarig in een tabel.
 - Verschillen tussen de begrotingsjaren groter of gelijk aan € 200.000 lichten we toe conform de financiële verordening. Verschillen die voortvloeien uit het (in de financiële begroting opgenomen) investeringsplan in de vorm van kapitaallasten worden alleen globaal toegelicht wanneer deze groter zijn dan € 250.000.
 - Conform de notitie overhead van de commissie BBV worden de personeelslasten van het primaire proces aan de programma's toegerekend. Het betreffen lasten van werkzaamheden die direct aan de in de programma's opgenomen beleidsdoelen kunnen worden toegerekend. De lasten van het ondersteunende proces worden verantwoord onder het 'Overzicht overhead'. Een gewijzigde inzet van personeel kan leiden tot verschuivingen tussen programma's waardoor budgettaire neutrale voor- en nadelen kunnen ontstaan. Een totaaloverzicht van de formatie en salarissen per cluster staat in de financiële begroting, [Tabel 169](#).

Paragrafen

Het BBV bepaalt dat in de programmabegroting paragrafen worden opgenomen, waarin de beleidslijnen worden vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten en lokale heffingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan worden gebundeld in een kort overzicht, zodat we u voldoende inzicht bieden. De paragrafen geven

een dwarsdoorsnede van de begroting en leveren daarmee extra informatie voor het beoordelen van de financiële positie.

Financiële begroting

In de financiële begroting zijn de algemene uitgangspunten en grondslagen opgenomen die gehanteerd zijn bij het opstellen van de

programmabegroting. Verder worden verschillende financiële totaaloverzichten gepresenteerd. Hier vindt u onder andere een overzicht van de [strategische heroriëntatie 2021](#), de [denklijnen en maatregelen 2028](#), de [geprognosticeerde balans](#), overzichten van [reserves](#) en [voorzieningen](#), [salarissen](#) en het [investeringsplan](#).

Financiële hoofdlijnen

Het financiële beeld

We staan voor een gezonde financiële positie van de gemeente Haarlemmermeer, op de korte en op de lange termijn. Daarbij is zicht op een materieel sluitend meerjarenbeeld een belangrijk uitgangspunt. Niet alleen voldoen we hiermee aan de Gemeentewet, waarin is opgenomen dat de raad erop moet toe zien dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is, ook voorkomen we dat financiële problemen worden doorgeschoven naar toekomstige generaties. Het is niet eerder voorgekomen dat in een programmabegroting alle jaren van het meerjarenbeeld negatief zijn. Door nu toe te werken naar een structureel sluitend meerjarenbeeld, met een buffer voor onvoorziene situaties, moet er rust komen rondom onze financiën. Daarom is het belangrijk dat er nu richtinggevend uitspraken worden gedaan over de noodzakelijke maatregelen op basis van de in deze programmabegroting gepresenteerde denklijnen. Bij de Voorjaarsrapportage 2025 kunnen dan definitieve besluiten worden genomen. Het is daarbij altijd mogelijk om later terug te komen op genomen besluiten, als de ontwikkeling van de gemeentefinanciën hier aanleiding toe geeft. Het eventueel bijstellen van genomen besluiten over de ombuigingen die vallen in de jaren 2027 en 2028 kan ook bij de coalitieonderhandelingen na de gemeenteraadsverkiezingen in 2026. Gezien de wet- en regelgeving is het noodzakelijk dat het meerjarenbeeld vanaf de Voorjaarsrapportage

2025 structureel sluitend is voor alle begrotingsjaren.

De prognoses in de Voorjaarsrapportage 2024 lieten voor 2025 een structureel sluitende begroting zien. Vanaf 2026 was sprake van een tekort oplopend tot € 19 miljoen. Belangrijkste oorzaak van het tekort vanaf 2026 is de terugval van de algemene uitkering uit het gemeentefonds doordat in het Coalitieakkoord Rutte IV het gemeentefonds vanaf dat jaar is gekort met € 3 miljard. Dit is later deels gerepareerd door het definitief schrappen van de opschalingskorting van € 675 miljoen.

Belangrijk is dat het financieel perspectief is verbeterd na het opstellen van de voorjaarsrapportage. De doorrekening van de meicirculaire 2024 gemeentefonds liet een voordeel zien en de financieringsbehoefte voor de jaren 2025–2028 is geactualiseerd ten opzichte van de Voorjaarsrapportage 2024. Het tekort in 2028 wordt nu geraamd op € 13,4 miljoen. Hierbij is geen rekening gehouden met structurele claims die in de Voorjaarsrapportage 2024 incidenteel gedekt zijn. Deze lopen op tot € 4,5 miljoen. Daarnaast is de verwachting reëel dat er vanuit het sociaal domein in de toekomst nog nadelige ontwikkelingen zijn. Daarom is het verstandig om rekening te houden met € 7 miljoen aan knelpunten, waarmee de taakstelling voor de ombuigingen op afgerond € 20 miljoen komt. In het hoofdstuk [Denklijnen en maatregelen 2028](#) is

een bedrag van € 36,8 miljoen als mogelijke ombuigingen opgenomen. Hiermee is er ruimte voor de raad om keuzes te maken.

Uit deze begroting blijkt dat de uitgangspositie om te komen tot een sluitend meerjarenbeeld goed is. Onze weerstandsratio is uitstekend, wat ruimte geeft om onvoorziene situaties op te vangen. In 2025 stijgt de opbrengst van de onroerendezaakbelastingen en overige tarieven met slechts 0,1%. Dit is het gevolg van de in het begrotingsjaar 2024 ingevoerde nacalculatie van de indexering van de baten en lasten, waardoor de verhoging in 2024 nu deels wordt gecompenseerd. Hier staat tegenover dat de tarieven voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing met respectievelijk 12% en 13,8% moeten stijgen om deze taken 100% kostendekkend te houden.

Wij zijn ons er van bewust dat het nu geraamde tekort in 2028 zeker nog zal wijzigen. Het ramen van de baten en lasten is geen exacte wetenschap en we zijn uitgegaan van de nu

bekende informatie. De regering zal rondom Prinsjesdag nog met een uitwerking van het Hoofdlijnenakkoord komen. Alhoewel wij ons samen met de VNG en de G40 inzetten voor meer middelen in het gemeentefonds, lijkt de verwachting reëel dat dit niet gebeurt. In het Hoofdlijnenakkoord is hier niets over opgenomen. In het Hoofdlijnenakkoord is wel opgenomen dat specifieke uitkeringen worden overgeheveld naar het gemeentefonds met een korting van 10%. Onduidelijk is hoe die korting verwerkt wordt. Als gekozen wordt voor een generieke korting dan kan dit voor Haarlemmermeer oplopen tot € 5 miljoen lagere algemene uitkering. Ons uitgangspunt is dat dit goed gemaakt moet worden door lagere uitgaven op de taken die nu bekostigd worden door een specifieke uitkering en niet uit de algemene middelen gecompenseerd wordt (conform de motie 'Geen Haagse knaken, geen Haagse taken'). Een andere onzekerheid is het voornemen in het Hoofdlijnenakkoord om de stijging van de gemeentelijke woonlasten (OZB) te maximeren. Hierover moeten afspraken worden gemaakt met de gemeenten.

Ontwikkeling meerjarenbeeld

Na het vaststellen van het meerjarenbeeld 2025-2028 in de Voorjaarsrapportage 2024 zijn er autonome ontwikkelingen geweest waardoor het

meerjarenbeeld wijzigt. Het actuele meerjarenbeeld is nu als volgt:

Tabel 1

Omschrijving (bedragen x € 1 miljoen; min = nadeel)	2025	2026	2027	2028
Geraamd saldo Voorjaarsrapportage 2024	6,21	-6,90	-11,69	-19,01
Kapitaallasten en financieringsresultaat	0,60	0,51	0,73	2,69
Herberekening kostendekkendheid afvalstoffen- en rioolheffing	1,57	1,76	1,60	1,44
Meicirculaire gemeentefonds	0,74	1,34	1,12	1,12
Onroerendezaakbelastingen niet-woningen	0,43	0,43	0,43	0,43
Stop bijplaatsen en verrommeling	-0,25	-0,20	0,00	0,00
Diverse mutaties	-0,21	-0,20	-0,19	-0,09
Geactualiseerd meerjarenbeeld	9,10	-3,25	-8,00	-13,44

Het geactualiseerde meerjarenbeeld heeft als uitgangspunt de besluitvorming over de Voorjaarsrapportage 2024. Daarbij is gezien het negatieve meerjarenbeeld besloten een aantal mutaties niet te verwerken in het meerjarenbeeld, dan wel structurele mutaties alleen incidenteel tot en met 2025 te honoreren. Hierbij is de overweging geweest dat besluitvorming over het structureel ramen van deze mutaties 'uitstelbaar' was, omdat het mogelijk is dat de raad het betreffende beleid bijstuurt, bijvoorbeeld in het kader van de ombuigingen. Daarmee voldeden deze mutaties niet aan het criteria van de drie O's (Onvoorzien, Onvermijdelijk en Onuitstelbaar). Bij ongewijzigd beleid ontstaan er echter knelpunten in de uitvoering van het beleid en moeten deze mutaties wel verwerkt worden in het

meerjarenbeeld. Om een juist beeld te krijgen van de met de ombuigingen in te vullen taakstelling, is het noodzakelijk rekening te houden met deze knelpunten. Het gaat hierbij met name om de posten opgenomen in [bijlage 3](#) van de Voorjaarsrapportage 2024. Dit betreft onder andere de beheerplannen fysieke leefomgeving. Verder zijn in het meerjarenbeeld onvoldoende middelen beschikbaar voor de uitvoering van de Wet inburgering en de asielopgave. Tevens is de verwachting, dat het beroep op jeugdhulp en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) de komende jaren verder zal groeien, boven op de al geraamde stelpost Volumestijging jeugdzorg & Wmo. Hiermee is in de cijfers nog geen rekening gehouden, omdat het om een subjectieve inschatting gaat. Gezien de realisatie in de

afgelopen jaren is het verstandig hier wel rekening mee te houden.

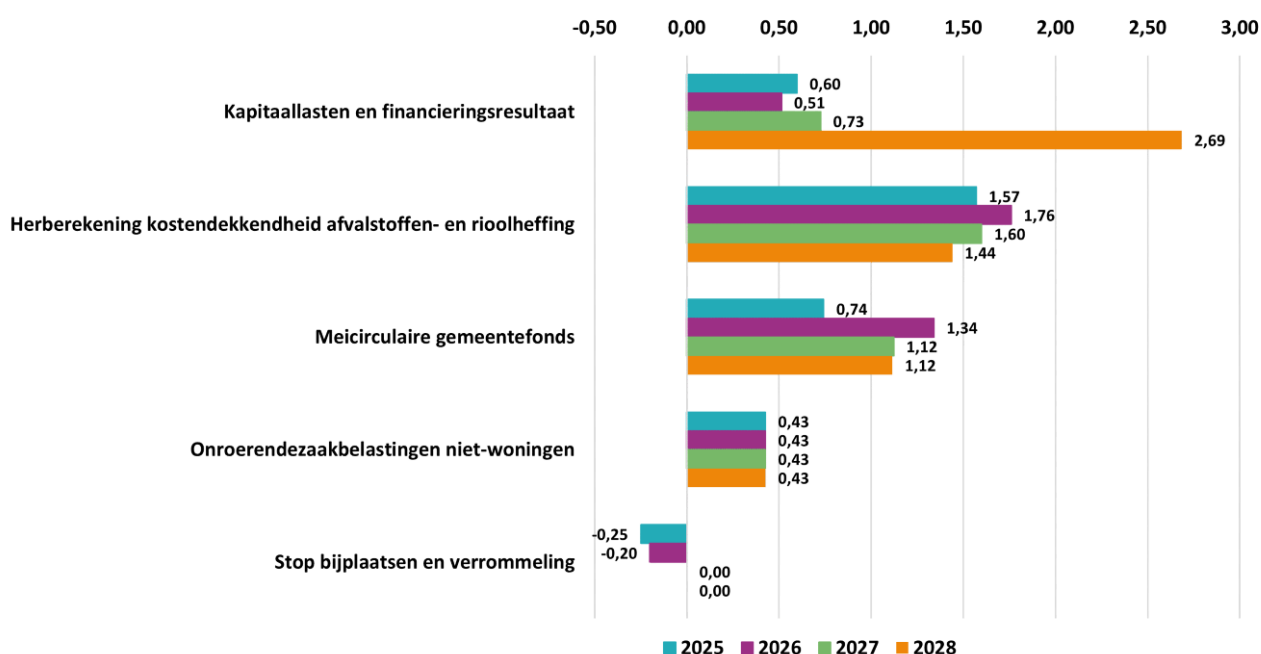
Inclusief de hier beschreven knelpunten wordt de taakstelling voor de ombuigingen dan als volgt:

Tabel 2

Omschrijving (bedragen x € 1 miljoen; min is nadeel)	2025	2026	2027	2028
Geactualiseerd meerjarenbeeld	9,10	-3,25	-8,00	-13,44
Structurele lasten incidenteel gedekt/niet meegenomen in VJR2024		-3,67	-4,51	-4,51
Ontwikkelingen jeugdzorg en Wmo		-1,00	-1,50	-2,00
Taakstelling ombuigingen	9,10	-7,92	-14,01	-19,95

Toelichting grootste afwijkingen

Grootste afwijkingen (bedragen x € 1 miljoen)

Figuur 1

Kapitaallasten en financieringsresultaat

De financieringsbehoefte voor de jaren 2025–2028 is geactualiseerd ten opzichte van de Voorjaarsrapportage 2024. De prognoses van de saldi van de reserves en voorzieningen zijn bijgesteld, evenals de geplande uitgaven van het investeringsplan 2024–2028. In de berekeningen is voor het aantrekken van langlopende geldleningen gerekend met 3,75%. Omdat de ontwikkelingen op de kapitaalmarkt onzeker zijn, is bij de berekening van het weerstandsvermogen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing rekening gehouden met het risico dat de rente verder stijgt.

De bijstellingen resulteren vooral in 2028 in een voordeel. Een belangrijke oorzaak is een voordeel van € 1,8 miljoen doordat bij het toevoegen van het begrotingsjaar 2028 aan het meerjarenbeeld in de voorjaarsrapportage er geen rekening mee was gehouden dat de hogere rentelasten voor het nieuwe gemeentehuis gedekt worden door

het wegvallen van de huurlasten van de huidige huisvesting. Dit is nu gecorrigeerd.

Herberekening kostendekking afvalstoffen- en rioolheffing

Bij de berekening van de kostendekking van de afvalstoffen- en rioolheffing wordt rekening gehouden met de toerekening van kosten van overhead en de compensabele BTW. Als gevolg van hogere lasten wordt in 2025 een hoger bedrag aan compensabele BTW toegerekend. De hogere lasten bij de rioolheffing zijn gebaseerd op het vastgestelde Programma riolering en stedelijk water (PRSW). Bij de afvalinzameling en -verwerking wordt de stijging van de lasten met name veroorzaakt door:

- een noodzakelijke extra bewerking van het restafval in verband met de door het Afval Energie Bedrijf (AEB) Amsterdam (dat ons restafval verwerkt) geëiste 100% garantie dat het restafval vrij is van lachgascilinders;

- extra lasten als gevolg van de ingebruikname van een nieuwe milieustraat in Nieuw-Venep;
- een indexering van het contract van Meerlanden in verband met loon- en prijsstijgingen.

Tevens is zowel bij de afvalinzameling en – verwerking als bij de rioleringstaken sprake van extra inzet van personeel. Hierdoor wordt er meer overhead toegerekend aan deze taken.

Meicirculaire gemeentefonds

Het netto-effect van de mutaties op basis van de meicirculaire 2024 gemeentefonds (brief aan de raad 18 juni 2024, [XS-24053111.319](#)) wordt nu verwerkt. Het Rijk en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) hebben dit voorjaar in het Bestuurlijk Overleg Financiële Verhoudingen (BOFv) afspraken gemaakt om tot een stabiele en betere beheersbare financiering voor de komende jaren te komen. Afgesproken is dat vanaf 2026 de oploop van de opschalingskorting definitief wordt geschrapt, in combinatie met het vanaf 2024 vervroegd invoeren van de nieuwe financieringssystematiek (bbp-systematiek) voor gemeenten. Deze directe overgang naar de bbp-systematiek heeft, met uitzondering van het jaar 2025, geen financiële gevolgen voor gemeenten omdat besloten is de effecten volledig te dempen door middel van incidentele compensatie. Voor 2025 is er sprake van een incidenteel nadeel van afgerond € 5 miljoen. Verder betreffen de mutaties ten opzichte van de voorjaarsrapportage ontwikkelingen in de uitkeringsbasis,

hoeveelheidsverschillen en wordt de ruimte onder het plafond van het BTW compensatiefonds hoger ingeschat.

Onroerendezaakbelastingen niet-woningen

Uit de eerste rapportage 2024 (standlijn 1 april 2024) van Cocensus blijkt dat de waarde van de bedrijfspanden in aanbouw hoger is dan eind 2023 ingeschat. Als gevolg van deze extra areaaluitbreiding stijgt de opbrengst van de Onroerendezaakbelastingen (OZB) niet-woningen structureel.

Stop bijplaatsen en verrommeling

Op 4 juli 2024 heeft de raad de motie '[Stop bijplaatsen en verrommeling](#)' aangenomen en het college opgedragen om de voorlichting en communicatie over onwenselijk gedrag van mensen die (grof) afval bijplaatsen bij brengparkjes onverkort door te zetten en daarnaast bijplaatsingen en verrommeling van de openbare ruimte tegen te gaan door extra handhaving capaciteit te creëren in de vorm van werkervaringsplaatsen. Hiervoor wordt een samenwerking met het Werkgeversservicepunt (WSP) gestart voor een periode van twee jaar. Het hiervoor benodigde budget bedraagt € 250.000 per jaar. Voor 2024 wordt € 50.000 geraamd in de Najaarsrapportage 2024. In deze programmabegroting wordt voor 2025 € 250.000 en voor 2026 € 200.000 geraamd. Deze extra lasten worden niet meegenomen in de tarieven van de afvalstoffenheffing maar gedekt uit de algemene middelen.

Denklijnen en maatregelen 2028

In deze programmabegroting wordt aan de raad een meerjarenbeeld gepresenteerd waarin de jaren 2026 tot en met 2028 een tekort laten zien. Dit tekort wordt veroorzaakt door de lagere inkomsten vanuit het Rijk vanaf 2026, het ravijnjaar. In de afgelopen periode is de raad betrokken bij de voorbereidingen van het college om te komen tot een sluitend meerjarenbeeld. Op 21 december 2023 heeft de gemeenteraad naar aanleiding van het plan van aanpak in de motie '[Haastige spoed is zelden goed](#)' het college opgedragen:

- te beginnen met het inventariseren met ombuigingsopties door middel van scenario's en daarbij aangeven wat beïnvloedbaar is en wat niet;
- bij de Voorjaarsrapportage 2024 de ombuigingen niet in te boeken;
- de ombuigingen pas te betrekken bij de Voorjaarsrapportage 2025 om een sluitende begroting voor 2026 te realiseren.

Op 29 februari 2024 zijn aan de raad in een informatieve bijeenkomst acht denklijnen met mogelijke maatregelen aan de raad gepresenteerd. Deze denklijnen zijn:

1. We ontzien kwetsbare inwoners
2. Een ander niveau van dienstverlening
3. Concentreer & combineer voorzieningen
4. Realisme in de groei
5. Scherper aan de wind varen (technische maatregelen)
6. Meer inzet op profijtbeginsel
7. Inkomsten in balans brengen
8. Geen Haagse knaken, geen Haagse taken

Zoals aangegeven in de voorjaarsrapportage presenteren wij in deze programmabegroting de denklijnen met de bijbehorende maatregelen met hun consequenties voor een eerste discussie met de raad. Door het voortschrijden van de tijd en de nadere uitwerking is een aantal maatregelen niet meer gelijk aan de presentatie van destijds, dat is onvermijdelijk. In de tabel opgenomen in het

hoofdstuk Financiële begroting, onderdeel [Denklijnen en maatregelen 2028](#), staan deze maatregelen met een ander getal, € 0 of p.m. De raad ontvangt de volledige uitwerking van de denklijnen en de maatregelen en de aansluiting op de presentatie van 29 februari 2024 in een separaat document na de behandeling van de programmabegroting en de keuzes van ons college. De getallen blijven in deze opzet een beredeneerde schatting. Na de keuzes zullen de maatregelen in de Voorjaarsrapportage 2025 als begrotingswijziging worden verwerkt zoals dit in de motie is verwoord.

De presentatie van de mogelijke maatregelen sluit aan bij het eerste aandachtspunt in het begrotingsadvies (deel 2) dat door de VNG is uitgebracht op 11 juni 2024 ([Lbr. 24/021](#)):

- Benoem de financiële en inhoudelijke consequenties van noodzakelijke bezuinigingen en/of lastenverzwaring, ook van ombuigingen die eerder zijn ingezet.
- Maak boekjaar 2025 sluitend, rekening houdend met de wijze waarop de financiële toezichthouders omgaan met de incidentele korting van 2025.
- Voer geen bezuinigingen door op andere beleidsterreinen vanwege de groei van de kosten voor jeugdzorg.
- Overweeg rekening te houden met toekomstige ontwikkelingen rondom het Btw

Compensatiefonds (BCF) en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo).

Wij gaan uit van een taakstelling ter grootte van het tekort van 2028 plus € 7 miljoen aan resterende knelpunten, tezamen: € 20,4 miljoen. De lijst met mogelijke maatregelen loopt op tot een bedrag van € 36,8 miljoen. In deze lijst maatregelen zit een grote component financieel-technische maatregelen waarvan het op voorhand verstandig lijkt om niet alle maatregelen door te voeren, maar een keuze te maken zodat de begroting en de financiële positie van de gemeente niet ondermijnd wordt.

Ook dan blijft er nog afdoende keuzeruimte. In de lijst met maatregelen, om te komen tot een sluitend meerjarenbeeld, is geprobeerd om een zo evenwichtig pakket aan maatregelen samen te stellen. Dat 'evenwichtig' is opgevat als:

- naar de aard van de maatregelen: niet alleen inkomsten, maar ook uitgaven en technische maatregelen én
- naar de breedte van de programma's in de begroting.

In [Tabel 3](#) is het totaal van de maatregelen per denklijn weergegeven. In het onderdeel [Denklijnen en maatregelen 2028](#) van de financiële begroting is de lijst met maatregelen, inclusief het maatschappelijk gevolg, per denklijn opgenomen.

Tabel 3

Denklijn (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2025	2026	2027	2028
1. We ontzien kwetsbare inwoners	50	-240	425	650
2. Een ander niveau van dienstverlening	-25	163	1.853	2.094
3. Concentreer & combineer voorzieningen	0	350	1.614	1.614
4. Realisme in de groei	0	0	900	900
5. Scherper aan de wind varen (technische maatregelen)	165	1.786	14.171	13.357
6. Meer inzet op profijtbeginsel	0	513	1.951	1.951
7. Inkomsten in balans brengen	0	5.700	10.350	10.350
8. Geen Haagse knaken, geen Haagse taken	1.350	4.950	5.250	5.883
Totaal	1.540	13.321	36.513	36.797

Strategische heroriëntatie 2021

Gelet op het geprognosticeerde tekort in het meerjarenbeeld over de jaren 2022-2025 heeft de raad op 1 juli 2021 besloten tot een pakket maatregelen oplopend tot € 13,2 miljoen in 2025 ([2021.0001203](#)). Op basis van het coalitieakkoord 2022-2026 zijn de ombuigingen vanaf 2025 met structureel € 2 miljoen per jaar verlaagd. Oorzaken van het voorspelde tekort zijn met name de kosten van de jeugdzorg en de Wmo, vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte en structureel minder middelen van het Rijk na de herijking van de verdeling van de algemene uitkering van het gemeentefonds. In januari 2021 is

daarom via een strategische heroriëntatie gestart om op alle beleidsterreinen te zoeken naar ombuigingen die bijdragen aan een toekomstbestendig meerjarenbeeld. Uitgangspunt daarbij was dat de keuzes waar te bezuinigen steeds voortvloeien uit het antwoord op de vraag 'Wat voor gemeente willen we zijn?'. Daarbij gelden de volgende drie overkoepelende uitgangspunten:

1. wij proberen individuele voorzieningen voor de minima in onze samenleving zoveel mogelijk te ontzien;

- wij zijn een gemeente die kan en wil groeien en daarin staat het realiseren van woningen voor onze inwoners centraal;
- wij proberen inwoners en ondernemers zoveel mogelijk te ontzien met lastenverzwaring.

De te realiseren ombuigingen

In Tabel 4 is een recapitulatie van de te realiseren ombuigingen opgenomen en de stand van zaken

in hoofdlijnen. In het onderdeel [Strategische heroriëntatie 2021](#) van de financiële begroting is een specificatie van de maatregelen opgenomen die de status onzeker hebben. Uit dit laatste blijkt dat de realisatie van twee posten onzeker is. In totaal € 1,2 miljoen. Vooral nog wordt ervan uitgegaan dat deze posten wel gerealiseerd worden. In een volgend P&C-product wordt hier weer over gerapporteerd.

Tabel 4

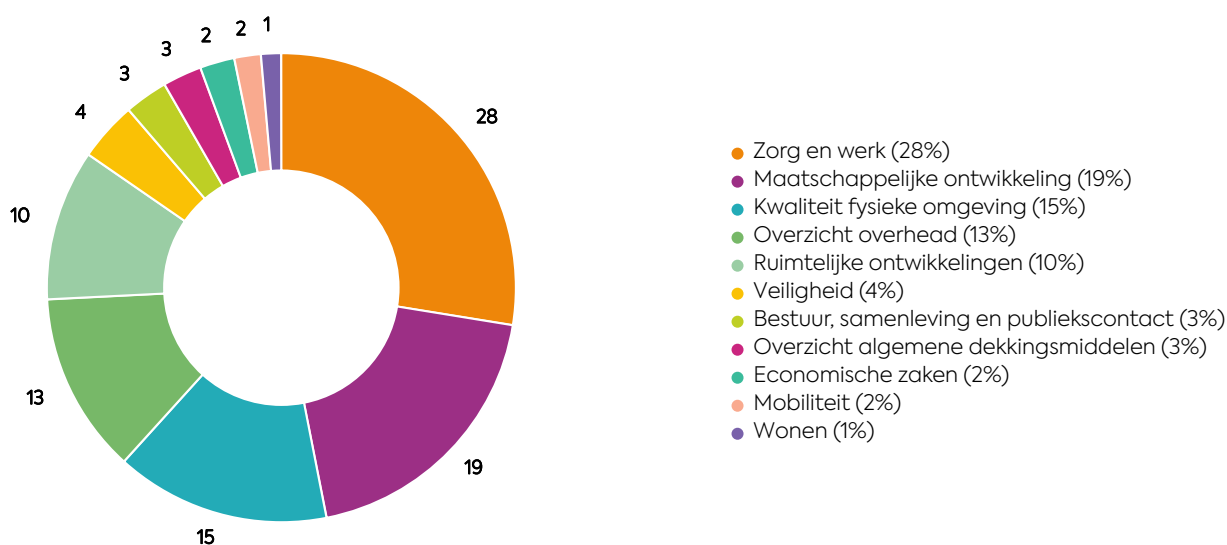
Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Totaal maatregelen conform raadsvoorstel 2021.0001203	8.379	13.198	13.198	13.198	13.198
Mutaties:					
- volgens de Programmabegroting 2022-2026	-114	-100	-100	-100	-100
- verzachten ombuigingen	-1.537	-2.001	-2.001	-2.001	-2.001
- volgens de Voorjaarsrapportage 2023	-218	-208	-189	-189	-189
Totaal strategische heroriëntatie	6.510	10.889	10.908	10.908	10.908
Stand van zaken:					
- gerealiseerd	4.960	5.745	5.764	5.764	5.764
- volgens planning	351	3.944	3.944	3.944	3.944
- onzeker	1.200	1.200	1.200	1.200	1.200
Totaal stand van zaken	6.510	10.889	10.908	10.908	10.908

Lasten

De totale lasten (inclusief stortingen in de reserves) van Haarlemmermeer worden voor 2025 geraamd op € 625,3 miljoen. Met de lasten worden de beleidsdoelen van de programma's gerealiseerd. In de programmabegroting zijn de beleidsdoelen opgedeeld in negen programma's.

Verder zijn er lasten die vallen onder de overzichten 'Algemene dekkingsmiddelen' en 'Overhead'. In [Figuur 2](#) is weergegeven hoe de lasten over de verschillende programma's en algemene dekkingsmiddelen en overhead zijn verdeeld.

Lasten 2025

Figuur 2

De programma's Zorg en werk en Maatschappelijke ontwikkeling behelzen samen

€ 293 miljoen. Binnen het programma Zorg en werk vallen de lasten voor de uitvoering van de

Wet maatschappelijke ondersteuning, de Jeugdwet en de Participatiewet. Onder Maatschappelijke ontwikkeling worden onder meer de kosten van onderwijshuisvesting, cultuur en sport verantwoord. De lasten voor het fysieke domein vallen vooral onder de programma's Ruimtelijke ontwikkelingen

en Kwaliteit fysieke omgeving, samen € 157 miljoen.

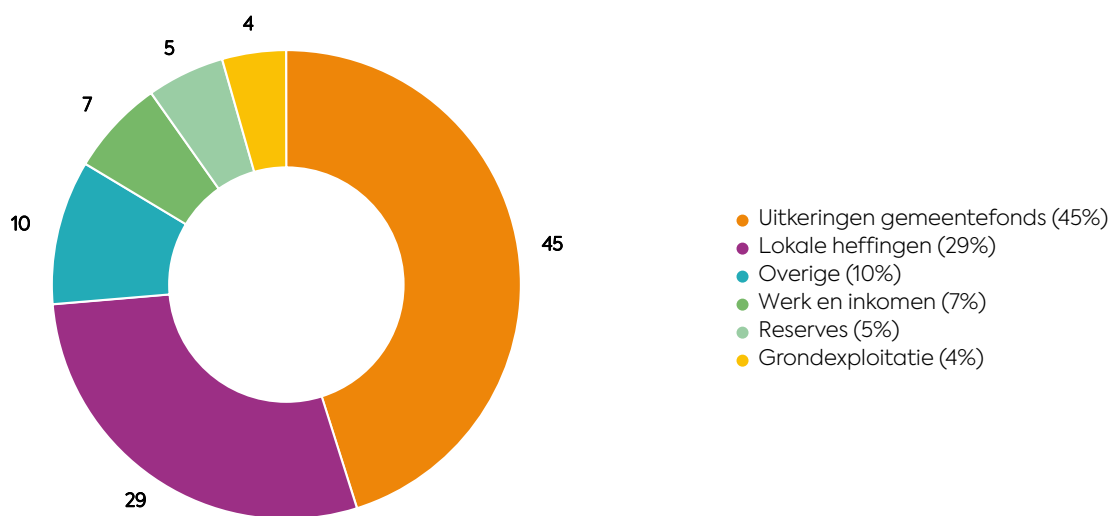
Alle programma's, de algemene dekkingsmiddelen en de overhead worden uitgebreid toegelicht in het hoofdstuk [programma's](#).

Baten

Alle in de programmabegroting geraamde lasten moeten worden gedekt door de baten (inkomsten) om te komen tot een sluitende begroting. De totale baten (inclusief storting in de

reserves) van Haarlemmermeer worden voor 2025 geraamd op € 634,4 miljoen. In [Figuur 3](#) is in hoofdlijnen aangegeven waar de baten uit bestaan.

Baten 2025

Figuur 3

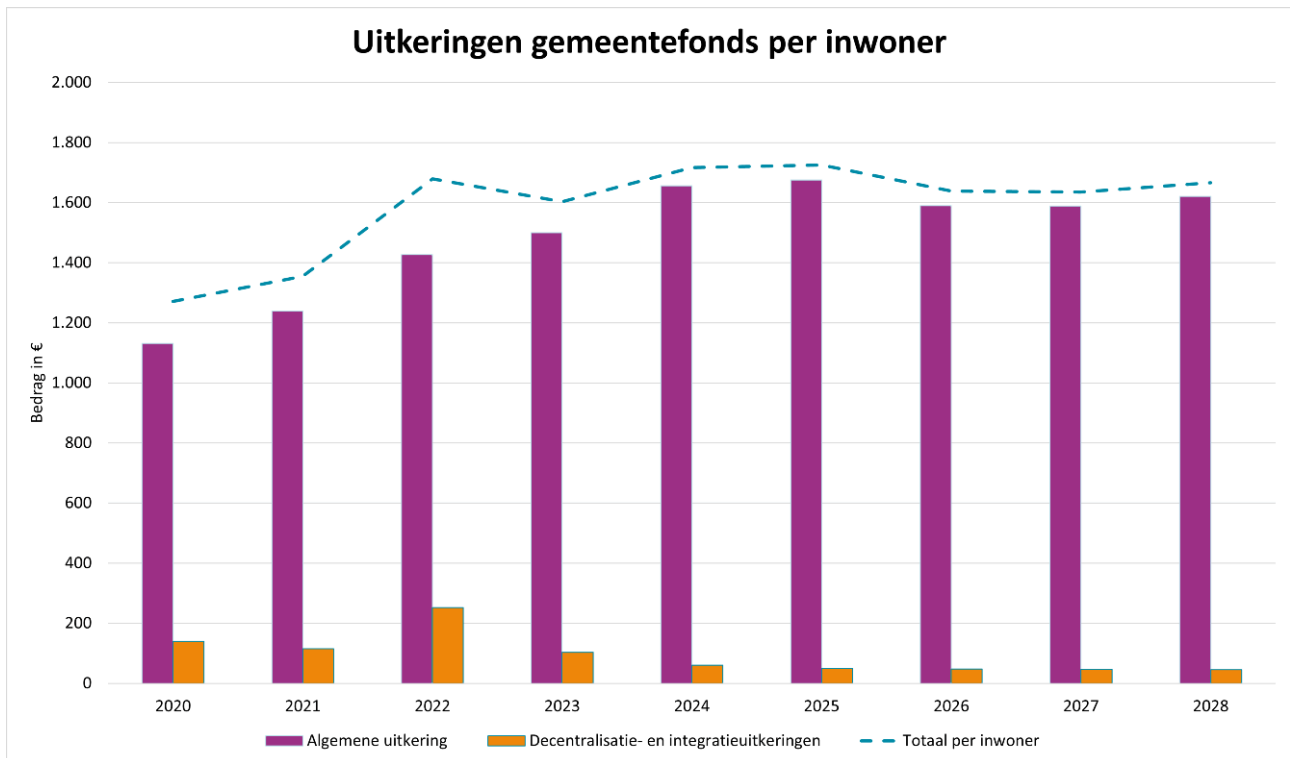
De baten en de lasten van de grondexploitatie worden budgettair neutraal geraamd en worden verantwoord onder het programma Ruimtelijke ontwikkelingen. Een resultaat op de grondexploitatie wordt verrekend met de Algemene reserve grondzaken.

Uitkeringen gemeentefonds

De grootste inkomstpost zijn de uitkeringen uit het gemeentefonds die van het Rijk ontvangen

worden. Deze uitkeringen zijn vrij besteedbaar en worden verantwoord onder het Overzicht algemene dekkingsmiddelen, [onderdeel B: Uitkeringen gemeentefonds](#).

Het meerjarig verloop van de uitkeringen uit het gemeentefonds per inwoner blijkt uit [Figuur 4](#).

Figuur 4

Gemeentelijke belastingen

Andere grote inkomstenbronnen zijn de gemeentelijke belastingen (lokale heffingen). Deze heffingen kunnen worden opgedeeld in de vrij besteedbare belastingen, met name de onroerendezaakbelastingen (OZB), en de heffingen voor een specifiek doel, zoals de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Heffingen met een specifiek doel mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. Bij de berekening van de tarieven is 100% kostendekkendheid het beleidsuitgangspunt. Bij het vaststellen van de opbrengsten van de vrij besteedbare belastingen heeft de raad een grote mate van vrijheid.

Belastingdruk huishoudens

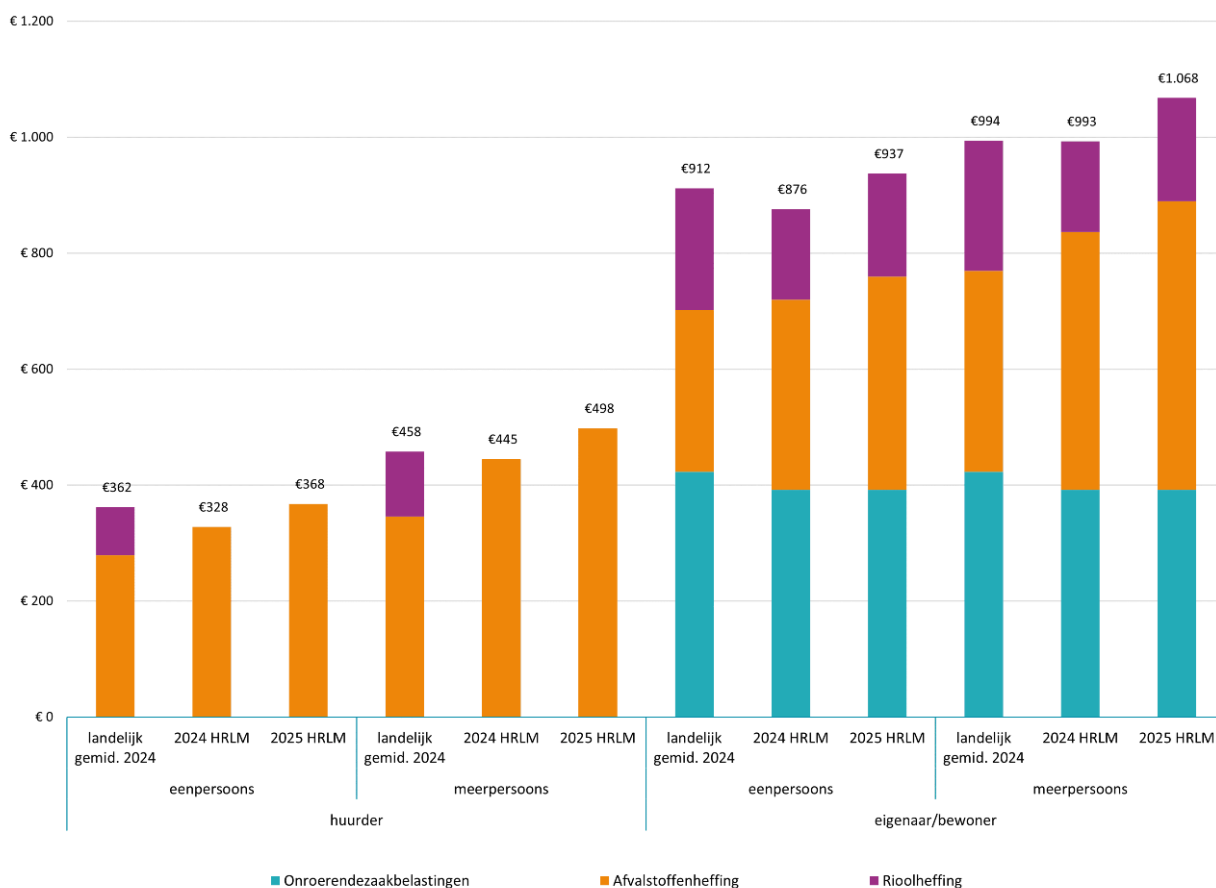
Voor de huishoudens van Haarlemmermeer is de ontwikkeling van de gemeentelijke belastingdruk van belang. Uit [Figuur 5](#) blijkt dat de belastingdruk

over 2025 voor eigenaren van woningen stijgt. Dit betreft de OZB die gemiddeld per huishouden met 0,1% inflatie stijgt. Verder stijgt de afvalstoffenheffing met 12% en de rioolheffing met 13,8%. In totaal stijgt de belastingdruk voor een meerpersoonshuishouden met een eigen huis met 7,5% ten opzichte van 2024. Voor een huurder met een meerpersoonshuishouden is de stijging 12%.

In de berekening van de belastingdruk is voor een meerpersoonshuishouden voor de afvalstoffenheffing uitgegaan van het tarief voor een rolcontainer van 140 liter. Niet alle meerpersoonshuishoudens betalen dit tarief. Het tarief voor een 80-liter container en ondergronds inzamelen is lager.

In de [paragraaf Lokale Heffingen](#) worden de belastingen en heffingen uitgebreid toegelicht.

Belastingdruk huishoudens

Figuur 5

Structureel begrotingsaldo

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting moet beoordeeld worden of alle structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Om dit te bepalen is in de

programmabegroting het [Overzicht incidentele baten en lasten](#) opgenomen. Onder andere op basis van dit overzicht geeft het structureel begrotingsevenwicht het volgende beeld:

Tabel 5

Omschrijving

(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

	2025	2026	2027	2028
Saldo baten en lasten	3.360	-5.379	-13.522	-15.608
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	5.743	2.127	5.518	2.172
Begrotingssaldo (a)	9.103	-3.252	-8.004	-13.346
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo) (b) ¹	-7.187	-826	-640	-100
Structureel begrotingssaldo (=a-b)	16.290	-2.426	-7.364	-13.336

¹ Een minbedrag verhoogt het structurele saldo

Het structureel begrotingssaldo wordt berekend door de totale lasten en baten te verminderen met het saldo van de incidentele lasten en baten. Het saldo dat over blijft moet positief zijn (de structurele baten zijn dan groter dan de

structurele lasten). Een positief structureel begrotingssaldo geldt voor 2025.

Vanaf 2026 is sprake van een structureel begrotingstekort. Dit is het directe gevolg van de terugval van de algemene uitkering uit het

gemeentefonds doordat in het Coalitieakkoord Rutte IV het gemeentefonds vanaf dat jaar is gekort. In het kader van het financieel beleid van onze gemeente hanteren we als beleidsuitgangspunt dat, wanneer als gevolg van

de onzekere financieringsystematiek van het Rijk naar de gemeenten tekorten ontstaan, maximaal de laatste twee jaren van het meerjarenbeeld negatief mogen staan.

Risico's

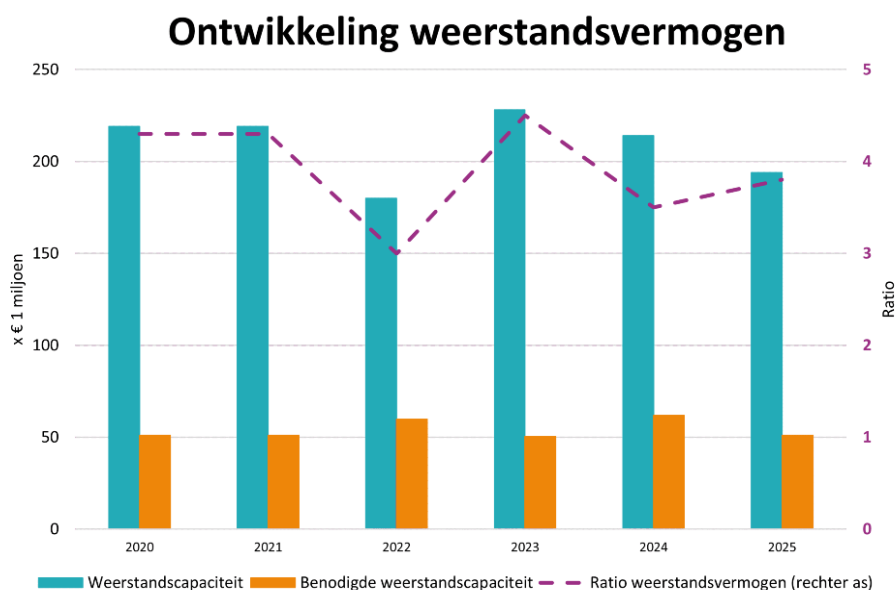
Een risico is een onzekere gebeurtenis of omstandigheid met één of meerdere mogelijke oorzaken en met eventuele negatieve gevolgen voor het behalen van de doelstellingen van Haarlemmermeer. Voor geconstateerde risico's worden beheersmaatregelen getroffen om de impact van een risico te verkleinen. De resterende risico's worden gekwantificeerd op basis van kans van optreden en de mogelijke financiële gevolgen. De kans- en gevolgschattingen zijn gemaakt op basis van expertise en ervaring met de omgeving waarin de risico's spelen en de beleidsdoelen waaraan ze bijdragen. Met behulp van een simulatie wordt de totale waarde van de resterende risico's berekend en deze totale waarde vormt de 'benodigde weerstandscapaciteit'.

Om te bepalen of Haarlemmermeer in staat is de resterende risico's op te vangen wordt de 'beschikbare weerstandscapaciteit' berekend. De beschikbare weerstandscapaciteit wordt in het BBV omschreven als 'de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken'. Het belangrijkste onderdeel van de beschikbare weerstandscapaciteit is de Algemene dekkingsreserve (ADR). De ADR is de

enige, directe en vrij beschikbare bron van de weerstandscapaciteit. Het aanhouden van een voldoende hoge ADR zorgt ervoor dat de gemeente de mogelijkheden heeft om de risico's op te vangen, zonder dat dit directe consequenties heeft voor de uitvoering van de programmabegroting.

Om inzicht te krijgen in hoeverre de beschikbare weerstandscapaciteit voldoende is om zich voor doende risico's op te vangen, wordt de ratio weerstandsvermogen bepaald. De gemeenteraad heeft in de Notitie risicomangement en weerstandsvermogen, vastgesteld op 5 oktober 2023 (799971), bepaald dat de streefwaarde van dit ratio minimaal 1,4 moet zijn. Met de ratio van 3,8 (classificatie uitstekend) in 2025 wordt hier ruimschoots aan voldaan.

In [Figuur 6](#) wordt de ontwikkeling weergegeven van de benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit en van de weerstandsratio. In de [paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing](#) is een uitgebreide toelichting opgenomen op het weerstandsvermogen en de risico's.

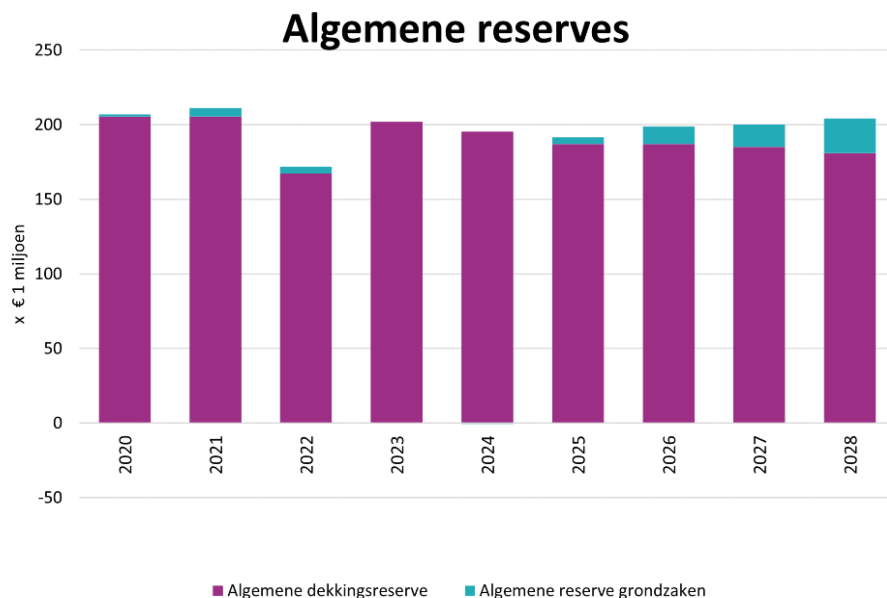

Figuur 6

Reserves

Reserves zijn bedoeld voor het dekken van toekomstige (mogelijke) uitgaven. De raad beslist over de bestemming van de reserves. De reserves worden onderverdeeld in algemene reserves en bestemmingsreserves.

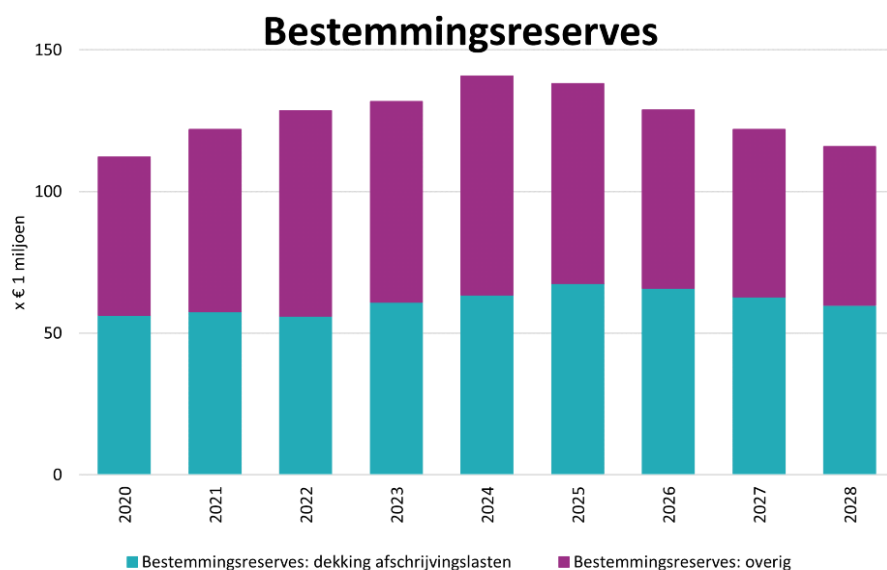
De algemene reserves dienen als dekkingsbron in het geval zich incidentele risico's voordoen. We hebben het dan over de Algemene dekkingsreserve en de Algemene reserve grondzaken. De geprognosticeerde meerjarige ontwikkeling blijkt uit [Figuur 7](#).

Figuur 7

De bestemmingsreserves zijn ingesteld met een bepaald door de raad vastgesteld doel. Voor deze bestemmingsreserves geldt dat de raad kan besluiten om daar een ander doel aan te geven of om ze op te heffen en het saldo toe te voegen aan de algemene dekkingsmiddelen. Uiteraard geldt hierbij dat een alternatieve dekking gevonden moet worden voor reeds aangegane verplichtingen op het moment dat de raad besluit tot wijziging of opheffing van een reserve.

Op de mogelijkheid om het bestedingsdoel van een bestemmingsreserve te wijzigen is één uitzondering, namelijk de bestemmingsreserve Dekking afschrijvingslasten. Conform de regelgeving van het BBV moet deze reserve als 'beklemde' reserve worden opgenomen. Deze is niet vrij besteedbaar, omdat de toekomstige afschrijvingslasten altijd gedekt moeten zijn. De ontwikkeling van de bestemmingsreserves wordt weergegeven in [Figuur 8](#).

Figuur 8

In het hoofdstuk Financiële begroting wordt het [doel van elke reserve](#) toegelicht en is het [meerjarig verloop per reserve](#) opgenomen.

Investerings

Investerings zijn uitgaven waarvan het economisch - of maatschappelijk nut zich over meerdere jaren uitstrekt. Investerings worden geactiveerd op de balans en worden afgeschreven op basis van de economische levensduur van de investering. De kapitaallasten (rente en afschrijving) komen ten laste van de programma's en moeten worden gedekt binnen de baten en lasten van de programmabegroting.

Het investeringsplan van Haarlemmermeer is ambitieus. In de periode 2024-2028 is de prognose dat voor € 422 miljoen wordt geïnvesteerd. Dit is de netto-investering, na aftrek van bijdragen van derden. Verder is hierbij uitgegaan van een realisatiegraad van 65% van de in een jaar geraamde investeringsbedragen. Dit omdat door allerlei externe - en interne oorzaken snel vertraging in de uitvoering kan optreden.

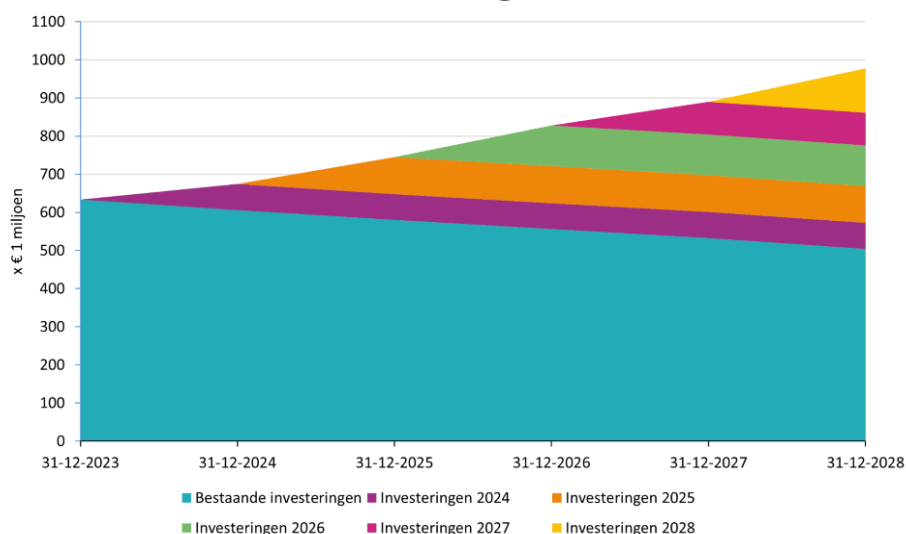
De totale waarde van de materiële vaste activa wordt per eind 2028 geraamd op € 980 miljoen. Dit is inclusief uitvoering van het Integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijs, waarvoor voor de periode 2024-2028 rekening is gehouden met

een investering van € 206,9 miljoen (inclusief tijdelijke huisvesting). Verder zijn er investeringen voor onder andere de Vernieuwing openbare ruimte (VOR) en het Uitvoeringsprogramma mobiliteit (UPM).

Een uitgebreide toelichting op de investeringen wordt gegeven in het Strategisch perspectief investeringen (SPI) dat tweemaal per jaar aan de raad ter bespreking en vaststelling wordt aangeboden. In het hoofdstuk Financiële begroting is een detailoverzicht van het [investeringsplan](#) opgenomen. Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2025-2028 wordt de raad gevraagd de investeringen tot € 2 miljoen waarvan de uitvoering start in 2025 te autoriseren en de jaarschijf 2025 van de nieuwe en lopende investeringen vrij te geven. Voor investeringen van € 2 miljoen en hoger ontvangt de raad separate raadsvoorstellen, met het verzoek deze te autoriseren.

De ontwikkeling van de materiële vaste activa voor de jaren 2024 - 2028 geeft het beeld in [Figuur 9](#) (realisatiegraad van 65%).

Ontwikkeling activa

Figuur 9

Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG)

Op basis van de prognoses in het MPG (standlijn 1 januari 2024, [10838086](#)) wordt in de programmabegroting rekening gehouden met de opbrengsten en uitgaven die verband houden met de ontwikkeling van bouwgrondexploitaties. Het saldo van de bouwgrondexploitaties wordt naar de balans overgebracht, zodat een verschil in de baten en de lasten geen invloed heeft op het saldo van de programmabegroting. Als een bouwgrondexploitatie wordt afgesloten, dan wordt het resultaat verrekend met de Algemene reserve grondzaken. Voor meer informatie wordt verwezen naar het MPG.

De verwachte cumulatieve cashflow van de bouwgrondexploitaties is in [Figuur 10](#) weergegeven. De cashflow geeft het verschil aan tussen de opbrengsten en uitgaven gedurende een bepaalde periode. In de grafiek is te zien dat tot en met 2027 de gerealiseerde uitgaven hoger zijn dan de gerealiseerde opbrengsten. Na 2027 worden er minder kosten gemaakt en worden er meer opbrengsten ontvangen en komt de cashflow boven € 0. Dit betreft een inschatting van de fasering per jaar en is een momentopname. Bij elk volgend (t)MPG worden de prognoses geactualiseerd.

Cumulatieve kasstroom MPG 1-1-2024

Figuur 10

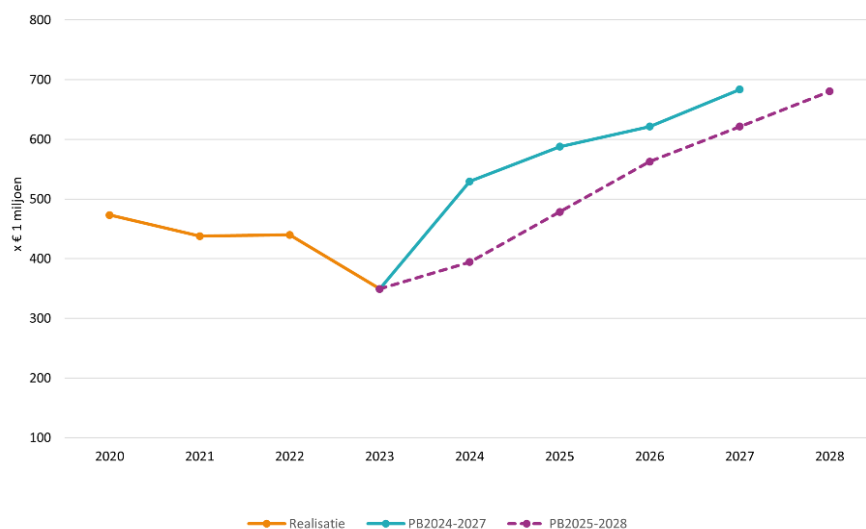
Financiële positie en kengetallen

Op basis van het in deze programmabegroting opgenomen meerjarenbeeld, het investeringsplan, de ontwikkeling van de reserves en de prognoses van het MPG (standlijn 1 januari 2024) is de ontwikkeling van de schuldpositie geactualiseerd. De verwachting is dat de schuldpositie (korte- en langlopende geldleningen) in de jaren 2024-2028 toeneemt met circa € 330 miljoen. In 2025 wordt een stijging met € 84 miljoen verwacht. In de berekening van de schuldpositie is rekening gehouden met een realisatie van de investeringen van 65%. Haarlemmermeer is een groeigemeente, onze schuldpositie blijft hoog ten opzichte van andere

gemeenten. Zie ook de toelichting hiervoor onder '[Investeringen](#)'.

De meerjarige ontwikkeling van de schuld is weergegeven in [Figuur 11](#). Uit de lijnen PB2024-2027 en PB2025-2028 blijkt dat de schuld de eerste jaren meer geleidelijk stijgt dan voorzien in de Programmabegroting 2024-2027, maar dat de geprognosticeerde stand van de schuld in het laatste jaar van het meerjarenbeeld vrijwel aansluit bij prognose van bij het laatste jaar uit het meerjarenbeeld van de vorige programmabegroting. Er is geen sprake van afstel maar van uitstel.

Schuldpositie

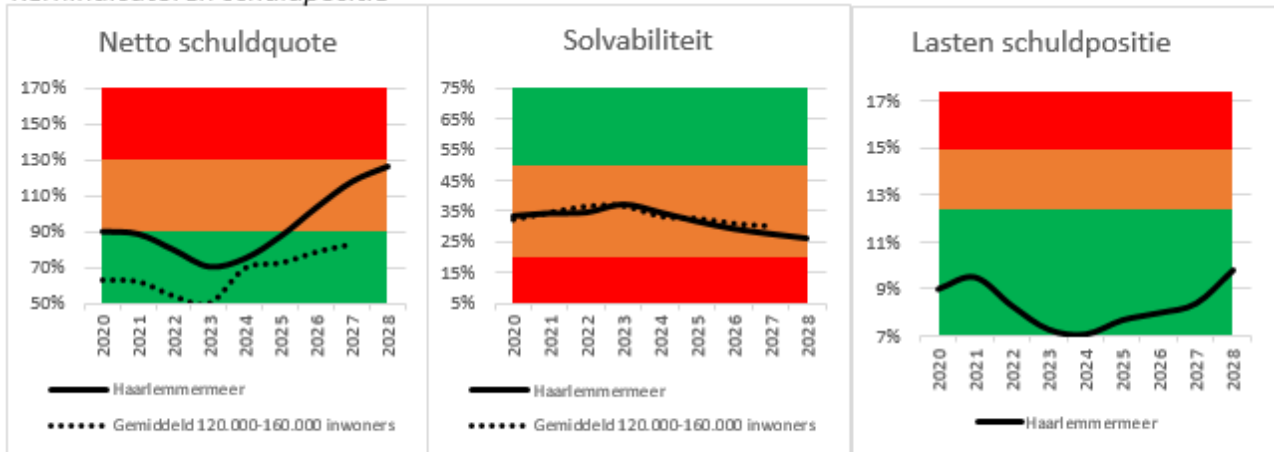
Figuur 11

Kengetallen schuldpositie

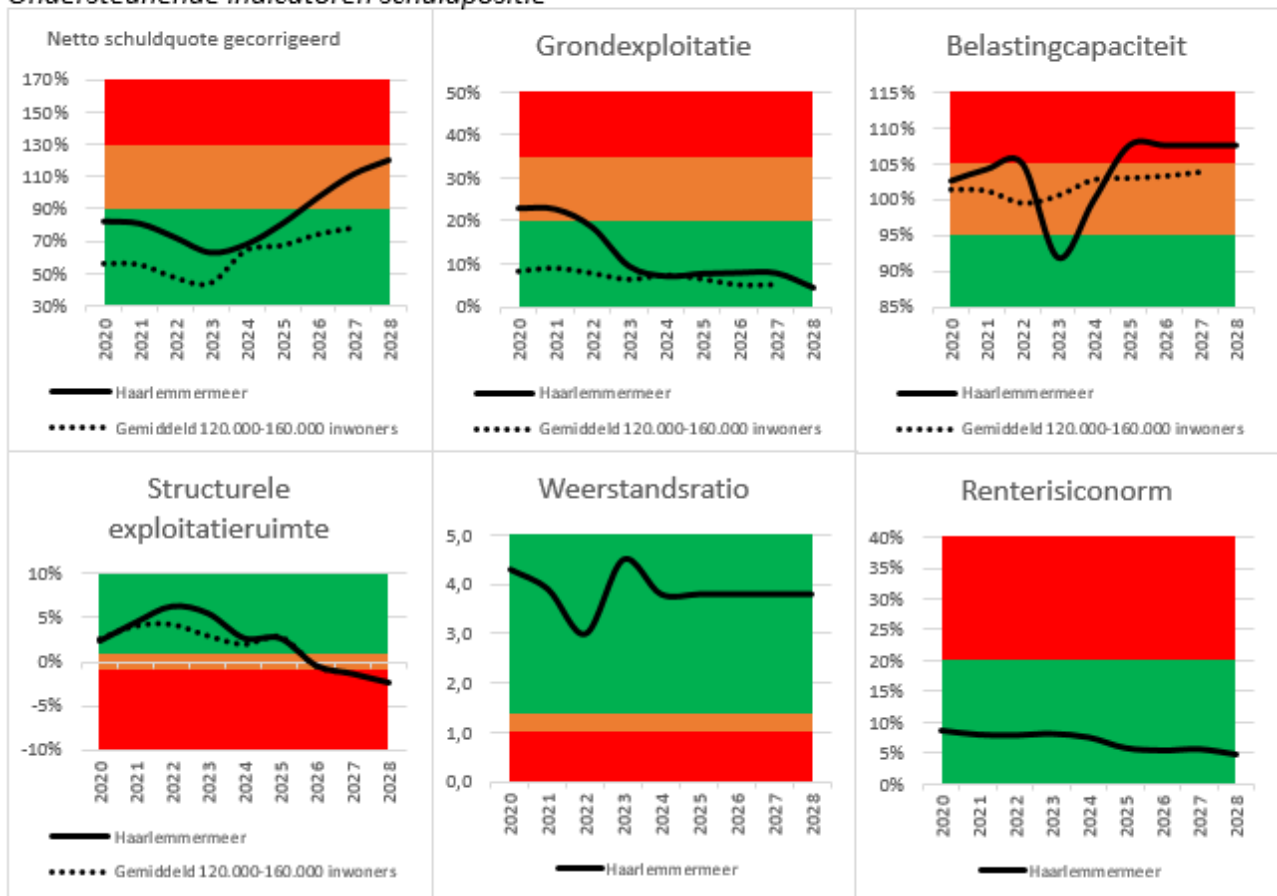
In de [notitie meerjarig financieel inzicht voor de raad](#) van de commissie BBV is aangegeven dat de belangrijkste indicatoren en kengetallen van de balans en van de baten en lasten in samenhang dienen te worden gepresenteerd en toegelicht. De ontwikkeling van deze samenhang in de loop van de tijd wordt hierin verwerkt en de trends worden geduïd. In de notitie [Schuldpositie 2023](#) heeft de raad besloten drie kernindicatoren schuldpositie aan te wijzen. In de programmabegroting en jaarstukken worden deze aangevuld met een aantal ondersteunende indicatoren, welke de kernindicatoren nuanceren,

of in breder perspectief plaatsen. Daar waar het verplichte indicatoren betreft kunnen ook vergelijkende cijfers van het gemiddelde van gemeenten in de categorie 120.000 - 160.000 inwoners worden weergegeven omdat deze informatie wordt gepubliceerd. De onderstaande analyse richt zich op samenhang en trends, de ontwikkeling per kernindicator wordt toegelicht in de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing bij het onderdeel [schuldpositie](#). De toelichtingen op de manier hoe de indicatoren dienen te worden berekend staan in de notitie [Schuldpositie 2023](#).

Kernindicatoren schuldpositie

Ondersteunende indicatoren schuldpositie

Figuur 12

De indicatoren geven in één oogopslag een beeld van de financiële gezondheid van de gemeente. Bij de kernindicatoren valt op dat twee van de drie kernindicatoren eind 2023 op groen staan. De netto schuldquote is op basis van de werkelijkheid eind 2023 hoger dan gemiddeld, maar bevindt zich in de categorie minst risicovol. Deze is hoger dan de gemiddelde gemeente van vergelijkbare omvang. Echter zijn de verschillen binnen de vergelijkingsgroep groot. De overdracht van de gronden GEM A4 zone west heeft geleid tot een daling van de grondexploitatiequote tot nabij het

gemiddelde. Mede daardoor is de netto schuldquote in 2023 verder gedaald. Omdat de grondexploitatiequote zich nu nabij het gemiddelde bevindt, wordt de hoger dan gemiddelde netto schuldquote niet meer veroorzaakt door grondbezit, maar voornamelijk door de investeringen die in het kader van de ambities in het verleden zijn gedaan. Deze dalende netto schuldquote geeft in de toekomst meer ruimte totdat de signaalwaarde wordt bereikt. De solvabiliteit bevindt zich in oranje (neutraal), dichtbij het gemiddelde. Hierdoor

heeft Haarlemmermeer een solide financiële positie in tijden van financiële tegenspoed. Ook de weerstandsratio bevestigt dit beeld. Vrijwel alle indicatoren bewogen zich in 2023 in het groen of richting het groen.

Op de langere termijn bewegen de netto schuldquote en de solvabiliteit zich in de categorie neutraal (oranje). De lasten schuldpositie blijft gedurende het gehele meerjarenbeeld op groen. Hieruit blijkt dat de schuld, ondanks de stijgende rente waar bij de Voorjaarsrapportage 2024 rekening mee is gehouden, betaalbaar blijft. De stijging van de netto schuldquote wordt veroorzaakt door de voorgenomen investeringen. De omvang van de activa groeit, waarbij de ratio grondexploitatie tot en met 2027 vrijwel gelijk blijft. De solvabiliteit daalt als gevolg van geplande onttrekkingen aan de Algemene dekkingreserve. Dit betreffen voor 2025 de onttrekkingen ten behoeve van mutaties waar bij de Voorjaarsrapportage 2023 toe besloten is, in samenhang met de budgetoverhevelingen uit de najaarsrapportage en jaarstukken van 2023. Omdat de omvang van de Algemene dekkingreserve ook meeweegt in de berekening van de ratio weerstandsvermogen, voorzien we bij deze ondersteunende indicator ook een daling vanaf 2025. Ondanks dit blijft de de classificatie uitstekend. Bij andere ondersteunende indicatoren zien we dat de belastingcapaciteit zich als gevolg van de stijgingen van de rioolheffing en afvalstoffenheffing in het rood begeeft. Dit wordt toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen

bij het [overzicht kengetallen](#) en bij de [lokale heffingen](#). De indicator structurele exploitatieruimte is in 2025 nog positief, maar wordt vanaf 2026 negatief. Dit is het gevolg van het ravijnjaar, ook bij de vergelijkingsgroep is dit duidelijk terug te zien. De lijn in de grafiek voor onze gemeente en de vergelijkingsgroep vallen vrijwel samen in 2025, 2026 en 2027.

Met twee kernindicatoren die zich binnen oranje bewegen is waakzaamheid voor de hoogte van de schuld wenselijk, maar er is nog geen reden tot noodzakelijk ingrijpen op hoogte van de schuld. Uit de analyse bij de notitie Schuldpositie 2023 is daarbij gebleken dat de kengetallen, zeker in de laatste jaarschijven, onzekerheid vertonen en in de praktijk, ondanks zorgvuldige ramingen, door diverse oorzaken beter uitvallen dan ingeschat. De goede uitgangspositie na 2023, de lage gemiddelde rente op de bestaande leningenportefeuille (1,53% bij de Jaarstukken 2023) en het weerstandsvermogen van de gemeente maken dat de last van de schuld op de langere termijn houdbaar is en blijft. De spreiding binnen de leningenportefeuille voorkomt daarnaast dat de gemeente kwetsbaar is voor een renteschok. Dit blijkt ook uit de ruimte die er is tot de renterisiconorm. Wel zien we de druk op het meerjarenbeeld terug in indicatoren als de solvabiliteit, belastingcapaciteit en structurele exploitatieruimte. De keuzes die bij het inboeken van de ombuigingen bij Voorjaarsrapportage 2025 gemaakt worden, zullen van invloed zijn op de ontwikkeling van deze indicatoren op de langere termijn.

Overzicht van baten en lasten

Tabel 6

Programma/Mutatie reserves	Baten en lasten	JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Bestuur, samenleving en publiekscontact	Baten	3.741	4.814	4.907	5.244	5.421	5.803
	Lasten	17.611	18.600	18.789	19.381	19.522	19.632
	Saldo	-13.870	-13.786	-13.882	-14.137	-14.101	-13.828
Veiligheid	Baten	26.775	24.191	3.080	3.229	1.282	1.282
	Lasten	43.724	45.683	25.578	25.515	23.649	23.733
	Saldo	-16.949	-21.492	-22.498	-22.286	-22.368	-22.451
Zorg en werk	Baten	40.544	43.184	42.093	41.862	41.865	41.865
	Lasten	153.896	171.078	172.310	169.585	169.407	169.412
	Saldo	-113.353	-127.894	-130.217	-127.724	-127.542	-127.547
Maatschappelijke ontwikkeling	Baten	24.365	27.398	24.450	23.099	20.075	20.075
	Lasten	110.556	123.534	117.997	115.433	113.141	113.197
	Saldo	-86.191	-96.136	-93.547	-92.334	-93.066	-93.121
Mobiliteit	Baten	347	1.052	187	210	210	209
	Lasten	5.407	8.619	8.320	8.537	9.370	9.818
	Saldo	-5.060	-7.566	-8.133	-8.327	-9.161	-9.608
Ruimtelijke ontwikkelingen	Baten	40.436	29.030	38.157	48.632	24.755	25.977
	Lasten	38.721	27.880	45.423	50.971	29.767	26.424
	Saldo	1.715	1.149	-7.266	-2.339	-5.012	-448
Wonen	Baten	5.532	5.052	3.907	3.578	3.658	4.630
	Lasten	7.689	8.168	7.544	6.406	6.682	11.794
	Saldo	-2.158	-3.116	-3.637	-2.828	-3.024	-7.164
Kwaliteit fysieke omgeving	Baten	36.757	42.757	48.156	48.816	48.762	48.521
	Lasten	79.141	87.062	92.474	93.535	94.230	95.233
	Saldo	-42.384	-44.305	-44.318	-44.719	-45.468	-46.712
Economische zaken	Baten	6.494	7.891	17.083	3.336	3.336	3.336
	Lasten	10.698	10.367	14.991	7.847	7.515	7.512
	Saldo	-4.203	-2.476	2.092	-4.512	-4.180	-4.176
Overzicht algemene dekkingsmiddelen *	Baten	375.145	402.625	416.852	406.788	411.746	417.615
	Lasten	9.498	17.003	15.478	18.962	24.869	34.794
	Saldo	365.647	385.622	401.374	387.827	386.877	382.821
Overzicht overhead	Baten	2.715	1.599	1.599	1.599	1.599	1.599
	Lasten	70.429	78.143	78.208	75.598	78.077	74.972
	Saldo	-67.714	-76.544	-76.609	-73.999	-76.478	-73.373
1 Totaal van baten excl. reservemutaties		562.851	589.593	600.472	586.391	562.708	570.911
2 Totaal van lasten excl. reservemutaties		547.371	596.137	597.112	591.770	576.230	586.520
3 Saldo van baten en lasten (1-2)		15.480	-6.544	3.360	-5.379	-13.522	-15.608

* Waarvan

- Onvoorzien	Lasten	-7	35	35	35	35	35
- Vennootschapsbelasting	Lasten	644	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

Tabel 7

Programma/Mutatie reserves	Baten en lasten	JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Maatschappelijke ontwikkeling	Onttrekking	3.258	2.911	6.788	3.586	2.504	1.801
	Storting	1.294	3.476	3.113	160	160	160
	Saldo	1.963	-564	3.675	3.426	2.344	1.641
Mobiliteit	Onttrekking	237	259	455	978	978	1.133
	Storting	500	75	3.110	-	-	288
	Saldo	-263	184	-2.655	978	978	845
Ruimtelijke ontwikkelingen	Onttrekking	19.552	6.456	15.483	11.460	7.507	7.795
	Storting	21.253	15.851	19.578	14.182	7.457	12.410
	Saldo	-1.701	-9.395	-4.095	-2.722	51	-4.615
Wonen	Onttrekking	106	426	160	185	160	4.406
	Storting	48	1.498	1.138	830	751	269
	Saldo	58	-1.071	-979	-645	-591	4.137
Kwaliteit fysieke omgeving	Onttrekking	546	444	449	264	137	135
	Storting	-	99	-	-	-	-
	Saldo	546	345	449	264	137	135
Economische zaken	Onttrekking	2.336	802	-	50	50	50
	Storting	1.166	-	-	-	-	-
	Saldo	1.170	802	-	50	50	50
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	Onttrekking	12.996	24.715	10.614	1.798	3.029	27
	Storting	13.319	-	1.266	1.022	480	48
	Saldo	-322	24.715	9.348	776	2.549	-21
4 Totaal van baten reservemutaties		39.031	36.012	33.948	18.321	14.365	15.347
5 Totaal van lasten reservemutaties		37.581	20.998	28.206	16.194	8.847	13.175
6 Resultaat reservemutaties (4-5)		1.451	15.014	5.743	2.127	5.518	2.172
7 Totaal van baten incl. reservemutaties (1+4)		601.882	625.605	634.420	604.712	577.073	586.258
8 Totaal van lasten incl. reservemutaties (2+5)		584.952	617.135	625.317	607.964	585.077	599.695
9 Resultaat (7-8)		16.930	8.470	9.102	-3.252	-8.004	-13.436

Samenstelling van de gemeenteraad en het college van B&W

Samenstelling gemeenteraad

De gemeenteraad is het hoogste orgaan van de gemeente. De raad is de lokale volksvertegenwoordiging, bepaalt de beleidskaders en controleert de uitvoering van het

beleid door het college van burgemeester en wethouders.

De raad heeft 39 zetels. Deze zetels zijn als volgt verdeeld:

Tabel 8

Partij	2022	2018	2014	2010
VVD	8	7	7	10
HAP	6	7	6	4
GroenLinks	5	4	3	4
D66	4	3	6	5
CDA	3	5	5	5
Forza!	3	5	4	3
PvdA	3	3	4	4
SRH (Sociaal Rechts Haarlemmermeer)	2	1	1	1
ChristenUnie-SGP	1	2	1	1
Forum voor Democratie (FvD)	1	-	-	-
EEN Haarlemmermeer	1	1	1	-
Belang van Nederland (BVNL)	1	-	-	-
GEZOND Haarlemmermeer	1	1	-	-
Overigen	-	-	1	2

De contactgegevens van fracties en de raadsleden staan op de website van de gemeenteraad, onder [raadsleden](#).

Samenstelling college van burgemeester en wethouders

De burgemeester is benoemd door de koning op voordracht van de raad. De wethouders zijn gekozen door de gemeenteraad. Ieder collegelid heeft zijn of haar eigen takenpakket (portefeuille). Samen zijn zij verantwoordelijk voor de

voorbereiding en uitvoering van de raadsbesluiten.

Het college van B&W bereidt de plannen voor waarover de gemeenteraad een beslissing moet nemen. Het college neemt ook zelf besluiten. Daarnaast voert het college de besluiten van de gemeenteraad uit. Samen zijn zij verantwoordelijk voor het bestuur van de gemeente.

De portefeuilles worden in [Tabel 9](#) weergegeven.

Tabel 9

Burgemeester Marianne Schuurmans-Wijdeven	Wethouder Marja Ruigrok	Wethouder Mariëtte Sedee-Schuitemaker	Wethouder Marjolein Steffens-van de Water
	1^e loco-burgemeester	2^e loco-burgemeester	3^e locoburgemeester
<ul style="list-style-type: none"> • Algemene en bestuurlijke zaken • Openbare orde & Veiligheid • Brandweer • Burgerzaken • Internationale betrekkingen • Communicatie & Onderzoek • Integriteitsbeleid • Kernencontacten (samen met wethouder Steffens-van de Water) 	<ul style="list-style-type: none"> • Verkeer & Vervoer • Economische Zaken • Luchthavenzaken (exclusief Ruimtelijke ontwikkeling) • Cultuur <p>Projecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stadshart Hoofddorp (exclusief gemeentehuis) 	<ul style="list-style-type: none"> • Sport & Volksgezondheid • Agrarische zaken • Vastgoed • Afval, Milieu & Water • Grootschalig groen & Recreatie • Subsidies <p>Projecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • PARK21 	<ul style="list-style-type: none"> • Fysieke leefomgeving • Jeugd & Onderwijs • Woonbeleid • Dienstverlening • Doelgroepenbeleid & Emancipatie • Gebiedsgericht werken • Participatie • Kernencontacten (samen met burgemeester Schuurmans-Wijdeven) <p>Projecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe Kom Nieuw-Vennep
Wethouder Beryl van Straten	Wethouder Charif El Idrissi	Wethouder Charlotte van der Meij	Cees Vermeer
4^e loco-burgemeester	5^e loco-burgemeester	6^e loco-burgemeester	Gemeentesecretaris
<ul style="list-style-type: none"> • Financiën, inclusief deelnemingen & grondzaken • Ruimtelijke ontwikkeling • Woningbouw 	<ul style="list-style-type: none"> • Werk & Inkomen • Arbeidsmarktbeleid • Inburgering & Asielzaken • Inkoop- & aanbestedingsbeleid • Bedrijfsvoering • Personeel • Digitalisering 	<ul style="list-style-type: none"> • Zorg & Welzijn • Klimaat & Energie • Juridische Zaken • Vergunningen • Handhaving (inclusief oneigenlijk grondgebruik) <p>Projecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gemeentehuis 	<ul style="list-style-type: none"> • Secretaris van college van B&W • Algemeen directeur van de organisatie

Programma's

Bestuur, samenleving en publiekscontact

Portefeuillehouder: Ruigrok, Schuurmans-Wijdeven, Steffens-van de Water

lasten in €	18.789
% totale begroting	3,1%
baten in €	4.907
% totale begroting	0,8%

Maatschappelijk doel:

Het borgen van democratische en transparante besluitvorming en excellente dienstverlening aan inwoners, instellingen en ondernemers.

(Bedragen x € 1.000)

	Begroting 2025 baten	% verschil baten t.o.v. begroting 2024	Begroting 2025 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting 2024
Beleidsdoel A: Het goed functioneren en faciliteren van formele gemeentelijke organen (gemeenteraad, college van burgemeester en wethouders, burgemeester en rekenkamer).	-	-	7.384	-6%
01. Het faciliteren van de bestuursorganen van de gemeente				
02. Het faciliteren van de rekenkamer				
03. Het voorbereiden en houden van verkiezingen				
Beleidsdoel B: Wederzijdse betrokkenheid bij de besluitvorming en onze kennis over onze lokale samenleving vergroten.	-	-	472	18%
01. Het doen van generiek onderzoek				
02. Standaardisering van de aanpak van participatie bij besluitvorming en -uitvoering				
03. Opstellen en uitvoeren van gebiedsprogramma's				
04. Uitwerking rol dorps- en wijkraden				
05. Het onderhouden en faciliteren van adviesorganen ter ondersteuning van de gemeenteraad				
06. Het bieden van informatie aan inwoners en ondernemers				
07. Het ondersteunen van de Jongerengemeenteraad en Kinderraad				
Beleidsdoel C: Het behartigen van de belangen van Haarlemmermeer buiten de gemeentegrenzen en het versterken van de bestuurlijke samenwerking.	281	-	1.283	-
01. Het deelnemen aan bestuurlijke samenwerkingsverbanden				
02. Het onderhouden van de stedenband				
Beleidsdoel D: Wij zijn goed bereikbaar voor inwoners, ondernemers en instellingen en open, deskundig en duidelijk in onze contacten.	-	-	659	-21%
01. Wij zijn bereikbaar via balie, telefoon, internet en sociale media				
02. Wij zorgen dat mensen in één keer goed geholpen worden en antwoord krijgen op hun vraag				
03. Wij staan in contact met onze inwoners, instellingen en ondernemers volgens een gebiedsgerichte werkwijze				
04. Wij staan voor kwaliteit en handelen meldingen, aanvragen, producten en diensten adequaat en binnen de gestelde termijn af				
05. Wij geven invulling en uitvoering aan een tweejaarlijkse uitvoeringsagenda dienstverlening				
Beleidsdoel E: Wij beheren betrouwbare basisregistraties en leveren diensten en producten van burgerzaken en de burgerlijke stand.	4.626	2%	8.990	9%
01. Het beheren van de Basisregistratie Personen (BRP) en het leveren van producten en diensten vanuit de BRP				
02. Het beheren van de registers burgerlijke stand				
03. Het verstrekken van paspoorten, Nederlandse Identiteitskaarten en DigiD's aan Nederlanders woonachtig in het buitenland via de Gemeentebalie Schiphol				
04. Het centraal inschrijven van vluchtelingen voor het Centraal Orgaan Asielzoekers en het leveren van een bijdrage aan de landelijke BRP-straat				
05. Het actueel houden van de bestaande (basis)registraties met een geografische component				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A: -

Beleidsdoel B: -

Beleidsdoel C: [Amstelland-Meerlanden Overleg \(AM\)](#), [Vereniging Nederlandse Gemeenten](#)

Beleidsdoel D: -

Beleidsdoel E: -

Bestuur, samenleving en publiekscontact

Het borgen van democratische en transparante besluitvorming en excellente dienstverlening aan inwoners, instellingen en ondernemers.

Het gemeentebestuur van Haarlemmermeer bestaat uit de gemeenteraad, de burgemeester en het college van burgemeester en wethouders. Deze bestuursorganen geven invulling aan de lokale democratie via een transparant en zorgvuldig besluitvormingsproces. Op deze wijze is er voor inwoners sprake van een zichtbare en herkenbare gemeente en daarvoor onderhoudt het bestuur diverse relaties in regionale, nationale en internationale context.

Wij willen een dienstbare, betrouwbare en daadkrachtige overheid zijn met een bestuur dat zichtbaar, herkenbaar en benaderbaar is. Inwoners, instellingen en ondernemers willen meedenken, meepraten en meebeslissen over zaken die spelen in hun leefomgeving. Een eigentijdse overheid onderkent en waardeert dit en speelt actief op deze behoefte in. Het gemeentebestuur wil daarom de betrokkenheid van inwoners, instellingen en ondernemers vergroten en ruimte geven aan initiatieven uit de samenleving. Ook wil het gemeentebestuur zorgen voor voldoende draagvlak bij het ontwikkelen van beleid én de uitvoering daarvan. Zo versterken wij de lokale betrokkenheid tussen inwoners, instellingen en ondernemers.

Verbonden partij

Amstelland-Meerlanden Overleg (AM)

Het AM heeft tot doel de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten (Aalsmeer, Amstelveen, De Ronde Venen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel en Uithoorn) te behartigen in onze regio en op die manier bij te dragen aan een evenwichtige ontwikkeling in de regio. Bestuurders vertegenwoordigen de deelregio AM in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en overleggen op het gebied van ruimte, economie, wonen, duurzaamheid, landschap, verkeer en vervoer. Voor financiële informatie en eventuele risico's over de verbonden partij, zie de paragraaf [Verbonden Partijen](#).

Relevant beleid

- Reglement van Orde gemeenteraad 2019 ([2018.0081485](#))
- Reglement van Orde Auditcommissie ([2005.29530](#))
- Gedragslijn Integriteit Haarlemmermeer ([2014.3985](#))
- Verordening Rekenkamercommissie Haarlemmermeer 2024 ([10178584](#))
- Gedragscode integriteit Burgemeester en Wethouders Haarlemmermeer en handreiking integriteit ([2021.0001303](#))
- Actualisatie Participatiebeleid en Inspraakverordening 2008 ([2008.19950](#))

- Denk, praat en beslis mee! Plan van Aanpak Participatie ([2014.0047217](#))
- Participatieonderzoek 'Haarlemmermeer Weet raad!' ([2017.0063632](#))
- Werkwijze gemeenteraad bij participatie ([2021.0001261](#))
- Samenwerkingsafspraken dorps- en wijkraden ([2020.3749462](#))
- Vriendschapsband Haarlemmermeer-Cebu (VHC) ([2021.0000421](#))
- Visie op communicatie van Haarlemmermeer ([2012.29134](#))
- Nota Verbetering Digitale Dienstverlening en IT-innovatie ([2017.0021302](#))
- Verordening gegevensverstrekking Basisregistratie personen gemeente Haarlemmermeer 2019 ([2019.0026890](#))
- Basisregistratie Grootschalige Topografie BGT ([2013.0086428](#))
- Vaststellen beleidsregel 'Briefadres Haarlemmermeer 2018' ([2018.0038684](#))
- Reglement burgerlijke stand 2022 ([2021.0001690](#))
- Belastingvoorstellen 2024 ([8302591](#))
- Visie dienstverlening; makkelijk, betrouwbaar, menselijk en verbonden 2022 ([2022.0000375](#))
- Visie op digitalisering: samen slimmer ([7225689](#))
- Het juiste kanaal op het juiste moment: een strategie voor klantcontact ([7705540](#))

Beleidsdoel A: Het goed functioneren en faciliteren van formele gemeentelijke organen (gemeenteraad, college van burgemeester en wethouders, burgemeester en rekenkamer).

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Activiteiten

1. Het faciliteren van de bestuursorganen van de gemeente
2. Het faciliteren van de Rekenkamer
3. Het voorbereiden en houden van verkiezingen

Toelichting

1. Het faciliteren van de bestuursorganen van de gemeente

Het gemeentebestuur bestaat uit drie bestuursorganen, te weten: de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester. De gemeenteraad is het hoogste orgaan van de gemeente en heeft volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rollen om in te vullen. Deze rollen komen terug in de besluitvorming van de raad en zijn tevens de basis voor de neutrale ondersteuning en facilitering door zijn eigen apparaat, de griffie. De gemeenteraad streeft op diverse manieren transparantie van zijn besluitvorming na. De raadsvoorstellen en raadsbesluiten zijn op de [website](#) terug te vinden. Dezelfde openbaarheid geldt voor de raadspleinvergaderingen. De griffie ondersteunt tevens de burgemeester als voorzitter van de raad. Het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester worden ondersteund door de ambtelijke organisatie onder leiding van de gemeentesecretaris en zijn directieteam.

2. Het faciliteren van de rekenkamer

De rekenkamer is een instrument van de raad en doet onderzoek voor goed bestuur voor de

samenleving van Haarlemmermeer. De rekenkamer maakt voor de gemeenteraad en het college onder andere zichtbaar wat de impact is van het gevoerde beleid en wat er speelt bij inwoners, instellingen en ondernemers. Ze gebruikt uiteenlopende methoden en staat open voor vernieuwing. De rekenkamer onderzoekt twee tot drie nieuwe thema's per jaar. Daarnaast toetst ze of aanbevelingen uit eerder onderzoek zijn opgevolgd. De rekenkamer bestaat uit vijf externe leden en een secretaris. Een klankbordgroep bestaande uit vijf raadsleden, de burgemeester en de griffier ondersteunt de rekenkamer om aan te sluiten bij de behoeften van de raad. Meer informatie is te vinden op: <https://haarlemmermeergemeente.nl/rekenkamer-haarlemmermeer>.

3. Het voorbereiden en houden van verkiezingen

Het verkiezingenschema voor de periode 2025-2028 ziet er als volgt uit:

2025	2026	2027	2028
Geen verkiezingen	Gemeente-raad	Provinciale Staten Waterschap	Tweede Kamer

Het verkiezingenschema kan wijzigen door tussentijdse nieuwe ontwikkelingen. De voorbereiding voor een verkiezing begint met inventariserende werkzaamheden in het daaraan voorafgaande jaar en worden steeds concreter naarmate de verkiezing nadert.

Tabel 10 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel A: Het goed functioneren en faciliteren van formele gemeentelijke organen (gemeenteraad, college van burgemeester en wethouders, burgemeester en rekenkamer).	Baten	114	-	-	-	-	-
	Lasten	8.379	7.862	7.384	7.819	7.860	7.809
	Saldo	-8.265	-7.862	-7.384	-7.819	-7.860	-7.809

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2025	2026	2027	2028
Lasten				
1. Verkiezingen	481	-454	-41	51
Overig	-4	19	-	-
Totaal Lasten	477	-435	-41	51

Lasten

1. Door de val van het Kabinet in 2023 zijn de begrote kosten voor de Tweede Kamerverkiezingen in 2025 komen te vervallen. Daarnaast zijn de kosten voor de organisatie van verkiezingen ook hoger door verhoging van porti-, drukwerkkosten, huur van de lokalen, centraal tellen, digitale verkiezingsborden en de inzet van meer mensen.

Beleidsdoel B: Wederzijdse betrokkenheid bij de besluitvorming en onze kennis over onze lokale samenleving vergroten.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Alles wat wij als gemeente doen, raakt de inwoners, instellingen en ondernemers direct. Tegelijkertijd zijn zij bij uitstek degenen die kunnen meedenken én meewerken aan hun omgeving, aan het verbeteren van hun dorp of wijk. Wij blijven onze inwoners, instellingen en ondernemers intensief betrekken bij beleidsontwikkeling en uitvoeringsplannen. Wij borgen participatie in onze werkwijze waarbij wij de verwachtingen managen en goed communiceren over de uitkomsten.

Wij sluiten de manier waarop wij doelgroepen betrekken aan bij hun behoefte en maken daarom gebruik van diverse digitale en offline instrumenten, waaronder het e-platform Open Stad.

Wij zetten het gebiedsgericht werken voort, waarbij men invloed heeft op planvorming en aanpak. Wij zorgen voor de verbinding tussen diverse opgaven in een gebied en voor een continu gesprek tussen gemeentebestuur en inwoners, instellingen en ondernemers. Wij blijven inspelen op behoeften en wensen in de samenleving, met als doel de betrokkenheid van inwoners, instellingen en ondernemers te vergroten en het bieden van ruimte voor initiatieven.

Zo weten wij wat er leeft en welke ontwikkelingen wij verwachten op langere termijn in een gebied (gebiedsprogrammering). Wij anticiperen daarop door prioriteiten te stellen en acties te bepalen, samen met de inwoners, instellingen en ondernemers. Onze kennis van en interactie met het gebied versterken wij door in gesprek te blijven in de gebieden, informatiemarkten en door een actief netwerk te onderhouden.

Activiteiten

1. Het doen van generiek onderzoek
2. Standaardisering van de aanpak van participatie bij besluitvorming en -uitvoering
3. Opstellen en uitvoeren van gebiedsprogramma's
4. Uitwerking rol dorps- en wijkraden
5. Het onderhouden en faciliteren van adviesorganen ter ondersteuning van de gemeenteraad
6. Het bieden van informatie aan inwoners en ondernemers
7. Het ondersteunen van de Jongerengemeenteraad en Kinderraad

Toelichting

1. *Het doen van generiek onderzoek*
De gemeente Haarlemmermeer is dynamisch en divers. Kennis van de verschillende gebieden en de ontwikkeling van onze bevolking zijn cruciaal om beleid op maat te kunnen ontwikkelen. Om het onderzoek zo effectief en efficiënt mogelijk in te

zetten, werken wij met een onderzoeksprogramma. Wij bouwen gestaag aan een lokale kennisinfrastructuur en een accuraat gegevensbeheer. Zo zorgen wij ervoor dat ons beleid toegerust is op veranderingen in de leefsituatie, wensen en behoeften van onze inwoners, instellingen en ondernemers. De te onderzoeken onderwerpen worden vastgesteld op basis van de accenten en prioriteiten van het coalitieakkoord. In 2025 starten wij het onderzoek 'Kijk op de Wijk 8: Openbare ruimte en nieuwe vormen van stedelijkheid'. Ook maken wij een bevolkingsprognose en ronden we het onderzoek af naar de situatie van Haarlemmermeerse jongeren.

2. Standaardisering van de aanpak van participatie bij beleidsvorming en -uitvoering
Bij beleidsontwikkeling en uitvoering maken wij gebruik van de kennis en ervaring van onze inwoners, instellingen en ondernemers.

Participatie is de rode draad in de aanpak en bestuursstijl. Hiervoor is structurele aandacht in de organisatie door een herkenbare aanpak met een aantal vaste vragen, standaard stappen en herkenbare gemeentelijke instrumenten. Daarmee luisteren wij naar de diversiteit aan geluiden. Zo maken wij participatie een vast onderdeel van onze werkwijze. Om de gemeenteraad zijn rol te laten innemen bij participatie, blijven wij adviseren bij welke onderwerpen er vooraf kaders gesteld kunnen worden aan participatie. Daarvoor blijft 'Werkwijze gemeenteraad bij participatie' het instrument.

3. Opstellen en uitvoeren van gebiedsprogramma's

In gesprek met inwoners, instellingen en ondernemers gebruiken wij per gebied een [gebiedsprogramma](#) met de verwachte ontwikkelingen voor de (middel)lange termijn en hoe wij daarop willen anticiperen. Op basis van de gebiedsprogramma's blijven wij werken met een gebiedsagenda.

4. Uitwerking rol dorps- en wijkraden

Wij blijven in gesprek met de dorps- en wijkraden over de rollen en participatieve democratie bij beleidsontwikkeling en plannen voor uitvoering. Wij evalueren jaarlijks de samenwerkingsafspraken die zijn gemaakt. Deze gaan over de manier waarop gemeente en dorps- en wijkraden samenwerken en elkaar weten te vinden, ook als zij het niet met elkaar eens zijn. Hierin is ook ruimte voor onderwerpen waarover dorps- en wijkraden en bestuur samen komen tot beleidsontwikkeling en plannen voor uitvoering. De dorps- en wijkraden blijven in gesprek met de gemeenteraad via de bijzondere raadsvergaderingen op locatie en werken zo ook

mee aan de langetermijnvisie op de participatiedemocratie.

5. Het onderhouden en faciliteren van adviesorganen ter ondersteuning van de gemeenteraad

De gemeenteraad bestaat uit 39 leden, die zich verenigd hebben in dertien fracties. De gemeenteraad kent een aantal structurele commissies en werkgroepen die alle tot doel hebben het functioneren van en de besluitvorming door de raad te ondersteunen, te faciliteren of voor te bereiden. Dit zijn onder meer het Presidium, het Seniorenconvent, de Auditcommissie, de Werkgroep Werkwijzen Raad (WWR), de werkgroep Communicatie, de werkgroep AM-MRA, de werkgroep Bereikbaarheid Bollenstreek, de Klankbordgroep Rekenkamer, de begeleidingsgroep Referendumcommissie en de werkgeverscommissies van de griffier en de burgemeester. De griffie ondersteunt deze en alle overige activiteiten van de gemeenteraad en bewaakt de wettelijke en lokale kaders waarbinnen de raad wordt geacht te functioneren.

Bij de behandeling van de Voorjaarsrapportage 2024 is de motie '[Tijd voor Veiligheid](#)' aangenomen. Hieruit volgt dat er een werkgroep Veiligheid wordt ingesteld met een vertegenwoordiging vanuit de raad. In deze werkgroep zullen de actualiteiten op het gebied van veiligheid worden gedeeld om zo de betrokkenheid van de raad te vergroten. Aan deze motie wordt in 2025 uitvoering gegeven.

Als resultaat van het door de gemeenteraad vastgestelde initiatiefvoorstel van de WWR; "Langetermijn visie participatiedemocratie", vindt elk kwartaal inmiddels een bijzondere raadsvergadering plaats op locatie, telkens in een ander gebied van de gemeente. Alle stukken die bij de raadspleinvergaderingen horen, zijn openbaar en digitaal toegankelijk. De reguliere openbare raadspleinvergaderingen van de gemeenteraad worden via webcasting/livestreaming uitgezonden op internet. Als onderdeel van het communicatieplan van de gemeenteraad worden niet alleen nieuwe activiteiten ondernomen, maar ook worden succesvolle activiteiten zoals onder meer Ervaar de Raad en Raadslid in de Klas voortgezet. Ook wordt het Haarlemmermeers Scholieren Debattoernooi structureel georganiseerd.

In 2025 beginnen de voorbereidingen van de gemeenteraadsverkiezingen in 2026, de bijbehorende opkomstbevorderende maatregelen, evenals het afscheid van de raad in

huidige samenstelling en de start en (pre)introductie van de raad in nieuwe samenstelling.

6. Het bieden van informatie aan inwoners en ondernemers

De communicatie van de gemeente Haarlemmermeer is toegankelijk, transparant en actueel. Wij communiceren in heldere taal, tijdig en op maat gesneden. Door de inzet van verschillende communicatiemiddelen zorgen wij ervoor dat inwoners, ondernemers en relevante doelgroepen op de hoogte blijven van wat er speelt en wat van invloed is op hun leef- en werkomgeving. Zo brengen wij ze in stelling en in beweging.

7. Het ondersteunen van de Jongerengemeenteraad en Kinderraad

De Jongerengemeenteraad wordt door de griffie ondersteund bij het organiseren van zijn

vergaderingen en zijn contacten met de gemeenteraad. De inhoudelijke en overige ondersteuning wordt geleverd door de ambtelijke organisatie en de onafhankelijke begeleider. De griffie ondersteunt bij het organiseren van de Dag van de Kinderraad. De uitvoering van de besluiten van de Kinderraad wordt verzorgd door de ambtelijke organisatie. De jaarlijks daarbij nieuw gekozen kinderburgemeester wordt ook ondersteund door de ambtelijke organisatie. Daarnaast wordt jaarlijks het Kindervragenuur georganiseerd, waarin kinderen uit groep 7 en 8 en onderbouw van middelbare scholen de zaal van de gemeenteraad overnemen en vragen kunnen stellen aan het college én aan de gemeenteraad.

Tabel 11 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel B: Wederzijdse betrokkenheid bij de besluitvorming en onze kennis over onze lokale samenleving vergroten.	Baten	-	-	-	-	-	-
	Lasten	300	399	472	472	472	472
	Saldo	-300	-399	-472	-472	-472	-472

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Lasten

	2025	2026	2027	2028
Overig	-73	-	-	-
Totaal Lasten	-73	-	-	-

Beleidsdoel C: Het behartigen van de belangen van Haarlemmermeer buiten de gemeentegrenzen en het versterken van de bestuurlijke samenwerking.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Haarlemmermeer richt de ogen en oren op de regio en het nationale en Europese speelveld. Dit om de belangen van haar inwoners, instellingen en ondernemers te behartigen en waar nodig een bijdrage te leveren aan bovenlokale vraagstukken. Daarbij werken wij op onze primaire gemeentelijke taken steeds vaker samen met partijen en partners. Dit doen wij onder andere op de pijlers: economie, ruimte en sociaal. Ook wordt gezamenlijke lobby steeds belangrijker.

Het gemeentebestuur wil voor inwoners, instellingen en ondernemers een gezaghebbende positie innemen in het publieke en bestuurlijke debat. Dat betekent een herkenbaar geluid, aansprekend verhaal én ontvankelijk zijn voor signalen van anderen. Met dat laatste verrijken wij

het beleid en de uitvoering en daartoe zetten wij communicatie in als strategisch instrument.

Activiteiten

1. Het deelnemen aan bestuurlijke samenwerkingsverbanden
2. Het onderhouden van de stedenband

Toelichting

1. Het deelnemen aan bestuurlijke samenwerkingsverbanden

Haarlemmermeer ziet het belang van samenwerking om haar doelen te kunnen realiseren. Het bestuurlijk vertegenwoordigd zijn in samenwerkingsverbanden is een voorwaarde om de inbreng van Haarlemmermeer in de regio te waarborgen. Een goede afstemming tussen de agenda's, de ambities, de samenwerkingsverbanden en de posities die wij

willen en kunnen vervullen, is daarom van belang. Zo kunnen wij de effectiviteit van onze inzet verhogen. Wij blijven actief in het AM, de Vervoerregio Amsterdam, MRA, het G40-stedennetwerk en de Vereniging van Nederlands Gemeenten (VNG) en zetten actiever in op lobby richting Rijk en Europese Unie.

2. *Het onderhouden van de stedenband*
Sinds 1992 heeft de gemeente Haarlemmermeer een vriendschapsband met Cebu-City op de Filipijnen. Deze wordt, in opdracht van de gemeenteraad, vormgegeven door de Stichting

Vriendschapsband Haarlemmermeer-Cebu. De belangrijkste doelstelling is het concreet ondersteunen bij maatschappelijke projecten in Cebu onder regie van lokale organisaties. Het is de opdracht aan de stichting om de inwoners van Haarlemmermeer te informeren over de activiteiten. Dit gebeurt met regelmaat in de lokale krant en via de gemeentelijke nieuwskanalen. Dit beleid, Vriendschapsband Haarlemmermeer-Cebu (10908961), is door de raad op 20 juni 2024 opnieuw vastgesteld voor de periode 2025 tot en met 2028. In 2027 wordt een nieuwe evaluatie aan de raad voorgelegd.

Tabel 12 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel C: Het behartigen van de belangen van Haarlemmermeer buiten de gemeentegrenzen en het versterken van de bestuurlijke samenwerking.	Baten	281	281	281	281	281	281
	Lasten	1.233	1.283	1.283	1.283	1.283	1.283
	Saldo	-952	-1.002	-1.002	-1.002	-1.002	-1.002

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2025	2026	2027	2028
Baten				
Overig	-	-	-	-
Totaal Baten	-	-	-	-
Lasten				
Overig	-	-	-	-
Totaal Lasten	-	-	-	-

Beleidsdoel D: Wij zijn goed bereikbaar voor inwoners, ondernemers en instellingen en open, deskundig en duidelijk in onze contacten.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Onze dienstverlening sluit aan op de behoeften van onze 'klanten': de inwoners, ondernemers en instellingen in Haarlemmermeer. Zij ervaren onze dienstverlening als makkelijk, betrouwbaar, menselijk en verbonden.

Wij zijn goed bereikbaar via verschillende kanalen. Er is altijd een digitaal kanaal beschikbaar en waar nodig is er een hulpstructuur voor wie er zelf niet uitkomt.

Wij sluiten aan op landelijke initiatieven voor samenwerking, ter verbetering van de dienstverlening en de ontwikkeling van (generieke) oplossingen, zoals dat gebeurt bij de landelijke standaardisatie van gemeentelijke diensten, processen en systemen. Digitalisering wordt ingezet als middel om de dienstverlening te verbeteren.

Activiteiten

1. Wij zijn bereikbaar via balie, telefoon, internet en sociale media
2. Wij zorgen dat mensen in één keer goed geholpen worden en antwoord krijgen op hun vraag
3. Wij staan in contact met onze inwoners, instellingen en ondernemers volgens een gebiedsgerichte werkwijze
4. Wij staan voor kwaliteit en handelen meldingen, aanvragen, producten en diensten adequaat en binnen de gestelde termijn af
5. Wij geven invulling en uitvoering aan een tweejaarlijkse uitvoeringsagenda dienstverlening

Toelichting

1. *Wij zijn bereikbaar via balie, telefoon, internet en sociale media*
Wij ontwikkelen en leveren goede dienstverlening die aansluit bij de behoefte van onze inwoners, instellingen en ondernemers. Wij doen dit aan de

hand van onze serviceprincipes: makkelijk, betrouwbaar, menselijk en verbonden.

Wij streven ernaar een laagdrempelige en toegankelijke gemeente te zijn. Het blijft belangrijk de menselijke maat vast te houden. Klanttevredenheid staat voorop en wij zorgen voor een goede balans tussen digitalisering en persoonlijk contact. Persoonlijk contact tussen de gemeente en de inwoners, instellingen en ondernemers is en blijft essentieel. Ook streven wij naar een eenvoudige en snelle vindbaarheid op internet en een toereikende bereikbaarheid voor telefonie.

2. Wij zorgen dat mensen in één keer goed geholpen worden en antwoord krijgen op hun vraag

Wij zorgen dat mensen in één keer goed geholpen worden. Zij krijgen antwoord op hun vraag zonder daarbij van het kastje naar de muur te worden gestuurd. Wij zorgen dat de dienstverlening instrumenteel goed op orde is en dat deze gebruiksvriendelijk is. Wij zijn goed bereikbaar via de verschillende kanalen: wij gaan door met verbeteren van de telefonische bereikbaarheid en zorgen voor een gemeentehuis dat toegankelijk is.

Wij werken verder aan de projecten en initiatieven die uitvoering geven aan de Visie dienstverlening (2022.0000375); makkelijk, betrouwbaar, menselijk en verbonden, zoals het verbeteren van websites en e-formulieren, het beschikbaar maken van digitaal kaartmateriaal en het digitaliseren van afhandelprocessen. Om onze diensten beter en efficiënter te kunnen leveren, kijken wij naar de mogelijkheden om data gedreven te werken. Voorbeelden hiervan zijn klantreizen, gebruikersonderzoek en klantenfeedback. Wij bieden hulp waar nodig. Voor wie er digitaal niet uitkomt, bieden wij altijd een persoonlijk(er) alternatief.

3. Wij staan in contact met onze inwoners, instellingen en ondernemers volgens een gebiedsgerichte werkwijze

Gebiedsmanagers blijven de verbindende schakels in de zes gebieden van onze gemeente.

Zij zorgen voor verbinding tussen thema's die spelen in een gebied zowel bij inwoners, instellingen en ondernemers als binnen de gemeentelijk organisatie. Die samenhang maken zij zichtbaar met de externe gesprekspartners in het (digitaal) gebiedsprogramma. Denk hierbij ook aan informatiemarkten en nieuwsbrieven en de inzet van digitale instrumenten. Ook de inzet van omgevingsmanagers bij complexe dan wel omvangrijke projecten en programma's zorgt voor een goede verbinding tussen inwoners, instellingen en ondernemers en de gemeente.

De afgelopen jaren is er een toename van opgaven van grote omvang vanuit de gemeente. Daardoor blijft de vraag naar omgevingsmanagers groeien en is er meer contact met (nieuwe) inwoners, ondernemers en instellingen nodig in de komende jaren.

4. Wij staan voor kwaliteit en handelen meldingen, aanvragen, producten en diensten adequaat en binnen de gestelde termijn af

Wij leveren, binnen de wettelijke kaders en ons beleid, het gevraagde product of dienst. Herkenbaar daarbij is oog voor de menselijke maat, duidelijke taal en heldere communicatie.

5. Wij geven invulling en uitvoering aan een tweejaarlijkse uitvoeringsagenda dienstverlening

De uitvoering van onze visie dienstverlening vraagt om een effectieve manier van sturing op de voortgang en resultaten van de onderliggende opgaven en activiteiten. Wij werken met een uitvoeringsagenda. Deze geeft antwoord op de vraag: wat is de komende twee jaar de ambitie voor onze dienstverlening? Welke thema's en opgaven geven wij de ruimte en in welke mate? Wij toetsen (de activiteiten op) deze agenda aan de visie dienstverlening en de toekomst die wij daarbij voor ogen hebben.

Tabel 13 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel D: Wij zijn goed bereikbaar voor inwoners, ondernemers en instellingen en open, deskundig en duidelijk in onze contacten.	Baten	0	-	-	-	-	-
	Lasten	806	831	659	659	659	659
	Saldo	-806	-831	-659	-659	-659	-659

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

2025 2026 2027 2028

Lasten

1. Gewijzigde verdeling van personeelslasten	202	-	-	-
Overig	-30	-	-	-
Totaal Lasten	172	-	-	-

Lasten

1. Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen is sprake van een lagere doorbelasting in 2025 op dit beleidsdoel.

Beleidsdoel E: Wij beheren betrouwbare basisregistraties en leveren diensten en producten van burgerzaken en de burgerlijke stand.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Wij gaan door met het verminderen van administratieve lasten voor inwoners, instellingen en ondernemers.

De Basisregistratie Personen (BRP) is dé basisregistratie voor persoonsgegevens. Van iedere levensloop registreren wij administratief de belangrijkste aspecten zoals geboorte, gezag, verhuizing, vertrek naar het buitenland, huwelijk en overlijden. De BRP vormt de basis voor afgifte van reisdocumenten, rijbewijzen, verklaringen en uittreksels alsmede voor de stempas bij verkiezingen. Data uit de BRP wordt verplicht gebruikt binnen de gehele overheid. Wij zorgen ervoor dat de BRP actueel is. Hierbij werken wij samen met overheidsdiensten, afnemers en ketenpartners.

Om de dienstverlening van de gemeente te verbeteren, efficiënter te werken en beter onderbouwde beleidskeuzes te maken, ontsluiten wij informatie met een geografische component over de Haarlemmermeerse woon-, werk-, en leefomgeving op digitale kaarten. Door het verzamelen, beheren en ontsluiten van hoogwaardige en betrouwbare informatie met behulp van moderne technieken ondersteunen en bevorderen wij de interactie met en de transparantie voor inwoners en belanghebbenden.

Met de invoering van de Omgevingswet levert het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) de juiste

informatie aan gemeenten, provincies, Rijk en waterschappen. Het stelsel van (geografische) basisregistraties is één van de bronnen voor het DSO.

De landelijke visie 'Zicht op Nederland' (ZoN) is de basis voor de belangrijkste ontwikkelingen van onze basisregistraties de komende jaren. De Nationale Geo-informatie-infrastructuur (NGII) is het fundament voor het data gedreven werken aan de grote ruimtelijke vraagstukken in ons land en aan de dienstverlening van de Nederlandse overheid. Deze infrastructuur staat aan de vooravond van een volgende fase van ontwikkeling, die nodig is vanwege forse maatschappelijk en ruimtelijke opgaven, die zich afspelen in de schaarse ruimte in ons land en daarom zelfs concurreren en die sterke afhankelijkheden kennen met die ruimtelijke omgeving.

De visie ZoN geeft hieraan richting en geeft ook aan welke condities er nodig zijn voor succes. Het gaat hierbij om het overheidsbreed delen van het ambitieniveau, het vergroten van de organisatiegraad en de bereidheid tot samenwerking in het geo-veld, het zorgen voor voldoende middelen voor de investeringen en het structureel beheer van deze infrastructuur en het besef dat het niet om een eindige operatie gaat maar dat deze geo-informatie-infrastructuur permanente aandacht nodig heeft.

Tabel 14 Kwaliteit basisregistraties

Omschrijving	Bron	Metingen			Streefwaarden/ prognose		
		2021	2022	2023	2025	2026	2027
BAG	zelfevaluatie	92%	89%	100%	> 75%	> 75%	> 75%
BGT	zelfevaluatie	100%	87%	100%	> 75%	> 75%	> 75%
BRO	zelfevaluatie	100%	100%	89%	> 60%	> 60%	> 60%

Wij zijn wettelijk verplicht jaarlijks aan te tonen via een zelfevaluatie dat de kwaliteit van onze Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en Basisregistratie Ondergrond (BRO) voldoen aan de door het ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) voorgeschreven minimaal te behalen scores (deze minimale scores zijn voor de BAG en BGT: 75% en voor de BRO: 60%). Bij de zelfevaluatie worden de basisregistraties beoordeeld op basis van de criteria gegevenskwaliteit en proces en organisatie.

Activiteiten

1. Het beheren van de BRP en het leveren van producten en diensten vanuit de BRP
2. Het beheren van de registers burgerlijke stand
3. Het verstrekken van paspoorten, Nederlandse Identiteitskaarten en DigiD's aan Nederlanders woonachtig in het buitenland via de Gemeentebalie Schiphol
4. Het centraal inschrijven van vluchtelingen voor het Centraal Orgaan Asielzoekers en het leveren van een bijdrage aan de landelijke BRP-straat
5. Het actueel houden van de bestaande (basis)registraties met een geografische component

Toelichting

1. Het beheren van de BRP en het leveren van producten en diensten vanuit de BRP

Wij zorgen dat de BRP actueel en betrouwbaar is en aan de wettelijke eisen voldoet. Bij gerede twijfel aan de juistheid van de gegevens in de BRP, bijvoorbeeld uit eigen waarneming of op basis van een signaal van een afnemer, verrichten wij een basisonderzoek. Indien noodzakelijk volgt, al dan niet in samenwerking met ketenpartners, een verder onderzoek in het kader van fraudebestrijding. Wij blijven onderzoek doen naar verbetering van de BRP en de uitbreiding van de digitale dienstverlening. Hierbij zoeken wij, zoveel mogelijk, aansluiting bij landelijke ontwikkelingen, innovaties en successen.

2. Het beheren van de registers burgerlijke stand

Wij zijn belast met het opmaken van akten van geboorte (erkenning en naamkeuze), huwelijk en overlijden en het toevoegen van latere vermeldingen aan akten, zoals bijvoorbeeld beschikkingen van echtscheiding, naamswijziging of adoptie. Akten van de burgerlijke stand vormen de basis van de gegevens in de BRP. Wij voltrekken huwelijken en partnerschapsregistraties en hebben de regie over alle zaken die te maken hebben met huwelijken en partnerschapsregistraties.

3. Het verstrekken van paspoorten, Nederlandse Identiteitskaarten en DigiD's aan Nederlanders woonachtig in het buitenland via de Gemeentebalie Schiphol

De Gemeentebalie Schiphol verstrekt reisdocumenten en DigiD's aan niet-ingezetenen. De balie is een initiatief van de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Buitenlandse Zaken in samenwerking met Haarlemmermeer en vastgelegd in een convenant voor onbepaalde tijd.

4. Het centraal inschrijven van vluchtelingen voor het Centraal Orgaan Asielzoekers en het leveren van een bijdrage aan de landelijke Commissie BRP

Wij hebben twee procesovereenkomsten met het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) en de Immigratie en Naturalisatiedienst. Het eerste proces kent een zelfstandige procedure omtrent het inschrijven van uitgenodigde vluchtelingen. Het tweede proces betreft de inschrijving van vluchtelingen die in asielzoekerscentra verblijven. Deze heeft vorm gekregen in een zogenaamde BRP-straat. In 2025 beëindigen we de werkzaamheden voor de eerste inschrijving in de BRP van vluchtelingen die in Nederlandse asielzoekerscentra verblijven. Dit betreft het tweede genoemde proces, de zogenaamde BRP-straat.

5. Het actueel houden van de bestaande basisregistraties met een geografische component

Wij winnen informatie met een geografische component gecentraliseerd en op eenduidige wijze in en gebruiken deze voor meerdere toepassingen. Wij houden de reeds bestaande basisregistraties met een geografische component actueel, betrouwbaar en compleet op een technisch veilige manier. Voorbeelden hiervan zijn de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT), de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) en de Basisregistratie Ondergrond (BRO). De BGT is de gedetailleerde digitale kaart van Nederland, waarin onder andere gebouwen, wegen, water, spoorlijnen en

groen eenduidig zijn vastgelegd. De BAG omvat gegevens over alle gebouwen en adressen in Nederland. De BRO is een registratie van de samenstelling van de Nederlandse ondergrond tot 500 meter diep. Wij ontwikkelen de basisregistraties verder op basis van de landelijke visie 'Zicht op Nederland'(ZoN).

Zowel voor de BAG, de BGT als voor de BRO worden op basis van de auditsystematiek Eenduidige Normatief Single Information Audit (ENSIA) controles uitgevoerd. Door deze eenduidige en gecombineerde systematiek ligt de nadruk niet op de informatieveiligheidsaspecten maar staat de gegevenskwaliteit centraal.

Tabel 15 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel E: Wij beheren betrouwbare basisregistraties en leveren diensten en producten van burgerzaken en de burgerlijke stand.	Baten	3.346	4.533	4.626	4.963	5.140	5.522
	Lasten	6.893	8.225	8.990	9.148	9.248	9.409
	Saldo	-3.547	-3.693	-4.364	-4.185	-4.108	-3.886

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2025	2026	2027	2028
1. Documenten Burgerzaken	89	313	147	404
2. Schipholbalie	3	24	30	-34
Overig	2	-1	1	12
Totaal Baten	94	336	178	382

Lasten

	2025	2026	2027	2028
1. Gewijzigde verdeling van personeelslasten	-636	-	-	-
2. Afdrachten Documenten Burgerzaken	-40	-134	-71	-195
3. Afdrachten Schipholbalie	-3	-24	-30	34
Overig	-86	1	1	0
Totaal Lasten	-765	-157	-100	-161

Baten

- Op basis van historische realisatiecijfers en aan de hand van het Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) rekenmodel is de begroting geactualiseerd. Sinds 2024 is er een stijging in de aantallen aanvragen voor reisdocumenten, dit als gevolg van de verstreken geldigheidstermijn van tien jaar. Tegenover hogere legesopbrengsten staan ook hogere afdrachten aan het rijk.
- De meerjarenbegroting voorziet in een aanzienlijke toename van het aantal aanvragen voor paspoorten, als gevolg van de verstreken geldigheidstermijn van tien jaar. Deze ontwikkeling zal naar verwachting leiden tot een significante stijging van het aantal nieuwe aanvragen. Voor de begroting op aantallen reisdocumenten niet-ingezetenen met de daarbij behorende verwachte legesopbrengsten en afdrachten is gerekend met het NVVB Rekenmodel waarbij het jaar 2023 is hierbij als uitgangspunt genomen.

Lasten

- Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen is sprake van een extra doorbelasting in 2025 op dit beleidsdoel.
- Zie voor een toelichting op de hogere lasten Documenten Burgerzaken de toelichting opgenomen bij de baten.
- Zie voor een toelichting op de hogere lasten Schipholbalie de toelichting opgenomen bij de baten.

Totaaloverzicht: Wat mag het kosten?

Tabel 16

Bedragen × € 1.000.		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Er kunnen afrondingsverschillen optreden.							
Bestuur, samenleving en publiekscontact							
Het borgen van democratische en transparante besluitvorming en excellente dienstverlening aan inwoners, instellingen en ondernemers.	Baten	3.741	4.814	4.907	5.244	5.421	5.803
	Lasten	17.611	18.600	18.789	19.381	19.522	19.632
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-13.870	-13.786	-13.882	-14.137	-14.101	-13.828
Reservemutaties	Onttrekking	-	-	-	-	-	-
	Storting	-	-	-	-	-	-
Resultaat (Saldo+O-S)	Saldo	-13.870	-13.786	-13.882	-14.137	-14.101	-13.828

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Het goed functioneren en faciliteren van formele gemeentelijke organen (gemeenteraad, college van burgemeester en wethouders, burgemeester en rekenkamer).	Baten	114	-	-	-	-	-
	Lasten	8.379	7.862	7.384	7.819	7.860	7.809
	Saldo	-8.265	-7.862	-7.384	-7.819	-7.860	-7.809
Beleidsdoel B: Wederzijdse betrokkenheid bij de besluitvorming en onze kennis over onze lokale samenleving vergroten.	Baten	-	-	-	-	-	-
	Lasten	300	399	472	472	472	472
	Saldo	-300	-399	-472	-472	-472	-472
Beleidsdoel C: Het behartigen van de belangen van Haarlemmermeer buiten de gemeentegrenzen en het versterken van de bestuurlijke samenwerking.	Baten	281	281	281	281	281	281
	Lasten	1.233	1.283	1.283	1.283	1.283	1.283
	Saldo	-952	-1.002	-1.002	-1.002	-1.002	-1.002
Beleidsdoel D: Wij zijn goed bereikbaar voor inwoners, ondernemers en instellingen en open, deskundig en duidelijk in onze contacten.	Baten	0	-	-	-	-	-
	Lasten	806	831	659	659	659	659
	Saldo	-806	-831	-659	-659	-659	-659
Beleidsdoel E: Wij beheren betrouwbare basisregistraties en leveren diensten en producten van burgerzaken en de burgerlijke stand.	Baten	3.346	4.533	4.626	4.963	5.140	5.522
	Lasten	6.893	8.225	8.990	9.148	9.248	9.409
	Saldo	-3.547	-3.693	-4.364	-4.185	-4.108	-3.886

Veiligheid

Portefeuillehouder: Van der Meij, Schuurmans-Wijdeven

lasten in €	25.578
% totale begroting	4,3%
batens in €	3.080
% totale begroting	0,5%

Maatschappelijk doel:

Inwoners, bezoekers en ondernemers in Haarlemmermeer zijn veilig.

(Bedragen x € 1.000)

	Begroting 2025 baten	% verschil baten t.o.v. begroting 2024	Begroting 2025 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting 2024
Beleidsdoel A: Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Haarlemmermeer.	2.999	-29%	6.404	-13%
01. Vergroten weerbaarheid jongeren tegen criminaliteit, wapens en drugs				
02. Versterken digitale veiligheid				
03. Waarborgen zorg en veiligheid van kwetsbare personen				
04. Aanpak georganiseerde ondermijnende criminaliteit				
05. Tegengaan van polarisatie, radicalisering en extremisme				
Beleidsdoel B: Het verzekeren van de doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweezorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening.	82	-100%	19.174	-50%
01. Het voorkomen van brand				
02. Deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling VRK				
03. Uitvoeren van inspecties op de brandveiligheidsvoorschriften				
04. Goede voorbereiding op crisis en incidenten				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A: [Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied](#)

Beleidsdoel B: [Veiligheidsregio Kennemerland \(VRK\)](#), [Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied](#)

Veiligheid

Haarlemmermeer is een veilige gemeente en dat moet zo blijven.

Het is belangrijk dat iedereen veilig kan wonen, verblijven, werken en ondernemen, en zich bovendien ook veilig voelt. In het Integraal Veiligheidsplan Haarlemmermeer 2023–2026 (IVP) zijn de daartoe de volgende prioriteiten vastgesteld:

1. vergroten weerbaarheid jongeren tegen criminaliteit, wapens en drugs;
2. versterken digitale veiligheid;
3. waarborgen zorg en veiligheid van kwetsbare personen;
4. aanpak georganiseerde ondermijnende criminaliteit;
5. tegengaan van polarisatie, radicalisering en extremisme.

In het IVP zijn ‘het waarom’ en ‘het wat’ op hoofdlijnen uitgewerkt. In het Uitvoeringsprogramma veiligheid 2025 (UP) geven wij in het eerste kwartaal van 2025 met specifieke activiteiten en maatregelen ‘het hoe’ aan. Daarin doen wij ook verslag over de resultaten van het Uitvoeringsprogramma veiligheid 2023 en 2024. Ten opzichte van de onderstaande verplichte BBV-indicatoren (Tabel 17) zijn in het UP aanvullende indicatoren met metingen en streefwaarden opgenomen.

We staan naast onze inwoners en ondernemers om onze ambities waar te maken. Daarbij is er een voorkeur voor een preventieve aanpak. Waar preventie niet verder helpt om onze ambities waar te maken treden we repressief op. Het veiligheidsdomein is en blijft continu in beweging. Dat vereist dat we ook voldoende flexibiliteit hanteren om verantwoord in te kunnen spelen om te doen wat nodig is binnen de door het IVP gestelde kaders.

Tabel 17

Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen			
				2020	2021	2022	2023
Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	14	12	10	8
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	3,3	3,7	3,5	3,5
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	5,7	6,6	5,7	5,9
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	1,8	1,6	1,9	1,0
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	3,2	3,1	3,8	5,4

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)

In de Wet veiligheidsregio's (WvR) en de daarop gebaseerde regelingen zijn onder andere eisen gesteld voor de brandweer, de organisatie en taken van de veiligheidsregio's en de crisorganisatie. De VRK levert een bijdrage door het verzekeren van doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweertzorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening.

De brandweer Kennemerland heeft in haar beleidsplan 2023–2026 vijf doelstellingen vastgesteld, namelijk:

- Maatschappelijk rendement: aantoonbaar en risicogericht
- Vroegtijdig en zichtbaar samenwerken in (interregionale) netwerken
- Vergroten aanpassingsvermogen in een complexer speelveld
- Vakkundigheid: kennisontwikkeling borgen in een lerende organisatie
- Leiderschap: duurzame inzetbaarheid en stimuleren van eigenaarschap

Per doelstelling zijn concrete resultaten geformuleerd die in de programmabegroting van de VRK terugkomen.

De koppeling tussen veiligheid en zorg wordt binnen de VRK steeds belangrijker. Wij hebben onze wettelijk plicht om een Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) in stand te houden ingevuld door de GGD onder te brengen in de VRK. Daarnaast is een aantal andere taken belegd bij de VRK zoals die in het kader van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg, Veilig

Thuis (inclusief de Integrale Crisisdienst), het Regionaal Coördinatiepunt Ex-gedetineerden en de Multidisciplinaire Aanpak die voorziet in een bundeling van psychosociale, medische, forensische en justitiële specialisten in de aanpak van kindermishandeling, relationeel geweld en seksueel geweld.

Het Zorg- en veiligheidshuis is ook ondergebracht bij de VRK. Dit is een netwerkorganisatie waarin gemeenten, justitie, politie, justitiële organisaties en zorginstanties intensief samenwerken aan de persoonsgerichte aanpak van complexe problematiek.

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Zie verbonden partijen in [Programma kwaliteit fysieke omgeving](#).

Relevant beleid

- Integraal Veiligheidsplan Haarlemmermeer 2023–2026 ([2022.0002554](#))
- Uitvoeringsprogramma veiligheid 2023 - 2024 Haarlemmermeer ([7735819](#))
- Aanpak radicalisering ([2016.0050592](#))
- Beleidsregel Wet Bibob Haarlemmermeer 2022 ([2021.0003042](#))
- Damoclesbeleid gemeente Haarlemmermeer 2019 ([2018.0082620](#))
- Regionaal Beleidsplan Crisisbeheersing 2023–2026 Veiligheidsregio Kennemerland ([7502293](#))
- Algemene Plaatselijke Verordening 2021 ([2021.0000596](#))
- Programmabegroting VRK (<https://www.vrk.nl/Organisatie/Begroting-en-Jaarverslagen>)

Beleidsdoel A: Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Haarlemmermeer.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Onder dit beleidsdoel valt de aanpak van de 'sociale veiligheid'. We willen de weerbaarheid van onze jongeren tegen criminaliteit, wapens en drugs verder vergroten door de gecombineerde inzet van preventieve- en repressieve maatregelen. We versterken de aanpak van de jeugdcriminaliteit en pakken criminele aanwas aan. We willen de digitale veiligheid in onze gemeente versterken door met name in te zetten op bewustwording en het voorkomen van slachtofferschap. We zorgen ook dat onze eigen organisatie ten aanzien van deze onderwerpen op orde blijft. Wij willen de zorg en veiligheid voor kwetsbare personen waarborgen, door de persoonsgerichte aanpak te continueren voor de verschillende doelgroepen. We willen voorkomen dat de onderwereld structureel verweven raakt met de bovenwereld. Dit doen wij door met onze uitvoering ondermijning onder andere in te zetten op een integrale aanpak en een combinatie van bestuurlijke- en strafrechtelijke instrumenten. We gaan tevens door met de Uitvoeringsagenda aanpak mensenhandel 2024-2027. Ook continueren we de realisatie van het Plan van aanpak ondermijning Schiphol (2024-2026). We willen dat de problematiek met betrekking tot polarisatie, extremisme en radicalisering in onze gemeente klein en beheersbaar blijft, door vooral in te zetten op deskundigheidsbevordering en te investeren op een netwerk van sleutelfunctionarissen. Speciale aandacht hebben we voor het realiseren van een handelingsperspectief om de aansluiting met de groep soevereinen te maken.

Activiteiten

1. Vergroten weerbaarheid jongeren tegen criminaliteit, wapens en drugs
2. Versterken digitale veiligheid
3. Waarborgen zorg en veiligheid van kwetsbare personen
4. Aanpak georganiseerde ondermijnende criminaliteit
5. Tegengaan van polarisatie, radicalisering en extremisme

Toelichting

1. Vergroten weerbaarheid jongeren tegen criminaliteit, wapens en drugs

We zetten de campagne YouChoose voort, waarbij we inzetten op het ontmoedigen van steekwapenbezit, drugsgebruik en drugscriminaliteit onder jongeren en het vergroten van veiligheidsgevoelens. Dit doen we in samenwerking met politie, lokale partners en

scholen door het gericht aanbieden van talentontwikkeling, workshops en gastlessen. Daarnaast maken we tijdens ouderavonden ouders bewust wat de risico's van drugsgebruik zijn en bieden we handvatten om in gesprek te gaan met hun kind. We gaan samen met de politie inzetten op het voorkomen en aanpakken van criminele aanwas, om te voorkomen dat jongeren terecht komen in de georganiseerde drugscriminaliteit. We stimuleren jongeren om op een eerlijke manier geld te verdienen door bijbanen of ondernemerschap.

We werken conform de persoonsgerichte aanpak, waarbij de inzet is om jongeren die crimineel gedrag laten zien, weer terug te brengen op het rechte pad en om recidive te voorkomen. Dit doen wij door passende hulp in te zetten. Hierbij valt te denken aan trajecten via de gemeentelijke casusregisseur in samenwerking met politie, Openbaar Ministerie (OM), jeugdreclassering en het Zorg- en Veiligheidshuis.

2. Versterken digitale veiligheid

Digitale ontwikkelingen volgen zich razendsnel op. Het gebruik van de smartphone, social media en Artificial Intelligence (AI) is steeds meer gemeengoed aan het worden. Deze ontwikkelingen maken dat de digitale veiligheid en weerbaarheid van inwoners, bedrijven en overheden steeds belangrijker wordt. Naast ons eigen huis op orde, blijven we ons inzetten om de digitale weerbaarheid van onze inwoners te verhogen door het uitvoeren van projecten gericht op diverse doelgroepen. Zo stellen wij basisscholen in staat om via het programma 'Hackshield' hun leerlingen vertrouwd te maken met internet. Voor de doelgroep volwassenen werken wij mee aan het project 'Het slachtoffer spreekt', waarin slachtoffers van digitale criminaliteit uitleggen wat er is gebeurd én hoe iets te voorkomen is. We werken structureel samen met politie, OM en met Noord-Holland Veilig (NHV). We bereiden ons voor en oefenen op cyberincidenten en -crisis en online aangejaagde ordeverstoringen.

3. Waarborgen zorg en veiligheid van kwetsbare personen

Voor het waarborgen van zorg en veiligheid van kwetsbare personen blijven we investeren en regisseren we op de verbinding tussen partners in het zorg-, strafrecht- en bestuurlijke domein. We leggen de focus op personen met meervoudige, complexe problematiek en/of onbegrepen gedrag waarbij sprake is van een veiligheidsrisico voor de persoon zelf of diens omgeving. Zij krijgen

een persoonsgerichte aanpak die erop is gericht om verder afglijden en/of recidive te voorkomen. Ook bij inwoners die geconfronteerd worden met relationeel geweld of woonoverlast wordt een dergelijke aanpak toegepast. Er wordt gewerkt aan de implementatie van een nieuwe werkwijze voor de mensen die zorgmijndend zijn via de Aanpak Voorkoming Escalatie (AVE-model). Het gaat in deze aanpak om het voorkomen, beperken of het beëindigen van een escalerende situatie bij huishoudens of individuen met complexe, multi-problematiek. Als gemeente en externe (zorg)organisaties moeten wij – in het belang van de cliënt én de maatschappij – integraler gaan werken: in onze eigen organisatie en met de externe partners. Onderdeel van het integraler werken is de regie beleggen bij de casusregisseur Zorg en Veiligheid.

4. Aanpak georganiseerde ondermijnende criminaliteit

We gaan georganiseerde ondermijnende criminaliteit op mainport Schiphol tegen op basis van het Plan van Aanpak Ondermijning Schiphol 2024-2026, dat met een aanzienlijke rijksbijdrage wordt bekostigd. Dit doen we door in te zetten op een intensieve publiek – private samenwerking. Hierin staan de gebiedsgerichte- en een branchegerichte aanpak en de integriteit van medewerkers op de luchthaven centraal. Voor de aanpak van de overige kernen, buitengebieden en bedrijventerreinen ziet onze focus toe op het

vergroten van (interne) weerbaarheid, het tegengaan van zorgcriminaliteit, drugscriminaliteit en mensenhandel. Ook leegstaande panden hebben onze aandacht, omdat deze door criminelen gebruikt kunnen worden voor hun malafide praktijken. We hebben regulier overleg over signalen van ondermijning met partners zoals de politie en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG). Met deze zelfde partners houden wij integrale controles. Wij nemen deel aan casuïstiek van het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC) en bespreken daar onze signalen van georganiseerde criminaliteit.

5. Tegengaan van polarisatie, radicalisering en extremisme

Het tegengaan van polarisatie, radicalisering en extremisme draait voor een groot deel over het in contact zijn met elkaar. Zo werkt de politie aan het oprichten van 'Bondgenoten', een netwerk van mensen, waar in tijden van crisis op kan worden teruggevallen. Wij leggen een netwerk sleutelfiguren aan. Dit netwerk heeft als opdracht goed zicht te hebben op wat er in de lokale samenleving speelt. Daarnaast zetten wij een verbindingsambtenaar in om specifiek contact te onderhouden met soevereinen. Tot slot blijven wij aansluiten bij de regionale samenwerking van NHV op het thema maatschappelijke onrust en radicalisering.

Tabel 18 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel A: Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Haarlemmermeer.	Baten	1.178	4.208	2.999	3.147	1.200	1.200
	Lasten	4.186	7.335	6.404	6.552	4.590	4.589
	Saldo	-3.008	-3.128	-3.405	-3.405	-3.390	-3.389

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2025	2026	2027	2028
Baten				
1. Sterke Luchthaven	-1.209	149	-1.947	-
Overig	0	-0	-0	-
Totaal Baten	-1.209	149	-1.947	-
Lasten				
1. Sterke luchthaven	1.209	-149	1.947	-
2. Gewijzigde verdeling van personeelslasten	-345	-	-	-
Overig	68	1	15	1
Totaal Lasten	932	-149	1.962	1

Baten

1. Via het programma Sterke Luchthaven worden maatregelen genomen en activiteiten ondernomen in het kader van de publiek-private aanpak van ondermijning op luchthaven Schiphol (landelijke mainportaanpak). Het Ministerie van Justitie en Veiligheid stelt hier een specifieke uitkering voor beschikbaar.

Lasten

1. Zie voor een toelichting op de lagere lasten Sterke Luchthaven de toelichting onder de baten.
2. Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelkosten over de beleidsdoelen en de nieuwe cao is sprake van een extra doorbelasting in 2025 op dit beleidsdoel.

Beleidsdoel B: Het verzekeren van de doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweezorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Onder dit beleidsdoel valt de aanpak van fysieke veiligheid. Onze inzet is om branden, zware ongevallen en rampen zoveel mogelijk te voorkomen. Haarlemmermeer en de VRK hebben een hoog risicoprofiel, vooral veroorzaakt door de aanwezigheid van de luchthaven Schiphol en Tata Steel in de IJmond en het Noordzeekanaal(gebied). Bij een calamiteit willen wij zo adequaat mogelijk kunnen reageren.

Activiteiten

1. Het voorkomen van brand
2. Deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling VRK
3. Uitvoeren van inspecties op de brandveiligheidsvoorschriften
4. Goede voorbereiding op crisis en incidenten

Toelichting

1. Het voorkomen van brand

De brandweer analyseert de locaties van de branden van de afgelopen jaren. Daarbij kijkt de brandweer naar de leeftijd van de bewoners, de sociaal economische status van wijken en het dekkingsplan (waarin wordt vastgelegd welke aanrijtijden van de brandweer verwacht kunnen worden). Door het combineren van deze gegevens proberen ze te identificeren waar de hoogste risico's zitten. Op basis hiervan willen ze specifieke maatregelen en strategieën ontwikkelen om bewustwording over brandveiligheid te vergroten. Met deze aanpak willen we doeltreffender brandrisico's verminderen en de algemene veiligheid van bewoners versterken.

2. Deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling VRK

Het bestuur van de veiligheidsregio stuurt de organisatie aan op basis van diverse vastgestelde beleidsplannen (inclusief het Crisisbestrijdingsplan Schiphol). Wij monitoren de uitvoering daarvan. Wij sturen verder op de bedrijfsvoering van de VRK

doordat wij onze zienswijze hebben gegeven op het Jaarverslag 2023 en de Programmabegroting 2025-2028.

3. Uitvoeren van inspecties op de brandveiligheidsvoorschriften

De brandweer voert inspecties op de brandveiligheidsvoorschriften voor gebouwen uit in een combinatie van fysieke controles door medewerkers en het model Nieuwe Toezicht Methodiek (NTM) op brandveiligheid. Met de NTM kunnen eigenaren en beheerders online een zelfcontrole uitvoeren en de uitkomsten met de brandweer delen. Onder andere de verbeterde vragenlijst heeft geleid tot een afname van ongewenste signalen van brandonveiligheid uit het systeem. De brandweer werkt nauw samen met de OD NZKG. Op aanvragen omgevingsvergunningen, milieutechnische zaken en aanvragen voor evenementen vragen wij zo nodig advies van de brandweer. Naast het geven van advies voert de brandweer ook inspecties uit op de brandveiligheidsvoorschriften. Hierbij zetten we stappen in een meer risicogerichte benadering. Het doel hiervan is om een zo groot mogelijk positief effect te hebben op de brandveiligheid.

4. Goede voorbereiding op crisis en incidenten

Dit onderwerp heeft twee subdoelen. Enerzijds zetten wij in op het vergroten van de weerbaarheid van inwoners en ondernemers, zodat men is voorbereid op voorkomende crises. Anderzijds zorgen wij ervoor dat alle gemeentelijke processen in de crisisorganisatie actueel blijven. Hiervoor bieden we onze gemeentelijke functionarissen regionale trainingen en oefeningen aan. Per 2022 is de VRK overgegaan van de brandkranen naar de watertankwagens. De laatste fase van deze zogenaamde toekomstbestendige bluswatervoorziening is het voorhanden hebben van voldoende oppervlaktewater. De komende jaren zullen we kijken welke maatregelen (baggeren, beheer,

onderhoud) er genomen moeten worden om het oppervlaktewater toegankelijk te maken voor de bluswatervoorzieningen. Het regionale deelplan Bevolkingszorg Kennemerland is geactualiseerd, waarbij de samenwerking met de

veiligheidsregio's Zaanstreek-Waterland en Noord-Holland-Noord verder vorm gekregen heeft. Het Crisisbestrijdingsplan Schiphol wordt jaarlijks geactualiseerd.

Tabel 19 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel B: Het verzekeren van de doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweezorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening.	Baten	25.596	19.983	82	82	82	82
	Lasten	39.538	38.348	19.174	18.963	19.059	19.144
	Saldo	-13.942	-18.364	-19.093	-18.881	-18.977	-19.062

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2025	2026	2027	2028
Baten				
1. Opvang ontheemden Oekraïne	-19.902	-	-	-
Overig	0	-	-	-
Totaal Baten	-19.902	-	-	-
Lasten				
1. Opvang ontheemden Oekraïne	19.902	-	-	-
2. Bijdrage Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)	-1.085	-	-	-
3. Asiel en integratie	204	-	-	-
4. Uitvoeringskosten opvang Oekraïners	150	100	-	-
Overig	2	112	-96	-85
Totaal Lasten	19.173	212	-96	-85

Baten

1. In onze gemeente worden Oekraïense ontheemden opgevangen. De baten en lasten zijn tot en met 2024 geraamd. De kosten worden vergoed door het Rijk middels een specifieke uitkering. Vanwege de onvoorspelbaarheid zijn de baten en lasten niet geraamd voor 2025 en verder. Indien noodzakelijk zal dit worden opgenomen in de Voorjaarsrapportage 2025.

Lasten

- Zie voor een toelichting op de lagere lasten Opvang Oekraïense ontheemden de toelichting opgenomen bij de baten.
- Voor het onderdeel brandweezorg is in de ontwerp Programmabegroting 2025-2028 van de VRK rekening gehouden met een hogere bijdrage. Dit heeft betrekking op loon- en prijsstijgingen.
- Op basis van het coalitieakkoord 2022-2026 is rekening gehouden met budget voor versterking van de organisatie om de huidige en nieuwe ambities waar te kunnen maken.
- Vanwege een budgetoverheveling bij de Najaarsrapportage 2023 zijn er in 2024 en 2025 extra middelen beschikbaar. De gemeentelijke inzet voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen zal in 2025 lager zijn dan in 2024.

Totaaloverzicht: Wat mag het kosten?

Tabel 20

Bedragen × € 1.000.

Er kunnen afrondingsverschillen optreden.

Veiligheid

		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Inwoners, bezoekers en ondernemers in Haarlemmermeer zijn veilig.	Baten	26.775	24.191	3.080	3.229	1.282	1.282
	Lasten	43.724	45.683	25.578	25.515	23.649	23.733
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-16.949	-21.492	-22.498	-22.286	-22.368	-22.451
Reservemutaties	Onttrekking	-	-	-	-	-	-
	Storting	-	-	-	-	-	-
Resultaat (Saldo+O-S)	Saldo	-16.949	-21.492	-22.498	-22.286	-22.368	-22.451

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Haarlemmermeer.	Baten	1.178	4.208	2.999	3.147	1.200	1.200
	Lasten	4.186	7.335	6.404	6.552	4.590	4.589
	Saldo	-3.008	-3.128	-3.405	-3.405	-3.390	-3.389
Beleidsdoel B: Het verzekeren van de doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweertzorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening.	Baten	25.596	19.983	82	82	82	82
	Lasten	39.538	38.348	19.174	18.963	19.059	19.144
	Saldo	-13.942	-18.364	-19.093	-18.881	-18.977	-19.062

Zorg en werk

Portefeuillehouder: El Idrissi, Van der Meij

lasten in € 172.310
% totale begroting 28,9%
baten in € 42.093
% totale begroting 7,0%

Maatschappelijk doel:

Inwoners van Haarlemmermeer krijgen, waar nodig, zorg en ondersteuning gericht op het naar vermogen en zelfstandig deelnemen aan de samenleving.

(Bedragen x € 1.000)

	Begroting 2025 baten	% verschil baten t.o.v. begroting 2024	Begroting 2025 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting 2024
Beleidsdoel A: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis.	1.399	-3%	90.765	6%
01. Jeugd				
02. Wmo				
03. Jeugd- en gezinsbescherming				
Beleidsdoel B: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning met verblijf.	229	2%	15.450	7%
01. Jeugd				
02. Wmo				
Beleidsdoel C: Het toeleiden naar werk en meedoen in de samenleving.	1.940	-	13.019	5%
01. Toeleiden van bijstandsgerechtigden naar een reguliere baan (re-integratie)				
02. Activeren van inwoners met afstand tot arbeidsmarkt (participatie)				
03. Toeleiden van inwoners met arbeidsbeperking naar werk				
04. Het samenwerken in arbeidsmarktregio Groot-Amsterdam				
Beleidsdoel D: Het zorg dragen voor financiële bestaanszekerheid van inwoners.	36.931	-3%	49.481	-10%
01. Bieden van algemene bijstand door uitkeringen (levensonderhoud)				
02. Bieden van aanvullende inkomstenondersteuning (bijzondere bijstand en minimaregelingen)				
03. Toezicht houden op rechtmatig gebruik				
04. Bieden van schuldhulpverlening				
Beleidsdoel E: Inburgeringsplichtigen voelen zich thuis in Haarlemmermeer en doen volwaardig mee met de samenleving.	1.595	-	3.595	-4%
01. Het bereiken van het hoogst haalbare taalniveau (leerroutes)				
02. Het naar vermogen participeren vanaf de start van het inburgeringstraject				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A: [Veiligheidsregio Kennemerland \(VRK\)](#)

Beleidsdoel B: [Gemeenschappelijke Regeling Beschermd wonen \(GRBW\)](#)

Beleidsdoel C: [AM match](#), [De Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV](#)

Beleidsdoel D: -

Zorg en werk

Ons doel is dat inwoners, ondanks eventuele problemen of beperkingen, zo lang mogelijk zelfstandig deelnemen aan de samenleving en de regie over hun eigen leven kunnen behouden.

Inwoners die er met hulp van het eigen netwerk en vrij toegankelijke ondersteuning niet meer in slagen zelfstandig thuis te wonen, zowel jeugdigen als volwassenen, kunnen een beroep doen op ondersteuning thuis of ondersteuning met verblijf.

Inwoners hebben recht op een bestaansminimum. Het is aan ons om daarin te voorzien als inwoners hiertoe niet zelf in staat zijn.

Met het algemeen beleidskader sociaal domein brengen we overkoepelend richting en focus aan in het sociaal domein. Dat doen we door het centraal stellen van vier thema's:

- meedoen stimuleren;
- bestaanszekerheid herstellen;
- kansengelijkheid vergroten;
- gezond leven makkelijker maken.

We hebben hierbij vooral aandacht voor inwoners in een kwetsbare situatie.

Met de monitor sociaal domein volgen we jaarlijks met een vaste set indicatoren hoe het er op hoofdlijnen voorstaat op de verschillende thema's. En doen we verdiepend onderzoek waar we dat nodig vinden. Met het jaarlijks (wettelijk verplicht) cliëntervaringsonderzoek Jeugd en Wmo meten we de tevredenheid van onze

inwoners met de toegang tot, de kwaliteit van en het effect van onze dienstverlening. Jaarlijks doen we ook één of twee klantreizen om te achterhalen waar het in de dienstverlening van het sociaal domein beter kan voor inwoners in een kwetsbare situatie.

De raad is per brief van 28 juni 2024 ([XS-24060301.322](#)) geïnformeerd over de voortgang van de samenwerkingsagenda, de eerste monitor sociaal domein en het cliëntervaringsonderzoek over 2023.

De huis-aan-huisaanpak in de wijk Graan voor Visch in Hoofddorp is onder andere gestart om antwoord te kunnen geven op de vraag of wij die inwoners bereiken die ons ook het hardst nodig hebben. Ook het niet gebruik willen we met deze aanpak terugbrengen.

Verbonden partijen

AM Match

AM match ondersteunt inwoners met een duurzame arbeidsbeperking bij het vinden en behouden van werk. Hieronder valt ook de groep inwoners die alleen op een beschutte werkplek kan werken of die tot de voormalige WSW-doelgroep behoort.

Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)

Onder de VRK vallen Veilig Thuis en het oppakken van meldingen op grond van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvggz).

De Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV
De Waterwolf verzorgt het aanleggen, aanpassen en verwijderen van gehandicaptenparkeerplaatsen.

Gemeenschappelijke Regeling Beschermd wonen (GRBW)

De GRBW is voor de regionale samenwerking op het gebied van Beschermd wonen voor Haarlemmermeer en de gemeenten in de regio's IJmond en Zuid-Kennemerland.

Voor financiële informatie en eventuele risico's over de verbonden partijen, zie de paragraaf [Verbonden Partijen](#).

Relevant beleid

- Raadsvoorstel "Meedoen mogelijk maken in Haarlemmermeer" algemeen beleidskader voor het sociaal domein ([7532520](#)) met [bijlage](#)
- Samenwerkingsagenda 2023-2025 'Meedoen mogelijk maken in Haarlemmermeer' ([8384049](#))
- Verordening sociaal domein 2024 en bijbehorende beleidsregels ([11048268](#))
- Financieel besluit sociaal domein gemeente Haarlemmermeer 2024 ([10881011](#))
- Verordening en beleidsregels leerlingenvervoer 2023 ([7398179](#))
- Raadsvoorstel Toezicht Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo 2015) en Jeugdwet ([2022.0002279](#))
- Regionaal kader 'Opvang, Wonen en Herstel 2022 tot en met 2027' ([2021.0002925](#))

- Woonbeleidsprogramma Haarlemmermeer 2019-2025: Het verschil maken ([2019.0058049](#))
- Visie Wonen met Zorg 2030 ([2017.0026227](#))
- Uitvoeringsplan wonen met zorg ([2018.0022374](#))
- Aanpak implementatie nieuwe Wet inburgering ([2021.0001104](#))
- Begeleiding naar werk en re-integratie in Haarlemmermeer ([2021.0000848](#))
- Toegankelijkheid minimaregelingen en bijzondere bijstand ([2018.0074541](#))
- Uitvoeringsplan AM Werkorganisatie en wijziging gemeenschappelijke regeling AM Groep ([2015.0052268](#))
- Beleidsplan Wet gemeentelijke schuldhulpverlening 2022-2026 ([7812823](#))
- Bestrijding van armoede onder kinderen ([2017.0031369](#))
- Verordening Participatieraad gemeente Haarlemmermeer ([2018.0066546](#))

Indicatoren

Op basis van de informatie op de website [Waarstaatjegemeente.nl](#) worden de cijfers van Haarlemmermeer vergeleken met alle gemeenten van Nederland en met de groep Centrale woongemeenten met een landelijk karakter. Dit is de groep van gemeenten waar Haarlemmermeer is ingedeeld. Bij de verplichte BBV-indicatoren staat geen toelichting. Bij de overige indicatoren (als figuren opgenomen) staat, waar zinvol, een toelichting en soms een verwachting.

Beleidsdoel A: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Ons doel is dat inwoners zo zelfstandig en veilig mogelijk thuis kunnen wonen, dat zij goed kunnen meedoen in de samenleving en de regie over hun eigen leven kunnen behouden. Dit ondanks eventuele problemen of beperkingen die zij hebben.

Inwoners die hier met hulp van het eigen netwerk en/of vrij toegankelijke ondersteuning niet (meer) in slagen, kunnen een beroep doen op ondersteuning thuis. Dit geldt zowel voor jeugdigen als volwassenen.

Dit beleidsdoel heeft vooral raakvlakken met drie van de vier overkoepelende thema's in het sociaal domein: meedoen stimuleren, bestaanszekerheid herstellen en kansgelijkheid vergroten.

Activiteiten

1. Jeugd

- We borgen (sociaal domein breed) structureel de aanpak van complexe (gezins)problematiek

die we in de afgelopen jaren hebben ontwikkeld op basis van de doorbraakmethode van het Instituut voor Publieke Waarden (IPW).

- We richten ons met het Samenwerkingsverband Primair Onderwijs (PO) Haarlemmermeer en het Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs (VO) Amstelland en de Meerlanden op jeugdigen die onderwijs én een vorm van opgroei-ondersteuning nodig hebben voor hun ontwikkeling.
- Met het project 'Duurzame aanpak wachttijden' pakken we de wachttijden in de jeugdzorg aan en zorgen we voor een dekkend zorglandschap. Doelgroepen zijn jeugdigen en hun gezinnen uit Haarlemmermeer die te maken hebben met (complexe) opgroei- en opvoedproblematiek. Voor deze doelgroepen is passende ondersteuning als gevolg van wachttijden in de jeugdzorg niet altijd op tijd beschikbaar. Daardoor worden zij belemmerd in hun ontwikkeling en/of herstel.
- De Hervormingsagenda Jeugd, die we lokaal uitvoeren, bevat afspraken om de jeugdzorg te

verbeteren en financieel gezond te maken. De focus ligt op de beschikbaarheid van jeugdzorg voor jeugdigen en gezinnen in de meest kwetsbare situaties. Hierbij is één van de ambities de beweging naar zo thuis mogelijk opgroeien, dus het verminderen van jeugdhulp met verblijf (beleidsdoel B).

2. Wmo

- Samen met aanbieders zorgen we voor doorontwikkeling van het aanbod van begeleiding en dagbesteding. Hierbij staat centraal om meer gebruik te maken van algemene en vrij toegankelijke voorzieningen.
- Samen met aanbieders zorgen we voor doorontwikkeling en betere bekendheid van het aanbod van onafhankelijke cliëntondersteuning (sociaal domein breed). We richten ons hierbij op die inwoners die deze ondersteuning het meest nodig hebben.
- In Haarlemmermeer willen we toegankelijke wijken waar iedereen zich thuis kan voelen, ook

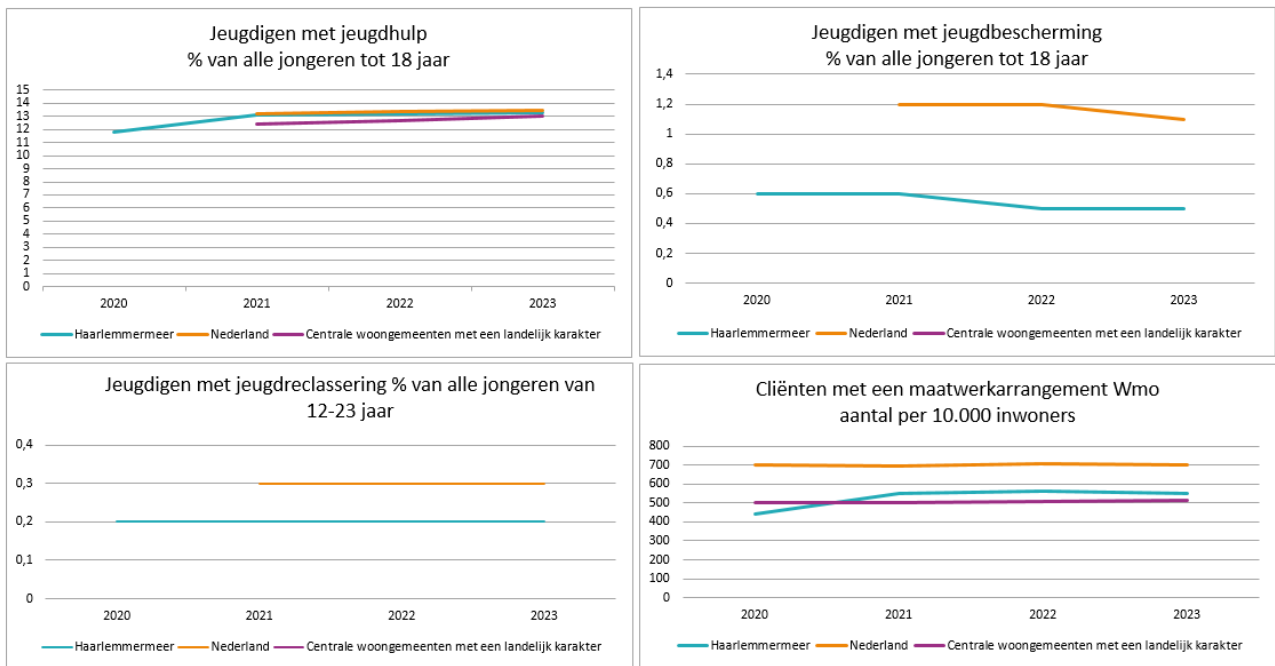
inwoners met een GGZ-achtergrond. Met het project 'W in de wijk' bouwen we aan een netwerk van organisaties en vrijwilligers in de wijk. Het netwerk draagt uit dat alle mensen erbij horen, ook als hun gedrag niet goed begrepen of 'verstaan' wordt door hun omgeving. In 2023 zijn we gestart in Hoofddorp, in de wijk Graan voor Visch. Deze aanpak gaven we in 2024 een vervolg en de inzichten maken we vanaf 2025 structureel onderdeel van onze inspanningen in het kader van het Integraal Zorgakkoord.

3. Jeugd en Gezinsbescherming

- In 2025 bereiden we ons verder voor op het landelijke Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, een programma dat moet leiden tot een efficiëntere aanpak voor gezinnen (met en zonder minderjarige kinderen) waarbij sprake is van relationele onveiligheid.

Tabel 21

Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen			
				2020	2021	2022	2023
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	11,8	13,1	13,1	13,3
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	0,6	0,6	0,5	0,5
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	0,2	0,2	0,2	0,2
Cliënten met een maatwerkarrangementen Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	440	550	560	550
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	1	1	1	n/b

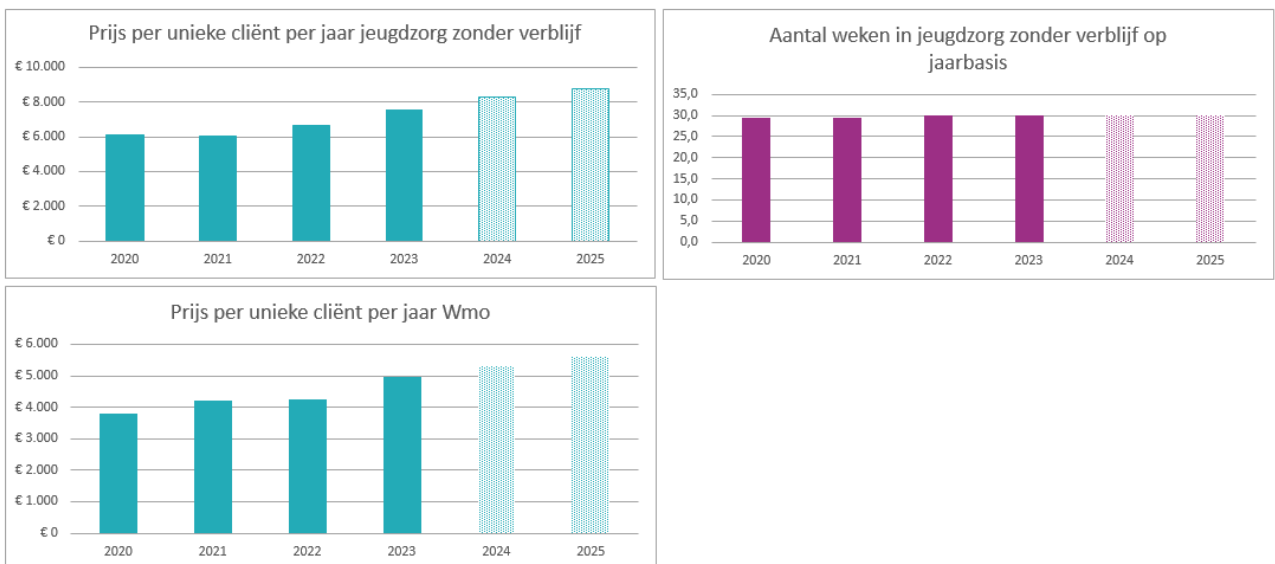
Figuur 13

Op de website Waarstaatjegemeente.nl ontbreken de vergelijkende cijfers 2019 en 2020 van de BBV indicatoren over jongeren voor Nederland en Centrale woongemeenten met een landelijk karakter.

Uit de grafiek Jongeren met jeugdbescherming in Figuur 13 blijkt dat Haarlemmermeer relatief gezien minder jongeren in de jeugdbescherming

heeft.

We zien een toename in maatwerkarrangementen Wmo, dit komt door een stijging van de hulp bij de huishouding en de GGZ doelgroep. Deze doelgroep wordt minder snel opgenomen in een instelling, maar meer thuis behandeld. Daarvoor is dan wel een maatwerkarrangement Wmo nodig.

Figuur 14

De grafieken uit Figuur 14 Prijs per unieke client ontstaat uit de volgende berekening: prijs van de zorg per jaar delen door aantal unieke inwoners uit de zorgadministratie. Voor 2024 en 2025 is er rekening gehouden met indexatie. De indicator

Aantal weken in jeugdzorg zonder verblijf is op de volgende wijze berekend: unieke jeugdigen per jaar delen door unieke jeugdige per maand voor jeugdzorg zonder verblijf maal 52 weken. Dit is

over het algemeen stabiel. Voor 2024 en 2025 houden wij de verwachting constant.

Tabel 22 Wat mag het kosten?

(Bedragen × € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel A: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis.	Baten	1.667	1.443	1.399	1.399	1.399	1.399
	Lasten	76.955	85.513	90.765	89.418	89.427	89.441
	Saldo	-75.288	-84.070	-89.366	-88.019	-88.028	-88.042

Uitsplitsing baten en lasten naar taakveld

(Bedragen × € 1.000)	JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Baten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	369	378	378	378	378	378
6.23- Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	29					
6.60- Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	139	122	122	122	122	122
6.711 - Huishoudelijke hulp (Wmo)	814	899	899	899	899	899
6.752 - Jeugdhulp ambulante regionaal	316	44				
Totaal baten	1.667	1.443	1.399	1.399	1.399	1.399
Lasten						
6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	2.901	3.370	3.556	3.556	3.556	3.556
6.21 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	366	446	473	473	473	473
6.23 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	2.090	2.237	2.434	2.434	2.434	2.434
6.60 - Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	7.349	7.262	7.856	7.816	7.816	7.816
6.711 - Huishoudelijke hulp (Wmo)	7.877	8.867	9.498	9.476	9.472	9.472
6.712 - Begeleiding (Wmo)	6.607	7.549	8.005	8.005	8.005	8.005
6.713 - Dagbesteding (Wmo)	3.240	3.570	3.787	3.787	3.787	3.787
6.714 - Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	1.222	1.221	1.320	55	59	59
6.752 - Jeugdhulp ambulante regionaal	34.364	39.122	40.095	40.095	40.095	40.095
6.753 - Jeugdhulp ambulante landelijk	1.000	1.000	1.060	1.060	1.060	1.060
6.762 - Jeugdhulp met verblijf regionaal	509	631				
6.791 - PGB Wmo	910	971	1.031	1.030	1.030	1.030
6.792 - PGB Jeugd	1.240	1.189	1.261	1.261	1.261	1.261
6.821 - Jeugdbescherming	2.290	2.578	3.168	3.149	3.158	3.172
6.822 - Jeugdreclassering	7	0	0	0	0	0
6.91 - Coördinatie en beleid Wmo	2.141	2.178	2.861	2.861	2.861	2.861
6.92 - Coördinatie en beleid Jeugd	2.842	3.322	4.360	4.360	4.360	4.360
Totaal lasten	76.955	85.513	90.765	89.418	89.427	89.441
Saldo	-75.288	-84.070	-89.366	-88.019	-88.028	-88.042

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

	2025	2026	2027	2028
Baten				
Overig	-44	-	-	-
Totaal Baten	-44	-	-	-

Lasten

1. Indexatie en volumestijging	-4.455	-	-	-
2. Gewijzigde verdeling van personeelslasten	-746	-	-	-
3. Eigen bijdrage WMO	-738	1.248	-	-
4. Crisisopvang	630	-	-	-
5. Meicirculaire 2024	-449	-	-	-
6. Parlementaire ondervragingsc.ie kinderopvangtoeslag	315	-	-	-
7. Aanpak wachttijden jeugdzorg	300	-	-	-
Overig	-109	99	-9	-14
Totaal Lasten	-5.252	1.347	-9	-14

Lasten

1. Als gevolg van de indexatie en de volumestijging zijn de budgetten voor de jeugdzorg en de Wet maatschappelijke ondersteuning Wmo) hoger in 2025. De volumestijging betreft de groei van het beroep op de jeugdzorg en de Wmo door de huidige inwoners.
2. Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen en de nieuwe CAO is sprake van een extra doorbelasting in 2025 op dit beleidsdoel.
3. Het abonnementstarief in de Wmo wordt afgeschaft en vervangen door een herinvoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Uitgangspunt is oog hebben voor het inkomenseffect met als doel een verlaging van het beroep op de Wmo. De verwachting is dat de kosten voor de Wmo vanaf 2026 afnemen. Daarnaast is er een structurele compensatie ontvangen vanuit het Rijk voor de gestegen kosten als gevolg van de invoering van het abonnementstarief Wmo.
4. Het budget voor crisisopvang is binnen het programma Zorg en werk verplaatst van beleidsdoel A naar beleidsdoel B.
5. In de meicirculaire 2024 zijn er middelen beschikbaar gesteld in het kader van werkdrukverlaging jeugdbescherming, voogdij 18+ en Wmo hulpmiddelen. De middelen voor 2024 worden geraamd in de Najaarsrapportage 2024.
6. Vanwege een budgetoverheveling bij de Najaarsrapportage 2023 zijn er in 2024 extra middelen beschikbaar voor het versterken van de dienstverlening aan kwetsbare inwoners.
7. Vanwege een budgetoverheveling bij de Najaarsrapportage 2023 zijn er in 2024 extra middelen beschikbaar voor het uitvoeren van het project om de wachttijden in de jeugdzorg duurzaam aan te pakken.

Beleidsdoel B: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning met verblijf.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Voor sommige inwoners, jeugdigen of volwassenen, is (zelfstandig) thuis wonen op een gegeven moment niet meer mogelijk. Inwoners die (tijdelijk) niet thuis kunnen wonen, willen we een zo thuis mogelijke plek (bij voorkeur in de eigen omgeving) geven, om op te groeien en/of toe te werken naar zelfstandigheid. Voor jeugdigen kiezen we zo veel als mogelijk voor opvang in een gezinssituatie (zoals pleegzorg of een gezinshuis) boven verblijf en behandeling in een instelling.

Dit beleidsdoel heeft vooral raakvlakken met drie van de vier overkoepelende thema's in het sociaal domein: meedoen stimuleren, bestaanszekerheid herstellen en kanselijkheid vergroten.

Activiteiten

1. Jeugd

- Een algemene tendens is dat het aantal jeugdigen met verblijf blijft dalen en dat de kosten per jeugdigen, door intensievere vormen van jeugdhulp, blijven stijgen. Hierbij zijn beleidsdoel A en B communicerende vaten en kunnen we deze niet los van elkaar zien. Landelijk beleid is dat jeugdigen met complexe problematiek niet meer mogen opgroeien in een grootschalige, gesloten voorziening. Dit beleid geven wij op de schaal van Noord-Holland vorm binnen een 'Thuis voor Noordje'. In 2025 zetten we deze ontwikkeling voort, door het ontwikkelen van kleinschalige voorzieningen en door het versterken van ambulante jeugdhulp binnen een gezin (beleidsdoel A).

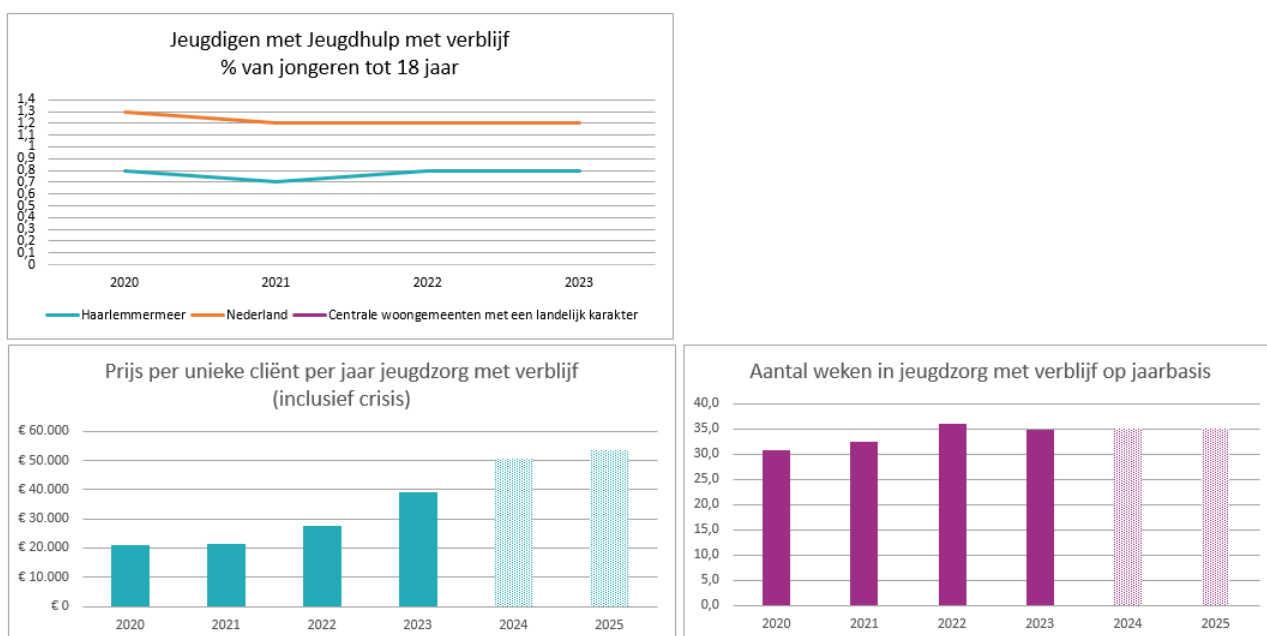
2. Wmo

- Samen met aanbieders zorgen we voor de doorontwikkeling van het aanbod van kortdurend verblijf. Kortdurend verblijf is één

van de ondersteuningsvormen voor ontlasting van mantelzorgers, zodat inwoners langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. De afgelopen jaren is hier zeer beperkt gebruik van gemaakt, terwijl er wel vraag naar is. Met de doorontwikkeling willen we het aanbod van zorg beter aan laten sluiten bij de behoefte van inwoners.

- We maken lokaal beleid voor het terugdringen van dakloosheid, mede op basis van het Nationaal Actieplan Dakloosheid. Het actieplan bestaat uit zes actielijnen, waaronder 'Wonen eerst'. Als experiment plaatsen we daklozen direct in een woning in plaats van een route via de maatschappelijke opvang. Hiervoor maken we gebruik van een deel van de 45 plekken die gereserveerd zijn voor de Opstapregeling.

- We nemen deel aan de (regionale) bestuurlijke leertafel Zorg en Veiligheid. Als gemeente voerden we een actieonderzoek uit met als centrale vraag: 'Hoe kunnen we de verantwoordelijkheden voor casuïstiek in de overgang van zorg- naar veiligheidsvraagstukken goed beleggen in onze organisatie?' Dit heeft geresulteerd in het gezamenlijk invulling geven aan de Aanpak ter Voorkoming van Escalatie (AVE) voor het organiseren van casusregie op het snijvlak van zorg en veiligheid, daar waar het complexe problematiek betreft.
- We bereiden onze organisatie verder voor op de doordecentralisatie van Beschermd wonen en werken samen met aanbieders aan de doorontwikkeling van het aanbod.

Figuur 15

De grafiek Prijs per unieke cliënt uit [Figuur 15](#) ontstaat uit de volgende berekening: totale kosten jeugdzorg met verblijf gedeeld door het aantal unieke jeugdigen uit de jeugdzorgadministratie. De grafiek laat een stijgende trend zien onder andere door de landelijk trend naar kleinschalige zorg. Vanaf 2023 wordt dit zichtbaar in de kosten per jeugdige. Daarnaast is er ook geïndexeerd. In de komende jaren wordt hier ook rekening mee gehouden.

De grafiek Aantal weken in jeugdzorg op jaarbasis uit [Figuur 15](#) ontstaat uit de volgende berekening: jeugdigen per jaar delen door unieke jeugdige per maand voor jeugdzorg met verblijf maal 52 weken. Het verloop van het aantal weken varieert doordat de crisisplaatsingen per jaar een wisselende duur hebben.

Tabel 23 Wat mag het kosten?

(Bedragen × € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel B: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning met verblijf.	Baten	869	225	229	232	236	236
	Lasten	13.330	14.434	15.450	15.450	15.450	15.448
	Saldo	-12.461	-14.209	-15.222	-15.218	-15.214	-15.212

Uitsplitsing baten en lasten naar taakveld

Bedragen x € 1.000	JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Baten						
6.762 - Jeugdhulp met verblijf regionaal	456	0	0	0	0	0
6.812 - Maatschappelijke - en vrouwenopvang (Wmo)	413	225	229	232	236	236
Totaal baten	869	225	229	232	236	236
Lasten						
6.714 - Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	6	10	11	11	11	11
6.762 - Jeugdhulp met verblijf regionaal	11.496	13.057	14.515	14.515	14.515	14.516
6.763 - Jeugdhulp met verblijf landelijk	566	600	636	636	636	636
6.811 - Beschermd wonen (Wmo)	345	0	0	0	0	0
6.812 - Maatschappelijke - en vrouwenopvang (Wmo)	434	272	288	288	288	285
6.92 - Coördinatie en beleid Jeugd	483	495				
Totaal lasten	13.330	14.434	15.450	15.450	15.450	15.448
Saldo	-12.461	-14.209	-15.222	-15.218	-15.214	-15.212

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2025	2026	2027	2028
Baten				
Overig	4	4	4	-
Totaal Baten	4	4	4	-
Lasten				
1. Indexatie en volumegroei	-866	-	-	-
2. Crisisopvang	-630	-	-	-
3. Gewijzigde verdeling van personeelslasten	495	-	-	-
Overig	-16	0	-0	2
Totaal Lasten	-1.017	0	-0	2

Lasten

- Als gevolg van de indexatie en de volumestijging zijn de budgetten voor de jeugdzorg en de Wmo hoger in 2025. De volumestijging betreft de groei van het beroep op de jeugdzorg en de Wmo door de huidige inwoners.
- Het budget voor crisisopvang is binnen het programma Zorg en werk verplaatst van beleidsdoel A naar beleidsdoel B.
- Als gevolg van de gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen is sprake van een lagere doorbelasting in 2025 op dit beleidsdoel. De personele lasten zijn doorbelast op beleidsdoel A.

Beleidsdoel C: Het toeleiden naar werk en meedoen in de samenleving

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Ons doel is dat inwoners kunnen deelnemen aan de samenleving en waar mogelijk zelfstandig in hun inkomen kunnen voorzien. We helpen inwoners hierbij op maat.

Dit beleidsdoel heeft vooral raakvlakken met twee van de vier overkoepelende thema's in het sociaal domein: meedoen stimuleren en kansengelijkheid vergroten.

Activiteiten

- Toeleiden van bijstandsgerechtigden naar een reguliere baan (re-integratie)
 - We zetten de aanpak schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten voort. Daarbij hebben we aandacht voor achterliggende problematiek. Voortijdig schoolverlaters begeleiden we terug naar school, naar werk, een combinatie hiervan of naar dagbesteding. We hebben in het bijzonder aandacht voor jongeren met belemmeringen. We sluiten aan bij de Wet van school naar duurzaam werk, die naar verwachting medio 2025 in werking treedt. Doel van deze wet is jongeren die een (risico

op) structurele achterstand op de arbeidsmarkt hebben, te laten doorleren of duurzaam aan het werk te helpen. Met ‘versterken alliantie onderwijs/arbeidsmarkt’ vinden we in de nauwe samenwerking met werkgevers mogelijkheden om jongeren in de praktijk op te leiden (door trainingen en opdoen van werkervaring) en duurzaam werk te vinden. We willen de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt verbeteren door het opzetten van sectortafels. Zo is er bijvoorbeeld een sectortafel Techniek. Aan deze tafel nemen onderwijsinstellingen, ondernemers en de gemeente deel. Aan de sectortafel worden doelen gesteld waarmee aan de slag wordt gegaan. Een van de doelen is het aantrekkelijker maken om in de techniek te gaan werken. We organiseren jaarlijks symposia om de verbinding tussen onderwijs en ondernemers te versterken. Tijdens een symposium delen we goede praktijkvoorbeelden.

2. Activeren van inwoners met afstand tot arbeidsmarkt (participatie)

- Met de pilot ‘vrijwillige coaches’ koppelen we inwoners die veel belemmeringen kennen om mee te doen in de maatschappij aan vrijwillige coaches. Deze vrijwillige coach ondersteunt de inwoner, door samen laagdrempelige activiteiten te ondernemen (weer) mee te doen in Haarlemmermeer. Dit zijn de eerste stappen binnen re-integratie. We gaan deze aanpak als onderdeel van re-integratie regulier aanbieden.
- We starten ook met een door ons ontwikkelde uitgebreide training die gericht is op zelfredzaamheid, het aanpakken van belemmeringen, weerbaarheid en zelfontplooiing.

3. Toeleiden van inwoners met arbeidsbeperking naar werk

- Er komt een herziening van de Participatiewet (Participatiewet in balans). Als onderdeel hiervan hebben wij het Breed Offensief

ingevoerd, waarmee we de arbeidsmarktkansen voor mensen met een arbeidsbeperking vergroten. Voor nadere invulling trekken we hierin samen op met AM match. De instrumenten jobcoaching en persoonlijke begeleiding op de werkvloer worden nader uitgewerkt.

- We verbeteren de aansluiting arbeidsmarkt en onderwijs, juist ook voor jongeren die onder de banenafpraak vallen. Hiervoor organiseren we lokale banenmarkten en brengen we de dienstverlening van het Werkgeversservicepunt (WSP) meer in positie om ook voor deze doelgroep vacatures te werven.
- We brengen bedrijven met veel ongeschoolde of praktisch opgeleide werknemers in kaart en peilen hun behoefte en op basis hiervan matches we zoveel mogelijk de vraag met het aanbod. Uit onderzoek is bekend dat deze werknemers geen stabiele positie op de arbeidsmarkt hebben. Het werk dat ze doen is vaker tijdelijk, laagbetaald, het risico op werkloosheid is hoger en ze leven vaker in armoede.

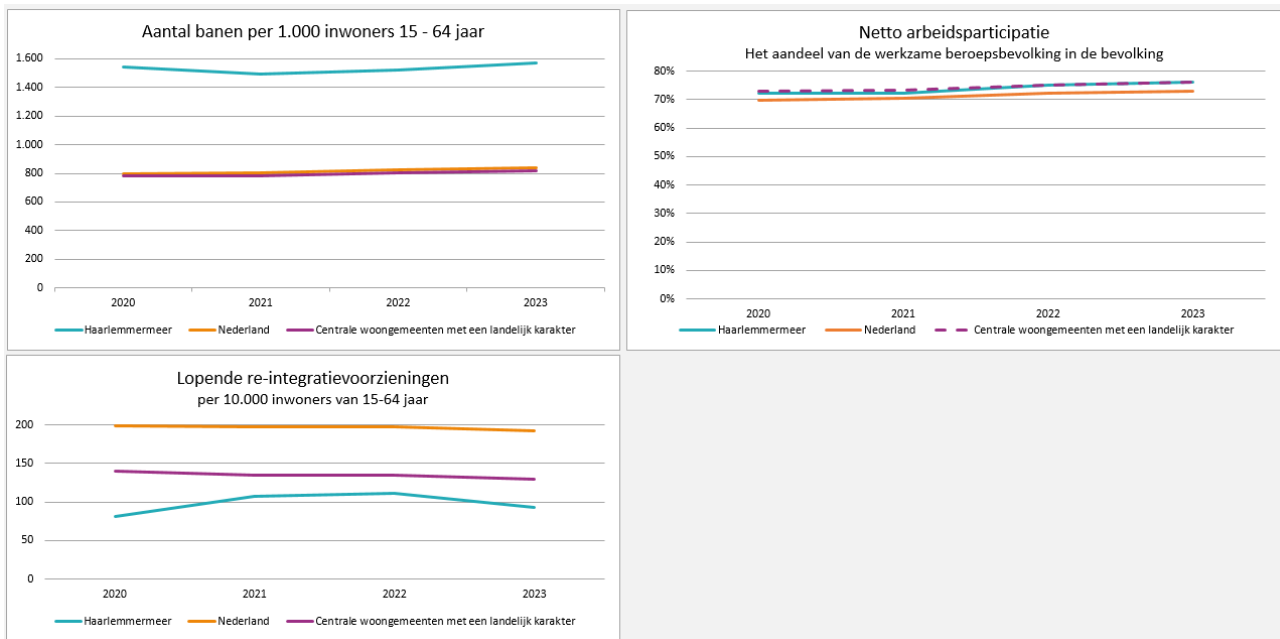
4. Het samenwerken in arbeidsmarktregio Groot-Amsterdam

- In arbeidsmarktregio Groot-Amsterdam werken we aan een toekomstbestendige samenwerking die voor alle partijen (gemeenten, sociale partners, onderwijs en werkgevers) passend is. We werken aan het bestrijden van actuele arbeidsmarktproblemen, krapte op de arbeidsmarkt, mismatch tussen vraag en aanbod en een leven lang ontwikkelen. De structuur voor een basissamenwerking zal zich in 2025 steeds meer uitkristalliseren. Het WSP richt zich naast de dienstverlening aan werkgevers ook meer op de verbinding tussen werkgever en werknemer. We zoeken gericht vacatures en ondersteunen werkgevers bij het invullen van vacatures.

Indicatoren

Tabel 24

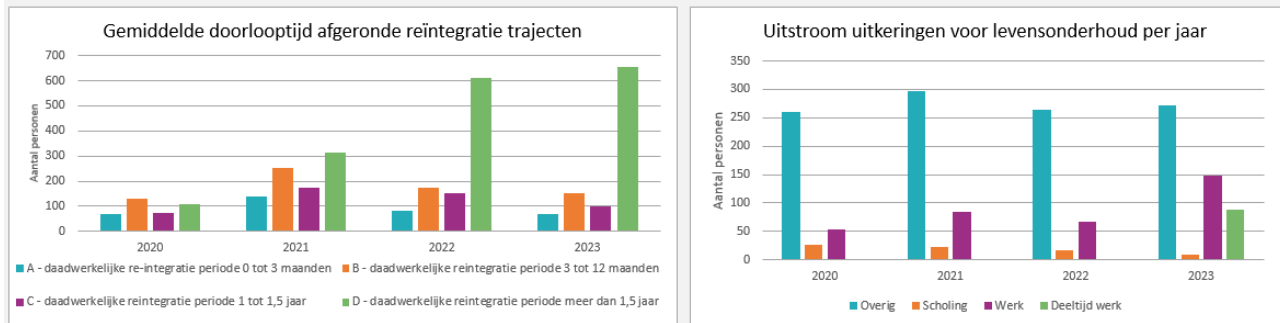
Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen			
				2020	2021	2022	2023
Banen	Aantal per 1.000 inwoners 15 – 64 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	1.545	1.495	1.525	1.572
Netto arbeidsparticipatie	% werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	71,4	72,3	74,9	76,0
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners 15 – 64 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	80,6	107,6	111,5	93,5
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	2	1	1	n/b

Figuur 16

Uit de grafieken in [Figuur 16](#) blijkt dat Haarlemmermeer heel goed scoort op het aantal banen per inwoner. Een van de verklaringen hiervoor is Schiphol, wat een hoge werkgelegenheid creëert. Als gevolg van het aantal banen per 1.000 inwoners, doen we het

met de netto arbeidsparticipatie beter dan het gemiddelde. Omdat er relatief weinig inwoners een uitkering ontvangen, heeft Haarlemmermeer ook relatief weinig inwoners in re-integratietrajecten.

Figuur 17

In 2020 heeft de coronapandemie ervoor gezorgd dat er trajecten (tijdelijk) afgebroken of niet gestart zijn. Hierdoor waren de doorlooptijden van trajecten trager en langer en werden minder

trajecten afgerond. In de jaren daarna is het aantal personen dat hun traject afrondt weer groeiend. Zie [Figuur 17](#).

Tabel 25 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel C: Het toeleiden naar werk en meedoen in de samenleving.	Baten	2.056	1.940	1.940	1.940	1.940	1.940
	Lasten	10.935	12.357	13.019	12.931	12.962	12.950
	Saldo	-8.879	-10.417	-11.079	-10.991	-11.022	-11.010

Uitsplitsing baten en lasten naar taakveld

Bedragen x € 1.000	JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Baten						
6.3 – Inkomensregelingen	1.563	1.909	1.909	1.909	1.909	1.909
6.5 – Arbeidsparticipatie	493	31	31	31	31	31
Totaal baten	2.056	1.940	1.940	1.940	1.940	1.940
Lasten						
6.3 – Inkomensregelingen	1.427	2.079	2.092	2.092	2.092	2.092
6.4 – WSW en beschut werk	5.697	5.680	5.983	5.768	5.781	5.633
6.5 – Arbeidsparticipatie	3.811	4.598	4.944	5.071	5.089	5.225
Totaal lasten	10.935	12.357	13.019	12.931	12.962	12.950
Saldo	-8.879	-10.417	-11.079	-10.991	-11.022	-11.010

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2025	2026	2027	2028
Baten				
Overig	-	-	-	-
Totaal Baten	-	-	-	-
Lasten				
1. Participatie, Wsw en beschut werk	-360	-	-	-
2. Gewijzigde verdeling van personeelslasten	-251	-	-	-
Overig	-51	88	-31	12
Totaal Lasten	-662	88	-31	12

Lasten

- Voor de uitvoering van een deel van de Participatiewet wordt een integratie-uitkering ontvangen. Bij de meicirculaire 2024 stijgt de hoogte van deze uitkering door een aantal oorzaken. In de eerste plaats wordt de uitkering verhoogd voor loon- en prijsstijgingen op participatie. Daarnaast vindt een verhoging plaats als tegemoetkoming voor de sociaal ontwikkelbedrijven (Wsw) en op beschut werk. Deze uitkering is structureel, echter de toevoeging voor 2024 vindt pas plaats bij de Najaarsrapportage 2024.
- Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen en de nieuwe cao is sprake van een extra doorbelasting in 2025 op dit beleidsdoel

Beleidsdoel D: Het zorg dragen voor financiële bestaanszekerheid van inwoners

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Inwoners hebben als onderdeel van bestaanszekerheid recht op een bestaansminimum om te kunnen voorzien in hun levensonderhoud. Hierbij ondersteunen we inwoners ook bij de aanpak van schulden.

Dit beleidsdoel heeft vooral raakvlak met één van de vier overkoepelende thema's in het sociaal domein: bestaanszekerheid herstellen.

Activiteiten

1. Bieden van algemene bijstand door uitkeringen (levensonderhoud)

- De komende jaren wordt landelijk de nieuwe Participatiewet in Balans uitgevoerd. De wet

wordt minder stringent, uitgangspunt is vertrouwen en de wet moet helder en eenduidig zijn. Dit betekent dat we onze dienstverlening onder de loep nemen en waar nodig aanpassen.

2. Bieden van aanvullende inkomensondersteuning (bijzondere bijstand en minimaregelingen)

- Door het aanvraagproces voor inwoners en het behandelproces voor de gemeente eenvoudiger te maken, wordt het makkelijker om de bijzondere bijstand en minimaregelingen aan te vragen en uit te voeren. Voorbeelden van bijzondere bijstand en minimaregeling zijn de individuele inkomensvoetstuk, Haarlemmermeer Doet Mee! Volwassenen en

het Kindpakket. Daarbij onderzoeken we de invoering van een Haarlemmermeerpas.

- We gaan weer campagne voeren voor het stimuleren van het gebruik van mimimaregelingen.
- We versterken de samenwerking met (vrijwilligers)organisaties als het gaat om de aanpak van armoede. We nemen deel aan de werkgroepen van het initiatief 'Samen sterker tegen armoede' van de stichtingen MeerWaarde, Maatvast, Het Cultuurgebouw, Humanitas, Leergeld en Schuldhulpmaatje.

3. Toezicht houden op rechtmatig gebruik

- We gaan oneigenlijk gebruik van uitkeringen tegen.

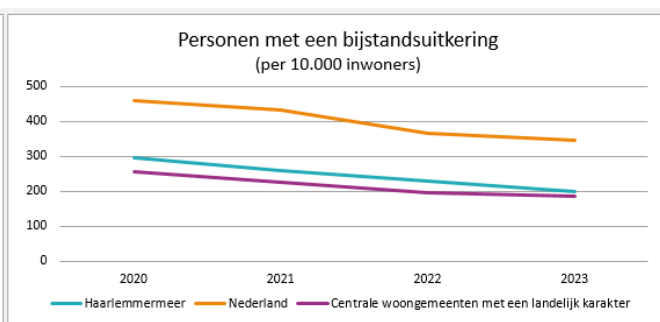
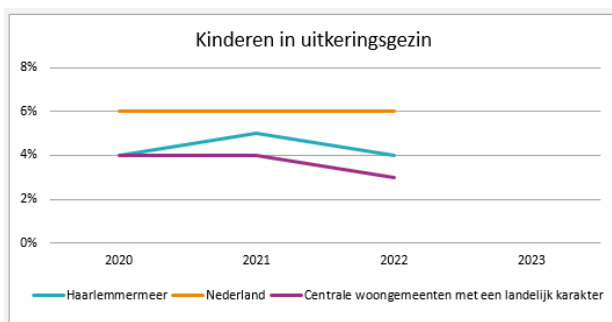
4. Bieden van schuldhulpverlening

- De raad heeft er in januari 2024 (10178897) voor gekozen om per 1 januari 2026 een deel van de schuldhulpverlening zelf uit te gaan voeren. De implementatiefase loopt tot eind 2025. In 2026 start de nieuwe dienstverlening voor inwoners die zich nieuw aanmelden voor schuldhulpverlening.

Indicatoren

Tabel 26

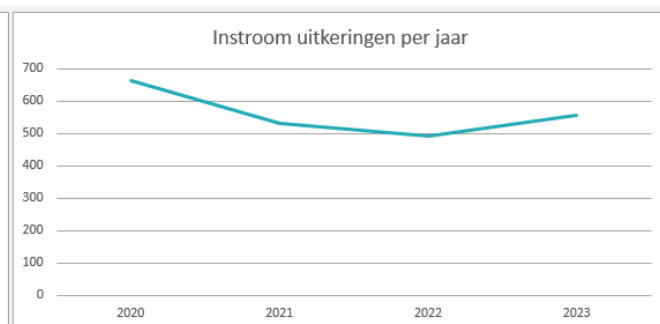
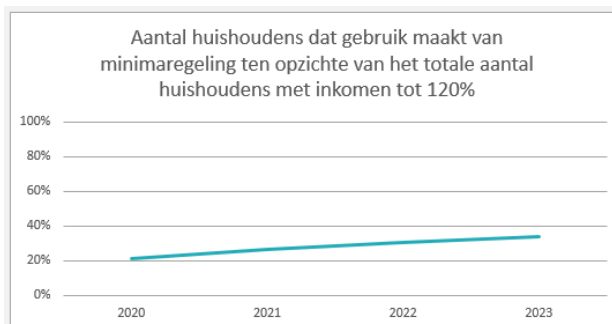
Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen			
				2020	2021	2022	2023
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	4	5	4	n/b
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	297	259	228	200

Figuur 18

Uit de grafiek Personen met een bijstandsuitkering in Figuur 18 blijkt dat Haarlemmermeer ongeveer hetzelfde aantal personen met een

bijstandsuitkering heeft als de vergelijkingsgroep. In vergelijking met de rest van Nederland doen we het goed.

Figuur 19

Op de instroom in de bijstand (Figuur 19) hebben we weinig invloed op. Als de conjunctuur aantrekt zien we over het algemeen minder instroom. Een andere verklaring voor de toename van de instroom van inwoners in de bijstand is de

landelijke trend waarbij het aantal bijstandsuitkeringen stijgt en de hogere taakstelling voor Haarlemmermeer voor het huisvesten van statushouders.

Tabel 27 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel D: Het zorg dragen voor financiële bestaanszekerheid van inwoners.	Baten	35.042	37.981	36.931	36.696	36.696	36.696
	Lasten	49.869	55.047	49.481	49.087	49.091	49.097
	Saldo	-14.827	-17.066	-12.549	-12.390	-12.394	-12.400

Uitsplitsing baten en lasten naar taakveld

Bedragen x € 1.000	JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Baten						
1.2 - Openbare orde en veiligheid	20	20	20	20	20	20
6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	946	1.050	0	0	0	0
6.2 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	515	235	235	0	0	0
6.3 - Inkomensregelingen	33.561	36.676	36.676	36.676	36.676	36.676
Totaal baten	35.042	37.981	36.931	36.696	36.696	36.696
Lasten						
1.2 - Openbare orde en veiligheid	31	20	20	20	20	20
6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	946	1.050	0	0	0	0
6.2 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	456	235	235	0	0	0
6.3 - Inkomensregelingen	48.236	53.448	48.917	48.758	48.762	48.768
6.5 - Arbeidsparticipatie	200	294	309	309	309	309
Totaal lasten	49.869	55.047	49.481	49.087	49.091	49.097
Saldo	-14.827	-17.066	-12.549	-12.390	-12.394	-12.400

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2025	2026	2027	2028
Baten				
1. Opvang Oekraïners	-1.050	-	-	-
2. Hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagaffaire	-	-235	-	-
Overig	-	-	-	-
Totaal Baten	-1.050	-235	-	-
Lasten				
1. Energietoeslag	4.350	-	-	-
2. Opvang Oekraïners	1.050	-	-	-
3. Gewijzigde verdeling van personeelslasten	-626	-	-	-
4. Bijzondere bijstand	459	-	-	-
5. Schuldhulpverlening	432	-	-	-
6. Hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagaffaire	-	235	-	-
Overig	-98	159	-4	-6
Totaal Lasten	5.567	394	-4	-6

Baten

1. Sinds vluchtelingen van de oorlog in Oekraïne in de gemeente worden opgevangen, zijn we verantwoordelijk voor het verstrekken van leefgeld. Deze verstrekkingen en uitvoeringskosten worden vergoed door het Rijk met een specifieke uitkering. Verder biedt de regeling voor ontheemde Oekraïners de mogelijkheid voor het vergoeden van buitengewone kosten. Deze kosten kunnen worden gedeclareerd bij het Rijk.

2. De nazorgperiode voor hulp aan ouders die door de problemen met de kinderopvangtoeslagaffaire zijn getroffen heeft een doorlooptijd van 24 maanden. De uitvoering hiervan is begroot tot en met 2025. Voor deze regeling ontvangen wij middelen van het Rijk.

Lasten

1. Het Rijk heeft in 2023 middelen verstrekt ten behoeve van de energietoeslag voor de minima. De uitvoering hiervan loopt door tot in 2024. De verstrekkingen en uitvoeringskosten zijn door het Rijk vergoed via een uitkering uit het gemeentefonds in 2023. Aanvullend heeft de gemeenteraad besloten om de doelgroep van minima voor de toeslag uit te breiden tot 130% van het sociaal minimum, raadsvoorstel Verruiming draagkrachtpercentage minimaregelingen 2023 (2022.0002600).
2. Zie voor een toelichting op de hogere lasten op de opvang Oekraïners de toelichting onder de baten.
3. Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen en de nieuwe cao is sprake van een extra doorbelasting in 2025 op dit beleidsdoel.
4. Vanwege een budgetoverheveling bij de Najaarsrapportage 2023 zijn er in 2024 incidenteel extra middelen beschikbaar voor het uitvoeren van activiteiten op flankerend beleid, energiearmoede en dienstverlening aanpak armoede en schulden.
5. De hogere lasten op schuldhulpverlening zijn voor de initiële contractperiode in 2023 en 2024 voor twee jaar geraamd. Die twee jaren worden gebruikt om de toekomstige invulling van schuldhulpverlening, financiële begeleiding en vroegsignalering te onderzoeken. In 2025 wordt de implementatie van de inrichting van de schuldhulpverlening zoals besloten in raadsbesluit Voorstel toekomstbestendige inrichting van schuldhulpverlening (10178897) verder uitgewerkt en geïmplementeerd en vanaf 2026 zal de nieuwe werkwijze gerealiseerd zijn.
6. Zie voor een toelichting op de hogere lasten van de hulp aan gedupeerden kinderopvang-toeslagaffaire de toelichting onder de baten.

Beleidsdoel E: Inburgeringsplichtigen voelen zich thuis in Haarlemmermeer en doen volwaardig mee in de samenleving

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

We willen bereiken dat inburgeringsplichtigen zich thuis voelen in Haarlemmermeer en de weg in onze samenleving weten te vinden. Ze beheersen de Nederlandse taal voldoende, behalen binnen drie jaar het inburgeringsexamen en nemen volwaardig deel aan de samenleving.

Activiteiten

1. Het bereiken van het hoogste haalbare taalniveau (leerroutes)

- Aan de hand van de brede intake stellen we het persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP) op en bepalen we op basis van onder meer een leerbaarheidstoets welke leerroute het beste bij de inburgeraar past. We zetten de komende jaren in op het steeds beter bieden van maatwerk om zo het hoogst mogelijke taalniveau te bereiken. We werken hierin nauw samen met onze taalaanbieders.

- Voor het vaststellen van het PIP willen we voldoen aan de wettelijke termijn van tien weken.
- We professionaliseren de monitoring van de inburgeringstrajecten.

2. Het naar vermogen participeren vanaf de start van het inburgeringstraject

- Vanaf de start van het inburgeringsproces stimuleren we de inzet van duale trajecten (trajecten met de combinatie van taal en participatie) als onderdeel van het inburgeringstraject en het (deeltijd)werken naast het inburgeringstraject.

Indicatoren

Voor dit beleidsdoel zijn nog geen indicatoren benoemd.

Tabel 28 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel E: Inburgeringsplichtigen voelen zich thuis in Haarlemmermeer en doen volwaardig mee met de samenleving.	Baten	910	1.595	1.595	1.595	1.595	1.595
	Lasten	2.807	3.727	3.595	2.700	2.477	2.477
	Saldo	-1.897	-2.132	-2.000	-1.105	-882	-882

Uitsplitsing baten en lasten naar taakveld

Bedragen x € 1.000	JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Baten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	866	1.595	1.595	1.595	1.595	1.595
6.5 Arbeidsparticipatie	44	0	0	0	0	0
Totaal baten	910	1.595	1.595	1.595	1.595	1.595
Lasten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	918	1.595	1.544	1.544	1.544	1.544
6.5 Arbeidsparticipatie	1.889	2.132	2.051	1.156	933	933
Totaal lasten	2.807	3.727	3.595	2.700	2.477	2.477
Saldo	-1.897	-2.132	-2.000	-1.105	-882	-882

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

De baten en lasten inburgering werden voorheen op beleidsdoel C verantwoord. Vanaf 2025 is dit

op het nieuwe beleidsdoel E. Voor de vergelijking met jaarschijf 2023 en 2024 worden de bijbehorende baten en lasten in [Tabel 28](#) getoond.

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

	2025	2026	2027	2028
Baten				
Overig	-	-	-	-
Totaal Baten	-	-	-	-
Lasten				
1. Uitvoering inburgering	81	895	223	-
Overig	51	0	-0	-
Totaal Lasten	132	895	223	-

Lasten

1. Het Rijk bepaalt elk half jaar hoeveel statushouders elke gemeente moet huisvesten. Wij zijn daarbij ook verantwoordelijk voor de maatschappelijke begeleiding van statushouders. De taakstelling is de afgelopen jaren flink gestegen. Om deze taakstelling te realiseren is extra formatie nodig. Er zijn door het Rijk verschillende keren incidentele middelen toegekend. De VNG heeft echter bij de behandeling van de begroting van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aangegeven dat de structurele financiële middelen voor de inburgeringswet ontoereikend zijn voor de gemeenten. De VNG roept dan ook op om het beschikbare budget structureel mee te laten bewegen met de instroom van asielzoekers en de taakstelling. Omdat niet duidelijk is wanneer en met welke omvang budget structureel beschikbaar wordt gesteld, is het geraamde positieve resultaat op Asiel en Integratie van 2023 ingezet als dekking voor de uitvoering in de jaren 2025 en 2026.

Totaaloverzicht: Wat mag het kosten?

Tabel 29

Bedragen × € 1.000.

Er kunnen afrondingsverschillen optreden.

Zorg en werk

		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Inwoners van Haarlemmermeer krijgen, waar nodig, zorg en ondersteuning gericht op het naar vermogen en zelfstandig deelnemen aan de samenleving.	Baten	40.544	43.184	42.093	41.862	41.865	41.865
	Lasten	153.896	171.078	172.310	169.585	169.407	169.412
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-113.353	-127.894	-130.217	-127.724	-127.542	-127.547
Reservemutaties	Onttrekking	-	-	-	-	-	-
	Storting	-	-	-	-	-	-
Resultaat (Saldo+O-S)	Saldo	-113.353	-127.894	-130.217	-127.724	-127.542	-127.547

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis.	Baten	1.667	1.443	1.399	1.399	1.399	1.399
	Lasten	76.955	85.513	90.765	89.418	89.427	89.441
	Saldo	-75.288	-84.070	-89.366	-88.019	-88.028	-88.042
Beleidsdoel B: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning met verblijf.	Baten	869	225	229	232	236	236
	Lasten	13.330	14.434	15.450	15.450	15.450	15.448
	Saldo	-12.461	-14.209	-15.222	-15.218	-15.214	-15.212
Beleidsdoel C: Het toeleiden naar werk en meedoen in de samenleving.	Baten	2.056	1.940	1.940	1.940	1.940	1.940
	Lasten	10.935	12.357	13.019	12.931	12.962	12.950
	Saldo	-8.879	-10.417	-11.079	-10.991	-11.022	-11.010
Beleidsdoel D: Het zorg dragen voor financiële bestaanszekerheid van inwoners.	Baten	35.042	37.981	36.931	36.696	36.696	36.696
	Lasten	49.869	55.047	49.481	49.087	49.091	49.097
	Saldo	-14.827	-17.066	-12.549	-12.390	-12.394	-12.400
Beleidsdoel E: Inburgeringsplichtigen voelen zich thuis in Haarlemmermeer en doen volwaardig mee met de samenleving.	Baten	910	1.595	1.595	1.595	1.595	1.595
	Lasten	2.807	3.727	3.595	2.700	2.477	2.477
	Saldo	-1.897	-2.132	-2.000	-1.105	-882	-882

Maatschappelijke ontwikkeling

Portefeuillehouder: Van der Meij, Ruigrok, Schuurmans-Wijdeven, Sedee-Schuitemaker, Steffens-van de Water

Maatschappelijk doel:

Inwoners ontwikkelen zich naar vermogen, participeren actief in de samenleving en ontplooiën zich optimaal.

(Bedragen x € 1.000)

lasten in €	117.997
% totale begroting	19,8%
baten in €	24.450
% totale begroting	4,1%

	Begroting 2025 baten	% verschil baten t.o.v. begroting 2024	Begroting 2025 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting 2024
Beleidsdoel A: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.	1.020	-42%	15.623	-5%
01. Het bieden van preventieve opvoed- en opgroei-ondersteuning				
02. Zorg dragen voor publieke gezondheidszorg				
03. Zorg dragen voor collectieve preventie				
04. Zorg dragen voor zorg- en ondersteuning van ouderen				
05. Zorg dragen voor openbare geestelijke gezondheidszorg				
06. Bieden van informatie en advies en lichte begeleiding				
Beleidsdoel B: Onze jonge inwoners ronden een opleiding af die past bij hun mogelijkheden en ontwikkelen maximaal hun talent.	6.251	-15%	25.664	-5%
01. Zorg dragen voor onderwijshuisvesting				
02. Bevorderen van veilige scholen				
03. Bevorderen van passend onderwijs				
04. Uitvoeren van de Lokale Educatieve Agenda (LEA)				
05. Uitvoeren onderwijsachterstandenbeleid				
06. Aanpakken schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten				
07. Bieden van onderwijsverbreding				
Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun buurt of kern, actief deel aan de samenleving.	2.833	-20%	17.341	-15%
01. Zorgen voor en exploiteren van sociaal-culturele accommodaties en sociaal-culturele activiteiten				
02. Uitvoeren Lokale Inclusie Agenda en Regenboogagenda, aanpak van discriminatie				
03. Stimuleren en ondersteunen van vrijwilligerswerk en vrijwillige inzet				
04. Bevorderen van inwonersinitiatieven en sociale samenhang in de wijk				
05. Stimuleren van jeugdparticipatie				
06. Stimuleren van talent- en sociale ontwikkeling bij kinderen, tieners en jongeren				
07. Voorkomen en verminderen van jeugdoverlast en -criminaliteit				
08. Uitvoering geven aan de nota "Kom in Beweging"- Speelruimte in de gemeente Haarlemmermeer				
09. Bevorderen van integratie van diverse doelgroepen in de samenleving				
10. Ondersteunen van mantelzorgers en het bieden van respijtzorg				
11. Het aanpakken en verminderen van eenzaamheid				
Beleidsdoel D: Inwoners nemen deel aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maken kennis met de culturele historie van Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel erfgoed behouden.	5.208	-13%	25.516	-7%
01. Implementeren van de actualisatie van het cultuurbeleid 2025-2028				
02. Stimuleren cultureel ondernemerschap				
03. Uitvoering Programma Beeldende Kunst en Vormgeving				
04. Implementeren van de Erfgoedvisie 'Erfgoed omarmen en beleven 2020-2030'				
Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.	9.137	5%	33.852	5%
01. Zorgen voor een toegankelijk en laagdrempelig sportaanbod				
02. Zorgen voor de realisatie en efficiënt beheer van gemeentelijke sportaccommodaties				
03. Zorgen voor ondersteuning van sportverenigingen en beweegaanbieders				
04. Zorgen voor de inzet van sport als middel bij maatschappelijke opgaven				
05. Uitvoeren van de Visie Landschap en Recreatie, het beleid Toerisme, evenementen en promotie Haarlemmermeer				
06. Voorbereiden van recreatie deelprojecten in PARK21, uitvoering van de overgenomen projecten van Stichting Mainport en Groen, voorbereiden groen- en recreatieprojecten bij Abbenes, Hoofddorp en Zwanenburg				
Verbonden partijen				
Beleidsdoel A: Veiligheidsregio Kennemerland				
Beleidsdoel B: -				
Beleidsdoel C: -				
Beleidsdoel D: -				
Beleidsdoel E: Recreatieschap Spaarnwoude				

Maatschappelijke ontwikkeling

Inwoners ontwikkelen zich naar vermogen, participeren actief in de samenleving en ontplooiën zich optimaal

We willen er zijn voor alle inwoners en met name voor inwoners die ons nodig hebben. Met het grootste deel van onze inwoners gaat het gelukkig goed. Er is echter ook een groep inwoners die ondersteuning nodig heeft. Samen met onze maatschappelijke partners maken we het mogelijk dat inwoners hun eigen mogelijkheden benutten. We organiseren zorg en ondersteuning steeds effectiever en dichterbij voor de meest kwetsbaren in onze samenleving. We hanteren daarvoor het begrip brede sociale basis. Daarbij staan de inwoner, zijn sociale netwerk en de algemene voorzieningen op het gebied van welzijn, sport en cultuur centraal. Daar voegen we lichte ondersteuning aan toe zodat deze inwoners zo veel mogelijk mee kunnen blijven doen in de samenleving.

Landelijk wordt als definitie voor de sociale basis gehanteerd: 'het geheel van organisaties, diensten, voorzieningen en betrekkingen die het mogelijk maken dat mensen in redelijkheid in sociale verbanden (buurten, groepen, netwerken, gezinnen) samen kunnen leven en kunnen participeren in de samenleving'. Het gaat in de sociale basis niet alleen om de aanwezigheid van voorzieningen maar ook om de aanwezigheid van informele netwerken, activiteiten van inwoners en

betekenisvolle relaties tussen inwoners onderling en tussen inwoners, professionals en de overheid. Ook informatie en advies is een belangrijke functie voor inwoners met hun vragen over zorg, welzijn, wonen, werk en inkomen.

Wij faciliteren alle inwoners van Haarlemmermeer door voorzieningen te bieden die voor iedereen toegankelijk zijn. Dat zijn accommodaties (zoals gebouwen en sportvelden) en activiteiten op het gebied van onderwijs, welzijn, sport, recreatie, cultuur, gezondheid en vrijwilligerswerk. Daarnaast willen wij dat inwoners elkaar ontmoeten, zich ontplooiën, hun talenten ontwikkelen en zichzelf kunnen redden. Indien nodig met advies, lichte ondersteuning vanuit de algemeen toegankelijke voorzieningen en met behulp van ieders eigen netwerk.

Wij besteden als gemeente met een hoog percentage kinderen en jongeren veel aandacht aan onze jonge inwoners en hun ouders en begeleiders. Ook richten we ons op het creëren van optimale omstandigheden waarbinnen de Haarlemmermeerse jeugd kan opgroeien tot zelfstandige en zelfredzame inwoners. Daarnaast richten we ons in toenemende mate op de groeiende groep ouderen die vaker hogere leeftijden bereiken in zelfstandige woonsituaties. Ook anticiperen we op meer zelfstandig wonende inwoners met een beperking of psychische

kwetsbaarheid. Daarom werken we in onze wijken aan geleidelijk hogere niveaus van fysieke en sociale toegankelijkheid. Het VN-Verdrag voor de rechten van de mens voor mensen met een beperking of aandoening vraagt dit ook van ons. Want iedereen doet conform ons coalitieakkoord naar eigen kunnen mee. Dit is het fundament voor de kwaliteit van leven van onze inwoners. Zo kunnen zij niet alleen prettig maar ook zo zelfstandig mogelijk leven. Vitale en inclusieve wijken creëren is alleen mogelijk samen met inwoners, vrijwilligers en betrokken professionals.

Ons cultureel, sportief en recreatief aanbod draagt actief bij aan verbondenheid en betrokkenheid van onze inwoners. Het maakt Haarlemmermeer tot een aangename gemeente met een hoge sociale en economische aantrekkingskracht voor huidige en toekomstige inwoners.

Gezond en Actief Leven Akkoord en Integraal Zorgakkoord

Het kabinet wil ervoor zorgen dat de zorg nu en in de toekomst toegankelijk en betaalbaar blijft. Daarom zijn er akkoorden gesloten voor betere samenwerking met zorgpartijen en gemeenten. Preventie is een belangrijk middel om de fysieke en mentale gezondheid van Nederlanders te verbeteren en de druk op de zorg te verminderen. Uiteindelijk doel is dat de zorg betaalbaar en toegankelijk blijft en kwaliteit behouden en dat de druk op de zorg afneemt. Een gezonde generatie in 2040 is waar we naartoe willen werken, zoals in de akkoorden staat. Dit kan alleen door deze opgaven integraal aan te pakken.

Begin 2023 hebben VNG, GGD GHOR Nederland, Zorgverzekeraars Nederland (ZN) en het ministerie

van Volksgezondheid, Welzijn en Sport het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA) ondertekend. Voor de uitvoering van deze akkoorden krijgen wij middelen van het Rijk. Hierin is ook budget opgenomen voor sport en bewegen. Sport levert namelijk een belangrijke bijdrage aan het behalen van de doelen van het GALA en IZA. De bestuurlijke afspraken hierover zijn opgenomen in het Sportakkoord II. Voor onze gemeente is een Lokaal Sportakkoord II en een integraal plan opgesteld.

In 2023 zijn wij begonnen met de uitvoering van ons lokale plan van aanpak GALA: 'Op weg naar integraliteit en samenwerking!'. In 2024 is ook de uitvoering van het IZA gestart. Er is in overleg met welzijnspartijen, zorgaanbieders in de eerste en tweede lijn en zorgverzekeraar Zorg & Zekerheid een regioplan opgesteld. Dit heeft als doel richting te geven aan de landelijke opgave om de zorg toegankelijk, betaalbaar en kwalitatief goed te houden. Ook is een samenwerkings- en uitvoeringsstructuur opgezet waarbinnen de projecten die binnen het kader van IZA en GALA zijn gestart, worden ondergebracht.

Ombuigingen

In 2021 heeft de gemeenteraad besloten om een ombuiging te realiseren in onze sociale basis – op sport, cultuur en welzijn – vanaf 2025 (voor sport vanaf 2024). Na een besluit tot verzachting eind 2022 gaat het om een bedrag van ruim € 4,5 miljoen. Een gedeelte van deze ombuiging is reeds in 2024 gerealiseerd (Sportservice), een gedeelte moet in 2025 gerealiseerd worden. Naast vele kleinere partijen in de sociale basis gaat het om bezuinigingen bij Stichting MeerWaarde, Mantelzorg & Meer en C punt.

Tabel 30

Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen			
				2020	2021	2022	2023
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	5,5	5,2	13,4	7,2
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	16	17	17	19
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (deelnemers aan het VO en MBO onderwijs)	% deelnemers VO en MBO	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	1,4	1,6	2,0	2,2
Niet-wekelijkse sporters ¹	% bevolking 19 jaar en ouder	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	44,8	n/b	43,3	n/b

¹ Gebaseerd op gezondheidsmonitor (en ouderen) van GGD'en, CBS en RIVM. Wordt elke vier jaar georganiseerd.

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)
GGD Kennemerland is onderdeel van de Veiligheidsregio Kennemerland (VRK) en levert een bijdrage aan beleidsdoel A van programma Maatschappelijke ontwikkeling: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl. Op grond van de Wet publieke gezondheid (Wpg) stellen gemeenten elke vier jaar een nota lokaal volksgezondheidsbeleid vast. De negen gemeenten in de VRK hebben de Regionale Nota Gezondheidsbeleid 2021-2028 'Samen gezond in Kennemerland' opgesteld. Hierin zijn onze regionale ambities opgenomen:

- gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving;
- gezondheidsachterstanden verkleinen;
- druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen;
- vitaal ouder worden.

De lokale uitwerking hiervan krijgt vorm via de uitvoering van ons GALA-plan.

Recreatieschap Spaarnwoude

Het Recreatieschap Spaarnwoude is een gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Haarlemmermeer, Haarlem, Velzen, Amsterdam en de provincie Noord-Holland. Het heeft als doel het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie, het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk landschappelijk milieu en het tot stand brengen en onderhouden van een landschap dat hierop is afgestemd. Het werkingsgebied van de regeling is gelegen tussen Amsterdam en Haarlem/Velsen, het Noordzeekanaal en de zuidkant van Hoofddorp. Hiermee levert het Recreatieschap Spaarnwoude een bijdrage aan beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, te bewegen en actief deel te nemen aan sport.

De participanten van Recreatieschap Spaarnwoude dragen gezamenlijk zorg voor het beheer en de ontwikkeling van dit openbare gebied dat grotendeels samenvalt met de (voormalige) Bufferzone Amsterdam-Haarlem (landschappelijke buffer tegen aaneengroeiende stedelijke gebieden). Ook het toezicht op en handhaven van de Algemene Verordening Spaarnwoude maakt onderdeel uit van het beheer. Aan het totale recreatieschapsgebied worden jaarlijks circa 6,0 miljoen bezoeken gebracht.

Relevant beleid

- Afbakening en inkoop Jeugd en Wmo 2023, Samen op koers ([2021.0002605](#))
- Samen sterk en in balans, visie informele zorg en vrijwillige inzet ([2020.0001281](#))
- Jong in Haarlemmermeer 2020-2024 ([2020.0003103](#))
- Visie Wonen met zorg 2030 ([2017.0026227](#))
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Haarlemmermeer ([2014.0048478](#))
- Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2.0 ([2017.0026699](#))
- Actualisatie Integraal Huisvestingsplan Onderwijsvoorzieningen ([2022.0001788](#))
- Integraal Accommodatieplan 2020, ([2019.0058287](#))
- Beoordelingskader Maatschappelijke Voorzieningen Integraal Accommodatieplan ([2021.0000253](#))
- Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs gemeente Haarlemmermeer ([2014.0048478](#))
- Verordening en beleidsregels leerlingenvervoer gemeente Haarlemmermeer ([7398179](#))
- Ruimte voor Cultuur, Kansen voor Ondernemerschap ([2012.0016382](#))
- Visie op de Geniedijk ([2009.0014576](#))
- Verordening Fysiek Domein Gemeente Haarlemmermeer 2024 ([10192430](#))
- Subsidieverordening restauratie en onderhoud gemeentelijk erfgoed 2024 ([10220756](#))
- Verordening op de gemeentelijke adviescommissie Commissie omgevingskwaliteit Haarlemmermeer ([7999869](#))
- Erfgoedvisie gemeente Haarlemmermeer 2020-2030: 'Erfgoed omarmen en beleven' ([2020.0000051](#))
- Visie Ringdijk en Ringvaart ([2015.0015816](#))
- 'Trotse dragers van het landschap, Visie polderlinten Haarlemmermeer en beeldkwaliteitsplan voor de erven' ([2021.0002371](#))
- Cultuur in 2025, Evaluatie en actualisatie cultuurbeleid 2021-2024 ([2021.0000372](#))
- Advies tot aanwijzing Meeromroep als lokale publieke media-instelling ([8240197](#))
- Regionale Nota Gezondheidsbeleid 2021-2028 'Samen gezond in Kennemerland' ([2021.0001769](#))
- PARK21: Kredietaanvraag PARK21 2023([10317779](#))
- Toerisme, evenementen en promotie Haarlemmermeer 2020-2025 ([2020.0000380](#))
- 'Kom in beweging!' - Speelruimte in gemeente Haarlemmermeer ([2021.0000721](#))
- Visie Landschap en Recreatie Haarlemmermeer 2040 ([2021.0002744](#))
- Meedoen mogelijk maken in Haarlemmermeer ([7532520](#))

- 'Haarlemmermeer met sport en bewegen positief gezond' – Sport- en Bewegingsvisie Haarlemmermeer 2019–2029([2019.0036310](#))
- Beleidskader Vastgoed ([2022.0002604](#))
- Regenboogagenda 2023–2026 ([7282020](#))
- Informatie over de Lokale Inclusie Agenda ([X.2023.00726](#))

Beleidsdoel A: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Gezondheid maakt integraal onderdeel uit van het sociaal domein en van de sociale basis in het bijzonder. Met onze inzet voor de sociale basis versterken we wijken en kernen met gericht aanbod van lichte ondersteuning, preventieve activiteiten en door mensen te activeren. Zo ontstaan wijken waar genoeg te doen is, waar inwoners betrokken zijn bij elkaar, mee kunnen doen en zich prettig voelen.

Voor het bevorderen van gezondheid zijn vroegsignalering en preventie belangrijke speerpunten. Daarvoor is het belangrijk om de samenwerking tussen de partners in de sociale basis en de eerstelijnszorg wijkgericht vorm te geven en verder te versterken. We hebben de ambitie dat wij inwoners eerder en sneller, meer in de buurt en met lichtere vormen van ondersteuning kunnen bijstaan. Hierdoor hoeft er minder of minder snel een beroep te worden gedaan op zwaardere zorg. Dit is belangrijk om de zorg op langere termijn toegankelijk te houden.

Activiteiten

1. Het bieden van preventieve opvoed- en opgroei-ondersteuning
2. Zorg dragen voor publieke gezondheidszorg
3. Zorg dragen voor collectieve preventie
4. Zorg dragen voor zorg- en ondersteuning van ouderen
5. Zorg dragen voor openbare geestelijke gezondheidszorg
6. Bieden van informatie en advies en lichte begeleiding

Toelichting

1. Het bieden van preventieve opvoed- en opgroei-ondersteuning

Het centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is de plek waar inwoners en professionals terecht kunnen voor vragen over opvoeden en opgroeien. Naast het CJG hebben wij ook andere partners, zoals MeerWaarde en de GGD die ook veel te bieden hebben. Zo biedt MeerWaarde bijvoorbeeld de Ouder en kind inloop (OKI). De GGD heeft programma's zoals Stevig Ouderschap. Daarnaast werken wij samen met veel ketenpartners die allen hun steentje bijdragen. In 2025 gaan we door met het vormgeven van de ketenaanpak Kansrijke start. Dit programma richt

zich op de eerste 1.000 dagen van het kind. Met de ketenaanpak willen wij partijen rondom dit thema bij elkaar brengen en tot concrete doelen komen.

2. Zorg dragen voor publieke gezondheidszorg

De meeste wettelijke taken op gebied van de publieke gezondheid en de afstemming ervan met de curatieve gezondheidszorg hebben we binnen VRK-verband regionaal belegd bij GGD Kennemerland. Door deze samenwerking is de expertise gebundeld en kunnen menskracht en middelen efficiënt ingezet worden. Het gaat dan bijvoorbeeld om geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR), jeugdgezondheidszorg, medische milieukunde, forensische geneeskunde, technische hygiënezorg, seksuele gezondheid, infectieziektenbestrijding en reizigersadvies en vaccinatie. De dalende vaccinatiegraad is een landelijk probleem en speelt ook in onze regio. Samen met de andere regiogemeenten ondersteunen we de GGD bij de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma en het verhogen van de vaccinatiegraad. Landelijk wordt een streefpercentage van 90% aangehouden. Hiervoor blijven we onder meer inzetten op de toegankelijkheid en nabijheid van vaccinatielocaties in de gemeente. Naast deze samenwerking hebben wij ook een actieve rol gepakt in de huisvesting van huisartsen zodat alle inwoners van Haarlemmermeer bij een huisarts in Haarlemmermeer terecht kunnen.

3. Zorg dragen voor collectieve preventie

In het kader van het GALA akkoord werken we regionaal samen met de GGD en andere gemeenten aan de collectieve preventie vanuit de regionale Nota Gezondheidsbeleid 2021–2028 'Samen gezond in Kennemerland'. Speerpunten zijn:

- gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving;
- gezondheidsachterstanden verkleinen;
- het verlagen van de druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen;
- vitaal ouder worden.

De lokale uitwerking krijgt vorm via de werkgroepen van de lokale preventiestructuur, waarin we met onze partners samenwerken rondom thema's als mentale gezondheid, gezond

opgroeien en gezonde leefstijl. We blijven ook inzetten op de Gezonde School-aanpak. In 2024 zijn we gestart met extra inzet op de preventie van huidkanker. We doen dit in regioverband, samen met de GGD. Hier gaan we in 2025 mee door. Verantwoording hierover vindt plaats via de GALA-structuur.

We dragen via HartslagNu bij aan het AED-netwerk in de Haarlemmermeer. Er zijn meer dan 160 AED's aangesloten, waaraan de gemeente een kleine bijdrage levert met 19 eigen AED's. In 2025 zoeken we naar manieren om de dekking op peil te houden door voorlichting en het in stand houden van de eigen AED's.

4. Zorg dragen voor zorg- en ondersteuning van ouderen

In 2025 gaan we de aanpak valpreventie die we gestart zijn, versterken en verbeteren. Dit doen we samen met ketenpartners als Team Sportservice Haarlemmermeer, FysioZorg Haarlemmermeer, de Zorggroep en Zorg en Zekerheid. Daarnaast starten we een campagne om (toekomstige) ouderen tijdig te informeren en inspireren over vitaal ouder worden. We geven handvatten om mensen in staat te stellen zelf hun gezondheid te verbeteren en inspireren mensen om na te denken over hoe zij oud willen worden. We hebben speciale aandacht voor het stijgend aantal mensen met dementie en verkennen hoe wij welzijn en zorg beter op elkaar kunnen laten aansluiten. Dit doen wij binnen het netwerk 'Ketenzorg Dementie Amstelland en Meerlanden'.

Ook werken we, in samenwerking met het College van Rijksadviseurs, aan het project "BuurtSaam" in de vergrijzende wijk Overbos in Hoofddorp. Dit initiatief richt zich op het verbeteren van de leefbaarheid in de wijk en het creëren van een seniorvriendelijke leefomgeving door middel van een ontwerp onderzoek.

5. Zorg dragen voor openbare geestelijke gezondheidszorg

De openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) richt zich op het voorkomen van maatschappelijke uitval en dakloosheid als gevolg van een multi-probleemsituatie zoals verslaving, huisvestingsproblematiek en (ex) psychiatrische problematiek. Signaleren en toeleiden naar hulp is

hierbij één van de speerpunten. Het gaat hierbij om inwoners die zelf geen hulpvraag uiten of hulpverlening weigeren. We organiseren samen met ketenpartners in het kader van de OGGZ bemoeizorg waarmee inwoners toegeleid worden naar zorg. We werken samen met vrijwilligersorganisaties, welzijnsorganisaties, zorgpartners en andere ketenpartners.

Wanneer de problematiek van een inwoner leidt tot problemen in de (woon)omgeving werken we samen met ketenpartners in het kader van de (landelijk ontwikkelde) sluitende aanpak personen met verward gedrag (zie ook programma Zorg en werk, [beleidsdoel A](#)).

Met de samenwerkende gemeenten in de regio Kennemerland hebben we een onderzoek laten uitvoeren over hoe de bemoeizorg uitgevoerd wordt. De gemeenten van de regio werken op dit moment op basis hiervan samen aan de doorontwikkeling van bemoeizorg. Om dit verder kracht te kunnen bijzetten is er een subsidieaanvraag ingediend voor 'Vroegsignalering en opvolging in de wijk' bij ZonMW.

6. Bieden van informatie en advies en lichte begeleiding

Het tijdig signaleren van hulpvragen en toeleiden naar hulp beperkt problemen en onveilige situaties bij zelfstandig wonende kwetsbare inwoners. We werken samen in gebiedsgerichte netwerken van vrijwilligersorganisaties, welzijnsorganisaties, zorgpartners en andere ketenpartners. Hulp kan bestaan uit (toeleiding naar) cliëntondersteuning om kwetsbare inwoners zonder netwerk, geringe taalvaardigheid of digitale vaardigheden bij te staan. Dit doen we bij het voorbereiden of voeren van bijvoorbeeld een (keukentafel-)gesprek voor het aanvragen van ondersteuning of bij (mis-)communicatie met andere officiële instanties dan de gemeente. Maar ook door andere hulpvragen van kwetsbare inwoners tijdig te beantwoorden zodat zij zelf meer grip op hun leven krijgen en houden via (lichte) ondersteuning. Bijvoorbeeld deelname aan ontmoetingsgroepen in de wijk, het trainen van taal- en digitale vaardigheden of ondersteuning bij de thuisadministratie.

Tabel 31 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel A: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.	Baten	1.605	1.757	1.020	764	-	-
	Lasten	14.345	16.483	15.623	15.362	14.597	14.597
	Saldo	-12.739	-14.725	-14.603	-14.598	-14.597	-14.597

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2025	2026	2027	2028
Baten				
1. Oekraïense ontheemden	-540	-	-	-
2. Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	-173	-287	-608	-
Overig	-24	31	-156	-
Totaal Baten	-737	-256	-764	-
Lasten				
1. Oekraïense ontheemden	540	-	-	-
2. Gewijzigde verdeling van personeelslasten	-525	-	-	-
3. Ombuigingen	440	-	-	-
4. Budgetoverheveling GALA	286	-	-	-
5. Gezond en actief leven akkoord (GALA)	173	287	608	-
Overig	-54	-26	157	1
Totaal Lasten	860	261	765	1

Baten

1. Voor de opvang en zorg voor Oekraïense ontheemden hebben wij in 2024 extra middelen van het Rijk ontvangen.
2. Voor de uitvoering van het Gezond en Actief leven akkoord zijn in de periode 2023 – 2026 extra middelen van het Rijk ontvangen.

Lasten

1. Zie voor een toelichting op de lagere lasten Oekraïense ontheemden de toelichting opgenomen bij de baten.
2. Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen en de nieuwe CAO is sprake van een extra doorbelasting in 2025 op dit beleidsdoel.
3. Vanwege de strategische heroriëntatie (ombuigingen) zijn er vanaf 2025 minder middelen beschikbaar voor subsidies aan maatschappelijke organisaties.
4. In 2024 zijn vanwege een overheveling van budget uit 2023 extra middelen beschikbaar voor de uitvoering van het Gezond en actief leven akkoord.
5. Zie voor een toelichting op de lagere lasten Gezond en actief leven akkoord (GALA) de toelichting opgenomen bij de baten

Beleidsdoel B: Onze jonge inwoners ronden een opleiding af die past bij hun mogelijkheden en ontwikkelen maximaal hun talent.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Op het gebied van onderwijs hebben wij taken met betrekking tot leerplicht en het Doorstroompunt (het voormalige Regionaal Meld- en Coördinatiepunt), onderwijsachterstandenbeleid, een goede aansluiting tussen jeugdzorg en onderwijs en leerlingenvervoer. Door het vervullen van deze taken kunnen leerlingen hun schoolcarrière optimaal doorlopen en afsluiten met een diploma dat aansluit bij hun capaciteiten en interesse. Voor jonge kinderen geven wij uitvoering aan peuteropvang en voor- en vroegschoolse educatie. Ook hebben wij de belangrijke wettelijke taak om te voorzien in passende onderwijshuisvesting.

Activiteiten

1. Zorg dragen voor onderwijshuisvesting
2. Bevorderen van veilige scholen
3. Bevorderen van passend onderwijs
4. Uitvoeren van de Lokale Educatieve Agenda (LEA)
5. Uitvoeren onderwijsachterstandenbeleid
6. Aanpakken schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten
7. Bieden van onderwijsverbreding

Toelichting

1. *Zorg dragen voor onderwijshuisvesting*
Een goed schoolgebouw heeft een gezond binnenklimaat, is flexibel en aan te passen naar onderwijskundig concept, ondersteuningsbehoefte van leerlingen en aantal

leerlingen. Daarnaast is een goed schoolgebouw geschikt voor inclusief onderwijs en inclusief personeelsbeleid. Binnen het Integraal Huisvesting Plan Onderwijsvoorzieningen (IHP) dragen wij samen met de schoolbesturen zorg voor de realisatie van deze uitgangspunten. Relevante ontwikkelingen, renovaties, nieuwbouw en verduurzaming krijgen hierin gestalte. Het IHP wordt elke vier jaar geactualiseerd om grip te houden op eventuele wijzigingen in de ontwikkelingen, de wet- en regelgeving en de leerlingenaantallen. In 2024 hebben wij samen met de schoolbesturen een nieuw IHP opgesteld, deze loopt van 2025-2040, waarvan de eerste vier jaar in de programmabegroting worden opgenomen.

In overeenstemming met wetgeving vindt over onderwijshuisvesting tussen gemeente en schoolbesturen 'op overeenstemming gericht overleg' (OOGO) plaats. Er is overeenstemming bereikt tussen de schoolbesturen en ons dat de gemeente Haarlemmermeer nieuwbouwprojecten bekostigd tot aan het kwaliteitsniveau van het geldende bouwbesluit. Op dit moment verplicht het bouwbesluit om BENG (Bijna Energieneutraal Gebouw) te bouwen. Vanuit de richtlijn programma van eisen Frisse Scholen (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) hanteren we Frisse Scholen ambitieniveau klasse B (goed). Extra wensen over een verhoogde kwaliteit: ENG (Energie Neutraal Gebouw) of NOM (Nul Op Meter), is een keuze van het betreffende schoolbestuur en wordt per project door schoolbestuur voor eigen rekening en risico binnen de planning gerealiseerd.

2. Bevorderen van veilige scholen

Het convenant Veiligheid In en Om de School (VIOS) is een samenwerking tussen gemeente, politie, Halt en de scholen uit het voortgezet - en middelbaar beroepsonderwijs. Deze samenwerking is gericht op schoolgebonden actuele en maatschappelijke veiligheidsthema's. Voor de aanpak van specifieke veiligheidsthema's is een handelingsplan ontwikkeld en een tweemaandelijks uitvoerend overleg met de betrokken partijen ingesteld. De stuurgroep VIOS, onder voorzitterschap van de burgemeester, heeft de volgende speerpunten bepaald:

- drugs- en wapenvrije scholen;
- aanpak polarisatie;
- ondermijning;
- jeugdoverlast.

In aanloop naar ieder schooljaar worden de prioriteiten bijgesteld op basis van de dan geldende omstandigheden. De twee jaar durende pilot jongerenwerk in school is begin 2024 uitgebreid van drie naar vijf middelbare scholen.

Dit loopt vanuit de gelden voor het Nationaal programma onderwijs (NPO) nog tot einde schooljaar 2024-2025, want per juli 2025 loopt het NPO af. De ervaringen en resultaten zijn positief, dus onderzoeken we tijdig welke alternatieve bekostigingsmogelijkheden er zijn. Daarnaast wordt ook aan onderwijspartners gevraagd hoe/of zij bekostigingsmogelijkheden zien, om het jongerenwerk in school voort te kunnen zetten. Door jongerenwerk in school worden meer jongeren bereikt en kunnen we vroegtijdig signaleren. Ook levert het een bijdrage aan minder schooluitval en betere schoolresultaten. Alle pilotscholen hebben een maatwerkplan, waarin jongerenwerkers adviseren in het geval er overlast is of op gebied van specifieke sociale problematiek en organiseren activiteiten om dit tegen te gaan. Ook bieden de jongerenwerkers begeleidingstrajecten aan om jongeren preventief te ondersteunen. Op deze wijze willen wij de behoefte aan geïndiceerde zorg terugdringen.

Bovendien kunnen scholen kosteloos gebruik maken van een aantal gastlessen die jongeren informatie en handelingsperspectief bieden over verschillende veiligheidsonderwerpen. Dat aanbod is gebundeld in de zogeheten VIOS-menukaart. Ons streven is om deze menukaart met lesaanbod, voorlichtingen en trainingen meer onder de aandacht te brengen bij de leerkrachten en mentoren. Hierover gaan wij dit jaar verder in gesprek met de zorg- en veiligheidscoördinatoren die betrokken zijn bij VIOS.

3. Bevorderen van passend onderwijs

Het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband vormt de basis voor passend onderwijs in het basis- en voortgezet onderwijs. De samenwerking tussen scholen, samenwerkingsverbanden en gemeenten is vrij in te vullen. In onze gemeente is er veel contact en structureel overleg met de samenwerkingsverbanden om passend onderwijs te realiseren. Waar nodig wordt jeugdhulp ingeschakeld en worden nieuwe onderwijszorgarrangementen gestart. Deze arrangementen worden gevolgd en geëvalueerd. Succesvolle onderwijszorgarrangementen, die kinderen in staat stellen dicht bij huis naar school te gaan, krijgen een vaste plek in het onderwijsaanbod. Het Middelbaar beroepsonderwijs (MBO) heeft een eigen verantwoordelijkheid voor passend onderwijs en voert vierjaarlijks overleg met zorgteams en ons over het aanbod voor kinderen met extra ondersteuningsbehoeften.

4. Uitvoeren van de Lokale Educatieve Agenda (LEA)

Begin 2025 stellen we de inhoud van de geactualiseerde Lokale Educatieve Agenda (LEA) vast. In de LEA werken we nauw samen met schoolbesturen, samenwerkingsverbanden passend onderwijs en kinderopvangorganisaties. We zijn wettelijk verplicht jaarlijks een LEA-besturenoverleg te hebben. In Haarlemmermeer vindt dit overleg twee keer per jaar plaats. Dit overleg gaat over het onderwijsachterstandenbeleid, inclusief voor- en vroegschoolse educatie (vve). De volgende wettelijke taken staan centraal: het bestrijden van onderwijsachterstanden, het voorkomen van segregatie, het bevorderen van integratie en de inschrijvings- en toelatingsprocedures. In 2024 is het kansengelijkheid & inclusie actieprogramma 2025-2028 opgesteld. Om een kansrijke en inclusieve omgeving te bieden aan kinderen en jongeren willen we de komende vier jaar de aansluiting tussen onderwijs en jeugdzorg verbeteren, zorgen voor een doorgaande lijn in het aanbod van voorschoolse educatie, via onderwijs naar arbeidsmarkt en positieve vrijetijdsbesteding, veiligheid, gezondheid en welzijn in en om de school versterken. Daarbij letten we erop welke kinderen onze inzet het meeste nodig hebben. Specifieke aandacht gaat daarom uit naar kinderen en jongeren die extra ondersteuning en/of zorg nodig hebben en naar jonge nieuwkomers die de Nederlandse taal nog onvoldoende beheersen. In 2023 zijn we gestart met een aantal onderwijszorgarrangementen (OZA's). Ten opzichte van eind 2023 hebben we op alle onderdelen stappen gezet. Met de OZA's bieden we kinderen met specialistische ondersteuningsbehoeften een passende leeromgeving. De verwachting is dat de (collectieve) inzet van direct beschikbare specialistische jeugdhulp op school bijdraagt aan het verminderen van wachttijden en sluit daarmee aan bij de 'Duurzame aanpak wachttijden'.

5. Uitvoeren onderwijsachterstandenbeleid

Met de aanpak van taal- en onderwijsachterstanden willen we de kansengelijkheid voor kinderen en jongeren vergroten in de kinderopvang en het onderwijs. Dit stelt hen in staat zich optimaal te ontwikkelen. Peuters van 2½ tot 4 jaar met een taalachterstand of risico daarop kunnen deelnemen aan voorschoolse educatie. Het doel van voorschoolse educatie is om taalachterstanden te voorkomen of te verminderen. Voor kinderen met een taalachterstand bij de start in groep 1 of 2 (vroegschoolse fase) van de basisschool wordt Taalcoaching in het onderwijs (TIO) ingezet. Door

een effectief aanbod van voorschoolse educatie en Taalcoaching in onderwijs kunnen kinderen zo veel mogelijk zonder taalachterstand starten in groep 3 van het primair onderwijs. Voor kinderen met een ondersteuningsbehoefte op het gebied van ontwikkeling en/of gedrag is er de Helikoptergroep. Hierin werken kinderopvang en het medisch orthopedagogisch centrum samen met als doel om kinderen door te laten stromen naar reguliere kinderopvang of regulier onderwijs. Preventieve logopedie wordt ingezet door de kinderopvang als er vragen zijn over de taal- en/of spraakontwikkeling en biedt trainingen en consultaties aan kinderopvang, jeugdgezondheidszorg en primair onderwijs. Tevens ondersteunen zij ouders van meertalige gezinnen bij de taalaanpak thuis. Deze geïntegreerde aanpak zorgt ervoor dat kinderen met achterstanden de best mogelijke start krijgen, wat bijdraagt aan hun verdere schoolcarrière en maatschappelijke participatie.

6. Aanpakken schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten

Wij blijven aandacht besteden aan het terugdringen van schoolverzuim en voortijdig schooluitval. Dit doen wij samen met de scholen, de samenwerkingsverbanden passend onderwijs en andere organisaties uit het sociaal domein. Schoolverzuim is een belangrijke voorspeller van schooluitval. Wij richten ons daarom op preventie, onder meer door de inzet van leerplichtspreekuren op scholen. De komende jaren blijft er speciale aandacht uitgaan naar het terugdringen van het aantal thuiszitters. In het kader van de aanpak voortijdig schoolverlaten (vsv) benaderen wij alle jongeren tot 23 jaar, zonder startkwalificatie. Zij krijgen begeleiding aangeboden terug naar school of werk. Wij willen het aantal nieuwe vsv'ers verlagen. Het wetsvoorstel 'Van school naar duurzaam werk' wordt ontwikkeld. De beoogde ingangsdatum is 1 augustus 2025. Het doel van de nieuwe wet is jongeren tot 27 jaar goede begeleiding te bieden in de overgang van school naar een duurzame plek op de arbeidsmarkt. Dit bevordert de kansengelijkheid en het vergroot de kans op duurzame economische zelfstandigheid voor deze doelgroep. Ter voorbereiding op deze wetgeving stemmen wij regionaal, subregionaal en lokaal af met onze partners uit de MRA. Daarnaast werken wij ook aan het versterken van de samenwerking tussen het onderwijs en werkgevers. Hierin werken wij samen met de arbeidsmarktregio Groot-Amsterdam vanuit de aanpak jeugdwerkloosheid.

7. Bieden van onderwijsverbreding

Onder onderwijsverbreding verstaan we extra lesactiviteiten aanvullend op het curriculum van

de school. In het voortgezet onderwijs (VO) bieden we extra sport- en cultuuractiviteiten aan. Daarnaast bieden wij iedere basis en VO-school lessen aan over natuur en milieu. Deze lessen sluiten aan bij de kerndoelen van het basisonderwijs en zijn interactief. Ervaren en beleven staan hierin centraal. Dit geldt ook voor het kunstprogramma dat we aanbieden.

Daarnaast zijn er zwemlessen voor kinderen in het speciaal onderwijs en het primair schakelonderwijs. We organiseren workshops en lezingen over de thema's taalvriendelijkheid, inclusie en diversiteit. Deze zijn bedoeld voor professionals die meer willen weten over hoe om te gaan met meertalige kinderen en jongeren.

Tabel 32 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel B: Onze jonge inwoners ronden een opleiding af die past bij hun mogelijkheden en ontwikkelen maximaal hun talent.	Baten	7.270	7.369	6.251	5.898	5.980	5.980
	Lasten	24.405	27.073	25.664	25.466	27.782	28.900
	Saldo	-17.135	-19.705	-19.414	-19.568	-21.801	-22.919

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2025	2026	2027	2028
1. Rijksbijdrage Covid-19 Onderwijsachterstanden	-790	-466	-	-
2. Oekraïense ontheemden	-260	-	-	-
Overig	-68	114	82	-
Totaal Baten	-1.118	-353	82	-

Lasten

	2025	2026	2027	2028
1. Huisvesting onderwijs (IHP)	1.525	149	-1.538	-744
2. Kapitaallasten	-1.310	-221	-760	-507
3. Covid-19 Onderwijsachterstanden	790	466	-	-
4. Ventilatie scholen (SUVIS)	312	-	-	-
5. Taalonderwijs ontheemden	192	-	-	-
6. Gewijzigde verdeling van Personeelslasten	-142	-	-	-
Overig	42	-196	-18	133
Totaal Lasten	1.409	198	-2.316	-1.118

Baten

1. De specifieke uitkering van het Rijk voor Covid-gerelateerde Onderwijsachterstanden NPO loopt af.
2. Voor het vervoer van Oekraïense ontheemden hebben wij in 2024 extra middelen van het Rijk ontvangen.

Lasten

1. Voor renovatieprojecten is tijdelijke onderwijshuisvesting nodig. De benodigde capaciteit is geactualiseerd. In 2025 zijn geen kosten voor het plaatsen van tijdelijke huisvesting opgenomen. Er worden een aantal panden gehuurd. In 2027 en 2028 wordt conform planning een tijdelijke huisvesting (IHP) geplaatst.
2. Als gevolg van wijzigingen in de investeringen is sprake van een mutatie op de kapitaallasten op dit beleidsdoel. Verder is de gecalculeerde rente voor het primair onderwijs en voortgezet onderwijs lager.
3. Zie voor een toelichting op de lagere lasten Rijksbijdrage Covid-gerelateerde Onderwijsachterstanden in 2025 en 2026 de toelichting opgenomen bij de baten.
4. In 2024 is een incidenteel budget opgenomen voor subsidie inzake de verbetering van de ventilatie op de scholen (SUVIS).
5. Vanwege een budgetoverheveling bij de Najaarsrapportage 2023 zijn er in 2024 extra middelen beschikbaar voor het uitvoeren van Taalonderwijs ontheemden Oekraïne.
6. Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen is sprake van een extra doorbelasting in 2025 op dit beleidsdoel.

Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun buurt of kern, actief deel aan de samenleving.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Wij bevorderen dat inwoners zo veel mogelijk gebruik maken van onze algemene, laagdrempelige voorzieningen voor ondersteuning, ontmoeting en ontplooiing. Activiteiten en diensten worden op maat en op basis van actuele vraag in kernen en wijken aangeboden in een uitgebreid en divers netwerk van sociaal-culturele accommodaties. We dragen bij aan Positieve Gezondheid (Institute for Positive Health) van onze inwoners. We pakken discriminatie actief aan, zoals benoemd in het coalitieakkoord, door het stimuleren van bewustwording over diversiteit en het belang van inclusie en het faciliteren van een sterke antidiscriminatievoorziening (Discriminatie.nl Kennemerland). We ondersteunen inwoners in hun eventuele zorgtaken als vrijwilliger of mantelzorger en stimuleren zo leefbare buurten en wijken waarin zoveel mogelijk zelfredzame inwoners ook samen-redzaam zijn.

Activiteiten

1. Zorgen voor en exploiteren van sociaal-culturele accommodaties en sociaal-culturele activiteiten
2. Uitvoeren van Lokale Inclusie Agenda en Regenboogagenda, aanpak van discriminatie
3. Stimuleren en ondersteunen van vrijwilligerswerk en vrijwillige inzet
4. Bevorderen van inwonersinitiatieven en sociale samenhang in de wijk
5. Stimuleren van jeugdparticipatie
6. Stimuleren van talent- en sociale ontwikkeling bij kinderen, tieners en jongeren
7. Voorkomen en verminderen van jeugdoverlast en -criminaliteit
8. Uitvoering geven aan de nota "Kom in Beweging"- Speelruimte in de gemeente Haarlemmermeer
9. Bevorderen van integratie van diverse doelgroepen in de samenleving
10. Ondersteunen van mantelzorgers en het bieden van respijtzorg
11. Het aanpakken en verminderen van eenzaamheid

Toelichting

1. Zorgen voor en exploiteren van sociaal-culturele accommodaties en sociaal-culturele activiteiten
In het kader van de Schaalsprong Wonen hebben we ervoor gekozen om zoveel mogelijk in te zetten op multifunctioneel ruimtegebruik van sporthallen, kantines en scholen in plaats van te investeren in nieuwe maatschappelijke accommodaties. We gaan in 2025 de randvoorwaarden voor multifunctioneel gebruik

van sociaal-culturele accommodaties nader onderzoeken. Daarnaast zetten we in op het verhogen van de bezettingsgraad.

In 2025 subsidiëren we Stichting Maatvast en enkele zelfstandige dorpshuizen voor het beheren en exploiteren van de diverse wijkcentra, dorpshuizen en jongerencentra in Haarlemmermeer. Zo zorgen we ervoor dat vrijwilligersorganisaties, professionele maatschappelijke organisaties en particulieren in staat zijn een aantrekkelijk programma en dienstenaanbod aan te bieden. De sociaal-culturele accommodaties vormen laagdrempelige, toegankelijke en veilige plekken waar alle inwoners terecht kunnen voor ontmoeting, participatie, activering, informatie, ontwikkeling en ontplooiing. Hiermee zijn de accommodaties essentieel voor een sterke sociale basis in de wijken en kernen. Daarnaast verlenen we subsidie aan diverse (vrijwilligers)organisaties die sociaal-culturele activiteiten aanbieden.

2. Uitvoeren van Lokale Inclusie Agenda en Regenboogagenda, aanpak van discriminatie

We zetten ons actief in voor een inclusievere samenleving, waar iedereen gelijke kansen heeft. Door het verbeteren van de toegankelijkheid van de openbare ruimte en gebouwen, zorgen we ervoor dat mensen met een beperking makkelijker kunnen meedoen. Daarnaast streven we naar een samenleving waarin iedereen zich geaccepteerd voelt, ongeacht achtergrond of identiteit. We voeren ook de komende twee jaar onze Regenboogagenda 2023-2026 uit met een jaaragenda van diverse activiteiten rondom zichtbaarheid, bewustwording en sociale acceptatie van deze doelgroep. We werken samen met inwoners, organisaties en andere gemeenten om discriminatie te bestrijden en bewustwording te creëren over onderwerpen als LHBTIQ+-inclusie en het koloniale verleden. We zetten weer de dialoogreeks 'Haarlemmermeer Ontmoet' in, die gericht is op verbinding tussen (groepen) mensen en waarmee we in 2024 startten. Tenslotte werken we aan meer bewustwording over het gedeeld (koloniaal) verleden en doorwerking daarvan in maatschappelijke verhoudingen in een nieuwe samenwerking met de stichting Keti Koti Haarlemmermeer. Door deze inspanningen willen we een gemeente creëren waar iedereen zich thuis voelt en kan participeren.

3. Stimuleren en ondersteunen van vrijwilligerswerk en vrijwillige inzet

De gezamenlijke visie informele zorg en vrijwillige inzet 'Samen sterk en in balans' is richtinggevend

voor ons beleid. Deze richt zich op drie uitgangspunten:

- in balans;
- toekomstbestendig en inclusief;
- co-creatie en partnerschap bij het vinden, verbinden en behouden van vrijwilligers en om (overbelaste) mantelzorgers maximaal te ondersteunen.

Ook in 2025 vallen de uitgangspunten van de visie onder het thema versterken van de sociale basis binnen de brede Specifieke uitkering (SPUK) voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. Het doel is het behouden en versterken van informele zorg en vrijwillige inzet in Haarlemmermeer zodat vrijwilligers en mantelzorgers ook in de toekomst hun cruciale rol in de samenleving kunnen blijven vervullen. Het online platform voor vrijwillige inzet 'Haarlemmermeer voor Elkaar' vormt de paraplu voor de instrumenten voor vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties: de VrijwilligersCentrale, de VrijwilligersAcademie en de Haarlemmermeerse Maatjes-projecten. Het netwerk van vele partnerorganisaties in Haarlemmermeer die met vrijwilligers werken, gebruikt deze instrumenten.

4. Bevorderen van inwonersinitiatieven en sociale samenhang in de wijk

Via onder meer onze ketenpartners in welzijn Maatvast en MeerWaarde leveren we bouwstenen aan voor leefbare buurten en wijken. Hun zichtbare aanwezigheid nodigt inwoners uit hun wensen en initiatieven kenbaar te maken en in samenwerking de ruimte te geven. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het starten van een ontmoetingsgroep of initiatieven om gezamenlijk te eten in wijkgebouwen.

5. Stimuleren van jeugdparticipatie

We gaan door met project MENES (onderdeel van MeerWaarde) in aangepaste vorm. Jongeren die iets willen ondernemen en betekenen voor hun omgeving via de MENES jeugdparticipatie projecten begeleid door jongerenwerkers, met een budget van maximaal € 1.000 per activiteit. Het afgesproken minimum aantal initiatieven wordt ruim gehaald. Met MENES stimuleren de jongerenwerkers de maatschappelijke betrokkenheid en de talentontwikkeling van jongeren.

De chill outs, waarin jongeren met elkaar in gesprek gaan over thema's die leven onder jongeren, blijven doorgang vinden, maar in aangepaste vorm. Om een breder en diverser publiek te krijgen, worden deze via het jongerenwerk in school georganiseerd. Zo kunnen de jongerenwerkers een bredere groep jongeren laagdrempelig bereiken, betrekken en meer laten

participeren. Andere partners (zoals JIP, Maatvast en JEC) hadden voorheen een actievere rol in de chill outs, maar kunnen zich vinden in dat het initiatief nu komt vanuit de jongeren en jongerenwerkers op de middelbare scholen. Op deze manier komt er een bredere groep jongeren in gesprek over maatschappelijke en sociale thema's die hen aan het hart gaan. Bij chill outs met bepaalde thema's kunnen partners desgewenst aanhaken, maar het initiatief ligt bij de jongerenwerkers op school. Vervolgens kunnen inzichten en signalen altijd meegenomen worden in de activiteiten van onze partners.

6. Stimuleren van talent- en sociale ontwikkeling bij kinderen, tieners en jongeren

Om te stimuleren in talent- en sociale ontwikkeling, zetten we er op in dat jongeren meer aan cultuur- en sportactiviteiten deelnemen op school. Dit doen we vanuit het NPO budget met het project MEER Sport en Cultuur in het VO, uitgevoerd door Cpunt en Team Sportservice voor leerlingen vanaf de brugklas. Voor elke school is er aanbod op maat; bij de ene school is een speciale sportdag en een andere school heeft behoefte aan meerdere lessen. We gaan door met HaarlemmerMEER MOVES (samenwerking met MeerWaarde, Maatvast, Cpunt, Team Sportservice, JIP, Hiddes Entertainment en gemeente). Vorig jaar boden we hiermee in de zomervakantie culturele, sociale en sportieve activiteiten aan voor jongeren (circa veertien jaar en ouder), maar dit jaar is het nóg gevarieerdere activiteitenaanbod van HaarlemmerMEER MOVES over het hele jaar verspreid.

We zetten de campagne YouChoose voort, waarbij talentontwikkeling één van de onderdelen is, we organiseren onder andere jaarlijks een skillday en werken met lokale partners samen om activiteiten te organiseren die gericht zijn op talentontwikkeling. De jongerencentra van Maatvast blijven jongeren een plek bieden om elkaar te ontmoeten en talent te helpen ontwikkelen. Daarnaast zijn dit veilige plekken waar jongeren laagdrempelig met sociaal beheerders en jongerenwerkers in de jongerencentra in gesprek kunnen gaan als ze ergens mee zitten en worden ze verder geholpen.

7. Voorkomen en verminderen van jeugdoverlast en –criminaliteit

Om jeugdoverlast en –criminaliteit te voorkomen zetten we jongerenwerk van MeerWaarde in als onderdeel van de integrale aanpak. We gaan komend schooljaar door met de pilot jongerenwerk in school. Daarbij sluiten jongerenwerkers nog meer en beter aan bij vragen en behoeften van jongeren en kunnen ze inspelen op de straatcultuur die de school in komt.

Daarnaast blijven we zorgen voor voldoende ontmoetingsplekken in de openbare ruimte.

8. Uitvoering geven aan de nota "Kom in Beweging"- Speelruimte in de gemeente Haarlemmermeer

Jaarlijks worden speelplekken die niet meer aan de veiligheids- en kwaliteitseisen voldoen, opnieuw ingericht. Bij de inrichting van de nieuwe speelplekken worden de pijlers uit het speelruimtebeleid en onze visie op spelen meegenomen. Wij zetten in op vergroenen en hebben middels een pilot speelplekken vergroend. De ervaring uit deze pilot nemen wij mee bij de inrichting van nieuwe speelplekken.

Speelplekken worden in een wijk geclusterd ingericht. Deze gerichte aanpak heeft de volgende voordelen: een divers speelaanbod in een wijk, schrappen van overbodige kleine speelplekken en het creëren van een wijkspeelplek, waarbij de buurt bij elkaar kan komen om elkaar te ontmoeten, spelen en bewegen. De inrichting doen we samen met omwonenden van de speelplek, zodat de inrichting past bij de behoefte die er is.

9. Bevorderen van integratie van diverse doelgroepen in de samenleving

We bevorderen de maatschappelijke participatie van inwoners met een lage sociaaleconomische status. Dit doen we onder andere door activiteiten te stimuleren die ervoor zorgen dat inwoners succesvol integreren en actief kunnen meedoen in de samenleving. Om dit doel te bereiken, subsidiëren we organisaties als Stichting Vluchtelingenwerk, MeerWaarde, het Taalhuis en diverse vrijwilligersorganisaties. Het activiteitenaanbod helpt inwoners van zeer uiteenlopende herkomst hun weg te vinden in een complexe, veelal digitale samenleving waarin een hoge mate van zelfredzaamheid noodzakelijk is. Zo ontvangen statushouders maatschappelijke begeleiding en worden ook andere inwoners met vragen geholpen bij de PlusPunten en inloopspreekuren. Daarnaast kunnen inwoners bij het Taalhuis terecht voor het verbeteren van vaardigheden die nodig zijn om zelfstandig te functioneren en te kunnen meedoen in de samenleving. Vrijwilligersorganisaties en Maatvast organiseren activiteiten in het kader van ontmoeting, ontplooiing, informatie en advies.

10. Ondersteunen van mantelzorgers en het bieden van respijtzorg

De ombuigingen uit 2021 treffen in 2025 Mantelzorg & Meer en de ondersteuning aan en

waardering van mantelzorgers. Via Mantelzorg & Meer begeleiden we mantelzorgers individueel en verlenen ondersteuning bij het organiseren van zorg. Mantelzorg & Meer probeert zoveel mogelijk de individuele begeleiding en ondersteuning in stand te houden, maar de vraag neemt toe en de beschikbare tijd af. Mantelzorg & Meer organiseert in de Week van de Jonge Mantelzorger en in de Week van de Mantelzorger verwenactiviteiten voor mantelzorgers. De jaarlijkse Mantelzorgwaardering die we rond de Dag van de Mantelzorg aan mantelzorgers geven, wordt ook in 2025 uitgereikt. Vanwege de ombuigingen en stijging van het aantal mantelzorgers daalt de Mantelzorgwaardering in 2025 met bijna de helft (wordt waarschijnlijk € 50).

In de tweede helft van 2024 is de werkgroep Mantelzorg gestart als onderdeel van de thematafel Preventie. Onder leiding van Mantelzorg & Meer gaat de werkgroep aan de slag met het beter in beeld krijgen van de mantelzorgers in onze gemeente en het versterken van het laagdrempelige en vrijwillige respijtaanbod. De eerste resultaten van de werkgroep worden in 2025 verwacht.

11. Het aanpakken en verminderen van eenzaamheid

Om bij te dragen aan het terugdringen van eenzaamheidscijfers in Haarlemmermeer benutten we de invloed van zo veel mogelijk alliantieleden (alliantie Samen tegen Eenzaamheid) optimaal. Hierbij ligt de focus voornamelijk op ondernemers die zijn aangesloten bij de alliantie maar (nog) geen directe rol spelen in de aanpak tegen eenzaamheid. Samen met deze partijen onderzoeken we hoe zij een positieve bijdrage kunnen leveren.

Daarnaast beogen we de effectiviteit van interventies en campagnes te verhogen door inwoners die zelf ervaringen hebben met eenzaamheid mee te laten denken in het creëren van nieuw aanbod (of herzien van bestaand aanbod). Hierbij leggen we de nadruk gelegd op drie verschillende risicogroepen: jongvolwassenen, ouderen en mensen met een migratieachtergrond. Vanuit de regiegroep Eenzaamheid sturen we op passende en bewezen effectieve interventies waarbij de behoeften van inwoners centraal staan.

Tabel 33 Wat mag het kosten?

(Bedragen × € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun buurt of kern, actief deel aan de samenleving.	Baten	2.713	3.531	2.833	2.608	1.148	1.148
	Lasten	15.132	20.382	17.341	16.361	14.649	14.636
	Saldo	-12.419	-16.851	-14.508	-13.753	-13.501	-13.488

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2025	2026	2027	2028
1. Integraal Zorg Akkoord (IZA)	-	-	-1.120	-
2. Verbouwing dorpscentrum Rijsenhout	-300	-	-	-
3. Informele zorg in de wijk	-210	-	-	-
4. Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	-89	-177	-340	-
Overig	-99	-48	0	-
Totaal Baten	-698	-225	-1.460	-

Lasten

	2025	2026	2027	2028
1. Budgetoverheveling uitvoering GALA en IZA	1.448	-	-	-
2. Integraal Zorg Akkoord (IZA)	-	-	1.120	-
3. Ombuigingen	926	-	-	-
4. Verbouwing dorpscentrum Rijsenhout	558	48	-	-
5. Maak werk van het jongerenwerk	-400	400	-	-
6. Project informele zorg in de wijk	210	-	-	-
7. Jongerenleefbaarheidstoets	200	-	-	-
8. Energiecompensatie	189	-	-	-
9. Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	89	177	340	-
10. Gewijzigde verdeling personeelslasten	-10	507	213	-
Overig	-169	-152	39	12
Totaal Lasten	3.041	980	1.712	12

Baten

- Tot en met 2026 worden er middelen van het Rijk ontvangen voor de uitvoering van het integraal zorg akkoord (IZA).
- In 2024 is een incidentele subsidie ontvangen van Stichting Leefomgeving Schiphol (SLS) voor de verbouwing van het dorpscentrum Rijsenhout.
- In 2024 zijn extra middelen ontvangen van de provincie voor het project Versterken informele zorg in de wijk.
- Tot en met 2026 worden er extra middelen van het Rijk ontvangen voor de uitvoering van het Gezond en actief leven akkoord (GALA).

Lasten

1. Vanwege een budgetoverheveling bij de Jaarstukken 2023 zijn er in 2024 extra middelen beschikbaar voor het uitvoeren van activiteiten in het kader van het GALA en het IZA.
2. Zie voor een toelichting op de lagere lasten Integraal zorg akkoord (IZA) de toelichting opgenomen bij de baten.
3. Vanwege de strategische heroriëntatie (ombuigingen) zijn er vanaf 2025 minder middelen beschikbaar voor subsidies aan maatschappelijke organisaties.
4. Zie voor een toelichting op de lasten de toelichting verbouwing dorps huis Rijsenhout opgenomen bij de baten.
5. Bij de vaststelling van de Voorjaarsrapportage 2024 is het amendement Maak werk van het jongerenwerk aangenomen. Hierbij is besloten in 2025 géén bezuinigingen van € 400.000 toe te passen op het jongerenwerk en dit bedrag incidenteel te dekken uit de Algemene dekkingsreserve (zie het overzicht Algemene dekkingsmiddelen).
6. Zie voor een toelichting op de lagere lasten Project informele zorg in de wijk de toelichting opgenomen bij de baten.
7. In 2024 waren er incidenteel middelen beschikbaar voor de uitvoering van de jongeren leefbaarheidstoets.
8. In 2024 waren er incidenteel middelen beschikbaar voor compensatie van hogere energiekosten maatschappelijke organisaties.
9. Zie voor een toelichting op de lagere lasten Gezond en actief leven akkoord (GALA) de toelichting opgenomen bij de baten
10. Vanaf medio 2024 is er incidenteel 3,5 fte extra beschikbaar. Daarnaast is als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen sprake van een lagere doorbelasting in 2025 op dit beleidsdoel.

Beleidsdoel D: Inwoners nemen deel aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maken kennis met de culturele historie van Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel erfgoed behouden.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Cultuur zorgt voor levendigheid en leefbaarheid, voor samenhang, identiteit en zingeving. Cultuur is ook van groot economisch belang. Het zorgt voor een aantrekkelijke omgeving om in te wonen en te werken. Wij voeren een divers cultureel programma uit dat aansluit bij de behoefte van onze inwoners, ondernemers en bezoekers. De cultuurvisie 'Ruimte voor cultuur, Kansen voor ondernemerschap', het visiedocument voor ons cultuurbeleid tot 2030, geeft de kaders voor het cultuurbeleid tot 2030. Elke vier jaar voeren we een evaluatie van dit beleid uit op basis waarvan een actualisatie voor de komende vier jaar wordt gemaakt. In de actualisatie van het cultuurbeleid 2021-2024 waren zeven

accenten benoemd. Voor de actualisatie voor de periode 2025-2028 gaan we op zoek naar nieuwe accenten. De activiteiten van onze culturele instellingen vormen een belangrijk onderdeel van de algemene voorzieningen in de sociale basisinfrastructuur. In deze basisinfrastructuur worden verbindingen gelegd tussen cultuur, zorg, welzijn en sport waardoor een samenhangend aanbod ontstaat.

Activiteiten

1. Implementeren van de actualisatie van het cultuurbeleid 2025-2028
2. Stimuleren cultureel ondernemerschap
3. Uitvoering Programma Beeldende Kunst en Vormgeving
4. Implementeren van de Erfgoedvisie 'Erfgoed omarmen en beleven 2020-2030'

Toelichting

1. Implementeren van de actualisatie van het cultuurbeleid 2025-2028

We bezien de wijze waarop we de actualisatie vorm gaan geven. Vanuit de vraag die we in 2024 aan de raad stellen willen we een beeld krijgen van waar we ons de nog resterende periode op moeten focussen. Wat ontbreekt nog in ons beleid, welke nieuwe accenten moeten we nog leggen?

2. Stimuleren cultureel ondernemerschap

Ook in 2025 zetten we in op de versterking van onze relatie met het culturele veld. We organiseren wederom een netwerkbijeenkomst. Het thema hiervoor wordt nog nader bepaald.

3. Uitvoering Programma Beeldende Kunst en Vormgeving

De Klankbordgroep Beeldende Kunst in de Openbare Ruimte is inmiddels weer op volle sterkte. Het streven van de klankbordgroep is erop gericht om jaarlijks ten minste twee nieuwe kunstwerken in de gemeente te realiseren. Op basis van de motie 'Street-art fleurt op' zal de focus in 2025 liggen op het realiseren van street-art kunstwerken.

4. Implementeren van de 'Erfgoed omarmen en beleven 2020-2030'

In onze Erfgoedvisie benoemen we drie speerpunten: inspireren, in stand houden en ontwikkelen. In 2025 werken we aan deze drie doelen.

Inspireren: door het verhaal van Haarlemmermeer te promoten maken wij het levendig en meer zichtbaar. Dit doen wij door middel van subsidies aan erfgoedinstellingen en projecten. Voorbeelden hiervan zijn de Open Monumentendag, de Verhalenpalen en mediaproducties zoals de documentaireserie Levende Stenen van NH Nieuws.

In stand houden: we gaan aan de slag met een goede inbedding van ons erfgoed binnen de

Omgevingswet, waaronder de inpassing van erfgoed als inspirerend, sturend en toetsend instrument binnen het Omgevingsplan. Beschermingswaardig erfgoed koesteren wij ook en in 2025 ontwikkelen wij een nieuw aanwijzingsbeleid voor gemeentelijke monumenten. Onderdeel hiervan zijn het vaststellen van een visie op basis van onderzoek, beleidsregels en aanwijzingsprogramma's waarin participatie een grote rol gaat spelen. Daarnaast onderzoeken wij de mogelijkheden om het verduurzamen van monumenten te bevorderen (op gebied van regelgeving, begeleiding door vakspecialisten en subsidieregelingen). Tot slot zorgt de subsidieregeling voor instandhouding van monumenten ervoor dat eigenaren hun erfgoed beter kunnen onderhouden. Wij vinden het belangrijk dat dit proces en de eventuele omgevingsvergunningaanvragen efficiënt verlopen en zetten in op begeleiding door vakspecialisten.

Ontwikkelen: wij participeren actief in herbestemmings- en transformatieprojecten van erfgoed. Daarnaast stellen wij beeldkwaliteitsplannen, visiedocumenten en ontwikkelprincipes op voor diverse ruimtelijke ingrepen waarbij erfgoed wordt ingezet als inspiratie en referentie.

Tabel 34 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel D: Inwoners nemen deel aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maken kennis met de culturele historie van Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel erfgoed behouden.	Baten	3.986	6.002	5.208	5.158	5.098	5.098
	Lasten	24.902	27.393	25.516	25.382	25.193	25.150
	Saldo	-20.916	-21.391	-20.308	-20.225	-20.095	-20.052

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2025	2026	2027	2028
1. Impuls jongerencultuur	-580	-	-	-
2. Informatiepunt digitale overheid	-153	-	-	-
Overig	-60	-51	-60	-
Totaal Baten	-793	-51	-60	-

Lasten

	2025	2026	2027	2028
1. Strategische heroriëntatie	1.057	-	132	-
2. Impuls jongerencultuur	580	-	-	-
3. Corona-/energiecompensatie	420	-	-	-
4. Kapitaallasten	-230	-	-	-
5. Gewijzigde verdeling van Personeelslasten	-197	-	-	-
6. Informatiepunt digitale overheid	153	-	-	-
Overig	93	134	58	43
Totaal Lasten	1.876	134	190	43

Baten

1. Voor cultuurparticipatie door jongeren wordt in 2024 een incidentele specifieke uitkering van het Rijk ontvangen.
2. Voor de realisatie of instandhouding van de informatiepunten digitale overheid wordt in 2024 een incidentele specifieke uitkering van het Rijk ontvangen.

Lasten

1. Vanwege de strategische heroriëntatie (ombuigingen) zijn er vanaf 2025 minder middelen beschikbaar voor ondersteuning van (doelgroep)activiteiten.
2. Zie voor een toelichting op de lagere lasten impuls jongerencultuur in 2025 de toelichting opgenomen bij de baten.
3. Via een budgetoverheveling bij de Najaarsrapportage 2023 zijn er in 2024 extra middelen beschikbaar voor het compenseren van de fors gestegen energiekosten en het compenseren van de gevolgen van de coronacrisis in de culturele infrastructuur en lokaal cultuuraanbod.
4. In verband met de inhaalafschrijving van installaties van de bibliotheek Nieuw-Vennep in 2024 is er een lagere afschrijvingslast. Ook is er als gevolg van wijzigingen in de investeringen sprake van een mutatie op de kapitaallasten op dit beleidsdoel.
5. Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen is sprake van een extra doorbelasting in 2025 op dit beleidsdoel.
6. Zie voor een toelichting op de lagere lasten informatiepunt digitale overheid in 2025 de toelichting opgenomen bij de baten.

Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

We streven naar een leefomgeving die uitnodigt om te wandelen, te fietsen, te sporten, te bewegen en te vermaken en die het ontmoeten stimuleert. Sport, bewegen en recreëren geeft mensen plezier, uitdaging, voldoening en beleving en draagt bij aan een samenleving waarin mensen zich met elkaar verbonden voelen. Hierdoor heeft sport en bewegen een gunstig effect op gezondheid en sociaal welzijn. We blijven ons inzetten voor:

- voldoende sport- en recreatiemogelijkheden dicht bij huis en in de wijk (sport- en gymzalen, spelen, ontmoetingsplekken en buurtparken);
- goed toegankelijke en voldoende bovenwijkse sportvoorzieningen (buitensportcomplexen, sporthallen en zwembaden) en bovenwijkse groenprojecten (bos- en recreatiegebieden en verbindingen);
- sportprogrammering om zoveel mogelijk Haarlemmermeeders structureel te laten bewegen of sporten;
- vitale sportorganisaties die toegankelijk en sociaal veilig zijn voor iedereen.

Sport

We vinden het belangrijk dat iedereen de mogelijkheid heeft om te genieten van een leven lang sporten en bewegen in een gezonde en veilige sportomgeving. Daarom bieden wij sportfaciliteiten aan, ondersteunen we sportverenigingen en stimuleren wij sport en

bewegen in de wijken. We zetten sport en bewegen in als middel voor een vitale samenleving. Met de groei van de gemeente ontstaat een grotere behoefte aan sportaccommodaties. We zetten in op een voldoende sportvoorzieningen in een aantrekkelijke leefomgeving.

Recreatie en toerisme

Veel vrijetijdsactiviteiten van onze inwoners (en bezoekers) vinden plaats in aangelegde groengebieden. Zeer hoge bezoekersaantallen zien we in de gebieden Houtrak, Haarlemmermeerse Bos, Toolenburgerplas en Venneperhout, maar ook de kleine, rustige gebieden zijn belangrijk. We streven naar voldoende en gevarieerde groengebieden die toegankelijk zijn voor iedereen en het verbeteren van de recreatieve netwerken. De geplande groengebieden in PARK21 worden met prioriteit tot ontwikkeling gebracht. Aan de westflank van Haarlemmeer verbeteren we bestaande en ontwikkelen we nieuwe groengebieden in samenhang met de woningbouwopgave. Bij Lisserbroek starten we met de voorbereiding van het ontwikkelen van de Groene Kwadrant ten noorden van de Olmenhorst en we ontwikkelen een landschapsvisie voor de Westflank. Op financieel vlak zoeken we samenwerking met de provincie Noord-Holland om aanspraak te kunnen maken op verschillende subsidies. De regiodeal MRA West bevat verschillende projecten ter verbetering van de leefbaarheid en verbinding

tussen de wijken en PARK21 en in het recreatiegebied Spaarnwoude. Aan de Oostkant werken we aan de ontwikkeling van de Westeinderscheg. Bij Abbenes, Hoofddorp en Zwanenburg investeren we in nieuw groen. In diverse kernen wordt recreatie mogelijk gemaakt met speel-, sport- en ontmoetingsplekken in de directe woonomgeving en buurt- en wijkparken.

Wij stimuleren het plaatsvinden van gevarieerde en aantrekkelijke toeristische en recreatieve activiteiten en evenementen voor bewoners en bezoekers. Evenementen zijn voor ons een middel om onder andere het leef- en het vestigingsklimaat te versterken en economische effecten voor de detailhandel en horeca te bevorderen. Een onderdeel uit de visie Toerisme, Evenementen en Promotie is het verduurzamen van de hotelshuttles die rijden tussen de hotels en de luchthaven. Samen met de luchthaven Schiphol, Koninklijke horeca Nederland, afdeling Haarlemmermeer en de hotels in Haarlemmermeer werken we aan het realiseren van een gezamenlijk zero-emissie hotelshuttle systeem, waarmee het aantal gereden dagelijkse kilometers en de uitstoot van CO₂ substantieel wordt verminderd.

Activiteiten

1. Zorgen voor een toegankelijk en laagdrempelig sportaanbod
2. Zorgen voor de realisatie en efficiënt beheer van gemeentelijke sportaccommodaties
3. Zorgen voor ondersteuning van sportverenigingen en beweegaanbieders
4. Zorgen voor de inzet van sport als middel bij maatschappelijke opgaven
5. Uitvoeren van de Visie Landschap en Recreatie, het beleid Toerisme, evenementen en promotie Haarlemmermeer
6. Voorbereiden en uitvoeren van recreatie deelprojecten in PARK21, uitvoering van de overgenomen projecten van Stichting Mainport en Groen, voorbereiden groen- en recreatieprojecten bij Abbenes, Hoofddorp en Zwanenburg

Toelichting

1. Zorgen voor een toegankelijk en laagdrempelig sportaanbod

Om de doelen op dit gebied te bereiken zetten we in op de volgende activiteiten. De website [Haalmeer.nl](https://haalmeer.nl) wordt nog meer ingezet om sport-, beweeg-, sociaal culturele en cultuuractiviteiten op toegankelijke wijze aan te bieden. Met nieuwe sport- en beweegprogramma's willen we jeugd/jongeren bereiken die niet structureel sporten. We realiseren extra aanbod aan beweegactiviteiten voor ouderen waarin valpreventie centraal staat (relatie met beleidsdoel A). Om financiële

drempels weg te nemen om te gaan sporten of bewegen zetten we extra in op het gebruik van de regelingen '(jong) Haarlemmermeer doet mee'.

2. Zorgen voor de realisatie en efficiënt beheer van gemeentelijke sportaccommodaties

De inventaris van gymzalen wordt aangepast aan de huidige normen. We starten met de bouw van sporthal Lincolnpark en met het aanbestedingstraject ten behoeve van de exploitatie van deze sporthal. Om met de groei van het aantal inwoners de grote vraag naar sportaccommodaties op te kunnen vangen, starten we een verkenning naar het efficiënter gebruik van de (buiten) sportaccommodaties. Tevens werken we aan een onderzoek inzake uitbreiding sport in Park21. Bij de hockeyclubs Spaarndam en De Reigers in Hoofddorp en bij voetbalvereniging Zwanenburg vervangen we de toplagen van drie kunstgrasvelden. Bij de topaag van het voetbalkunstgrasveld spelen we in op het toekomstige verbod op rubberkorrels en gaan we uit van een non-infill veld. Dit is een kunstgras topaag waarbij niet wordt ingestrooid met rubber, kurk of ander materiaal.

3. Zorgen voor ondersteuning van sportverenigingen en beweegaanbieders

We onderzoeken hoe de werkzaamheden van onze verenigingsadviseurs en het sportloket nog beter aan kunnen sluiten op de wensen en behoeften van onze sport- en beweegaanbieders. De focus van verenigingsondersteuning zit op de thema's leden, vrijwilligers en positieve sportcultuur. Sinds een aantal jaar hebben we clubkadercoaches. Een clubkadercoach is een buurtsportcoach die trainers, coaches en leiders bij sportverenigingen ondersteunt. De focus ligt hierbij op het didactische en pedagogische aspect. We evalueren de inzet van clubkadercoaches. We zetten in op een uitbreiding van sportorganisaties die voldoen aan de Haarlemmermeese richtlijn voor een veilig sportklimaat. Het stelsel van leges en retributies die bij verenigingen in rekening worden gebracht voor het gebruik van de buitensportaccommodaties, wordt vernieuwd. Daarbij zijn de uitgangspunten en kaders die de raad ons daarvoor heeft meegegeven in 2024 leidend. Talenten en talentensportverenigingen ondersteunen we met workshops op maat.

4. Zorgen voor de inzet van sport als middel voor maatschappelijke opgaven

Voor de uitvoering van het Haarlemmermeers Sportakkoord II maken we een uitvoeringsplan 2025. De verschillende thema's in het GALA verbinden we aan het sport- en beweegaanbod, zoals opgroeien in een kansrijke omgeving, terugdringen gezondheidsachterstanden,

valpreventie en aanpak overgewicht en obesitas. Doel is om structureel een gezonde leefstijl te stimuleren.

5. Uitvoeren van de Visie Landschap en Recreatie, het beleid Toerisme, evenementen en promotie Haarlemmermeer

In het Haarlemmermeersebos en bij de Toolenburgerplas realiseren we diverse speel- en sporttoestellen. We werken samen met buurgemeenten en de provincie Noord-Holland aan de ontwikkeling van de Westeinderscheg. We werken aan de ontwikkeling van nieuwe recreatiegebieden in de Westflank van Haarlemmermeer in combinatie met de daar geprojecteerde woningbouw.

6. Voorbereiden en uitvoeren van recreatie deelprojecten in PARK21, uitvoering van de overgenomen projecten van Stichting Mainport en Groen, voorbereiden groen- en recreatieprojecten bij Abbenes, Hoofddorp en Zwanenburg

We realiseren bij Abbenes een Dorpsbos (acht hectare). In de groene Carré Zuid (14 hectare) werken we aan een uitbreiding van het totale recreatiegebied in Haarlemmermeer. Bij Zwanenburg Zuid (vier hectare) realiseren we een recreatief uitloopgebied. In het gebied van PARK21 start de ontwikkeling van Flumen, Groot Vennep en het voormalige baggerdepot om de basisstructuur te realiseren.

Tabel 35 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.	Baten	8.791	8.740	9.137	8.671	7.849	7.849
	Lasten	31.772	32.203	33.852	32.862	30.921	29.914
	Saldo	-22.981	-23.463	-24.715	-24.191	-23.072	-22.065

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2025	2026	2027	2028
1. Brede Spuk 2023-2026	-	-	-668	-
2. Oneigenlijk grondgebruik jongere wijken	460	-384	-153	-
Overig	-63	-82	-1	-
Totaal Baten	397	-466	-822	-

Lasten

	2025	2026	2027	2028
1. Stichting Mainport en Groen projecten	-1.669	507	1.077	620
2. Revitalisering Haarlemmermeerse Bos	715	-	-	-
3. Kapitaallasten	-699	-191	123	383
4. Brede Spuk 2023-2026	-	-	668	-
5. Toerisme, evenementen en promotie 2020-2025	200	-	-	-
6. Oneigenlijk grondgebruik jongere wijken	-122	586	74	-
Overig	-74	88	-1	4
Totaal Lasten	-1.649	990	1.941	1.007

Baten

1. Tot en met 2026 ontvangen we van het Rijk op basis van de regeling specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en sociale basis 2023 – 2026 (Brede SPUK) uitvoeringsbudget. Het betreft 15 thema's, waaronder de Brede Regeling combinatiefuncties en Lokaal Sportakkoord.

2. De verjaringstermijn voor de meest voorkomende vorm van verjaring van eigendom van grond is twintig jaar. Hiervoor is een plan van aanpak inclusief kostenraming vastgesteld om het oneigenlijk grondgebruik aan te pakken in wijken en straten jonger dan twintig jaar en in wijken en straten waarin korter dan twintig jaar geleden is gehandhaafd op oneigenlijk gebruik van gemeentegrond. Hiermee willen wij verjaring zoveel mogelijk voorkomen. Het benodigd bruto budget voor dit project bedraagt € 1.537.300, verdeeld over de jaren 2024 t/m 2026. Hiertegenover wordt een opbrengst geraamd van € 767.000 vanuit de verkoop van grond verdeeld over dezelfde jaren.

Lasten

1. Voor de geplande uitgaven voor de Stichting Mainport en Groen projecten met betrekking tot Nieuwe Meer zijn in overleg met de bewoners diverse ideeën bedacht om het budget in te zetten voor recreatieve en ecologische doeleinden. De uitvoering vindt in de jaren 2024 tot en met 2026 plaats. Het resterende investeringsdeel kan worden benut voor recreatieve en ecologische maatregelen in het convenantsgebied van Mainport en Groen. Het budget voor de Schaapskooi wordt ingezet voor kwaliteitsverbetering van de Plesmanhoek. Het recreatieschap Spaarnwoude heeft plannen opgesteld voor kwaliteitsverbetering. Voor de aanpassing van het Project Groene As wordt verwezen naar het SPI voorjaar 2024. De lasten worden gedekt door een bijdrage uit de reserve Stichting Mainport en Groen.
2. In het kader van de gefaseerde revitalisering van het ruim veertig jaar oude recreatiegebied Haarlemmermeerse Bos worden in 2024 onder meer de bosvakken en routes in de westrand vernieuwd, enkele steigers en een speelplaats verbeterd en sanitaire voorzieningen opgeknapt. Deze uitgaven worden gedekt vanuit de bestemmingsreserve Haarlemmermeerse Bos.
3. Als gevolg van wijzigingen in de investeringen is sprake van een mutatie op de kapitaallasten op dit beleidsdoel.
4. Zie voor een toelichting op de lagere lasten Brede Spuk in 2027 de toelichting opgenomen bij de baten.
5. Vanwege een budgetoverheveling bij de Najaarsrapportage 2023 zijn er in 2024 middelen beschikbaar voor het uitvoeren van diverse stimuleringsmaatregelen voor toerisme, evenementen en promotie.
6. Zie voor een toelichting op de lasten van oneigenlijk grondgebruik jongere wijken de toelichting opgenomen bij de baten.

Totaaloverzicht: Wat mag het kosten?

Tabel 36

Bedragen × € 1.000.		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Er kunnen afrondingsverschillen optreden.							
Maatschappelijke ontwikkeling							
Inwoners ontwikkelen zich naar vermogen, participeren actief in de samenleving en ontplooiën zich optimaal.	Baten	24.365	27.398	24.450	23.099	20.075	20.075
	Lasten	110.556	123.534	117.997	115.433	113.141	113.197
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-86.191	-96.136	-93.547	-92.334	-93.066	-93.121
Reservemutaties	Onttrekking	3.258	2.911	6.788	3.586	2.504	1.801
	Storting	1.294	3.476	3.113	160	160	160
Resultaat (Saldo+O-S)	Saldo	-84.227	-96.700	-89.873	-88.908	-90.722	-91.480

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.	Baten	1.605	1.757	1.020	764	-	-
	Lasten	14.345	16.483	15.623	15.362	14.597	14.597
	Saldo	-12.739	-14.725	-14.603	-14.598	-14.597	-14.597
Beleidsdoel B: Onze jonge inwoners rondt een opleiding af die past bij hun mogelijkheden en ontwikkelen maximaal hun talent.	Baten	7.270	7.369	6.251	5.898	5.980	5.980
	Lasten	24.405	27.073	25.664	25.466	27.782	28.900
	Saldo	-17.135	-19.705	-19.414	-19.568	-21.801	-22.919
Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun buurt of kern, actief deel aan de samenleving.	Baten	2.713	3.531	2.833	2.608	1.148	1.148
	Lasten	15.132	20.382	17.341	16.361	14.649	14.636
	Saldo	-12.419	-16.851	-14.508	-13.753	-13.501	-13.488
Beleidsdoel D: Inwoners nemen deel aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maken kennis met de culturele historie van Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel erfgoed behouden.	Baten	3.986	6.002	5.208	5.158	5.098	5.098
	Lasten	24.902	27.393	25.516	25.382	25.193	25.150
	Saldo	-20.916	-21.391	-20.308	-20.225	-20.095	-20.052
Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.	Baten	8.791	8.740	9.137	8.671	7.849	7.849
	Lasten	31.772	32.203	33.852	32.862	30.921	29.914
	Saldo	-22.981	-23.463	-24.715	-24.191	-23.072	-22.065

Toelichting reserves

Tabel 37

(bedragen × € 1.000; min = nadeel)		2025	2026	2027	2028
Onttrekking					
Dekking afschrijvingslasten		1.533	1.737	1.737	1.737
Maatschappelijke voorzieningen		2.891	0	0	0
Monumenten		64	64	64	64
Stichting Mainport en Groen (SMG)		2.300	1.785	703	0
Totaal Onttrekking		6.788	3.586	2.504	1.801
Storting					
Dekking afschrijvingslasten		3.053	100	100	100
Monumenten		60	60	60	60
Totaal Storting		3.113	160	160	160

Onttrekkingen

Reserve dekking afschrijvingslasten

Ter dekking van de kapitaallasten van verschillende investeringen wordt jaarlijks een bedrag onttrokken aan de reserve dekking afschrijvingslasten. Dit betreft met name Sportcomplex Koning Willem-Alexander, Haarlemmermeer Lyceum, MFA Badhoevedorp, Dorpshuis Zwanenburg en Monumenten.

Reserve Maatschappelijke voorzieningen

De verduurzaming van de panden Dennenlaan 133A en Skagerrak 186-188 wordt voor € 2,9 miljoen bekostigd uit de reserve Maatschappelijke voorzieningen.

Stichting Mainport en Groen (SMG)

Zie de toelichting bij de lasten van Beleidsdoel E, Stichting Mainport en Groen projecten.

Stortingen

Reserve dekking afschrijvingslasten

De verduurzaming van de panden Dennenlaan 133A en Skagerrak 186-188 wordt voor € 2,9 miljoen bekostigd uit de reserve Maatschappelijke voorzieningen. Omdat conform de wet- en regelgeving van het BBV deze aanlegkosten geactiveerd en afgeschreven moeten worden, wordt deze bijdrage gestort in de reserve Dekking afschrijvingslasten. Verder wordt een bedrag van € 62.100 gestort voor de aanleg van de Groene Kwadrant (koolstofcertificaten). Dit bedrag wordt onttrokken uit de Reserve ruimtelijke investeringen Haarlemmermeer (RIH). Om de reserve dekking afschrijvingslasten op juiste hoogte te brengen wordt verder jaarlijks € 100.000 gestort. Het gaat hier om een ingroeiscenario vanuit de voormalige gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude.

Mobiliteit

Portefeuillehouder: Ruigrok

lasten in €	8.320
% totale begroting	1,4%
baten in €	187
% totale begroting	0,0%

Maatschappelijk doel:

Haarlemmermeer is een verkeersveilige gemeente, met goed bereikbare voorzieningen en een efficiënt openbaar vervoer.

(Bedragen × € 1.000)

	Begroting 2025 baten	% verschil baten t.o.v. begroting 2024	Begroting 2025 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting 2024
Beleidsdoel A: Een gemeente die verkeersveilig is per auto, met de fiets, te voet en het openbaar vervoer.	25	-	1.593	10%
01. Duurzaam veilig inrichten van wegen				
02. Aanpak verkeersongevallen en knelpunten				
03. Verkeerseducatie				
04. Monitoring en effectmeting				
Beleidsdoel B: De vervoersnetwerken zorgen in samenhang voor een goede bereikbaarheid die in balans is met de leefbaarheid.	162	-84%	6.727	-6%
01. Beleidsuitwerking mobiliteit				
02. Beleidsuitwerking en toetsing parkeren				
03. Planuitwerking en voorbereiding				
04. Waarborgen toekomstbestendige mobiliteit bij regionale en nationale studies en uitwerkingsplannen				
05. Uitvoering, monitoring en effectmeting				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A: [Vervoerregio Amsterdam](#)

Beleidsdoel B: [Vervoerregio Amsterdam](#)

Mobiliteit

Haarlemmermeer is een verkeersveilige gemeente, met goed bereikbare voorzieningen en een efficiënt openbaar vervoer.

In de in december 2018 vastgestelde Mobiliteitsvisie Haarlemmermeer staan de negen kernpunten of ambities van het verkeer- en vervoersbeleid. Naast aandacht voor autoverkeer worden hierin het parkeerbeleid, fietsbeleid en de openbaar vervoersvisie nader uitgewerkt. Als tiende kernpunt is monitoring en indicatoren door de raad toegevoegd. Dit kernpunt staat voor het meetbaar maken van maatregelen en het monitoren van behaalde resultaten.

De vastgestelde kernpunten of ambities zijn:

1. Vrijheid van bewegen en vrijheid om een vervoermiddel te kiezen
2. Ruimte voor innovatie voor het 'nieuwe bewegen'
3. Een efficiënt en flexibel mobiliteitssysteem: klaar voor de toekomst
4. Bestaande knelpunten in het netwerk oplossen
5. Mobiliteit met oog voor de leefomgeving
6. Veilig bewegen
7. Evenwichtige ontwikkeling op de juiste plek, met de juiste functies. Elk knooppunt zijn eigen kleur
8. Mobiliteit in en door Haarlemmermeer: gedeeld belang van gemeente, regio, rijk en bedrijfsleven
9. Faciliteren van schone en stille mobiliteit
10. Monitoring en indicatoren

We hebben de visie gespecificeerd met de Netwerkstudie Haarlemmermeer 2040 (2021.0001681) en de Adaptieve Agenda Mobiliteit (2022.0002251). Deze hebben we samen met de provincie Noord-Holland en de Vervoerregio Amsterdam opgesteld. In de netwerkstudie richten we ons op drie principes:

- Duurzaamheid en Nabijheid. Hier is STOMP (Stappen, Trappen, Openbaar vervoer, 'Mobility as a service' en Privéauto) onderdeel van
- Robuustheid met synergie tussen de verschillende mobiliteitsnetwerken
- Adaptiviteit met oog voor ontwikkelingen

De visie en studie vormen het kader voor onze jaarlijkse activiteiten. Om dit kader inhoud te geven stellen we ieder eerste jaar van een raadsperiode een investeringsagenda vast waarin de belangrijke projecten en ontwikkelingen op hoofdlijnen worden vastgesteld voor de komende vier jaar en geeft een langjarige doorkijk. Jaarlijks maken wij met het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit (UPM) een afweging over de investeringen die dan voor het volgende jaar worden voorgesteld. Dit uitvoeringsprogramma stellen wij vast. We monitoren aan de hand van vastgelegde indicatoren.

Verbonden partijen

Vervoerregio Amsterdam

De [Vervoerregio Amsterdam](#) (VRA) stelt het regionale verkeer en vervoersbeleid op in samenwerking met de gemeenten. Jaarlijks wordt een nieuw uitvoeringsprogramma opgesteld. In dit uitvoeringsprogramma staan ook

Haarlemmermeerse projecten met een regionaal belang, waar de vervoerregio een financiële bijdrage aan levert.

Relevant beleid

- Parkeerverordening Haarlemmermeer 2018 ([2018.0008775](#))
- Strategisch parkeerbeleid ([2017.0004524](#))
- Omgevingsvisie Haarlemmermeer 2040 ([2021.0003036](#))
- Mobiliteitsvisie Haarlemmermeer ([2018.0065348](#))
- Investeringsagenda Mobiliteit 2024–2027 ([7644588](#))
- Netwerkstudie Haarlemmermeer 2040 ([2021.0001681](#))
- Adaptieve agenda ([2022.0002251](#))
- Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2020/2021 ([2020.0000856](#))
- Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2024 ([10178865](#))
- Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2025 ([10994251](#))
- Actualisatie 2020 Verkeersstructuurplan Badhoevedorp ([2020.0000444](#))
- Verkeersstructuurplan Nieuw-Vennep ([2023.7366817](#))
- Verkeersstructuurplan Hoofddorp ([7563505](#))
- Visie Ringdijk en Ringvaart ([2017.0011195](#))
- Fietsplan Haarlemmermeer ([10833380](#))
- Vervolg integrale aanpak parkeren Stadscentrum Hoofddorp ([10244323](#))

Beleidsdoel A: Een gemeente die verkeersveilig is per auto, met de fiets, te voet en het openbaar vervoer.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

In 2024 werkten wij aan een actieplan verkeersveiligheid voor onze gemeente. Hiermee willen wij in de periode tot 2030 de stagnerende trend in verkeersslachtoffers doorbreken. De ongevallen en verkeersslachtoffers waren in 2023 weer nagenoeg op het niveau van 2019. Extra focus is daarbij nodig op de categorieën fiets/e-bike en bromfietsachtigen, waar een duidelijke toename te zien is in de statistieken. In de uitvoering van maatregelen wordt het in 2024 vastgestelde Fietsplan Haarlemmermeer meegenomen. Verkeersveiligheid is in de mobiliteitsvisie een belangrijk aandachtspunt.

Om het verkeersveiligheidsbeleid uit te voeren wordt intensief samengewerkt met andere partijen. Dit zijn andere wegbeheerders (provincie Noord-Holland, Rijkswaterstaat, Schiphol), VRA, Regio-eenheid Noord-Holland van de Nationale Politie, Veilig Verkeer Nederland, Fietsersbond en uitvoeringsorganisatie Verkeer en Meer. Ook willen we afspraken maken met scholen (door middel van Safety Deals) voor het veiliger maken van schoolomgevingen.

Activiteiten

1. Duurzaam veilig inrichten van wegen
2. Aanpak verkeersongevallen en knelpunten
3. Verkeerseducatie
4. Monitoring en effectmeting

Toelichting

1. *Duurzaam veilig inrichten van wegen*
Met het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2020/2021 is het geactualiseerde Wegcategoriseringsplan vastgesteld. Het Wegcategoriseringsplan bepaalt welke functie wegen krijgen binnen het Haarlemmermeerse

netwerk en welke inrichting hierbij past. Hiertoe worden in de periode tot (streefjaar) 2027 alle wegen duurzaam veilig ingericht. Waar het kan doen we dit in combinatie met regulier onderhoud (werk-met-werk maken). Waar het nodig is voeren we de verkeersveilige inrichting eerder uit. In 2025 nemen we onder andere maatregelen op de IJweg (Vennepeweg – Noordelijke Randweg) in Nieuw-Vennep, Rijnlanderweg (Bennebroekerweg – Taurusavenue in Hoofddorp en Rijnlanderweg (Turfsteen – spottersplaats) in Hoofddorp.

2. Aanpak verkeersongevallen en knelpunten

We zien de laatste jaren een trend dat de ongevallen veel meer verspreid plaatsvinden in plaats van geconcentreerd op enkele grote knelpunten. Verder is ook te zien dat locaties die in de afgelopen jaren zijn aangepakt dalen in de lijst of zelfs van de lijst verdwijnen. Voorstellen ter verbetering van de verkeersveiligheid op ongevallen locaties worden jaarlijks geprioriteerd op basis van de meest recente gegevens via het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit. Zo gaan wij in de komende jaren aan de slag met de parallelle Kruisweg in Rozenburg, de fietsveiligheid op de IJweg tussen Hoofddorp en Nieuw-Vennep, de Hoofdweg-Westzijde tussen Hoofddorp en Lijnden, Taurusavenue Hoofddorp ter hoogte van de vijver achter het station, fietsoversteek op de rotonde Deltaweg-Bennebroekerweg Hoofddorp en maatregelen aan de Paxlaan Hoofddorp naar aanleiding van verkeersveiligheidsverkenning. Daarnaast gaan wij verder met het uitvoeren van de verkeersveiligheidsmaatregelen zoals opgenomen in de Visie Ringdijk en Ringvaart en het oplossen van verkeersveiligheidsknelpunten.

3. Verkeerseducatie

Wij bieden een breed aanbod van verkeerseducatieprojecten voor zowel basisscholen als middelbare scholen. Deze zijn voor een overgroot deel kosteloos, anderen worden deels vergoed. Voorbeelden hiervan zijn het Praktisch Verkeersexamen, het JONGleren programma en de Week van het Verkeer. De organisatie hiervan is op regionaal niveau samengebracht in de uitvoeringsorganisatie Verkeer & Meer van de VRA.

Naast verkeerseducatie voor de jongeren doen wij actief mee aan diverse verkeersveiligheids-campagnes om de volwassen weggebruikers te bereiken, zoals de verschillende BOB-campagnes tegen alcohol in het verkeer, de MONO-

campagne tegen afleiding in het verkeer, de Met elkaar Overweg-campagne en de campagne voor gebruik van fietsverlichting. Wij voeren samen met enkele buurgemeenten de Doortrappen-campagne. Dit is een permanente campagne gericht op het veilig en vitaal houden van ouderen op de fiets. In 2024 zijn we gestart met de opfriscursus voor ouderen met autorijbewijs. Dit gaan we doorzetten en mogelijk uitbreiden.

4. Monitoring en effectmeting

We monitoren de effecten van de investeringen en de inzet op educatie op verkeersveiligheid en rapporteren daar jaarlijks over in de Mobiliteitsmonitor.

Tabel 38 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel A: Een gemeente die verkeersveilig is per auto, met de fiets, te voet en het openbaar vervoer.	Baten	3	25	25	25	25	25
	Lasten	1.245	1.455	1.593	1.554	1.697	1.692
	Saldo	-1.242	-1.430	-1.568	-1.529	-1.672	-1.667

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2025	2026	2027	2028
Overig	-	-	-	-
Totaal Baten	-	-	-	-

Lasten

Overig	-138	39	-143	6
Totaal Lasten	-138	39	-143	6

Beleidsdoel B: De vervoersnetwerken zorgen in samenhang voor een goede bereikbaarheid die in balans is met de leefbaarheid.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Haarlemmermeer vormt de schakel tussen de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en Zuid-Holland. Door deze strategische locatie is een goed functionerend en robuust mobiliteitsnetwerk van lokaal, (boven)regionaal en zelfs internationaal belang. Door de groei van het aantal inwoners en het aantal banen, kent de gemeente een aantal grote uitdagingen mede op het gebied van verkeer en vervoer. Om dit in een leefbare omgeving te kunnen faciliteren zullen de principes van de Netwerkstudie Haarlemmermeer gevolgd moeten worden. De mobiliteitsvisie vormt daarbij het kader voor onze jaarlijkse activiteiten.

Activiteiten

1. Beleidsuitwerking Mobiliteit

2. Beleidsuitwerking en toetsing parkeren
3. Planuitwerking en voorbereiding
 - a. Regionale en lokale wegen
 - b. (Hoogwaardig) Openbaar Vervoer en knopen
 - c. Langzaam verkeer, slimme mobiliteit en parkeren
4. Waarborgen toekomstbestendige mobiliteit bij regionale en nationale studies en uitwerkingsplannen
5. Uitvoering, monitoring en effectmeting

Toelichting

1. Beleidsuitwerking mobiliteit

In 2025 vertaalt zich dit onder andere in: uitwerking van de Verkeersstructuurplannen (VSP) voor Nieuw-Vennep en Hoofddorp. In de uitwerking worden oplossingsrichtingen

onderzocht in samenhang met de ruimtelijke opgaves. Ook starten we in 2024 met de tussentijdse evaluatie van het VSP Badhoevedorp.

De brede belangenafweging voor de zuidelijke ontsluiting combineren we met onderzoeken voor de Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) verbinding Haarlemmermeer Zuidwest en de fietsroute PARK21 – Lincolnpark – Graan voor Visch en centrum / station Hoofddorp. We verwachten dat we inwoners zo beter kunnen betrekken bij participatie over de infrastructuur in zuidelijk Hoofddorp, deze loopt door in 2025.

2. Beleidsuitwerking en toetsing parkeren

We exploiteren betaalde parkeerplaatsen, zijn bevoegd gezag voor parkeervergunningen en verantwoordelijk voor het parkeertoezicht in de gemeente. We maken parkeerbeleid met als doel de bereikbaarheid van voorzieningen te bevorderen, maar ook om te zorgen dat de juiste parkeerder op de juist plaats parkeert. Dit doen we door het toepassen van geschikte parkeernormen voor de diverse woon- en werkgebieden en aanbieden van de juiste parkeervoorzieningen. Dit alles binnen de financiële kaders.

Om het fietsparkeren bij hoogbouw beter te regelen wordt een nieuwe beleidsregel opgesteld die een gezamenlijke fietsenberging mogelijk maakt.

Naast bereikbaarheid bevorderen heeft het parkeerbeleid tot doel objectieve parkeeroverlast in woonwijken terug te dringen om de leefbaarheid te bevorderen en schaarse ruimte te verdelen. In het centrum van Hoofddorp en de omliggende wijk wordt het betaald parkeren uitgebreid, de openbare inrichting, vergunningen en handhaving worden hier op aangepast overeenkomstig de integrale aanpak parkeren stadscentrum. Voor de transformatie bij Pionier-Bols in Nieuw-Vennep wordt onderzocht en geparticipeerd over wenselijke maatregelen.

3. Planuitwerking en voorbereiding

Jaarlijks stellen we binnen deze activiteit de verwachtingen voor en urgentie van de projecten in het Uitvoeringsprogramma mobiliteit (UPM) vast. Naast de studies voor uitvoeringsprojecten voeren we ook planstudies uit. We werken samen met VRA, MRA, provincie Noord-Holland en buurgemeenten aan afstemming, cofinanciering en planning. We nemen deel in plan-, werk- en stuurgroepen om zowel de lopende projecten als de beleidsontwikkeling in overeenstemming te brengen en te houden met onze ambities.

3a. Regionale en lokale wegen

Met het UPM sturen we jaarlijks op de uitvoering van wegprojecten, zowel in studie-, voorbereidings- als uitvoeringsfasen. Het project Weg om de Zuid vraagt blijvend aandacht, net als diverse aanpassingen voor de woningbouwontwikkelingen. Daarnaast starten we met een onderzoek naar het vereenvoudigen van de kruising Polarisavenue/Kruisweg/N201 in Hoofddorp als eerste stap naar het afwaarderen van de Van Heuven Goedhartlaan bij het treinstation.

Indien in 2024 de wenselijkheidsfase van de verbinding N208 - A44 bij Lisserbroek en Abbenes met een positief antwoord wordt afgerond, zal in 2025 de haalbaarheidsfase starten. Wij participeren in het initiatief van diverse Zuid-Hollandse partijen.

3b. (hoogwaardig) Openbaar Vervoer en knopen

We overleggen en trekken op met de provincie Noord-Holland, VRA en de vervoerders rond de doorontwikkeling van de openbaar vervoer concessies binnen en net buiten onze grenzen. We bereiden aanpassingen in vervoerplannen voor en verwerken de effecten van de aanpassingen aan infrastructuur. Daarnaast onderzoeken we toekomstige plannen en verzorgen we het MeerOV.

Met de provincie Noord-Holland en de VRA onderzoeken we verder de toekomst van de Multimodale Knoop Hoofddorp.

Onze gemeente zal, samen met onder andere de VRA, verder onderzoek doen naar het opwaarderen van de Zuidtangent naar het niveau van R-net Metrobus (ook wel Bus Rapid Transport (BRT) genoemd) en het toepassen van innovatieve maatregelen op de A9 als uitvoering van de landelijke actieagenda BRT.

3c. Langzaam verkeer, slimme mobiliteit en parkeren

Op regioniveau werken we samen met VRA, provincie Noord-Holland en MRA in de ontwikkeling van Mobility as a Service, deelmobiliteitsconcepten, reisdata ontwikkelingen en verkeersmanagement. In 2024 zijn er veel laadmogelijkheden voor elektrische voertuigen bijgekomen in de gemeente, doordat er in versneld tempo meer laadpalen in de wijken zijn geplaatst en de verlengde private aansluiting is toegestaan. Ook in 2025 gaan we door met het plaatsen van laadpalen. Vanaf 2024 verwachten we ook de plaatsing van publieke snelladers door een nieuwe regionale concessie van de Metropoolregio Amsterdam-elektrisch (MRAe) en verder uit te voeren in 2025.

In 2024 is de Vervolg integrale aanpak parkeren Stadscentrum Hoofddorp vastgesteld. In 2025 gaan we deze aanpak uitwerken in een nieuwe verordening voor betaald parkeren en naar concrete maatregelen voor zowel fiets als auto.

De fiets krijgt extra aandacht onder andere door het oppakken van de eerste maatregelen uit het vastgestelde Fietsplan Haarlemmermeer. In het coalitieakkoord heeft het college opgenomen meer aandacht te willen hebben voor de kwetsbare verkeersdeelnemers. Onder het kopje verkeersveiligheid zijn daarom al enkele fietsverbindingen opgenomen. We ontwikkelen op de drukst bereden verbindingen doorfietsroutes. In 2024 hebben we samen met de provincie Noord-Holland, VRA en gemeente Haarlem onderzoek gedaan naar het opwaarderen van de route Santpoort – Haarlem – Vijfhuizen – Hoofddorp (F205). In 2025 zal dit vertaald worden naar een plan.

4. Waarborgen toekomstbestendige mobiliteit bij regionale en nationale studies en uitwerkingsplannen

In 2025 vertaalt zich dit onder andere in deelname aan verschillende Meerjarenprogramma

Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT)-onderzoek- en verkenningstrajecten zoals de verkenning naar hoogwaardig openbaar vervoer Amsterdam – Hoofddorp (metro). Maar ook nemen we deel aan het project voor nieuwe verbindingen tussen Haarlem en Amsterdam voor het Hoogwaardig openbaar vervoer (HOV) langs de A9 en zijn we betrokken bij de aanpassing van de bruggen in de A44.

Met ProRail staan we in contact over hun onderzoek naar de aanpak van de viaducten in het traject van de hoge snelheidslijn (HSL). ProRail moet onderhoud plegen aan tien viaducten in deze lijn, zes daarvan liggen in onze gemeente.

5. Uitvoering vervoer, monitoring en effectmeting

We monitoren de effecten van de investeringen uit de Onderzoeks- en Investeringsagenda en het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit, de beleidsontwikkeling en de inzet op educatie en verkeersveiligheid op effectiviteit en rapporteren daar jaarlijks over in de Mobiliteitsmonitor.

Tabel 39 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel B: De vervoersnetwerken zorgen in samenhang voor een goede bereikbaarheid die in balans is met de leefbaarheid.	Baten	343	1.027	162	185	185	184
	Lasten	4.161	7.164	6.727	6.982	7.673	8.126
	Saldo	-3.818	-6.137	-6.565	-6.797	-7.488	-7.941

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2025	2026	2027	2028
1. Subsidie Rijk verkeersinfrastructuur	-700	-	-	-
Overig	-165	23	-0	-1
Totaal Baten	-865	23	-0	-1

Lasten

	2025	2026	2027	2028
1. Verkeersinfrastructuur	700	-	-	-
2. Kapitaallasten UPM	-689	-202	-727	-346
3. Apriscoterrein	281	-	-	-
Overig	145	-53	36	-107
Totaal Lasten	437	-255	-691	-453

Baten

1. De specifieke uitkering doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfrastructuur van het Rijk is incidenteel geraamd in 2024. Deze uitkering is ontvangen voor de ondersteuning bij kennisuitwisseling en planvorming door werkgevers en advisering aan werkgevers ten behoeve van verduurzaming van woon-werkverkeer.

Lasten

1. Zie voor een toelichting op de lagere lasten verkeersinfrastructuur de toelichting opgenomen bij de baten
2. Als gevolg van wijzigingen in fasering van investeringen van het UPM is sprake van een mutatie van kapitaallasten op dit beleidsdoel.
3. Het Apriscoterrein wordt ontruimd in 2024 en dit brengt eenmalige kosten met zich mee.

Totaaloverzicht: Wat mag het kosten?

Tabel 40

Bedragen × € 1.000.		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Er kunnen afrondingsverschillen optreden.							
Mobiliteit							
Haarlemmermeer is een verkeersveilige gemeente, met goed bereikbare voorzieningen en een efficiënt openbaar vervoer.	Baten	347	1.052	187	210	210	209
	Lasten	5.407	8.619	8.320	8.537	9.370	9.818
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-5.060	-7.566	-8.133	-8.327	-9.161	-9.608
Reservemutaties	Onttrekking	237	259	455	978	978	1.133
	Storting	500	75	3.110	-	-	288
Resultaat (Saldo+O-S)	Saldo	-5.323	-7.383	-10.787	-7.349	-8.183	-8.763

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Een gemeente die verkeersveilig is per auto, met de fiets, te voet en het openbaar vervoer.	Baten	3	25	25	25	25	25
	Lasten	1.245	1.455	1.593	1.554	1.697	1.692
	Saldo	-1.242	-1.430	-1.568	-1.529	-1.672	-1.667
Beleidsdoel B: De vervoersnetwerken zorgen in samenhang voor een goede bereikbaarheid die in balans is met de leefbaarheid.	Baten	343	1.027	162	185	185	184
	Lasten	4.161	7.164	6.727	6.982	7.673	8.126
	Saldo	-3.818	-6.137	-6.565	-6.797	-7.488	-7.941

Toelichting reserves

Tabel 41

(bedragen × € 1.000; min = nadeel)		2025	2026	2027	2028
Onttrekking					
Dekking afschrijvingslasten		455	978	978	1.133
Totaal Onttrekking		455	978	978	1.133
Storting					
Dekking afschrijvingslasten		3.110	0	0	288
Totaal Storting		3.110	0	0	288

Onttrekkingen

Reserve dekking afschrijvingslasten

De onttrekkingen betreft de dekking van afschrijvingslasten die uit bijdragen vanuit, met name, de bouwgrondexploitaties en anterieure overeenkomsten gedekt worden. Conform de voorschriften van het BBV mogen deze bijdragen, vanuit de reserve RIH, niet in één keer ten gunste van de betreffende investering worden gebracht. De economische levensduur moet gehanteerd worden, zowel voor de afschrijvingslast als de dekking uit de reserve.

Storting

Reserve dekking afschrijvingslasten

Een aantal projecten van het Uitvoeringsprogramma mobiliteit 2024 wordt

gedekt door een bijdrage uit de reerve RIH.

Omdat het hier gaat om investeringsprojecten moet deze bijdrage gestort worden in de reserve dekking afschrijvingslasten. Het betreft hier ondermeer de projecten Schipholweg, Lincolnpark en Hoogwaardig openbaar vervoer (HOV).

In 2028 wordt een storting van een bijdrage uit de reserve Verbeteren stadscentrum Hoofddorp geraamd voor een deel van 35% co-financiering vanuit onze gemeente voor zeven infrastructuurprojecten in het Stadscentrum van Hoofddorp.

Ruimtelijke ontwikkelingen

Portefeuillehouder: Ruigrok, Sedee-Schuitemaker, Steffens-van de Water, Van der Meij, Van Straten

lasten in € 45.423
% totale begroting 7,6%
baten in € 38.157
% totale begroting 6,4%

Maatschappelijk doel:

Een aantrekkelijke, veilige, efficiënte, duurzame en goed functionerende ruimtelijke omgeving.

(Bedragen x € 1.000)

	Begroting 2025 baten	% verschil baten t.o.v. begroting 2024	Begroting 2025 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting 2024
Beleidsdoel A: De ruimtelijke omgeving is het resultaat van een zorgvuldige afweging om het welzijn van de inwoners, bedrijven, werkenden, bezoekers en recreanten te vergroten.	280	-93%	7.372	-35%
01. Uitvoeren van de Omgevingswet				
02. Versterken van ruimtelijke kwaliteit				
03. Samen met Rijk en Metropoolregio Amsterdam werken aan een leefbare en duurzame regio				
04. Ontwikkelen van woningbouwlocaties				
05. Ontwikkelen Spoorzone Hoofddorp				
06. Ontwikkeling Stadscentrum Hoofddorp				
07. Nieuw perspectief voor Rijsenhout				
08. Opstellen kaders voor landzijdige ontwikkeling van Schiphol				
Beleidsdoel B: Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.	23.669	129%	22.525	1.103%
01. Realiseren van woningbouwprojecten				
02. Realiseren van werklocaties				
03. Realiseren van groen- en recreatieprojecten				
Beleidsdoel C: Het gebruik van de openbare ruimte sturen in overeenstemming met het beleid.	10.403	0%	10.256	19%
01. Uitvoeren van de wettelijke taak van het houden van bouw- en woningtoezicht				
02. Uitvoeren van toezicht op het gebruik van gronden en bouwwerken				
03. Het begeleiden van diverse projecten op het gebied van kabels en leidingen				
04. Adviseren over initiatieven				
Beleidsdoel D: Het energiesysteem in Haarlemmermeer is in 2050 CO2-neutraal.	3.805	-8%	5.270	-14%
01. Zorgen dat iedereen mee kan doen in de energietransitie				
02. Lokaal opwekken van duurzame energie				
03. Verduurzamen van de gebouwde omgeving				
04. Toekomstbestendig maken van de energie-infrastructuur				
Verbonden partijen				
Beleidsdoel A: -				
Beleidsdoel B: Schiphol Area Development Company (SADC), Hoofdvaart BV , GEM A4 Zone West CV , GEM President CV , GEM A4 Zone West Beheer BV , GEM President Beheer BV , Polanenpark CV , Polanenpark BV				
Beleidsdoel C: Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied				
Beleidsdoel D: Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer BV , Energiebedrijf Haarlemmermeer BV , Zonnepanelen Haarlemmermeer BV				

Ruimtelijke ontwikkelingen

Een aantrekkelijke, veilige, efficiënte, duurzame en goed functionerende ruimtelijke omgeving.

Haarlemmermeer bestaat uit 31 kernen waar momenteel ruim 163.000 mensen wonen. Het is een omvangrijk gebied van 20.632 hectare met een werelderfgoed monument in de vorm van de Geniedijk. Daarnaast zijn in de gemeente grote ondernemingen gevestigd en is er een omvangrijke infrastructuur: de nationale luchthaven, belangrijke verkeersaders, een drukke spoorlijn en het Noordzeekanaal.

Haarlemmermeer is in veel opzichten een prettige gemeente om in te wonen, werken, naar school te gaan en te recreëren. Dat willen we zo houden. Naast de noodzakelijke bouw van veel woningen, bijbehorende infrastructuur, voorzieningen en bedrijvenparken willen we het kenmerkende open en groene karakter van de polder behouden en blijven we hierin investeren, evenals in een groene, kleurrijke en goed onderhouden leefomgeving.

Dit alles vraagt op het gebied van ruimtelijke ordening om een zorgvuldige afweging en duidelijke sturing met het oog op het welzijn en de welvaart van de inwoners, ondernemers, werkenden, bezoekers en recreanten. We willen een prettige, veilige en duurzame woon-, werk- en recreatieve omgeving waarin ook oog is voor economische ontwikkeling. Hierbij zijn belangrijke rollen weggelegd voor het milieu, verkeer, externe veiligheid, landschap, historische waarden en beleidsregels van andere overheden die het algemeen ruimtelijk belang moeten waarborgen.

Vanaf 1 januari 2024 is de Omgevingswet het wettelijk kader hiervoor. De beleidsbasis voor de ontwikkeling van de gemeente is de Omgevingsvisie Haarlemmermeer 2040.

Door zelf de uitvoering van ruimtelijke projecten ter hand te nemen geeft de gemeente actief invulling aan het realiseren van de ruimtelijke opgave waar de gemeente voor staat. Daarbij is Haarlemmermeer de afgelopen jaren verstedelijkt. De verwachting is dat door de grote woningbouwopgave zich dit de komende jaren zal voortzetten, met name in en bij de grote kernen Hoofddorp en Nieuw-Vennep. Aan ons de opgave om die verstedelijking in goede banen te leiden om de leefbaarheid te garanderen en waar mogelijk te verbeteren. Onder andere door toevoegen van groen en water.

Tabel 42

Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen			
				2020	2021	2022	2023
Bekende hernieuwbare elektriciteit	%	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	6,2	6,1	7,5	n/b

Verbonden partijen

Om onze maatschappelijke doelen en beleidsdoel(en) te bereiken werken we samen met Schiphol Area Development Company (gronduitgifte bedrijventerreinen), Hoofdvaart BV, GEM A4 Zone West CV, GEM President CV en GEM Polanenpark CV (ontwikkeling van bedrijventerreinen), Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer BV (Meermaker), Energiebedrijf Haarlemmermeer BV (Tegenstroom), Zonnepanelen Haarlemmermeer BV (Tegenstroom voor Ymere) en Stedin Holding NV (Stedin). Zie voor een nadere toelichting de paragraaf [Verbonden Partijen](#).

De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) controleert aanvragen van ondernemingen en de grote infrastructurele werken. Zie voor een verdere toelichting het programma [Kwaliteit fysieke omgeving](#).

Relevant beleid

- Omgevingsvisie Haarlemmermeer 2040 ([2021.0003036](#))
- Verdichtingsvisie Haarlemmermeer 2040 ([2022.0000047](#))
- Visie Polderlinten en beeldkwaliteitsplan voor de erven ([2022.0000056](#))
- Klimaatadaptatiebeleid Haarlemmermeer ([2022.0000040](#))

- Beeldkwaliteitsplan Ringvaart en Ringdijk Haarlemmermeer ([2021.0000696](#))
- Verdichtingsplan Stationsgebied Hoofddorp Centrum ([2021.0001986](#))
- Vestiging voorkeursrecht in het gebied 'Graan voor Visch Zuid' te Hoofddorp ([2022.0000476](#))
- Vestiging voorkeursrecht in het gebied 'Stationskwartier' te Hoofddorp ([2022.0000870](#))
- Investeringsstrategie Schaa sprong wonen ([7736120](#))
- Stadscentrum Hoofddorp: nieuwe gemeentelijke huisvesting ([2020.0000976](#))
- Datacenterbeleid gemeente Haarlemmermeer ([2020.0002126](#))
- Model-omgevingsplan Haarlemmermeer ([2020.0001356](#))
- Actualisatie Programma Energietransitie 2022-2026 ([2022.0002591](#))
- Regionale Energiestrategie Noord-Holland Zuid 1.0 ([2021.0000778](#))
- Bestemmingsplan en mer PARK21 ([7225811](#))
- Visie Stadscentrum Hoofddorp ([8414059](#))
- Programmatische aanpak Energietransitie Haarlemmermeer ([2019.0037699](#))
- Beleidskader Zonneakkers Haarlemmermeer ([2020.0000707](#))
- Beleidskader Lokaal Eigenaarschap in zon- en windprojecten ([2021.0000755](#))
- Warmtevisie Haarlemmermeer 2030 ([2021.0002134](#))

Beleidsdoel A: De ruimtelijke omgeving is het resultaat van een zorgvuldige afweging om het welzijn van de inwoners, ondernemers, werkenden, bezoekers en recreanten te vergroten.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Door het actief betrekken van inwoners en ondernemers bij ruimtelijke ontwikkelingen en het creëren van draagvlak bij direct belanghebbenden, maken we ruimtelijke plannen die voorzien in een stabiel evenwicht tussen diverse ruimtelijke spanningsvelden. Werken en wonen, wonen en recreëren, winkelen en wonen, uitgaan en wonen, vermaakbehoefte van diverse leeftijdscategorieën, alles moet in samenhang worden gebracht waarbij het welzijn voorop staat in de afweging van het algemeen belang. Wij staan hierbij een gebiedsgerichte aanpak voor, waarbij per gebied, samen met de in het gebied betrokkenen, integrale visies en plannen kunnen worden gemaakt. Ruimtelijke

kwaliteit en een goed en gezond leefmilieu zijn daarbij onze uitgangspunten.

Activiteiten

1. Uitvoeren van de Omgevingswet
2. Versterken van ruimtelijke kwaliteit
3. Samen met Rijk en Metropoolregio Amsterdam werken aan een leefbare en duurzame regio
4. Ontwikkelen van woningbouwlocaties
5. Ontwikkelen Spoorzone Hoofddorp
6. Ontwikkelen Stadscentrum Hoofddorp
7. Nieuw perspectief voor Rijsenhout
8. Opstellen kaders voor landzijdige ontwikkeling van Schiphol

Toelichting

1. Uitvoeren van de Omgevingswet

De op 1 januari 2024 ingevoerde Omgevingswet brengt een grote stelselwijziging in het omgevingsrecht en een nieuwe manier van werken in de ontwikkeling en het beheer van de fysieke leefomgeving. De reikwijdte van de wet strekt zich uit van strategische visie, gebiedsontwikkeling en beheer tot vergunningverlening, handhaving en toezicht en de bijbehorende (digitale) informatievoorziening en dienstverlening. De impact van de wet is daarmee groot.

Na de inwerkingstelling van de wet zijn er drie belangrijke producten te onderscheiden waar we de komende jaren nog aan werken:

1. het omgevingsplan
We gaan werken aan een omgevingsplan voor de gemeente Haarlemmermeer. De ambitie is om dit plan stapsgewijs binnen drie jaar vast te stellen. Hiervoor is voor 2025 en 2026 budget toegekend. Tot die tijd zullen de bestaande bestemmingsplannen tezamen het nieuwe omgevingsplan vormen.
2. de omgevingsvergunning
We implementeren de standaard vergunningsverleningsprocedure van acht weken en moet er afgestemd worden met andere overheden. Daarbij ontwikkelen we een efficiënte inrichting van het initiatieven en vergunningenproces
3. het omgevingsloket
Informatie over de fysieke leefomgeving dient digitaal toegankelijk te worden voor iedereen via het landelijke Omgevingsloket. Dit vraagt om standaardisatie van gegevens en het maken van diverse ICT-koppelingen. Daar waar de landelijke ontwikkelingen al zover zijn, zijn wij al aangesloten op het landelijke Digitaal Stelsel Omgevingswet. De doorontwikkeling van het landelijke Digitaal Stelsel Omgevingswet loopt door na de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Tenslotte zal de Omgevingsvisie Haarlemmermeer 2040 op onderdelen mogelijk geactualiseerd worden.

2. Versterken ruimtelijke kwaliteit

Belangrijk onderdeel van de Omgevingswet is de zorgplicht voor de ruimtelijke kwaliteit in onze gemeente. In de Omgevingsvisie Haarlemmermeer 2040 doen we daar al uitspraken over. De Omgevingsvisie moet een goede vertaling krijgen naar regels voor het beoordelen van bouwinitiatieven in het Omgevingsplan. De Omgevingsvisie is voor een directe vertaling te veel op hoofdlijnen. Daarom hebben we kaders opgesteld om de ruimtelijke

kwaliteit duiding te geven, zoals de Verdichtingsvisie Haarlemmermeer 2040, de Visie Polderlinten en beeldkwaliteitsplan voor de erven en verschillende beeldkwaliteitsplannen. Ook is de Commissie Omgevingskwaliteit als vervanger van de Welstands- en Erfgoedcommissie ingesteld.

Voor de komende jaren hebben we de ambitie om veel woningen te bouwen met de daarbij behorende voorzieningen en infrastructuur. Om de leefbaarheid daarbij op peil te houden en te verbeteren is het van belang om ook de komende jaren goede beleidskaders te hebben om de ruimtelijke kwaliteit te duiden. Daarvoor stellen we een Nota Omgevingskwaliteit op. Dit is een paraplunota waar alles bij elkaar komt, bestaand en toekomstig beleid, om de stap naar beoordelingsregels voor het Omgevingsplan te kunnen maken. Hiermee zijn wij beter in staat om nieuwe bouwinitiatieven vanuit een integraal kader te inspireren, te adviseren en te toetsen. Het benutten en behouden van de dragers van gemeente Haarlemmermeer: het verkavelingspatroon, de polderdijken, het agrarische karakter en de historische landschappen zijn daarbij leidend. De Nota Omgevingskwaliteit krijgt de uitwerking in kaarten waarop te zien is welke systemen we het meest belangrijk vinden. Bepaalde beoordelingsregels uit de nota willen we opnemen in het omgevingsplan. Ook willen we toekomstige beeldkwaliteitsplannen zo opstellen dat ze in het omgevingsplan passen.

3. Samen met Rijk en Metropoolregio Amsterdam werken aan een leefbare en duurzame regio
Nadat in 2022 het Verstedelijkingsconcept MRA door zowel het Rijk als alle gemeenteraden en de twee Provinciale Staten van de MRA zijn onderschreven, is er gewerkt aan een Uitvoeringsagenda MRA op basis van de systematiek van het Verstedelijkingsconcept wat heeft gefungeerd als ontwikkelperspectief.

NOVEX-gebieden zijn gebieden 'die als gevolg van de nationale opgaven worden herbestemd en/of ingrijpend worden heringericht'. Naast de MRA zijn ook het Noorzeekanaalgebied, de regio Schiphol, het Groene Hart en de Lelylijn zogenoemde NOVEX-gebieden. De woningbouwopgave is historisch in omvang en gaat gepaard met de benodigde transitie op het gebied van mobiliteit, economie, energie, klimaat en water. Dit betekent dat niet alles kan. Er moeten keuzes worden gemaakt. Hiervoor is de gezamenlijke inzet van zowel de regio als het Rijk nodig. De keuzes van het Rijk op het gebied van grote systeemwijzigingen, zoals voor energie en water, raken de ruimtelijke mogelijkheden van de regio. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van

elkaars capaciteit en expertise. Met de Verstedelijkingsstrategie willen we zorgen voor een optimale afstemming van ruimtelijke vraagstukken met het Rijk, de provincies Flevoland en Noord-Holland en de 30 MRA-gemeenten, vanuit de eigen verantwoordelijkheden en democratische legitimiteit.

Het Verstedelijkingsconcept is nog geen Verstedelijkingsstrategie. De komende jaren wordt gewerkt aan de uitwerking van het Verstedelijkingsconcept tot een strategie, zodat daadwerkelijk begonnen kan worden met de uitvoering. De volgende activiteiten zullen we hiervoor verrichten:

- Een aan het Verstedelijkingsconcept gekoppelde fasering (gebiedsgerichte uitvoering) en investeringsstrategie (in relatie met het 'ontwikkelpad' van het programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid, SBaB, Bereikbare Steden). Wat kunnen we wanneer doen aan ruimtelijke opgaven en wat is hiervoor nodig aan maatregelen, inzet en investeringen?
- Een Rijk-regioprogramma op lange termijn, met jaarlijks afspraken tussen Rijk en regio over de inzet en investeringen op de grote ruimtelijke opgaven: wat kan wel of niet opgepakt worden gezien de beschikbare capaciteit en middelen?
- Een regionale investeringsagenda.

4. Ontwikkelen van woningbouwlocaties (versnelling woningbouw)

De druk op de woningmarkt in onze regio blijft onverminderd hoog en vanuit deze opgave zijn wij in 2017 gestart met de versnelling van de woningbouw voor de gebiedsontwikkeling van Lisserbroek Noord, Nieuw-Vennep West, Cruquius-Zwaanshoek en de transformatielocaties Cruquius-Bennebroekerdijk, Hoofddorp Stadscentrum, Hoofddorp Noord en Pionier-Bolsterrein.

In 2020 heeft de gemeenteraad de Investeringsstrategie Schaalsprong Wonen vastgesteld. Op 30 mei 2023 heeft het college de eerste actualisatie van de eerste Investeringsstrategie Schaalsprong wonen vastgesteld (7736120) waarbij ook Spoorzone Hoofddorp onderdeel is geworden van de Schaalsprong. Er zijn toen focus- en potentiegebieden voor woningbouwontwikkeling onderscheiden. In de eerste helft van 2025 bieden wij de volgende update van de Investeringsstrategie aan de raad aan. Twee maal per jaar wordt de Bouwmonitor aangeboden aan de gemeenteraad. Hierin wordt de voortgang van de Woningproductie in beeld gebracht. De Bouwmonitor in het najaar van 2024 wordt gecombineerd met de Bestuurlijke Voortgangsrapportage Wonen.

Op 15 maart 2023 is de MRA Woondeal ondertekend (7398219). Daarin zijn afspraken over de woningproductie en het aandeel betaalbare woningen, regionaal vastgelegd.

De gebiedsontwikkeling van de versnellings- en transformatielocaties bevinden zich nu in verschillende fases. Hierna gaan we daar per ontwikkeling op in.

- Voor de versnellingslocaties van Lisserbroek Turfspoor en Lisserbroek Noord worden de intentieovereenkomsten verlengd. Nadat in 2021 de woningbouwimpuls (WBI) aanvraag 3e tranche door het ministerie van BZK is afgewezen, is in 2022 een BO MIRT subsidie toegekend voor een fietspad. De ontwikkelaars hebben een aangepast voorstel voor de gebiedsontsluiting onderzocht om woningbouw te kunnen ontwikkelen. Deze ontsluiting is opgenomen in de concept gebiedsenvelop en uitgangspunt voor de concept essentiële kaarten. Over deze planproducten is mei 2024 de dorpsconsultatie gestart. Streven is om de definitieve gebiedsenveloppe en essentiële kaarten eind 2024 met een reactienota ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad. Parallel daaraan wordt de juridisch planologische procedure voorbereid. De planning is om begin 2025, aansluitend aan de vaststelling van het gebiedsprogramma, de anterieure overeenkomsten te sluiten.
- Voor Nieuw-Vennep West liep de intentieovereenkomst tot 20 juli 2024. Een verlenging in de vorm van een allonge ligt bij gezamenlijke grondeigenaren ter beoordeling. De programmatische, landschappelijke, stedenbouwkundige en financiële kaders met grondeigenaren worden overeenkomstig de procesafspraken uit de overeenkomst verder uitgewerkt in nauwe samenwerking tussen gemeente en marktpartijen, met betrokkenheid van de VRA en de provincie Noord-Holland. Na inhoudelijke en financiële overeenstemming wordt dit alles ook uitgewerkt in anterieure afspraken. Streven is overeenstemming over de planologische en stedenbouwkundige kaders in de eerste helft van 2025.
- Voor Cruquius Zwaanshoek is er op dit moment geen getekende intentieovereenkomst. De insteek is het realiseren van 1.500 woningen voor 2030 waarvan circa 1.000 woningen in de transformatiegebieden Post van Krayenhoff en Dura Vermeer. Rijk, gemeente, VRA, provincie en marktpartijen zien tevens mogelijkheden voor verdere verdichting van Cruquius Zwaanshoek na 2030 met 2.000 woningen tot een totaal van 3.500 woningen. Marktpartijen en Rijk zien als stip op de horizon de uitwerking van nog eens 2.500 woningen extra.

De uitwerking van de fasering van de woningbouwopgave na 2030 wordt bepaald door de beschikbaarheid van financiële middelen voor de mobiliteit en maatschappelijke voorzieningen van Haarlemmermeer-West.

De transformaties in Cruquius aan de Bennebroekerdijk (Post van Krayehoff) en de locatie Dura Vermeer, maken eveneens deel uit van de te maken afspraken voor Haarlemmermeer West. Voor de locatie Post van Krayehoff is een intentieovereenkomst gesloten. Voor beide transformaties – waar in totaal vooralsnog circa 1.000 woningen voor 2030 kunnen worden gerealiseerd – wordt een 100% Programma van Eisen opgesteld. Op basis hiervan worden de plannen voor beide transformaties verder uitgewerkt en wordt toegewerkt naar anterieure overeenkomsten.

- Voor het Pionier-Bolsterrein hebben we in 2021 een WBI-subsidie toegekend gekregen van het Rijk. Het Masterplan Pionier-Bols (2021.00031830) is 3 maart 2022 vastgesteld in de raad. Het Westerdreefkwartier met 136 woningen is in 2023 opgeleverd als eerste project in het plangebied. De intentieovereenkomst met Bolskwartier BV is verlengd en gestreefd wordt naar ondertekening van een anterieure overeenkomst in het tweede halfjaar van 2024. De eerste omgevingsvergunning (WABO) in het Bolsterrein is eind vorig jaar al aangevraagd voor 'Plot 9'. Voor deze ontwikkeling is ook een SBI subsidie toegekend door het Rijk. Voor het door de gemeente verworven Van Groningen perceel in plandeel De Pionier wordt een plan uitgewerkt ten behoeve van een tender in 2025. Als eerste zal hiervoor komend jaar een omgevingsplanwijziging worden doorlopen. Het komende jaar worden de plannen voor de openbare ruimte en aanleg infrastructuur verder uitgewerkt. De WABO procedure voor de aanleg van de parallelle Helsinkilaan is inmiddels aangevraagd. Met diverse grondeigenaars in plandeel De Pionier wordt toegewerkt naar integrale planvorming op basis van intentieovereenkomsten.
- Voor Hoofddorp-Noord is juni 2024 door ons college een voorstel aan de gemeenteraad gedaan tot vaststelling van het bestemmingsplan, dit in navolging van het In 2022 vastgestelde het Stedenbouwkundig Programma van Eisen door de gemeenteraad voor de zogeheten AM-locatie met 600 woningen.

Subsidies voor versnelde ontwikkeling woningbouw

In 2022 is BO-MIRT subsidie verkregen voor een mobiliteitspakket met ontsluitingsmaatregelen

voor de periode tot 2030. Het merendeel van deze ontsluitingsmaatregelen is voorwaardelijk voor de ontwikkeling van Spoorzone. Daarnaast hebben wij in 2023 een gebiedsbudget ontvangen, dat ingezet kan worden voor de dekking van investeringen (specifiek strategische verwervingen) in de Spoorzone tot 2030.

Tegenover de BO-MIRT en de gebiedssubsidie, staat een dekking van 50% cofinanciering. Verder is er in het tweede kwartaal van 2024 van het ministerie van BZK een extra bijdrage voor de gebiedsontwikkeling Spoorzone ontvangen. Deze middelen kunnen alleen ingezet worden om onderzoek te doen naar een wijze van samenwerking met het Rijk en de provincie en in een latere fase ten behoeve van de uitvoering van een eventuele samenwerking. De ingediende BO MIRT-aanvraag Spoorzone, voorzag ook in een aanvraag voor Haarlemmermeer West. Op 11 november 2022 heeft het Rijk van de aangevraagde € 324 miljoen een bedrag van € 100 miljoen toegekend. De bijdrage is vooral gekoppeld aan de hiervoor genoemde mobiliteitsmaatregelen voor Spoorzone Hoofddorp. Ook is definitief een bedrag van € 13,5 miljoen toegekend voor mobiliteitsmaatregelen in Hoofddorp Stadscentrum. Met deze focus van het Rijk op Hoofddorp Stadscentrum en station Hoofddorp en de Spoorzone, heeft het Rijk aangegeven woningbouw op deze locatie prioriteit te geven. Momenteel ontwikkelen wij, in samenspraak met de MRA en gebruikmakend van de kennis en ervaringen van enkele andere gemeenten met grootschalige woningbouwlocaties, een eenduidig dashboard welke bijdraagt aan de beheersing van de risico's verbonden aan de subsidies.

Proces Haarlemmermeer West

Het Rijk heeft hulp aangeboden in het verkennen van de mogelijkheden voor woningbouw in Lisserbroek, Nieuw-Vennep-West en Cruquius Zwaanshoek. In een proces met het Rijk, provincie, VRA, marktpartijen en gemeente wordt sinds begin 2023 onderzocht wat de inhoudelijke en financiële onduidelijkheden voor de totale gebiedsontwikkeling in Haarlemmermeer West zijn. Met de partijen wordt onder meer op basis van scenario-analyses naar werkbare oplossingen gezocht en gepoogd overeenstemming te bereiken. De gezette stappen hebben om te beginnen recent tot opname van Haarlemmermeer West in de lijst grootschalige woningbouwlocaties van het Rijk geleid (kamerbrief d.d. 5 juni 2024). Daarmee is de financieringsopgave steviger geagendeerd. De gesprekken met zowel Rijk, als ontwikkelende partijen, over de omvang/dichtheid, ruimtelijk/landschappelijke inpassing, mobiliteit/

infrastructuur en bovenal de financiering daarvan, zijn nog gaande. Reden dat de voorbereidende werkzaamheden in dit gebied, zoals Nieuw-Vennep West, enige vertraging hebben opgelopen.

5. Ontwikkelen Spoorzone Hoofddorp

Spoorzone Hoofddorp verandert in de komende twintig jaar stapsgewijs van een verouderd kantoren- en bedrijvengebied naar een gebied waar onze inwoners (en bezoekers), goed kunnen wonen, werken en verblijven. De ontwikkeling biedt ruimte voor maximaal 10.000 woningen en 11.000 arbeidsplaatsen. We voorzien met Spoorzone in de enorme behoefte aan betaalbare en diverse typen woningen. Door bij het station te bouwen en het station zelf een kwaliteitsimpuls te geven, bieden we optimale mogelijkheden voor het gebruik van openbaar vervoer voor onze inwoners, werknemers en bezoekers. Spoorzone wordt in ontwikkeling gebracht in samenhang met de komst van de OV-Verbinding Amsterdam-Haarlemmermeer. Als basis voor de verdere uitwerking in planproducten is het Ontwikkelkader Spoorzone Hoofddorp opgesteld. Dit is in het derde kwartaal van 2024 ter besluitvorming aan de raad aangeboden. Dit kader richt zich specifiek op de deelgebieden Graan voor Visch Zuid en Stationskwartier omdat hier woningbouw mogelijk is. Voor beide deelgebieden zijn voorbereidende projecten voor de eerste fase geopend. Doel daarvan is te komen tot diepgaandere kaderstelling (ruimtelijk, programmatisch, financieel inclusief kostenverhaal met bijbehorend dekkingsvoorstel) en de juridische vastlegging in de vorm van bijvoorbeeld een samenwerkingsovereenkomst en anterieure overeenkomsten. De realisatie van de eerste ontwikkelclusters in zowel het Stationskwartier als in Graan voor Visch Zuid, wordt tussen 2027 en 2030 voorzien.

6. Ontwikkelen Stadscentrum Hoofddorp

Met het programma Stadscentrum Hoofddorp bouwen we aan de toekomst van Hoofddorp: een levendig en bereikbaar stadscentrum in het hart van de Randstad. In het stadscentrum lopen meerdere ontwikkelingen waarmee Hoofddorp zich steeds meer positioneert als een stedelijk gebied dat in de MRA in toenemende mate aan belang wint. We realiseren merendeels appartementen, zoals bij de Concourslaan, in gebouw SEM aan het Raadhuisplein en in TROM op het Dik Tromplein. Bij deze stedelijke woningbouw is veel aandacht voor een duurzaam en aantrekkelijk stadscentrum. Zowel het winkelaanbod, cultureel aanbod, gebouwde openbare parkeergarages en de openbare buitenruimte zijn aantrekkelijk voor verschillende

doelgroepen. Horeca en terrassen, een nieuw gemeentehuis en een nieuwe inrichting van het plein maken van het Raadhuisplein de centrale ontmoetingsplek van het stadscentrum. Het stadspark is inmiddels gerenoveerd en wordt het groene hart, waar iedereen kan ontspannen, wandelen, sporten en recreëren. In het stadscentrum wordt de openbare ruimte op verschillende plekken vernieuwd en realiseren we een installatie die gebouwen verwarmt en koelt door middel van bodemenergie.

Hyde Park is ook een onderdeel van het Stadscentrum en transformeert de komende jaren van een verouderde kantoorlocatie naar een gemengde stadswijk met ongeveer 4.000 woningen. De eerste woningen zijn begin 2024 opgeleverd in deelproject Kensington. In Hyde Park worden de komende jaren ook sociale huurwoningen en studentenwoningen gebouwd. In het stadscentrum worden verder ontwikkeld:

- ruimtelijke maatregelen (integrale parkeeropgave, (ondergrondse) infrastructuur, energievoorziening);
- woningen en maatschappelijke voorziening op Emmaschoollocatie;
- Raadhuisplein en omgeving (ontwerp en inrichting Raadhuisplein, realisatie nieuwe gemeentehuis, woningbouw SEM, Centrumzicht en Parkzicht: woningbouw en voorzieningen in de plint en ondergrondse openbare parkeergarage, WKO (Warmte Koude opslag);
- Binnenweg en omgeving (Binnenweg 3, Nieuweweg 103);
- winkelgebied (woningbouw TROM, Concourslaan, Polderplein, Burgemeester Van Stamplein).

7. Nieuw perspectief voor Rijsenhout

In juni 2023 heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat aangekondigd dat de reservering van de start- en landingsbaan komt te vervallen. Ook heeft het Rijk op bestuurlijk niveau de bereidheid uitgesproken voor het maken van maatwerkafspraken over de bouw van maximaal 400 woningen in Rijsenhout, binnen de contouren van het LIB 4 gebied. Naar aanleiding daarvan hebben Rijk, regio en gemeente in de Uitvoeringsagenda NOVEX afgesproken om concrete plannen uit te werken om de kwaliteit van de leefomgeving van Rijsenhout te vergroten.

Wij onderzoeken nu waar en hoe deze woningen gerealiseerd kunnen worden. Ook kijken we naar de water- en groenopgave (in nauwe samenhang met het programma Westeinderscheg dat we samen met de provincie doen), infrastructuur en voorzieningen. Speciale aandacht gaat uit naar een 'Living Lab' voor geluidadaptief bouwen in vervolg op de eerdere proefopstelling ('Field Lab'). Het Living Lab houdt in dat bij het ontwerp van

de woningen rekening gehouden wordt met het geluid (bijvoorbeeld in positionering, vormgeving en materiaalgebruik), en dat na ingebruikname onderzoek plaatsvindt naar zowel de geluidsniveaus als de beleving van de bewoners.

8. Opstellen kaders voor landzijdige ontwikkeling van Schiphol

De (ruimtelijke) ontwikkeling van de luchthaven Schiphol is onderwerp van gesprek. We willen ons de komende jaren voorbereiden op diverse scenario's van ontwikkeling van luchtvaart en de luchthaven, waarbij we streven naar balans tussen

gezonde leefomgeving en duurzame economie. Om voorbereid te zijn op ontwikkelingen in de directe luchthavenomgeving buiten het luchthaventerrein (onder andere de vervallen ruimtereservering voor de tweede kaagbaan én een gebiedsontwikkeling bij Badhoevedorp-Zuid) willen we een ruimtelijk kader opstellen voor de inpassing van de luchthaven in de omgeving. Dat geeft ons ook de mogelijkheid om met Schiphol mee te denken over de ruimte die gezocht wordt voor functies en bebouwing om beter in te kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen. Dit willen we vastleggen in het omgevingsplan voor Schiphol.

Tabel 43 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel A: De ruimtelijke omgeving is het resultaat van een zorgvuldige afweging om het welzijn van de inwoners, bedrijven, werkenden, bezoekers en recreanten te vergroten.	Baten	662	4.163	280	280	280	280
	Lasten	8.261	11.278	7.372	4.198	3.897	3.897
	Saldo	-7.599	-7.115	-7.092	-3.917	-3.617	-3.617

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2025	2026	2027	2028
Baten				
1. RIH opbrengsten	-2.383	-	-	-
2. Spoorzone Hoofddorp	-1.500	-	-	-
Overig	0	-	-	-
Totaal Baten	-3.883	-	-	-
Lasten				
1. Spoorzone Hoofddorp	2.678	1.100	-	-
2. Stadscentrum Hoofddorp	-	480	-	-
3. Gewijzigde verdeling van personeelslasten	462	-	-	-
4. Schaa sprong Wonen	198	600	-	-
5. Rijsenhout	190	-	-	-
6. Omgevingswet	148	994	300	-
7. Woonwag enbeleid	100	-	-	-
Overig	129	1	0	0
Totaal Lasten	3.905	3.175	300	0

Baten

1. Dit betreft de Ruimtelijke Investerings Haarlemmermeer (RIH) inkomsten uit anterieure overeenkomsten. Deze worden gestort in de reserve RIH. Zie hiervoor ook de toelichting bij het onderdeel reserves van dit programma. De stortingen zijn gebaseerd op de geprognosticeerde RIH-bijdragen uit diverse projecten. Het verschil ontstaat omdat voor 2025 nog geen bedragen opgenomen zijn. Voor nadere informatie verwijzen wij naar het Meerjaren Perspectief Grondzaken (MPG, standlijn 1 januari 2024)

2. Van het Rijk wordt via een specifieke uitkering een bijdrage ontvangen voor de inrichting van het projectbureau voor de gebiedsontwikkeling Spoorzone. In 2024 is deze bijdrage geraamd met de vaststelling van de Voorjaarsrapportage 2024. Voor 2025 en verder zijn hier ook middelen voor ontvangen, dit zal op een later moment in de begroting worden geraamd.

Lasten

1. Zie voor een toelichting op de hogere lasten Spoorzone de toelichting opgenomen bij de baten. Daarnaast is door budgetoverhevelingen en een incidentele aanvraag het budget in 2024 hoger dan 2025. Het verschil tussen 2025 en 2026 wordt veroorzaakt doordat er in 2026 nog geen budget geraamd is voor de programmakosten van Spoorzone Hoofddorp.
2. In het jaar 2026 is er nog geen budget geraamd voor de programmakosten van Stadscentrum Hoofddorp.
3. Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen is sprake van een lagere doorbelasting in 2025 op dit beleidsdoel.
4. Voor de Schaa sprong Wonen zijn incidentele budgetten toegekend dat door verschuivingen tussen jaren verschilt.
5. Voor de planvorming rondom de bouw van 400 woningen in Rijsenhout is incidenteel budget toegekend.
6. De invoering van de Omgevingswet betreft een meerjarige implementatie, waar incidentele budgetten voor beschikbaar zijn gesteld. De hoogte van het budget verschilt per jaarschijf.
7. Voor het opstellen van woonwag en beleid zijn er in 2024 middelen naar dit beleidsdoel overgeheveld vanuit het programma Wonen.

Beleidsdoel B: Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

De gemeente Haarlemmermeer staat voor grote ruimtelijke opgaven. In de Omgevingsvisie Haarlemmermeer 2040 en de verdichtingsvisie wordt onder meer uitgegaan van binnenstedelijke woningbouwopgaven in Hoofddorp, Nieuw-Vennep en Badhoevedorp. Ook de opgaven die samenhangen met de 'Versnelling Woningbouw' in Lisserbroek, Cruquius, Nieuw-Vennep West, Hoofddorp Noord en Spoorzone Hoofddorp zijn groot. Tenslotte is er de transformatieopgave van kantoren- en bedrijventerreinen in Beukenhorst-West (Hyde Park), Hoofddorp-Noord en Pionier-Bolsterrein in Nieuw-Vennep. Daarnaast zijn er andere grote projecten zoals de ontwikkeling van bedrijvenparken aan de oostzijde van Haarlemmermeer en de ontwikkeling van PARK21.

Activiteiten

1. Realiseren van woningbouwprojecten
2. Realiseren van werklocaties
3. Realiseren van groen - en recreatieprojecten

Toelichting

1. Realiseren van woningbouwprojecten

Eén van onze grootste uitdagingen voor de komende jaren is het realiseren van een meer divers woningbestand en het bouwen van betaalbare woningen. Tot 2040 willen we minimaal 20.000 woningen bouwen, waarvan meer dan 3.000 in deze bestuursperiode. We geven daarbij prioriteit aan het bouwen van betaalbare en sociale huur- en koopwoningen voor starters en jonge gezinnen, zodat de doorstroming bevorderd wordt. Regionaal is afgesproken uit te gaan van tweederde

betaalbaar in de nieuwbouwprojecten, waaronder 30% sociaal. Bij de bouwplannen kiezen we voor behoud van het landelijke karakter in de kleine dorpen, voor verdichting in Nieuw-Vennep en verstedelijking in Hoofddorp.

Momenteel werken we in totaal aan ongeveer 100 (deel)projecten. Waarvan de meeste in Hoofddorp, zoals Tudorpark en Hyde Park. In Nieuw-Vennep realiseren we woningen in Pionier-Bols en Nieuwe Kom, in Spaarndam Spaarnebuiten en in Cruquius Wickevoort. En in de hele gemeente nog een scala aan kleinschalige projecten. Voor Rijsenhout is een ruim jaar geleden het proces gestart om te komen tot een kader voor de ontwikkeling van 400 woningen.

Wij pakken de komende jaren verder door met de woningbouwopgave. Daarvoor maken we plannen voor toekomstige projecten als Lincolnpark, Rooseveltpark, Victoriapark, Lisserbroek, Badhoevedorp, Spoorzone, Hoofddorp Stadscentrum en Hoofddorp Noord. In de Investeringsstrategie schaa sprong wonen hebben we dit onze focus genoemd. Ook hebben we de zogeheten potentiegebieden benoemd: dit zijn Nieuw-Vennep West, Cruquius- Zwaanshoek en Post van Krayenhoff (Cruquius - Bennebroekerdijk). Ook maken we hernieuwd werk van de woningbouwplannen in Badhoevedorp. Meer hierover is opgenomen in de Investeringsstrategie Schaa sprong wonen, de Bestuurlijke Voortgangsrapportage Wonen 2022 ([X.2023.01233](#)) inclusief Bouwmonitor en de Bouwmonitor woningbouw januari 2024 ([X.2024.00980](#)).

Gezien de grote vraag naar woningen op korte termijn, ontwikkelen en bouwen we tijdelijke flexwoningen (bijvoorbeeld Oosterdreef) en zijn er locaties onderzocht, waar dat ook een mogelijkheid zou kunnen zijn. Komend jaar werken we aan een geactualiseerde visie op de volkshuisvesting, welke aansluit bij de nieuwste wet- en regelgeving van het Rijk, inclusief een uitvoeringsprogramma. Waar mogelijk, zullen consequenties van de in het landelijke hoofdlijnenakkoord van mei 2024 verdere aangekondigde maatregelen, daarin een plek krijgen.

2. Realiseren van werklocaties

De afgelopen jaren is Haarlemmermeer economisch en demografisch sterk gegroeid. Op dit moment is de gemeente economisch gezien een van de vijf grootste gemeenten van Nederland. Naast de sterke groei speelt er een veelheid aan grote en relevante opgaven, programma's, trajecten en ontwikkelingen die op verschillende niveaus, tegelijkertijd om ruimte en

inzichten vragen. Kortom we worden geconfronteerd met een nieuwe en complexe situatie. Meer hierover is opgenomen in het [programma Economische Zaken](#).

3. Realiseren van groen- en recreatieprojecten

Om tegemoet te komen aan de behoefte tot recreëren in het buitengebied zet de gemeente met name in op de realisatie van nieuwe recreatieve verbindingen en nieuwe recreatiegebieden als PARK21, Geniepark en Veldpost Badhoevedorp zuid. Meer hierover is opgenomen in het [programma Maatschappelijke ontwikkeling](#).

PARK21 is gefaseerd in verschillende deelprojecten in uitvoering (deelgebieden 2, 3 en 4). Voor het gehele PARK21 is er in 2021 een milieu effect rapportage (mer) opgesteld en een nieuw bestemmingsplan, waarmee ontwikkelingen in het park mogelijk worden gemaakt. Zie ook de jaarlijkse [Voortgangsrapportage PARK21](#) aan de raad.

Tabel 44 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel B: Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.	Baten	21.964	10.350	23.669	36.370	13.690	15.262
	Lasten	18.980	1.873	22.525	33.661	14.152	11.202
	Saldo	2.984	8.477	1.144	2.709	-462	4.060

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2025	2026	2027	2028
1. Grondexploitaties	13.318	12.701	-22.681	1.392
Overig	1	1	1	180
Totaal Baten	13.319	12.702	-22.680	1.572

Lasten

	2025	2026	2027	2028
1. Grondexploitaties	-19.673	-11.135	19.509	2.950
2. Versterking ambtelijke organisatie	-931	-	-	-
Overig	-48	-1	-	-0
Totaal Lasten	-20.652	-11.136	19.509	2.950

Baten

1. De post bouwgrondexploitaties is de vertaling naar de begroting van het Meerjarenperspectief Grondzaken standlijn 1 januari 2024 (MPG). De baten betreffen voornamelijk opbrengsten uit grondverkoop en overboekingen naar de balans als onderhanden werk (bouwgrond in exploitatie). Voor meer informatie verwijzen wij naar het MPG. De baten en de lasten worden budgettair neutraal geraamd. Een saldo wordt verrekend met de Algemene reserve grondzaken.

Lasten

1. De post bouwgrondexploitaties is de vertaling naar de begroting van het MPG standlijn 1 januari 2024. De lasten betreffen voornamelijk projectkosten voor de grondexploitaties en overboekingen naar de balans als onderhanden werk (bouwgrond in exploitatie). Voor meer informatie verwijzen wij naar het MPG.
2. Op basis van het coalitieakkoord 2022-2026 is rekening gehouden met budget voor versterking van de organisatie om de huidige en nieuwe ambities waar te kunnen maken.

Beleidsdoel C: Het gebruik van de openbare ruimte sturen in overeenstemming met het beleid.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Op grond van bindende bestemmingsplannen kunnen we omgevingsvergunningen afgeven voor de onderdelen bouw en gebruik. Hierdoor kunnen we daadwerkelijk komen tot realisatie van de in ruimtelijke plannen opgenomen inrichting.

Daarnaast bieden de bestemmingsplannen ook de basis om ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan en handhavend op te treden.

Tabel 45

Programma / Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen				Streefwaarden/ prognose		
				2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Percentage aanvragen omgevingsvergunningen die binnen de wettelijke termijnen worden afgehandeld	%	Lokaal	Gemeente	97	97	97	97	97	97	97

Activiteiten

1. Uitvoeren van de wettelijke taak van het houden van bouw- en woningtoezicht
2. Uitvoeren van toezicht op het gebruik van gronden en bouwwerken
3. Het begeleiden van diverse projecten op het gebied van kabels en leidingen
4. Adviseren over initiatieven

Toelichting

1. Uitvoeren van de wettelijke taak van het houden van bouw- en woningtoezicht

In 2025 zullen we alle nieuwbouw programmatisch controleren. In 2024 hebben we beleid opgesteld om het makkelijker te maken om vergunningvrij te bouwen bij woningen. Wij verwachten dat daarmee de regeldruk voor inwoners vermindert en verwachten ook een vermindering van de administratieve lasten. We verwachten daarmee de komende jaren minder dan de gebruikelijke jaarlijkse 800 tot 900 omgevingsvergunningen met een bouwcomponent te hoeven verlenen.

2. Uitvoeren van toezicht op het gebruik van gronden en bouwwerken

Op basis van klachten en milieucontroles doen we onderzoek en voeren we zo nodig handhavingsprocedures met betrekking tot het gebruik van gronden en bouwwerken die in strijd zijn met het bepaalde in de bestemmingsplannen. Tevens inventariseren we het feitelijk gebruik van

gronden en bouwwerken ten behoeve van nieuwe bestemmingsplannen.

3. Het begeleiden van diverse projecten op het gebied van kabels en leidingen

Wij begeleiden diverse projecten op het gebied van kabels en leidingen in onze gemeente, zoals de aanleg van een nieuw transformatorstation van TenneT aan de Incheonweg op Schiphol Logistics Park, bouwactiviteiten Hoofddorp-Centrum en verschillende nieuwbouwprojecten zoals in Hoofddorp (Hyde Park), Vijfhuizen, Badhoevedorp en Nieuw-Vennep. Daarnaast begeleiden wij de uitbreiding van en het zoeken naar elektriciteitsstracés in Haarlemmermeer. Vanwege de grote vraag zijn veel extra kabels nodig om de stroom beter te verdelen over de gemeente. Ook zullen er de komende jaren een aanzienlijke hoeveelheid transformatorhuisjes moeten worden geplaatst wat ook een behoorlijke opgave is. De nutsbedrijven stemmen hun werkzaamheden af op die van de gemeente. Naast de elektriciteitsstracés begeleiden wij diverse projecten op het gebied van glasvezel. In 2023 zijn de werkzaamheden gestart in Nieuw-Vennep, Rijsenhout, Lisserbroek, Oude Meer en bedrijventerreinen voor het aanleggen en vervangen van glasvezel door diverse nutsbedrijven. Deze werkzaamheden lopen door in 2025. In 2024 zijn wij gestart met de uitrol van

warmtenet in Schiphol-Rijk. Ook deze werkzaamheden lopen door in 2025.

4. Adviseren over initiatieven

Wij staan open voor (bouw)initiatieven uit de samenleving. Deze initiatieven bekijken we integraal en we beoordelen ze vanuit een 'ja-het-kan-houding'. Hiervoor werken we met een Ondernemersloket en een Werkgroep Ruimtelijke Advisering die ons voorziet van advies op basis van ruimtelijke kwaliteit en haalbaarheid. De laatste jaren is het aantal initiatieven gegroeid. Wij verwachten echter voor de komende jaren

een stabilisatie van het aantal initiatieven vanwege gestegen bouwkosten (materiaal en arbeidskrachten) en onzekerheden rondom stikstof en andere milieumaatregelen. In het kader van de Omgevingswet wordt het proces van beoordelen van initiatieven aan een Intaketafel en een Omgevingstafel onderzocht door middel van pilots en de komende jaren zo mogelijk geïmplementeerd. Doel blijft om initiatiefnemers te helpen om hun bouwinitiatieven te realiseren binnen de ruimtelijke randvoorwaarden en kwaliteit om de leefbaarheid te verbeteren.

Tabel 46 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel C: Het gebruik van de openbare ruimte sturen in overeenstemming met het beleid.	Baten	15.271	10.403	10.403	10.403	10.403	10.403
	Lasten	7.498	8.637	10.256	10.043	9.875	9.839
	Saldo	7.773	1.766	148	361	529	565

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2025	2026	2027	2028
Overig	0	-	-	-
Totaal Baten	0	-	-	-

Lasten

	2025	2026	2027	2028
1. Gewijzigde verdeling van personeelslasten	-834	-	-	-
2. Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	-599	-	-	-
3. Oneigenlijk grondgebruik	-186	106	-	-
Overig	0	107	168	36
Totaal Lasten	-1.619	213	168	36

Lasten

- Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen is sprake van een extra doorbelasting in 2025 op dit beleidsdoel.
- Op basis van de meerjarenbegroting 2025-2028 van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied is een stijging van de lasten voorzien. Deze stijging wordt grotendeels veroorzaakt door loon- en prijscompensatie.
- Voor de aanpak oneigenlijk grondgebruik zijn incidentele budgetten toegekend waarvan de hoogte per jaar verschilt.

Beleidsdoel D: Het energiesysteem in Haarlemmermeer is in 2050 CO₂-neutraal.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Gemeenten hebben de regierol gekregen bij de lokale uitvoering van het klimaatakkoord. Hierin zijn afspraken gemaakt om de oorzaken van klimaatverandering tegen te gaan (klimaatmitigatie). Een groot deel hiervan heeft een directe relatie met ons gebruik van fossiele energie. De energietransitie is daarmee een belangrijk onderdeel van de nationale strategie om de klimaatdoelen te halen. Zowel landelijk als

in het coalitieakkoord 2022-2026 is afgesproken om in 2030 te komen tot een CO₂-reductie van 55% tot 60% ten opzichte van 1990. Dat doen we met name door op energie te besparen en fossiele energie te vervangen voor energie uit duurzame bronnen. Met de Actualisatie Programma Energietransitie 2022-2026 werken we deze collegeperiode aan een negental focusprojecten binnen de vier programmaliijnen; duurzame opwek, de warmtetransitie, energie-infrastructuur en de sociale transitie. Ieder jaar

wordt middels de Energie- en Klimaatmonitor integraal gerapporteerd over dit beleidsdoel.

Activiteiten

1. Zorgen dat iedereen mee kan doen in de energietransitie
2. Lokaal opwekken van duurzame energie
3. Verduurzamen van de gebouwde omgeving
4. Toekomstbestendig maken van de energie-infrastructuur

Toelichting

1. Zorgen dat iedereen mee kan doen in de energietransitie

Transities gaan vaak gepaard met ongewenste effecten doordat bepaalde ontwikkelingen sneller gaan dan verwacht, andere ontwikkelingen juist achterblijven en marktmechanismen uit balans raken. Dat heeft als risico dat – met name – kwetsbare groepen vaak niet kunnen profiteren van de voordelen en juist zelfs achter- of buitengesloten raken. Ook in de energietransitie zien we, met als recent voorbeeld de sterk gestegen energiekosten, dit gebeuren.

Omdat de energietransitie alleen kan slagen als uiteindelijk iedereen mee kan doen is de sociale component zeer belangrijk. Dat begint bij goede informatievoorziening, laagdrempelige ondersteuning en toegankelijkheid tot financiering. In 2025 blijven we werken aan de bestrijding van energiearmoede in samenwerking met lokale partners als de Energiebank Haarlemmermeer. Naast lage inkomensgroepen richten wij ons hierbij op andere minder zelfredzame groepen. Verder gaan we in 2024 het Energieloket Haarlemmermeer verder professionaliseren en zorgen we ervoor dat het loket in iedere kern en wijk laagdrempelig beschikbaar blijft door middel van een rijdend loket.

De sociale kant van de energietransitie gaat ook over het bieden van mogelijkheden aan inwoners en ondernemers om actief betrokken te zijn bij besluitvorming en in de uitvoering van projecten. Bijvoorbeeld via financiële participatie door lokaal eigenaarschap. Projecten met grote impact op de omgeving hebben hierbij specifieke aandacht zoals zonneakkers in het Zonnecarré, het windzoekgebied en bij wijkplannen in de warmtetransitie.

2. Lokaal opwekken van duurzame energie

In 2021 is de Regionale Energiestrategie Noord-Holland Zuid 1.0 (RES), inclusief een amendement om het windzoekgebied ook concreet vast te stellen, door de gemeenteraad vastgesteld. In 2024 is ingestemd met de Herijking Regionale Energiestrategie (RES) Noord-Holland Zuid 2024.

Voor het windzoekgebied wordt er samen met de omgeving en initiatiefnemers gewerkt aan het opstellen van spelregels voor een eventueel windpark in het zuiden van de gemeente. Kleine windmolens met een ashoogte van ≤ 15 meter, ook wel microturbines of boerenerfmolens genoemd, kunnen in 2025 via een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (Bopa) worden aangevraagd in het landelijk gebied met passend beleid. Verder werken we aan de uitvoering van zonneakkerprojecten binnen het Zonnecarré.

Daarnaast werken we aan andere projecten om duurzame energie op te wekken, waarbij we met name kijken naar dubbel ruimtegebruik. We werken aan meer zonnepanelen op daken en bieden ondersteuning aan maatschappelijk vastgoed en het midden- en kleinbedrijf. Om de ontwikkelingen van zonnecarports te bevorderen werken we aan ruimtelijke richtlijnen. Daarnaast werken we samen met onze partners aan de realisatie van zonnepanelen in bermten langs rijkswegen in het programma Opwek Energie op Rijksvastgoed (OER). Ook wordt de inpassing van batterijen verder verkend.

3. Verduurzamen van de gebouwde omgeving

In de gebouwde omgeving wordt nog veel aardgas gebruikt voor zowel de verwarming van gebouwen als voor koken en in sommige bedrijfsprocessen. In de Warmtevisie Haarlemmermeer 2030 is beschreven dat we per wijk tot een plan zullen komen hoe de gebouwen daar te verduurzamen zodat in 2050 er geen aardgas meer nodig is.

In 2024 en 2025 werken we in lijn met het Nationaal isolatieprogramma en stellen we met behulp van rijksmiddelen een subsidie beschikbaar voor inwoners voor het isoleren van woningen met een laag energielabel. In 2025 werken we de eerste wijkgerichte aanpakken verder uit en stellen we daarvoor een standaardaanpak vast. In die wijkgerichte aanpak willen we integraal werken: bij energietransitie meekoppelmogelijkheden proberen te benutten zoals grootschalig onderhoud van de openbare ruimte en het klimaatadaptief maken hiervan, elektrisch laden, verduurzaming van maatschappelijk vastgoed en het benutten van mogelijke verdichtingskansen. We werken mee aan nationale en internationale onderzoeksprojecten om beter te kunnen begrijpen hoe we bewoners initieel en continu kunnen motiveren om stappen te zetten in de verduurzaming van hun woning en hun mobiliteit. Naast de woningen richten we ons ook op de verduurzaming van bedrijven. Hierbij beogen we in 2025 via het Energieloket voor Bedrijven de gratis adviezen te blijven aanbieden en stimuleren we bedrijven om maatregelen te treffen. Voor een aantal bedrijvenlocaties zijn er

initiatieven voor collectieve warmtevoorziening. De verkenning voor de toepassing van geothermie in de Greenport wordt voortgezet. Naar verwachting treedt in 2025/2026 de Wet collectieve warmte in werking. We bereiden ons voor op deze wetgeving en de taken die we daarvoor als gemeente zullen moeten gaan uitvoeren. Als gemeente willen we hierbij het goede voorbeeld geven met de verduurzaming van ons eigen vastgoed en bedrijfsvoering. Wij monitoren de inspanningen die we leveren om de eigen CO₂-uitstoot terug te dringen aan de hand van de CO₂-prestatieladder. We onderzoeken in 2025 of we op niveau 4 van de CO₂-prestatieladder kunnen worden gecertificeerd.

4. Toekomstbestendig maken van de energie-infrastructuur

Energieinfrastructuur is een randvoorwaarde om de woningbouw- en klimaatdoelstellingen te halen en is nodig voor een goed vestigingsklimaat. Het elektriciteitsverbruik is zodanig toegenomen dat heel Haarlemmermeer inmiddels te maken heeft met netcongestie. Dat treft met name bedrijven en (maatschappelijke) instellingen die willen uitbreiden of verduurzamen. Daarom bieden we vanuit de taskforce energieinfrastructuur, een samenwerking van

netbeheerders, provincie en gemeenten, ondersteuning bij netcongestie.

Met al deze partijen werken we toe naar een toekomstbestendig energiesysteem. Dat doen we door het elektriciteitsnet versneld te verzwaren. Buurt voor buurt worden extra middenspanningsruimtes toegevoegd. Daar waar veel ontwikkelingen plaatsvinden helpen we de netbeheerder tijdig geschikte ruimte te vinden voor grotere transformatorstations. Zowel lokaal als regionaal programmeren we het energiesysteem met het doel het energiesysteem van de toekomst slim en efficiënt in te richten, bijvoorbeeld door afname en opwek met elkaar te combineren.

Omdat ook de industrie in de regio aan de vooravond staat van grote verduurzaming, zijn er vooral in het Noordzeekanaalgebied meerdere energieprojecten die betrekking hebben op Haarlemmermeer. Een nationaal en regionaal waterstofnetwerk, verschillende ondergrondse elektriciteitskabeltracés, het hoogspanningsstation A9 Zuid en de aanlanding wind op zee (VAWOZ 2031-2040) zijn voorbeelden van grote projecten die horen bij het energiesysteem van de toekomst.

Tabel 47 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel D: Het energiesysteem in Haarlemmermeer is in 2050 CO ₂ -neutraal.	Baten	2.539	4.114	3.805	1.579	382	32
	Lasten	3.982	6.093	5.270	3.070	1.843	1.487
	Saldo	-1.443	-1.979	-1.465	-1.492	-1.462	-1.455

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2025	2026	2027	2028
1. Klimaatmiddelen Rijk	-179	-2.241	-1.071	-346
Overig	-130	14	-126	-4
Totaal Baten	-309	-2.227	-1.197	-350

Lasten

	2025	2026	2027	2028
1. Energietransitie	500	-	-	-
2. Klimaatmiddelen Rijk	179	2.241	1.071	346
Overig	144	-41	156	11
Totaal Lasten	823	2.200	1.227	357

Baten

1. Vanuit het Rijk zijn incidenteel middelen toegekend voor de uitvoering van de Energietransitie. De middelen zijn gefaseerd begroot over de jaarschijven.

Lasten

1. Wegens het doorschuiven van budgetten van 2023 is het budget in 2024 hoger.
2. Zie voor een toelichting op lagere lasten voor Klimaatmiddelen Rijk de toelichting opgenomen bij de baten.

Totaaloverzicht: Wat mag het kosten?

Tabel 48

Bedragen × € 1.000.		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Er kunnen afrondingsverschillen optreden.							
Ruimtelijke ontwikkelingen							
Een aantrekkelijke, veilige, efficiënte, duurzame en goed functionerende ruimtelijke omgeving.	Baten	40.436	29.030	38.157	48.632	24.755	25.977
	Lasten	38.721	27.880	45.423	50.971	29.767	26.424
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	1.715	1.149	-7.266	-2.339	-5.012	-448
Reservemutaties	Onttrekking	19.552	6.456	15.483	11.460	7.507	7.795
	Storting	21.253	15.851	19.578	14.182	7.457	12.410
Resultaat (Saldo+O-S)	Saldo	14	-8.246	-11.361	-5.062	-4.961	-5.062

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: De ruimtelijke omgeving is het resultaat van een zorgvuldige afweging om het welzijn van de inwoners, bedrijven, werkenden, bezoekers en recreanten te vergroten.	Baten	662	4.163	280	280	280	280
	Lasten	8.261	11.278	7.372	4.198	3.897	3.897
	Saldo	-7.599	-7.115	-7.092	-3.917	-3.617	-3.617
Beleidsdoel B: Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.	Baten	21.964	10.350	23.669	36.370	13.690	15.262
	Lasten	18.980	1.873	22.525	33.661	14.152	11.202
	Saldo	2.984	8.477	1.144	2.709	-462	4.060
Beleidsdoel C: Het gebruik van de openbare ruimte sturen in overeenstemming met het beleid.	Baten	15.271	10.403	10.403	10.403	10.403	10.403
	Lasten	7.498	8.637	10.256	10.043	9.875	9.839
	Saldo	7.773	1.766	148	361	529	565
Beleidsdoel D: Het energiesysteem in Haarlemmermeer is in 2050 CO ₂ -neutraal.	Baten	2.539	4.114	3.805	1.579	382	32
	Lasten	3.982	6.093	5.270	3.070	1.843	1.487
	Saldo	-1.443	-1.979	-1.465	-1.492	-1.462	-1.455

Toelichting reserves

Tabel 49

(bedragen × € 1.000; min = nadeel)		2025	2026	2027	2028
Onttrekking					
Algemene reserve grondzaken		2.203	2.203	2.203	2.203
Dekking afschrijvingslasten		89	249	392	392
Ruimtelijke Investeringen Haarlemmermeer (RIH)		13.016	9.008	4.913	4.913
Schaalsprong		175	0	0	0
Verbeteren Stadscentrum Hoofdorp		0	0	0	288
Totaal Onttrekking		15.483	11.460	7.507	7.795
Storting					
Algemene reserve grondzaken		7.475	9.329	5.395	10.169
Dekking afschrijvingslasten		0	1.150	0	0
Pionier-BOLS		3.939	0	0	0
Ruimtelijke Investeringen Haarlemmermeer (RIH)		5.732	3.703	2.062	2.242
Verbeteren Stadscentrum Hoofdorp		2.432	0	0	0
Totaal Storting		19.578	14.182	7.457	12.410

Onttrekkingen

Algemene reserve grondzaken

De onttrekkingen zijn gebaseerd op het Meerjaren Perspectief Grondzaken (MPG), standlijn 1 januari 2024.

Reserve dekking afschrijvingslasten

De onttrekkingen betreft de dekking van afschrijvingslasten die uit bijdragen vanuit, met name, de bouwgrondexploitaties en anterieure overeenkomsten gedekt worden. Conform de voorschriften van het BBV mogen deze bijdragen, vanuit de reserve RIH, niet in één keer ten gunste van de betreffende investering worden gebracht. De economische levensduur moet gehanteerd worden, zowel voor de afschrijvingslast als de dekking uit de reserve.

Ruimtelijke Investeringen Haarlemmermeer (RIH)

De onttrekkingen zijn ten behoeve van onder andere PARK21, Hyde Park en de Afwaardering Schipholweg. (Voor nadere informatie verwijzen wij naar het MPG).

Schaalsprong

Het tijdelijk exploitatietekort van de Diamantlaan 6 te Hoofddorp wordt gedekt uit de reserve Schaalsprong.

Verbeteren Stadscentrum Hoofddorp

Er is een rijksbijdrage uit de 'Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur' voor zeven infrastructuurprojecten in het Stadscentrum van Hoofddorp toegekend. De rijksbijdrage dekt niet de volledige kosten en stelt als voorwaarde een cofinanciering van 35%. De dekking uit de reserve Verbeteren Stadscentrum Hoofddorp is onderdeel van deze 35% cofinanciering

Stortingen

Algemene reserve grondzaken

De stortingen zijn gebaseerd op het MPG, standlijn 1 januari 2024.

Reserve dekking afschrijvingslasten

Voor de realisatie van bovenwijkse voorzieningen ten behoeve van de gebiedsontwikkeling Pionier-Bolsterrein wordt in 2026 een bedrag van € 1.150.000 gestort in de reserve dekking afschrijvingslasten. Deze bijdrage wordt gedekt ten laste van de reserve RIH.

Pionier-BOLS

In verband met de gebiedsontwikkeling van het Pionier-Bolsterrein vindt er in 2025 een grondverkoop plaats. Deze was oorspronkelijk gepland in 2023 maar is verschoven naar 2025. Zie hiervoor het [programma Economische Zaken](#). Het resultaat van deze grondverkoop, € 3,9 miljoen (baten min lasten), wordt gestort in de bestemmingsreserve Pionier-BOLS.

Ruimtelijke Investeringen Haarlemmermeer (RIH)

De stortingen zijn gebaseerd op de geprognosticeerde RIH-bijdragen uit diverse projecten. Voor nadere informatie verwijzen wij naar het MPG, standlijn 1 januari 2024.

Verbeteren Stadscentrum Hoofddorp

Eén van de ontwikkelingen binnen het programma Stadscentrum Hoofddorp is de ontwikkeling van de Burgemeester van der Willigenlaan 40-66. De huidige opstallen worden gesloopt en er is een nieuw wooncomplex voorzien met 122 appartementen in verschillende woningtypes. Daarbij is ook een grondverkoop voorzien aan de ontwikkelaar. Het netto verkoopresultaat van de benodigde grondverkoop komt ten gunste van de reserve Verbeteren stadscentrum Hoofddorp (8302549). Het bedrag wordt expliciet bestemd ter (gedeeltelijke) dekking van toekomstige, ruimtelijke investeringen in het Stadscentrum Hoofddorp, zoals de investeringen in een duurzame inrichting van de openbare ruimte en het autoluw maken van het centrum.

Wonen

Portefeuillehouder: Steffens-van de Water, Van Straten

lasten in €	7.544
% totale begroting	1,3%
batens in €	3.907
% totale begroting	0,7%

Maatschappelijk doel:

Voor zowel onze huidige inwoners als voor mensen die in Haarlemmermeer willen gaan wonen, zijn er voldoende woningen die aansluiten bij de woonbehoeften in verschillende levensfasen. De variëteit in woonmilieus sluit daar goed bij aan.

(Bedragen x € 1.000)

	Begroting 2025 baten	% verschil baten t.o.v. begroting 2024	Begroting 2025 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting 2024
Beleidsdoel A: Door woonbeleid en woningprogrammering randvoorwaarden scheppen, zodat er voldoende en gedifferentieerd aanbod is van woningen. De woningvoorraad sluit hiermee aan op de behoeften van verschillende doelgroepen.	-	-100%	1.154	-34%
01. Opstellen visie en volkshuisvestingsprogramma 2025-2029				
02. Sturing op woningbouwambities				
03. Wonen met zorg				
04. Regionale afstemming woonbeleid en woningbouwopgave (provincie, MRA, AM)				
Beleidsdoel B: Door woonbeleid waarborgen van een toegankelijke en toekomstbestendige woningmarkt voor huidige en nieuwe inwoners van Haarlemmermeer.	3.907	-14%	6.390	-0%
01. Uitvoeren en monitoren van de woonruimteverdeling en de urgentieregeling				
02. Uitvoeren van prestatieafspraken en voorbereiden nieuwe prestatieafspraken met woningcorporaties				
03. Uitvoeren van de starterslening				
04. Huisvesten statushouders en begeleiden opvang asielzoekers				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A: -

Beleidsdoel B: -

Wonen

Voor zowel onze huidige inwoners als voor mensen die in Haarlemmermeer willen gaan wonen, zijn er voldoende woningen die aansluiten bij de woonbehoeften in verschillende levensfasen. De variëteit in woonmilieus sluit daar goed bij aan.

De druk op de Haarlemmermeerse woningmarkt is groot. Dat geldt met name in het betaalbare segment. Tegenover een stijgende bouwproductie staat een nog sneller stijgende vraag. Voor huishoudens met een inkomen tot € 60.000 is er erg weinig aanbod. Dat geldt in alle segmenten zowel voor huurwoningen als voor koopwoningen. De gemiddelde wachttijd voor een zelfstandige sociale huurwoning in Haarlemmermeer is afgenomen van 22 jaar in 2020 naar 18 jaar in 2023, maar is daarmee nog steeds hoog.

Haarlemmermeer kent een woningaanbod dat grotendeels bestaat uit eengezinswoningen in ruim opgezette woonmilieus. Door toename van het aantal kleine huishoudens, neemt de vraag naar appartementen toe. Meer diversiteit is nodig in woningaanbod, in prijssegmenten, in de koop- en huursector en ook in woonmilieus. Er is een groeiende behoefte aan woningen waarin mensen die zorg of ondersteuning nodig hebben zelfstandig kunnen wonen. Op die manier kunnen jongeren, gezinnen, empty nesters en ouderen een hele wooncarrière in Haarlemmermeer doorlopen.

Haarlemmermeer kent een beperkt aanbod in de segmenten laag (huur < € 879) en midden (huur

€ 880 - € 1.187) en koop < € 390.000 (door het Rijk vastgestelde betaalbaarheidsgrens). Door de grote vraag zijn de huur- en koopprijzen van veel woningen gestegen tot boven de grenzen van het betaalbare segment.

Bij nieuwbouwprojecten geldt het uitgangspunt dat ten minste 50% uit betaalbare woningen bestaat. Waar mogelijk streven wij naar een hoger percentage betaalbare woningen.

We kiezen voor het behoud van het landelijke karakter in de kleine dorpen, met kleinschalige woningbouw. In met name Hoofddorp en Nieuw-Vennep, rondom de NS-stations en/of de R-nethaltes kiezen we respectievelijk voor verstedelijking of verdichting.

We sluiten aan bij de veranderende woningbehoefte. Dat betekent meer variatie in woonmilieus en woningtypen en meer woningen in het betaalbare segment. Nieuwbouwwoningen zijn nodig om de woningmarkt toegankelijk te houden. Wij zetten in op versnelling van de woningbouwproductie in de komende jaren, ook in regionaal verband en in overleg met de provincie Noord-Holland en het Rijk. Daarvoor leggen wij afspraken vast in Woonakkoorden.

Tabel 50

Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen			
				2020	2021	2022	2023
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	16,0	9,8	11,8	6,9
Demografische druk	%	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	68,9	69,2	69,4	69,0
Wachttijd voor zelfstandige sociale huurwoningen	In jaren		WoningNet	22,0	21,1	19,0	18,0

Relevant beleid

- Prestatieafspraken Haarlemmermeer 2024 tot en met 2027 ([10220976](#))
- Woonwagenbeleid Haarlemmermeer ([8414029](#))
- Woonbeleidsprogramma 2019–2025 Het Verschil Maken ([2019.0058049](#))
- Nota Versnelling Woningbouw ([2017.0037218](#))
- Ruggensteunregeling urgenten met zoekprofiel 'midstay' ([2019.0004933](#))
- Visie Wonen en Zorg ([2017.0026227](#)) en Uitvoeringsplan ([2018.0022374](#))
- Verhuiskostenregeling Van Groot Naar Beter Haarlemmermeer ([2020.0003087](#))
- Verordening Starterslening Haarlemmermeer ([2021.0000586](#))
- Woonakkoord provincie Noord-Holland –AM-regio ([2021.0000905](#))
- Nota Betaalbaar wonen in Haarlemmermeer, instrumenten en acties ([2021.0002546](#))
- Huisvestingsverordening Gemeente Haarlemmermeer 2022 ([7366751](#))
- Beleidsregel Urgentieregeling gemeente Haarlemmermeer 2023 ([7563471](#))
- Beleidsregel Doorstroming vergunninghouders gemeente Haarlemmermeer 2023 ([7563471](#))
- Woondeal MRA ([7398219](#))
- Nota Huisvestingsopgave wonen met zorg ([2022.0000403](#))
- Manifest – Samen leven, wonen en zorgen in Haarlemmermeer ([2022.0000403](#))
- Nadere regels voor de nieuwe woonruimteverdeling bij de Huisvestingsverordening gemeente Haarlemmermeer 2022 ([2022.0002383](#))

Beleidsdoel A: Door woonbeleid en woningprogrammering voorwaarden scheppen voor voldoende en gedifferentieerde woningen. De woningvoorraad sluit aan op de behoeften van verschillende doelgroepen.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Wij vinden het belangrijk dat iedereen een passende woning kan vinden. Om dit te bereiken, willen wij de woningvoorraad uitbreiden en er meer differentiatie in aanbrengen. Dit doen wij met nieuwbouw in een goede mix van appartementen en grondgebonden woningen, koop en huur; goedkoop, middelduur en duur. Wij bouwen in woonmilieus die passen bij de locatie waar gebouwd wordt.

Activiteiten

1. Opstellen visie en volkshuisvestingsprogramma 2025–2029
2. Sturing op woningbouwambities
3. Wonen met zorg
4. Regionale afstemming woonbeleid en woningbouwopgave (provincie, MRA, AM)

Toelichting

1. Opstellen visie en volkshuisvestingsprogramma 2025–2029

Het Woonbeleidsprogramma 2019–2025 eindigt in 2025. In 2024 is de startnotitie Volkshuisvestingsprogramma vastgesteld. Daarna

zijn wij begonnen met het opstellen van een visie op de volkshuisvesting en een volkshuisvestingsprogramma voor de periode 2025–2029. In 2025 ronden wij dit af.

Een uitgestelde actie in het Woonbeleidsprogramma is een besluit over de invoering van een vereveningsfonds. Met zo'n fonds kan een tekort aan betaalbare woningen in een project worden afgekocht. Met het fonds kan dan op een andere locatie worden gestimuleerd dat daar meer dan 50% betaalbare woningen worden gebouwd. In 2023 is geconstateerd dat een woonfonds of vereveningsfonds meerwaarde kan hebben, als wij invoeren dat niet alleen projecten met meer dan 30 woningen, maar ook kleinere projecten voor een deel uit betaalbare woningen moeten bestaan. Het opstellen van nieuw volkshuisvestingsprogramma biedt dus de kans om een woon- of vereveningsfonds in te voeren. Dit werken wij nader uit in 2025.

2. Sturing op woningbouwambities

Wij willen tot 2040 minimaal 20.000 nieuwe woningen bouwen. Deze collegeperiode worden meer dan 3.000 woningen gebouwd. Bij projecten

met meer dan 30 woningen stellen wij eisen aan het woningbouwprogramma en de woningkwaliteit. Hierop sturen wij vanaf het onderzoek naar de wenselijkheid tot aan de omgevingsplanprocedure. Wij verwachten in 2025 de oplevering van woningen in Stadscentrum Hoofddorp, Hyde Park, Victoriapark, Badhoevedorp-centrum, Wickevoort in Cruquius en op diverse locaties in Nieuw-Vennep. Volgens de woningbouwprognoses worden er in 2025 ongeveer 1.000 woningen opgeleverd. Rekening houdend met vertraging en planuitval verwachten wij dat er 750 à 800 woningen daadwerkelijk worden opgeleverd. Ons beleid is erop gericht dat ten minste 50% van de nieuwbouw betaalbaar is.

3. Wonen met zorg

In de op te stellen visie en het volkshuisvestingsprogramma wordt nadrukkelijker dan in het huidige woonbeleid de verbinding gelegd met zorg en ondersteuning. Hiermee willen we bereiken dat de bestaande woningvoorraad en de woningbouwproductie goed aansluiten bij de woonbehoefte en financiële mogelijkheden

van de huidige en toekomstige inwoners. Daarbij is expliciet aandacht voor urgenten, mensen die uitstromen uit maatschappelijke instellingen, statushouders, senioren, woonwagengedwongen, arbeidsmigranten, starters en studenten.

In 2025 worden 35 zelfstandige zorgwoningen opgeleverd in het project IJweg 1762 in Nieuw-Vennep en 20 onzelfstandige zorgwoningen in het project IJweg 1031 (Dagelijks leven) in Hoofddorp.

4. Regionale afstemming woonbeleid en woningbouwopgave (provincie, MRA, AM)
Over de woningbouwopgave vindt afstemming plaats in ambtelijke en bestuurlijke overleggen. Aan regionale (MRA) en deelregionale (regio Amstelland-Meerlanden, AM) versnellingsstafels bespreken gemeenten, woningcorporaties en ontwikkelaars met elkaar hoe de samenwerking kan worden verbeterd en de woningbouw versneld. Het opstellen van de visie op de volkshuisvesting en het volkshuisvestingsprogramma gebeurt in afstemming met provincie en met de andere gemeenten in de MRA en AM.

Tabel 51 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel A: Door woonbeleid en woningprogrammering randvoorwaarden scheppen, zodat er voldoende en gedifferentieerd aanbod is van woningen. De woningvoorraad sluit hiermee aan op de behoeften van verschillende doelgroepen.	Baten	1.219	488	-	-	-	-
	Lasten	1.162	1.760	1.154	444	568	344
	Saldo	57	-1.272	-1.154	-444	-568	-344

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Tabel 52

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2025	2026	2027	2028
1. Planeetbaan 2 vergoeding COA	-488	-	-	-
Overig	-0	-	-	-
Totaal Baten	-488	-	-	-

Lasten

	2025	2026	2027	2028
1. Planeetbaan 2	814	-	-	-
2. Huisvestingsopgave statushouders	-	710	-	-
3. Flexwonen	-	-	-	224
4. Gewijzigde verdeling van personeelslasten	-214	-	-	-
Overig	6	-	-124	-
Totaal Lasten	606	710	-124	224

Baten

1. Vanaf 2023 worden er vergunninghouders gehuisvest in het pand Planeetbaan 2 te Hoofddorp. Voor de gemaakte extra kosten ontvangen wij per gehuisveste vergunninghouder een bijdrage van het COA. Deze bijdrage wordt jaarlijks vastgesteld en daarom niet structureel geraamd.

Lasten

1. Vanaf 2023 worden er vergunninghouders gehuisvest in het pand Planeetbaan 2 te Hoofddorp. Voor de gemaakte extra kosten ontvangen wij per gehuisveste vergunninghouder een bijdrage van het COA. Daarnaast is het resterende budget uit 2023 overgeheveld naar 2024.
2. Voor het jaar 2025 zijn incidenteel extra middelen beschikbaar gesteld voor de huisvestingsopgave statushouders.
3. In 2027 zijn incidenteel extra middelen beschikbaar voor de exploitatiebijdrage die wij aan de exploitant van flexwonenprojecten betalen.
4. Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen is sprake van een extra doorbelasting in 2025 op dit beleidsdoel.

Beleidsdoel B: Door woonbeleid waarborgen van een toegankelijke en toekomstbestendige woningmarkt voor huidige en nieuwe inwoners van Haarlemmermeer.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Er is sprake van een krappe woningmarkt. De beschikbaarheid en betaalbaarheid van koop- en huurwoningen staat onder druk. Wij willen het beperkte aanbod zo eerlijk mogelijk verdelen. Met het oog op de vergrijzing is een toekomstbestendige woningvoorraad van belang.

Activiteiten

1. Uitvoeren en monitoren van de woonruimteverdeling en de urgentieregeling
2. Uitvoeren van prestatieafspraken met woningcorporaties en huurdersorganisaties
3. Uitvoeren van de starterslening
4. Huisvesten statushouders en begeleiden opvang asielzoekers

Toelichting

1. Uitvoeren en monitoren van de woonruimteverdeling en de urgentieregeling

Met het huisvestingsbeleid en de regels voor woonruimteverdeling zorgen we voor een rechtvaardige en transparante verdeling van de schaarse sociale huurwoningen. Wij streven naar een goede balans tussen de huisvesting van aandachtsgroepen en die van reguliere woningzoekenden. In de prestatieafspraken is opgenomen dat de woningcorporaties 30% tot 35% van de vrijkomende woningen aan aandachtsgroepen, zoals mensen met sociale of medische urgentie, mantelzorgers, mensen die uitstromen uit maatschappelijke instellingen en statushouders, aanbieden.

2. Uitvoeren van prestatieafspraken met woningcorporaties en huurdersorganisaties

In december 2023 zijn prestatieafspraken gemaakt met de woningcorporaties Ymere, Eigen

Haard, DUWO, Woonzorg Nederland en Rochdale en met Vereniging Huurders Haarlemmermeer en huurdersorganisatie Alert. Deze afspraken gelden voor de periode 2024 tot en met 2027. Met dezelfde partijen worden jaarlijks werkafspraken gemaakt. De afspraken gaan over beschikbaarheid, betaalbaarheid, duurzaamheid, woningkwaliteit, aandachtsgroepen, senioren, leefbaarheid en samenwerking. In de bestuurlijke voortgangsrapportage Wonen ontvangt de raad jaarlijks rapportages over de voortgang van deze afspraken.

3. Uitvoeren van de starterslening

Woningzoekenden uit Haarlemmermeer die voor het eerst een woning kopen, kunnen onder voorwaarden gebruik maken van een starterslening. Het aantal leningen dat wij verstrekken, hangt af van het aantal aanvragen. Wij verwachten in 2025 tussen de 50 en 75 startersleningen te verstrekken.

4. Huisvesten statushouders en begeleiden opvang asielzoekers

In 2025 zetten we ons in om de wettelijke taakstelling voor het huisvesten van statushouders te behalen. Hierbij zorgen we voor passende huisvesting en een zo goed mogelijke spreiding in de gemeente. Het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) is verantwoordelijk voor de opvang van asielzoekers. Wij maken hierover afspraken met het COA.

Tabel 53 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel B: Door woonbeleid waarborgen van een toegankelijke en toekomstbestendige woningmarkt voor huidige en nieuwe inwoners van Haarlemmermeer.	Baten	4.313	4.564	3.907	3.578	3.658	4.630
	Lasten	6.528	6.408	6.390	5.962	6.114	11.450
	Saldo	-2.215	-1.844	-2.483	-2.384	-2.456	-6.820

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2025	2026	2027	2028
1. Planeetbaan 2	-376	-330	-	1.152
2. Regeling huisvesting aandachtsgroepen	-280	-	180	-180
Overig	-1	1	-100	0
Totaal Baten	-657	-330	80	972

Lasten

1. Exploitatie Planeetbaan 2	-	-	-	866
2. Kapitaallasten	-660	42	41	-6.381
3. Gewijzigde verdeling van personeelslasten	-	394	-	-
4. Regeling huisvesting aandachtsgroepen	280	-	-180	180
5. Woonruimteverdeling	144	-	-	-
6. Woonwagenbeleid	100	-	-	-
Overig	154	-8	-13	-1
Totaal Lasten	18	428	-152	-5.336

Baten

1. Planeetbaan 2 te Hoofddorp is verworven in het kader van gebiedsontwikkeling spoorzone Hoofddorp (2022.0002314). Dit perceel wordt ter zijner tijd herontwikkeld en wordt nu tijdelijk geëxploiteerd. Dit vindt de komende vijf jaar plaats door onder andere de huurovereenkomst met het Centraal orgaan opvang asielzoeker (COA). Het inkomstenbedrag loopt jaarlijks geleidelijk af in verband met een contractueel lagere afname van het COA.

In 2028 wordt het pand uit de exploitatie genomen, met als voornemen het dan in te brengen in een nog te openen grondexploitatie. Hierdoor worden de huurinkomsten met € 2,6 miljoen verlaagd en de interne verkoopopbrengst van € 3,8 miljoen geraamd.

2. In 2024 en in 2027 ontvangen wij incidenteel een bijdrage van het Rijk in het kader van de regeling huisvesting aandachtsgroepen.

Lasten

1. In 2028 wordt het pand Planeetbaan 2 uit de exploitatie genomen en naar verwachting ingebracht in een nog te openen grondexploitatie. Hierdoor vervallen de beheer- en exploitatielasten.
2. Als gevolg van wijzigingen in de investeringen is sprake van een mutatie op de kapitaallasten op dit beleidsdoel. De mutatie in 2025 betreft de kapitaallasten van het pand Diamantlaan 6 te Hoofddorp, dat is verworven in het kader van de Wet voorkeursrecht gemeenten. Tot dat het pand wordt ingebracht in een grondexploitatie, wordt het verhuurd en moet er op afgeschreven worden. In 2028 betreft de mutatie voornamelijk de afboeking van het pand Planeetbaan 2. Een deel van deze afboeking wordt gedekt door een bijdrage uit de Algemene dekkingsreserve. De resterende waarde wordt ingebracht in een nog te openen bouwgrondexploitatie. Hiervoor is een opbrengst geraamd.
3. Als gevolg van een gewijzigde verdeling van personeelslasten over de beleidsdoelen is sprake van een lagere doorbelasting in 2025 op dit beleidsdoel.
4. Zie voor een toelichting op de hogere lasten Regeling huisvesting aandachtsgroepen de toelichting bij de baten.
5. In 2024 zijn er incidenteel extra middelen beschikbaar vanwege de invoer van het nieuwe systeem voor woonruimteverdeling.
6. In 2024 zijn incidenteel extra middelen beschikbaar voor het opstellen van woonwagenbeleid.

Totaaloverzicht: Wat mag het kosten?

Tabel 54

Bedragen × € 1.000.		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Er kunnen afrondingsverschillen optreden.							
Wonen							
Voor zowel onze huidige inwoners als voor mensen die in Haarlemmermeer willen gaan wonen, zijn er voldoende woningen die aansluiten bij de woonbehoeften in verschillende levensfasen. De variëteit in woonmilieus sluit daar goed bij aan.	Baten	5.532	5.052	3.907	3.578	3.658	4.630
	Lasten	7.689	8.168	7.544	6.406	6.682	11.794
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-2.158	-3.116	-3.637	-2.828	-3.024	-7.164
Reservemutaties	Onttrekking	106	426	160	185	160	4.406
	Storting	48	1.498	1.138	830	751	269
Resultaat (Saldo+O-S)	Saldo	-2.099	-4.187	-4.616	-3.474	-3.615	-3.027

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Door woonbeleid en woningprogrammering randvoorwaarden scheppen, zodat er voldoende en gedifferentieerd aanbod is van woningen. De woningvoorraad sluit hiermee aan op de behoeften van verschillende doelgroepen.	Baten	1.219	488	-	-	-	-
	Lasten	1.162	1.760	1.154	444	568	344
	Saldo	57	-1.272	-1.154	-444	-568	-344
Beleidsdoel B: Door woonbeleid waarborgen van een toegankelijke en toekomstbestendige woningmarkt voor huidige en nieuwe inwoners van Haarlemmermeer.	Baten	4.313	4.564	3.907	3.578	3.658	4.630
	Lasten	6.528	6.408	6.390	5.962	6.114	11.450
	Saldo	-2.215	-1.844	-2.483	-2.384	-2.456	-6.820

Toelichting reserves

Tabel 55

(bedragen × € 1.000; min = nadeel)		2025	2026	2027	2028
Onttrekking					
Algemene dekkingsreserve		0	0	0	4.246
Wonen		160	185	160	160
Totaal Onttrekking		160	185	160	4.406
Storting					
Algemene dekkingsreserve		1.091	782	703	221
Wonen		48	48	48	48
Totaal Storting		1.138	830	751	269

Onttrekkingen

Algemene dekkingsreserve

Het voornemen is om het pand Planeetbaan 2 te Hoofddorp in 2028 in te brengen in een nog te openen grondexploitatie. De inbreng moet gebeuren tegen de marktwaarde. Het verschil tussen de boekwaarde en de marktwaarde wordt gedekt door een bijdrage uit de Algemene dekkingsreserve. Deze bijdrage is gelijk aan het jaarlijks exploitatieresultaat dat gedurende de exploitatieperiode van vijf jaar gestort wordt in deze reserve.

Stortingen

Algemene dekkingsreserve

Dit betreft de storting van het exploitatieresultaat van het pand Planeetbaan 2. Dit pand is verworven in het kader van gebiedsontwikkeling Spoorzone Hoofddorp (2022.0002314). Dit perceel wordt te zijner tijd herontwikkeld en nu tijdelijk geëxploiteerd. Het exploitatieresultaat wordt gebruikt om na de huurperiode van vijf jaar de boekwaarde van het pand af te waarden naar de marktwaarde.

Kwaliteit fysieke omgeving

Portefeuillehouder: Sedee-Schuitemaker, Steffens-van de Water, Van der Meij

lasten in €	92.474
% totale begroting	15,5%
baten in €	48.156
% totale begroting	8,0%

Maatschappelijk doel:

Een schone, duurzame, hele en veilige openbare ruimte.

(Bedragen x € 1.000)

	Begroting 2025 baten	% verschil baten t.o.v. begroting 2024	Begroting 2025 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting 2024
Beleidsdoel A: Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte.	1.848	0%	14.886	0%
01. Het duurzaam onderhouden van openbaar groen en bomen				
02. Het vergroenen van de leefomgeving en het versterken van de biodiversiteit				
03. Het vergroten van de betrokkenheid van de gebruikers van openbaar groen en bomen				
04. Het duurzaam beheren van de gemeentelijke begraafplaatsen				
Beleidsdoel B: Het sturen van afvalstromen naar maximaal hergebruik.	29.128	15%	23.756	15%
01. Het communiceren met inwoners over hergebruik van grondstoffen en afvalpreventie				
02. Het inzamelen van huishoudelijk restafval, grof huishoudelijk afval en gesorteerde grondstoffen				
03. Het bestrijden van zwerfafval				
Beleidsdoel C: Zorgen voor een adequaat beheer in de openbare ruimte van grondwater, hemelwater en afvalwater.	16.138	11%	12.306	4%
01. De aanleg en het onderhoud van drainage en de monitoring van grondwater ter verbetering van het grondwaterbeheer				
02. Het klimaatbestendig maken van de leefomgeving voor wat betreft water				
03. Het duurzaam beheren en onderhouden van afvalwaterstelsels en oppervlaktewater (kolken, riolering, gemalen en infiltratievoorzieningen)				
04. Het duurzaam beheren van de watergangen en waterbodembeheer				
Beleidsdoel D: Gemeentelijke wegen, straten en pleinen zijn goed begaanbaar, schoon en veilig.	987	-	33.193	4%
01. Het duurzaam beheren van wegen, straten en pleinen				
02. Het schoonhouden van straten en bestrijden van gladheid				
03. Het duurzaam beheren van de civieltechnische kunstwerken				
04. Het duurzaam beheren van de openbare verlichting				
05. Het duurzaam beheren van de Verkeersregelinstanties (VRI's)				
Beleidsdoel E: Haarlemmermeer biedt een gezond leefklimaat.	55	-	8.333	7%
01. Het duurzaam beheren van de bodem				
02. Het saneren van bodemverontreiniging				
03. Rekening houden met gezondheidsbescherming bij de inrichting van de fysieke ruimte				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A: [De Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV](#)

Beleidsdoel B: [Meerlanden Holding NV](#)

Beleidsdoel C: [De Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV](#)

Beleidsdoel D: [Meerlanden Holding NV](#), [De Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV](#)

Beleidsdoel E: [Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied](#)

Kwaliteit fysieke omgeving

Een schone, duurzame, hele en veilige openbare ruimte.

Onze ambitie voor de fysieke leefomgeving is een schone, duurzame, hele en veilige openbare ruimte. Dit betekent dat wij ernaar streven de kwaliteit van de fysieke leefomgeving op duurzame wijze in stand te houden binnen de kaders van de wettelijke bepalingen. Hierbij vergroenen wij de leefomgeving door het planten van meer bomen en het vervangen van verhardingen die niet meer in gebruik zijn door groen. Vergroening van de leefomgeving zorgt ook voor meer biodiversiteit en een klimaatadaptieve inrichting.

De manier waarop wij de fysieke leefomgeving onderhouden is opgenomen in het Beheerkwaliteitplan (BKP) ([2016.0069196](#)) en in het document Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) [10164415](#) waarin de resultaten van de actualisering van de beheerplannen voor de Fysieke Leefomgeving 2024–2028 zijn opgenomen. Wij zetten in op de voorbereiding van een gebiedsgerichte aanpak van onze vervangingen in de openbare ruimte, die tevens kansen biedt om deze klimaatbestendig te maken en maatregelen voor de energietransitie in te passen. Wij passen duurzaamheid en innovaties toe bij het onderhoudsproces, onder andere door het gebruik van duurzame materialen. Daarnaast streven wij ernaar grondstoffen zoveel mogelijk opnieuw te gebruiken.

Het gebruik van de openbare ruimte is niet los te zien van de maatschappelijke context. Samen met gebruikers van de fysieke leefomgeving zoeken wij naar creatieve en duurzame ideeën om

de leefomgeving te blijven verbeteren door deze partijen via participatie te betrekken bij werkzaamheden in de woon-, werk- en leefomgeving en in het groen zelfbeheer zoveel mogelijk te stimuleren. Zelfbeheer verhoogt de betrokkenheid van gebruikers bij de fysieke leefomgeving en kan de sociale samenhang bevorderen.

Bij de vaststelling van de Voorjaarsrapportage 2024 is het benodigde budget voor areaaluitbreiding, € 1.218.000, alleen voor 2024 en 2025 opgenomen. Op basis van de nieuwe areaalsystematiek 'Groeï van de gemeente' is in de begroting een stelpost opgenomen, die taakstellend is. De stelpost is gebaseerd op de groei van het aantal inwoners en woningen en niet op het daadwerkelijk toegevoegde areaal openbare ruimte. Areaaluitbreiding die niet gedekt kan worden uit de stelpost leidt tot een bezuiniging in het overige areaal. Zoals beschreven is in de beheerplannen voor de fysieke leefomgeving 2024 tot en met 2028 beheren wij op basisniveau (de ondergrens van wat nodig is om het areaal veilig te houden). Meer areaal onderhouden met hetzelfde budget betekent dat de kwaliteit van de fysieke leefomgeving in zijn geheel achteruitgaat. De areaalsystematiek wordt dit jaar geëvalueerd, daarin wordt deze problematiek meegenomen.

In de beheerplannen is tevens beschreven dat structureel extra onderhoudsbudget nodig is om de kapitaalgoederen ook in de toekomst veilig te kunnen houden. Dit is door de raad voor twee jaar

(2024 en 2025) toegekend, maar de structurele aanvraag (€ 610.000 vanaf 2026) wordt betrokken bij de ombuigingen. Als het extra budget niet beschikbaar komt, zal het onderhoudsniveau van de openbare ruimte naar

verwachting vanaf 2026 onder druk komen te staan, waardoor wij de veiligheid mogelijk niet meer kunnen waarborgen en niet meer kunnen voldoen aan wettelijke eisen.

Tabel 56

Kengetallen	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Bomen ¹	90.547 stuks	92.144 stuks	94.123 stuks	93.341 stuks	98.289 stuks ²
Groenvlakken (gazon, heesters, hagen, bos-plantsoen, enz.) ³	11,6 km ²	12,3 km ²	12,8 km ²	12,7 km ²	12,9 km ²
Riolering lengte vrijval riool ⁴	862,4 km	884,1 km	876 km	988 km	1.003,68 km
Riolering lengte mechanisch riool	181,6 km	185,9 km	193,0 km	196 km	200,91 km
Verharding (gesloten)	4,0 km ²	4,0 km ²	4,1 km ²	4,1 km ²	4,1 km ²
Verharding (open)	4,9 km ²	5,0 km ²	5,1 km ²	5,1 km ²	5,2 km ²
Kunstwerken (bruggen, tunnels, kademuur, enz.) ⁵	727 stuks	721 stuks	730 stuks	736 stuks	741 stuks
Openbare Verlichting (lichtpunten)	41.777 stuks	43.154 stuks	44.303 stuks	46.405 stuks	47.036 stuks
Kabelnet Openbare Verlichting	1.364 km	1.400 km	1.480 km	1.493 km	1.575 km
Meetverdeekasten Openbare Verlichting	451 stuks	460 stuks	468 stuks	478 stuks	496 stuks
Verkeersregelinstallaties	71 stuks	72 stuks	74 stuks	74 stuks	74 stuks
Speelplekken	701 stuks	713 stuks	736 stuks	743 stuks	735 stuks

¹ Bomen in beheer bij de gemeente, inclusief recreatiegebieden, begraafplaatsen, parkmanagement. Hieronder vallen niet: bomen in beheer bij particulieren (met uitzondering van particuliere monumentale en waardevolle bomen), bomen in beheer bij Rijkswaterstaat, de provincie Noord-Holland, het Recreatieschap Noord-Holland en het hoogheemraadschap van Rijnland.

² Het areaal fluctueert en de gegevens zijn een momentopname. Bomen worden soms gerooid in verband met veiligheid of in het kader van duurzaam boombeheer (zodat bomen iets verder uit elkaar geplant staan en meer onder- en bovengrondse ruimte hebben om beter te kunnen groeien). Het vermelde aantal bomen is de stand op 4 mei 2024. Het aantal bomen is gestegen door het planten van nieuwe bomen in bestaand gebied en uitbreidingsgebieden en het extra inventariseren van bomen in onder andere recreatiegebieden.

³ Groenvakken in beheer bij de gemeente, inclusief recreatiegebieden, begraafplaatsen, parkmanagement. Hieronder vallen niet: groenvakken in beheer bij particulieren, Rijkswaterstaat, de provincie Noord-Holland, het Recreatieschap Noord-Holland en het hoogheemraadschap van Rijnland.

⁴ Dit betreft het areaal exclusief drainage.

⁵ Het aantal kunstwerken is inclusief kunstwerken die wij in eigendom hebben, maar die wij door andere partijen laten beheren.

Verbonden partijen

De verbonden partijen voor het programma Kwaliteit Fysieke Omgeving zijn De Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV, Meerlanden Holding NV en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied.

De Waterwolf

De Waterwolf zorgt voor het heel en veilig houden van de openbare ruimte door het uitvoeren van diverse onderhoudswerkzaamheden. Dit omvat het groenonderhoud via beeldbestekken, maar ook het afhandelen van meldingen van gebruikers van de openbare ruimte. Via een integrale raamovereenkomst met De Waterwolf, waarin klein civieltechnisch onderhoud is opgenomen, zetten wij De Waterwolf gebiedsgericht in. Daarnaast verrichten zij het beheer en onderhoud van de gemeentelijke begraafplaatsen, worden de beweegbare bruggen door hen bediend en verzorgen zij de besturing van de pontverbinding tussen Rijsenhout en Aalsmeer.

Meerlanden

Meerlanden voert werkzaamheden uit op het gebied van Afval- en Grondstoffeninzameling en een schone en veilige openbare ruimte (vegen, onkruidbestrijding, ongediertebeheersing en zwerfafvalverwijdering).

De door Meerlanden uitgevoerde gladheidsbestrijding is mede gericht op het veilig kunnen gebruiken van de openbare ruimte. Bij de uitvoering van de werkzaamheden besteedt Meerlanden veel aandacht aan duurzaamheid. Meerlanden wil een bijdrage leveren aan een duurzaam afval- en grondstoffenbeheer door het gescheiden inzamelen van grondstoffen en het zo duurzaam mogelijk organiseren van de verwerking ervan, met maximaal hergebruik als doel. Meerlanden hanteert voor de aandeelhoudende gemeenten uniforme tarieven voor afvalverwijdering, straatreiniging en gladheidsbestrijding.

Begin 2025 is de samenvoeging van Meerlanden en De Waterwolf een feit. Het jaar 2025 zal gebruikt worden om de bedrijfsvoering bij zowel Meerlanden als de gemeente verder te ontwikkelen, waardoor de werkzaamheden in de openbare ruimte nog beter en slimmer worden georganiseerd.

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) voert de wettelijk verplichte taken ('basistaken') en een aantal aanvullende taken ('plustaken') op het gebied van het omgevingsrecht voor ons uit. Het gaat in het bijzonder om vergunningverlening, toezicht en

handhaving voor de werkvelden bouw, milieu en bodem. De (minimale) kwaliteit van de uitvoering van de taken is wettelijk vastgelegd. Dat is voor ons geregeld in de Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht Haarlemmermeer. Ieder jaar spreken wij met de OD NZKG af welke taken zij in dat jaar voor ons gaat uitvoeren. Die afspraken en de begroting van de kosten staan in het Uitvoeringsprogramma. Na afloop van het jaar legt de OD NZKG verantwoording aan ons af over de geleverde producten en diensten.

Relevant beleid

- Beheerkwaliteitplan 2009 (B&W 2009.0019558), geactualiseerd in 2017 ([2016.0069196](#)) en in 2022 ([2022.0002403](#))
- Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR) 2023 ([10258517](#))
- Actualisering Beheerplannen Fysieke Leefomgeving 2024 tot en met 2028 ([10164415](#)), inclusief document Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)
- Omgevingsvisie Haarlemmermeer 2040 ([2021.0003036](#))
- Visie Boombeleid 2015 ([2014.0056392](#))
- Beleid Monumentale en Waardevolle bomen ([2020.0002903](#))
- Kadernota Vervanging en Herplant 2015 ([2014.0056392](#))
- Kadernota Boomveiligheid en Zorgplicht 2015 ([2014.0056392](#))
- Kadernota Beheer en Overlast van bomen 2015 ([2015.0053367](#))
- Leidraad "Groene, gezonde leefomgeving, omgaan met ons groen in bebouwd gebied en toelichting groenstructuurkaarten" ([7735848](#))
- Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen Haarlemmermeer (2011.0035034) en eerste wijziging ([2016.0053740](#))
- Wijzigingsverordening "Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen Haarlemmermeer 2011 2e wijziging" ([2020.0002677](#))
- Verordening graf- en begraafrechten 2021 (lijkbezorgingsrechten) ([2020.0002299](#))
- Uitvoeringsregeling Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen 2016 ([2016.0053740](#))
- Afvalstoffenverordening gemeente Haarlemmermeer 2021 ([2021.0000178](#))
- Invoering opt-in systeem voor ongeadresseerd reclamedrukwerk (jasticker) ([2021.0002294](#))
- Gladheidsbestrijdingsplan 2022-2025 ([2022.0001021](#))
- Strategische Samenwerkingsagenda hoogheemraadschap van Rijnland en gemeente Haarlemmermeer 2020-2035 ([2021.0001877](#))
- Klimaatadaptatiebeleid Haarlemmermeer ([2022.0000040](#))
- Programma Riolering en Stedelijk Water (PRSW) 2024-2028 gemeente Haarlemmermeer ([8414039](#))
- Programmatische aanpak Energietransitie Haarlemmermeer ([2019.0037699](#))
- Aanpak 'Van afval- naar grondstofinzameling' ([2018.0030093](#))
- Aanpassing Aanpak 'Van afval- naar grondstofinzameling' ([2020.0000853](#))
- Wijziging Nota Bodembeheer gemeente Haarlemmermeer ([10178887](#))
- Beleidskader en beleidsregels bodem onder de Omgevingswet en voorbereidingsbesluiten omgevingsplan ([10207878](#))
- Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht Haarlemmermeer ([2016.0018300](#))
- Herijking aanpak van oneigenlijk gebruik van gemeentegrond ([7502314](#))
- Natuurvisie Haarlemmermeer 2040 ([2021.0000462](#))
- "Kom in Beweging!"- Speelruimte in de gemeente Haarlemmermeer ([2021.0000721](#))

Beleidsdoel A: Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte.

Wat willen wij bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Openbaar groen en bomen leveren een belangrijke bijdrage aan de kwaliteit van de woon-, werk- en leefomgeving en de beleving hiervan door gebruikers. Wij streven ernaar te voldoen aan de wettelijke zorgplicht voor bomen door het bestaande areaal veilig en vitaal te houden. Daarnaast willen wij de leefomgeving verder vergroenen en de biodiversiteit van het groen in de openbare ruimte versterken door een gevarieerd areaal. Groen is van belang voor een klimaatbestendige inrichting omdat beplanting

en bomen overtollig regenwater beter vasthouden en bomen schaduw geven bij hitte. Bomen zorgen bovendien voor een verbetering van de luchtkwaliteit. Omdat het klimaat opwarmt stijgt de temperatuur vooral in dichtbebouwde gebieden. We streven ernaar in ons Klimaatadaptiefbeleid Haarlemmermeer 40% schaduw langs langzaam verkeerroutes en verblijfsplekken waar mensen zich ophouden in de openbare ruimte te creëren door het planten van bomen. In totaal willen wij 8.000 extra bomen planten tijdens deze collegeperiode, waarvan de nadruk zal liggen op

locaties in grootschalig groen en in de recreatiegebieden. Maar ook in de leefomgeving planten wij extra bomen.

Met de gemeentelijke begraafplaatsen bieden wij onze inwoners plekken voor het herdenken van

dierbaren, maar ook ontmoetingsplaatsen, waar de natuur- en cultuurhistorische waarden van de begraafplaatsen kunnen worden beleefd. Wij streven naar goed onderhouden en goed toegankelijke begraafplaatsen.

Tabel 57

Omschrijving	Eenheid	Bron	Metingen				Streefwaarden prognose		
			2019	2022	2023	2025	2026	2027	2028
Kwaliteit (gemeentelijke) bomen	Voldoende	Veiligheidsinspectie bomen	85,2%	79,0%	79,59%	80,0%	80,0%	80,0%	80,0%
Kwaliteit (gemeentelijke) bomen	Matig	Veiligheidsinspectie bomen	12,5%	19,0%	12,95%	19,0%	17,0%	18,0%	18,0%
Kwaliteit (gemeentelijke) bomen	Slecht of zeer slecht	Veiligheidsinspectie bomen	2,3%	1,7%	1,72%	1,5%	2,0%	2,0%	2,0%
Kwaliteit (gemeentelijke) beplanting	Uitstekend tot goed	Kwaliteitsmeting NEN 2767	84,0%	29,0% ¹	-	-	87,0%	-	-
Kwaliteit (gemeentelijke) beplanting	Redelijk tot matig	Kwaliteitsmeting NEN 2767	11,0%	64,0%	-	-	11,0%	-	-
Kwaliteit (gemeentelijke) beplanting	Slecht tot zeer slecht	Kwaliteitsmeting NEN 2767	5,0%	8,0%	-	-	2,0%	-	-

¹ Beplanting wordt eens per vier jaar geïnspecteerd volgens de NEN 2767-systeem. Wij hebben in 2019 voor het eerst volgens deze nieuwe systematiek geïnspecteerd. In 2026 volgt een nieuwe inspectie.

Activiteiten

1. Het duurzaam onderhouden van openbaar groen en bomen
2. Het vergroenen van de leefomgeving en het versterken van de biodiversiteit
3. Het vergroten van de betrokkenheid van de gebruikers van openbaar groen en bomen
4. Het duurzaam beheren van de gemeentelijke begraafplaatsen

Toelichting

1. Het duurzaam onderhouden van openbaar groen en bomen

Wij houden het openbaar groen en bomen in goede conditie door de juiste onderhoudsmaatregelen toe te passen. Daarnaast beschermen we bomen, die veelal in beperkte (bijvoorbeeld stedelijke) ruimte staan en zorgen we zowel ondergronds als bovengronds voor goede groeiomstandigheden. We controleren de staat van de bomen door ze regelmatig te inspecteren. Vanuit onze wettelijke zorgplicht vervangen wij bomen die vanuit inspecties als onveilig worden aangemerkt. Wij willen het percentage slechte en zeer slechte bomen verminderen tot 1,5% in 2025 en het percentage slechte tot zeer slechte beplanting verminderen tot 2% in 2026. Het bomenbestand veroudert en dat betekent dat meer kosten

worden gemaakt voor het snoeionderhoud.

Daarnaast hebben wij vaker te maken met lange droge periodes die gevolgen hebben voor de kwaliteit van onze bomen en beplanting. Wij controleren nieuw geplante bomen regelmatig en indien nodig geven wij deze water om uitval van bomen te voorkomen. Ook treffen wij maatregelen om de bomen en de beplanting beter bestand te maken tegen de verandering van het klimaat, bijvoorbeeld door het tegengaan van verdichting van de bodem. In de [paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen](#) gaan wij nader in op het onderhoud en de vervanging van openbaar groen en bomen.

2. Het vergroenen van de leefomgeving en het versterken van de biodiversiteit

Wij vergroenen de leefomgeving verder door waar mogelijk verhardingen (tegels/straatstenen) te vervangen door groen. Meer groen zorgt ervoor dat de leefomgeving aantrekkelijker is, beter bestand is tegen het veranderende klimaat, omdat water beter kan wegzakken in de bodem, en meer biodiversiteit wordt. Hiervoor richten wij bijvoorbeeld bestaande parkeerplaatsen in met grasstenen (tegels met gaten waarin gras kan groeien). Waar mogelijk versmallen wij stoepen en straten, waardoor er groenstroken ontstaan. Tevens planten wij soorten die beter bestand zijn

tegen droogte en hitte. In wijken waar weinig bomen staan, planten wij extra bomen. Samen met inwoners, dorps- en wijkraden en ondernemers inventariseren wij de locaties die vergroend kunnen worden of waar extra bomen geplant kunnen worden.

Voor het versterken van de biodiversiteit passen wij ook natuurvriendelijk maaien toe. Dit betekent dat wij grassen op bepaalde locaties minder vaak of op verschillende tijdstippen maaien. Hierdoor krijgen we schrale- en kruidenrijke grassen. Ook onderzoeken wij op welke locaties wij binnen bestaand budget onderhoud met een klepelmaaier kunnen verminderen. Om het vergroenen en het versterken van de biodiversiteit een bredere basis te geven, werken wij samen met parkmanagementorganisaties, de Land- en Tuinbouworganisatie (LTO) Nederland en Greenbase en Rijkswaterstaat, de provincie Noord-Holland en het hoogheemraadschap van Rijnland.

3. Het vergroten van de betrokkenheid van de gebruikers van openbaar groen en bomen

Wij vergroten de betrokkenheid van inwoners door delen van de groene buitenruimte in zelfbeheer uit te geven en vormen van zelfbeheer door inwoners, zoals buurt- en geveltuinen en boomspiegels, te stimuleren. Ook betrekken wij inwoners bij het renoveren van het openbaar groen en bij het vergroenen van de bestaande openbare ruimte, zodat hun wensen zoveel mogelijk in de plannen kunnen worden opgenomen. Wij organiseren met NMCX, centrum

voor duurzaamheid, een boomfeestdag, waarbij de nadruk ligt op het educatieve karakter van het planten van bomen. Via parkmanagementorganisaties op negen bedrijventerreinen worden ook ondernemers betrokken bij het onderhoud van de openbare buitenruimte. Hierdoor hebben zij direct invloed op de staat en de kwaliteit van het terrein. Zij kunnen kiezen voor een hoger onderhoudsniveau door zelf hieraan bij te dragen. Ook worden ondernemers betrokken bij het beheer en onderhoud van rotondes. Inmiddels zijn 23 rotondes in onze gemeente geadopteerd door bedrijven, die deze inrichten naar eigen idee. De bedrijven onderhouden de rotondes en hebben hierop als tegenprestatie een (beperkte) reclameuiting.

4. Het duurzaam beheren van de gemeentelijke begraafplaatsen

Wij beheren de begraafplaatsen op niveau A (hoog) van het Beheerkwaliteitplan, om recht te doen aan deze bijzondere gedenkparken. Samen met rechthebbenden en vrijwilligers organiseren wij publieksactiviteiten op de begraafplaatsen en verstrekken wij informatie over de (cultuur)historie van de begraafplaatsen. In de [paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen](#) gaan wij nader in op het onderhoud en de vervanging van begraafplaatsen. In de [paragraaf Lokale heffingen](#) is een berekening van de kostendekkendheid van de gemeentelijke begraafplaatsen opgenomen.

Tabel 58 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel A: Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte.	Baten	1.539	1.847	1.848	1.848	1.848	1.848
	Lasten	14.873	14.877	14.886	14.339	14.330	14.298
	Saldo	-13.333	-13.030	-13.038	-12.491	-12.481	-12.449

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2025	2026	2027	2028
Baten				
Overig	1	-	-	-
Totaal Baten	1	-	-	-
Lasten				
1. Uitbreiding areaal openbare ruimte	-	325	-	-
2. Onderhoudsbudget bomen en beplanting	-	125	-	-
Overig	-8	97	9	32
Totaal Lasten	-8	547	9	32

Lasten

1. In 2023 is het te onderhouden areaal in de openbare ruimte toegenomen vanwege de uitvoering van diverse projecten, zoals Wickevoort, Groeneweg, Tudorpark, Westelijke ontsluiting en Dorpsplein Zwanenburg. Deze lasten kunnen niet worden gedekt uit de stelpost voor areaaluitbreiding. In afwachting van de evaluatie van de areaalsystematiek, is het deel voor 2024 en 2025 verwerkt.

2. Bij de actualisering van de Beheerplannen Fysieke Leefomgeving 2024 tot en met 2028 (raadsvoorstel 10164415) is door de raad besloten incidenteel (voor 2024 en 2025) extra onderhoudsbudget beschikbaar te stellen voor bomen en beplanting.

Beleidsdoel B: Het sturen van afvalstromen naar maximaal hergebruik

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Het landelijk doel is toe te werken naar een 'circulaire economie' in 2050, waarbij producten en grondstoffen zo lang mogelijk in roulatie blijven door het toepassen van de strategieën voor een circulaire economie:

- verminderen van consumptie en productie en het slimmer maken en gebruiken van producten (reduce);
- verlengen van de levensduur van producten en onderdelen (re-use);
- het nuttig toepassen van materialen, die anders gestort zouden worden (recycle).

Hierbij volgen we de ambitie van het landelijke programma Van Afval - naar Grondstofinzameling (VANG) om in 2025 toe te werken naar 75% recycling. Momenteel verkeren wij in een transitie van afval- naar grondstoffeninzameling. In plaats van grondstoffen te vernietigen door deze als

restafval te verbranden, zamelen wij grondstoffen in en zorgen wij ervoor dat deze opnieuw worden gebruikt. De milieudruk wordt hierdoor lager en hierdoor kunnen we langer toe met de beperkte voorraad fossiele grondstoffen. Om te komen tot kwalitatief nóg betere recycling richt het uitvoeringsprogramma VANG zich in de periode 2021 tot en met 2025 op twee belangrijke aspecten:

- het nog beter scheiden van restafval; tweederde van al het huishoudelijk restafval bestaat uit waardevol, recyclebaar materiaal. Te grote hoeveelheden hiervan belanden in de verbrandingsoven;
- het verbeteren van de kwaliteit van de deelstromen. Vervuiling en de aanwezigheid van zogenaamde stoorstoffen (afval dat niet bij het type afval hoort dat wordt ingezameld) zorgen ervoor dat de deelstromen die gescheiden worden ingezameld niet optimaal zijn.

Tabel 59

Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen				Streefwaarden /prognose			
				2020	2021	2022	2023	2025	2026	2027	2028
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/ inwoner	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	200 ¹	185	141	115	65	60	55	55
aantal meldingen illegale stort	stuks	Lokaal	Filemaker/MOB	2.399 ²	2.321	2.287	2.014	2.100	2.000	1.900	1.800

¹ De toename van de omvang van het huishoudelijk restafval werd in 2020 veroorzaakt door de coronacrisis.

² Door de toename van de hoeveelheid huishoudelijk afval als gevolg van de coronacrisis nam in 2020 ook het aantal meldingen illegale stort toe.

Activiteiten

1. Het communiceren met inwoners over hergebruik van grondstoffen en afvalpreventie
2. Het inzamelen van huishoudelijk restafval, grof huishoudelijk afval en gesorteerde grondstoffen
3. Het bestrijden van zwerfafval

Toelichting

1. Het communiceren met inwoners over hergebruik van grondstoffen en afvalpreventie
Wij informeren en instrueren inwoners over het sorteren van grondstoffen, het belang van

hergebruik en afvalpreventie in samenwerking met Meerlanden. Hiervoor gebruiken wij huis-aan-huis brieven, de afvalkalender en algemene communicatiemiddelen zoals internet en de krant. Een voorbeeld is de website [Een nieuwe manier van afval scheiden](#). Voor de omschakeling van afval- naar grondstofinzameling en de daarmee gepaard gaande wijziging van het inzamelsysteem communiceren wij uitgebreid met betrokken inwoners en worden grondstofcoaches ingezet.

2. *Het inzamelen van huishoudelijk restafval, grof huishoudelijk afval en gesorteerde grondstoffen*
 Wij zamelen alle huishoudelijke afvalstoffen in, waarop de Wet milieubeheer van toepassing is. Hierbij leggen wij de nadruk op een vermindering van de hoeveelheid restafval en een uitbreiding van de hoeveelheid ingezamelde, gesorteerde grondstoffen. De invoering van VANG in wijken met hoogbouw en in laagbouwwijken met rolemmerinzameling is in 2023 afgerond. Wij verwachten dat wij op grond van de invoering van VANG in deze wijken in 2025 een maximale hoeveelheid van 65 kg restafval per inwoner kunnen behalen. Wij evalueren de resultaten van VANG in deze wijken en de resultaten hiervan zullen de opmaat vormen voor het beleid om ook in de laagbouwwijken met verzamelcontainers meer grondstoffen in te zamelen en minder restafval tegen lagere kosten voor inwoners. Wij gaan extra aandacht besteden aan het voorkomen van bijplaatsingen en aan het bereiken van schone grondstofstromen. De planning is dat, afhankelijk van de vergunningverlening, in mei 2025 een tweede

milieustraat in de vorm een Circulair Ambachtscentrum in Nieuw-Vennep in gebruik wordt genomen. In de paragraaf [Lokale heffingen](#) is een berekening van de kostendekkendheid van de afvalinzameling opgenomen.

3. *Het bestrijden van zwerfafval*

Onze inzet voor het bestrijden van zwerfafval bestaat uit vegen en handmatig zwerfafval rapen. Tevens staan prullenbakken op strategische plekken, zoals in centrumgebieden, woongebieden, langs centrale infrastructuur en op bedrijventerreinen. Voor zwerfafval geldt vanaf 2024 de Uitgebreide Producentverantwoordelijkheid (UPV) Zwerfafval. Dit betekent dat producenten meebetalen aan het opruimen van zwerfafval en dat zij consumenten moeten aansporen plastic zwerfafval te voorkomen. Momenteel is nog onvoldoende duidelijk wat de regeling inhoudt en wat de consequenties zijn voor onze gemeente. Naar verwachting zal dit in de loop van 2024 duidelijk worden, waarna wij ons beleid hiervoor bepalen.

Tabel 60 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel B: Het sturen van afvalstromen naar maximaal hergebruik.	Baten	22.999	25.288	29.128	29.128	29.128	29.128
	Lasten	18.829	20.576	23.756	23.706	23.506	23.506
	Saldo	4.170	4.712	5.373	5.423	5.623	5.623

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2025	2026	2027	2028
1. Afvalstoffenheffing	3.840	-	-	-
Overig	1	-	-	-
Totaal Baten	3.841	-	-	-

Lasten

	2025	2026	2027	2028
1. Lachgascilinders in het restafval	-1.361	-	-	-
2. Indexatie Meerlanden	-1.120	-	-	-
3. Nieuwe milieustraat	-612	-	-	-
4. Voorziening afvalstoffenheffing	480	-	-	-
5. Motie Stop bijplaatsen en verrommeling	-250	50	200	-
6. Extra capaciteit handhaving	-113	-	-	-
7. Kwijtschelding afvalstoffenheffing	-97	-	-	-
Overig	-107	-	-	-
Totaal Lasten	-3.180	50	200	-

Baten

1. De opbrengst van de afvalstoffenheffing stijgt als gevolg van een verhoging van de tarieven met 12% om de kosten van afvalinzameling en -verwerking 100% kostendekkend te houden. Zie hiervoor de toelichting onder lasten.

Lasten

1. Als gevolg van het lachgasverbod per 2023 neemt het aantal lachgascilinders in de openbare ruimte en in het restafval fors toe. Het Afval Energie Bedrijf (AEB) Amsterdam dat ons restafval verwerkt, wil in verband met de veiligheid 100% garantie dat het restafval vrij is van lachgascilinders. Hiervoor moet het restafval voordat wij het aanbieden aan het AEB een bewerking ondergaan die extra kosten met zich meebrengt (€ 75,60 per ton, volgens de prognose betreft het 18.000 ton).
2. Op basis van contractuele afspraken wordt het contract van Meerlanden geïndexeerd met 5,95% in verband met loon- en prijsstijgingen.
3. In de begroting van 2024 is voor de exploitatie van een nieuwe milieustraat in Nieuw-Vennep rekening gehouden met de lasten voor een half jaar (€ 475.000). Vanaf 2025 worden de lasten jaarlijks geraamd op € 1.087.000.
4. De mutaties vanuit de Voorjaarsrapportage 2024 die gerelateerd zijn aan de afvalinzameling en -verwerking geven voor 2024 een voordeel dat wordt gestort in de Voorziening tariefsegalisatie afvalstoffenheffing.
5. Op 4 juli 2024 heeft de raad de motie 'Stop bijplaatsen en verrommeling' aangenomen en het college opgedragen om de voorlichting en communicatie over onwenselijk gedrag van mensen die (grof) afval bijplaatsen bij brengparkjes onverkort door te zetten en daarnaast bijplaatsingen en verrommeling van de openbare ruimte tegen te gaan door extra handhaving capaciteit te creëren in de vorm van werkervaringsplaatsen. Hiervoor wordt een samenwerking met het Werkgeversservicepunt (WSP) gestart voor een periode van twee jaar. Het hiervoor benodigde budget bedraagt € 250.000 per jaar. Voor 2024 wordt € 50.000 geraamd in de Najaarsrapportage 2024. In deze programmabegroting wordt voor 2025 € 250.000 en voor 2026 € 200.000 geraamd. Deze extra lasten worden niet meegenomen in de tarieven van de afvalstoffenheffing maar gedekt uit de algemene middelen.
6. Bij de Voorjaarsrapportage 2024 zijn er extra middelen beschikbaar gesteld voor handhaving op het gebied van afvalinzameling.
7. De raming kwijtschelding afvalstoffenheffing is bijgesteld op basis van ervaringscijfers die ontvangen zijn van Cocensus.

Beleidsdoel C: Zorgen voor een adequaat beheer in de openbare ruimte van grondwater, hemelwater en afvalwater.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Door een adequaat en duurzaam beheer van grond-, hemel- en afvalwater in de openbare ruimte beschermen wij de volksgezondheid, de leefomgeving en het milieu. Hiervoor streven wij naar een robuust, duurzaam en klimaatbestendig watersysteem, met een goede waterkwaliteit. Door onze ambities voor klimaatbestendigheid te verankeren in het Klimaatadaptatiebeleid Haarlemmermeer ([2022.0000040](#)) voldoen wij aan het landelijke Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. Het Rijk heeft als ambitie om Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust te hebben ingericht. Hieraan ten grondslag ligt de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie (2015) waarin Rijk, provincies,

gemeenten en waterschappen samen deze ambitie hebben vastgelegd. De gemeentelijk specifieke uitwerking van deze ambitie hebben wij geborgd in het Programma riolering en stedelijk water (PRSW). Hierin hebben wij tevens de uitgangspunten van het klimaatadaptatiebeleid geïntegreerd. Daarnaast streven wij naar een duurzaam, goed beheerbaar afvalwaterstelsel, waarbij wordt voorkomen dat verontreinigd afvalwater in de bodem of in het oppervlaktewater terecht komt. Door sloten, tochten en vaarten (watergangen) goed te onderhouden, houden wij de waterkwaliteit en waterkwantiteit op voldoende niveau. In de [paragraaf Lokale heffingen](#) is een berekening van de kostendekkendheid van de rioolheffing opgenomen.

Tabel 61

Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen					Streefwaarden/prognose			
				2019	2020	2021	2022	2023	2025	2026	2027	2028
Aantal meldingen van riooloverlast	Aantal	Lokaal	Meldingen Openbare Buitenruimte	1.607	1.617	1.844	1.454	1.975 ¹	<2.000	<2.000	<2.000	<2.000

¹ Door meer categorieën meldingen bij de meting te betrekken is het aantal meldingen riooloverlast hoger dan voorheen.

Activiteiten

1. De aanleg en het onderhoud van drainage en de monitoring van grondwater ter verbetering van het grondwaterbeheer
2. Het klimaatbestendig maken van de leefomgeving voor wat betreft water
3. Het duurzaam beheren en onderhouden van afvalwaterstelsels en oppervlaktewater (kolken, riolering, gemalen en infiltratievoorzieningen)
4. Het duurzaam beheren van de watergangen en waterbodembeheer

Toelichting

1. De aanleg en het onderhoud van drainage en de monitoring van grondwater ter verbetering van het grondwaterbeheer

Om nadelige gevolgen van de grondwaterstand en wateroverlast, veroorzaakt door hemelwater of een structureel te hoog grondwaterpeil, zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken zetten wij de voorbereiding voort van de aanleg van drainage in de wijk Welgelegen in Nieuw-Vennep. Tevens bereiden wij de aanleg van drainage voor in de Zichtweg in Nieuw-Vennep, waar de bodem gesaneerd wordt en de openbare ruimte opnieuw wordt ingericht. De informatie uit het gemeentebrede grondwatermeetnet, waarmee wij in stedelijk gebied de grondwaterstand monitoren, is beschikbaar voor alle inwoners en gebruikers in de gemeente (op te vragen via watersecretariaat@haarlemmermeer.nl).

Daarnaast onderzoeken wij het grondwatersysteem met als doel betere eisen te kunnen stellen aan het ontwerp van drainage- en infiltratievoorzieningen en het beheer hiervan te verbeteren. Dit zal tevens tot betere inzichten leiden die wij kunnen gebruiken om kaders voor de inrichting van gebieden op te stellen. Ook kunnen wij deze inzichten benutten voor het maken van een grondwatermodel dat wij gebruiken voor het maken van berekeningen, het doen van toetsen en het maken van toekomstscenario's.

2. Het klimaatbestendig maken van de leefomgeving voor wat betreft water

Wij willen de bestaande openbare ruimte gefaseerd klimaatbestendig inrichten (tegen wateroverlast, hitte en droogte) in een gebiedsgerichte aanpak, waarbij de hele

leefomgeving wordt verbeterd. Hiermee willen wij zoveel mogelijk voldoen aan de landelijke ambitie dat Nederland in 2050 klimaatbestendig is ingericht. Dit betekent zowel ondergrondse als bovengrondse aanpassingen van de openbare ruimte, waaronder de riolering. De oudste riolering wordt als eerste vervangen door een gescheiden stelsel. De nodige maatregelen op maaiveldniveau om de zwaardere buien op te kunnen vangen worden eveneens meegenomen in de gebiedsgerichte aanpak. Wij vervolgen de voorbereiding van deze aanpak in delen van Zwanenburg en Rijsenhout. Wij berekenen de benodigde capaciteit voor de situatie in de toekomst voor wat betreft riolering en hemelwatersystemen, het grondwatersysteem en het oppervlaktewater. Ook bij nieuwbouw richten wij het openbaar gebied zoveel mogelijk klimaatbestendig in. Wij stemmen onze maatregelen af met het hoogheemraadschap.

3. Het duurzaam beheren en onderhouden van afvalwaterstelsels en oppervlaktewater (kolken, riolering, gemalen en infiltratievoorzieningen)

Door de afvalwaterstelsels en het oppervlaktewater te beheren zorgen wij voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater dat vrijkomt binnen ons grondgebied. De basis hiervoor is het PRSW 2024-2028. De gebiedsgerichte aanpak voor klimaatadaptatie is hier een onderdeel van. Wij werken daarnaast in regionaal verband samen om de kwaliteit van de waterketen te verbeteren. In de [paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen](#) gaan wij nader in op het onderhoud en de vervanging van riolering.

4. Het duurzaam beheren van de watergangen en waterbodembeheer

Wij voeren het dagelijks onderhoud van de watergangen buiten de bebouwde kom uit op basis van de legger en de waterschapsverordening van het hoogheemraadschap van Rijnland. Wij combineren het onderhoud van gemeentelijke sloten en vaarten met onderhoud door het hoogheemraadschap van Rijnland om kosten te besparen. In de [paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen](#) gaan wij nader in op het onderhoud en de vervanging van beschoeiing, duikers en stuwen.

Tabel 62 Wat mag het kosten?

(Bedragen × € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel C: Zorgen voor een adequaat beheer in de openbare ruimte van grondwater, hemelwater en afvalwater.	Baten	10.786	14.581	16.138	16.831	16.778	16.537
	Lasten	7.935	11.847	12.306	13.008	12.972	12.755
	Saldo	2.851	2.734	3.832	3.823	3.806	3.782

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2025	2026	2027	2028
1. Rioolheffing	1.722	1.168	1.268	-
2. Voorziening tariefegalisatie rioolheffing	-165	-475	-1.320	-241
Overig	0	-	-1	-0
Totaal Baten	1.557	693	-53	-241

Lasten

	2025	2026	2027	2028
1. Kapitaallasten	-320	-581	-89	32
2. Uitbreiding fte's PRSW	-219	-121	-	-
Overig	80	0	126	185
Totaal Lasten	-459	-702	37	217

Baten

1. De opbrengst van de rioolheffing stijgt als gevolg van de verhoging van de tarieven met 13,8% conform de uitgangspunten van het PRSW. Tevens neemt het aantal woningen toe.
2. De mutatie op de voorziening tariefegalisatie rioolheffing wordt bepaald door het verschil te berekenen tussen de baten en de lasten. Waarbij bij de hoogte van de lasten rekening wordt gehouden met de compensabele BTW (BCF) en de toerekenbare kosten van overhead. Door het verschil tussen de baten en de lasten te muteren op de voorziening, wordt de rioleringstaak kostendekkend geraamd. Zie ook de toelichting in de paragraaf Lokale heffingen.

Lasten

1. Als gevolg van wijzigingen in de investeringen is sprake van een mutatie op de kapitaallasten op dit beleidsdoel. Deze investeringen zijn gerelateerd aan de investering met betrekking tot het Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) en het Programma riolering en stedelijk water (PRSW).
2. Bij de vaststelling van het PRSW 2024-2028 gemeente Haarlemmermeer (8414039) op 21 december 2023 heeft de raad besloten budget voor extra fte's toe te kennen om het programma te realiseren. Het aantal fte's groeit gefaseerd tot en met 2026.

Beleidsdoel D: Gemeentelijke wegen, straten en pleinen zijn goed begaanbaar, schoon en veilig.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Wij streven ernaar dat de gemeentelijke wegen, straten en pleinen goed begaanbaar, schoon en veilig zijn. Hieronder vallen ook civieltechnische kunstwerken, openbare verlichting en verkeersregelinstantaties (VRI's). Dit doen wij door het uitvoeren van onderhoud en het vervangen van onze kapitaalgoederen aan het einde van de levensduur. Binnen deze werkzaamheden hebben wij aandacht voor verduurzaming door het toepassen van duurzame materialen en het toepassen van innovatieve, energiebesparende

technieken en werkwijzen die leiden tot een terugdringing van CO₂-uitstoot. Voorbeelden hiervan zijn de opening van de Circulaire Materialen-Hub en het toepassen van meer gerecyclede grondstoffen in asfalt of bestratingsmaterialen. Ook passen wij levensduurverlengende technieken toe, waardoor onderhoudskosten worden bespaard. Een voorbeeld hiervan is het reviseren van lichtmasten. Wij willen de fysieke leefomgeving vergroenen en klimaatbestendiger maken. Dit doen wij door verhardingen die niet meer in gebruik zijn te vervangen door groen en door het gebruik van

tegels met uitsparingen waarin het water beter in de bodem kan stromen en waarin ruimte is voor gras.
Goed begaanbare wegen betekent ook het toepassen van gladheidbestrijding in de winter.

Hierbij zoeken wij naar een evenwicht tussen kwaliteit, veiligheid en kosten, waarbij het zoutgebruik en de belasting van het milieu door zout zoveel mogelijk worden beperkt.

Tabel 63

Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen ¹				Streefwaarden/ prognose	
				2018	2020	2022	2023	2026	2028
Kwaliteit van alle verhardingen, CROW normering	%voldoende/ matig ²	Lokaal	Gisib	77%	75%	84%	81%	>83%	>85%
Kwaliteit van gesloten verhardingen (asfaltwegen), CROW normering	%voldoende/matig	Lokaal	Gisib	91%	90%	90%	94%	>90%	>90%
Kwaliteit van open verhardingen (klinkerverharding, trottoirs,) CROW normering	%voldoende/matig	Lokaal	Gisib	66%	63%	80%	70%	>75%	>77%

¹ Metingen vinden tweejaarlijks plaats.

² Matig betekent dat de staat van het wegdek nog niet onvoldoende is, maar de verwachting is dat binnen drie tot vijf jaar onderhoud nodig is.

Tabel 64

Omschrijving	Eenheid	Bron	Metingen ¹		Streefwaarden/ prognose	
			2013	2018 ²	2024 ³	2029
Conditieniveau vaste kunstwerken ⁴	% Uitstekend	Conditiemeting NEN 2767-4	9%	56%	58%	60%
Conditieniveau vaste kunstwerken	% Goed	Conditiemeting NEN 2767-4	51%	28,4%	29%	30%
Conditieniveau vaste kunstwerken	% Redelijk	Conditiemeting NEN 2767-4	22%	14,6%	12%	9%
Conditieniveau vaste kunstwerken	% Matig	Conditiemeting NEN 2767-4	11%	0,8%	1%	1%
Conditieniveau vaste kunstwerken	% Slecht	Conditiemeting NEN 2767-4	7%	0,2%	0%	0%
Conditieniveau vaste kunstwerken	% Zeer slecht	Conditiemeting NEN 2767-4	0%	0%	0%	0%

¹ Kunstwerken werden in het verleden één keer per vijf jaar geïnspecteerd. Tussentijds controleerden wij de actuele onderhoudssituatie. In 2024 zijn wij gestart met een nieuwe inspectieronde, waarbij wij jaarlijks 20% van het areaal inspecteren, zodat na vijf jaar alle kunstwerken zijn geïnspecteerd en wij voldoen aan onze wettelijke verplichting. Door jaarlijks een deel van onze kunstwerken te inspecteren kunnen wij onze meerjarenplanning beter actueel houden.

² 90% van het areaal is geïnspecteerd.

³ Op het moment van opstellen van de Programmabegroting 2025-2028 waren de resultaten van de schouw uit 2024 nog niet bekend. Daarom zijn de streefwaarden voor 2024 hier nog als prognose opgenomen.

⁴ De twaalf beweegbare bruggen in beheer bij de gemeente Haarlemmermeer worden om de twee jaar geïnspecteerd op onderdeelniveau op basis van NEN 2767. Op basis van die inspectieresultaten wordt het onderhoud dan wel de vervanging van onderdelen ingepland. Daarnaast worden de bruggen elk kwartaal gemonitord op functionaliteit en veiligheid. Door dit inspectieregime is de kwaliteit van de beweegbare bruggen nooit slechter dan redelijk.

Tabel 65

Omschrijving	Eenheid	Bron	Metingen		Streefwaarden/prognose			
			2022	2023	2025	2026	2027	2028
Conventionele armaturen Openbare Verlichting vervangen door LED	% vervangen	LMS	75%	82%	100%	100%	100%	100%
Energiebesparing Openbare Verlichting	% ten opzichte van 2013	LMS	32%	38%	50%	50%	50%	50%
Kabelnet Openbare Verlichting Liander vervangen door eigen net	% vervangen	LMS	93%	94%	96%	97%	98%	99%
Kwaliteit Verkeersregelinstallaties	% goed	LMS	97,3%	93,2% ¹	100%	100%	100%	100%

¹ 93,2% goed betekent dat de resterende VRI's (vijf stuks) aan het einde van de levensduur zijn. Vanwege de veiligheid streven wij naar 100% goed en vervangen wij VRI's geheel of gedeeltelijk aan het einde van de levensduur.

Activiteiten

1. Het duurzaam beheren van wegen, straten en pleinen
2. Het schoonhouden van straten en bestrijden van gladheid
3. Het duurzaam beheren van de civieltechnische kunstwerken
4. Het duurzaam beheren van de openbare verlichting

5. Het duurzaam beheren van de Verkeersregelinstallaties (VRI's)

Toelichting

1. Het duurzaam beheren van wegen, straten en pleinen

Op basis van recente globale visuele wegininspecties is een lichte achteruitgang gebleken in de kwaliteit van het areaal. Momenteel voldoet 81% van ons areaal aan de

daaraan gestelde eisen. Met name de kwaliteit van de open verhardingen blijft achter. Hoewel de kwaliteit van gesloten verhardingen (asfalt) voor het merendeel nog voldoende is, is het gedeelte dat matig scoort groot. Dit betekent dat wij verwachten dat hier ook binnen vijf jaar groot onderhoud moet plaatsvinden. Voor 2025 willen wij ons vooral richten op het herstel van open verhardingen. Hierbij bekijken wij per wegvak wat nodig is om het wegvak veilig te houden totdat het wordt hersteld binnen de gebiedsgerichte aanpak.

2. Het schoonhouden van straten en bestrijden van gladheid

Wij houden de straten en wegen schoon op het afgesproken beeldkwaliteitsniveau. Dit betekent dat het resultaat van de straatreiniging aan een vooraf bepaald beeld moet voldoen, zoals is opgenomen in het Beheerkwaliteitplan (BKP). Bij het bestrijden van gladheid maken wij gebruik van duurzame en kostenbesparende methoden.

3. Het duurzaam beheren van de civieltechnische kunstwerken

Door regelmatige inspecties uit te voeren kunnen wij de conditie van ons hele areaal vaststellen. Op basis van de conditiescores bepalen we welke civieltechnische kunstwerken prioriteit hebben in de aanpak en gebruiken wij de beschikbare middelen om de kunstwerken op een duurzame manier te onderhouden en te verbeteren. Op deze manier passen wij op basis van de inspecties onze meerjarenplanning aan. Waar mogelijk maken we voor het onderhoud gebruik van milieuvriendelijke materialen en vernieuwende technologieën. In de [paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen](#) gaan wij nader in op het onderhoud en de vernieuwing van de civieltechnische kunstwerken.

4. Het duurzaam beheren van de openbare verlichting

Om energie te besparen zijn ruim 41.000 van de ruim 47.000 lichtpunten van de openbare verlichting (OVL) op dit moment voorzien van nieuwe lichtbronnen met dimbare ledverlichting. Naar verwachting is de vervanging van conventioneel naar led in 2026 grotendeels gereed. Hiermee voldoen wij al in dat jaar aan de doelstelling van het landelijke Energieakkoord (50% energiebesparing ten opzichte van 2013) in

plaats van in 2030. Daarnaast voldoen we aan de motie van de Tweede Kamer, waardoor alle gemeentes in 2028 voorzien moeten zijn van 100% ledverlichting. Het kabelnet van de OVL vervangen wij aan het einde van de levensduur door eigen OVL-net om storingen beter te kunnen verhelpen. We gaan het aantal slimme OVL-meetverdeelkasten verder uitbreiden, waarbij we schakelen op lichtcellen en waarmee defecten aan de ondergrondse OVL-kabel automatisch worden gemeld. Hierdoor kunnen we meer energie besparen. Als proef gaan we bestaande lichtmasten van 40 jaar oud hergebruiken/reviseren, zodat de lichtmasten daarna weer een levensduur van 50 jaar hebben. In de praktijk blijven de masten dan 90 jaar staan in plaats van 50 jaar. Als de proef slaagt, dan gaan we het reviseren van lichtmasten in de grote gebiedsgerichte projecten ook toepassen. Als proef gaan we een aantal locaties voorzien van bewegingssensoren, zodat het licht alleen volledig brandt als dit noodzakelijk is. In de [paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen](#) gaan wij nader in op het onderhoud en de vernieuwing van de OVL.

5. Het duurzaam beheren van de Verkeersregelinstallaties (VRI's)

Om de doorstroming van het verkeer te verbeteren en de uitstoot van CO₂ te beperken breiden wij de toepassing van innovatieve technieken, zoals wachttijdvoorspellers en thermische camera's voor het langzaam verkeer en aftellers voor het autoverkeer verder uit. Begin 2024 zijn we begonnen met de proef met de zogenaamde Schwung-app. Deze app zorgt ervoor dat een fietser die de app gebruikt bij de nadering van een kruispunt een grotere kans heeft op groen licht, waardoor de fietser niet hoeft te stoppen. Daarnaast werken wij samen met de provincie Noord-Holland en de omliggende gemeenten mee aan het landelijke programma 'Slimme en Duurzame Mobiliteit'. Binnen dit programma worden intelligente VRI's (IVRI's) toegepast, die voertuigen herkennen en inspelen op de actuele verkeersdrukke. Om ons areaal VRI's verkeersveilig te houden onderhouden wij de VRI's en vervangen wij deze aan het einde van de levensduur. Tevens monitoren wij of onze VRI's nog voldoende zijn afgestemd op de actuele verkeersstromen. In de [paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen](#) gaan wij nader in op het onderhoud en de vernieuwing van de VRI's.

Tabel 66 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel D: Gemeentelijke wegen, straten en pleinen zijn goed begaanbaar, schoon en veilig.	Baten	1.365	987	987	954	954	954
	Lasten	30.785	31.991	33.193	34.266	35.294	36.582
	Saldo	-29.420	-31.004	-32.207	-33.312	-34.341	-35.628

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

	2025	2026	2027	2028
Baten				
Overig	-	-33	-	-
Totaal Baten	-	-33	-	-
Lasten				
1. Kapitaallasten	-1.295	-2.395	-1.029	-1.287
2. Areaaluitbreiding straatreiniging en zwerfafval	-	413	-	-
3. Areaaluitbreiding fysieke leefomgeving	-	392	-	-
4. Beheerplannen fysieke leefomgeving	-341	443	-	-
5. Vorstschade	275	-	-	-
Overig	159	75	0	-1
Totaal Lasten	-1.202	-1.073	-1.029	-1.288

Lasten

- Als gevolg van wijzigingen in de investeringen is sprake van een mutatie op de kapitaallasten op dit beleidsdoel. Het betreft hier nieuwe en in uitvoering zijnde investeringen zoals de Vernieuwing openbare ruimte (VOR) diverse jaarschijven, de wijkvernieuwing Welgelegen in Nieuw-Vennep en het doortrekken van de S106 Badhoevedorp.
- Vanwege areaaluitbreiding is vanaf 2024 voor straatreiniging structureel € 248.000 nodig en voor zwerfafval structureel € 165.000. Deze lasten kunnen niet worden gedekt uit de areaalsystematiek. In afwachting van de evaluatie van de areaalsystematiek, is het deel voor 2024 en 2025 verwerkt.
- In 2023 is het te onderhouden areaal in de openbare ruimte toegenomen vanwege de uitvoering van diverse projecten, zoals Tudorpark en Schiphol Logistics Park (SLP) Oost, Quatrebras en Ringdijkprojecten. De hogere lasten worden deels gedekt vanuit de stelpost voor areaalsystematiek voor de groei van de gemeente. Het gedeelte dat niet uit deze stelpost gedekt kan worden is, in afwachting van de evaluatie van de areaalsystematiek, voor 2024 en 2025 verwerkt.
- Bij de actualisering van de Beheerplannen Fysieke Leefomgeving 2024 tot en met 2028 (raadsvoorstel 10164415) is door de raad besloten incidenteel extra onderhoudsbudget beschikbaar te stellen voor verhardingen en voor kunstwerken. Bij de vaststelling van de Voorjaarsrapportage 2024 door de raad is bij amendement besloten dat ook het voor 2025 benodigde extra onderhoudsbudget wordt verwerkt in de begroting.
- De kosten voor vorstschade aan verhardingen bedroegen in 2024 € 275.000. Binnen het onderhoudsbudget voor verhardingen is geen ruimte om dit bedrag te dekken.

Beleidsdoel E: Haarlemmermeer biedt een gezond leefklimaat.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

Wij streven naar een gezond leefklimaat voor onze inwoners door de bescherming van de leefomgeving te waarborgen. Dit betekent dat wij ernaar streven dat de lucht, de bodem, het oppervlaktewater en het grondwater zo schoon mogelijk zijn. Milieubeheer, bodembescherming en bodembeheer dragen hieraan bij. Wij willen de kwaliteit van de bodem behouden en deze waar mogelijk verbeteren. Daarnaast zorgen we dat er zo beperkt mogelijke hinder is van geluid, licht, geur of magneetvelden.

Activiteiten

- Het duurzaam beheren van de bodem
- Het saneren van bodemverontreiniging

- Rekening houden met gezondheidsbescherming bij de inrichting van de fysieke ruimte

Toelichting

1. *Het duurzaam beheren van de bodem*
Door (maatwerk)regels in het Omgevingsplan zorgen wij dat graven in de bodem verantwoord gebeurt en dat de bodemkwaliteit de gezondheid van de inwoners voldoende beschermt. In ons beleid hebben wij verantwoord hergebruik van grond en bagger binnen onze gemeente mogelijk gemaakt. Bij gemeentelijke projecten werken we indien mogelijk met een gesloten grondbalans, zodat geen grond hoeft te worden afgevoerd. Als wij wel grond moeten afvoeren dan hergebruiken wij deze in projecten in onze gemeente waar grond nodig is zoals in PARK21.

2. Het saneren van bodemverontreiniging

Met ons beleid zorgen wij ervoor dat de kwaliteit van de bodem bij nieuwbouw geschikt is voor een gezond gebruik van de bodem. Wij voeren bodemsaneringen uit op gemeentegrond wanneer dit vanuit maatschappelijk oogpunt wenselijk is, zoals bij asbestverontreinigingen. Door monitoring van het grondwater controleren wij of de verontreiniging in de IJtochtkade in Zwanenburg voldoende is gesaneerd.

3. Rekening houden met gezondheidsbescherming bij de inrichting van de fysieke ruimte

Bij gezondheidsbescherming richten we ons met name op geluid, lucht(kwaliteit), bodem(kwaliteit), water(kwaliteit) en hittestress, omdat hier de grootste opgaven liggen. Bij ruimtelijke ontwikkelingen hechten wij een groot belang aan deze aspecten en houden wij hier rekening mee.

Op 1 november 2023 hebben wij ons aangesloten bij het Schone Lucht Akkoord ([728940](#)), dat tot doel heeft de gezondheidsschade door luchtvervuiling in 2030 met 50% te verminderen. Hierbij zijn de advieswaarden van de World Health Organization (WHO) het uitgangspunt, in plaats van de wettelijke luchtkwaliteitsnormen van de Europese Unie. Vóór 2030 zal onze gemeente diverse maatregelen nemen op het gebied van (weg)verkeer, industrie, landbouw, scheepvaart en huishoudens, die worden vastgelegd in een Decentraal Uitvoeringsplan. Dit plan volgt de voortgang van de maatregelen en wordt later in het jaar ingediend bij het Rijk. De uitvoering van het Schone Lucht Akkoord streeft naar een aanzienlijke gezondheidswinst van vier levensmaanden en een daling van 4.000 tot 5.000 sterfgevallen per jaar in Nederland.

Tabel 67 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel E: Haarlemmermeer biedt een gezond leefklimaat.	Baten	68	55	55	55	55	55
	Lasten	6.720	7.770	8.333	8.217	8.129	8.093
	Saldo	-6.652	-7.716	-8.278	-8.162	-8.075	-8.039

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

	2025	2026	2027	2028
Baten				
Overig	-	-	-	-
Totaal Baten	-	-	-	-
Lasten				
1. Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	-599	116	88	36
Overig	37	-	-1	-
Totaal Lasten	-562	116	88	36

Lasten

1. Op basis van de meerjarenbegroting 2025–2028 van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) is ten opzichte van 2024 een stijging voorzien. Deze stijging wordt grotendeels veroorzaakt door loon- en prijscompensatie.

In de jaren 2026–2028 is de raming aangepast op basis van de meerjarenbegroting van de OD NZKG.

Totaaloverzicht: Wat mag het kosten?

Tabel 68

Bedragen x € 1.000.

Er kunnen afrondingsverschillen optreden.

Kwaliteit fysieke omgeving

		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Een schone, duurzame, hele en veilige openbare ruimte.	Baten	36.757	42.757	48.156	48.816	48.762	48.521
	Lasten	79.141	87.062	92.474	93.535	94.230	95.233
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-42.384	-44.305	-44.318	-44.719	-45.468	-46.712
Reservemutaties	Onttrekking	546	444	449	264	137	135
	Storting	-	99	-	-	-	-
Resultaat (Saldo+O-S)	Saldo	-41.838	-43.960	-43.869	-44.455	-45.332	-46.577

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte.	Baten	1.539	1.847	1.848	1.848	1.848	1.848
	Lasten	14.873	14.877	14.886	14.339	14.330	14.298
	Saldo	-13.333	-13.030	-13.038	-12.491	-12.481	-12.449
Beleidsdoel B: Het sturen van afvalstromen naar maximaal hergebruik.	Baten	22.999	25.288	29.128	29.128	29.128	29.128
	Lasten	18.829	20.576	23.756	23.706	23.506	23.506
	Saldo	4.170	4.712	5.373	5.423	5.623	5.623
Beleidsdoel C: Zorgen voor een adequaat beheer in de openbare ruimte van grondwater, hemelwater en afvalwater.	Baten	10.786	14.581	16.138	16.831	16.778	16.537
	Lasten	7.935	11.847	12.306	13.008	12.972	12.755
	Saldo	2.851	2.734	3.832	3.823	3.806	3.782
Beleidsdoel D: Gemeentelijke wegen, straten en pleinen zijn goed begaanbaar, schoon en veilig.	Baten	1.365	987	987	954	954	954
	Lasten	30.785	31.991	33.193	34.266	35.294	36.582
	Saldo	-29.420	-31.004	-32.207	-33.312	-34.341	-35.628
Beleidsdoel E: Haarlemmermeer biedt een gezond leefklimaat.	Baten	68	55	55	55	55	55
	Lasten	6.720	7.770	8.333	8.217	8.129	8.093
	Saldo	-6.652	-7.716	-8.278	-8.162	-8.075	-8.039

Toelichting reserves

Tabel 69

(bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Onttrekking

	2025	2026	2027	2028
Calatravabrudden	312	128	0	0
Dekking afschrijvingslasten	5	5	5	5
Leidraad inrichting openbare ruimte (LIOR)	132	132	132	130
Totaal Onttrekking	449	264	137	135

Onttrekkingen

Calatravabrudden

De onderhoudskosten voor het herstel van de coating van de Calatravabrudden worden jaarlijks onttrokken aan deze reserve. Na de onttrekking in 2026 is de reserve uitgeput en wordt deze opgeheven. De onderhoudskosten worden vanaf 2027 volledig gedekt uit de algemene middelen.

Leidraad Inrichting Openbare Ruimte

Voor het onderhoud van de openbare ruimte van de wijk Floriande is een afkoopsom ontvangen. Deze afkoopsom valt jaarlijks deels vrij ter gedeeltelijke dekking van de onderhoudskosten van deze wijk.

Economische zaken

Portefeuillehouder: Ruigrok

lasten in €	14.991
% totale begroting	2,5%
baten in €	17.083
% totale begroting	2,8%

Maatschappelijk doel:

De gemeente Haarlemmermeer streeft naar een toekomstbestendige economische groei op zowel lokaal als regionaal niveau met inachtneming van de kwaliteit van de leefomgeving.

(Bedragen x € 1.000)

	Begroting 2025 baten	% verschil baten t.o.v. begroting 2024	Begroting 2025 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting 2024
Beleidsdoel A: Haarlemmermeer is een aantrekkelijke, toekomstbestendige en veilige vestigingsplaats voor kleine en (middel)grote ondernemingen.	17.083	116%	13.055	66%
01. Het ondersteunen, faciliteren en stimuleren van het startend ondernemerschap en MKB om zich krachtig te ontwikkelen en te innoveren				
02. Het uitwerken van een nieuwe economische koers				
03. Verbeteren kwaliteit werklocaties en de aansluiting van het aanbod op de veranderde vraag				
04. Het ondersteunen en faciliteren van ontwikkelingen in het aanbod commerciële voorzieningen				
05. Economische research en gegevensbeheer				
Beleidsdoel B: Het versterken van onze strategische positie door samenwerking in de regio, met een focus op de logistiek, kennisintensieve en (inter)nationale dienstensectoren en op de maatschappelijke inpassing van de luchtvaart.	-	-	1.937	-23%
01. Het sturen op een kwalitatief sterke (regionale) hotelmarkt				
02. Transitie naar een circulaire economie				
03. Regionale samenwerking Metropoolregio Amsterdam (MRA)				
04. Marketing en acquisitie				
05. Balans tussen gezonde leefomgeving en duurzame economie				

Verbonden partijen

Beleidsdoel A: -

Beleidsdoel B: Schiphol Area Development Company ([SADC](#)), [InWest Regio BV](#)

Economische zaken

De gemeente Haarlemmermeer streeft naar een toekomstbestendige economische ontwikkeling op zowel lokaal als regionaal niveau met inachtneming van de kwaliteit van de leefomgeving.

De economie van Haarlemmermeer is met 15.000 bedrijven, 150.000 banen en een toegevoegde waarde van bijna € 16 miljard een stabiele factor in de top 5 van Nederland. De maatschappij vraagt om een actualisering van de richting, door meer naar duurzaamheid en kwaliteit te kijken. Ook wordt Haarlemmermeer geconfronteerd met een nieuwe en complexe situatie. Waar voorheen genoeg ruimte was om aan allerlei opgaven en ontwikkelingen ruimte te bieden, is dit door de sterke groei in de afgelopen jaren en de veelheid aan opgaven die tegelijkertijd spelen (en om ruimte vragen) niet meer mogelijk.

Het heden en de toekomst vragen daarom (ook) vanuit economisch perspectief selectiever om te gaan met ruimteclaims en keuzes te maken. Tenslotte heeft de coronacrisis het belang van de kwaliteit van werklocaties versneld veranderd. Door het vele thuiswerken zijn bedrijven en werknemers anders naar hun locatie en gebouw gaan kijken. Zaken als de bereikbaarheid en het voorzieningenniveau (commercieel en groen) zijn belangrijker geworden. Ook zijn zaken als de duurzaamheid en de circulariteit van het gebouw en de leefbaarheid en de diversiteit van de omgeving van toenemend belang. Het ontmoeten en de beleving op de locatie, een groene omgeving en een duurzaam gebouw, worden belangrijker dan enkel het gebouw als werkplek.

Tabel 70

Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen				Streefwaarden/ prognose	
				2020	2021	2022	2023	2024	2025
Functiemenging	%	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	71,3	70,5	70,8	71,6	70,0	70,0 ¹
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	174,1	179,0	194,3	204,5	n.v.t.	n.v.t.

¹ De streefwaarde is 70%, omdat de groei van banen en woningen de komende jaren ongeveer gelijke tred zal houden. Het aantal banen zal weer stijgen, maar niet meer dan het aantal woningen, omdat er veel woningbouw is gepland tot 2030/2040.

Verbonden partijen

Schiphol Area Development Company (SADC)

Om onze maatschappelijke doelen en beleidsdoel(en) te bereiken werken we samen met SADC aan gebiedsontwikkeling, (inter)nationale marketing en promotie en het verbinden van publieke en private partijen.

InWest Regio BV

De Metropoolregio Amsterdam (MRA) staat vanuit de omvangrijke transitieopgaven op het gebied van energie en circulaire economie voor grote economische uitdagingen. Dit vraagt om een aanpak waarmee de economie gestimuleerd wordt om enerzijds werkgelegenheid te behouden en anderzijds nieuwe duurzame werkgelegenheid en producten te creëren. De regionale ontwikkelingsmaatschappij (ROM) InWest levert een belangrijke financiële bijdrage aan de overgang van de 'oude, lineaire' naar een 'nieuwe duurzame/circulaire' economie. Een groot aantal MRA-gemeenten neemt deel aan ROM InWest en geeft hiermee naast transitie naar een duurzame/circulaire economie een belangrijke impuls aan een innovatief en sterk ondernemersklimaat in Noord-Holland.

Voor financiële informatie en eventuele risico's over de verbonden partij, zie de paragraaf [Verbonden Partijen](#).

Relevant beleid

- Beleidskader 'De agrarische sector in perspectief' ([2013.0015671](#))
- Kadernota herstructurering werklocaties Haarlemmermeer ([2009.0023450](#))
- Verordening winkeltijden Haarlemmermeer 2018 ([2018.0015139](#))
- Winkeltijdenverordening Haarlemmerliede en Spaarnwoude ([2018.0016640](#))
- Flexibilisering bestemmingen bedrijventerreinen ([2014.0009011](#))
- Ontwikkelingsstrategie Ruimtelijk Economische Visie Schipholregio (REVS) ([2012.0034204](#))
- Regionale Hotelstrategie 2016-2022 ([2013.0073991](#))
- Sociaal Ondernemen in Haarlemmermeer ([2017.0013476](#))
- Beleid voor commerciële voorzieningen Haarlemmermeer; regels en ruimte ([2019.0057889](#))
- Verblijfsaccomodatiebeleid gemeente Haarlemmermeer 2021 -2025 ([2020.00026640](#))
- Tijdelijke regels over terrassen Haarlemmermeer 2021, eerste herziening ([2021.0000680](#))
- Actualisatie koers herstructurering werklocaties ([10475335](#))
- Economische koers Haarlemmermeer 2024 'van grijs groeien naar groen ontwikkelen' ([10973869](#) op het moment van collegebehandeling programmabegroting nog door de raad vast te stellen)

Beleidsdoel A: Haarlemmermeer is een aantrekkelijke, toekomstbestendige en veilige vestigingsplaats voor kleine en (middel)grote ondernemingen.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

De huidige en toekomstige economische dynamiek in de gemeente en metropoolregio levert nieuwe en andersoortige kansen en uitdagingen op dan voorheen. Hierbij valt te denken aan datagedreven economie, de robotisering, de vergrijzing en de klimaatverandering. Het gemeentelijk beleid moet flexibel zijn om goed aan te sluiten op de ontwikkeling van de wensen van zowel ondernemers als hun klanten. We richten ons zowel op het toekomstbestendig ontwikkelen van nieuwe werklocaties als op het herstructureren, transformeren en verduurzamen van bestaande locaties. Nog meer dan in het verleden worden de functies werken, wonen en de gewenste voorzieningen in samenhang ontwikkeld met als doel een goede werk- en verblijfsomgeving te bieden. We zetten in op de transitie naar een circulaire samenleving. Om onze welvaart en welzijn op het gewenste peil te houden zullen we anders moeten omgaan met de middelen die onze welvaart tot stand brengen. Aan de

verschillende vraagstukken wordt samengewerkt met betrokken partijen.

Activiteiten

1. Het ondersteunen, faciliteren en stimuleren van het startend ondernemerschap en MKB om zich krachtig te ontwikkelen en te innoveren
2. Het uitwerken van een nieuwe economische koers
3. Verbeteren kwaliteit werklocaties en de aansluiting van het aanbod op de veranderde vraag
4. Het ondersteunen en faciliteren van ontwikkelingen in het aanbod commerciële voorzieningen
5. Economische research en gegevensbeheer

Toelichting

1. Het ondersteunen, faciliteren en stimuleren van het startend ondernemerschap en MKB om zich krachtig te ontwikkelen en te innoveren
De lokale midden- en kleinbedrijf (MKB) ondernemers laten al jaren zien dat zij een belangrijke bijdrage leveren aan de economie in

de Haarlemmermeer. Het komend jaar zal de gemeente doorgaan met de uitvoering van de mkb-agenda en verbeteringen doorvoeren waar mogelijk. Ook startups en groeiende ondernemers blijven wij faciliteren en ondersteunen met het ZAAI-traject. Het ZAAI-traject staat voor ontwikkeling, groei en verbinding. Er zijn twintig deelnemers geselecteerd om het traject te doorlopen.

2. Het uitwerken van een nieuwe economische koers

Het is de missie van de gemeente, om de economie binnen haar gemeentegrenzen zo te ontwikkelen, dat deze ook kwalitatief structureel tot de top 5 in Nederland wordt gerekend. Deze economische koers is in een aantal opzichten een trendbreuk. We willen de rijke economie binnen de gemeente verder ontwikkelen langs een aantal lijnen, die anders zijn dan de volumegroei die (alleen) gerelateerd leek aan de luchthaven en die typerend was voor de economie en groei in de afgelopen decennia. Deze trendbreuk vatten we samen in drie pijlers onder de strategie: diversificatie, selectiviteit en kwaliteit. Er is geen hiërarchie tussen deze drie, ze zijn onderling aanvullend en parallel van toepassing. In het uitvoeringsprogramma laten we zien hoe we dit in de praktijk gaan brengen. Bij de vaststelling van de Voorjaarsrapportage 2024 is incidenteel budget toegekend om dit uitvoeringsprogramma uit te voeren. Een aantal prioriteiten daaruit is verbetering van het ondernemersplein, lokale maatschappelijke initiatieven (CSR) en het betrekken van nieuwe ondernemers.

3. Verbeteren kwaliteit werklocaties en de aansluiting van het aanbod op de veranderde vraag

In lijn met onze nieuwe Economische Koers zetten we met de Koers Werklocatiemarkt in op diversificatie, selectiviteit en kwaliteit. We streven kwalitatief hoge (bestaande en te ontwikkelen) werklocaties na die duurzaam, groen, bereikbaar en leefbaar zijn en die een bijdrage leveren aan en onderdeel zijn van hun omgeving. Daarnaast zijn we selectief. De ruimte in onze gemeente is schaars en de opgaven onverminderd groot. We gebruiken de schaarste daarom om een extra impuls aan de kwaliteit van onze locaties te geven. Dit houdt in dat we het doen met de ruimte die we hebben, ons inzetten op het verdichten van bestaande en te ontwikkelen locaties en op meervoudig ruimtegebruik. Ten slotte zetten we de inzet op een meer diverse economie voort door ons te focussen op vijf sectoren die minder/niet afhankelijk zijn van de luchthaven: ICT en tech, life sciences & health, grondstoffen en energie, specialistische zakelijke dienstverlening en groothandel en consumer

goods. Om op de realisatie van de koers in de praktijk te sturen, werken we aan een ruimtelijk economische uitwerking van de koers (hierna uitwerking). Deze uitwerking moet ons intern in gebiedsontwikkelingsprojecten en extern inzicht geven waar we als gemeente voor de verschillende typen werklocaties op inzetten. In de uitwerking wordt daarom concreet aangegeven wat we verstaan onder kwaliteit, selectiviteit en diversificatie. Waar moet een groene en duurzame werklocatie bijvoorbeeld aan voldoen? Op welke manier kan er worden verdicht en tot op welke hoogte? En welke functies kunnen worden gecombineerd? Maar ook welke typen locaties passen het beste bij de vestigingsrandvoorwaarden van onze diversificatiesectoren? Of hoe zorgen we ervoor dat we inspelen op deze vestigingsrandvoorwaarden en waar? Omdat gebiedsontwikkelingsprojecten niet kunnen wachten op de uitwerking, sturen we op dit moment ook al op onze ingezette koers. Voorsortierend op de ruimtelijk economische uitwerking werken we dit jaar ook aan de voorbereidingen van het opzetten van de monitoring. Separaat hiervan ondersteunt de gemeente de bedrijven op alle werklocaties en winkelgebieden

4. Het ondersteunen en faciliteren van ontwikkelingen in het aanbod commerciële voorzieningen

In 2019 is het 'Beleid voor commerciële voorzieningen; regels en ruimte' vastgesteld door de raad. We zijn vijf jaar verder. Diverse woningbouw/gebiedsontwikkelingen bevinden zich in een andere fase en de inwonersprognoses zijn aanzienlijk hoger dan in 2019. Dit heeft impact op het economisch draagvlak voor voorzieningen en daarmee het te hanteren kader/beleid. Ook spelen er allerlei ontwikkelingen in de centrumgebieden zelf. Een actueel beeld van het functioneren van de voorzieningencentra is gewenst om na te gaan of de uitgangspunten en beleidsregels wijzigingen behoeven en om een doorkijk te geven naar wat op ons afkomt. Dit levert een nieuwe basis op voor toetsing van initiatieven, gebiedsontwikkelingen en visies voor de komende jaren.

Aan de raad is toegezegd om in gesprek te gaan met horecaondernemers om een voorziening voor nachtelijke horeca te verkennen. Dit wordt verwerkt in de actualisatie van het beleid commerciële voorzieningen.

5. Economische research en gegevensbeheer

Dit betreft onderzoek, analyse en publicatie van werkgelegenheidsstatistieken en andere economische rapportages zowel nationaal,

regionaal als lokaal. Jaarlijks wordt een enquête gehouden onder de Haarlemmermeerse ondernemers met vragen over de werkgelegenheid en een aantal actuele vraagstukken, zoals maatschappelijk verantwoord ondernemen, circulair werken, uitbreiding van het

bedrijf en het gebruik van vluchten via de luchthaven. De antwoorden op de vragen en de mutaties in werkgelegenheid worden gemonitord en geanalyseerd om beleid te evalueren en te ontwikkelen.

Tabel 71 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel A: Haarlemmermeer is een aantrekkelijke, toekomstbestendige en veilige vestigingsplaats voor kleine en (middel)grote ondernemingen.	Baten	6.493	7.891	17.083	3.336	3.336	3.336
	Lasten	7.732	7.868	13.055	5.911	5.908	5.904
	Saldo	-1.239	23	4.028	-2.575	-2.572	-2.569

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2025	2026	2027	2028
1. Verkoop grond	9.876	-9.876	-	-
2. Vrijval voorziening Pionier-Bolsterrein	3.575	-3.575	-	-
3. Grondverkoop Dik Tromplein	-2.854	-	-	-
4. Saturnusstraat 40-62	-1.386	-	-	-
5. Diamantlaan 6	-	-297	-	-
Overig	-19	1	-	-
Totaal Baten	9.192	-13.747	-	-

Lasten

	2025	2026	2027	2028
1. Verkoop grond Pionier-Bols	-6.804	7.070	-	-
2. Kapitaallasten	735	-	-	-
3. Saturnusstraat 40-62	572	-	-	-
4. Boslaan 1A (Fruitloods)	120	-	-	-
Overig	191	74	3	3
Totaal Lasten	-5.186	7.144	3	3

Baten

- In verband gebiedsontwikkelingen in Nieuw-Vennep en Hoofddorp-Centrum vinden in 2025 twee grondverkoopplaatsen plaats.
- In verband met de grondverkoop in 2025 in de gebiedsontwikkeling Bionier-Bols in Nieuw-Vennep valt de gevormde voorziening voor deze grond vrij. Per saldo geeft de grondverkoop een nettoresultaat van € 3,9 miljoen. Dit resultaat wordt gestort in de bestemmingsreserve Pionier-Bols (zie programma Ruimtelijke ontwikkelingen).
- In verband met een gebiedsontwikkeling in Hoofddorp-Centrum vindt in 2024 een grondverkoopplaats plaats.
- Saturnusstraat 40-62 is verworven in het kader van gebiedsontwikkeling Spoorzone Hoofddorp (7621436). In afwachting van de herontwikkeling van het gebied wordt de exploitatie van het pand voortgezet. Op dit moment is voorzien dat de locatie in 2025 ingebracht gaat worden in de gebiedsontwikkeling, daarom zijn vanaf 2025 geen opbrengsten voor huur en servicekosten opgenomen.
- Diamantlaan 6 is verworven in het kader van gebiedsontwikkeling spoorzone Hoofddorp (7999895). In afwachting van de herontwikkeling van het gebied wordt de exploitatie van het pand voortgezet. Het tijdelijk exploitatieresultaat wordt ten laste gebracht van de reserve Schaalsprong (zie programma Ruimtelijke ontwikkelingen). Op dit moment is voorzien dat de locatie in 2026 ingebracht gaat worden in de gebiedsontwikkeling, derhalve is in 2026 geen exploitatiebegroting opgenomen. In 2026 zijn er lagere huuropbrengsten.

Lasten

1. In verband met een gebiedsontwikkeling in Nieuw-Vennep vindt in 2025 een grondverkoop plaats. Dit betreft het afboeken van de boekwaarde van deze grond. Deze verkoop is ook opgenomen als opbrengst in de begroting in 2025.
2. Als gevolg van wijzigingen in de investeringen is sprake van een mutatie op de kapitaallasten op dit beleidsdoel. Het verschil wordt veroorzaakt door het vervallen van de afschrijvingslasten van € 1.145.000 van het pand Saturnusstraat 40-62. Verder stijgt de toegerekende rente met € 410.000 omdat in 2024 de rekenrente 1,5% is en vanaf 2025 2%.
3. Zie voor een toelichting op de lasten Saturnusstraat 40-62 de toelichting opgenomen bij de baten.
4. De schuur (Fruitloods) aan Boslaan 1A te Hoofddorp is in een slechte staat. De schuur stond op de nominatie voor sloop en is niet verhuurd. Voor de ontwikkeling van het gebied (onder andere het Stadspark) wordt de schuur beperkt opgeknapt.

Beleidsdoel B: Het versterken van onze strategische positie door samenwerking in de regio, met een focus op de logistiek, kennisintensieve en (inter)nationale dienstensectoren en op de maatschappelijke inpassing van de luchtvaart.

Wat willen wij bereiken en wat gaan wij daarvoor doen?

De (internationale) concurrentie gaat steeds meer over metropolen en deze beïnvloeden ook de nationale economie. Hiermee is er een gedeeld belang in de MRA om de economische positie van de regio te versterken. Wij werken daarom samen met aangrenzende gemeenten, provincies, Rijksoverheid, private partijen en kennisinstellingen bij voor ons belangrijke vraagstukken. Wij zorgen ervoor goed vertegenwoordigd te zijn in de verschillende regionale samenwerkingsstructuren.

Op economisch gebied wordt in de MRA in verschillende gremia gewerkt:

- In het [Platform Economie](#) werken we samen aan opgaven die voortkomen uit veranderingen in de regionale economische structuur.
- De [Amsterdam Economic Board](#) (AEB) heeft tot doel welvaart en welzijn in de MRA toekomstbestendig te versterken middels samenwerking van bedrijfsleven, overheden en kennisinstellingen met als inzet innovatie en economische ontwikkeling.
- [Amsterdam InBusiness](#) (AIB) is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Amstelveen, Amsterdam, Almere en Haarlemmermeer dat de acquisitie en het relatiebeheer van internationale investeerders en bedrijven in de MRA uitvoert.
- In de [Amsterdam Logistic Board](#) (ALB) werken we met andere overheden, bedrijven en onderzoekers aan een slimme en schone logistiek.

De mainport Schiphol is een belangrijke aanjager van de Haarlemmermeerse economie. Wel moeten leefbaarheid en groei van de luchthaven in balans met elkaar zijn.

Wij willen samen met alle belanghebbenden in de regio de verwevenheid en wisselwerking tussen de luchthaven Schiphol, de economie en de kwaliteit van de leefomgeving verder ontwikkelen. Het verder onderzoeken van de mogelijkheden van toepassing van geluidsadaptief bouwen is daar onderdeel van. Bij verdere ontwikkeling van de luchthaven heeft veiligheid de hoogste prioriteit.

Een internationaal sterke luchthaven heeft een sterke regio en daarmee ook een sterke gemeente nodig. Wij nemen met dit doel deel aan de besluitvormingstrajecten rondom de ontwikkeling van Schiphol. Daarmee zijn wij in staat mede richting te bepalen.

Activiteiten

1. Het sturen op een kwalitatief sterke (regionale) hotelmarkt
2. Transitie naar een circulaire economie
3. Regionale samenwerking Metropoolregio Amsterdam
4. Marketing en acquisitie
5. Balans tussen gezonde leefomgeving en duurzame economie

Toelichting

1. Het sturen op een kwalitatief sterke (regionale) hotelmarkt

In Haarlemmermeer zetten we in op een toekomstbestendig, evenwichtig en gediversifieerd aanbod van verblijfsaccommodaties in Haarlemmermeer om zo ons eigen toeristisch aanbod te versterken. Dit is vastgelegd in het Verblijfsaccommodatiebeleid gemeente Haarlemmermeer 2021-2025. Dit beleid wordt geëvalueerd en vanuit de aanbevelingen van deze evaluatie wordt het verblijfsaccommodatiebeleid geactualiseerd. In het verblijfsaccommodatiebeleid staat nu dat we niet meewerken aan grootschalige hotelontwikkelingen, dit zal opnieuw afgewogen

worden. Voor nieuwe hotelontwikkelingen is in het verblijfsaccommodatiebeleid al een afwegingskader hotels opgenomen waaraan nieuwe aanvragen worden getoetst. In het afwegingskader zijn criteria als onderscheidend concept (diversificatie) opgenomen en worden kansengebieden onderscheiden. Om regionaal te sturen op een kwalitatief sterke regionale hotelmarkt worden nieuwe grotere hotelontwikkelingen (50 slaappleatsen of meer) regionaal getoetst via het MRA Ontwikkelkader en een niet-bindend advies van een expertteam. We blijven hierbij nauw samenwerken met de hotels en met het Event Park Amsterdam, het samenwerkingsverband tussen diverse hotels in Haarlemmermeer die evenementen kunnen faciliteren.

Gezien de grote gevolgen van de coronacrisis voor de hotelsector zetten we in op behoud van de bestaande hotels. Dit betekent dat we voorlopig geen nieuwe grootschalige hotelontwikkelingen zullen toestaan, behalve die nu in procedure zijn of in het bestemmingsplan mogelijk zijn. Onder voorwaarden werken we mee aan initiatieven die passen in het verbreden van het hotelaanbod waardoor een meer divers en evenwichtig aanbod gecreëerd kan worden. Ook kunnen we, als het goed onderbouwd is en de exploitatie van het hotel ten goede komt, meewerken aan een uitbreiding van een hotel.

Samen, gemeente en ondernemers, willen we ervoor zorgen dat onze gemeente een aantrekkelijke omgeving is voor (zakelijke) toeristen. We zien een opwaartse trend van het aantal toeristen dat gebruik maakt van hotels en andere voorzieningen in Haarlemmermeer. Daarnaast vingen en vangen een aantal hotels vele vluchtelingen, statushouders en Oekraïners op. Toeristen die in onze gemeente verblijven kunnen een bijdrage leveren aan het versterken van lokale voorzieningen.

2. Transitie naar een circulaire economie

De MRA is een belangrijke samenwerkingspartner voor Haarlemmermeer, gericht op het creëren van een toekomstbestendige en duurzame regio. Dit partnerschap draagt bij aan een metropool met een regionale economie die op lange termijn internationaal succesvol is door een schone economie.

De MRA richt zich op drie hoofdthema's: circulair inkopen en opdrachtgeven, aanpak van grondstofstromen (vooral het creëren van een circulaire textielkringloop) en integrale duurzame gebiedsontwikkeling. Binnen onze gemeente stimuleren we innovatie en nieuwe bedrijvigheid, waaronder circulaire gebiedsontwikkeling in samenwerking met C-Creators, kennis- en

netwerkbijeenkomsten bij Circulair West en deelname aan het innovatieve businessnetwerk SHARE Meets. Daarnaast besteden we extra aandacht aan het lokale MKB dat zich richt op transitie zoals de circulaire economie, en ondersteunen we hen bij hun duurzame initiatieven.

Samen met het bedrijfsleven werken we aan het maken en behouden van toekomstbestendige werklocaties. Hierbij verbeteren we het vestigings- en verblijfsklimaat door in te spelen op duurzame thema's zoals de energietransitie, circulaire economie, klimaatadaptatie en mobiliteit.

3. Regionale samenwerking Metropoolregio Amsterdam

Haarlemmermeer werkt op economisch gebied in de regio nauw samen met de gemeenten in de Amstelland-Meerlanden (AM) regio. De AM regio heeft middels de bouwsteen positionering [Economisch Vestigingsklimaat Amstelland Meerlanden regio](#) (2022) haar inzet voor de komende jaren aangegeven om het economische vestigingsklimaat in de AM aantrekkelijk te houden, te versterken en toekomstbestendiger te maken. De AM regio zet in op een kwaliteitsimpuls van drie vestigingsplaatsfactoren: het optimaliseren van de fysieke bedrijfsomgeving, de beschikbaarheid van geschikte werknemers en het versterken van de bereikbaarheid. Vanuit onze gemeente wordt de inzet mede bepaald door de Economische Koers en de Economische Koers Werklocatiemarkt.

We nemen mede namens de gemeenten uit de AM regio deel aan het Platform Economie van de MRA. Zowel vanuit de NOVEX MRA als de MRA Agenda 2025-2028 vindt een aantal trajecten plaats om de ambities te kunnen verwezenlijken. Zo werken we aan een deelregionaal economisch profiel om in te kunnen zetten op het versterken van de innovatiekansen, ecosystemen en de samenwerking in de regio en kunnen deze worden gekoppeld aan de werklocaties. Vanuit Plabeka (Platform Bedrijven en Kantoren) is de MRA regionale bedrijventerreinenstrategie opgesteld, met als doel om de ruimte voor werken/economie in de MRA te positioneren voor zowel de bestaande bedrijventerreinen als nieuwe bedrijventerreinen en richt zich op de korte, middellange- en lange termijn (na 2030). Ook onderwijs- en arbeidsmarktvoorwaarden spelen in deze opgaven een rol.

4. Marketing en acquisitie

De gemeente richt zich op het behoud, het verbinden, het ontwikkelen van reeds gevestigde investeerders en de acquisitie van nieuwe "investeerders" (eindgebruikers te weten nationale

en internationale ondernemingen, publiek en private instellingen, alsmede investeerders en commercieel vastgoedpartijen) welke een positieve bijdrage leveren aan een kwalitatieve sterke economie. Deze investeerders zorgen voor diversificatie, impactvolle innovatie, duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen (mvo) in Haarlemmermeer. Hiervoor werken wij samen met amsterdam inbusiness (aib), Trade&Innovate, InAmsterdam, NFIA, Amsterdam Economic Board, MRA vastgoed marketing en Holland Metropole, MeerBusiness en externe dienstverleners. Daarnaast onderhouden wij contact met ondernemingen en instellingen, nemen deel aan de vastgoedbeurzen Provada en Expo en organiseren netwerkbijeenkomsten en zakelijke evenementen (deels samen met het Convention Bureau Haarlemmermeer, genoemd Event Park Amsterdam). Internationaal zakelijk profileert onze gemeente zich als Amsterdam Airport City (AAC). Wij werken aan het optimaliseren van het Ondernemersplein. Bovendien wordt de mkb-agenda verder uitgerold. Het doel is het professionaliseren van de samenwerking tussen de gehele Haarlemmermeerse ondernemers community en de gemeente. Van puur aantrekken richten we ons ook meer op behoud en verbinding met onze gemeente door maatschappelijk verantwoord ondernemen.

5. Balans tussen gezonde leefomgeving en duurzame economie

We willen een toekomstbestendige luchthaven die in samenhang met de omgeving wordt

ontwikkeld. We willen slim samen leven met de luchthaven waarbij de balans tussen een gezonde leefomgeving en een duurzame economie centraal staat. Dat houdt in: een gemeente waar onze inwoners gezond kunnen wonen, leven en werken en een economisch sterke en bereikbare luchthaven die in samenhang met de omgeving en met behulp van innovatie kan worden ontwikkeld. We doen dit aan de hand van zes thema's:

1. Leefbaarheid, milieu en gezondheid met inzet op een nachtsluiting, afname geluidbelasting en geluidhinder, krimpende milieu- en geluidscontouren;
2. Veiligheid en bereikbaarheid: het doortrekken van de Noord/Zuidlijn;
3. Economie. We zetten in op diversificatie, kwaliteit en selectiviteit met aandacht voor behoud van vrachtluchten en concentratie en verduurzaming van de operatie op Schiphol binnen het huidige luchthaventerrein;
4. Wonen, vliegen en ruimtelijke beperkingen. Inzet op behoud van ruimtelijke kwaliteit en ruimte voor maatwerk in woningbouw om leefbaarheid in kleine kernen te vergroten;
5. Innovatie en verduurzaming zowel op de grond als in de lucht en slimmer inrichten door geluidadaptief bouwen;
6. Governance en participatie. Goede informatievoorziening voor inwoners en verder verbeteren interbestuurlijke samenwerking in de regio (BRS) en met het Rijk.

Tabel 72 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Beleidsdoel B: Het versterken van onze strategische positie door samenwerking in de regio, met een focus op de logistiek, kennisintensieve en (inter)nationale dienstensectoren en op de maatschappelijke inpassing van de luchtvaart.	Baten	2	-	-	-	-	-
	Lasten	2.965	2.499	1.937	1.937	1.608	1.608
	Saldo	-2.964	-2.499	-1.937	-1.937	-1.608	-1.608

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Lasten

	2025	2026	2027	2028
1. Subsidies	802	-	-	-
2. Economische Koers	-164	-	329	-
Overig	-76	-	-0	-
Totaal Lasten	563	-	329	-

Lasten

1. De subsidies ten laste van de reserve Versterking van de (lucht)vrachtketen verschillen jaarlijks. De subsidies worden altijd incidenteel geraamd.

Lasten

2. Voor de implementatie van de Economische koers is in de Voorjaarsrapportage 2024 budget beschikbaar gesteld voor tijdelijke extra capaciteit.

Totaaloverzicht: Wat mag het kosten?

Tabel 73

Bedragen × € 1.000. Er kunnen afrondingsverschillen optreden.		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Economische zaken							
De gemeente Haarlemmermeer streeft naar een toekomstbestendige economische groei op zowel lokaal als regionaal niveau met inachtneming van de kwaliteit van de leefomgeving.	Baten	6.494	7.891	17.083	3.336	3.336	3.336
	Lasten	10.698	10.367	14.991	7.847	7.515	7.512
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-4.203	-2.476	2.092	-4.512	-4.180	-4.176
Reservemutaties	Onttrekking	2.336	802	-	50	50	50
	Storting	1.166	-	-	-	-	-
Resultaat (Saldo+O-S)	Saldo	-3.033	-1.674	2.092	-4.462	-4.130	-4.126

Uitsplitsing per beleidsdoel

Beleidsdoel A: Haarlemmermeer is een aantrekkelijke, toekomstbestendige en veilige vestigingsplaats voor kleine en (middel)grote ondernemingen.	Baten	6.493	7.891	17.083	3.336	3.336	3.336
	Lasten	7.732	7.868	13.055	5.911	5.908	5.904
	Saldo	-1.239	23	4.028	-2.575	-2.572	-2.569
Beleidsdoel B: Het versterken van onze strategische positie door samenwerking in de regio, met een focus op de logistiek, kennisintensieve en (inter)nationale dienstensectoren en op de maatschappelijke inpassing van de luchtvaart.	Baten	2	-	-	-	-	-
	Lasten	2.965	2.499	1.937	1.937	1.608	1.608
	Saldo	-2.964	-2.499	-1.937	-1.937	-1.608	-1.608

Toelichting reserves

Tabel 74

(bedragen × € 1.000; min = nadeel)	2025	2026	2027	2028
Onttrekking				
Dekking afschrijvingslasten	0	50	50	50
Totaal Onttrekking	0	50	50	50

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Portefeuillehouder: Van Straten

lasten in € 15.478
% totale begroting 2,6%
baten in € 416.852
% totale begroting 69,4%

Maatschappelijk doel:

Haarlemmermeer is een financieel gezonde gemeente tegen een aanvaardbaar lastenniveau.

(Bedragen x € 1.000)

	Begroting 2025 baten	% verschil baten t.o.v. begroting 2024	Begroting 2025 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting 2024
Onderdeel A: Belastingen (OZB, parkeren, toeristenbelasting, precariobelasting).	122.364	2%	4.197	6%
.				
Onderdeel B: Uitkeringen Gemeentefonds	286.300	5%	-	-
.				
Onderdeel C: Financiering/bespaarde rente/dividend.	8.188	-8%	1.156	30%
.				
Onderdeel D: Onvoorzien/saldo kostenplaatsen.	-	-	9.125	-18%
.				
Onderdeel E: Vennootschapsbelasting.	-	-	1.000	-
.				

Verbonden partijen

Onderdeel A: [Cocensus](#)

Onderdeel B: -

Onderdeel C: [NV Bank Nederlandse Gemeenten](#), [Stedin Holding NV](#)

Onderdeel D: -

Onderdeel E: -

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

De programma's worden afgesloten met de overzichten algemene dekkingsmiddelen en overhead. Algemene dekkingsmiddelen zijn middelen die geen vooraf bepaald bestedingsdoel hebben. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld de rioolheffing waar baten en lasten direct aan elkaar zijn gekoppeld of specifieke uitkeringen vanuit de rijksoverheid. De omvang van de algemene dekkingsmiddelen en de toelichting daarop worden in dit hoofdstuk gepresenteerd. Ook zijn hierin de posten voor onvoorzien uitgaven en onverdeelde lasten (stelposten) opgenomen. De volgende algemene dekkingsmiddelen zijn te onderscheiden:

- belastingen (lokale heffingen) waarvan de besteding niet gebonden is
- uitkeringen uit het gemeentefonds
- financiering, bespaarde rente en dividend

Verder wordt de te betalen vennootschapsbelasting toegelicht.

Verbonden partijen

Cocensus

Cocensus voert voor onze gemeente de volgende werkzaamheden uit: het waarderen van onroerende zaken (WOZ) en het heffen en invorderen van diverse belastingen en heffingen. Cocensus heeft een bedrijfsmatige grondslag en biedt tegen een redelijk tarief en goede kwaliteit haar diensten integraal aan.

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

De BNG is onze huisbankier. De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor maatschappelijk belang. De BNG draagt met gespecialiseerde financiële dienstverlening bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen.

Stedin Holding NV

Haarlemmermeer heeft een klein belang in Stedin Holding BV. Gezien het kleine belang draagt de deelname aan deze verbonden partij niet bij aan het bereiken van gemeentelijke doelstellingen. Wel wordt er dividend ontvangen waarmee de verbonden partij bijdraagt aan de ontvangen algemene dekkingsmiddelen.

Voor financiële informatie en eventuele risico's over de verbonden partij, zie de paragraaf [Verbonden Partijen](#).

Tabel 75

Omschrijving	Eenheid	Indicator	Bron	Metingen				
				2020	2021	2022	2023	2024
Gemiddelde WOZ waarde woningen	Duizend euro	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	334	365	397	472	473
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	In Euro's	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	643	709	751	751	876
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	BBV	Waarstaatjegemeente.nl	759	809	851	851	993

Relevant beleid

- Financiële verordening Haarlemmermeer 2023 ([10164435](#))
- Notitie Schuldpositie ([7282099](#))
- Beleidsnotitie Planning- en controlcyclus 2017 ([2017.0040561](#))
- Treasurystatuut 2019 ([2019.0054201](#))
- Activabeleid gemeente Haarlemmermeer 2019 ([2019.0054155](#))
- Garantiebeleid 2019 ([2019.0057727](#))
- Notitie Reserves en voorzieningen 2020 ([2019.0058406](#))

Onderdeel A: Belastingen (OZB, parkeren, toeristenbelasting, precariobelasting)

Tabel 76 Wat mag het kosten?

(Bedragen × € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Onderdeel A: Belastingen (OZB, parkeren, toeristenbelasting, precariobelasting).	Baten	105.840	120.255	122.364	122.894	123.407	124.147
	Lasten	3.745	3.951	4.197	4.197	4.197	4.197
	Saldo	102.096	116.304	118.167	118.697	119.210	119.950

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2025	2026	2027	2028
1. Onroerendezaakbelastingen	1.809	530	513	740
2. Toeristenbelasting	1.000	-	-	-
3. Parkeerbelasting	-701	-	-	-
Overig	1	-	-	-
Totaal Baten	2.109	530	513	740

Lasten

	2025	2026	2027	2028
1. Bijdrage Cocensus	-218	-	-	-
Overig	-28	-	-	-
Totaal Lasten	-246	-	-	-

Baten

1. De opbrengst van de onroerendezaakbelastingen (OZB) in 2025 is verhoogd met de inflatiecorrectie van 0,1%, conform de uitgangspunten zoals vastgesteld in de Voorjaarsrapportage 2024. Dit geeft een meeropbrengst van circa € 0,1 miljoen. Verder is rekening gehouden met areaaluitbreiding bij woningen en niet-woningen wat een extra opbrengst van € 1,7 miljoen geeft in 2025.

Voor de jaren 2025 en verder wordt rekening gehouden met een stijging van de OZB eigenaren woningen op basis van de geraamde stijging van het aantal woningen.

2. In de door de raad op 1 juli 2021 aangenomen motie 'Positief gestemd!' wordt er vanuit gegaan dat de toerismesector zich in de periode 2023 – 2025 zal herstellen en dat als dit herstel zich heeft ingezet

Baten

de behoefte naar extra hotelkamers in Haarlemmermeer geleidelijk zal terugkeren. Gezien deze overweging wordt in 2025 een meeropbrengst van € 1 miljoen ten opzichte van 2024 geraamd.

3. In verband met de uitvoering van de plannen in Hoofddorp centrum, onder andere de bebouwing van het Apriscoterrein, wordt rekening gehouden met een lagere opbrengst vanuit de parkeerbelasting.

Lasten

1. Op basis van de ontwerpbegroting 2025 van de Gemeenschappelijke regeling Cocensus is de bijdrage voor de heffing en de invordering van de gemeentelijke belastingen verhoogd (raadsvoorstel 10857771). De verhoging wordt veroorzaakt door loon- en prijsstijgingen en is gedekt uit de stelpost indexering gemeenschappelijke regelingen.

Onderdeel B: Uitkeringen gemeentefonds

Tabel 77 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Onderdeel B: Uitkeringen Gemeentefonds	Baten	260.460	273.438	286.300	275.400	279.900	285.100
	Lasten	-	-	-	-	-	-
	Saldo	260.460	273.438	286.300	275.400	279.900	285.100

Toelichting

De uitkeringen uit het gemeentefonds laten in vergelijking met de Voorjaarsrapportage 2024 het volgende beeld zien:

Tabel 78

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2025	2026	2027	2028
Voorjaarsrapportage 2024	281.250	273.150	277.850	283.050
Mutaties meicirculaire 2024	5.050	2.250	2.050	2.050
Programmabegroting 2025-2028	286.300	275.400	279.900	285.100

Mutaties meicirculaire 2024

Het Rijk en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) hebben dit voorjaar in het Bestuurlijk Overleg Financiële Verhoudingen (BOFv) afspraken gemaakt om tot een stabiele en betere beheersbare financiering voor de komende jaren te komen. Afsproken is dat vanaf 2026 de oploop van de opschalingskorting definitief wordt geschrapt, in combinatie met het vanaf 2024 vervroegd invoeren van de nieuwe financieringsystematiek (bbp-systematiek) voor gemeenten. Deze directe overgang naar de bbp-systematiek heeft, met uitzondering van het jaar 2025, geen financiële gevolgen voor gemeenten omdat besloten is de effecten volledig te dempen door middel van incidentele compensatie. Voor 2025 is er sprake van een incidenteel nadeel van afgerond € 5 miljoen. Verder betreffen de mutaties ten opzichte van de voorjaarsrapportage ontwikkelingen in de uitkeringsbasis, hoeveelheidsverschillen en wordt de ruimte onder het plafond van het BTW compensatiefonds hoger ingeschat. Dit laatste geeft een voordeel.

In het coalitieakkoord Rutte IV was een aanvullende besparing op Jeugdzorg opgenomen die opliep naar structureel € 511 miljoen vanaf 2027. De geraamde besparing van € 500 miljoen in 2025 kan nog niet gerealiseerd worden, omdat de maatregelen die tot besparing moeten leiden nog niet zijn gerealiseerd. Daarom wordt incidenteel € 500 miljoen toegevoegd aan de algemene uitkering van het gemeentefonds. De uitwerking is neutraal, doordat bij de meicirculaire 2023 voor deze taakstelling een stelpost in de begroting is opgenomen voor de jaarschijf 2025. Deze komt nu te vervallen.

In de budgettaire bijlage bij het hoofdlijnenakkoord van de formerende partijen is opgenomen dat de besparing van € 511 miljoen op jeugdzorg ook voor 2026 en verder vervalt.

Voordelen als gevolg van taakmutaties komen ten gunste van het betreffende beleidsdoel, ter uitvoering van de extra lasten van de betreffende taak. Bij een nadeel wordt het budget van het betreffende beleidsdoel verlaagd. In de meicirculaire waren de volgende taakmutaties opgenomen:

Tabel 79

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	2025	2026	2027	2028
Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	195	186	190	196
Werkdrukverlaging jeugdbescherming	195	186	191	197
Voogdij 18+	214	204	208	216
Wmo hulpmiddelen	40			
BRP: centralisering inschrijving vergunninghouders	-116	-116	-116	-116
Jeugdhulp kinderen in een AZC	29	29	29	29
Armoedebestrijding kinderen	21	21	21	21
Participatiewet	414	399	404	392
Totaal taakmutaties	992	909	927	935

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de brief aan de raad over de meicirculaire 2024 ([XS-24053111.319](#)).

Onderdeel C: Financiering/bespaarde rente/dividend

Tabel 80 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Onderdeel C: Financiering/bespaarde rente/dividend.	Baten	8.845	8.933	8.188	8.495	8.440	8.368
	Lasten	2.233	888	1.156	3.772	6.054	8.507
	Saldo	6.612	8.045	7.032	4.723	2.386	-139

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2025	2026	2027	2028
1. Ontvangen rente	-600	-	-	-
2. Verkoop transitieaandeel Meerlanden	-	420	-	-
3. bespaarde rente	-237	-111	-55	-72
Overig	92	-3	-0	0
Totaal Baten	-745	306	-55	-72

Lasten

	2025	2026	2027	2028
1. Rentelasten langlopend	-5.208	-3.770	-3.261	-2.845
2. Doorberekende rentelasten	4.703	1.043	924	320
3. Bespaarde rente	237	111	55	72
Overig	-0	-	0	-0
Totaal Lasten	-268	-2.616	-2.282	-2.453

Baten

- Vanaf 2025 verwachten wij minder renteontvangsten op de uitstaande kortlopende leningen.
- Van 2026 tot en met 2029 ontstaat jaarlijks een incidenteel voordeel vanwege de gedeeltelijke verkoop (20%) van het transitieaandeel van De Meerlanden Holding NV.
- De bespaarde rente vanwege de financiering met eigen middelen wisselt per jaar vanwege de mutaties in reserves en voorzieningen. Dit is een administratieve boekingen die budgettair neutraal is.

Lasten

1. De stijgende rentetarieven en hogere financieringsbehoefte vanwege investeringen zorgen voor een toename van de rentelasten.
2. De mutaties in de activa vanwege nieuwe investeringen en afschrijvingen zorgen voor jaarlijkse wisselingen in de door te berekenen rente. Conform de voorschriften van het BBV wordt aan de programma's doorberekende rente als een negatieve last verantwoord.
3. Zie voor een toelichting op de bespaarde rente de toelichting onder de baten.

Onderdeel D: Onvoorzien/saldo kostenplaatsen

Tabel 81 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Onderdeel D: Onvoorzien/saldo kostenplaatsen.	Baten	-	-	-	-	-	-
	Lasten	2.877	11.165	9.125	9.993	13.618	21.090
	Saldo	-2.877	-11.165	-9.125	-9.993	-13.618	-21.090

Onvoorziene uitgaven

Voor onvoorziene uitgaven is een bedrag geraamd van € 35.000 per jaar. De post onvoorziene uitgaven is bestemd voor kleine posten die onvoorzien, onuitstelbaar en onvermijdbaar zijn. Hierbij is het uitgangspunt dat deze in eerste instantie binnen de beschikbare budgetten opgevangen moeten worden. Pas in tweede instantie kan de raming voor onvoorziene uitgaven worden benut. Voor relatief grote tegenvallers is de raming voor onvoorziene uitgaven niet bedoeld. Grote tegenvallers komen direct ten laste van het resultaat en de Algemene dekkingsreserve.

Stelposten

In de Programmabegroting 2025-2028 zijn de volgende stelposten geraamd:

Tabel 82

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stelpost areaalsystematiek groei van de gemeente	1.188	4.042	7.994	13.028
Stelpost volume groei jeugdzorg en Wmo	0	790	1.580	2.370
Stelpost schaa sprong wonen	1.995	1.970	1.943	1.943
Stelpost bedrijfsvoering	-120	-120	-120	-120
Stelpost versterking organisatie	790	790	790	790
Stelpost kapitaallasten/realisatiegraad investeringen	-2.742	-4.363	-5.399	-3.874
Stelpost indexaties (loon- en pijsstijgingen)	7.359	6.764	6.844	6.967
Stelpost ombuigingen	-175	-175	-175	-175
Totaal stelposten	8.295	9.698	13.457	20.929

De mutaties op deze stelposten ten opzichte van de Voorjaarsrapportage 2024 staan in het overzicht '[Verloop stelposten](#)', in het hoofdstuk Financiële begroting.

Bij de vaststelling van de Voorjaarsrapportage 2023 (7735887) is besloten een areaalsystematiek in te voeren om de stijging van de lasten als gevolg van de groei van de gemeente te verwerken in het meerjarenbeeld. De areaalsystematiek brengt de financiële impact van de autonome groei op de primaire processen, waarbij de gehele begroting wordt betrokken, in beeld. Middels de stelpost 'areaalsystematiek groei van de gemeente' zijn de hogere lasten geraamd in het meerjarenbeeld. In de Voorjaarsrapportage 2025 wordt de stelpost bijgesteld op basis van de werkelijke groei in 2024 en volgt besluitvorming over toekenning van budgetten aan de verschillende programma's/beleidsdoelen. Voor de volumegroei jeugdzorg en Wmo voor de huidige inwoners is rekening gehouden met een groei van 1% voor de jaren 2026 en verder. De volumegroei voor 2025 is toegevoegd aan de betreffende budgetten. De hogere lasten als gevolg van de volumegroei door de stijging van het aantal inwoners is verwerkt in de areaalsystematiek groei van de gemeente.

Voor het dekken van de kapitaallasten van investeringen in verband met de schaa sprong wonen is vanaf 2024 een stelpost opgenomen. Conform een besluit van de raad bij de vaststelling van de

Investeringsstrategie Wonen ([2021.0002603](#)) wordt in een begrotingsjaar resterend bedrag van deze stelpost in de jaarrekening van dat jaar gestort in de reserve Schaalsprong.

Een deel van de middelen voor de versterking van de organisatie, die beschikbaar zijn gesteld op basis van het coalitieakkoord 2022-2026, is nog niet toegewezen voor de jaren 2025 en verder. Hiervoor wordt later de afweging gemaakt waar een verdere versterking het meest noodzakelijk is.

De stelpost kapitaallasten betreft met name het geraamde voordeel op de investeringen als gevolg van de aanname dat 65% van de geraamde investeringsbedragen gerealiseerd wordt.

De stelpost indexaties is gebaseerd op de in de Voorjaarsrapportage 2024 vastgestelde indexeringen. In de paragraaf '[Grondslagen begroting](#)' zijn deze vermeld.

Een deel van de ombuigingen kan nog niet worden geraamd op concrete begrotingsposten en zijn daarom als stelpost geraamd. Dit betreft het versoberen van taken in het primaire proces.

Onderdeel E: Vennootschapsbelasting.

Tabel 83 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Onderdeel E: Vennootschapsbelasting.	Baten	-	-	-	-	-	-
	Lasten	644	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
	Saldo	-644	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Er wordt in de begroting rekening gehouden met een vast bedrag aan te betalen vennootschapsbelasting. Afhankelijk van de te verwachten fiscale winst wordt de begroting per jaar bijgesteld. Het resultaat verschilt per jaar.

Totaaloverzicht: Wat mag het kosten?

Tabel 84

Bedragen × € 1.000.

Er kunnen afrondingsverschillen optreden.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Haarlemmermeer is een financieel gezonde gemeente tegen een aanvaardbaar lastenniveau.	Baten	375.145	402.625	416.852	406.788	411.746	417.615
	Lasten	9.498	17.003	15.478	18.962	24.869	34.794
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	365.647	385.622	401.374	387.827	386.877	382.821
Reservemutaties	Onttrekking	12.996	24.715	10.614	1.798	3.029	27
	Storting	13.319	-	1.266	1.022	480	48
Resultaat (Saldo+O-S)	Saldo	365.324	410.337	410.722	388.603	389.426	382.799

Uitsplitsing per onderdeel

Onderdeel A: Belastingen (OZB, parkeren, toeristenbelasting, precariobelasting).	Baten	105.840	120.255	122.364	122.894	123.407	124.147
	Lasten	3.745	3.951	4.197	4.197	4.197	4.197
	Saldo	102.096	116.304	118.167	118.697	119.210	119.950
Onderdeel B: Uitkeringen Gemeentefonds	Baten	260.460	273.438	286.300	275.400	279.900	285.100
	Lasten	-	-	-	-	-	-
	Saldo	260.460	273.438	286.300	275.400	279.900	285.100
Onderdeel C: Financiering/bespaarde rente/dividend.	Baten	8.845	8.933	8.188	8.495	8.440	8.368
	Lasten	2.233	888	1.156	3.772	6.054	8.507
	Saldo	6.612	8.045	7.032	4.723	2.386	-139
Onderdeel D: Onvoorzien/saldo kostenplaatsen.	Baten	-	-	-	-	-	-
	Lasten	2.877	11.165	9.125	9.993	13.618	21.090
	Saldo	-2.877	-11.165	-9.125	-9.993	-13.618	-21.090
Onderdeel E: Vennootschapsbelasting.	Baten	-	-	-	-	-	-
	Lasten	644	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
	Saldo	-644	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000

Toelichting reserves

Tabel 85

(bedragen × € 1.000; min = nadeel)

Onttrekking

Algemene dekkingsreserve	10.614	1.798	3.029	27
Totaal Onttrekking	10.614	1.798	3.029	27

Storting

Algemene dekkingsreserve	1.266	1.022	480	48
Totaal Storting	1.266	1.022	480	48

Onttrekkingen

Algemene dekkingsreserve

Ter dekking van incidentele lasten wordt in 2025 € 4,9 miljoen onttrokken. Dit betreft de dekking van de programmakosten grote woningbouwprojecten en verwerving en implementatie financieel-, en personeels- en salarisadministratiesystemen waartoe besloten is bij de vaststelling van de Voorjaarsrapportage 2023.

Als gevolg van de tijdelijke huisvesting van de gemeentelijke organisatie in verband met de nieuwbouw van het raadhuis is er sprake van incidentele nadelen. In 2025 is sprake van een nadeel van € 1,0 miljoen, in 2026 van € 0,9 miljoen en in 2027 € 2,7 miljoen. Deze nadelen worden conform raadsvoorstel

Stadscentrum Hoofddorp: nieuwe gemeentelijke huisvesting (2020.0000976) onttrokken. In 2027 is het geraamde nadeel hoger dan in de jaren daarvoor omdat in dat jaar rekening wordt gehouden met verhuiskosten en dubbele huisvestingslasten.

Gedurende de jaren 2025–2026 wordt per jaar € 0,1 onttrokken voor beeldende kunst in de openbare ruimte. Dit betreft de inzet van het restantbudget voor de aanschaf van het kunstwerk IDA in PARK21. Op 8 juni 2021 is de raad geïnformeerd dat dit project niet door gaat.

Bij de vaststelling van de Voorjaarsrapportage 2024 is besloten de ombuiging van € 400.000 op het jongerenwerk in 2025 terug te draaien en te dekken uit het rekeningresultaat 2023 door een onttrekking uit de Algemene dekkingsreserve.

In verband met budgetoverhevelingen wordt in 2025 € 4,2 miljoen onttrokken. Dit betreft met name € 1,3 miljoen voor de verdere implementatie van de Omgevingswet, € 1,8 miljoen voor inburgering en € 0,5 miljoen voor de huisvestingsopgave asielaanpak. In 2026 wordt als gevolg van budgetoverhevelingen € 0,8 miljoen onttrokken en in 2027 € 0,2 miljoen.

Stortingen

Algemene dekkingsreserve

De op basis van het MPG geraamde winsten van de bouwgrondexploitatie Badhoevedorp worden gestort in de Algemene dekkingsreserve. Dit ter compensatie van de eerder ten laste van deze reserve gebrachte bijdrage in de omlegging van de A9. In 2025 is dit € 1,3 miljoen, in 2026 € 1,0 miljoen en in 2027 € 0,5 miljoen.

Overzicht overhead

Portefeuillehouder: El Idrissi, Van der Meij, Van Straten

lasten in € 78.208
% totale begroting 13,1%
baten in € 1.599
% totale begroting 0,3%

Maatschappelijk doel:

Haarlemmermeer realiseert haar doelen met aanvaardbare overhead.

(Bedragen x € 1.000)

	Begroting 2025 baten	% verschil baten t.o.v. begroting 2024	Begroting 2025 lasten	% verschil lasten t.o.v. begroting 2024
Onderdeel A: Directie, bestuursondersteuning, corporate control, communicatie, personeel en organisatie, financiën, inkoop en juridische zaken.	1.434	-	37.345	-5%
.				
Onderdeel B: Management en managementondersteuning primair proces.	-	-	13.800	2%
.				
Onderdeel C: Informatievoorziening en automatisering.	144	-	18.060	2%
.				
Onderdeel D: Facilitaire zaken en huisvesting.	21	-	15.624	5%
.				
Onderdeel E: Interne doorbelastingen.	-	-	-6.621	-11%
.				

Verbonden partijen

Onderdeel A: -

Onderdeel B: -

Onderdeel C: [Dimpact](#)

Onderdeel D: -

Onderdeel E: -

Overzicht overhead

Haarlemmermeer realiseert haar doelen met aanvaardbare overhead.

Overhead is van belang om de beleidsdoelen van Haarlemmermeer op een adequate en efficiënte manier te realiseren. In het BBV is bepaald dat gemeenten de lasten aan overhead in een apart overzicht moeten tonen. Ook is in het BBV bepaald welke lasten hieronder vallen. Het uitgangspunt hiervan is om de vergelijkbaarheid met andere gemeenten te vergroten. Het gevolg is dat in de programma's alleen baten en lasten worden opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces, wat wil zeggen dat in de programma's alleen de apparaatskosten worden verantwoord die direct voor de uitvoering van de desbetreffende taken en activiteiten worden ingezet.

Verbonden partijen

Dimpact

Dimpact zorgt er onder andere voor dat bestaande en nieuwe ICT functionaliteiten (door)ontwikkeld worden en de daarmee gepaarde kosten gedeeld kunnen worden met de betrokken gemeenten. Zo blijft de kwaliteit van dienstverlening voorop staan en worden de kosten per gemeente verminderd. Op dit moment nemen wij de diensten Open Online (gemeentelijke website) en Open formulieren af via Dimpact

Toelichting overhead

Het Overzicht overhead is onderverdeeld in vijf onderdelen. Hierdoor ontstaat een beter inzicht in de lasten van overhead. De verschillen in de lasten

per jaar van elk onderdeel worden hieronder kort toegelicht. Verder is voor de wettelijk voorgeschreven BBV-kengetallen [Tabel 87](#) opgenomen met de beschikbare vergelijkende cijfers 2023 en 2024 van drie gemeenten. Globaal bestaat de overhead volgens de definitie van het BBV uit de volgende onderwerpen:

- Bestuursondersteuning en beleidsadvisering
- Financiën
- Personeelszaken en organisatie
- Juridische zaken (exclusief bezwaar en beroep)
- Informatievoorziening, automatisering van systemen ten behoeve van de gemeentebrede bedrijfsvoering, documentmanagement en informatievoorziening (DIV)
- Facilitaire zaken en huisvesting (inclusief beveiliging)
- Interne en externe communicatie met uitzondering van klantcommunicatie
- Verzekeringen
- Hiërarchisch leidinggevenden, controllers en managementondersteuning werkzaam in de primaire processen en de staven van de clusters

De definitie voor overhead die is vastgesteld door de commissie BBV creëert een nieuwe discussie over de kosten van de gemeentebrede bedrijfsvoering en de toerekening hiervan. Omdat iedere gemeente anders is georganiseerd, is het niet eenvoudig om de overhead met andere gemeenten te vergelijken. Gemeente Haarlemmermeer is een regiegemeente wat zich uit in relatief weinig fte per inwoner, omdat veel uitvoerende taken niet door de gemeente zelf

worden uitgevoerd. Minder taken in eigen regie uitvoeren leidt tot relatief meer overhead.

Deze diverse manieren van organiseren maakt een discussie over de overhead complex. We voeren benchmarks uit met andere gemeenten. Vanuit de uitkomsten van deze benchmarks wordt

dieper onderzocht waar de leerpunten voor onze organisatie liggen.

In [Tabel 86](#) zijn de in de regeling beleidsindicatoren gemeenten voorgeschreven kengetallen in relatie tot de overhead opgenomen.

Tabel 86 BBV kengetallen overhead

Omschrijving	Eenheid	Indicator Bron		realisatie		Begroting	
				2023	2024	2025	2026
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	BBV	Eigen gegevens	7,3	7,4	7,3	7,2
Bezetting ¹	Fte per 1.000 inwoners	BBV	Eigen gegevens	7,2	7,4	7,3	7,2
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	BBV	Eigen begroting	€ 871	€ 952	€ 937	€ 905
Externe inhuur ²	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	BBV	Eigen begroting	17,6	5,0	5,5	4,3
Overhead	% van totale lasten	BBV	Eigen begroting	11,5	12,2	12,6	12,9

¹ Werkelijke bezetting per 1 januari jaar t-1 (conform definitie beleidsindicatoren)

² Dit is het percentage gebaseerd op de primaire begroting 2024, 2025 en 2026 (standlijn 1 januari). Voor wat betreft de kolom 2023 zijn dit de werkelijke uitkomsten. De hogere realisatie wordt onder andere veroorzaakt door inhuur externen in verband met vacatures. Deze inhuurkosten worden gedekt uit vrijvallende salariskosten. Gekeken wordt naar wat nodig is op een bepaald moment en welke dekking dan beschikbaar is.

De hiervoor genoemde kengetallen moeten door alle gemeenten in hun programmabegroting en jaarstukken opgenomen worden. Hierdoor is het

mogelijk een vergelijking met andere gemeenten te maken. Voor 2023 en 2024 is het beeld als volgt:

Tabel 87 BBV kengetallen overhead benchmark

Omschrijving	Eenheid	Haarlemmermeer		Zaanstad		Haarlem		Apeldoorn	
		JS 2023 ¹	PB 2024	JS 2023	PB 2024	JS 2023	PB 2024	JS 2023	PB 2024
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	7,3	7,3	9,2	n/b	7,9	7,6	8,2	8,3
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	7,2	7,3	8,7	8,7	7,8	7,8	8,9	8,0
Apparaatskosten	Kosten per inwoner in euro's	€ 871	€ 841	€ 841	€ 931	€ 893	€ 924	€ 1.050	€ 966
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	17,6	6,7	22,3	19,2	19,5	12,0	25,6	7,7
Overhead	% van totale lasten	11,5	12,7	7,7	n/b	9,1	9,4	8,4	10,7

¹ JS = Jaarstukken; PB = Programmabegroting

Kengetal Externe inhuur

In de primaire begroting wordt het op dat moment begrote bedrag voor inhuur afgezet tegen de totale begrote bedragen voor loon- en inhuurkosten. In de loop van het jaar worden via Planning & Control producten regelmatig budgetten voor inhuur toegevoegd, met daar tegenover incidentele dekking. Ook worden vacatures die niet meteen vervuld kunnen worden

vaak ingevuld via inhuur. Minder vaste formatie betekent dan meer inhuur, wat relatief gezien bij de jaarstukken een hoger inhuurpercentage met zich meebrengt.

In [Tabel 88](#) is een overzicht van de opbouw in fte's die voor 2025 zijn toegerekend aan de exploitatie (direct) en aan het Overzicht overhead.

Tabel 88 Toerekening fte's Overhead, directe exploitatie en programma's

cluster Overhead	Cluster	Direct	Overhead	Eindtotaal
PIOFACH ¹	Directie		5,0	5,00
	Staf, Bestuur en Directie		42,9	42,9
	Corporate Control		13,4	13,4
	Communicatie		45,8	45,8
	Human Resource Management		40,9	40,9
	Inkoop & Juridische Zaken		40,2	40,2
	Financiën & Administratie		61,9	61,9
	Info+		66,9	66,9
	Facility Management		52,1	52,1
Totaal PIOFACH		0,00	369,0	369,0
Direct	Griffie	8,4	0,0	8,4
	Projecten	42,0	3,5	45,5
	Grond- en vastgoedzaken	38,6	7,4	45,9
	Ruimte, economie en duurzaamheid	72,6	8,4	81,1
	Ingenieursbureau	38,8	4,9	43,6
	Samenleving, Sport en Cultuur	41,0	8,2	49,2
	Sociale Dienstverlening	114,7	14,1	128,8
	Maatschappelijke Ondersteuning & Zorg	91,0	14,0	104,9
	Beheer en Onderhoud	83,9	11,6	95,6
	Veiligheid	105,7	11,9	117,6
	Gebieds & Relatiemanagement	26,8	2,5	29,2
	Klant Contact Centrum	59,5	18,6	78,1
	Totaal Direct	722,9	105,1	828,0
Eindtotaal	722,9	474,1	1.197,0	

¹ PIOFACH staat voor Personeel, informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting.

Onderdeel A: Directie, bestuursondersteuning, corporate control, communicatie, personeel en organisatie, financiën, inkoop en juridische zaken.

Tabel 89 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Onderdeel A: Directie, bestuursondersteuning, corporate control, communicatie, personeel en organisatie, financiën, inkoop en juridische zaken.	Baten	2.434	1.434	1.434	1.434	1.434	1.434
	Lasten	34.367	39.361	37.345	35.639	35.346	35.274
	Saldo	-31.933	-37.928	-35.912	-34.205	-33.913	-33.840

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2025	2026	2027	2028
Overig	-	-	-	-
Totaal Baten	-	-	-	-

Lasten

1. Aanbesteding financieel- en HRM systeem	2.863	1.553	-	-
2. Informatiebeveiliging en privacy	-778	74	182	73
3. Versterking organisatie	-304	-	-	-
4. Extra capaciteit Business Intelligence	138	-	-	-
Overig	97	80	110	-0
Totaal Lasten	2.016	1.707	292	73

Lasten

1. Voor de aanbesteding en implementatie van het financiële systeem en het personeels- en salarissysteem, is tijdelijk budget beschikbaar. De hoogte hiervan fluctueert jaarlijks, afhankelijk van de fase waarin het project zich bevindt.
2. Om te kunnen voldoen aan wettelijke richtlijnen op het gebied van informatiebeveiliging en privacy is sprake van een mutatie op salarissen en sociale lasten op dit beleidsdoel.
3. Op basis van het coalitieakkoord 2022-2026 is rekening gehouden met budget voor versterking van de organisatie om de huidige en nieuwe ambities waar te kunnen maken.
4. De complexiteit van de huidige Business Intelligence (BI)-software en databestanden maakt het noodzakelijk een meer toekomstbestendige inrichting te creëren, zodat het risico op verlies van rapportages en ondersteuning bij planning en control-producten wordt vermeden. De nieuwe BI-inrichting willen we in 2025 in gebruik nemen. Voor het opbouwen en implementeren is tijdelijk extra capaciteit noodzakelijk, ook omdat dit geen invloed mag hebben op de productie en stabiliteit van de huidige BI-inrichting die dit jaar nog beschikbaar moet blijven voor P&C-ondersteuning, data-ontsluiting, databases en managementrapportages.

Onderdeel B: Management en managementondersteuning primair proces.

Tabel 90 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Onderdeel B: Management en managementondersteuning primair proces.	Baten	-	-	-	-	-	-
	Lasten	12.281	13.582	13.800	13.800	13.497	13.497
	Saldo	-12.281	-13.582	-13.800	-13.800	-13.497	-13.497

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Lasten

1. Veiligheid casuïstiek en casusregisseur	-	-	303	-
2. Personeelskosten	-183	-	-	-
Overig	-35	-	-0	-
Totaal Lasten	-218	-	303	-

Lasten

1. Voor sociale veiligheid casuïstiek en een casusregisseur jeugd was incidenteel budget toegekend.
2. Vanwege de versterking van de ambtelijke organisatie en de verwerking van de nieuwe cao worden meer kosten toegerekend aan de overhead.

Onderdeel C: Informatievoorziening en automatisering

Tabel 91 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Onderdeel C: Informatievoorziening en automatisering.	Baten	278	144	144	144	144	144
	Lasten	17.449	17.710	18.060	17.747	18.636	18.132
	Saldo	-17.171	-17.566	-17.916	-17.603	-18.492	-17.988

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2025	2026	2027	2028
Overig	-	-	-	-
Totaal Baten	-	-	-	-

Lasten

	2025	2026	2027	2028
1. Doorontwikkeling ICT sociaal domein	250	-	-	-
2. Kapitaallasten	-236	326	-1.006	506
3. Versterking organisatie	-216	-	-	-
Overig	-148	-14	117	-2
Totaal Lasten	-350	312	-889	505

Lasten

- Vanwege een budgetoverheveling bij de Najaarsrapportage 2023 zijn er in 2024 extra middelen beschikbaar voor het uitvoeren van de doorontwikkeling van het informatie systeem van het sociaal domein.
- Als gevolg van wijzigingen in de investeringen is sprake van een mutatie op de kapitaallasten op dit beleidsdoel. De extra lasten in 2027 worden veroorzaakt doordat in 2026 hardware, zoals laptops van de medewerkers, vervangen worden
- Op basis van het coalitieakkoord 2022-2026 is rekening gehouden met budget voor versterking van de organisatie om de huidige en nieuwe ambities waar te kunnen maken.

Onderdeel D: Facilitaire zaken en huisvesting.

Tabel 92 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Onderdeel D: Facilitaire zaken en huisvesting.	Baten	3	21	21	21	21	21
	Lasten	13.700	14.889	15.624	15.032	17.218	14.690
	Saldo	-13.697	-14.867	-15.602	-15.011	-17.196	-14.669

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Baten

	2025	2026	2027	2028
Overig	-	-	-	-
Totaal Baten	-	-	-	-

Lasten

1. Tijdelijke huisvesting gemeentelijke organisatie	-558	-	-1.263	5.217
2. Kapitaallasten	-162	536	-902	-2.700
Overig	-15	55	-20	11
Totaal Lasten	-735	591	-2.185	2.528

Lasten

1. In verband met de vertraging van de tijdelijke huisvesting en de actualisatie van de prognose van de uitgaven van de tijdelijke huisvesting over de periode 2020-2028 zijn de budgetten aangepast en worden middels deze mutatie doorgevoerd in de meerjarenbegroting.
2. Als gevolg van wijzigingen in de investeringen is sprake van een mutatie op de kapitaallasten op dit beleidsdoel. Dit is inclusief de kapitaallasten van de tijdelijke huisvesting en het nieuwe gemeentehuis.

Onderdeel E: Interne doorbelastingen.

Tabel 93 Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Onderdeel E: Interne doorbelastingen.	Baten	-	-	-	-	-	-
	Lasten	-7.368	-7.399	-6.621	-6.621	-6.621	-6.621
	Saldo	7.368	7.399	6.621	6.621	6.621	6.621

Toelichting op de verschillen ten opzichte van het voorgaande jaar

Verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000; min = nadeel)

Lasten

1. Dekking Overhead	-778	-	-	-
Overig	-0	-	-	-
Totaal Lasten	-778	-	-	-

Lasten

1. Aan projecten en investeringen bestede uren worden doorbelast op basis van de interne opdrachtensystematiek (IOS) tegen marktconforme tarieven. Het verschil tussen de personeelslasten (in- en extern personeel) en de marktconforme tarieven wordt gebruikt ter dekking van een deel van de overheadlasten. Door de stijging van de personeelslasten als gevolg van de nieuw afgesloten CAO wordt de dekking van de overhead lager.

Totaaloverzicht: Wat mag het kosten?

Tabel 94

Bedragen × € 1.000.

Er kunnen afrondingsverschillen optreden.

Overzicht overhead

		JR2023	2024	2025	2026	2027	2028
Haarlemmermeer realiseert haar doelen met aanvaardbare overhead.	Baten	2.715	1.599	1.599	1.599	1.599	1.599
	Lasten	70.429	78.143	78.208	75.598	78.077	74.972
Saldo van baten en lasten (B-L)	Saldo	-67.714	-76.544	-76.609	-73.999	-76.478	-73.373
Reservemutaties	Onttrekking	-	-	-	-	-	-
	Storting	-	-	-	-	-	-
Resultaat (Saldo+O-S)	Saldo	-67.714	-76.544	-76.609	-73.999	-76.478	-73.373

Uitsplitsing per onderdeel

Onderdeel A: Directie, bestuursondersteuning, corporate control, communicatie, personeel en organisatie, financiën, inkoop en juridische zaken.	Baten	2.434	1.434	1.434	1.434	1.434	1.434
	Lasten	34.367	39.361	37.345	35.639	35.346	35.274
	Saldo	-31.933	-37.928	-35.912	-34.205	-33.913	-33.840
Onderdeel B: Management en managementondersteuning primair proces.	Baten	-	-	-	-	-	-
	Lasten	12.281	13.582	13.800	13.800	13.497	13.497
	Saldo	-12.281	-13.582	-13.800	-13.800	-13.497	-13.497
Onderdeel C: Informatievoorziening en automatisering.	Baten	278	144	144	144	144	144
	Lasten	17.449	17.710	18.060	17.747	18.636	18.132
	Saldo	-17.171	-17.566	-17.916	-17.603	-18.492	-17.988
Onderdeel D: Facilitaire zaken en huisvesting.	Baten	3	21	21	21	21	21
	Lasten	13.700	14.889	15.624	15.032	17.218	14.690
	Saldo	-13.697	-14.867	-15.602	-15.011	-17.196	-14.669
Onderdeel E: Interne doorbelastingen.	Baten	-	-	-	-	-	-
	Lasten	-7.368	-7.399	-6.621	-6.621	-6.621	-6.621
	Saldo	7.368	7.399	6.621	6.621	6.621	6.621

Paragrafen

Inleiding

Het BBV bepaalt dat in de programmabegroting paragrafen worden opgenomen, waarin de beleidslijnen worden vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten en lokale heffingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan worden gebundeld in een kort overzicht, zodat de raad voldoende inzicht wordt geboden. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting en leveren daarmee extra informatie voor het beoordelen van de financiële positie.

Een korte toelichting op de paragrafen:

- *Lokale heffingen*
hierin worden de beleidsvoornemens voor de lokale lasten en een overzicht van de diverse belastingen en heffingen opgenomen.
- *Weerstandvermogen*
hierin worden de risico's gerelateerd aan de weerstandscapaciteit. Ook zijn in deze paragraaf financiële kengetallen opgenomen.
- *Onderhoud kapitaalgoederen*
aan de orde komen de onderhoudstoestand en de kosten van tien soorten kapitaalgoederen.
- *Vastgoed*
in deze paragraaf wordt ingegaan op het beheer van de vastgoedportefeuille.
- *Subsidies*
deze paragraaf geeft een overzicht van de begrotingssubsidies en een korte beschrijving van het doel van het subsidie.
- *Financiering*
hierin wordt het uitvoeren van de treasuryfunctie beschreven en inzicht gegeven in de rentelasten.

- *Bedrijfsvoering*
deze paragraaf beschrijft de ontwikkelingen op het terrein van sturing en beheersing van de organisatie.
- *Verbonden partijen*
een beschrijving van onze participaties in rechtspersonen waarin bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend en waarmee financiële belangen zijn gemeoid.
- *Grondbeleid*
in deze paragraaf worden de hoofdlijnen van het grondbeleid verwoord.
- *Openbaarheid Wet open overheid (Woo)*
Artikel 3.5 van de Woo schrijft voor dat een bestuursorgaan in de begroting aandacht besteed aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet.

Lokale heffingen

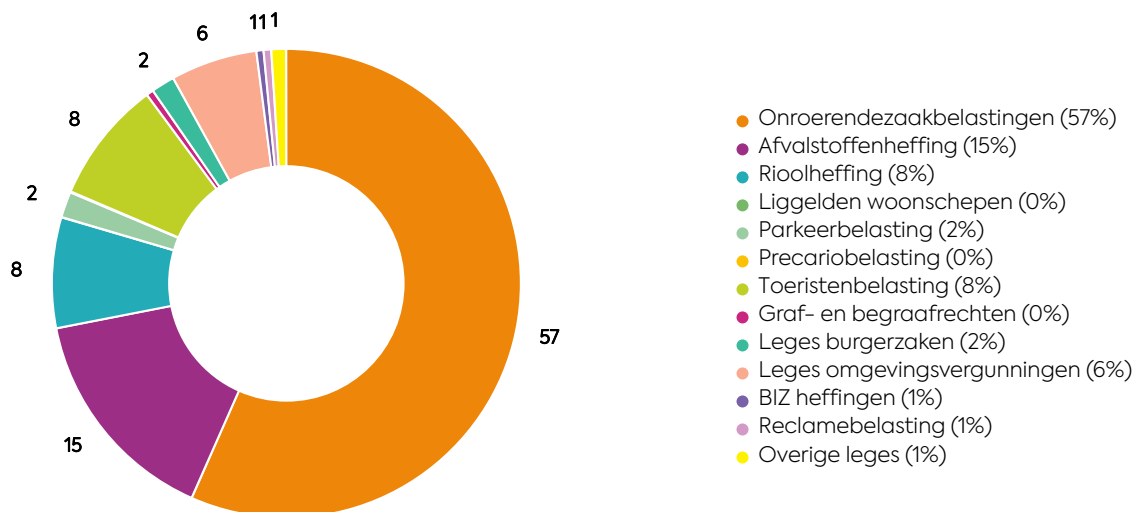
Portefeuillehouder: Van Straten

Deze paragraaf geeft inzicht in de door de gemeente Haarlemmermeer geheven belastingen (conform artikel 220 tot en met 228 Gemeentewet) en heffingen (conform 228A en 229 Gemeentewet). Aan de orde komen de tariefontwikkelingen, de opbrengsten, de lokale lastendruk, de kostendekkendheid van retributies en informatie over het kwijtscheldingsbeleid. De doelstelling van lokale heffingen is: “inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties leveren een rechtvaardige bijdrage in de gemeentelijke voorzieningen”.

Haarlemmermeer kent de volgende heffingen:

- *Belastingen*
Tot deze groep behoren onroerendezaakbelastingen (OZB), toeristenbelasting, parkeerbelasting, reclamebelasting en precariobelasting .
- *Retributies*
Tot deze groep behoren rioolheffing, afvalstoffenheffing, begraafrechten, liggeld voor woonschepen en leges.

Verdeling begrote opbrengsten belastingen en heffingen 2025

Lokaal beleid bij gemeentelijke belastingen

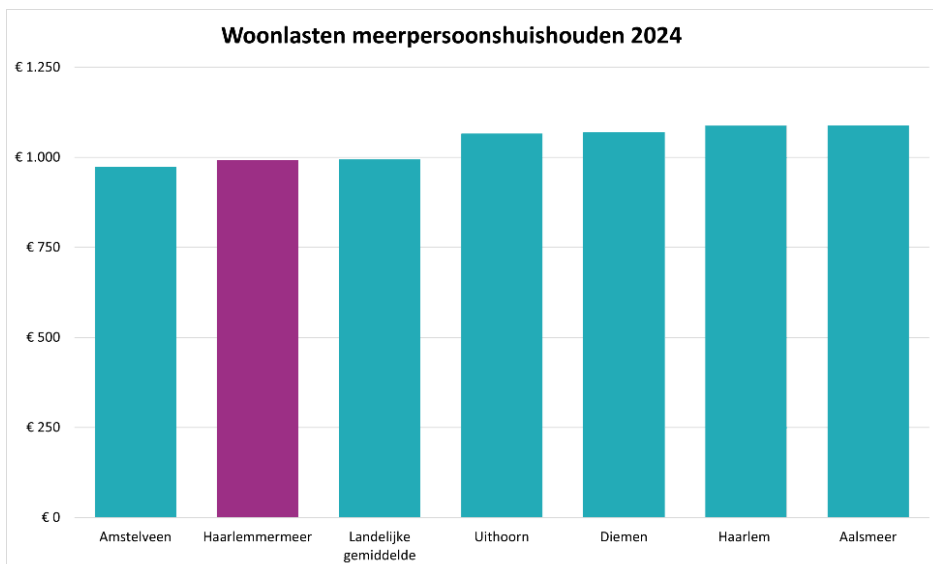
De raad heeft een grote mate van vrijheid bij het vaststellen van belastingtarieven. Conform de uitgangspunten over de loon- en prijsontwikkelingen in de Voorjaarsrapportage 2024 worden de opbrengsten van de OZB en overige tarieven met 0,1% verhoogd. Dit percentage is opgebouwd uit een nacalculatie van de inflatie voor de jaren 2023 en 2024 en de voorspelde inflatie voor 2025 gebaseerd op het Centraal Economisch Plan 2024 van het Centraal Planbureau. De rioolheffing stijgt met 13,8% en de afvalstoffenheffing stijgt met 12%.

Hieronder staat per belasting/heffing de toelichting. Bij retributies mogen de inkomsten echter niet hoger zijn dan de uitgaven voor de desbetreffende dienst. Winst maken is in dat geval niet toegestaan. Bij sommige diensten, zoals het opmaken van een akte van de burgerlijke stand of het behandelen van naturalisatieverzoeken, gelden wettelijk vastgelegde tarieven die in het gehele land gelijk zijn. In een aantal gevallen, zoals bij de afgifte van paspoorten en identiteitskaarten, gelden maximumtarieven.

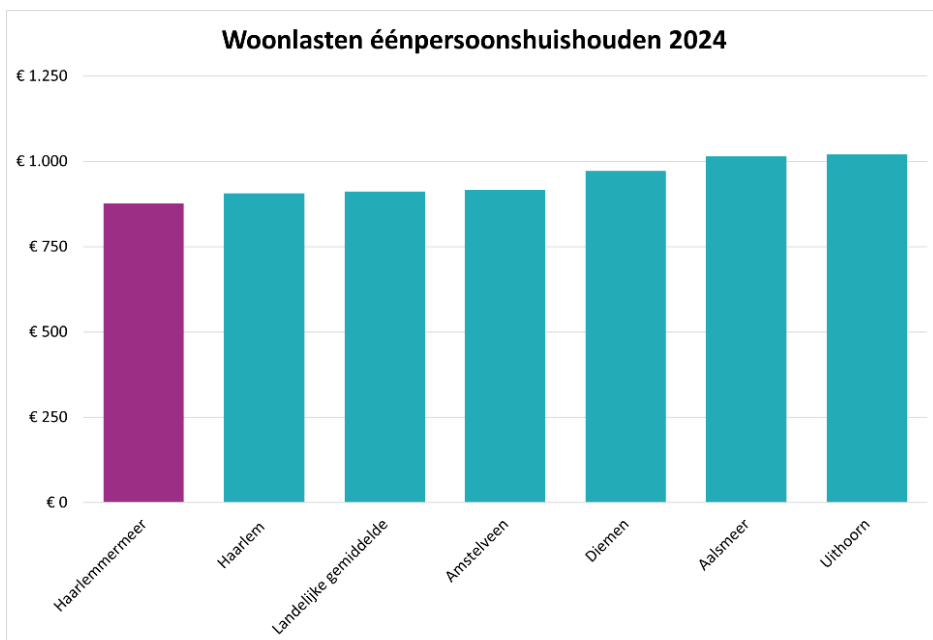
Lokale lastendruk

Het Centrum voor onderzoek van de economie van de lagere overheden (Coelo) verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen brengt jaarlijks een [Atlas van de lokale lasten](#) uit. Deze Coelo-Atlas geeft woonlastenberekeningen (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) voor alle Nederlandse gemeentes en biedt daarmee een goed inzicht in de lokale lastendruk. Voor 2024 bedragen de Haarlemmermeerse woonlasten voor

meerpersoonshuishoudens € 993 en voor een éénpersoonshuishouden € 876. In 2023 was dit respectievelijk € 866 en € 764. [Figuur 20](#) geeft een vergelijkend overzicht van woonlasten 2024 voor meerpersoonshuishoudens van onze gemeente met andere gemeenten in de regio en het landelijk gemiddelde [Figuur 21](#) geeft een vergelijking voor de eenpersoonshuishoudens met een eigen woning.

Figuur 20

Figuur 21

Belastingvoorstellen 2025

Onroerendezaakbelastingen

De ontwikkeling van de tarieven in de periode van 2023 tot en met 2025 geeft het volgende beeld:

Tabel 95

Jaar	Tarief woningen (percentage) waarde		Tarief niet-woningen (percentage) waarde		
	Eigenaar	Totaal	Eigenaar	Gebruiker	Totaal
2023	0,06352	0,06352	0,26370	0,23147	0,49517
2024	0,07226	0,07226	0,31335	0,27699	0,59034
2025	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Er zal een algehele hertaxatie plaatsvinden, zodat de aanslagen voor 2025 gebaseerd zijn op de

waarde op de peildatum 1 januari 2024. Wij gaan voor 2025 uit van een stijgende lastendruk van

0,1% voor inwoners en ondernemers. Bij het vaststellen van de tarieven wordt rekening gehouden met de gemiddelde stijging of daling van de WOZ-waarden. Voor 2025 wordt de opbrengst geraamd op afgerond € 102,5 miljoen.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een heffing ter dekking van de lasten van de inzameling en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen. De heffing komt ten laste van gebruikers van percelen waarvoor de gemeente een inzamelverplichting voor huishoudelijk afval heeft. De heffing is afhankelijk van de grootte van de container, de manier van inzamelen en de ontwikkeling van de kosten. Bij het bepalen van de tarieven is het uitgangspunt dat de netto-lasten voor 100% worden gedekt uit de afvalstoffenheffing. Voor 2025 wordt voorgesteld de tarieven te verhogen met 12%. De bedragen zijn zodanig afgerond dat ze deelbaar door twaalf zijn in verband met de maandelijkse verrekening met belastingplichtigen. De verhoging van de tarieven is noodzakelijk door een structurele stijging van de kosten van de inzameling van huishoudelijk afval. De stijging wordt veroorzaakt doordat het restafval, voordat wij het aanbieden aan het Afval Energie Bedrijf (AEB), een bewerking ondergaat voor de lachgascilinders die extra kosten met zich meebrengt, er is een nieuwe milieustraat, er zijn twee fte extra handhavers op het taakveld en het contract met de Meerlanden wordt verhoogd met 5,95%.

Tabel 96

Tarief	2023	2024	2025
Standaardtarief	305,16	346,92	388,44
Rolemmer 80 liter restafval	288,72	328,32	367,68
Rolemmer 140 liter restafval	391,20	444,84	498,12
Rolemmer 240 liter restafval alleen maatwerk	391,20	444,84	498,12
Hoogbouw, boven- en/of ondergronds inzamelen	305,16	346,92	388,44
Wijken met ondergrondse inzameling	350,16	398,16	445,92

Conform de Financiële verordening Haarlemmermeer 2023 wordt bij het bepalen van de te dekken lasten rekening gehouden met de compensabele BTW en de kwijtschelding. Tevens wordt rekening gehouden met de toe te rekenen lasten van overhead en rente over de boekwaarde van investeringen ten behoeve van het taakveld afval. De toe te rekenen rente is het omslagpercentage van 2%.

Tabel 97

Kostendekkendheid Afvalstoffenheffing (bedragen x € 1.000; - = voordeel)	2025
Lasten taakveld inclusief rente en kwijtschelding	24.123
Baten taakveld, exclusief heffingen	-1.410
Netto lasten taakveld	22.713
Toe te rekenen lasten:	
Overhead	831
Compensabele BTW	4.424
Totaal te dekken lasten	27.968
Opbrengst Afvalstoffenheffing	-27.718
Saldo van baten en lasten	250
Mutatie voorziening tariefsegalisatie afvalstoffenheffing	0
Saldo	250
Kostendekkendheid exclusief mutatie voorziening	99%
Kostendekkendheid inclusief mutatie voorziening	99%

Uit Tabel 97 blijkt dat in 2025 sprake is van een geraamde kostendekkendheid van afgerond 99%. Een bedrag van € 250.000 wordt niet gedekt uit de afvalstoffenheffing. Dit betreft de kosten van de uitvoering van de motie 'Stop bijplaatsen en verrommeling' die de raad op 4 juli 2024 heeft aangenomen. Deze extra incidentele lasten worden gedekt uit de algemene middelen.

Rioolheffing

De aanleg, het onderhoud en de vervanging van het gemeentelijk rioolstelsel wordt betaald via de rioolheffing. In het Programma riolering en stedelijk water (PRSW) vastgesteld door de raad op 21 december 2023 ([8414039](#)) staan de uitgangspunten van het klimaatadaptatiebeleid. Daarnaast streven wij naar een duurzaam, goed beheerbaar afvalwaterstelsel, waarbij wordt voorkomen dat verontreinigd afvalwater in de bodem of in het oppervlaktewater terechtkomt. Door sloten, tochten en vaarten (watergangen) goed te onderhouden, houden wij de waterkwaliteit en waterkwantiteit op voldoende niveau. Om dit te kunnen borgen wordt voorgesteld in 2025 de tarieven met 13,8% te verhogen. De in het PRSW voor 2025 opgenomen verhoging is 13,7% exclusief inflatie. De inflatiecorrectie is 0,1%.

Tabel 98

Jaar	per aansluiting	per 10 m ³ boven 250 m ³
2022	€ 137,56	€ 5,30
2024	€ 156,36	€ 6,00
2025	€ 177,94	€ 6,82

De mate van kostendekkendheid van de riolering wordt in [Tabel 99](#) weergegeven. Conform de Financiële verordening Haarlemmermeer 2023 wordt bij het bepalen van de te dekken lasten rekening gehouden met de compensabele BTW. Tevens wordt rekening gehouden met de toe te rekenen lasten van overhead en rente over de boekwaarde van investeringen ten behoeve van de riolering. De toe te rekenen rente is het omslagpercentage van 2%.

Tabel 99

Kostendekkendheid Riolering (bedragen x € 1.000; - = voordeel)	2025
Lasten taakveld inclusief rente	12.953
Baten taakveld, exclusief heffingen	-51
Netto lasten taakveld	12.902
Toe te rekenen lasten:	
Overhead	1.105
Compensabele BTW	2.101
Totaal te dekken lasten	16.108
Opbrengst Riolering	-13.809
Saldo van baten en lasten	2.299
Mutatie Voorziening tariefegalisatie riolering	-2.299
Saldo programmabegroting	0
Kostendekkendheid exclusief mutatie voorziening	86%
Kostendekkendheid inclusief mutatie voorziening	100%

Toeristenbelasting

Voor het houden van verblijf met overnachten binnen de gemeente wordt via toeristenbelasting een directe belasting geheven. De toeristenbelasting is een bijdrage in de lasten van gemeentelijke voorzieningen door personen die niet in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens zijn ingeschreven.

Het tarief van deze belasting bedraagt 6,29% van de overnachtvergoeding. Voor 2025 wordt de opbrengst geraamd op € 15.281.000.

Liggeld woonschepen

Het liggeld wordt geheven voor de woonboten in de Ringvaart waar de gemeente de beschouwingen verzorgt. Het liggeld mag maximaal kostendekkend zijn en met de tarieven van 2023 is de kostendekkendheid bereikt. Wij stellen voor om de tarieven voor het liggeld voor woonschepen niet te verhogen en voor 2025 als volgt vast te stellen:

Tabel 100

Eerste 15 meter lengte	Elke volgende meter
€ 403,27	€ 56,56

Voor 2025 wordt de opbrengst geraamd op afgerond € 32.000.

Parkeerbelasting

In het raadsvoorstel 'Vervolg integrale aanpak parkeren Stadscentrum Hoofddorp' ([10244323](#)) is het volgende opgenomen: het parkeerregime in het centrumgebied vanaf 1 juni 2025 aan te passen om zo beter te sturen op het gebruik van de beschikbare parkeerplaatsen. In het raadsvoorstel is een aantal maatregelen opgenomen over uitbreiding van het betaald parkeren gebied, een uitbreiding van de parkeertijden en een extra tariefsverhoging. Voorgesteld wordt de uitwerking van dit raadsvoorstel af te wachten en de tarieven te verhogen per juli 2025.

Tabel 101

Tarieven 2025

A-zone (stop&go)	1 ^e halfuur	€ 0,55
	1 ^e volgend uur	€ 3,45
B-zone (kort parkeren)	1 ^e uur	€ 1,30
	2 ^e uur	€ 1,75
C-zone (lang parkeren)	alle uren	€ 0,85
Schiphol	alle uren	€ 6,00

De opbrengst van de parkeerbelastingen wordt geraamd op € 3.220.500.

Ingeval niet aan de aangifteverplichting is voldaan dan wel geen of onvoldoende parkeerbelasting is betaald, wordt de te weinig betaalde belasting door middel van een naheffingsaanslag alsnog in rekening gebracht. De lasten welke hieraan verbonden zijn, worden gelijktijdig met de niet-betaalde parkeerbelasting (uurtarief) in rekening gebracht. De maximaal toegestane hoogte van het doorberekenen van lasten is vastgelegd in het 'Besluit gemeentelijke parkeerbelastingen' en is in 2024 vastgesteld op € 76,70.

Precariobelasting

Voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond kan een precariobelasting worden geheven. Er wordt voorgesteld de tarieven te verhogen met 0,1% inflatiecorrectie. Voor 2025 wordt de opbrengst geraamd op € 125.200. Voorbeelden van de precariobelasting zijn de standplaatsen en de grond bij de ligplaatsen aan de Ringvaart.

Graf- en begraafrechten

De tarieven van de graf- en begraafrechten zijn niet kostendekkend, daarom wordt voorgesteld

de tarieven met de inflatiecorrectie van 0,1% te verhogen.

Voor 2025 wordt daarmee de opbrengst begraven geraamd op afgerond € 900.000.

De mate van kostendekkendheid van begraven wordt in [Tabel 102](#) weergegeven. In de lasten is de kostprijsverhogende BTW begrepen. Conform de Financiële verordening Haarlemmermeer 2023 wordt rekening gehouden met de toe te rekenen lasten van overhead en rente over de boekwaarde van investeringen ten behoeve van de begraafplaatsen. De toe te rekenen rente is het omslagpercentage van 2%.

Tabel 102

Kostendekkendheid Begraven (bedragen x € 1.000; - = voordeel)	2025
Lasten taakveld inclusief rente en BTW	1.376
Baten taakveld, exclusief heffingen	0
Netto lasten taakveld	1.376
Toe te rekenen lasten:	
Overhead	107
Totale te dekken lasten	1.483
Opbrengst begraven	-900
Saldo programmabegroting	583
Kostendekkendheid	61%

Tabel 103

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Lasten taakvelden	Overhead	BCF	Totale lasten	Leges	Kostendekkendheid
Titel 1: Algemene dienstverlening						
Burgerlijke stand	682	527	11	1.221	304	25%
Reisdocumenten	3.458	1.640	73	5.171	2.012	39%
Rijbewijzen	1.085	618	28	1.730	498	29%
Verstrekingen uit de Basisregistratiepersonen	603	421	19	1.043	58	6%
Overige publiekszaken	252	148	7	407	64	16%
Verkeer en vervoer	200	146	17	363	340	94%
In deze titel niet benoemde vergunningen, ontheffingen, beschikkingen of andere diensten	1.345	1.627	19	2.991	94	3%
Totaal titel 1	7.625	5.127	173	12.925	3.370	26%
Titel 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning						
Omgevingsvergunning	10.594	3.017	1.442	15.053	10.798	72%
Totaal titel 2	10.594	3.017	1.442	15.053	10.798	72%
Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn						
Horeca	93	143		236	158	67%
Organiseren evenementen	139	215		354	211	60%
Kinderopvang	40	0		40	25	63%
Totaal titel 3	272	358		630	394	63%
Totaal alle titels	18.491	8.502	1.615	28.608	14.562	51%

Leges

De gemeente levert op aanvraag van individuele inwoners een uiteenlopend pakket aan diensten. Door het heffen van leges worden de lasten die hiervoor worden gemaakt in principe verhaald op de inwoner die de dienst afneemt. Leidend is bij de leges het profijtbeginsel: de gebruiker betaalt. Om de kostendekkendheid te handhaven moeten de meeste legestarieven stijgen. Voor 2025 wordt voorgesteld de prijs van producten met vaste tarieven te verhogen met 0,1% inflatiecorrectie, dit met uitzondering van de tarieven die wettelijk vastgesteld worden. In [Tabel 103](#) is met deze verhoging rekening gehouden. Het totaal aan te ontvangen leges mag wettelijk niet meer dan 100% zijn op begrotingsbasis.

In [Tabel 103](#) staat de kostendekkendheid van de belangrijkste hoofdstukken per titel. Bij de berekening van de kostendekkendheid is, conform de Financiële verordening Haarlemmermeer 2023, bij het bepalen van de toe te rekenen lasten rekening gehouden met overhead, met de compensabele BTW (BCF) en rente over de boekwaarde van investeringen ten behoeve van de producten waar leges voor geheven worden. De toe te rekenen rente is het omslagpercentage van 2%.

Bedrijven Investeringszones (BIZ) heffingen
Een BIZ is een afgebakend gebied, waarin bedrijven een private organisatie oprichten (vereniging of stichting) om de leefbaarheid, veiligheid en ruimtelijke kwaliteit gezamenlijk te verbeteren. Het is een instrument voor en door ondernemers en is toepasbaar op bedrijventerreinen en winkel- en horecagebieden.

Er zijn vier BIZ'zen voor een periode van vier jaar te weten: Spoorzicht, Hoofddorp Centrum, De Hoek en Cruquius. De totale opbrengst van deze BIZ'zen wordt geraamd op € 909.000. BIZ Graan voor Visch Zuid staat dit jaar voor een verlenging. Ook is er een onderzoek gestart naar twee nieuwe BIZ'zen te weten BIZ de Weeren en bedrijventerrein Ringvaart Halfweg (Bogota).

Reclamebelasting

De reclamebelasting kan worden geheven over openbare aankondigingen zichtbaar vanaf de openbare weg. Voor de belastingheffing is het voldoende dat er sprake is van een tot het publiek gerichte aankondiging met het doel de aandacht van het publiek te trekken. De reclamebelasting is een algemene belasting waarvan de opbrengsten vrij besteedbaar zijn. De opbrengst wordt geraamd op € 947.400.

Kwijtschelding

Inwoners met een laag inkomen kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding van het

betalen van gemeentelijke heffingen. Kwijtschelding is mogelijk voor de afvalstoffenheffing en het liggeld voor woonschepen. Of iemand in aanmerking komt voor kwijtschelding wordt getoetst aan de betalingscapaciteit en de hoogte van het vermogen van een belastingschuldige. Hier zijn wettelijke normeringen voor. Minimaal 80% van de betalingscapaciteit moet worden aangewend ter voldoening van belastingschulden. De betalingscapaciteit wordt berekend door het netto besteedbaar inkomen te verminderen met de genormeerde kosten van bestaan. Deze genormeerde kosten van bestaan betreffen een percentage van de uitkering die de belastingschuldige naar de normen van de bijstandsregelgeving zou kunnen krijgen. Gemeente Haarlemmermeer kent in het kwijtscheldingsbeleid een 100%-norm. Dit is het wettelijk maximaal toegestane percentage. Voor 2025 is een bedrag aan kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing geraamd van € 850.000.

Verordeningen 2025

Gelet op de voorliggende tariefvoorstellen en onder het aanbrengen van enkele redactionele wijzigingen, stellen wij voor om voor 2025 nieuwe (wijzigings)verordeningen vast te stellen. In de verordeningen is het maximale bedrag voor automatische incasso verhoogd van € 5.000 naar € 10.000 voor de gecombineerde aanslagen.

Uitgangspunten toerekening overhead

Voor het berekenen van kostendeckende tarieven wordt rekening gehouden met de lasten van overhead, zoals deze verantwoord zijn in het overzicht overhead. In de Financiële verordening Haarlemmermeer 2023 (artikel 17 lid 5) is vastgelegd, dat het totaal van de nettolasten van het Overzicht overhead in de programmabegroting omgerekend wordt in een

opslag per productief uur van het directe personeel (al het personeel dat niet valt onder overhead). Het totaal aan overhead dat wordt toegerekend, wordt berekend door het totaal aantal in de programmabegroting geraamde uren voor een taak te vermenigvuldigen met de berekende opslag per productief uur. De opslag per productief uur is in 2025 € 78.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Portefeuillehouder: Van Straten

Inleiding

In de uitvoering van onze taken zijn risico's niet te vermijden, maar we moeten er rekening mee houden dat ze impact kunnen hebben op de realisatie van onze doelen. Daarom gaan we zorgvuldig om met risico's, willen we bewuste afwegingen maken bij het aangaan van risico's en passende beheersmaatregelen nemen. Indien risico's zich toch manifesteren willen wij zorgen dat we dit kunnen dragen. Het weerstandsvermogen is het vermogen om financiële tegenvallers op te vangen. Het geeft een beeld van de robuustheid van onze financiële situatie. Een gezond weerstandsvermogen stelt ons in staat om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat dit ons tot bezuinigen dwingt ten koste van het uitvoeren van bestaande taken.

Risico's

Van al onze geïdentificeerde en geregistreerde risico's is bepaald wat de kans is dat de gebeurtenis zich voordoet en wat de gevolgen daarvan zouden zijn. Deze risico's zijn allen meegenomen in de analyse van het weerstandsvermogen, in een kans- en gevolgklasse. Conform het beleidskader dat uiteen is gezet in de notitie Risicomangement rapporteren wij in

Op 5 oktober 2023 is door de raad de Notitie Risicomangement en Weerstandsvermogen ([7999971](#)) vastgesteld. Hierin is onder meer gedefinieerd hoe we omgaan met risico's, wat de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen zijn en hoe ze worden bepaald. In deze paragraaf rapporteren we over de voornaamste risico's en het weerstandsvermogen volgens de in de notitie vastgelegde richtlijnen. Daarnaast zijn in deze paragraaf ook de vijf, in het BBV, voorgeschreven financiële kengetallen opgenomen en wordt er gerapporteerd over de kern- en ondersteunde indicatoren uit de notitie Schuldpositie 2023 ([7282099](#)).

de P&C producten over de voornaamste risico's met financiële gevolgen (risico's vanaf € 1 miljoen, aangevuld met de risico's vanaf € 0,4 miljoen waarbij de kans van optreden 70% of hoger is). De geactualiseerde inventarisatie heeft drieëntwintig voornaamste risico's met financiële gevolgen opgeleverd. Deze worden hieronder toegelicht. De wijze van sturen, beheersen en rapporteren van onze risico's is nader uitgewerkt in de notitie

Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2023.

In de weergave van de voornaamste risico's wordt inzicht gegeven in de kans en het gevolg. Naast de kans en gevolgklassen geven wij ook aan of een risico structurele (S) of incidentele (I) gevolgen heeft. Indien een risico structureel is, laten wij het meerjarige financiële gevolg zien. De informatie hierover vindt u in de koptekst van de risico's (K(ans); G(evolg); S of I). Een overzicht van kans en gevolgklassen is opgenomen in [Tabel 104](#). Naast de kans en gevolgklasse worden bij ieder

risico, conform de notitie, de beheersmaatregelen weergegeven. In gevallen waarbij dit de belangen van de gemeente kan schaden (zoals juridische geschillen) doen wij in deze paragraaf geen uitspraak over de kans en/of de financiële gevolgen. Risico's waarover in een eerder P&C product gerapporteerd is, zijn opgenomen in de alinea voornaamste risico's. Nieuwe of vervallen risico's worden apart weergegeven. Indien actualisatie heeft geleid tot een aanpassing van kans- of gevolgklasse, worden deze verwerkt onder de gewijzigde risico's.

Tabel 104

Kans	Percentage	Gevolg	Omvang	Type
K1	10%	G1	< € 0,1 miljoen	S = Structureel
K2	30%	G2	€ 0,1 miljoen - € 0,4 miljoen	I = Incidenteel
K3	50%	G3	€ 0,4 miljoen - € 1 miljoen	
K4	70%	G4	€ 1 miljoen - € 5 miljoen	
K5	90%	G5	> € 5 miljoen	

Belangrijkste mutaties ten opzichte van de Jaarstukken 2023

Ten opzichte van de Jaarstukken 2023 en de Voorjaarsrapportage 2024 zijn de reeds bekende voornaamste risico's inhoudelijk geactualiseerd.

Bij het actualiseren van de risico's in deze programmabegroting zijn twee nieuwe risico's toegevoegd. Dit zijn de risico's 'Exploitatietekort Planeetbaan' (R368) en 'Tijdelijke huisvesting Dik Tromschool' (R370). Het risico R368 is een gevolg van het besluit van de gemeenteraad om de 5e verdieping van Crown Plaza in te zetten voor de huisvesting voor diverse doelgroepen. Tot op heden hebben wij alleen statushouders via de HAR (Hotel en Accommodatieregeling) gehuisvest. Het risico dat zich voordoet is dat de investeringen die nodig zijn om andere doelgroepen te huisvesten dusdanig hoog uitvallen dat er een exploitatietekort ontstaat. Het risico R370 heeft betrekking op de verwachte lasten voor de tijdelijke huisvesting van de Dik Tromschool, naar verwachting maximaal € 2 miljoen. Dit risico blijft alleen bestaan indien de grondexploitatie Purmer/Wormerstraat niet wordt vastgesteld. Het risico 'Implementatie nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving' (R305) was eerder nog niet gekwantificeerd. De kwantificering leidt ertoe dat het risico nu onder de rapportagegrens valt en niet meer wordt toegelicht in deze paragraaf. Daarnaast is het risico Rijksbesparing op de jeugdzorg (R346) komen te vervallen. In het coalitieakkoord van het kabinet Rutte IV was een structurele besparing op de jeugdzorg opgenomen voor € 511 miljoen vanaf 2025 naast de Hervormingsagenda Jeugd. Het maximale aandeel van de gemeente Haarlemmermeer

hierin werd geschat op ongeveer € 3 miljoen. Op basis van het Hoofdlijnenakkoord 2024-2028 van de partijen PVV, VVD, NSC en BBB komt deze besparing te vervallen.

Bij de inschatting van de financiële impact van de risico's binnen het Sociaal Domein heeft een wijziging plaatsgevonden. Het risico 'Participatiewet en wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening kunnen duurder uitvallen' (R321) is aangepast. De afgelopen jaren was er meestal een onderschrijding op participatie. In de afgelopen jaren was eenmalig een overschrijding van € 1 miljoen, dit was een gevolg van gewijzigde wetgeving. De huidige inschatting van het risico is geschat op 50% als gevolg van een mogelijke nieuwe Participatiewet. Deze ontwikkelingen worden nog verder afgewacht. Op basis van de eenmalig onderschrijding en de nieuwe Participatiewet is het maximale risico ingeschat op € 2 miljoen.

De inschatting van de financiële omvang van het risico 'Jeugdwet kan duurder uitvallen' (R322) is tevens verlaagd. De gemeente heeft in de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in contractmanagement. Daarnaast zijn budgetten meer taakstellend richting zorgaanbieders. Hierdoor is nog altijd sprake van een kans op overschrijding, maar zal de financiële impact naar verwachting lager zijn. Ten slotte is de mogelijke financiële impact van het risico 'Wet maatschappelijke ondersteuning kan duurder uitvallen' (R323) eveneens naar beneden bijgesteld. De gemeente heeft ook bij de Wmo geïnvesteerd in contractmanagement. Daarnaast is meer inzicht in de huidige vraag en de

ontwikkeling hiervan. De kans op een overschrijding van het budget is hierdoor aanzienlijk lager ingeschat. Daarnaast is de verwachting dat relatief dure zorg wordt aangevraagd naar beneden bijgesteld. Deze overwegingen leiden tot een lage inschatting van de totale financiële impact van dit risico. Klimaatverandering resulteert ook in onze gemeente in klimaatrisico's waarvan de aard en omvang nog onvoldoende zijn in te schatten. De raad heeft bij de behandeling van de Voorjaarsrapportage 2024 de motie 'Klimaatrisico's in beeld' aangenomen waarin is verzocht om de klimaatrisico's zoveel mogelijk in beeld te brengen en te kwantificeren. Hieraan zal in de komende periode aandacht worden besteed.

Voornaamste risico's

Projectspecifieke risico's bij negatieve grondexploitatieprojecten (R20)

Ruimtelijke ontwikkelingen (G5, K2, I)

Door middel van grondexploitaties ontwikkelen wij gronden die in ons bezit zijn. Daaraan zijn financiële risico's verbonden: het risico dat de prijzen niet of minder stijgen dan waarmee gerekend is, het risico dat het beoogde programma niet of niet geheel kan worden uitgevoerd en het risico dat de grondverkoop niet volgens het geplande tempo verlopen. Het maximum risicobedrag is het ongewogen risicobedrag van de negatieve grondexploitaties, het minimumbedrag is het gewogen risicobedrag. De getallen zijn op basis van het MPG 2024, stand 1 januari 2024.

Als gevolg van toenemende onzekerheden in de ontwikkeling van de grondprijzen, de stijging van de bouwkosten en daarmee de parameters, het tempo waarin de grondverkoop plaatsvinden als gevolg van onder andere stroomproblematiek en onduidelijkheden bij procedures is het gewogen financiële gevolg (minimum risico) bij de verliesgevendende grondexploitaties toegenomen. De toename van het gewogen financiële gevolg (minimum risico) zegt dat de risico's in de grondexploitaties zijn toegenomen en de saldi onder druk staan. Het ongewogen financiële gevolg (maximum risico) is afgenomen, door de toename van kansen in verschillende grondexploitaties.

Beheersmaatregel: veranderen van gevolgen (beheersen).

Voor alle actieve grondexploitaties wordt een register van risico's (en kansen) bijgehouden, en daarin zijn voor alle onderliggende risico's waar mogelijk de beheersmaatregelen aangegeven.

Strategische gronden GEM A4 Zone West en De President (R41)

Ruimtelijke ontwikkelingen (G4, K1, I)

In de grondexploitatie van de GEM A4 Zone West C.V. (STP) wordt rekening gehouden met de inbreng van de waarde van de gronden, welke de Gemeente Haarlemmermeer op haar balans heeft staan. Voor de gronden van De President 2.0 (grondbank Hillegrondshoeve) is er een algemene afspraak om deze gronden op gelijke wijze als President 1.2 te ontwikkelen. Vanwege regionale afspraken kunnen deze laatst genoemde gronden in principe pas na 2030 worden ontwikkeld. Vanwege aanhoudende vraag wordt gekeken of President 2.0 versneld tot ontwikkeling kan worden gebracht.

Beheersmaatregel: veranderen van gevolgen (beheersen)

Voor de gronden ten behoeve van GEM A4 Zone West zijn nadere afspraken gemaakt over de wijze en snelheid van inbreng van de (resterende) gronden. Door deze afspraken, in combinatie met gesloten overeenkomsten (koop-, reserverings- en intentie overeenkomsten) en de afzetprognose, zullen naar verwachting alle gronden voor 2030 zijn ingebracht. In totaal is qua waarde ongeveer 71% van de gronden geleverd aan GEM A4 Zone West. Er volgt nog ongeveer 16% of in 2025. De laatste 13% volgt bij betaling van de resterende € 8 miljoen.

Grootschalige investeringsprojecten (R90)

Ruimtelijke ontwikkelingen (G4, K3, I)

Dit zijn de projecten die zijn opgenomen in het Investeringsplan. Het risico bestaat onder andere uit mogelijke kredietoverschrijdingen bij de realisatie als gevolg van nieuwe (bouw)eisen, vertraging, wegvallen van subsidies of andere onvoorziene omstandigheden.

Beheersmaatregel: Divers, afhankelijk van het investeringsproject

Om het inzicht en de stuurbaarheid van deze projecten te vergroten kennen wij het Strategisch Perspectief Investerings (SPI). Deze wordt twee keer per jaar aan de raad aangeboden. Grote investeringen (van € 2,0 miljoen en hoger) worden daarin nader toegelicht met aandacht voor actualiteiten, risico's, faseringen en over- en onderschrijdingen.

Badhoevedorp Zuid (R251 t/m R256)

Ruimtelijke ontwikkelingen (G, K, I)

De gemeente wordt verweten onrechtmatig gehandeld te hebben omdat wij ons niet of onvoldoende zou hebben ingespannen mee te werken aan ontwikkelingsmogelijkheden in Badhoevedorp Zuid. Er is een uitspraak van de rechtbank Amsterdam, hiertegen is de gemeente

Haarlemmermeer in hoger beroep gegaan. Tegelijkertijd loopt er een schadestaat procedure waarbij de tegenpartij de schade heeft opgemaakt. Als reactie daarop hebben wij uitgebreid onderzoek laten doen met gespecialiseerde bureaus. De resultaten daarvan zijn meegenomen in de geactualiseerde risicoanalyse die Naris medio 2019 met de gemeente heeft uitgevoerd. Op basis daarvan is de conclusie dat, naar de stand van zaken van deze procedures, geen voorziening nodig is. De risicoanalyse is onderdeel van de berekening die gemaakt wordt ten behoeve van het weerstandsvermogen. Op 16 maart 2020 is bekend gemaakt dat de aandelen van TeleVerde BV door een overname in handen zijn gekomen van een andere partij. Het feit dat TeleVerde BV nieuwe aandeelhouders heeft gekregen is nog niet direct van invloed op de lopende procedures tussen de gemeente en TeleVerde BV. Wel zijn er constructieve gesprekken gaande tussen ons en de nieuwe aandeelhouders van TeleVerde. Mede hierdoor zijn het hoger beroep en de schadestaatprocedure “on hold” gezet in de hoop dat er tot een oplossing gekomen kan worden. De claim is vooralsnog niet van de baan. We hebben wel goede hoop dat dit aan een oplossing van het geschil kan bijdragen, maar op dit moment is er nog geen reden voor wijziging van het risico.

Beheersmaatregel: Verminderen
Bij het voeren van de gerechtelijke procedures laten wij ons bijstaan en adviseren door onze huisadvocaat en expertisebureaus.

Daling grondprijzen 10% bij actieve grondexploitaties (R265)

Grondbeleid (G5, K2, I)

De commissie BBV beveelt aan om conjuncturele risico's op te nemen in de berekening van de weerstandscapaciteit. Op basis van een gevoeligheidsanalyse op de actieve grondexploitaties is de top 3 van conjunctureel risico's opgenomen. Een van de risico's houdt in dat de grondprijzen in de grondexploitaties met 10% dalen.

Beheersmaatregel: delen van het risico met (een) andere partij(en)
Er wordt getracht om de grondprijzen in contracten met partijen vast te leggen zodat deze ongevoelig blijven voor het eventueel dalen van de grondprijzen in een economisch mindere periode.

Kostenstijging investeringsramingen grondexploitaties (R266)

Grondbeleid (G5, K2, I)

De commissie BBV beveelt aan om conjuncturele risico's op te nemen in de berekening van de

weerstandscapaciteit. Op basis van een gevoeligheidsanalyse op de actieve grondexploitaties is de top 3 van conjunctureel risico's opgenomen. Een van de risico's houdt in dat de kosten van de investeringen in de grondexploitaties stijgen door een oververhitte markt door onder andere geopolitieke spanningen. Het risico van kostenstijging is grotendeels opgetreden en het effect op de netto contante waarde (NCW) zit verwerkt in de cijfers van het MPG 2024. Voor de komende jaren is tot en met 2025 in verband met de onzekerheid een (hogere) gedifferentieerde kostenstijging opgenomen in de grondexploitaties en vanaf 2026 wordt weer het langjarig gemiddelde gehanteerd. Dit geeft aanleiding om voor dit risico terug te gaan naar 1% hogere kostenstijging ten opzichte van de gehanteerde parameter in de grondexploitatie.

Beheersmaatregel: delen van het risico met (een) andere partij(en)
Strategisch omgaan met aanbestedingen zoals het vroegtijdig contracteren van aannemers voor de uitvoering van de investeringswerkzaamheden en bijvoorbeeld over de schaalgrootte van het gebied (opknippen versus samenvoegen). We hanteren tot en met 2025 gedifferentieerde parameters als gevolg van onzekerheid alvorens vanaf 2026 het langdurig gemiddelde aan te houden.

Geen opbrengstenstijging in de grondexploitaties (R267)

Grondbeleid (G5, K2, I)

De commissie BBV beveelt aan om conjuncturele risico's op te nemen in de berekening van de weerstandscapaciteit. Op basis van een gevoeligheidsanalyse op de actieve grondexploitaties is de top 3 van conjuncturele risico's opgenomen. Een van de risico's houdt in dat de geraamde opbrengsten 1% dalen.

Beheersmaatregel: delen van het risico met (een) andere partij(en)
Er wordt getracht om de stijging van de grondprijzen (indexeringen) in contracten met partijen vast te leggen zodat deze ongevoelig blijven voor het eventueel niet meer stijgen van de grondprijzen (opbrengsten) in een economisch mindere periode.

ICT-systemen kunnen uitvallen (R289)

Overzicht Overhead (G4, K1, I)

Hoewel vrijwel alle ICT-systemen dubbel zijn uitgevoerd, kunnen er systemen uitvallen. Hierdoor kunnen diensten aan inwoners en ondernemers tot stilstand komen. Dit leidt in ieder geval tot productieverlies, maar kan ook leiden tot andere

nadelige gevolgen. De kans op groot dataverlies is klein.

Beheersmaatregel: veranderen van de gevolgen (beheersen)

Netwerkcomponenten, lijnverbindingen en ons datacenter zijn in meervoud aanwezig, zodat uitval van een component kan worden opgevangen door een tweede exemplaar. Het uitwijkdatacenter is buiten het grondgebied van de gemeente Haarlemmermeer geplaatst.

Beheersmaatregel: veranderen van de waarschijnlijkheid (beheersen)

Omdat wijzigingen een belangrijke oorzaak zijn van uitval, is het belangrijk om het wijzigingsproces goed vast te leggen en hierop te sturen. We hanteren een 'change process' met een change manager. Wekelijks worden alle gewenste wijzigingen besproken in een change advisory board (CAB) waarin de juiste deskundigheden zijn vertegenwoordigd.

Gemeentefonds (R291)

Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen (G5, K3, S)

De grootste inkomstenbron voor onze gemeente betreft de uitkering gemeentefonds (45% van de totale inkomsten van Haarlemmermeer). Het gemeentefonds wordt gevoed door het Rijk. Zowel de voeding van het fonds, als de verdeling ervan, is afhankelijk van een complex geheel van factoren. Als gevolg van externe ontwikkelingen bij de voeding en verdeling van het gemeentefonds bestaat de kans dat ons aandeel vanuit het gemeentefonds positief of negatief afwijkt van de verwachting, waardoor een niet direct te beïnvloeden voor- of nadeel in de begroting ontstaat. Op basis van ervaring uit het verleden bij afwijkingen in het gemeentefonds gaan wij nu uit van een afwijking maximaal 1%, dit heeft een structureel effect van € 2,9 miljoen op onze begroting.

Het Hoofdlijnenakkoord 2024-2028 (en de bijbehorende financiële bijlage) tussen PVV, VVD, NSC en BBB geeft geen zicht op compensatie voor het ravijn bij het gemeentefonds vanaf 2026. Het kabinet werkt echter nog aan een regeerprogramma en het is niet duidelijk wat de effecten van het nieuwe regeringsbeleid zijn. Zo is er bijvoorbeeld het voornemen om de specifieke uitkeringen (Spuk's) naar het gemeentefonds over te brengen met 10% korting. Op basis van ons aandeel in de korting die in het hoofdlijnenakkoord is ingerekend voor het overbrengen van de specifieke uitkeringen, is de omvang van dit risico bij de Programmabegroting 2025-2028 met structureel € 5 miljoen verhoogd.

Beheersmaatregel: veranderen van de gevolgen (beheersen)

Actief volgen van publicaties (onder andere circulaire) van het ministerie van BZK en verwerken van de uitkomsten in de P&C cyclus.

Ongewenste toegang gemeentelijke systemen (R293)

Overzicht Overhead (G5, K2, I)

Ondanks de genomen maatregelen, kan nooit worden uitgesloten dat een hacker toegang krijgt tot de gemeentelijke systemen. In het ergste geval worden gegevens ontoegankelijk gemaakt, al dan niet permanent. Vaak heeft de hacker financiële motieven en vraagt losgeld om de systemen weer vrij te geven.

Beheersmaatregel: veranderen van de waarschijnlijkheid (beheersen)

We zorgen voor het bijhouden van de kennis en kunde, het aanbrenge van de laatste updates en het monitoren van kwetsbaarheden. Doordat hackers wereldwijd actief kunnen zijn, kunnen ze beschikken over ruime middelen en gespecialiseerde hackers. Het is daarom belangrijk om continu alert te zijn, de hackers een stap voor te blijven en het zo lastig mogelijk maken.

Arrest Didam (R329)

Ruimtelijke ontwikkelingen (G5, K2, I)

Op 26 november 2021 heeft de Hoge Raad een arrest gewezen, waarin regels worden geformuleerd waar de gemeente zich aan heeft te houden als zij onroerend goed verkoopt (of verhuurt, uitgeeft in erfpacht of in een recht van opstal). De regels vloeien voort uit het oordeel dat de gemeente daarbij het gelijkheidsbeginsel in acht moet nemen, wat in deze context betekent dat de gemeente transparant moet handelen en in beginsel mededingingsruimte moet bieden. Dat laatste betekent dat alle geïnteresseerde en volgens objectieve, redelijke en toetsbare criteria geschikte partijen een gelijke kans hebben om voor aankoop van onroerende zaak in aanmerking te komen. Er hoeft geen mededingingsruimte te worden geboden indien bij voorbaat vaststaat of redelijkerwijs mag worden aangenomen dat op grond van objectieve, toetsbare en redelijke criteria slechts één serieuze gegadigde in aanmerking komt voor de aankoop. In dat geval dient het voornemen tot verkoop tijdig voorafgaand aan de verkoop bekend te worden gemaakt. In de bekendmaking dient te worden gemotiveerd waarom slechts één serieuze gegadigde in aanmerking komt.

Bij een aantal afgeronde en lopende projecten (vastgoed en grondzaken) is het de vraag of en hoe de gemaakte afspraken passen binnen de

door de Hoge Raad gestelde regels. Hier bestaat bijvoorbeeld het risico dat de gemeente haar contractuele verplichtingen mogelijk niet kan nakomen met als gevolgen vertraging, vergoeding van schade en extra plankosten in verband met begeleiding en juridische ondersteuning. De basisinventarisatie van deze contracten is in 2023 uitgevoerd door een intern team en is extern getoetst. Op basis van deze uitkomsten heeft recent een nadere kwantificering van de risico's plaatsgevonden, waarmee het risicoprofiel is gebaseerd op de actuele situatie. In algemene zin wordt hierbij opgemerkt dat kans en impact van het Didam arrest op dit moment lastig in te schatten zijn, mede omdat dossiers lopend en nog aan verandering onderhevig zijn in de tijd en er doorlopende ontwikkelingen zijn op het gebied van jurisprudentie en wet- en regelgeving rondom het Didam arrest.

Beheersmaatregel: Behouden van dit risico op basis van een zichtbare onderbouwing (accepteren)

De werkgroep heeft de hele vastgoed- en grondpositieportefeuille getoetst, verder worden de ontwikkelingen rondom het Didam arrest (jurisprudentie) gemonitord.

Rentestijging (R331)

Overzicht algemene dekkingsmiddelen (G5, K3, S)
Het huidige economisch perspectief is onzeker. Er was de afgelopen jaren sprake van hoge inflatie. Om die inflatie te bestrijden heeft de Europese Centrale Bank (ECB) enkele renteverhogingen doorgevoerd. De ECB geeft aan dat de rentetarieven nu op een niveau staat dat deze bijdragen aan het terugbrengen van de inflatie naar het doel van 2%. De inflatie lijkt af te zwakken. Daarom is de kans op dit risico bij de Jaarstukken 2023 verlaagd. Tijdens de vergadering van de Raad van Bestuur van de ECB in juni 2024 is een eerste stap gezet om de rente te verlagen. Tijdens de volgende vergaderingen van de Raad van Bestuur van de ECB wordt opnieuw naar de rentetarieven gekeken. Eventuele aanpassingen werken door in de rentetarieven die de gemeente verschuldigd is voor nieuw af te sluiten leningen. In de Voorjaarsrapportage 2024 is rekening gehouden met een stijging van de te betalen rente van 3,25% naar 3,75%. De kans is aanwezig dat de rente toch weer gaat stijgen en de rentelasten in het meerjarenbeeld verder toenemen. In de kwantificering van dit risico wordt rekening gehouden met een stijging tot 4,75% in 2028. Bij de Voorjaarsrapportage 2025 wordt opnieuw gekeken naar de aan te houden percentages voor nieuwe financiering en de rekenrente. De omvang van dit risico zal daarbij worden betrokken.

Beheersmaatregel: behouden van het risico op basis van een zichtbare onderbouwing (accepteren)

Actief volgen van de ontwikkelingen van de kapitaalmarkt en verwerken in de P&C cyclus. In het uiterste geval kan er ook voor gekozen worden te prioriteren en temporiseren bij de voorgenomen investeringen.

Aankopen en exploitatie in het kader van Wvg Stationskwartier en Graan voor Visch Zuid te Hoofddorp (R337)

Ruimtelijke ontwikkelingen (G5, K3, I)

In het kader van Wet voorkeursrecht gemeente (Wvg) doet de gemeente strategische aankopen in het Stationskwartier en Graan voor Visch Zuid in Hoofddorp. De intentie van deze aankopen is om deze later in te zetten in gebiedsontwikkelingsprojecten of vastgoedontwikkeling. Aan deze aankopen gaat een onderhandelingstraject vooraf. Deze aankopen zijn nog niet in een grond- of vastgoed-exploitatie opgenomen. Het risico is dat bij geen doorgang of vertraging van het project, de dan geldende marktwaarde lager is dan de boekwaarde en er dus extra kosten voor rekening van de gemeente komen. Daarnaast kan bij verwerving sprake zijn van aankoop inclusief zittende huurders wat risico's met zich meebrengt. Zekerheidshalve wordt daarom thans 10% van het aankoopbedrag opgenomen als risico. Dit percentage zal als er meer aankopen komen, jaarlijks worden herzien.

Beheersmaatregel: veranderen van de gevolgen (beheersen)

Omdat deze investeringen onder de materiële vaste activa worden opgenomen, worden er, anders dan bij grondexploitaties, geen bijkomende kosten toegevoegd. Door verhuur en tijdelijke exploitatie worden inkomsten verworven om de kosten te dekken.

Het niet meer kunnen uitvoeren van Inburgering na 2025 (R341)

Maatschappelijke ontwikkeling (G4, K3, S)

Wij bieden hulp aan statushouders bij het inburgeren. We zien een toename van het aantal statushouders. Hierdoor zijn er meer mensen nodig om deze toestroom aan te kunnen. In de voorjaarsrapportage en najaarsrapportage van 2023 zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld, maar niet voldoende in het jaar 2026. Als er geen extra structurele middelen beschikbaar komen voor de versterking van de formatie, betekent dit dat we de taakstelling vanuit het Rijk niet kunnen realiseren. Statushouders kunnen dan niet tijdig worden gehuisvest en de inburgering kan niet starten conform het vastgestelde beleid.

Beheersmaatregel: Behouden van het risico op basis van een zichtbare onderbouwing (accepteren)

We zullen de toestroom van statushouders en de landelijke ontwikkelingen op dit gebied volgen.

Zorglandschap jeugdzorg (R353)

Maatschappelijke ontwikkeling (G3, K4, I)

De kans bestaat dat we geen dekkend zorglandschap meer hebben. Aanbieders binnen de jeugdzorg ondervinden veel hinder van de personeelskrapte op de arbeidsmarkt. Hierdoor worden vacatures ingevuld met inhuur, wat meer geld kost. Ook de landelijke ontwikkelingen zoals afbouw van jeugdzorgplus hebben financiële consequenties tot gevolg. Beide ontwikkelingen vergroten de kans dat de afgesproken tarieven onvoldoende blijken te zijn. Zonder extra financiële bijdrage kan een zorgaanbieder failliet gaan. Er is dan geen dekkend zorglandschap meer.

Beheersmaatregel: behouden van het risico op basis van een zichtbare onderbouwing (accepteren)

We zijn met de aanbieders in overleg welke mogelijkheden er zijn om deze problemen op te lossen. De personeelskrapte is echter een factor waar beide partijen weinig aan kunnen doen.

Datalekken (R362)

Overzicht Overhead (G4, K3, I)

Ondanks toegenomen aandacht voor beveiliging, privacy en datamanagement, bestaat het risico dat er datalekken optreden. Dit kan leiden tot boetes, schadevergoedingen en imagoschade. Vanwege de kans op boetes of schadevergoedingen is er sprake van een financiële risicogevoelcategorïe. Doordat de overheid door een datalek negatief in het nieuws kan komen, kan weerstand in de samenleving ontstaan tegen overheidshandelen. Doordat misbruik van de persoonsgegevens soms kan leiden tot identiteitsfraude of chantage, ontstaat een gevolg voor de veiligheid. Het kan bijvoorbeeld leiden tot het (tijdelijk) stopzetten van een project omdat er onvoldoende privacy-beschermende maatregelen zijn genomen.

Beheersmaatregel: veranderen van de waarschijnlijkheid (beheersen)

- We organiseren bewustwordingstrainingen voor alle medewerkers.
- Werkprocessen kunnen worden verbeterd aan de hand van een Data Protection Impact Assessment (DPIA).

Bescherming persoonsgegevens (R363)

Overzicht overhead (G4, K3, I)

Doordat niet voor alle werkprocessen een DPIA is uitgevoerd, weten we niet of alle persoonsgegevens goed beschermd zijn. Hierdoor kunnen mogelijk niet geautoriseerde personen toegang krijgen tot persoonsgegevens. Bij processen met hoge privacyrisico's voor betrokkenen is het uitvoeren van een DPIA wettelijk verplicht. Mogelijke gevolgen van het niet uitvoeren van een DPIA zijn misbruik van persoonsgegevens en een boete van de Autoriteit Persoonsgegevens.

Beheersmaatregel: veranderen van de waarschijnlijkheid (beheersen)

Om onjuist gebruik van persoonsgegevens te voorkomen, is het uitvoeren van een DPIA een goed hulpmiddel. Bij processen met hoge privacyrisico's voor betrokkenen is het uitvoeren van een DPIA zelfs een wettelijke verplichting. Een DPIA is een instrument om (voorafgaand aan de verwerking van persoonsgegevens) privacyrisico's van een gegevensverwerking in kaart te brengen, zodat een organisatie passende maatregelen kan nemen om de privacyrisico's te verkleinen.

Het regiesysteem van het Sociaal Domein is via een samenwerkingsconstructie met de NVSI (Nederlandse Vereniging voor Sociale Innovatie) aanbesteed (quasi aanbesteding) (R365)

Zorg en werk (G4, K4, I)

Het regiesysteem van het Sociaal Domein is via een samenwerkingsconstructie met de NVSI (Nederlandse Vereniging voor Sociale Innovatie) aanbesteed (quasi aanbesteding). Het gevolg hiervan zou kunnen zijn dat we de software opnieuw moeten aanbesteden en implementeren, wat aanzienlijke kosten met zich mee zal brengen. Onderbouwing is een grove schatting. De vorige aanbesteding heeft veel geld en tijd gekost, daarom relatief hoog ingezet. De aanbesteding van de software voor financiën, hrm en subsidieverlening zat hoger, vandaar dat hier op maximaal € 2 miljoen wordt geschat. De vertraging in de planning is ook een schatting, het moet naast het normale werk gedaan worden en daar is al een hoge werkdruk. Op dit moment is met dit project ook in geen enkele planning rekening gehouden.

Beheersmaatregel: wegnemen van de risicobron (beheersen)

Door de overname van de leverancier en ontwikkelingen bij NVSI wordt op dit moment onderzocht of we gebruik kunnen blijven maken van het regiesysteem zonder nieuwe aanbesteding en implementatie.

Vervallen risico's

Implementatie nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving (R305)

Overzicht overhead (G1, K1, I)

Nieuwe wetgeving wordt in overleg met de clusters binnen de organisatie gevolgd. Daarmee zal deze naar verwachting tijdig worden onderkend. De verdere implementatie met de benodigde resources staat los van het onderkennen van het bestaan van nieuwe wetgeving. Afhankelijk van de inhoud zullen telkens andere organisatieonderdelen betrokken kunnen zijn. Gelet op de ervaringen uit het verleden is het risico (op reputatieschade en claims) niet groot. Dit risico was eerder nog niet gekwantificeerd, de kwantificering heeft ertoe geleid dat het risico onder de rapportagegrens is gekomen en er dus in volgende P&C producten niet meer over wordt gerapporteerd.

Rijksbesparing op Jeugdzorg (R346)

Maatschappelijke ontwikkeling (G3, K4, S)

In het coalitieakkoord van het kabinet Rutte IV was een structurele besparing op de jeugdzorg opgenomen voor € 511 miljoen vanaf 2025 naast de Hervormingsagenda Jeugd. Het maximale aandeel van de gemeente Haarlemmermeer hierin werd geschat op ongeveer € 3 miljoen. Op basis van het Hoofdlijnenakkoord 2024-2028 van de partijen PVV, VVD, NSC en BBB komt deze besparing te vervallen.

Gewijzigde risico's

Ten opzichte van de Voorjaarsrapportage 2024 zijn de onderstaande risico's gewijzigd:

Sociaal domein - Participatiewet en wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening kunnen duurder uitvallen (R321)

Zorg en werk (G4, K3 (was K5), S)

De gemeente moet de zorg, ondersteuning en inkomensvoorzieningen die nodig zijn, aanbieden en betalen. De Participatiewet is een zogenaamde open-einde regeling. Hoeveel kosten we jaarlijks maken, is vooraf niet precies te voorspellen. Vooraf is niet bekend hoeveel vraag er is en welke inkomensvoorzieningen onze inwoners nodig hebben.

De afgelopen jaren is er meestal een onderschrijding op participatie. In de afgelopen jaren was eenmalig een overschrijding van € 1 miljoen, dit was een gevolg van gewijzigde wetgeving. Er komt een aanpassing van de Participatiewet, waarvan het effect nog niet duidelijk is. Vandaar ook de aanpassing van € 5 naar € 2 miljoen.

Beheersmaatregel: Behouden van dit risico op basis van een zichtbare onderbouwing

(accepteren)

Door middel van forecasting monitoren we de budgetten en maken we prognoses. In de reguliere P&C-cyclus wordt hierover gerapporteerd.

Sociaal domein - Jeugdwet kan duurder uitvallen (R322)

Zorg en werk (G4, K4 (was K5), S)

De gemeente moet de zorg, ondersteuning en inkomensvoorzieningen die nodig is, aanbieden en betalen. De Jeugdwet is een zogenaamde open-einde regeling. Hoeveel kosten we jaarlijks maken, is vooraf niet precies te voorspellen. Vooraf is immers niet precies bekend hoeveel vraag er is en welke zorg onze jeugdigen nodig hebben. De gemeente heeft in de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in contractmanagement. Daarnaast zijn budgetten meer taakstellend richting zorgaanbieders. Hierdoor is nog altijd sprake van een kans op overschrijding, maar zal de financiële impact naar verwachting lager zijn.

Beheersmaatregel: Behouden van dit risico op basis van een zichtbare onderbouwing (accepteren)

Door middel van forecasting monitoren we de budgetten en maken we prognoses. In de reguliere P&C-cyclus wordt hierover gerapporteerd.

Sociaal domein - Wet maatschappelijke ondersteuning kan duurder uitvallen (R323)

Zorg en werk (G3 (was G4), K2 (was K5), S)

De gemeente moet de zorg, ondersteuning en inkomensvoorzieningen die nodig is, aanbieden en betalen. De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is een zogenaamde open-einde regeling. Hoeveel kosten we jaarlijks maken, is vooraf niet precies te voorspellen. De gemeente heeft ook bij de Wmo geïnvesteerd in contractmanagement. Daarnaast is meer inzicht in de huidige vraag en de ontwikkeling hiervan. De kans op een overschrijding van het budget is hierdoor aanzienlijk lager ingeschat. Daarnaast is de verwachting dat relatief dure zorg wordt aangevraagd naar beneden bijgesteld. Deze overwegingen leiden tot een lage inschatting van de totale financiële impact van dit risico.

Beheersmaatregel: Behouden van dit risico op basis van een zichtbare onderbouwing (accepteren)

Door middel van forecasting monitoren we de budgetten en maken we prognoses. In de reguliere P&C-cyclus wordt hierover gerapporteerd.

Nieuwe risico's

Nieuwe risico's ten opzichte van de Voorjaarsrapportage 2024 zijn:

Exploitatietekort Planeetbaan (R368)

Wonen (G3, K5, I)

De gemeenteraad heeft besloten de 5e verdieping van Crown Plaza in te zetten voor de huisvesting voor diverse doelgroepen. Tot op heden hebben wij alleen statushouders via de HAR (Hotel en Accommodatieregeling) gehuisvest. Het risico dat zich voordoet is dat de investeringen die nodig zijn om andere doelgroepen te huisvesten dusdanig hoog uitvallen dat er een exploitatietekort ontstaat.

Beheersmaatregel: Behouden van dit risico op basis van een zichtbare onderbouwing (accepteren)

De gemeente bewaakt permanent de

ontwikkelingen over de huisvesting van diverse doelgroepen. Daarnaast is frequent intern overleg om eventuele risico's tot een minimum te beperken.

Tijdelijke huisvesting Dik Tromschool (R370)

Maatschappelijke ontwikkeling (G4, K2, I)

De lasten voor de tijdelijke huisvesting van de Dik Tromschool bedragen naar verwachting maximaal € 2 miljoen. Er is een potentieel risico dat deze lasten niet worden gedekt indien de grondexploitatie Purmer/Wormerstraat niet wordt vastgesteld.

Beheersmaatregel: Behouden van dit risico op basis van een zichtbare onderbouwing (accepteren)

Dit risico wordt volledig gedekt indien de grondexploitatie in exploitatie wordt genomen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit, een indicatie voor de mogelijkheden om toekomstige niet begrote financiële tegenvallers op te vangen, kan worden gezien als een noodzakelijke buffer om de continuïteit van de bedrijfsvoering te waarborgen. Een dergelijke buffer ligt deels in de sfeer van de exploitatie (de begroting van baten en lasten) en deels in de vermogenssfeer (reserves). Hieronder geven we een inschatting van deze capaciteit.

Weerstandscapaciteit in de exploitatiesfeer

Posten in de exploitatiesfeer dragen bij aan de structurele weerstandscapaciteit, omdat zij na aanwending meerdere jaren een positief effect hebben. In de sfeer van de exploitatie zijn de volgende aspecten van belang voor de weerstandscapaciteit:

1. raming voor onvoorzien en een eventueel positief begrotingssaldo in het lopende jaar
2. onbenutte belastingcapaciteit
3. eventuele stelposten waarvoor nog geen verplichting is aangegaan
4. te inventariseren mogelijke ombuigingen/ heroverwegingen

Achtereenvolgens lichten wij deze aspecten toe.

1. Raming onvoorzien en eventueel positief begrotingssaldo

Jaarlijks nemen we in de begroting een budget voor het opvangen van incidentele onvoorzien lasten op. Dit budget is vastgesteld op € 35.000. In de notitie Risicomangement en Weerstandvermogen 2023 is uitgelegd dat het positieve resultaat van de begroting automatisch bijdraagt aan de incidentele weerstandscapaciteit.

2. Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de extra ruimte die de gemeente heeft om, met inachtneming van de wetgeving, maximale inkomsten te genereren uit de gemeentelijke heffingen. Bij de gemeente Haarlemmermeer zit deze ruimte in de belastingen en met name in de onroerendezaakbelastingen (OZB). De raad is vrij de belastingtarieven te verhogen. Om te beoordelen of er onbenutte belastingcapaciteit is, maken wij gebruik van de ruimte tussen de eigen OZB-tarieven en het redelijk peil van de OZB dat wordt vastgesteld in het kader van artikel 12 Financiële verhoudingswet (de artikel 12-norm). De door het Rijk vastgestelde artikel 12-norm is 0,15950%. Het gemiddelde OZB-tarief van Haarlemmermeer is 0,17260% en daarmee hoger dan de artikel 12-norm. Op basis hiervan wordt er geen rekening gehouden met onbenutte belastingcapaciteit.

3. Stelposten waarvoor nog geen verplichting is aangegaan

In de begroting 2025 zijn geen stelposten opgenomen waarvoor nog geen verplichting is aangegaan.

4. Te inventariseren mogelijke bezuinigingen/ heroverwegingen

Indien bezuinigingen leiden tot incidentele of structurele lastenverminderingen, kan dit ertoe leiden dat meer middelen naar de algemene reserves vloeien. In dat geval wordt dit bedrag meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit. Bij het huidige stand aan het eind van ons meerjarenperspectief is dit niet aan de orde.

Tabel 105

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Structureel	Incidenteel
Raming voor onvoorzien	-	35
Onbenutte belastingcapaciteit	-	-
Stelposten waarvoor geen verplichting is aangegaan	-	-
Mogelijke bezuinigingen	-	-
Totaal	0	35

Weerstandscapaciteit in de vermogenssfeer

Bij de posten in de vermogenssfeer is sprake van incidentele weerstandscapaciteit. Dit houdt in dat ze eenmalig kunnen worden aangewend en alleen in het jaar van aanwending een positief resultaat opleveren. De weerstandscapaciteit in de vermogenssfeer bestaat uit de algemene reserves en de stille reserves. Beide onderdelen worden hierna toegelicht.

Tabel 106

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Algemene dekkingsreserve	195.222	186.965	186.971	185.125	181.121
Algemene reserve grondzaken	-594	4.678	11.804	14.996	22.961
Totaal	194.627	191.643	198.774	200.120	204.082

Algemene dekkingsreserve

De Algemene dekkingsreserve is gevormd door het doteren van diverse uitkeringen en overschotten. De reserve is een buffer voor het opvangen van tegenvallers en het afdekken van risico's. Daarmee is expliciet duidelijk gemaakt dat deze reserve wordt meegerekend tot de weerstandscapaciteit.

Algemene reserve grondzaken

De Algemene reserve grondzaken is een risicobuffer voor negatieve resultaten van grondexploitaties. Afhankelijk van de resultaten vindt respectievelijk een dotatie aan (bij positief resultaat) dan wel een onttrekking uit (bij negatief resultaat) de Algemene reserve grondzaken plaats. Op grond van regels met betrekking tot de minimale en maximale stand van de Algemene reserve grondzaken kan er aanvulling dan wel afroaming van de reserve plaatsvinden. Een aanvulling wordt onttrokken uit de Algemene dekkingsreserve, een afroaming wordt gedoteerd aan de Reserve Schaa sprong. Omdat de Algemene reserve grondzaken specifiek is bedoeld voor het opvangen van risico's met betrekking tot grondexploitaties en omdat deze risico's worden meegenomen in de totale risicoanalyse wordt de stand van deze reserve ook meegenomen in de bepaling van de weerstandscapaciteit.

Algemene reserves

Algemene reserves zijn reserves waarvoor geen specifieke bestemming is bepaald en die daarom vrij kunnen worden ingezet voor het afdekken van risico's en dergelijke; dit in tegenstelling tot bestemmingsreserves waaraan wel een specifieke bestemming is gegeven en waar dus niet vrij over kan worden beschikt. De reserves hebben een inkomensfunctie en kunnen worden ingezet als eigen financieringsmiddel. De rente die hierdoor wordt bespaard, wordt structureel ingezet als dekkingsmiddel voor de begroting. Dit betekent dat inzet van de reserves structurele negatieve consequenties heeft. De algemene reserves bestaan uit twee onderdelen, namelijk de Algemene dekkingsreserve en de Algemene reserve grondzaken. De aard van deze reserves lichten we hierna nader toe.

Stille reserves

Stille reserves zijn bezittingen van de gemeente die momenteel op de balans lager zijn gewaardeerd dan hun huidige marktwaarde. Dit betekent dat verkoop van deze bezittingen een eenmalig financieel voordeel voor de gemeente kan opleveren. Voorwaarde hiervoor is wel dat de verkoop op korte termijn tegen die marktwaarde kan geschieden en dat de verkoop de bedrijfsvoering van de gemeente niet beperkt. In het raadsvoorstel 'beoordelingskader Maatschappelijke Voorzieningen Integraal Accommodatieplan' ([2021.0000253](#)) is voor de verkoop van vastgoed dat niet tot de kernportefeuille behoort over een termijn van tien jaar rekening gehouden met een netto verkoopresultaat van € 8 miljoen. Onder aftrek van de opbrengsten van het reeds verkochte vastgoed resteert een stille reserve van € 2,2 miljoen. Conform het raadsbesluit 'Routekaart duurzaamheid maatschappelijk vastgoed' ([7963379](#)) wordt de nettoverkoopopbrengsten in de reserve Maatschappelijke voorzieningen gestort.

Weerstandscapaciteit geconsolideerd

Een overzicht van de totale weerstandscapaciteit (bedragen x € 1.000) levert het volgende beeld op:

Tabel 107

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Structureel	Incidenteel
<i>Weerstandscapaciteit exploitatie:</i>		
Raming voor onvoorzien	-	35
Onbenutte belastingcapaciteit	-	-
Stelposten zonder aangegane verplichting	-	-
Mogelijke bezuinigingen / heroverwegingen	-	-
<i>Weerstandscapaciteit vermogen</i>		
Algemene (vrij besteedbare) reserves (stand 2025)	-	191.643
Stille reserves	-	2.244
Totale weerstandscapaciteit	0	193.922

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{totale weerstandscapaciteit}}{\text{financiële impact risico's bij 90 \% zekerheid}}$$

Figuur 22

Voor deze ratio hanteren wij een streefwaarde van minimaal 1,4 ('Voldoende'). De risico's die zijn meegenomen in de analyse, zijn hiervoor in deze paragraaf beschreven.

Structurele risico's en weerstandscapaciteit

Omdat bij het berekenen van de ratio weerstandsvermogen zowel de weerstandscapaciteit als het risicobedrag bij wijze van momentopname als één bedrag wordt uitgedrukt, moeten de structurele componenten geconverteerd worden naar een eenmalig bedrag. Hiervoor hanteren wij, conform de werkwijze van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (Naris) een factor van 2,5. Dit wil zeggen dat de structurele posten voor 2,5 maal hun waarde meetellen.

Uitkomst risicoanalyse

Uit de analyse, uitgevoerd op 31 juli 2024, volgt dat de totale financiële impact van alle risico's tezamen bij een zekerheidsniveau van 90% uitkomt op € 51 miljoen. Vergeleken met een totale weerstandscapaciteit van € 194 miljoen

Schuldpositie

In de notitie Schuldpositie 2023 ([7282099](#)), door de raad vastgesteld op 23 maart 2023, is besloten om voor het monitoren van de schuldpositie drie kernindicatoren te hanteren en daarvoor normen vast te stellen. Op basis van deze door de raad vastgestelde normen kan bepaald worden of een indicator op groen, oranje of rood staat (stoplichtenmodel). Door gebruik te maken van

Ratio weerstandsvermogen

Om inzicht te krijgen in hoeverre de beschikbare weerstandscapaciteit in staat is om zich voor doende risico's op te vangen, wordt de ratio weerstandsvermogen bepaald. Hiervoor hanteren wij een risicosimulatie waarin aan de risico's een bedrag en een kanspercentage wordt gekoppeld. Bij de simulatie wordt een zekerheidsniveau van 90% gehanteerd. Dit betekent dat het totaalbedrag dat uit de simulatie volgt in 90% van de gevallen voldoende zal zijn om alle daadwerkelijk uitgekomen risico's te dekken. Hiermee is vervolgens de ratio van het weerstandsvermogen te berekenen.

komen we op een ratio weerstandsvermogen van 3,8. Dit valt onder de classificatie 'Uitstekend' en betekent dat er op dit moment geen corrigerende actie vereist is.

Beoordelingstabel weerstandsvermogen

Tabel 108

Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2	Uitstekend
B	1,4 - 2	Ruim voldoende
C	1 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	<0,6	Ruim onvoldoende

Inzicht in de ontwikkeling van het weerstandsvermogen

De ontwikkeling van het weerstandsvermogen over jaren zegt meer dan een eenmalige beoordeling. De ontwikkeling van het weerstandsvermogen meerjarig is weergegeven in het hoofdstuk [Financiële hoofdlijnen](#).

drie kernindicatoren kan genuanceerd gekeken worden naar de schuldpositie. Hierbij is de volgende sturing van toepassing:

1. één rode indicator: verhoogde waakzaamheid, aandacht voor de schuld;
2. twee rode indicatoren: sterk verhoogde waakzaamheid, speciale aandacht op verlaging van de schuld;

3. drie rode indicatoren: direct inzetten van het handelingsrepertoire noodzakelijk met als doel versnelde afbouw van de schuld.

De volgende kernindicatoren worden gebruikt: Netto schuldquote, Lasten schuldpositie en Solvabiliteit.

De kernindicatoren schuldpositie worden in de programmabegroting en de jaarstukken aangevuld met ondersteunende indicatoren. De ondersteunde indicatoren bevatten informatie die het beeld uit de kernindicatoren nuanceren, of **Ontwikkeling indicatoren**

Deze drie indicatoren laten de volgende ontwikkeling zien ten opzichte van de Voorjaarsrapportage 2024:

Netto schuldquote

P&C-Product	realisatie 2023	raming 2024	raming 2025	raming 2026	raming 2027	raming 2028
Programmabegroting 2025 - 2028	70%	75%	87%	104%	118%	127%
Voorjaarsrapportage 2024 (juni 2024)	70%	75%	88%	104%	112%	113%

Lasten schuldpositie

P&C-Product	realisatie 2023	raming 2024	raming 2025	raming 2026	raming 2027	raming 2028
Programmabegroting 2025 - 2028	7,3%	7,1%	7,7%	8,0%	8,4%	9,8%
Voorjaarsrapportage 2024 (juni 2024)	7,3%	7,1%	8,4%	8,6%	9,1%	9,5%

Solvabiliteit

P&C-Product	realisatie 2023	raming 2024	raming 2025	raming 2026	raming 2027	raming 2028
Programmabegroting 2025 - 2028	37,3%	34,6%	31,6%	29,1%	27,4%	25,9%
Voorjaarsrapportage 2024 (juni 2024)	37,3%	35,2%	32,4%	30,4%	29,2%	29,1%

Toelichting

Bij de berekening van de indicatoren is er van uitgegaan dat van het investeringsplan 65% van de voor een jaar geraamde investeringsbedragen gerealiseerd worden. Dit percentage wordt vanaf de Voorjaarsrapportage 2023 gebruikt omdat in de praktijk bleek dat vooral door externe oorzaken de realisatie lager was dan geraamd. Deze aanpassing draagt ook bij aan een realistischere raming bij de indicatoren, de verschillen tussen de ratio's zoals berekend bij de Voorjaarsrapportage 2024 en deze programmabegroting zijn dan ook betrekkelijk klein. Ten opzichte van de Voorjaarsrapportage 2024 wordt de stijging van de Netto schuldquote in het geheel veroorzaakt door de verwerking van de uitbreidings- en vervangingsinvesteringen die bij de Voorjaarsrapportage 2024 aan het investeringsplan zijn toegevoegd. Het betreffen

in breder perspectief plaatsen. De mix van indicatoren geeft een overzicht van vermogenspositie, (druk op de) exploitatie en weerbaarheid, waarmee een totaalbeeld over de financiële houdbaarheid kan worden verkregen. Daarbij wordt een kwalitatieve duiding (trends) gevoegd waardoor in één oogopslag een integraler beeld over de financiële houdbaarheid kan worden gevormd. Hiervoor wordt verwezen naar de [Financiële hoofdlijnen](#).

onder andere de actualisatie van het IHP (€ 49 miljoen), Ondergrondse parkeergarage Centrumzicht en Parkzicht Stadscentrum Hoofddorp (€ 28 miljoen) en het toevoegen van de jaarschijf 2028 van de VOR 2026, 2027 en 2028 (€ 15 miljoen). Zie voor een toelichting [paragraaf 3.8](#) van de [Voorjaarsrapportage 2024](#). Naast het investeringsplan is bij de berekening van de financieringsbehoefte ook rekening gehouden met de cijfers van het MPG per 1 januari 2024.

De indicator Lasten Schuldpositie geeft een vergelijkbare uitkomst ten opzichte van de Voorjaarsrapportage 2024. Bij de voorjaarsrapportage is rekening gehouden met een stijging van de te betalen rente naar 3,75%. Ondanks de hogere rente werd er wel een voordeel op de financiering ingeboekt. Dit werd met name veroorzaakt door het doorschuiven van

investeringen naar latere jaarschijven. We zien dat ook terug in de indicator, in de eerste jaren van het meerjarenbeeld is een daling te zien bij deze indicator, in de laatste twee jaar stijgt deze weer tot een hoger niveau dan bij de voorjaarsrapportage. Wel staat de indicator in het gehele meerjarenbeeld op groen. Zoals toegelicht bij het risico 'Rentestijging' (R331) lijkt de inflatie af te zwakken en daarmee ook het risico op hogere te betalen rente op de door de gemeente aan te trekken leningen. Echter blijft de kans bestaan dat de Europese Centrale Bank (ECB) de rente verder verhoogt. Dit zal dan op termijn tot uitdrukking komen in in deze ratio.

Voor zowel de ratio's Netto schuldquote en Lasten schuldpositie is het totaal van de geraamde baten, exclusief reservemutaties, in een begrotingsjaar van belang. Uit het overzicht baten en lasten blijkt dat dit totaal fluctueert, maar in 2026 en 2027 een sterke daling vertoont. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door de geraamde inkomsten uit de bouwgrondexploitaties, maar met name de daling van de inkomsten uit het gemeentefonds vanaf 2026 is hier van belang. Door dit noemereffect maken de ratio's Netto schuldquote en Lasten schuldpositie tussen 2025 en 2026 een sprong omhoog in het meerjarenbeeld. Omdat in het meerjarenbeeld geen rekening wordt gehouden met indexatie als gevolg van inflatie, zal het totaal van de baten vanaf 2026 nog wel enigzins stijgen als gevolg van autonome ontwikkelingen. Dit temporeert de stijging in deze ratio's.

De solvabiliteit neemt af ten opzichte van de Voorjaarsrapportage 2024. Dit wordt veroorzaakt door zowel deler- als noemereffecten. Bij de delereffecten zijn de dekking van incidentele lasten uit de Algemene dekkingsreserve zoals besloten bij de Voorjaarsrapportage 2023 en de onttrekkingen van de eerder besloten budgetoverhevelingen de voornaamste oorzaak. Hierdoor daalt de totale omvang van de reserves, waarmee ook de solvabiliteit daalt. Op basis van de huidige stand is de Algemene dekkingsreserve en de solvabiliteit voldoende robuust om deze incidentele onttrekkingen op te kunnen vangen. Het noemereffect is verbonden aan de toelichting bij de netto schuldquote, als gevolg van de

Berekeningswijze

Netto Schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlasten ten opzichte van de eigen middelen en is dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken.

verwerking van de investeringen van de Voorjaarsrapportage 2024 in het investeringsplan stijgt de benodigde omvang van het vreemd vermogen waardoor de solvabiliteit daalt.

Conclusie

De schuldpositie van de gemeente Haarlemmermeer blijft hoog ten opzichte van andere gemeenten. Omdat Haarlemmermeer een groeigemeente is, zal dit nog lang het geval zijn. Het blijft noodzakelijk grote investeringen te doen. Enerzijds voor het in stand houden van voorzieningen, anderzijds voor nieuwe voorzieningen, onder andere infrastructuur en groen ten behoeve van de woningbouw. Om deze investeringen, die 20 tot 40 jaar meegaan, te kunnen doen, is het noodzakelijk langlopende geldleningen aan te trekken. Hierbij is steeds het uitgangspunt dat alleen de noodzakelijke investeringen gedaan worden. Het is aan de raad om te bepalen welke investeringen dit betreft.

De prognoses van de indicatoren laten voor 2025 twee groene en één oranje waarde zien. Bij geen van de indicatoren is een overschrijding van de grens naar rood in beeld. Zo blijft er ruimte om eventuele renteverhogingen van nieuw aan te trekken leningen en nieuwe investeringen in de toekomst te kunnen dragen. De ratio solvabiliteit zal naar verwachting oranje blijven in de meerjarenperiode. Zoals in het onderdeel financiële hoofdlijnen kan worden teruggevonden valt het op dat Haarlemmermeer, ondanks dat deze op oranje staat, hiermee vergelijkbaar scoort als andere gemeenten in dezelfde categorie van inwoners. Deze waarden geven aan dat er nu geen aanleiding is om actie te ondernemen. Wel blijft waakzaamheid geboden, zeker gezien de druk op het meerjarenbeeld vanaf 2026.

Met de huidige renteprognoses en de uitstekende ratio weerstandsvermogen wordt het risico van de schuldpositie op dit moment als laag ingeschat. Op de indicatoren van de schuldpositie vindt een actieve monitoring plaats en bij financiële besluiten van € 25 miljoen en hoger wordt het effect op de schuldpositie meegenomen in de afweging.

$$\text{netto schuldquote} = \frac{\text{netto schuld}}{\text{totale inkomsten (voor bestemming reserves)}}$$

Lasten schuldpositie

De (in)flexibiliteit van de begroting wordt beïnvloed door de rente- en afschrijvingslasten, die gedekt moeten worden. Hoe hoger dit

aandeel is, hoe minder mogelijkheid er is om middelen in te zetten voor andere prioriteiten. Tevens geeft de hoogte van de rentelasten aan over welk deel van de begroting een risico wordt gelopen als gevolg van grote rentefluctuaties.

$$\text{procentuele lasten schuldenpositie} = \frac{\text{rente / afschrijvingslasten}}{\text{totale inkomsten (voor bestemming reserves)}}$$

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Een hoger percentage duidt op een hogere financiële weerbaarheid van de gemeente. De solvabiliteit wordt in de

literatuur tevens genoemd als meest omvattende globale indicator van de vermogenspositie. Gemeenten die goed scoren op deze indicator blijken relatief vaak ook goed te scoren op andere financiële indicatoren, voor gemeenten met een slechte score blijkt dit juist omgekeerd. Met deze indicator zijn wij in staat de omvang van de schuld af te wegen tegen de financiële gezondheid van de gemeente.

$$\text{solvabiliteit} = \frac{\text{totaal eigen vermogen}}{\text{totaal passiva}} \times 100\%$$

De normeringen worden hierna weergegeven in het onderdeel [Kengetallen financiële positie](#).

Kengetallen financiële positie

Om tot een beter inzicht te komen van de financiële positie van de gemeenten en deze te kunnen vergelijken is in het BBV een standaardtabel van financiële kengetallen voorgeschreven. Deze tabel is hieronder weergegeven. De tabel is aangevuld met de

ondersteunde indicatoren zoals benoemd in de notitie Schuldpositie 2023. Voor de ontwikkeling in de loop der tijd en een trendanalyse wordt verwezen naar het onderdeel [Financiële hoofdlijnen](#).

Tabel 109

Kengetallen	Werkelijk 2023	Begroting 2024 ¹	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Kernindicatoren						
Netto schuldquote	69,8%	74,6%	87,2%	103,5%	118,2%	126,8%
Lasten schuldenpositie	7,3%	7,1%	7,7%	8,0%	8,4%	9,8%
Solvabiliteitsratio	37,3%	34,6%	31,6%	29,1%	27,4%	25,9%
Ondersteunende indicatoren						
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	63,0%	68,1%	80,7%	96,9%	111,3%	120,1%
Grondexploitatie	9,4%	7,1%	7,7%	7,9%	7,8%	4,4%
Structurele exploitatieruimte	5,5%	2,7%	2,7%	-0,4%	-1,3%	-2,3%
Belastingcapaciteit	92,0%	99,9%	107,5%	107,5%	107,5%	107,5%
Ratio weerstandsvermogen	4,5	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8
Renterisiconorm	5,5%	7,9%	7,9%	6,7%	6,4%	6,5%

¹ Begroting na wijziging

De raad heeft bij vaststelling van de notitie Schuldpositie 2023 per indicator een normering vastgesteld. Deze wordt hieronder weergegeven. Bij de bepaling van deze normeringen is

aangesloten bij normeringen uit het [Gemeenschappelijk Financieel toezichtkader 2020](#) die door de provinciaal toezichthouder gebruikt worden of in benchmarks gebruikelijk zijn.

Tabel 110

Kengetal	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Kernindicatoren			
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
Lasten schuldpositie	0% - 12,4%	12,5 - 15%	> 15 %
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
Ondersteunende indicatoren			
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90-130%	>130%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	>0,4%	-0,4 % - 0,4%	<-0,4%
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%
Ratio weerstandsvermogen	>1,4	1 - 1,4	<1
Renterisiconorm	<20%	n.v.t.	>20%

Netto schuldquote, lasten schuldpositie en solvabiliteit

De toelichting is opgenomen in het onderdeel [Schuldpositie](#).

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Omdat bij verstrekte leningen onzekerheid kan bestaan of deze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel berekend inclusief als exclusief de door de gemeente verstrekte leningen. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De schuldquote is lager als begroot als gevolg van de hierboven beschreven oorzaken.

Grondexploitatie

De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Het kengetal Grondexploitatie drukt de geactiveerde waarde van in exploitatie genomen bouwgronden uit in een percentage van het totaal van de baten. De waarde van de gronden wordt in het (t)MPG goed onderbouwd en is daarom reëel. De verkoop van de gronden zal bijdragen aan het verbeteren van de schuldquote en de solvabiliteitsratio.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt in de structurele en incidentele baten en lasten. Is het percentage positief, dan betekent dat dat er lagere structurele lasten dan baten zijn.

Dit geeft aan dat sprake is van een structureel en reëel sluitende begroting voor het jaar 2025.

Belastingcapaciteit

Het kengetal Belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Voor de bepaling van de hoogte van de belastingdruk is het landelijk gemiddelde niet maatgevend. Haarlemmermeer heeft zijn eigen beleid vastgesteld. Het kengetal belastingcapaciteit wordt berekend door te delen door het landelijk gemiddelde van de woonlasten van het afgelopen begrotingsjaar. De sterke stijging van de ratio in 2025 wordt geheel veroorzaakt door de stijging van rioolheffing en afvalstoffenheffing zoals toegelicht in de [paragraaf Lokale heffingen](#). De verwachting is dat de stijging vanaf aankomend jaar in een hoger landelijk gemiddelde tot uitdrukking komt omdat ook andere gemeenten te maken hebben met een stijging van de kosten als gevolg van de problematiek met de lachgascilinders. Dit zal zich dan vertalen in een daling van de ratio.

Ratio weerstandsvermogen

Deze is toegelicht in het onderdeel [weerstandscapaciteit](#).

Renterisiconorm

Het renterisico is het risico dat de rentelasten van de gemeente ineens fors stijgen als nieuw aan te trekken leningen een hogere rente hebben dan de (oude) leningen die worden afgelost. Als de rente in tussentijd stijgt, kan dit gevolgen hebben voor de exploitatie van de gemeente. De renterisiconorm wordt toegelicht in de paragraaf Financiering, onderdeel [rente](#).

Onderhoud kapitaalgoederen

Portefeuillehouder: Sedee-Schuitemaker, Steffens-van de Water

Een substantieel deel van de begroting heeft betrekking op onderhoud van kapitaalgoederen zoals gebouwen, wegen, openbaar groen, riolering en openbare verlichting. De onderhoudslasten zijn verspreid over diverse programma's en gebaseerd op de door de raad gemaakte keuze(s) van het onderhoud- en kwaliteitsniveau.

Deze paragraaf gaat in op de staat van onderhoud en de onderhoudslasten van de kapitaalgoederen.

Het beleidskader waarop het onderhoud van de kapitaalgoederen is gebaseerd is opgenomen in de desbetreffende programma's.

Per soort kapitaalgoed is beschreven:

- het door de raad gewenste kwaliteitsniveau van onderhoud;
- de actuele staat van onderhoud;
- de in de begroting opgenomen onderhoudslasten.

De basis voor deze gegevens zijn de geactualiseerde Beheerplannen voor de fysieke leefomgeving 2024 tot en met 2028 ([10164415](#)). De resultaten hiervan hebben wij opgenomen in het document Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) ([10164415](#), [bijlage 4](#)), dat in december 2023 is vastgesteld door de raad.

Hoe wij de riolering en de watergangen onderhouden is opgenomen in het Programma Riolering en Stedelijk Water (PRSW) ([8414039](#)), waarin de gebiedsgerichte aanpak voor klimaatadaptatie en de energietransitie een plaats krijgen. Het PRSW dient tevens als onderbouwing voor de rioolheffing. Het onderhoudsniveau is beschreven in het Beheerplan 2009 (B&W 2009.0019558), geactualiseerd in 2017 ([2016.0069196](#)) en in 2022 ([2022.0002403](#)).

Bij de vaststelling van de Voorjaarsrapportage 2024 is het benodigde budget voor areaaluitbreiding, € 1.218.000, alleen voor 2024 en 2025 opgenomen. Op basis van de nieuwe areaalsystematiek 'Groeï van de gemeente' is in de begroting een stelpost opgenomen, die taakstellend is. De stelpost is gebaseerd op de groei van het aantal inwoners en woningen en niet op het daadwerkelijk toegevoegde areaal openbare ruimte. Areaaluitbreiding die niet gedekt kan worden uit de stelpost leidt tot een bezuiniging in het overige areaal. Zoals beschreven is in de beheerplannen voor de fysieke leefomgeving 2024 tot en met 2028 behoren wij op basisniveau (de ondergrens van wat nodig is om het areaal veilig te houden). Meer areaal onderhouden met hetzelfde budget betekent dat de kwaliteit van de fysieke leefomgeving in zijn

geheel achteruitgaat. De areaalsystematiek wordt dit jaar geëvalueerd, daarin wordt deze problematiek meegenomen.

In de beheerplannen is tevens beschreven dat structureel extra onderhoudsbudget nodig is om

de kapitaalgoederen ook in de toekomst veilig te kunnen houden. Dit is door de raad voor twee jaar (2024 en 2025) toegekend, maar de structurele aanvraag (€ 610.000 vanaf 2026) wordt betrokken bij de ombuigingen.

Sportterreinen

Wij beheren 23 sportparken waarop circa 95 sportvelden zijn gelegen. Het onderhoud van sportvelden bestaat uit diverse activiteiten die beschreven zijn in het Beheerplan Sportparken.

Het onderhoud betreft onder andere het onderhouden van natuur- en kunstgrasvelden, bestaande uit het onderhoud van groen en verhardingen, onkruidbestrijding, het repareren van hekwerken, groot onderhoud en vervanging. Over het algemeen zijn onze sportvelden van goede kwaliteit en voldoen deze aan de sporttechnische eisen van de betreffende

sportbond en NOC*NSF.

Bij buitensportcomplexen hebben wij 26 kunstgras (voetbal)velden, drie kunstgras korfbalvelden en negen kunstgras hockeyvelden. Op grond van de sporttechnische eisen moeten alle kunstgrasvelden na het achtste speelseizoen na certificering opnieuw een keuring ondergaan. Wij laten alle kunstgrasvelden ouder dan zes jaar ieder jaar keuren door een externe keuringsinstantie, zodat wij op de hoogte blijven van de actuele stand van zaken van de velden en op tijd bij kunnen sturen. In [Tabel 111](#) is de actuele kwaliteit van de kunstgrasvelden opgenomen.

Tabel 111

Omschrijving	Eenheid	Bron	Meting			Steefwaarden/prognose			
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Kwaliteit kunstgrasvelden	% goed	Gisib	92%	97%	96% ¹	100%	100%	100%	100%

¹ 96% goed betekent dat 4% van de kunstgrasvelden (in 2024 betreft het drie velden) niet meer voldoen aan de sporttechnische eisen van de betreffende sportbond en NOC*NSF. Vanwege de veiligheid streven wij naar 100% goed.

Sportvelden die niet meer voldoen aan de sporttechnische eisen vervangen wij uit de Vernieuwing Openbare Ruimte (VOR). In 2025

vervangen wij veld 3 van Sportvereniging Reigers, Veld 2 van SV Zwanenburg en Veld 1 van de hockeyclub H.C. Spaarndam.

Openbare speel-, sport- en ontmoetingsvoorzieningen

Wij onderhouden en vervangen openbare speel-, sport- en ontmoetingsplekken in de buitenruimte voor de Haarlemmermeerse kinderen en jongeren. In het [beheerplan Speelvoorzieningen 2024-2028](#) is opgenomen hoe wij de speel- en sporttoestellen onderhouden.

Wij waarborgen de veiligheid van de toestellen door deze conform de wettelijke veiligheidseisen te inspecteren. De toestellen zijn hierdoor heel en veilig. Speeltoestellen die aan het einde van de

technische levensduur zijn, vervangen wij vanuit de VOR. Hierbij overleggen wij met de omwonenden van een speelplek hoe deze moet worden ingericht. Dit is ook afhankelijk van de demografische situatie in de buurt rondom de speelplek. Het areaal speeltoestellen veroudert. Dit betekent dat de komende jaren veel speeltoestellen vervangen moeten worden. Onze vervangingsopgave is daarom hoger dan gebruikelijk. In [Tabel 112](#) is de actuele kwaliteit van speeltoestellen weergegeven.

Tabel 112

Omschrijving	Eenheid	Bron	Meting			Steefwaarden/prognose			
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Kwaliteit speeltoestellen	% goed	Gisib	89%	93%	89% ¹	100%	100%	100%	100%

¹ 89% goed betekent dat de resterende speeltoestellen (77 stuks) niet meer voldoen aan de wettelijke veiligheidseisen. Vanwege de veiligheid streven wij naar 100% goed.

Wij vervangen onder andere speeltoestellen in de Nassaustraat (Hoofddorp) en in de Fresiastraat (Badhoevedorp). Bij de vervanging van speeltoestellen toetsen wij of de speellocaties

voldoen aan ons speelruimtebeleid 'Kom in Beweging!'- Speelruimte in de gemeente Haarlemmermeer ([2021.0000721](#)).

Wij beheren een aantal goed bezochte, gemeentelijke recreatiegebieden: het Haarlemmermeerse Bos (115 ha), de Toolenburgerplas (85 ha), deelgebied 1 van PARK21 (28 ha), Stadspark Hoofddorp (recent heringericht) en Vliegerweide in Venneperhout (recent ingericht). Deze gebieden vervullen een belangrijke functie voor onze inwoners voor dagrecreatie (sport, spel en evenementen) en

Wegen

Het begrip Wegen omvat de gemeentelijke verhardingen die worden aangetroffen binnen het wegprofiel: rijbaan, parkeervak, bushalte, fietspad, trottoir, voetpad et cetera. Hoe de verhardingen worden onderhouden is opgenomen in het [beheerplan Verhardingen 2024-2028](#).

Op basis van recent uitgevoerde globale visuele weginspecties is een lichte achteruitgang gebleken in de kwaliteit van het areaal. Momenteel voldoet 81% van ons areaal aan de daaraan gestelde eisen. Met name de kwaliteit van open verhardingen blijft achter. Hoewel de kwaliteit van gesloten verhardingen (asfalt) over het algemeen nog voldoende is, heeft een groot gedeelte de score 'matig'. Dit betekent dat wij verwachten dat hier binnen vijf jaar groot onderhoud nodig is. Voor 2025 willen wij ons vooral richten op herstel van open verhardingen. De kwaliteit van de verhardingen heeft een relatie met de leeftijd van het areaal. De veroudering van het areaal in combinatie met de doelstellingen van het klimaatadaptief inrichten van de woonomgeving en een duurzame CO₂-neutrale energievoorziening (energietransitie) zijn grote opgaven die allemaal binnen dezelfde openbare ruimte spelen. Wij willen deze in combinatie oppakken door een gebiedsgerichte aanpak. In 2025 gaan wij verder met de voorbereiding hiervan.

Vanuit de Vernieuwing Openbare Ruimte vernieuwen wij onder andere de wegvakken opgenomen in [Tabel 113](#).

Civieltechnische kunstwerken

Civieltechnische kunstwerken omvatten veel verschillende soorten constructies, waaronder bruggen, tunnels, viaducten, damwanden en steigers. Het doel van ons onderhoudsbeleid voor deze kunstwerken is niet alleen om ze schoon, heel en veilig te houden, maar ook om ervoor te zorgen dat ze functioneel blijven. De manier waarop we deze kunstwerken onderhouden, is

dragen tevens bij aan een gezonde levensstijl door de mogelijkheden tot recreëren en bewegen. In het beheerplan Recreatiegebieden 2024-2028 is beschreven hoe wij de recreatiegebieden onderhouden. Onderhoud vindt plaats aan verhardingen, beplantingen, oeverinrichting en terreinmeubilair. Wij vervangen bomen, beplanting en verhardingen aan het einde van de levensduur vanuit de VOR.

Tabel 113

Wegvak	Kern	Activiteit
Fietspad Venneperweg	Beinsdorp	Uitvoering
Kruisweg	Cruquius Oost	Uitvoering
Diverse projecten	diverse	Vorbereiding
Roekenbos	Hoofddorp	Uitvoering
Houtwijkerveld	Hoofddorp	Uitvoering
Kruisweg	Hoofddorp	Vorbereiding
Kaj Munkweg	Hoofddorp	Uitvoering
Rijnlanderweg (Bennebroekerweg-Taurusavenue)	Hoofddorp	Vorbereiding
Azollastraat e.o.	Lisserbroek	Uitvoering
Noordelijke Randweg	Nieuw-Vennep	Uitvoering
IJweg	Nieuw-Vennep	Uitvoering
Kromme Spieringweg	Vijfhuizen	Uitvoering
Hanepoel	Zwaanshoek	Uitvoering

In 2025 verrichten wij regulier onderhoud aan de wegvakken opgenomen in [Tabel 114](#).

Tabel 114

Wegvak	Kern
Linieweg (Polanenpark)	Halfweg
Fietspad Asserweg t.h.v. van Van Heuven Goedhartlaan	Hoofddorp
Lunenburgdreef	Hoofddorp
Klunderburg	Hoofddorp
Baron de Coubertinlaan	Hoofddorp
Holmscholenpad	Hoofddorp
Kerkstraat	Nieuw-Vennep
Kerkweg	Spaarnwoude
Ravelijn	Vijfhuizen
Lijnderdijk/Zwembadweg	Zwanenburg

vastgelegd in het [beheerplan Kunstwerken 2024 - 2028](#).

Van 494 bruggen en tunnels, neemt de leeftijd toe en wordt het gebruik over het algemeen intensiever. Bij het herzien van het beheerplan Kunstwerken is vastgesteld dat er steeds meer herstelonderhoud nodig is om de kunstwerken

veilig en bruikbaar te houden. Bovendien is het beheer van contracten complexer en intensiever geworden, wat resulteert in hogere kosten.

Het beheerplan geeft op korte en middellange termijn aan welke onderhouds- en vervangingsmaatregelen nodig zijn om onze civieltechnische kunstwerken in goede staat te houden. Kleine en grote onderhoudswerkzaamheden worden uitgevoerd op basis van een strategie gericht op het verlengen van de levensduur. Door het gebruik van duurzame materialen streven wij naar een langere levensduur voor onze kunstwerken. Vervanging van een kunstwerk wordt alleen overwogen als groot onderhoud niet langer volstaat. Voor klein onderhoud hebben we een flexibel contract waarbij we alleen uitvoeren wat echt nodig is. Momenteel loopt de voorbereiding voor een nieuw contract, dat eind 2024 wordt afgerond.

De komende jaren zullen we ons beheersysteem voor civieltechnische kunstwerken verder ontwikkelen, zodat we de principes van assetmanagement beter kunnen toepassen. Dit omvat het gericht inzetten van middelen op basis van risicoanalyse en het toepassen van principes zoals levenscycluskosten, risicoanalyse, prestatiebesturing en functioneel beheer. We leggen ook de nadruk op regelmatige inspecties van al onze civiele kunstwerken.

Over het algemeen zijn de kunstwerken beoordeeld als in goede staat, met af en toe wat achterstallig onderhoud. Bij kunstwerken waar achterstallig onderhoud is vastgesteld, is periodiek onderhoud niet voldoende om ze weer in optimale conditie te krijgen. In deze gevallen ligt onze focus op minimaal behoud, functionaliteit en het voorkomen van verlies aan kapitaal, totdat de kunstwerken kunnen worden vernieuwd vanuit de Vernieuwing Openbare Ruimte (VOR). Daarbij proberen wij de levensduur

Riolering

Om aan de zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater te voldoen beheren en onderhouden wij het bijbehorende waterstelsel. Verbeteringsmaatregelen en vervangingen van het bestaande rioolstelsel zijn hier een onderdeel van.

Wij hebben extra aandacht voor het scheiden van afval- en hemelwater (afkoppelen) om de hoeveelheid afvalwater bij de zuivering te verminderen en het zuiveringsproces te verbeteren. In Spaarndam vervolgen wij bijvoorbeeld de voorbereiding van het integrale

verder te optimaliseren door gebruik te maken van duurzame materialen.

De uitvoering van de vernieuwing of vervanging van kunstwerken opgenomen in [Tabel 115](#) waarvan de voorbereiding al is gestart zal naar verwachting worden afgerond in 2025.

Tabel 115

Kunstwerk	straat	Kern
Duikerbruggen	Groeneweg	Halfweg
Kademuur	Polanenkaade/ Prins Hendrikkade	Halfweg
Steiger	Allegonda-hoeve	Hoofddorp
Damwand	Bollenlaan	Hoofddorp
Taludbekleding	Grote Belt	Hoofddorp
Fiets-/voetgangersbrug	Navona	Hoofddorp
Fiets-/voetgangersbrug	Habanera	Nieuw-Vennep
Fiets-/voetgangersbrug	Vennepweg	Nieuw-Vennep
Kademuur	Douglassingel	Schiphol-Rijk
Beweegbare brug	Weteringweg	Weteringbrug
Aanpak betonrot beweegbare brug	Dennenlaan	Zwanenburg

Daarnaast ronden we in 2025 de voorbereiding af en starten we met de uitvoering van de vernieuwing dan wel de vervanging van het volgende kunstwerk:

Tabel 116

Kunstwerk	Straat	Kern
Fiets-/voetgangersbrug	Liniepad	Vijfhuizen

Tot slot starten we in 2025 met de voorbereiding en de uitvoering van de vernieuwing dan wel vervanging van diverse civieltechnische kunstwerken, waaronder verkeersbruggen in Nieuw-Vennep, Rijsenhout en Hoofddorp en diverse fiets-/voetgangersbruggen in Hoofddorp en Lijnden.

project Klimaatbestendig Spaarndam, waarvan de uitvoering is voorzien in 2026. Wij vervolgen daarnaast de voorbereiding van een gebiedsgerichte aanpak in delen van Zwanenburg en Rijsenhout, waarbij wij de openbare ruimte integraal vernieuwen, inclusief rioleringsmaatregelen en een klimaatbestendige inrichting.

Wij reinigen en inspecteren circa 61 km van de riolering in delen van Abbenes, Badhoevedorp, Beinsdorp, Boesingheliede, Buitenkaag, Cruquius, Halfweg, Hoofddorp, Lisserbroek, Nieuw-Vennep

Oost, Rijsenhout, Zwaanshoek en Zwanenburg. De resultaten van inspecties en een risico-analyse zijn de basis voor het bepalen van de benodigde maatregelen. Wij willen voor circa 2,3 km van ons rioolstelsel levensduur

verlengende maatregelen (relinen van de leiding) en herstelmaatregelen treffen. Dit jaar zal dit plaatsvinden onder andere in delen van Zwanenburg, Boesingheliede, Hoofddorp, Nieuw-

Openbaar Groen

Het openbaar groen bestaat uit bomen en groenvlakken (onder andere gazon, heesters, hagen, bosplantsoen). Hoe wij het openbaar groen onderhouden is opgenomen in het [beheerplan bomen en beplanting 2024-2028](#).

Goed onderhoud heeft invloed op de leefomgeving en draagt bij aan een positieve belevingswaarde van de woon- en leefomgeving. Het onderhoud bestaat uit de volgende maatregelen:

- om de kwaliteit goed in beeld te houden inspecteren wij alle bomen minimaal één keer per vier jaar op veiligheid; monumentale bomen inspecteren wij elk jaar;
- we snoeien de bomen één keer per vier jaar om de kwaliteit voldoende te houden;
- daarnaast beschermen we bomen tijdens werkzaamheden en bij renovatieprojecten geven we bestaande bomen indien nodig extra ondergrondse ruimte en voeding;
- als de veiligheid in het geding is, dan worden maatregelen getroffen, zoals het snoeien of vervangen van de boom;
- beplantingsvakken worden onkruidvrij gehouden en deze worden gesnoeid om de (verkeers)veiligheid te waarborgen;
- de kwaliteit van beplantingen inspecteren wij één keer per vier jaar via de metingsmethodiek NEN 2767;
- beplantingen met een slechte kwaliteit vervangen wij.

Wij bestrijden daarnaast de eikenprocessierups zoveel mogelijk biologisch door hun natuurlijke vijanden (vogels en vleermuizen) aan te trekken door nestkasten te plaatsen. Ook kruidenrijke grassen leveren een bijdrage aan de bestrijding van de eikenprocessierups, omdat insecten in deze grassen vogels aantrekken.

Kwaliteit bomen

De kwaliteit van bomen is over het algemeen goed. Uit de meest recente veiligheidsinspecties van onze bomen komt het volgende beeld naar voren:

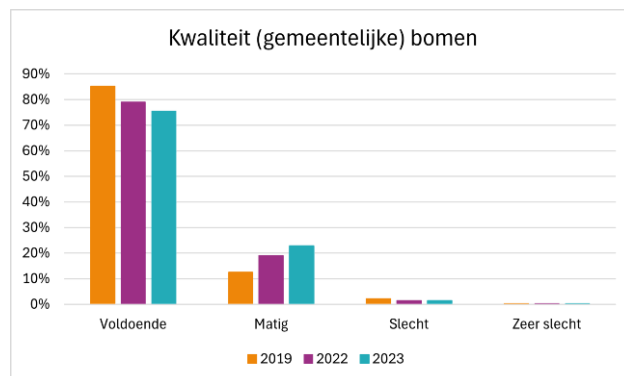
Vennep, Vijfhuizen, Badhoevedorp en Lissersbroek. Deze maatregelen zijn minder kostbaar en veroorzaken nagenoeg geen overlast voor inwoners. Daarnaast renoveren we twee rioolgemalen (Tudorpark en Kanaalweg) en vervangen wij 20 drukrioolpompen.

Tot slot actualiseren wij ons beheerbestand en zetten dit om naar de landelijke standaard Gegevenswoordenboek Stedelijk Water (GWSW).

Tabel 117

Kwaliteit (gemeentelijke) bomen ¹	2019	2022	2023
Voldoende	85,2%	79%	75,4%
Matig	12,5%	19%	22,8%
Slecht	2,1%	1,5%	1,5%
Zeer slecht	0,2%	0,2%	0,3%

¹ De percentages tellen niet op tot 100%, omdat niet alle bomen worden geïnspecteerd. Jonge bomen hoeven bijvoorbeeld nog niet te worden geïnspecteerd.

Figuur 23

Uit de veiligheidsinspecties is gebleken dat het aantal bomen dat in slechte en zeer slechte kwaliteit verkeert ongeveer gelijk is gebleven ten opzichte van de meting uit 2022. Het aantal bomen met kwaliteitsniveau 'voldoende' is met 3,8% afgenomen; het aantal bomen met kwaliteitsniveau 'matig' is toegenomen. Het bomenbestand veroudert en dat betekent dat meer kosten worden gemaakt voor het snoei- en onderhoud.

Wij willen het aantal slechte en zeer slechte bomen (1,8% in 2023) verminderen om de kwaliteit van ons bomenareaal te verbeteren. Zie voor onze doelstellingen het Programma [Kwaliteit Fysieke Omgeving](#). Ondanks dat 1,8% een laag percentage is, gaat het toch om enkele honderden bomen. Ons vervangingsplan en onze onderhoudscyclus richten wij op het verlagen van het percentage slechte en zeer slechte bomen. Voor de slechte bomen beoordelen wij of deze vervangen dienen te worden of dat extra onderhoud volstaat. Een kanttekening hierbij is

dat de kwaliteit van bomen wordt beïnvloed door weersomstandigheden als storm of bijvoorbeeld droogte of wateroverlast door klimaatverandering, waardoor het niet altijd mogelijk is om de kwaliteit van bomen in alle opzichten optimaal te houden.

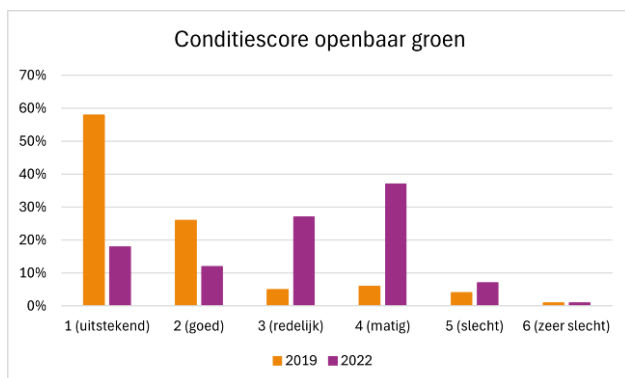
Kwaliteit beplantingen

Bepantingen inspecteren wij één keer per vier jaar via de methode voor kwaliteitsmeting NEN 2767, waarbij de conditiescore van beplantingen wordt bepaald. De geïnspecteerde plantvakken kunnen een conditiescore van 1 tot 6 krijgen (van zeer goed tot zeer slecht). Uit de kwaliteitsmeting openbaar groen komt het beeld opgenomen in [Tabel 118](#) naar voren.

Tabel 118

Conditiescore kwaliteitsmeting openbaar groen	Percentage van de (gemeentelijke) groenvakken 2019 ¹	Percentage van de (gemeentelijke) groenvakken 2022
1 (uitstekend)	58%	18%
2 (goed)	26%	12%
3 (redelijk)	5%	27%
4 (matig)	6%	37%
5 (slecht)	4%	7%
6 (zeer slecht)	1%	1%

¹ Beplanting wordt één keer per vier jaar geïnspecteerd volgens de NEN 2767-systematiek. Wij hebben in 2019 voor het eerst volgens deze nieuwe systematiek geïnspecteerd. In 2026 volgt een nieuwe inspectie.

Figuur 24

In de afgelopen twee jaar was het voorjaar extreem droog en warm. Dit is zichtbaar in de resultaten van de kwaliteitsmeting van het openbaar groen. Met name nieuwe aanplant heeft hier last van. Wij geven nieuwe aanplant om die reden structureel een langere periode van nazorg (waaronder extra water geven indien nodig). Tevens planten wij soorten die beter bestand zijn tegen droogte en hitte. Daarnaast voeren wij onderzoeken uit naar de kwaliteit van de bodem van beplantingsvakken en standplaatsen van bomen. Op sommige locaties

is de bodem te sterk verdicht, zodat bomen en beplanting in droge periodes dieper liggend grondwater niet kunnen bereiken. Op andere locaties kan in een natte periode het water door de verdichting niet goed in de grond zakken en is de bodem te vochtig, zodat beplanting verdrinkt. Een verdichte bodem bevat vaak geen zuurstof en hierdoor geen bodemleven (voedingsstoffen voor planten). Wij doorbreken de verdichte bodemlaag en dienen tevens bemesting toe om de bomen en/of beplanting te laten herstellen.

Onze vervangingsplannen zijn gericht op het vervangen van beplanting met een slechte (score 5) en zeer slechte (score 6) kwaliteit, waarbij het doel is de percentages hiervan te verminderen. Zie voor onze doelstellingen Programma [Kwaliteit Fysieke Omgeving](#). De plantvakken met een matige conditie (score 4) zullen worden vervangen in gecombineerde projecten. Beplantingen met een slechte kwaliteit vervangen wij als losstaande projecten.

De te vervangen bomen en beplanting staan verspreid over de gemeente. Wij nemen de vervanging zoveel mogelijk mee in integrale projecten. De locaties in [Tabel 119](#) staan in 2025 op de planning.

Tabel 119

Project	Straat	Kern
Vervangen bomen en beplanting in combinatie met verhardingen en riolering	Kruisweg	Cruquius Oost
Diverse bomen vervangen in integrale projecten	diverse	diverse
Vervangen bomen en beplanting in combinatie met verhardingen	Houtwijkerveld	Hoofddorp
Vervangen bomen en beplanting in combinatie met verhardingen en riolering	Kaj Munkweg	Hoofddorp
Vervangen bomen en beplanting in combinatie met verhardingen	IJweg, tussen Vennepeweg en Noorderdreef	Nieuw-Vennep
Vervangen bomen en beplanting in combinatie met verhardingen	Noordelijke Randweg	Nieuw-Vennep

Daarnaast planten wij op verzoek van inwoners extra bomen op locaties waar dit technisch mogelijk is om de fysieke leefomgeving extra te vergroenen.

Openbare verlichting

Het onderhoud van Openbare Verlichting (OVL) is beschreven in het [beheerplan Openbare Verlichting 2024 -2028](#). Wij hebben invulling gegeven aan de installatieverantwoordelijkheid binnen onze organisatie, waarbij wij keuringen uitvoeren op basis van leeftijd van onze elektrische installatie volgens de NEN3140-normen, waarmee ze daarna weer voldoen aan de richtlijnen voor de elektrische veiligheid.

Aanleg en onderhoud van de OVL en van de elektrische installatie worden door één huisaannemer uitgevoerd.

Om energie te besparen vervangen wij de bestaande verlichting door dimbare ledverlichting in de diverse kernen binnen Haarlemmermeer en

gaat een steeds groter deel van het areaal schakelen op lichtcellen.

Bij het vervangen van het kabelnet kiezen wij ervoor om het kabelnet in eigendom van Liander aan het einde van de levensduur te vervangen door eigen net. Eigen kabelnet leidt tot minder storingen. Storingen die zich wel voordoen, kunnen wij sneller verhelpen. Dit leidt tot minder klachten van inwoners. Wij vervangen het kabelnet in delen van Hoofddorp, Nieuw-Vennep en Haarlemmerliede.

Daarnaast maken wij alle Liander-aansluitingen inzichtelijk en zeggen we de aansluitingen op, die niet meer in gebruik zijn.

Verkeersregelininstallaties (VRI's)

Het onderhoud van de VRI's is beschreven in het [beheerplan VRI's 2024-2028](#). De kwaliteit van de VRI's is goed als gevolg van de juiste onderhoudsfrequentie en de tijdige vervanging aan het einde van de levensduur. Alle VRI's zijn aangesloten op onze verkeerscentrale. Storingen worden automatisch door de VRI's aan de verkeerscentrale en de onderhoudsaannemer gemeld en binnen de geldende responsetijden opgelost. Bij het beheer van de VRI's passen wij innovatieve en/of energiebesparende technieken toe. De VRI's zijn uitgerust met energiezuinige LED-lampen. Om de VRI's af te stemmen op de verkeersbehoefte worden deze in het kader van verkeerskundig beheer regelmatig geschouwd en indien nodig worden zij opnieuw afgesteld op bijvoorbeeld gewijzigde verkeersstromen. De

gedeeltelijke of gehele vernieuwing van VRI's vindt plaats vanuit de VOR. Wij starten met de voorbereiding en/of de uitvoering van de vervanging de VRI's opgenomen in [Tabel 120](#).

Tabel 120

VRI op kruising	Kern
KP11 Hillegommerdijk/Meerlaan (brug Ringvaart)	Beinsdorp
KP84 Voetgangersoversteekplaats Vennepeweg ter hoogte van Rietkraag	Beinsdorp
KP04 Huigsloterdijk to huisnummer 398 (pont Ringvaart)	Buitenkaag
KP22 Hoofdwegen / Burgemeester Pabstlaan	Hoofddorp

Watergangen

Wij beheren watergangen buiten de bebouwde kom en langs de polderwegen, enkele fortgrachten en diverse vijvers binnen het stedelijke gebied. Hoofdwatergangen, zoals tochten en vaarten, worden door het hoogheemraadschap van Rijnland beheerd. Voor het beheer van watergangen in stedelijk gebied hebben wij een overeenkomst met het hoogheemraadschap afgesloten.

Het onderhoud van de watergangen bestaat uit het samen met het hoogheemraadschap van Rijnland maaien en uithalen van de gemeentelijke watergangen, het baggeren en het verwijderen van drijfvuil. Voor het verwijderen van bagger uit watergangen buiten de kom zijn wij zelf verantwoordelijk. Op

grond van het PRSW hebben wij eind 2024 het baggerplan geactualiseerd en tevens voor de onderdelen duikers, stuwen en beschoeiing een beheerplan opgesteld.

Het hoogheemraadschap onderhoudt de watergangen binnen de bebouwde kom, waaronder het baggeronderhoud, om de watergangen op diepte te houden en de waterkwaliteit in stand te houden. Wij proberen zoveel mogelijk bagger op de kant te brengen. Bagger die verontreinigd is of technisch niet op de kant kan worden gebracht, wordt op kosten van het hoogheemraadschap afgevoerd naar een professionele verwerker. De kosten van bagger waarvan wij het vanwege omwonenden of vanwege het bevorderen van de biodiversiteit niet

wenselijk vinden dat deze op de kant wordt gebracht, zijn voor onze rekening omdat wij een ontvangstplicht hebben voor deze bagger. Om in 2025 de vrijkomende bagger zoveel mogelijk te kunnen accepteren en duurzaam en kosteneffectief voor hergebruik geschikt te maken, realiseren wij in 2024 twee nieuwe baggerdepots. Dit betreft zowel bagger die vrijkomt bij onze eigen werkzaamheden, als

baggerwerkzaamheden door het hoogheemraadschap, waarvoor wij een ontvangstplicht hebben.

Beschoeiingen, duikers en stuwen worden vervangen vanuit de VOR. Wij vervangen beschoeiing, duikers en stuwen op basis van meldingen.

Begraafplaatsen

De gemeente bezit zes gemeentelijke begraafplaatsen. Twee begraafplaatsen liggen in Nieuw-Vennep (de Taxushof en de Lindenhof), twee in Hoofddorp (de Iepenhof en de Wilgenhof), één in Zwaanshoek (de Meerterpen) en één in Spaarnwoude (De Akker Gods). Wij onderhouden wegen, paden en groen op het hoogste niveau om een goede toegankelijkheid en uitstraling van de begraafplaatsen te bereiken.

Hierbij hebben wij oog voor de flora en fauna op de begraafplaatsen en versterken wij de aanwezige groen- en natuurwaarden. Het onderhoud bestaat met name uit het dagelijks onderhoud van de graven, het groen, de paden en de objecten. De uitvoerende taken op het gebied van het dagelijks onderhoud en op het gebied van begraven hebben wij uitbesteed aan De Waterwolf.

Jaarlijkse onderhoudslasten

Tabel 121

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
1. Vastgoed			
1.01 Gebouwen niet voor Openbare dienst	629	1.324	643
1.02 Brandweerkazernes	0	0	0
1.03 Cultuur	1.246	822	733
1.04 Sport	957	1.433	1.265
1.05 Monumenten, recreatiegebieden, aula en begraafplaatsen	281	313	444
1.06 Jongerencentra en kinderopvang	130	617	153
1.07 Wijk- en Dorpsgebouwen (Sociaal Culturele gebouwen)	398	226	362
1.08 Onderwijs	685	866	1.068
1.09 Huisvesting Ambtenaren	2	132	91
1.10 Parkeergarage Scorpius	60	119	121
Totaal: 1. Vastgoed	4.388	5.851	4.879
2. Sportterreinen	1.487	1.595	1.595
3.01 Openbare speel- sport en ontmoetingsplekken	843	861	861
3.02 Recreatiegebieden: het Haarlemmermeerse Bos, de Toolenburgerplas en PARK21	787	858	858
4. Wegen (Civieltechnische) Kunstwerken	9.743	10.330	10.085
5. Riolering	3.167	4.493	4.584
6. Openbaar groen	11.598	11.550	11.585
7. Openbare verlichting	1.134	1.011	1.011
8. Verkeerregelinstantaties (VRI)	291	556	550
9. Watergangen	335	664	664
10. Begraafplaatsen	910	984	984
Totaal	34.684	38.754	37.657

Toelichting

1. Vastgoed

De uitgaven voor het groot onderhoud fluctueren jaarlijks en zijn gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan voor de gebouwen. De fluctuaties worden opgevangen via de onderhoudsegalisatievoorziening Onderhoud gebouwen.

4. Wegen

De hogere onderhoudslasten in 2024 ten opzichte van 2023 zijn ontstaan door de vorstschade die in de winter van 2023-2024 is ontstaan. Binnen het onderhoudsbudget voor verhardingen is voor deze niet te voorspellen kosten geen ruimte en om die reden worden deze kosten indien nodig opgevoerd bij de voorjaarsrapportage.

Vastgoed

Portefeuillehouder: Sedee-Schuitmaker

Inleiding

De gemeente beschikt over een diverse en dynamische vastgoedportefeuille die bestaat uit gebouwen, gronden en zakelijke rechten. Dit vastgoed wordt primair ingezet voor het huisvesten van maatschappelijke organisaties en ter ondersteuning van beleidsdoelen. Een deel van de portefeuille is strategische voorraad en dient als instrument voor gebiedsontwikkelingen voor de korte en lange termijn.

Wij streven naar een optimale balans tussen maatschappelijk en financieel rendement. Het uitgangspunt van ons vastgoedbeheer is om de portefeuille zo doeltreffend en doelmatig mogelijk in te zetten. Vastgoed is een middel en geen doel op zich, het in bezit hebben van vastgoed is dit ook niet. Het huisvesten in accommodaties van derden is ook een mogelijkheid om in een (tijdelijke) vraag te kunnen voorzien.

Een professionele aanpak van het vastgoedmanagement is hierbij essentieel. De afgelopen jaren is met succes ingezet op het verder professionaliseren en verbeteren van de vastgoedorganisatie. Dit heeft geresulteerd in een stevige basis die wordt ondersteund door herzien beleid en een actuele en betrouwbare vastgoedadministratie. Hierdoor zijn wij in staat de portefeuille op strategisch, tactisch en operationeel niveau efficiënt te beheren en de gemeentelijke organisatie professioneel te

adviseren en ondersteunen op alle soorten vastgoedvraagstukken.

De opgaven waar wij de komende jaren voor staan zijn omvangrijk. Op basis van de routekaart verduurzaming zijn wij in 2022 begonnen met de stapsgewijze verduurzaming van de vastgoedportefeuille met als doel 95% CO₂-reductie in 2050. Deze verduurzaming wordt uitgerold in nauwe samenhang met de vernieuwing of renovatie van de grotendeels gedateerde portefeuille. In het Strategisch Perspectief Investerings (SPI) hebben wij de eerste stap naar een meerjarig investeringsplan voor de portefeuille gezet.

Een andere grote opgave is het uitvoeren van de Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg), die op veel gebouwen in en rond het stationsgebied is gevestigd. Niet alleen het aankopen van, maar vooral ook het beheren van dit niet maatschappelijke vastgoed, vergt in toenemende mate inzet van de vastgoedorganisatie. Dit is ook het geval voor de rol bij de huisvesting van nieuwkomers, statushouders, Oekraïners en spoedzoekers en de wettelijke taakstelling die de gemeente hierbij krijgt opgelegd.

Relevant beleid

- Beleidskader Vastgoed ([2022.0002604](#));
- Integraal Accommodatieplan (IAP) ([2019.0058287](#));

- Beoordelingskader Maatschappelijke Voorzieningen IAP ([2021.0000253](#));
- Evaluatie en gewijzigde voortzetting Integraal Accommodatieplan ([7476711](#));
- Routekaart duurzaamheid maatschappelijk vastgoed ([7963379](#));
- Spelregels verduurzaming maatschappelijk vastgoed ([11039308](#)).

Vastgoedorganisatie

De voornaamste doelstelling van de vastgoedportefeuille is het huisvesten van de ambtelijke organisatie en beleidsmatige activiteiten zoals sport, cultuur, welzijn, recreatie, wonen en onderwijs. Daarnaast houden wij vastgoed aan als strategisch instrument. Vastgoed dat geen beleidsdoel meer dient of geen strategisch nut heeft wordt in beginsel voorgedragen voor verkoop.

De afgelopen jaren heeft de vastgoedorganisatie zich ontwikkeld van een operationele organisatie naar een meer tactisch en strategisch opererende organisatie met een grote advieskracht. Er is een stevig beleidsmatig kader waarmee zij goed uitgerust is om haar taken uit te voeren. Het opstellen en de uitvoering van Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) en de beheerstaken rondom onderwijshuisvesting behoren ook tot de werkzaamheden.

Desalniettemin blijven er uitdagingen in relatie tot alle ontwikkelingen die organisatiebreed spelen waarbij vastgoed een rol speelt. Zo vragen de verkoopopdrachten, de werkzaamheden die voortvloeien uit de gevestigde Wvg, de toegenomen woonhuisvestingsvraag en niet in de laatste plaats de vernieuwings- en verduurzamingsopgave onverminderd veel van de vastgoedorganisatie.

De verantwoording over het portefeuillebeheer doen wij via de paragraaf Vastgoed in de jaarstukken, de programmabegroting en het twejaarlijkse Meerjarenperspectief Vastgoed.

Meerjarenperspectief Vastgoed

Eind 2024 verschijnt de tweede editie van het Meerjarenperspectief Vastgoed voor de periode 2024-2026. Begin 2022 is de eerste editie van het Meerjarenperspectief Vastgoed 2022-2024 (MPV)

Thema's

Verduurzaming

De verduurzaming van de gemeentelijke vastgoedportefeuille is een omvangrijke opgave. De Routekaart verduurzaming maatschappelijk vastgoed ([2023.7963379](#)) geeft invulling hieraan met als doel een vermindering van de gebouw gebonden CO₂-uitstoot van ten minste 55% in 2030 en 95% in 2050. De routekaart werkt niet

([2022.0000212](#)) door het college vastgesteld. In het MPV wordt tweejaarlijks gerapporteerd over het gevoerde vastgoedbeleid en de financiële gevolgen van het beheer. Het MPV biedt aanvullende en uitgebreide informatie over de vastgoedportefeuille in eigendom. Waar nodig worden maatregelen voorgesteld om de werking van de vastgoedportefeuille te verbeteren, risico's te beheersen en het vastgoed waardevol te houden voor de gemeentelijke opgaven. De meerwaarde van het MPV ligt in het totaaloverzicht van de prestaties en ontwikkelingen van de gemeentelijke vastgoedportefeuille, waardoor gefragmenteerde informatievoorziening wordt voorkomen.

Integraal Accommodatieplan

Vanaf 2019 zijn wij bezig met analyses op basis van het Integraal Accommodatieplan (IAP) ([2019.0058287](#)). Het IAP is een werkwijze om de vraag-aanbodverhouding van maatschappelijke voorzieningen (accommodaties) te analyseren. De accommodaties worden geanalyseerd aan de hand van beleidsmatige, vastgoedtechnische en ruimtelijke richtlijnen. Dit gebeurt op basis van het Beoordelingskader Maatschappelijke Voorzieningen IAP ([2021.0000253](#)). In 2023 is de werkwijze geëvalueerd en gewijzigd ([2023.7476711](#)). Analyses voeren we nu uit op functies, zoals ontmoeten, binnensport en cultuur. Dit geeft een volledig beeld van de totale vraag en aanbod op het niveau van de gemeente. De analyses worden gebruikt voor het opstellen van langetermijninvesteringsplannen, het Strategisch Perspectief Investerings (SPI), maar ook voor tactische en strategische afwegingen op kortere termijn. De functies binnensport en ontmoeten zijn opgeleverd. De functie buitensport volgt eind 2024. In 2025 en 2026 worden recreatie en cultuur geanalyseerd waarmee de analyses afgerond zijn.

alles tot in detail uit, maar geeft strategische kaders om stapsgewijs tot uitvoering te komen.

Wij gaan de doelstelling via vijf methoden bereiken:

1. door het omzetten van de meerjarenonderhoudsplannen (MJOP) naar duurzame MJOP's (DMOP);

2. door het projectmatig verduurzamen van vastgoed;
3. het vervangen van een deel van de portefeuille door sloop of nieuwbouw;
4. door het compenseren met de inkoop van groen opgewekte energie daar waar volledige verduurzaming niet mogelijk is;
5. door de verkoop van vastgoed ter verkleining van de portefeuille en direct de uitstoot te verminderen.

Tot 2030 ligt de focus op het projectmatig verduurzamen van zes panden. Hiervoor zijn de eerste haalbaarheidsonderzoeken uitgevoerd. Als blijkt dat het aanpakken van de panden daadwerkelijk leidt tot de gewenste verduurzaming, zullen we overgaan tot uitvoering. Wij gaan in 2025 beginnen met de uitvoering van de eerste twee projecten. De investering die dit vergt wordt gedekt volgens de Spelregels verduurzaming maatschappelijk vastgoed ([2024.11039308](#)).

Voor de verduurzaming wordt de reserve Maatschappelijke voorzieningen ingezet. In deze reserve wordt 100% van het netto verkoopresultaat (verkoopopbrengst na aftrek van kosten en eventuele boekwaarde) van gemeentelijk vastgoed gestort. Het doel van deze reserve is het dekken van vervangingen, verduurzamen of investeringen in bestaand gemeentelijk vastgoed met een maatschappelijke functie. Onttrekken uit deze reserve mag alleen voor deze specifieke doelen én met toestemming van de raad. De stand van de reserve is per 31 december 2023 € 3,375 miljoen is gemaximeerd op € 4 miljoen.

Kostprijsdekkende verhuur

Panden

Voor maatschappelijke organisaties die gemeentelijke beleidsmatige activiteiten uitvoeren, wordt gemeentelijk vastgoed

Vastgoedportefeuille

Cijfers en financiën

Aantal objecten en bruto vloeroppervlak portefeuille

Haarlemmermeer heeft op 1 januari 2024 in totaal 627 objecten in eigendom, waarvan 160 panden

kostprijsdekkend verhuurd, waarbij alle interne kosten in de huurprijs zijn verwerkt. Overige huurders betalen een marktconforme huur, maar minimaal kostprijsdekkend. De uitgangspunten voor het bepalen van de kostprijsdekkende huur (KPDH) zijn vastgelegd in de implementatienota's KPDH (2019.0066550 en 2022.0001950). Met het invoeren van de KPDH voldoet de gemeente voor de verhuur van onze panden aan de gedragsregels uit Wet markt en Overheid (wet M&O).

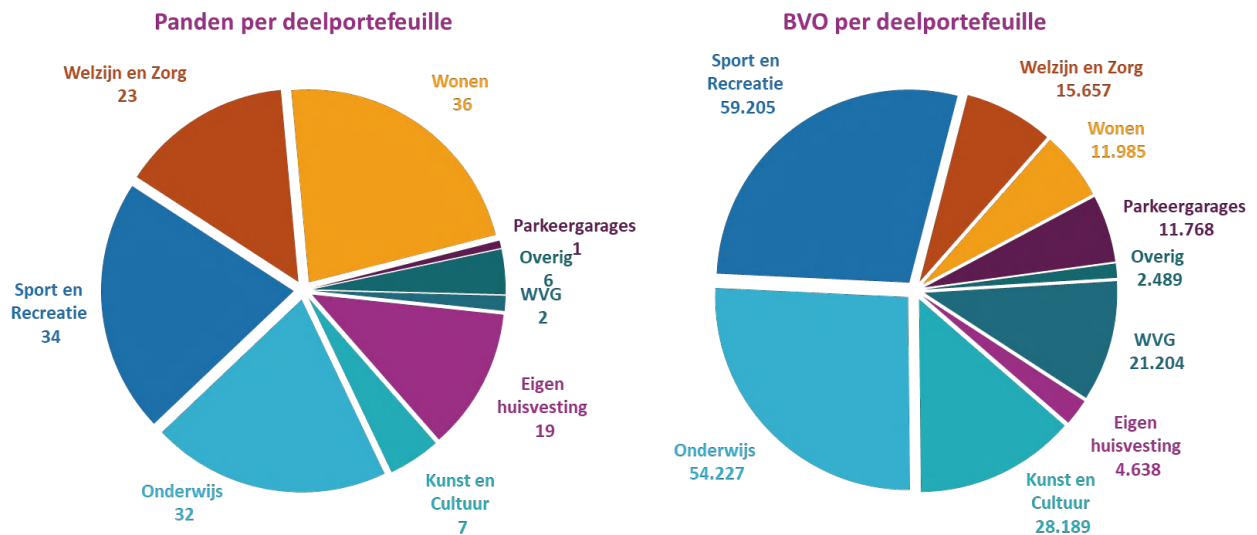
Gronden voor maatschappelijk gebruik

In 2025 is het doel om de sportverenigingen duidelijkheid te geven over de toekomstige huur van de sportaccommodatie. Voor buitensportaccommodaties worden de integrale kosten – in tegenstelling tot de verhuur van panden – nog niet doorberekend, terwijl dit wel verplicht is. Om deze activiteiten toegankelijk te houden, dient er nieuw beleid gemaakt te worden en/of een algemeen belang besluit te worden genomen om te kunnen (blijven) voldoen aan de gedragsregels uit de wet M&O. De voornoemde beleidsproducten aangaande tarifiering van buitensportaccommodaties worden eind 2024 ter besluitvorming voorgelegd.

Akoestische maatregelen

Al enige tijd is de gebrekkige akoestiek van een groot deel van de gymzalen in onze gemeente onderwerp van gesprek tussen de schoolbesturen en de gemeente. De huidige akoestiek zorgt voor veel stress en ook uitval bij de vakleerkrachten. Na onderzoek is vast komen te staan dat deze op veel plekken niet aan normen voldoet zoals die door bijvoorbeeld de Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding worden gehanteerd. Wij gaan daarom uiterlijk in 2025 de vijftien meest intensief gebruikte binnensportaccommodaties voorzien van akoestische maatregelen. Hiervoor is een bedrag van € 750.000 gereserveerd.

en 467 gronden, waar de vastgoedorganisatie het beheer over voert. In [Figuur 25](#) is het aantal panden en het aantal vierkante meters (bruto vloeroppervlak (BVO)) per deelportefeuille weergegeven.

Figuur 25

Huur en in gebruikgeving

Behalve objecten in eigendom huurt de gemeente ook vastgoed van derden. Voor huren wordt vaak gekozen wanneer sprake is van een ruimtetekort van tijdelijke aard. In totaal huren we 17 panden, waarvan 12 worden gebruikt door de eigen ambtelijke organisatie.

Onderwijshuisvesting

De gemeente heeft op 1 januari 2024 van 52 schoolgebouwen het economisch claimrecht. Dit betekent dat het schoolbestuur het juridisch

eigendom heeft en bij het beëindigen van het onderwijs in een gebouw, het gebouw 'om niet' terugvalt aan de gemeente.

Zowel de gehuurde objecten als de onderwijshuisvestingsobjecten zijn niet opgenomen in bovenstaande grafieken, aangezien het geen eigendom betreft.

Lasten en baten gebouwen per programma

In Tabel 122 zijn de lasten en baten van gebouwen per programma opgenomen.

Tabel 122

Lasten en baten gebouwen per programma (bedragen x € 1.000)

	Begroting Lasten (2025)			Baten
	Beheer	Onderhoud	Kapitaal	
Veiligheid	0	0	1	82
Zorg en werk	23	67	182	229
Maatschappelijke ontwikkeling	6.642	3.594	19.012	15.460
Mobiliteit	104	85	111	0
Ruimtelijke ontwikkelingen	9	0	244	755
Wonen	1.210	213	1.983	3.907
Kwaliteit fysieke omgeving	34	8	0	0
Economische zaken	5.371	239	1.648	12.657
Overzicht overhead	385	28	0	4
Totaal	13.778	4.234	23.181	33.094

Onderhoudsvoorziening

Planmatig onderhoud wordt conditiegestuurd uitgevoerd, waarbij de conditie van een gebouwdeel bepaalt wanneer onderhoud nodig is. Elke vijf jaar voert een onafhankelijke partij deze conditiemeting uit in overeenstemming met het Beleidskader Vastgoed. Voor het planmatige

onderhoud wordt via een jaarlijkse storting (dotatie) een onderhoudsvoorziening opgebouwd om de fluctuaties in de hoogte van de jaarlijkse onderhoudskosten op te vangen. Het verloop tot 2031 van de onderhoudsvoorziening is in Tabel 123 weergegeven.

Tabel 123

Jaar (bedragen x € 1.000)	Beginstand	Dotatie	Uitgaven	Eindstand
2024	4.324	2.017	2.195	4.146
2025	4.146	2.017	2.566	3.597
2026	3.597	2.017	3.093	2.520
2027	2.520	2.017	2.350	2.187
2028-2031	2.187	8.067	10.221	33

Toekomstige investeringen

Om de (financiële) impact op lange termijn inzichtelijk te maken is voor het gemeentelijk vastgoed een overzicht uitgewerkt van de investeringsambitie tot 2040. Een groot deel van de vastgoedportefeuille, voornamelijk uit de jaren '70 en '80, nadert het einde van de technische levensduur, wat renovatie of nieuwbouw noodzakelijk maakt. Daarnaast is verduurzaming essentieel, zoals beschreven in de routekaart, wat invloed heeft op investeringen in de portefeuille. Vooral gymzalen vertonen verouderingsproblemen zoals slechte akoestiek, ventilatie en temperatuurregeling. Al deze feiten

beïnvloeden de keuze voor renovatie of nieuwbouw en is afhankelijk van kosten, techniek, functionaliteit en urgentie. Het IAP biedt daarbij aanvullende inzichten om de juiste keuzes te maken.

Tot 2040 zijn grootschalige investeringen gepland voor 36 panden, waarbij gelet wordt op mogelijke functiecombinaties binnen gebouwen om ruimte optimaal te benutten en kosten te verlagen. In [Tabel 124](#) zijn de toekomstige noodzakelijke en gewenste investeringen opgenomen tot 2040 onderverdeeld naar soort en naar deelportefeuille.

Tabel 124

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2025-2030	2031-2040
Aantal panden	12	24
Investering per soort		
Verduurzamen	21.502	-
Verduurzamen-renovatie	3.723	14.673
Sloop-nieuwbouw	11.760	36.603
Totale investeringskosten	36.984	51.275
Investering per deelportefeuille		
Sport en Recreatie	22.372	26.744
Kunst en Cultuur	9.498	
Welzijn en zorg	5.114	24.531
Totale investeringskosten	36.984	51.275

Subsidies

Portefeuillehouder: El Idrissi, Ruigrok, Schuurmans-Wijdeven, Sedee-Schuitemaker, Steffens-van de Water, Van der Meij

Subsidies die zijn bedoeld voor een specifieke organisatie worden door de gemeente verstrekt op basis van de Algemene wet bestuursrecht, artikel 4:23, 3e lid onder c. Dit worden begrotingssubsidies genoemd, omdat de subsidieontvanger en het bedrag dat maximaal als subsidie verleend kan worden expliciet staan genoemd in de gemeentebegroting.

Een begrotingssubsidie kan als een projectsubsidie of als een boekjaarsubsidie worden verstrekt. In de Algemene subsidieverordening Haarlemmermeer 2024 (10421864) is een projectsubsidie gedefinieerd als ‘subsidie voor de kosten van de uitvoering van één activiteit of een beperkt aantal activiteiten’ en

een boekjaarsubsidie als ‘een subsidie die voor één of meerdere boekjaren aan een organisatie wordt verstrekt voor de exploitatiekosten van de uitvoering van meerdere samenhangende activiteiten met een voortdurend karakter’. In [Tabel 125](#) staat aangegeven of de subsidie als projectsubsidie of als boekjaarsubsidie wordt verstrekt en aan welk programma en beleidsdoel de subsidie bijdraagt. Onder de tabel wordt per subsidieontvanger een verdere toelichting gegeven.

Subsidiestaat 2025

Subsidies op basis van de Algemene wet bestuursrecht artikel 4:23, derde lid onder c:

Tabel 125

Subsidieontvanger	Maximaal beschikbare subsidiebedrag 2025	Soort subsidie	Doel van de subsidie/ subsidiabele activiteiten	Betreft programma/beleidsdoel
Stichting Vriendschapsband Haarlemmermeer - Cebu	€ 75.000	projectsubsidie	Samenwerkingsactiviteiten van Haarlemmermeeders met Cebu, Filippijnen.	Programma Bestuur, samenleving en publiekscontact. Beleidsdoel C: Het behartigen van de belangen van Haarlemmermeer buiten de gemeentegrenzen en het versterken van de bestuurlijke samenwerking.

Subsidieontvanger	Maximaal beschikbare subsidiebedrag 2025	Soort subsidie	Doel van de subsidie/ subsidiabele activiteiten	Betreft programma/beleidsdoel
Stichting GGZ inGeest	€ 141.300	projectsubsidie	a: Bevorderen van gezondheid en gezond gedrag van inwoners, specifiek het voorkomen en verminderen van het aantal inwoners met stress, depressies en/of angst: maximaal 83.300. b: Bemoeizorg bij geestelijke gezondheidsproblemen: maximaal € 58.000.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel A: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl. Programma Zorg en werk. Beleidsdoel A: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis.
Stichting Slachtofferhulp Nederland - District Noord-Holland	€ 34.300	projectsubsidie	Ondersteuning van vrijwilligers bij het bieden van hulp aan slachtoffers van ongevallen en criminaliteit.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun kern of wijk actief deel aan de samenleving.
Stichting Maatvast	€ 4.844.900	boekjaarsubsidie	Beheer en exploitatie van 26 dorps huizen, sociaal-culturele accommodaties en jongerencentra: Organisatie uitvoering van het cursusbureau.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun kern of wijk actief deel aan de samenleving.
Stichting Dorpshuis Zwaanshoek/Oase	€ 7.937	projectsubsidie	Beheer en exploitatie dorps huis.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun kern of wijk actief deel aan de samenleving.
Stichting Dorpscentrum Spaarndam	€ 167.290	projectsubsidie	Beheer en exploitatie dorps huis.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun kern of wijk actief deel aan de samenleving.
Stichting Dorpshuis Abbenes	€ 35.037	projectsubsidie	Beheer en exploitatie dorps huis.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun kern of wijk actief deel aan de samenleving.
Stichting Zwanenburg-Halfweg	€ 326.836	projectsubsidie	Beheer en exploitatie dorps huis.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun kern of wijk actief deel aan de samenleving.
Stichting Discriminatie.nl Kennemerland	€ 154.000	projectsubsidie	Registreren, monitoren en behandelen van klachten van inwoners over discriminatie en taakuitvoering voor onderzoek en voorlichting.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun kern of wijk actief deel aan de samenleving.
Stichting Mantelzorg & Meer	€ 348.900	boekjaarsubsidie	Bieden van ondersteuning aan mantelzorgers.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel A: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.
Veiligheidsregio Kennemerland	€ 695.900	projectsubsidie	a: Bevorderen van gezondheid en gezond gedrag van de inwoners van Haarlemmermeer: maximaal € 36.500. b: Signaleren van geestelijke gezondheidsproblemen en bieden van noodhulp: maximaal € 51.000. c: Indiceren van peuters voor voorschoolse educatie (VE) en toeleiding naar VE peuteropvang: maximaal € 26.900. d: Preventieve opvoed- en opgroei-ondersteuning aan ouders/opvoeders en jongeren maximaal: € 581.500.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel A: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl. Programma Zorg en werk. Beleidsdoel A: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis. Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel A: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl. Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel A: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.
Stichting Vluchtelingenwerk Nederland	€ 849.300	projectsubsidie	Maatschappelijke begeleiding van statushouders en hun familieleden om hun integratie en participatie te bevorderen: maximaal € 473.200. Bieden van hulp aan statushouders bij het inburgeren: maximaal € 376.100.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun buurt of kern, actief deel aan de samenleving. Programma Zorg en werk. Beleidsdoel E: Inburgeringsplichtigen voelen zich thuis in Haarlemmermeer en doen volwaardig mee in de samenleving
Stichting Zelfhulp Nederland	€ 6.300	projectsubsidie	Nazorg aan mensen met een verslavingsproblematiek met zelfhulpgroepen en voorlichting.	Programma Zorg en werk. Beleidsdoel A: inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis.
Parnassia Groep BV	€ 183.900	projectsubsidie	Preventie van het gebruik van verslavende middelen.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel A: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale-

Subsidieontvanger	Maximaal beschikbare subsidiebedrag 2025	Soort subsidie	Doel van de subsidie/ subsidiabele activiteiten	Betreft programma/beleidsdoel
				en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.
Vereniging Humanitas, afdeling Haarlemmermeer	€ 21.600	projectsubsidie	Ondersteuning door vrijwilligers bij rouwverwerking, eenzaamheid en thuisadministratie van inwoners.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun kern of wijk actief deel aan de samenleving.
Stichting Belangengroep Gehandicapten Haarlemmermeer	€ 19.300	projectsubsidie	Belangenbehartiging mensen met een beperking.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun kern of wijk actief deel aan de samenleving.
Stichting Halt	€ 78.500	projectsubsidie	Preventie jeugdcriminaliteit en signalering en verwijzing naar jeugdhulpverlening.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun kern of wijk actief deel aan de samenleving.
Stichting Marhaba	€ 7.000	projectsubsidie	Een veilige woon- en leefomgeving in de gemeente Haarlemmermeer, door de inzet van buurtvaders tijdens de jaarwisseling.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun kern of wijk actief deel aan de samenleving.
Stichting De Aanloop	€ 17.600	projectsubsidie	Organiseren van activiteiten voor mensen met een verstandelijke beperking met behulp van vrijwilligers.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun kern of wijk actief deel aan de samenleving.
Stichting Meerwaarde	€ 6.133.200	boekjaarsubsidie	a: Versterken van sociale netwerken en samenredzaamheid van inwoners en vergroten van de participatie in de samenleving, in het bijzonder van kwetsbare doelgroepen: maximaal € 1.845.900.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun buurt of kern, actief deel aan de samenleving.
			b: Vergroten van de zelfredzaamheid en het mentale welbevinden van inwoners, in het bijzonder voor kwetsbare doelgroepen: maximaal € 1.787.500.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel A: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.
			c: Bereiken, activeren, ondersteunen en informeren van met name kwetsbare jongeren, participatie van jongeren: maximaal 1.678.700.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun buurt of kern, actief deel aan de samenleving.
			d: Preventieve activiteiten met en voor gezinnen in een kwetsbare situatie: maximaal € 821.100.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel A: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.
Stichting NMCX centrum voor duurzaamheid	€ 336.000	boekjaarsubsidie	Natuur en milieueducatie voor inwoners, scholen en bedrijven.	Programma (009) Ruimtelijke ontwikkelingen. Beleidsdoel D: Het energiesysteem in Haarlemmermeer is in 2050 CO ₂ -neutraal.
Vereniging Vriendenkring De Heimanshof	€ 125.700	projectsubsidie	Beheer heemtuin Heimanshof en natuureducatie en -beleving.	Programma (009) Ruimtelijke ontwikkelingen. Beleidsdoel D: Het energiesysteem in Haarlemmermeer is in 2050 CO ₂ -neutraal.
Stichting Speel- o- theek De Blokkendoos	€ 18.000	projectsubsidie	Beheren en uitlenen van speelgoed voor kinderen om hun ontwikkeling te stimuleren.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel B: Onze jonge inwoners ronden een opleiding af die past bij hun mogelijkheden en ontwikkelen maximaal hun talent.
Stichting Cpunt	€ 16.702.000	boekjaarsubsidie	Bibliotheekfunctie, erfgoed- en architectuurfunctie, cultuureducatieve functie, poppodiumfunctie en theaterfunctie: maximaal € 16.632.200.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel D: Inwoners nemen deel aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maken kennis met de culturele historie van Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel erfgoed behouden.
			Talentontwikkelingsfunctie: maximaal € 69.800.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel D: Inwoners nemen deel aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maken kennis met de culturele historie van Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel erfgoed behouden.
Stichting MeerOmroep	€ 125.200	projectsubsidie	Op lokaal niveau verzorgen van publieke mediadiensten.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel D: Inwoners nemen deel aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maken kennis met de culturele historie van Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel erfgoed behouden.
Stichting Cultureel Erfgoed Korenmolen De Eersteling	€ 6.000	projectsubsidie	Organiseren van Ambachtendag.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel D: Inwoners nemen deel aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maken kennis met de

Subsidiëontvanger	Maximaal beschikbare subsidiebedrag 2025	Soort subsidie	Doel van de subsidie/ subsidiabele activiteiten	Betreft programma/beleidsdoel
				culturele historie van Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel erfgoed behouden.
Stichting Organisatie Sportevenementen Haarlemmermeer	€ 10.000	projectsubsidie	Organiseren van Sportpark 21 run.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.
Stichting SportFair	€ 7.500	projectsubsidie	Organiseren van Sport- en Cultuurfair.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.
Stichting Kortebaandraverij Hoofddorp	€ 5.000	projectsubsidie	Organiseren van Kortebaandraverij Hoofddorp.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.
Stichting Kortebaandraverij Zwanenburg/Halfweg	€ 5.000	projectsubsidie	Organiseren van Kortebaandraverij Zwanenburg.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.
Stichting Muziekiefhebbers Hollands Midden	€ 20.000	projectsubsidie	Organiseren van MHM Markt&Muziek en het MHM Jeugdfestival.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.
Amsterdam Sport Events B.V.	€ 13.000	projectsubsidie	Organiseren van triatlon Haarlemmermeer.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.
Stichting Karavaan Exceptionel	€ 104.400	projectsubsidie	Organiseren van cultureel festival Grazende Zwaan.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel D: Inwoners nemen deel aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maken kennis met de culturele historie van Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel erfgoed behouden.
Stichting Kunstfortactiviteiten	€ 229.400	boekjaarsubsidie	Exploiteren van een presentatie-instelling hedendaagse kunst, organiseren van educatieve activiteiten en het onderhouden van een permanente historische tentoonstelling.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel D: Inwoners nemen deel aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maken kennis met de culturele historie van Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel erfgoed behouden.
Stichting Crash Research inAviation	€ 50.100	boekjaarsubsidie	Exploiteren van een museum en organiseren van publieksmanifestaties, tentoonstellingen en educatieve activiteiten.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel D: Inwoners nemen deel aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maken kennis met de culturele historie van Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel erfgoed behouden.
Stichting Haarlemmermeermuseum De Cruquius	€ 346.800	boekjaarsubsidie	Exploiteren van een museum en organiseren van publieksmanifestaties, tentoonstellingen en educatieve activiteiten.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel D: Inwoners nemen deel aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maken kennis met de culturele historie van Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel erfgoed behouden.
Stichting tot exploitatie van Kinderboerderijen	€ 460.700	boekjaarsubsidie	Beheer en exploitatie van de kinderboerderijen in de gemeente ten behoeve van de sociale functies die zij vervullen.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel C: Inwoners nemen in hun buurt of kern, actief deel aan de samenleving.
Stichting Sportservice Noord-Holland	€ 1.665.400	boekjaarsubsidie	Door middel van een gevarieerd sport-, bewegings- en ondersteuningsaanbod de positieve gezondheid van inwoners bevorderen en de sport- en beweegdeelname vergroten.	Programma Maatschappelijke Ontwikkeling. Beleidsdoel A: Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl. Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.
Stichting Olympisch Netwerk Noord-Holland	€ 89.400	projectsubsidie	Het ondersteunen van verschillende topsport-, talentensportorganisaties en talenten met activiteiten die een bijdrage leveren aan het sportklimaat en de sportinfrastructuur van Haarlemmermeer.	Programma Maatschappelijke Ontwikkeling. Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.
Stichting GinDS	€ 30.700	projectsubsidie	Exploiteren van een culturele broedplaats.	Programma Maatschappelijke ontwikkeling. Beleidsdoel D: Inwoners nemen deel aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maken kennis met de

Subsidieontvanger	Maximaal beschikbare subsidiebedrag 2025	Soort subsidie	Doel van de subsidie/ subsidiabele activiteiten	Betreft programma/beleidsdoel
Stichting ETO	€ 306.400	boekjaarsubsidie	Beheer en exploitatie Sportpark 21 in Hoofddorp.	culturele historie van Haarlemmermeer, waarvoor wij het cultureel erfgoed behouden. Programma Maatschappelijke Ontwikkeling. Beleidsdoel E: Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.
Vereniging Huurders Haarlemmermeer	€ 16.200	projectsubsidie	Ondersteuning van huurders.	Programma Wonen. Beleidsdoel A: Door woonbeleid en woningprogrammering randvoorwaarden scheppen, zodat er voldoende en gedifferentieerd aanbod is van woningen. De woningvoorraad sluit hiermee aan op de behoeften van verschillende doelgroepen.
Totaal	€ 34.821.000			

Toelichting per subsidieontvanger

Stichting Stedenband Cebu

Stichting Vriendschapsband Haarlemmermeer-Cebu gebruikt de subsidie om middels de vele projecten de leefomstandigheden van kinderen en volwassenen te verbeteren.

Stichting GGZ inGeest

De subsidie is voor twee onderwerpen:

1. Collectieve preventie gericht op het bevorderen van gezondheid en gezond gedrag van inwoners, specifiek het voorkomen en verminderen van het aantal inwoners met stress, depressies en/of angst.
2. De inzet van een sociaal verpleegkundige, die de adviesfunctie voor het bemoeizorgteam Haarlemmermeer van GGD Kennemerland verzorgt. Wanneer er bij inwoners waar dit team contact mee krijgt sprake is van psychiatrische problematiek, kan de medewerker OGGZ een advies geven aan het team en zo nodig mee op huisbezoek gaan naar de inwoner. Doel van de inzet is contact leggen, vertrouwen winnen, samen met de inwoner een hulpvraag formuleren en onderzoeken welke vorm van reguliere GGZ-zorg of andere zorg passend is bij de hulpvraag van de inwoner. Kerngedachte van de aanpak is vasthoudendheid en niet opgeven. Naast aanmeldingen via de GGD kan de medewerker ook ingaan op meldingen van andere zorgverleners of gemeente (Meerteam).

Stichting Slachtofferhulp Nederland – District Noord-Holland

De subsidie is bedoeld voor het ondersteunen van Haarlemmermeerse inwoners die slachtoffer zijn geworden van een verkeersongeval, vandalisme of criminaliteit op vrijwillige basis. Hiermee wordt beoogd de schade, zowel materieel als immaterieel, waarmee slachtoffers van strafbare feiten en verkeersongelukken geconfronteerd

worden, zoveel mogelijk te verhelpen, te beperken en te voorkomen.

Stichting Maatvast

Maatvast is in 2013 opgericht om het beheer en de exploitatie van een aantal dorpshuizen, wijkcentra en jongerencentra in Haarlemmermeer te verzorgen. Met de subsidie wordt het vrijwilligersorganisaties, professionele maatschappelijke organisaties en particulieren mogelijk gemaakt om in de accommodaties een aantrekkelijk programma en dienstenaanbod aan te bieden. De accommodaties huisvesten zoveel mogelijk maatschappelijke voorzieningen, functies en initiatieven. Het zijn ook plekken waar inwoners terecht kunnen voor ontmoeting, participatie, activering, informatie, ontwikkeling en ontplooiing en daarmee zijn ze essentieel voor een sterke sociale basis in de wijken en kernen. Maatvast verzorgt jongerenactiviteiten en ondersteunt en faciliteert vrijwilligersinitiatieven. Als beheerder en exploitant van de accommodaties fungeert Maatvast als verbinder tussen inwoners, wijken, organisaties en vrijwilligers. De subsidie is bedoeld voor activiteiten/diensten met betrekking tot:

1. beheer en exploitatie van de accommodaties;
2. zorgdragen en stimuleren van een uitnodigend en toegankelijk programma aan activiteiten en diensten evenals signalering en toeleiding naar ander (maatschappelijk) aanbod;
3. het cursusbureau;
4. beheren van de vijf jongerencentra en twee jongerenhuiskamers welke een veilige plek vormen waar jongeren (vanaf tien jaar) terecht kunnen voor ontmoeting, ontspanning, ontwikkeling, informatie en advies.

Stichting Dorpshuis Zwaanshoek/Oase

Stichting Dorpsraad Zwaanshoek is in 1969 opgericht. Sinds april 1977 beheert en exploiteert deze stichting het dorpshuis de Oase in Zwaanshoek. Met de subsidie wordt het mogelijk

gemaakt om professionele maatschappelijke organisaties en particulieren in de accommodatie een aantrekkelijk programma en dienstenaanbod aan te bieden. De accommodatie huisvest daarbij zoveel mogelijk maatschappelijke voorzieningen, functies en initiatieven. Het is ook een plek waar inwoners terecht kunnen voor ontmoeting, ondersteuning, participatie, activering, informatie, ontwikkeling en ontplooiing en het dorpshuis is daarom essentieel voor een sterke sociale basis in Zwaanshoek. De subsidie is bedoeld om de hiervoor genoemde functies te borgen en zorg te dragen voor een veilige en goed onderhouden accommodatie, welke toegankelijk is voor alle inwoners.

Stichting Dorpscentrum Spaarndam

Stichting Dorpscentrum Spaarndam is in 1977 opgericht. Sinds 1978 beheert en exploiteert deze stichting het dorpscentrum in Spaarndam. In 2023 vond een feestelijke heropening plaats naar aanleiding van een grootschalige verbouwing van het dorpshuis.

Met de subsidie wordt het mogelijk gemaakt om professionele maatschappelijke organisaties en particulieren in de accommodatie een aantrekkelijk programma en dienstenaanbod aan te bieden. De accommodatie huisvest daarbij zoveel mogelijk maatschappelijke voorzieningen, functies en initiatieven. Het is ook een plek waar inwoners terecht kunnen voor ontmoeting, ondersteuning, participatie, activering, informatie, ontwikkeling en ontplooiing en het dorpshuis is daarom essentieel voor een sterke sociale basis in Spaarndam. De subsidie is bedoeld om de hiervoor genoemde functies te borgen en zorg te dragen voor een veilige en goed onderhouden accommodatie, welke toegankelijk is voor alle inwoners.

Stichting Dorpshuis Abbenes

Stichting Dorpshuis Abbenes beheert en exploiteert dorpshuis het Praatpunt sinds 1974. In 2021 is het pand gerenoveerd aan de hand van de behoeften van de inwoners. Met de subsidie wordt het mogelijk gemaakt om professionele maatschappelijke organisaties en particulieren in de accommodatie een aantrekkelijk programma en dienstenaanbod aan te bieden. De accommodatie huisvest daarbij zoveel mogelijk maatschappelijke voorzieningen, functies en initiatieven. Het is ook een plek waar inwoners terecht kunnen voor ontmoeting, ondersteuning, participatie, activering, informatie, ontwikkeling en ontplooiing en het dorpshuis is daarom essentieel voor een sterke sociale basis in Abbenes. De subsidie is bedoeld om de hiervoor genoemde functies te borgen en zorg te dragen voor een veilige en goed onderhouden

accommodatie, welke toegankelijk is voor alle inwoners.

Stichting Zwanenburg-Halfweg

Stichting Zwanenburg-Halfweg is in 2009 opgericht. Sinds april 2020 beheert en exploiteert deze stichting het nieuwe dorpshuis Zwanenburg-Halfweg. Met de subsidie wordt het mogelijk gemaakt om professionele maatschappelijke organisaties en particulieren in de accommodatie een aantrekkelijk programma en dienstenaanbod aan te bieden. De accommodatie huisvest daarbij zoveel mogelijk maatschappelijke voorzieningen, functies en initiatieven. Het is ook een plek waar inwoners terecht kunnen voor ontmoeting, ondersteuning, participatie, activering, informatie, ontwikkeling en ontplooiing en het dorpshuis is daarom essentieel voor een sterke sociale basis in Zwanenburg en Halfweg. De subsidie is bedoeld om de hiervoor genoemde functies te borgen en zorg te dragen voor een veilige en goed onderhouden accommodatie, welke toegankelijk is voor alle inwoners.

Stichting Discriminatie.nl Kennemerland

Deze professionele organisatie draagt zorg voor een lokaal meldpunt voor discriminatie, wettelijk voorschrift voor de gemeente op grond van de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen. Zij neemt klachten in behandeling, informeert betrokkenen en bemiddelt, draagt bij aan onderzoek en geeft voorlichting aan derden. Er is actieve samenwerking met de gemeente op preventief beleid en het bevorderen van bewustwording, concreet voor het gemeentelijk regenboogbeleid en bewustwording van het gedeeld (koloniaal) verleden en de afschaffing van slavernij.

Stichting Mantelzorg & Meer

Deze subsidie is bedoeld voor het opzetten en onderhouden van het mantelzorgsteunpunt in Haarlemmermeer zodat mantelzorgers en hun omgeving meer kwaliteit van leven ervaren en zij langer zelfstandig blijven wonen. Het mantelzorgsteunpunt ondersteunt, begeleidt en waardeert mantelzorgers en deelt kennis en expertise op gebied van mantelzorg en de ondersteuning daarvan.

Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)/GGD

De subsidie is voor meerdere doelen:

1. Het bevorderen van een gezonde leefstijl van kinderen en jongeren. Dit gebeurt door de uitvoering van de Gezonde School aanpak, een landelijk erkende gezondheidsinterventie. De Gezonde School aanpak helpt scholen om planmatig en structureel te werken aan gezondheid en een gezonde leefstijl van leerlingen. De scholen worden hierbij begeleid

en ondersteund door de GGD. De subsidie is bedoeld voor de personele inzet vanuit de GGD.

2. De inzet van outreachende bemoeizorg en zorgcoördinatie waardoor inwoners met zeer complexe, meervoudige problemen als hardnekkige zorgmijding, dakloosheid en veelpleging kunnen worden toegeleid naar reguliere zorg. Het effect van de ingezette bemoeizorg en zorgcoördinatie is: het contact met de inwoner blijft behouden ook als deze alle hulpverlening afwijst; immers, de gezondheidssituatie en menselijke waardigheid vereisen dit.
3. Een effectieve, veilige en onafhankelijke toeleiding van doelgroepeuters met een indicatie voor voorschoolse educatie (VE-indicatie) naar een kinderopvangorganisatie met een VE-aanbod. Wij streven naar een hoog bereik van doelgroepeuters. Voor de toeleiding wordt een digitale VE-monitor gebruikt. Wij vinden het belangrijk dat deze monitor goed functioneert, actueel is en dat op een veilige manier doelgroepeuters worden toegeleid en mutaties worden doorgegeven.
4. Opvoed- en opgroei-ondersteuning van jongeren. De GGD zet vanuit deze subsidies allerlei producten in om dit doel te bevorderen. Denk hierbij aan groepsbijeenkomsten, opvoedspreekuren en programma's zoals Stevig Ouderschap. De subsidie is voor het overgrote deel voor personele inzet.

Stichting Vluchtelingenwerk Nederland

Sinds 2015 verzorgt Stichting Vluchtelingenwerk Nederland de begeleiding aan statushouders en hun familie gericht op een zo succesvol mogelijke integratie en participatie in onze gemeente. De subsidie is bedoeld voor:

- het huisvestingstraject;
- eerste opvang/introductie in de gemeente;
- begeleiding van doorstromers;
- maatschappelijke begeleiding op het gebied van wonen, werken, financiën, gezondheid, zorg, onderwijs, sociaal netwerk en vrije tijd;
- financiële begeleiding;
- participatieverklaringstraject;
- taalontwikkeling;
- binding en ontmoeting;
- publieksvoorlichting;
- begeleiding van vrijwilligers en juridische begeleiding.

Stichting Zelfhulp Nederland

Deze subsidie wordt sinds meerdere jaren verstrekt om te zorgen dat inwoners van Haarlemmermeer die te kampen hebben met verslavingsproblematiek op een laagdrempelige

en anonieme wijze in contact kunnen komen met (ervaringsdeskundige) lotgenoten. De stichting werkt met vrijwilligers die een wekelijkse gespreksgroep organiseren op de locatie van Brijder in Hoofddorp waar inwoners contact, steun en informatie met betrekking tot verslavingsproblematiek kunnen krijgen. Inwoners die de stap naar deze gespreksgroep nog niet durven/kunnen nemen, kunnen gebruik maken van online ondersteuning. Zelfhulp organiseert voorlichtingsbijeenkomsten en verspreidt foldermateriaal om inwoners te attenderen op de mogelijkheid van deze ondersteuning.

Parnassia Groep BV

De subsidie is voor Brijder Jeugd, het onderdeel van de Parnassia Groep dat zich richt op preventie van verslaving en het minimaliseren van gezondheidsschade door middelengebruik, gamen en online gokken van jongeren. De te subsidiëren activiteiten zijn informatieverstrekking, publieksvoorlichting, het aanbieden van testen, gesprekken met jongeren en hun omgeving. Daarnaast wordt samengewerkt met ketenpartners in de vorm van beleidsadvies, consultaties aan, casuïstiekbesprekingen met, en deskundigheidsbevordering van professionals in Haarlemmermeer.

Stichting Humanitas

Deze organisatie van vrijwilligers ondersteunt Haarlemmermeerse inwoners individueel of in groepsverband met rouwverwerking en het tegengaan van eenzaamheid of bij financiën en thuisadministratie ter bevordering van hun zelfredzaamheid.

Stichting Belangengroep Gehandicapten Haarlemmermeer

Deze organisatie van vrijwilligers met ervaringskennis behartigt individuele en collectieve belangen van inwoners met beperkingen, geeft informatie en verwijst door naar derden. Er vindt actief samenwerking met de gemeente plaats voor de uitvoering van de Lokale Inclusie Agenda vanwege het VN Verdrag Handicap, door onder meer het gevraagd en ongevraagd uitvoeren van toetsen op fysieke toegankelijkheid van gebouwen en openbare ruimte en daaruit volgende advisering.

Stichting Halt

Het is belangrijk dat kinderen en jongeren weerbaar en veilig opgroeien. De subsidie aan Halt draagt hieraan bij. Met gastlessen over veiligheid informeert Halt kinderen preventief over de risico's van bijvoorbeeld crimineel en/of overlast gevend gedrag. Met spreekuren op school levert Halt maatwerkgerichte begeleiding om risicogedragingen terug te dringen. Met

advies en ondersteuning aan professionals levert Halt ook een bijdrage aan het handelingsperspectief van deze partijen waardoor zij beter kunnen signaleren en inspelen op risico-gedrag. Ook zet Halt met het nieuw te implementeren 'Dialogo in de Klas' in op het goede gesprek over lastige onderwerpen. Zo draagt halt bij aan het tegengaan van polarisatie.

Stichting Marhaba

Nadat in 2004 onder jongeren tijdens de jaarwisseling veel incidenten ontstonden, brand werd gesticht en het wijkcentrum werd vernield, ontstond in 2005 het idee om samen te werken met partners in de wijk Graan voor Visch te Hoofddorp om de wijk veiliger te maken, vooral met oud en nieuw. Stichting Marhaba werkt hierin samen met (vrijwillige) buurtvaders die tijdens de jaarwisseling de hele nacht patrouilleren om jongeren in de gaten te houden en indien nodig aan te spreken. Er is contact met de politie en indien nodig worden zij ingeschakeld. De jaarwisseling wordt in een feestelijke sfeer gehouden. Er wordt gegeten en gedanst. Op deze manier proberen ze ervoor te zorgen dat jongeren geen overlast veroorzaken en voorkomen ze incidenten.

Stichting De Aanloop

Deze organisatie van vrijwilligers zorgt voor laagdrempelige mogelijkheden tot ontmoeting en ontspanning voor inwoners met verstandelijke beperkingen (kinderen en volwassenen) op verschillende locaties in Haarlemmermeer.

Stichting Meerwaarde

MeerWaarde is onze brede welzijnsinstelling die Algemeen maatschappelijk werk, Ouderenadvies en Sociaal Raadswork uitvoert. MeerWaarde is een belangrijke partner in onze sociale basis. Inwoners kunnen bij MeerWaarde terecht wanneer ze in de knel zitten en/of hulp en advies nodig hebben over diverse leefgebieden, zoals wonen, leven, financiën en psychosociale vraagstukken. MeerWaarde ondersteunt inwoners die het (even) niet alleen redden. Hun dienstverlening organiseren ze zichtbaar, toegankelijk en nabij de inwoners. Zo leveren ze een belangrijke bijdrage aan het welzijn van jong en oud. De subsidie voor de Stichting MeerWaarde is bedoeld voor activiteiten die zich enerzijds richten op het activeren van en participeren door inwoners: kinderen, jeugd, volwassen en ouderen en anderzijds op het informeren, signaleren, ondersteunen van inwoners: kinderen, jeugd, volwassen en ouderen.

Stichting NMCX centrum voor duurzaamheid
NMCX is in 2008 door de gemeente opgericht om een modern, innovatief en onafhankelijk Natuur en Milieu Centrum Haarlemmermeer te realiseren. Inwoners, onderwijs, ondernemers en instellingen kunnen sindsdien terecht bij NMCX met vragen en oplossingen aangaande duurzaamheid en natuur. NMCX is dé partner in het lokale duurzaamheidsnetwerk. Vanaf 2025 ligt de focus van de subsidie volledig op de natuur- en milieueducatie (NME). Het doel van NME is om bekendheid en kennis van natuur, milieu en duurzaamheid te laten leiden tot meer betrokkenheid, respect en natuur- en milieuvriendelijk handelen. NME wordt gegeven op scholen voor primair - en voortgezet onderwijs, maar betreft ook voorlichting, educatie, burgerparticipatie en communicatie voor een algemeen publiek. Met meer dan 100 verschillende lessen wordt op de scholen bijvoorbeeld kennis over de energietransitie overgebracht. De leerlingen leren wat (groene) energiebronnen zijn, hoe je kunt besparen en gaan aan de hand van workshops praktisch aan de slag.

Vereniging Vriendenkring De Heimanshof

De Heimanshof vervult voor Haarlemmermeerse inwoners een functie als frontoffice voor bevordering van natuur en biodiversiteit en als basiseducatief kennisplatform. Ook worden vanuit De Heimanshof biodiversiteitsinitiatieven begeleid en ondersteunt. De subsidie is bedoeld voor het beheer van de heemtuin met vrijwilligers en voor natuur- en milieuactiviteiten (NME). Leerlingen worden uitgedaagd om mee te doen met NME-activiteiten en bewust gemaakt van het belang van een duurzame samenleving. Ook is de subsidie bedoeld voor het beantwoorden van vragen van inwoners en media en het actief informeren en voorlichten daarvan, presentaties en groepsexcursies en voor het organiseren van groenwerkzaamheden voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.

Stichting Speel-o-theek De Blokkendoos

De subsidie is bedoeld voor (laagdrempelige) uitleen van verantwoord speelgoed en spel- en ontwikkelingsmateriaal voor het bevorderen en stimuleren van de motorische, creatieve, sociaal-emotionele en educatieve (spel) ontwikkeling van alle kinderen in Haarlemmermeer, in het bijzonder kwetsbare gezinnen.

Stichting Cpunt

Alle inwoners van Haarlemmermeer moeten actief en passief deel kunnen nemen aan een breed aanbod van culturele activiteiten en maximaal hun talent kunnen ontwikkelen. De subsidie voor Cpunt is bedoeld om hieraan

invulling te kunnen geven via de zes hoofdlijnen van het Meerjarenbeleidsplan 2022-2025 van Cpunt:

1. programmering;
2. cultuureducatie en leesbevordering in het onderwijs;
3. cultuureducatie in de vrije tijd;
4. publieke dienstverlening;
5. kennis en ontwikkeling;
6. cultureel en commercieel ondernemerschap.

Thema's die door al deze hoofdlijnen heenlopen zijn talentontwikkeling en digitalisering. Nadrukkelijke aandacht moet worden besteed aan de wijze waarop cultuur in alle kernen van de gemeente kan worden gebracht en aan de rol van Cpunt als spil in het culturele netwerk in de gemeente.

Stichting MeerOmroep

Deze subsidie is voor de lokale omroep met als doel dat inwoners van Haarlemmermeer passief en/of actief participeren in het programma-aanbod en activiteiten. De subsidie is voor activiteiten waardoor meer luisteraars MeerOmroep weten te vinden en waarmee de zichtbaarheid wordt vergroot en voor het verzorgen van publieke mediadiensten door het aanbieden van media-aanbod op het terrein van: informatie, cultuur, educatie en amusement.

Stichting Cultureel Erfgoed Korenmolen De Eersteling

Dit is een subsidie voor een kernevenement. Tijdens de Open Monumentendagen organiseert Korenmolen De Eersteling in Hoofddorp de Ambachtendag. Er zijn verschillende soorten ambachten te bewonderen. Aanwezig zijn onder andere een stoelenmatter, klompenmaker, bijenkorfvlechter en een goudsmid. Er zijn verse pannenkoeken en springkussens.

Stichting Organisatie Sportevenementen Haarlemmermeer

Dit is een subsidie voor het kernevenement de Sportpark 21 Run. Er zijn verschillende afstandsuitdagingen bij deze run, waar voor iedere loper een passende afstand wordt geboden, waaronder ook voor deelnemers met een handicap.

Stichting SportFair

Dit is een subsidie voor het kernevenement Sportfair. Sport en cultuur gaan deze dag hand in hand. Iedereen kan gratis kennis maken met het vrijetijdsaanbod in Haarlemmermeer. De verenigingen nodigen iedereen uit om mee te doen met hun activiteiten. Een mooie manier om in korte tijd kennis te maken met veel sporten en cultuur in Haarlemmermeer.

Stichting Kortebaandraverij Hoofddorp

Dit is een subsidie voor het kernevenement de kortebaandraverij in Hoofddorp. Een kortebaandraverij is een drafwedstrijd voor paarden waarbij de rijder, of pikeur, zich op een sulky achter het paard bevindt. De 'kortebaan' wordt verreden op een parcours van ±300 meter, meestal op een hiervoor speciaal afgebakend stuk openbare weg of soms op gras. De wedstrijd verloopt volgens het zogenaamde 'knock-out'-systeem. Per serie races draven telkens twee paarden tegen elkaar: het paard dat als eerste twee ritten wint gaat door, het andere paard valt af. Paarden mogen alleen in draf gaan. Zodra een paard in galoppade vervalst, is de rit verloren.

Stichting Kortebaandraverij Zwanenburg/Halfweg

Dit is een subsidie voor het kernevenement de kortebaandraverij in Zwanenburg/Halfweg. Zie de uitleg bij de Stichting Kortebaandraverij Hoofddorp.

Stichting Muziekiefhebbers Hollands Midden

Dit is een subsidie voor een kernevenement. Tijdens het MHM festival zorgen twaalf orkesten waaronder harmonieën, bigbands, een accordeonorkest, een klein orkest, marching bands en een dweilorkest voor doorlopende livemuziek. Daarnaast is er een ruim opgezette markt (100 kramen en grondplaatsen met nieuwe en vooral gebruikte producten/artikelen) rond het horecapplein met diverse foodtrucks. Ook wordt een MHM Jeugdfestival gehouden inclusief de Nederlandse Kampioenschappen gehouden.

Amsterdam Sport Events B.V.

Dit is een subsidie voor het kernevenement Haarlemmermeer triathlon met verschillende disciplines en afstanden in en rond het Haarlemmermeerse Bos.

Stichting Karavaan Exceptionel

De subsidie is voor het uitdragen van de unieke waarden van Haarlemmermeer voor een groot publiek met presentaties en projecten op het gebied van geschiedenis, theater, hedendaagse kunst, architectuur en het landschap in samenwerking met (lokale) partners. Dit gebeurt door onder andere: locatietheatervoorstellingen voor volwassenen, familievoorstellingen, straattheater, circus, muziek, kinderconcert, workshops en theatrale installaties op diverse locaties. Festival Grazende Zwaan van Stichting Karavaan Exceptionel vind plaats op PARK21. In 2025 vind de negende editie plaats van de afgesproken tien edities.

Stichting Kunstfortactiviteiten

Met de subsidie kan het Kunstfort bij Vijfhuizen een concrete bijdrage leveren aan een divers cultureel bestel binnen onze gemeente. De subsidie heeft als doel:

1. het publiek van Haarlemmermeer kennis laten maken met moderne conceptuele kunst;
2. met inspirerende presentaties een extra dimensie geven aan het fort;
3. door intensieve samenwerking met culturele partners een meerwaarde geven aan de gemeentelijke culturele infrastructuur;
4. het organiseren en aanbieden van educatieve activiteiten voor het onderwijs en voor de bezoekers;
5. het laten organiseren van publieksmanifestaties.

Stichting Crash Research in Aviation

Met de subsidie kan de stichting inwoners en bezoekers kennis laten maken met dit historisch musea en de cultuurhistorische kenmerken tonen en verbanden leggen tussen de hedendaagse en toekomstige ontwikkelingen in onze gemeente. De subsidie is bedoeld voor:

1. het exploiteren van het museum;
2. het organiseren en aanbieden van publieksmanifestaties, lezingen, filmavonden, tentoonstellingen enzovoort;
3. het organiseren en aanbieden van educatieve activiteiten voor het onderwijs en museumbezoeker;
4. het ontwikkelen en uitvoeren van cultureel ondernemerschap (inclusief publieksbereik).

Stichting Haarlemmermeermuseum De Cruquius

Met de subsidie wordt ervoor gezorgd dat de bijzondere ontstaansgeschiedenis van Haarlemmermeer op een representatieve museale en laagdrempelige wijze wordt gepresenteerd. De subsidie is bedoeld voor:

1. het exploiteren van een museum;
2. het organiseren en aanbieden van publieksmanifestaties en tentoonstellingen en het organiseren van lezingen of debat;
3. het organiseren en aanbieden van educatieve activiteiten voor het onderwijs en museumbezoeker;
4. het ontwikkelen en uitvoeren van cultureel ondernemerschap (inclusief publieksbereik);
5. het doelgericht verzamelen, bewaren, beheren, ontzamen en registreren van objecten over de materiële en immateriële geschiedenis van Haarlemmermeer.

Stichting tot exploitatie van Kinderboerderijen

Stichting tot Exploitatie Kinderboerderijen in Amstelland en de Meerlanden is vanaf 2003 verantwoordelijk voor het beheer, onderhoud en behoud van vier kinderboerderijen voor de

gemeente Haarlemmermeer (in Badhoevedorp, Hoofddorp, Nieuw-Vennep en in Zwanenburg). In het beheer en onderhoud wordt aan cliënten van Stichting Ons Tweede Thuis (O.T.T) een zinvolle dagbesteding geboden en worden de cliënten begeleidt bij de uitvoering van de werkzaamheden. De subsidie is bedoeld voor het beheer en exploitatie van de vier kinderboerderijen en het bieden van zinvolle dagbestedingsactiviteiten aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, het bieden van een laagdrempelige en betaalbare voorziening in de buurt met ruime openingstijden en het verzorgen van educatieve activiteiten aan kinderen/ leerlingen van omliggende scholen.

Stichting Sportservice Noord-Holland

Met de subsidie wordt ervoor gezorgd dat met een gevarieerd sport-, bewegings- en ondersteuningsaanbod de positieve gezondheid van inwoners wordt bevorderd en de sport- en beweegdeelname wordt vergroot. De subsidie is bedoeld voor:

1. een sterke en toekomstbestendige sportinfrastructuur Haarlemmermeerbreed (de toegankelijkheid van de sport wordt verbeterd, het aanbod sluit aan op de vraag van (potentiële) sporters, sport wordt sociaal veilig en verantwoord georganiseerd en sportaanbieders worden versterkt);
2. specifieke sport- en beweegstimulering (zoveel mogelijk kinderen en jongeren sporten en bewegen met plezier en op hun eigen niveau, én inwoners die achterblijven in de sport- en beweegdeelname gaan sporten en bewegen);
3. sport als middel voor maatschappelijke opgaven - het vergroten van de zichtbare maatschappelijke waarde van sport (samenwerking van sport en zorg-, welzijnsorganisaties bij de realisatie van doelen van het gezond en actief leven akkoord Haarlemmermeer én aansporen, motiveren stimuleren van lokale partners om de JOGG gedachte uit te dragen);
4. Lokaal sportakkoord (coördinatie van het Haarlemmermeers Sportakkoord waarbij in gezamenlijkheid met lokale partners uitvoering wordt gegeven aan dit akkoord).

Stichting Olympisch Netwerk Noord-Holland

De subsidie is bedoeld voor het ondersteunen en coördineren van activiteiten voor verschillende topsport- en talentensportorganisaties en hun sporters, zodat het klimaat voor talenten geoptimaliseerd wordt en zij zo lang mogelijk in hun eigen omgeving de weg naar de topsport kunnen volgen. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het sportklimaat en de sportinfrastructuur van Haarlemmermeer, zoals

opgenomen in de sport- en bewegvisie 'Haarlemmermeer met sport en bewegen positief gezond'.

Stichting GinDS

Met de subsidie wordt aan de historische, gerestaureerde stellingonderdelen zoals de Batterij aan de Sloterweg, de acht munitiebunkers en de twee kazematten een culturele, kunstzinnige, creatieve en commerciële functie gegeven. Hiermee wordt een culturele plek gecreëerd voor inwoners van Haarlemmermeer en omliggende gemeenten en een plek waar kunstenaars geïnspireerd kunnen worden door de bijzondere omgeving. De subsidie is bedoeld voor onder meer:

1. de organisatie van tentoonstellingen en publieksevenementen in de Batterij aan de Sloterweg;
2. de organisatie van een jaarlijks evenement in samenwerking met culturele instellingen in Haarlemmermeer.

Subsidies per programma

De voor 2025 begrote omvang van de begrotingssubsidies is € 34,8 miljoen. In [Tabel 126](#) is de verdeling naar de programma's zichtbaar.

Deze subsidie betreft een pilot van tien jaar en zal voor eind 2027 geëvalueerd worden.

Stichting ETO

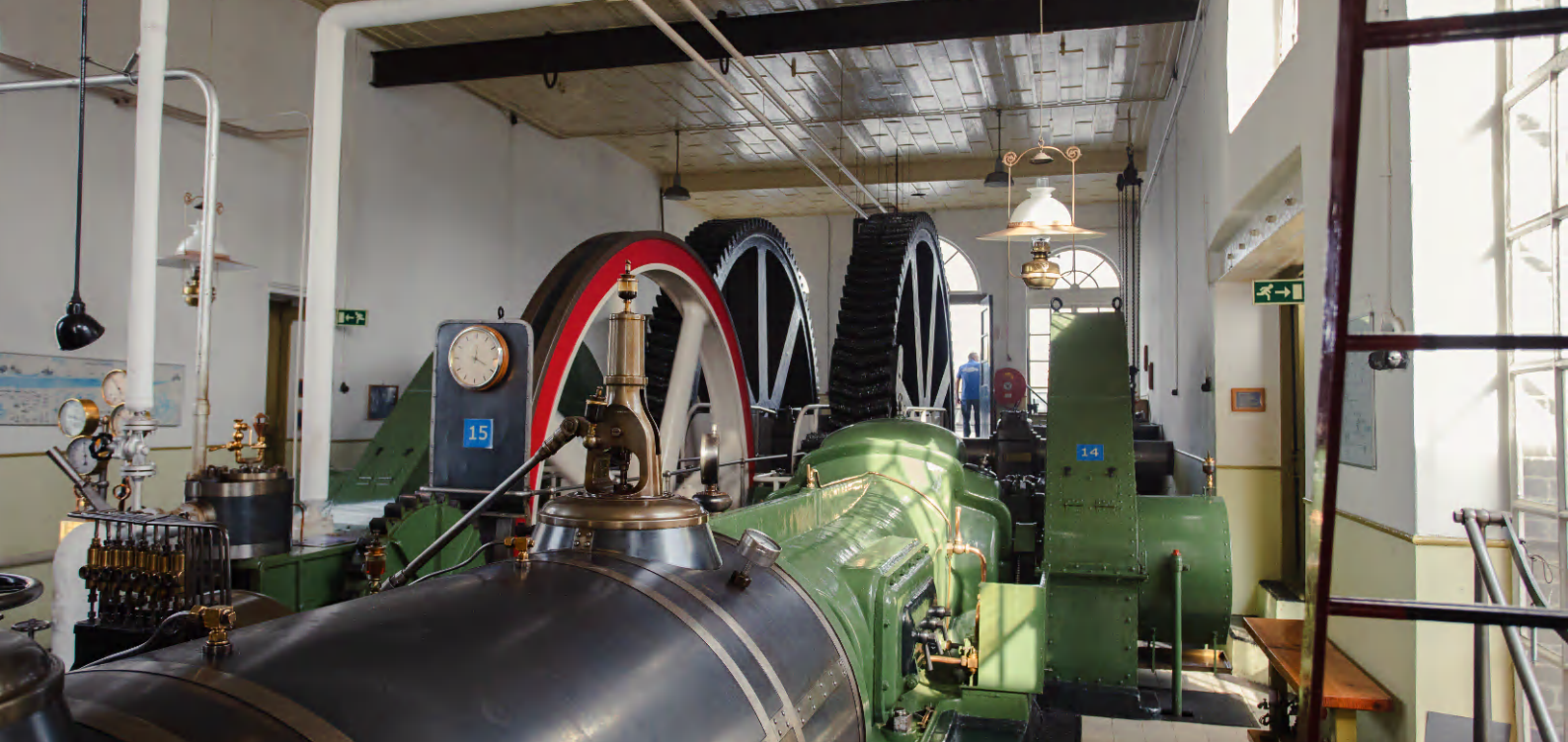
Met de subsidie wordt bijgedragen aan een zo stabiel en efficiënt mogelijke exploitatie en beheer van het ambitieuze Sportpark 21, met zo min mogelijke financiële en operationele risico's voor de gemeente en de gebruikers van het complex.

Vereniging Huurders Haarlemmermeer

De subsidie is bedoeld om de positie en participatie van huurders te versterken door belangenbehartiging van huurders in Haarlemmermeer, het ondersteunen van bewonersbelangen in de wijken, beleidsadvies en gesprekspartner voor corporaties, overige verhuurders en de gemeente.

Tabel 126

Programma	Soort subsidie (bedragen x € 1.000)	2025
Bestuur, samenleving en publiekscontact	projectsubsidie	75
Totaal Bestuur, samenleving en publiekscontact		75
Zorg en werk	projectsubsidie	491
Totaal Zorg en werk		491
Maatschappelijke ontwikkeling	boekjaarsubsidie	31.088
	projectsubsidie	2.689
Totaal Maatschappelijke ontwikkeling		33.777
Ruimtelijke ontwikkelingen	boekjaarsubsidie	336
	projectsubsidie	126
Totaal Ruimtelijke ontwikkelingen		462
Wonen	projectsubsidie	16
Totaal Wonen		16
Totaal begrotingssubsidies		34.821

Financiering

Portefeuillehouder: Van Straten

In de Financiële verordening Haarlemmermeer 2023 is in artikel 26 opgenomen dat wij jaarlijks bij de begroting en de jaarstukken in de paragraaf Financiering verslag doen van de wijze waarop wij de treasuryactiviteiten uitvoeren. Hierbij komen in ieder geval de volgende punten aan de orde:

- de kasgeldlimiet
- de renterisiconorm
- de rentekosten en renteopbrengsten van de financieringsfunctie
- de schulden met een looptijd korter dan een jaar en het verschuldigde rentepercentage
- de schulden met een looptijd langer dan een jaar en het verschuldigde rentepercentage
- de liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte
- de rentevisie

Hiermee is deze paragraaf het instrument voor het transparant maken en daarmee het sturen, beheersen en controleren van de treasuryfunctie.

De uitgangspunten en richtlijnen voor het treasurybeleid zijn vastgelegd in de Financiële verordening Haarlemmermeer 2023 (artikel 20). De regels voor de uitvoering van de treasuryfunctie zijn opgenomen in het door de raad vastgestelde Treasurystatuut ([2019.0054201](#)).

Doelstellingen treasurybeleid

De treasuryfunctie van onze gemeente:

- zorgt voor duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities, zodat er te allen tijde voldoende middelen zijn om de gemeentelijke taken uit te voeren;
- beheerst de risico's verbonden aan de financieringsfunctie zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en valutarisico's;
- streeft, binnen de kaders van de Wet financiering decentrale overheden (fido), de

bijbehorende ministeriële regelingen en het treasurystatuut, naar een optimale financieringsstructuur tegen zo laag mogelijke kosten;

- ondersteunt en adviseert alle onderdelen binnen de gemeentelijke organisatie bij financieringsvraagstukken;
- waarborgt dat de taken en verantwoordelijkheden van de treasuryfunctie duidelijk worden geregeld.

Rente

Renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt

De korte termijn rente (looptijd < 1 jaar) stijgt sinds medio 2022. Medio 2024 ligt het percentage voor de 3 maands rente rond de 3,75%. De verwachting is dat het percentage nog langzaam verder stijgt. Het rentepercentage voor langlopende leningen (tien jaar) ligt medio 2024 rond de 3%. Bij de berekening van de financieringslasten is rekening gehouden met de volgende rentepercentages:

- kort geld: 3,75% in 2025 en verder
- lang geld: 3,75% in 2025 en verder

Op basis van de huidige inzichten biedt deze mix van percentages voldoende ruimte om de gevolgen van de fluctuaties in de geld- en kapitaalmarkt op te vangen.

Renterisico kort- en langlopende financiering

De door het Rijk opgelegde kasgeldlimiet beperkt het risico van stijgende rentelasten voor de

kortlopende financiering. De limiet beperkt de maximale omvang van de korte schuld (< 1 jaar) tot 8,5% van de totale lasten (inclusief reservemutaties) van de primaire programmabegroting. Voor 2025 bedraagt de limiet voor de gemeente Haarlemmermeer afgerond € 53 miljoen.

De renterisiconorm beperkt het renterisico op de langlopende financiering. De norm bevordert de spreiding van de looptijden van de kapitaalmarktleningen (looptijd lening > 1 jaar) door de omvang te beperken van de leningen waarvoor de rente in een bepaald jaar moet worden aangepast. Het rijk heeft de maximale omvang van leningen met een rente-aanpassing vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal (inclusief reservemutaties). In 2025 bedraagt de renterisiconorm € 125 miljoen. Wij moeten in 2025 een bedrag van € 37 miljoen herfinancieren en blijven hiermee ruim onder de renterisiconorm.

Financiering

Voor het uitvoeren van de treasuryfunctie is inzicht nodig in de toekomstige kasstromen. Deze kasstromen bestaan uit:

1. de kasstroom uit operationele activiteiten (de exploitatie);
2. de kasstroom uit investeringen en grondexploitaties;
3. de kasstroom uit financieringsactiviteiten (aflossingen en stortingen van aangetrokken en uitgezette geldleningen).

Het inzicht hierin wordt verkregen door het permanent actualiseren van onze liquiditeitsplanning. Hierbij zijn de ontvangsten en uitgaven volgens de programmabegroting, het investeringsplan en het Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG) het uitgangspunt. Op basis van ervaringscijfers, inschatting van de uitgaven

en ontvangsten en de mutaties in de leningenportefeuille voorzien wij voor 2025 een financieringsbehoefte van € 121 miljoen. Daarbij is rekening gehouden met de ervaring dat de realisatie van een gedeelte (35%) van de investeringsbudgetten in een later jaar plaats vindt dan gepland.

Tabel 127 geeft een specificatie van de mutaties in de leningenportefeuille.

Tabel 127

Omschrijving (Bedragen x € 1 miljoen)	Mutaties leningenportefeuille o/g	
	2024	2025
Stand per 1 januari	377	372
Nieuwe leningen	37	121
Reguliere aflossingen	-42	-37
Extra aflossingen	0	0
Stand per 31 december	372	456

Financieringswijze

Indien nodig worden langlopende leningen aangetrokken. Bij de keuze van de looptijden van financieringsmiddelen is het uitgangspunt, dat deze zoveel mogelijk moeten aansluiten bij de financieringsbehoefte uit de liquiditeitsplanning. Als sprake is van een tijdelijke financieringsbehoefte wordt gekozen voor het gebruik van korte termijn financiering. Gestreefd wordt naar zo laag mogelijke rentekosten.

EMU saldo

Het EMU-saldo van de overheid is een in Europees verband gehanteerd en gedefinieerd macro-economisch begrip. Het EMU-saldo is het

Netto-rentelasten

De netto-rentelasten die de gemeente verschuldigd is voor de aangetrokken geldleningen worden via het renteomslagpercentage verdeeld over de programma's. Verder wordt een deel van de rente doorbelast aan de bouwgrondexploitaties (grexen) en de kosten van de riolering waar een

vorderingensaldo van de overheid. Het EMU-saldo van de lokale overheden telt mee voor het EMU-saldo van de totale Nederlandse overheid. Om te komen tot een beheerste ontwikkeling van het EMU-saldo van de lokale overheid zijn lokale overheden verplicht de meerjarige EMU-begrotingsgegevens in de begroting op te nemen. Daarnaast wordt de ontwikkeling van het EMU-saldo gevolgd door middel van verplichte rapportages over de uitvoering aan het CBS. Voor 2025 is voor onze gemeente een EMU-saldo van € -73,5 miljoen geraamd. Het gerealiseerde EMU-saldo over boekjaar 2023 was € -46,6 miljoen. In de Financiële begroting treft u een berekening aan van het geraamde [EMU-saldo](#) voor de periode 2024-2028.

Financieringsresultaat

Het financieringsresultaat bestaat uit het verschil tussen het totaal van de werkelijk betaalde en berekende rente over onze financieringsmiddelen en het totaal van de renteontvangsten en de doorberekende rente over de vaste activa. Het financieringsresultaat voor 2025 is geraamd op € 0,6 miljoen.

kostendekkend tarief tegenover staat. Het saldo van deze doorbelasting komt ten gunste of ten laste van het overzicht algemene dekkingsmiddelen.

In [Tabel 128](#) wordt inzicht gegeven hoe het financieringsresultaat tot stand komt.

Tabel 128

Berekening omslagrente (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028				
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	11.605	15.380	18.656	21.512				
b. De externe rentebaten	-1.414	-1.411	-1.411	-1.411				
Totaal door te berekenen externe rente	10.191	13.969	17.246	20.101				
c. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-1.057	-1.122	-1.124	-1.088				
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	0	0	0				
Saldo door te berekenen externe rente	9.134	12.847	16.121	19.013				
d1. Rente over eigen vermogen	1,37%	4.595	1,37%	4.517	1,37%	4.488	1,37%	4.412
d2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	1,37%	1.120	1,37%	1.088	1,37%	1.058	1,37%	1.055
De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente (renteomslag)		14.849		18.452		21.667		24.480
e. De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	2,0%	15.444	2,0%	16.427	2,0%	17.372	2,0%	17.766

Berekening omslagrente (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
f. Renteresultaat op het taakveld treasury	595	-2.025	-4.295	-6.714
Boekwaarde gefinancierde activa	679.704	749.986	828.054	880.846
Het percentage van aan taakvelden toe te rekenen rente bedraagt	2,18%	2,46%	2,62%	2,78%
Verschil omslagrente en werkelijk toegerekend percentage	-0,18%	-0,46%	-0,62%	-0,78%
Renteresultaat ten opzichte van toe te rekenen rente	4%	-11%	-20%	-27%

Garanties

De kaders en uitgangspunten voor de inzet van garantstellingen zijn vastgelegd in het [Garantiebeleid 2019](#). Onder de financiële kaders is opgenomen dat:

- voor garanties met een publiek gemeentelijk belang een plafond € 36 miljoen geldt, met een revolverend karakter (er is sprake van gemeentelijk belang als de activiteiten

bijdragen aan de beleidsdoelstellingen van de gemeente);

- voor garanties met een regionaal strategisch karakter het afbouwscenario tot nihil wordt voortgezet. Dit is reeds gerealiseerd.

In [Tabel 129](#) wordt inzicht gegeven in de huidige garantiepositie en de toekomstige ruimte.

Tabel 129

Prognose garantstellingen per ultimo boekjaar (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Garantie publiek gemeentelijk belang					
Bejaardenzorg	638	601	563	526	488
Sportverenigingen	2.271	2.110	1.940	1.780	1.631
Sociaal culturele en Maatschappelijke Instellingen	2.355	2.020	1.684	1.349	1.105
Lichamelijke en Geestelijke gezondheidszorg	0	0	0	0	0
Zonnepanelen /Tegenstroom voor Ymere Borg	1.469	1.322	1.175	1.028	881
Polanenpark B.V. Borg	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Totaal	8.734	8.053	7.363	6.682	6.106
Garantieplafond publiek gemeentelijk belang	36.000	36.000	36.000	36.000	36.000
Beschikbare ruimte	27.266	27.947	28.637	29.318	29.894

Jaarlijks wordt het risico dat de gemeente loopt op de garantstellingen beoordeeld. De solvabiliteit en liquiditeit van de instellingen aan wie een garantie is verstrekt, wordt op basis van de jaarrekeningcijfers beoordeeld. Bij de sportinstellingen wordt dat gedaan in samenwerking met de Stichting Waarborgfonds

Sport. Het risico dat de gemeente loopt wordt weergegeven met behulp van de codering rood - oranje -groen. Bij garantienemers met een negatieve beoordeling (oranje of rood) wordt beoordeeld of er maatregelen nodig zijn. Hieronder treft u een samenvatting aan van de situatie medio 2024.

Tabel 130

Resultaat jaarrekeningcontrole van 30 instellingen	Liquiditeit	Solvabiliteit
goed	14	14
redelijk	2	3
aandacht nodig	6	5
niet gecontroleerd - jaarrekening 2023 nog niet beschikbaar	7	7
niet gecontroleerd - lening < € 50.000	1	1
Aantal instellingen	30	30

Op basis van de laatste controles zijn er vijf instellingen waarmee we in gesprek zijn of zullen

gaan. Bij de overige garantstellingen is het risico heel laag.

Bedrijfsvoering

Portefeuillehouder: El Idrissi, Van Straten

Bedrijfsvoering omvat alle ondersteunende activiteiten die de gemeentelijke organisatie helpen langdurig te presteren en maatschappelijke waarde te creëren. Dit omvat personeelsbeleid, huisvesting, financiën, ICT en inkoop. We leveren maatwerk en stellen kaders waar nodig, waarbij de interne dienstverlening dezelfde principes volgt als de externe dienstverlening aan inwoners, ondernemers en instellingen. Een goede bedrijfsvoering is essentieel voor het uitoefenen van en controle houden over onze primaire taken en processen.

Daarom investeren we in het versterken van de informatiebeveiliging en privacy. Het sturen en beheersen van de bedrijfsprocessen zijn de primaire verantwoordelijkheid van het college. Deze paragraaf beschrijft ook de ontwikkelingen in sturing en beheersing van de organisatie.

Relevant beleid

- Verordening controle financiële beheer en organisatie gemeente Haarlemmermeer 2023 ([10164435](#))
- Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid bestuur Haarlemmermeer 2023 ([10164435](#))
- Inkoopbeleid gemeente Haarlemmermeer 2022 ([2021.0002774](#))
- Archiefverordening 2019 gemeente Haarlemmermeer ([2019.0005554](#))
- Verordening elektronisch berichtenverkeer Haarlemmermeer 2015 ([2015.0018350](#))
- Visie op digitalisering: samen slimmer ([7225689](#))
- Visie dienstverlening: makkelijk, betrouwbaar, menselijk en verbonden ([2022.0000375](#))
- Visie op Control en Controlstatuut ([2018.0056726](#))
- Financiële verordening Haarlemmermeer 2023 ([10164435](#))

Efficiënte en effectieve organisatie

De bedrijfsvoering heeft als doel de gemeente zo efficiënt en effectief mogelijk te ondersteunen bij het behalen van haar doelstellingen. In de komende jaren zal de gemeente zich nog meer richten op het versterken van een efficiënte en effectieve organisatie. Dit willen we bereiken door verschillende initiatieven, gericht op digitalisering, optimalisatie van bedrijfsprocessen en het aantrekken en behouden van getalenteerde medewerkers.

Gemeente als werkgever en huisvesting gemeentehuis

We streven naar 'toekomstbestendig groeien' om de groei van Haarlemmermeer mogelijk te maken, een gemeente die in de komende decennia meer dan 200.000 inwoners zal hebben. We zetten ons in voor een duurzame toekomst met gelijke kansen voor iedereen, met speciale aandacht voor inwoners die moeilijker meekomen. Onze groei- en ontwikkelopgaven benaderen we integraal, met aandacht voor de energietransitie, klimaatadaptatie, samenlevings- en welzijnsvraagstukken, en de ontwikkeling van onze eigen organisatie. Ons werk voor de publieke zaak motiveert en inspireert ons, of het nu gaat om grote projecten of dagelijkse dienstverlening.

In onze arbeidsmarktcommunicatie zetten we onze collega's en hun werk centraal en nodigen we toekomstige collega's uit met de slogan: 'Bouw mee, groei mee, doe mee!'. De uitdagingen op de arbeidsmarkt zijn groot, met beperkte middelen en hogere uitstroom die tot hogere werkdruk leidt. Hierdoor is prioriteren en temporiseren cruciaal geworden. Dit benadrukt het belang van de ontwikkelopdracht 'Toekomstbestendig groeien'. Samen met de directie richten we ons op het verbeteren van ons werkgeverschap en het versterken van de ambtelijke organisatie, om zo de ambities van Haarlemmermeer waar te maken.

Op basis van ons medewerkersonderzoek, dat in 2024 is uitgevoerd, zullen we in 2025 focussen op het behouden van een goede balans tussen werkplezier en werkdruk. De interne en externe profilering van ons aantrekkelijk werkgeverschap (Binden & Boeien) en het organiseren van werkvrage en -aanbod blijven een uitdaging.

Digitalisering

Het doel van digitalisering is om onze inwoners en ondernemers beter van dienst te zijn en de groeiende verantwoordelijkheden van de gemeente beter te ondersteunen. In 2023 heeft

De implementatie van drie nieuwe bedrijfssystemen zal een belangrijke bijdrage leveren aan verdere digitalisering en efficiëntere bedrijfsvoering. Deze systemen zullen processen stroomlijnen, de samenwerking verbeteren en de productiviteit verhogen. Dit is essentieel om onze ambities te realiseren en de toekomstbestendige groei van de organisatie te waarborgen.

Ondanks goede sturing en effectieve inzet van middelen zullen we blijven praten over prioritering en waar nog uitvoeringscapaciteit ontbreekt, zodat we zowel bestaande als nieuwe ambities kunnen realiseren en onze organisatie toekomstbestendig kunnen laten groeien.

Onze huidige kantoorpanden zijn uitnodigend, functioneel, gebruikersvriendelijk en duurzaam. Deze uitgangspunten nemen we ook mee naar ons nieuwe gemeentehuis. We werken nu activiteitgericht, wat betekent dat medewerkers de werkplek kiezen die het beste bij hun activiteit past, of dit nu op kantoor is of thuis. De verschuiving naar activiteitgericht werken beïnvloedt de indeling en het gebruik van onze kantoorruimte. We hebben werkruimtes nodig die voldoen aan de wisselende behoeften van samenwerken en overleggen, met open werkruimtes, vergaderzalen en kleinere of privéruimtes. Dit vraagt om technologie die de communicatie tussen fysieke en virtuele werkplekken bevordert.

Duurzaamheid, gezondheid en welzijn zijn belangrijke aandachtspunten voor ons nieuwe gemeentehuis. Ook in onze huidige kantoorpanden richten we ons op duurzame oplossingen en het welzijn van onze medewerkers. We introduceren slimme, innovatieve technologieën en geautomatiseerde systemen voor efficiëntie, comfort, veiligheid en duurzaamheid, zoals in locatie Beukenhorst. Deze pilot richt zich op het efficiënter benutten van ruimtes, schoonmaakrondes en het verhogen van comfort en duurzaamheid. De geleerde lessen nemen we mee naar ons nieuwe gemeentehuis.

de raad de 'Visie op digitalisering: samen slimmer' vastgesteld. Deze visie wordt elke twee jaar uitgewerkt in een Uitvoeringsagenda, die de komende projecten en ontwikkelingen beschrijft.

Deze agenda is gekoppeld aan de uitvoeringsagenda's van dienstverlening, het sociaal domein en het fysiek domein, waarbij digitalisering de belangrijkste opgaven van de gemeente ondersteunt.

Belangrijke onderdelen van de Uitvoeringsagenda digitalisering 2023–2025 waar we in 2025 mee aan de slag gaan zijn:

- klantreizen: In 2025 zetten we de klantreizen voort. Samen met onze inwoners analyseren we hoe we onze dienstverlening kunnen verbeteren. We implementeren deze verbeteringen in onze processen, systemen en communicatiekanalen;
- Klantinteractie Servicesysteem (KISS): We introduceren het Klantinteractie Servicesysteem (KISS). Deze applicatie helpt medewerkers van het Klant Contact Centrum om inwoners en ondernemers optimaal te ondersteunen wanneer zij contact opnemen met de gemeente;
- doorontwikkeling ondersteuningssysteem: We blijven ons systeem verder ontwikkelen om inwoners te ondersteunen bij onder andere inburgering en werk & inkomen;
- start van schuldhulpverlening: Er ligt een bestuurlijke opdracht om zelf schuldhulpverlening te starten. We beginnen hiermee in het eerste kwartaal van 2026;
- Digital Twin Platform: We zetten de 'digital twin' in als innovatief ondersteunend platform. Hiervoor gaan we samenwerken met andere overheden en organisaties, zodat we gebruik kunnen maken van hun kennis en mogelijkheden;
- projectbeheersing in het fysieke domein: Om de grote hoeveelheid projecten in het fysieke domein te beheersen, starten we met een projectbeheersingsomgeving. Dit helpt ons om deze projecten structureel te borgen binnen de organisatie;

- datagedreven werken: We bouwen verder aan datagedreven werken door een nieuwe data-omgeving en een data-organisatie op te zetten. Hierbij sluiten we aan bij regionale – en landelijke ontwikkelingen om data veilig en betrouwbaar op te slaan en te ontsluiten.

Met deze initiatieven verbeteren we onze dienstverlening en zorgen we voor een efficiënte en effectieve ondersteuning van onze inwoners, bedrijven en instellingen.

De Europese Unie heeft deze periode uitgeroepen tot het Digitale Decennium. Gemeenten krijgen te maken met nieuwe regels en wetten op het gebied van digitalisering, zoals de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Artificiële Intelligentie (AI)-verordening. In het tweede kwartaal van 2025 verwachten we aangescherpte richtlijnen op het gebied van informatiebeveiliging, de NIS2 (Network and Information Security directive). Deze wetten hebben verschillende juridische en technische gevolgen, die soms diep ingrijpen in de manier waarop we werken. We moeten verantwoord omgaan met de manier waarop de gemeente werkt en samenwerkt, met oog voor onze inwoners en ondernemers.

De Visie op digitalisering is een eerste stap. We vertalen deze visie naar concrete instrumenten die ethiek integreren bij digitalisering. De ontwikkeling van AI biedt veel mogelijkheden, zoals het verlichten van werk in een krappe arbeidsmarkt, maar er zijn ook zorgen over nepnieuws en misbruik van informatie. Daarom gebruiken we alleen AI-toepassingen die geen gegevens delen met de buitenwereld. We testen AI in een gecontroleerde omgeving en controleren de adviezen voordat we besluiten nemen.

Informatiebeheer, informatiebeveiliging en privacy

Informatiebeheer is het stroomlijnen en structureren van informatie van creatie tot vernietiging. Dit blijft zich ontwikkelen door technologische vooruitgang en veranderende wet- en regelgeving. Onze groeiende hoeveelheid informatie moet goed beheerd en beschikbaar zijn, terwijl deze toegankelijk, integer en vertrouwelijk blijft.

Onze focus de komende jaren:

- samenwerkingsinstrumenten en informatiecultuur: toepassingen zoals Microsoft Teams en SharePoint bevorderen efficiënte samenwerking en vindbaarheid van informatie.

Een uniforme manier van werken met deze toepassingen is essentieel;

- digitale en AI-ontwikkelingen: we digitaliseren documentbeheer en gebruiken geautomatiseerde systemen voor gegevensopslag en –verwerking, inclusief toepassingen die gebruik maken van AI, tekst- en beeldherkenning;
- security: we investeren in cybersecuritymaatregelen zoals encryptie, toegangscontrole en regelmatige beveiligingsaudits om gegevens te beschermen;
- data governance en compliance: strikte datagovernance-praktijken zijn nodig om te

- voldoen aan regelgeving zoals de AVG en om datalekken en -misbruik te voorkomen;
- duurzaamheid en milieuvriendelijkheid: door papiergebruik te verminderen, energie-efficiënte datacenters te implementeren en recyclingprogramma's te bevorderen, dragen we bij aan duurzame oplossingen.

Deze ontwikkelingen maken ons informatiebeheer efficiënter, veiliger en beter afgestemd op de huidige technologische en wettelijke eisen.

In een digitale wereld zijn informatiebeveiliging en privacy cruciaal. Digitalisering biedt kansen, maar maakt ons ook kwetsbaarder. Binnen onze organisatie zorgen we dat beveiliging en privacy een prominente plek innemen door "security-by-design" en "privacy-by-design" als standaard te hanteren. We volgen de ontwikkelingen van wet- en regelgeving om tijdig te kunnen anticiperen.

Control

Voor het verslagjaar 2023 hebben wij voor het eerst zelf een rechtmatigheidsverantwoording opgesteld en in de jaarstukken opgenomen. De gemeente voldoet hiermee aan het vereiste niveau van interne controle (VIC) voor een rechtmatige verantwoording van baten en lasten inclusief balansmutaties. We blijven investeren in de doorontwikkeling van interne beheersing en sturing in de eerste en tweede lijn, ondersteund door een nieuwe applicatie voor informatiebeveiliging, privacy, VIC en risicomangement, die in 2024 in gebruik is genomen. In 2025 wordt verder geïnvesteerd in de doorontwikkeling van deze applicatie.

Inkoop en aanbesteding

Op een juiste wijze inkopen en aanbesteden is voor ons als gemeente van groot belang. Dit draagt bij aan besparingen en kwaliteitsverbetering van opdrachten. We houden ons aan wet- en regelgeving en gaan doelmatig en bewust om met gemeenschapsgeld. In alle aanbestedingstrajecten letten we op Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI), waarmee we bijdragen aan duurzaamheid, klimaat, circulaire economie, milieu, social return, inkoop bij lokale en regionale ondernemers, en innovatie. Daarnaast zetten we in op de professionalisering van contractmanagement.

In 2025 intensiveren we de focus op informatiebeveiliging met extra middelen die in 2024 beschikbaar zijn gesteld. Deze middelen worden gebruikt voor hardware- en software-oplossingen en de optimalisatie van operationele werkzaamheden rondom informatiebeveiliging. We vergroten ook de bewustwording in de organisatie over informatiebeveiligingsrisico's en de borging van privacy bij gegevensverwerking.

Om te voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en de AVG brengen we de vereiste maatregelen goed in kaart en houden we overzicht. Een applicatie voor informatiebeveiliging en privacy is geïntroduceerd en wordt in 2025 verder uitgerold, zodat de gemeentelijke organisatie zicht houdt op risico's, beheersmaatregelen en opvolging.

Momenteel is de interne controle vooral reactief, waarbij achteraf de effectieve werking van de interne beheersorganisatie wordt vastgesteld. We streven naar een proactieve control, waarbij we bij de inrichting van programma's en projecten al vanuit control meedenken. Dit vergroot de toegevoegde waarde van control zonder de regeldruk te verhogen of inefficiënte interne controles te intensiveren. Het doel is om zaken goed te organiseren en te monitoren, zodat er meer ruimte ontstaat voor professionele keuzes. Dit sluit aan bij de Evaluatie Visie op Control (7480394) die in maart 2023 door ons is vastgesteld.

Met ons inkoopbeleid willen we vier doelstellingen realiseren:

1. rechtmatig en doelmatig inkopen, zodat gemeenschapsgelden op controleerbare en verantwoorde wijze worden besteed;
2. een professionele, integere, betrouwbare en zakelijke inkoper en opdrachtgever zijn;
3. administratieve lastenverlichting bereiken voor zowel onszelf als ondernemers;
4. inkoop op maatschappelijk verantwoorde wijze laten plaatsvinden.

Verbonden partijen

Portefeuillehouder: El Idrissi, Ruigrok, Schuurmans-Wijdeven, Sedee-Schuitemaker, Steffens-van de Water, Van der Meij, Van Straten

Deze paragraaf bevat een overzicht van alle verbonden partijen, de wijze waarop de gemeente een belang heeft in de verbonden partij, het openbaar belang dat ermee gediend wordt en de financiële gegevens van de verbonden partij, zoals het eigen vermogen, vreemd vermogen en het verwachte rekeningresultaat.

We hebben de keuze onze taken in eigen beheer uit te voeren, derden deze taken gesubsidieerd te laten doen of onze belangen via een verbonden partij te verwezenlijken. Een belangrijk criterium voor de wijze waarop onze taken worden uitgevoerd is doelmatigheid. Verder zijn de mate waarin we invloed hebben op het volbrengen van de taken en het risico dat ermee is gemoeid bepalend.

Een verbonden partij wordt in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) als volgt gedefinieerd: 'Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijke belang én een financieel belang heeft'.

- Van een bestuurlijk belang is sprake als wij op één of andere manier zeggenschap hebben. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om een zetel in het bestuur of stemrecht bij bestuurlijke beslissingen.
- Het financieel belang betekent dat wij middelen die wij aan een derde partij ter

beschikking stellen niet terugontvangen in geval van faillissement, dan wel dat financiële problemen op ons verhaald kunnen worden.

In het BBV is dus expliciet geregeld dat een verbonden partij een financieel belang én een bestuurlijk belang vertegenwoordigt. Indien het alleen om een financieel belang of alleen om een bestuurlijk belang gaat, dan is geen sprake van een verbonden partij.

Conform het BBV worden de verbonden partijen integraal verantwoord in de programma's. Dit zorgt voor een versterking van inzicht in de bijdrage van de verbonden partij aan de maatschappelijke doelstellingen. Eventuele risico's ten aanzien van een verbonden partij worden rechtstreeks in deze paragraaf beschreven.

Begroting- en verslaggevingsregels

Voor verbonden partijen gelden de eigen van toepassing zijnde begroting- en verslaggevingsregels. Voor gemeenschappelijke regelingen met rechtspersoonlijkheid (openbaar lichaam en bedrijfsvoerings-organisatie) zijn dat eveneens de regels volgens het BBV.

Tabel 131

Samenwerkingsvorm Wgr	Openbaar lichaam	Bedrijfsvoering- organisatie	Gemeenschappelijk orgaan	Centrum gemeente	Lichte regeling
Rechtspersoonlijkheid	√	√	X	X	X
Eigen begroting en jaarrekening	√	√	√	X	X
Toepassing BBV	√	√	√	n.v.t.	n.v.t.

Voor privaatrechtelijke partijen gelden de verslaggevingsvoorschriften volgens het Burgerlijk Wetboek (BW), waarbij voor vennootschappen een en ander is uitgewerkt in BW2 Titel 9. Daarnaast kunnen afhankelijk van de situatie internationale verslaggevingsstandaarden gelden. Privaatrechtelijke organisaties kennen geen specifieke voorschriften voor begrotingen. Indien daarvoor regels gelden, dan zijn dat regels die in het eigen statuut (of daarvan afgeleide stukken) van de organisatie zijn vastgelegd.

In de Kaderbrief Financieel Toezicht 2022 van de provincie Noord-Holland wordt het belang aangestipt van bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen in de gemeentelijke begrotingen. De raming die nu in de begroting wordt opgenomen als bijdrage in een gemeenschappelijke regeling behoort overeenkomstig de gemeentelijke bijdrage te zijn, zoals deze is opgenomen in de begroting van de gemeenschappelijke regeling. Op verzoek van de provincie wordt in deze paragraaf verbonden partijen deze bijdrage inzichtelijk gemaakt voor de jaren van de meerjarenraming.

Overzicht verbonden partijen

De verbonden partijen van de gemeente Haarlemmermeer zijn:

Tabel 132

Nr.	Overzicht verbonden partijen	Eigenaarsrol	Oprachtgeversrol	Type	Wetten
Gemeenschappelijke regelingen					
1	Vervoerregio Amsterdam	Verkeer en vervoer	-	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
2	Amstelland-Meerlanden overleg	Regionale samenwerking	-	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
3	AM match	Werk & Inkomen	Werk & Inkomen	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
4	Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)	Veiligheid	Veiligheid	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
5	Cocensus	Financiën	Financiën	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
6	Omgevingsdienst Noordzeekanaal-gebied	Handhaving	Vergunningen	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
7	Recreatieschap Spaarnwoude	Financiën	Recreatie	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV

Beleidskader Verbonden partijen

De visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen zijn vastgelegd in het in 2024 vastgestelde Beleidskader verbonden partijen 2024 ([10258468](#)). Hierin zijn onze beleidsvoornemens beschreven om een actieve regie toe te passen op onze verbonden partijen. Dit doen wij onder andere door onze deelnemingen de corporate governance code na te laten leven.

Tevens is onder meer in het beleidskader opgenomen:

1. het toetsingskader verbonden partijen;
2. het proces op hoofdlijnen rond de besluitvorming over deelneming in verbonden partijen;
3. de wijze van sturing van verbonden partijen, waaronder het vastleggen van afspraken over vertegenwoordiging en informatieverstrekking aan college en raad;
4. het afwegingskader ten aanzien van de uitbreiding van bestaande samenwerkingsrelaties met nieuwe toetredende partijen.

Nr.	Overzicht verbonden partijen	Eigenaarsrol	Opdrachtgeversrol	Type	Wetten
8	GO Beschermd Wonen regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer	Zorg en welzijn	Zorg en welzijn	Samenwerkingsverband	Wet GR / BBV
Vennootschappen en coöperaties					
9	Meerlanden Holding NV	Financiën	Beheer en onderhoud	Naamloze vennootschap	BW2
10	De Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV	Financiën	Beheer en onderhoud	Besloten vennootschap	BW2
11	Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer BV, (Meermaker)	Financiën	Energietransitie	Besloten vennootschap	BW2
12	Energiebedrijf Haarlemmermeer BV, (Tegenstroom)	Financiën	Energietransitie	Besloten vennootschap	BW2
13	Zonnepanelen Haarlemmermeer BV, (Tegenstroom voor Ymere)	Financiën	Energietransitie	Besloten vennootschap	BW2
14	Schiphol Area Development Company NV	Financiën	Grondzaken	Naamloze vennootschap	BW2
15	Hoofdvaart BV	Financiën	Grondzaken	Besloten vennootschap	BW2
16	GEM President CV	Financiën	Grondzaken	Commanditair vennoot	BW2
17	Polanenpark CV	Financiën	Grondzaken	Commanditair vennoot	BW2
18	GEM A4 Zone West CV	Financiën	Grondzaken	Commanditair vennoot	BW2
19	GEM A4 Zone West Beheer BV	Financiën	Grondzaken	Besloten vennootschap	BW2
20	GEM President Beheer BV	Financiën	Grondzaken	Besloten vennootschap	BW2
21	Polanenpark BV	Financiën	Grondzaken	Besloten vennootschap	BW2
22	Stedin Holding NV	Financiën	Financiën	Naamloze vennootschap	BW2
23	Bank Nederlandse Gemeenten NV (BNG)	Financiën	Financiën	Naamloze vennootschap	BW2
24	InWest Regio Bv (ROM InWest)	Financiën	Economische Zaken	Besloten vennootschap	BW2
Stichtingen en verenigingen					
25	Vereniging Nederlandse Gemeente (VNG)	Bestuur	-	Vereniging	BW2
26	Dimpact	Financiën	Bedrijfsvoering	Coöperatieve vereniging	BW2

Hierna volgen de gegevens per verbonden partij.

De toelichting 'Financiële toelichting' en 'Risico's' is geactualiseerd indien recente ontwikkelingen daartoe aanleiding geven. Op basis van informatie ná de meest recente jaarstukken.

De Recreatieplas Haarlemmermeer BV is in 2024 opgeheven en is derhalve niet meer opgenomen in het overzicht verbonden partijen.

De Gemeenschappelijke Regeling Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen

regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer en de bijbehorende samenwerkingsafspraken zijn pas per 1 januari 2024 gestart. Dit vanwege uitstel van de landelijke doorcentralisatie beschermd wonen op basis van de invoering van het nieuwe financiële verdeelmodel en het woonplaatsbeginsel. Daarom zijn er nog geen financiële gegevens opgenomen. In het overzicht zijn wel de reeds bekende algemene gegevens opgenomen.

Vervoerregio Amsterdam

Tabel 133

Algemene informatie	De Vervoerregio Amsterdam is een samenwerkingsverband van veertien gemeenten in de regio Amsterdam op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen en gestart per 1 januari 2017. Het Rijk heeft de regio's Amsterdam en Rotterdam/Den Haag bij uitzondering de wettelijke status van "vervoerregio" gegeven met behoud van de wettelijke bevoegdheden en middelen (BDU). De belangrijkste taken van de Vervoerregio Amsterdam liggen op het gebied van (regionaal) verkeer en vervoer. De veertien gemeenten zetten zich onder andere in voor een optimale bereikbaarheid van de Amsterdamse regio. In de samenwerking binnen de vervoerregio spelen deelregio's een belangrijke rol. Wij maken deel uit van de regio Amstelland-Meerlanden.				
Programma	Mobiliteit				
Beleidsdoelen	A. Een gemeente die verkeersveilig is per auto, met de fiets, te voet en het openbaar vervoer. B. De vervoersnetwerken zorgen in samenhang voor een goede bereikbaarheid die in balans is met de leefbaarheid.				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling				
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Verkeer en vervoer				
Opdrachtgeversrol	-				
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap Dagelijks Bestuur (vicevoorzitter) en deelname aan Regioraad. Het aantal leden in de Regioraad voor de gemeente staat in verhouding tot het inwoneraantal van de gemeente.				
Aandelenbelang	De VRA is aandeelhouder van GVB Holding NV. Er zijn alleen bestuurlijke consequenties. De VRA heeft zeggenschap in een tweetal BV's onder de GVB Holding NV, waarin de veertien deelnemende gemeenten 1% prioriteitsaandeel hebben. Als aandeelhouder loopt de VRA geen financieel risico.				
Financieel belang	Deelnemende gemeenten waarborgen de betaling van rente en aflossing van geldleningen aangegaan door de vervoerregio voor de uitvoering van haar taak. Dit in verhouding tot het inwoneraantal van de deelnemende gemeente.				
	Jaar	2025	2026	2027	2028
Geraamde bijdrage		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Financiële gegevens	Balansdatum			31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen			€ 0	€ 0
	Vreemd vermogen			€ 399.452.055	€ 389.047.259
	Solvabiliteit ultimo 2023				0,0%
	Begroot resultaat 2024				Nog niet bekend
Financiële toelichting	De financiële gegevens zijn gebaseerd op de Jaarstukken 2023. De Vervoerregio is bij het realiseren van haar doelstellingen grotendeels afhankelijk van de wegbeheerders en externe factoren. De vervoerregio wordt direct bekostigd uit de brede doeluitkering (BDU) van het Rijk. Daarnaast is er door het Rijk een Transitievergoeding regionale ov-concessies toegezegd. Als gevolg van onzekerheden in de markt en tekorten aan materiaal en personeel zijn in 2023 verschillende projecten in aanbesteding of de uitvoering vertraagd. Als een deel van de jaarlijkse ontvangen gelden niet geheel worden ingezet, worden deze gereserveerd om in de komende jaren aan te wenden.				
Eventuele risico's	Er is nog geen materieel risico te bepalen. De risico's zijn beschreven in de risicoparagraaf inclusief beheersmaatregelen van de P&C-producten van de Vervoerregio.				
Overige informatie/website	https://vervoerregio.nl/				

Amstelland-Meerlanden Overleg

Tabel 134

Algemene informatie	Het Amstelland-Meerlanden Overleg (AM) is een samenwerking tussen de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, De Ronde Venen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel en Uithoorn op basis van een gemeenschappelijke regeling.	
	Doel is door afstemming te komen tot een effectiever regionaal beleid en gezamenlijke belangenbehartiging bij onder andere de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en de provincie Noord-Holland. In de bestuurlijke regiegroep van de MRA zitten twee bestuurders uit het AM-overleg. Daarnaast vertegenwoordigen AM-bestuurders de AM-regio in de bestuurlijke MRA-platforms op het gebied van onder andere mobiliteit, economie, ruimte en duurzaamheid.	
Programma	Bestuur, samenleving en publiekscontact	
Beleidsdoel	C. Het behartigen van de belangen van Haarlemmermeer buiten de gemeentegrenzen en het versterken van de bestuurlijke samenwerking.	

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling				
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Regionale Samenwerking				
Opdrachtgeversrol	-				
Bestuurlijk belang	Lid Regiegroep AM en via de deelregio AM bestuurlijke vertegenwoordiging in diverse MRA overleggen.				
Aandelenbelang	De gemeenschappelijke regeling heeft geen aandelen				
Financieel belang	De deelnemende gemeenten dragen € 1,37 per inwoner bij aan het AM-overleg.				
	Jaar	2025	2026	2027	2028
Geraamde bijdrage		€ 222.351	€ 222.351	€ 222.351	€ 222.351
Financiële gegevens	Balansdatum			31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen			€ 66.290	€ 193.099
	Vreemd vermogen			€ 0	€ 0
	Solvabiliteit ultimo 2023				100%
	Begroot resultaat 2024				-/- € 36.031
Financiële toelichting	De bijdrage voor het AM-overleg wordt jaarlijks aangepast en berekend op basis van het inwoneraantal per gemeente volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek op vastgestelde peildatum voorgaand jaar en de vastgestelde bijdrage per inwoner (€ 1,37 in 2024). De bijdrage per inwoner blijft in 2025 ongewijzigd op € 1,37. Het AM-overleg kent geen meerjarenbegroting, dus geen officiële cijfers voor 2026 en verder. In bovenstaande tabel is de geraamde bijdrage 2025 aangehouden als ondergrens. Het begrote resultaat voor 2024 is negatief maar kan worden gedekt uit de egalisatiereserve.				
Eventuele risico's	Er zijn geen risico's geïdentificeerd die de reguliere bedrijfsvoering in gevaar brengen.				
Overige informatie/website	https://www.amstelland-meerlanden.nl/				

AM match

Tabel 135

Algemene informatie	Met ingang van 1 juli 2016 is werkorganisatie AM match gestart. Het betreft een samenwerkingsverband van de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel en Uithoorn. AM match ondersteunt inwoners met een duurzame arbeidsbeperking bij het vinden en behouden van werk. Hieronder valt ook de groep inwoners die alleen op een beschutte werkplek kan werken of die tot de voormalige WSW-doelgroep behoort. Bij de uitvoering van deze kerntaak wordt zoveel mogelijk ingezet op de plaatsing bij reguliere werkgevers. Voor de doelgroep wordt ingezet op verdere ontwikkeling en blijft de focus gericht op door- en uitstroom. AM match is ook verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (WSW) en de plek waar beschermt werk namens de vijf deelnemende gemeenten wordt aangeboden.				
Programma	Zorg en werk				
Beleidsdoel	C. Het toeleiden naar werk en meedoen in de samenleving.				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Werk & Inkomen				
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Werk & Inkomen				
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de GR wordt gevormd door de wethouders Sociale Zaken van de vijf deelnemende gemeenten. De voorzitter is de wethouder uit de gemeente Haarlemmermeer. De dagelijkse verantwoording en leiding van de organisatie ligt bij de algemeen directeur.				
Aandelenbelang	De gemeenschappelijke regeling heeft geen aandelen. In het bestuur heeft de gemeente Haarlemmermeer twee van de acht stemmen.				
Financieel belang	Dit wordt gerelateerd aan de geraamde bijdrage.				
	Jaar	2025	2026	2027	2028
Geraamde bijdrage		€ 1.886.000	€ 1.949.000	€ 2.013.000	€ 2.077.000
Financiële gegevens	Balansdatum			31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen			€ 3.517.000	€ 3.865.000
	Vreemd vermogen			€ 1.701.000	€ 1.827.000
	Solvabiliteit ultimo 2023				67,9%
	Begroot resultaat 2024				-/- € 283.000
Financiële toelichting	Het resultaat (na reserve mutaties en vóór resultaatbestemming) van AM Match over 2023 komt uit op € 973.000 positief. In de primaire begroting 2023 was nog rekening gehouden met een exploitatietekort van € 39.000. Derhalve is het exploitatieresultaat € 1.012.000 hoger dan begroot.				

Eventuele risico's In de begroting van 2024 wordt een exploitatietekort verwacht van € 283.000. In de jaren 2024 tot en met 2029 wordt ook een negatief resultaat verwacht. In 2029 is dit negatieve resultaat afgenomen tot –€ 53.000. Dit komt onder andere door het begrote positieve resultaat op de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) doelgroep en stijgende opbrengsten voor de participatie doelgroep.

Overige informatie/
website <https://ammatch.nl/>

Veiligheidsregio Kennemerland (VRK)

Tabel 136

Algemene informatie	Per 1 januari 2008 maakt de gemeente Haarlemmermeer deel uit van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Kennemerland (VRK). De VRK bestaat uit de GGD Kennemerland (inclusief bureau GHOR) en de Regionale Brandweer Kennemerland.
Programma	Veiligheid
Beleidsdoel	B. Het verzekeren van de doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweezorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulp.
Programma	Zorg en werk
Beleidsdoel	A. Inwoners ervaren zo min mogelijk sociale- en gezondheidsproblemen en ontwikkelen een verantwoorde leefstijl.
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Openbare orde, Veiligheid en Handhaving; Portefeuillehouder Jeugdzorg
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Openbare orde, Veiligheid en Handhaving; Portefeuillehouder Jeugdzorg
Bestuurlijk belang	Lid van het dagelijks bestuur en lid van het algemeen bestuur. Haarlemmermeer heeft acht van de 32 stemmen in het algemeen bestuur.
Aandelenbelang	De gemeenschappelijke regeling heeft geen aandelen.
Financieel belang	In 2024 is de bijdrage van de gemeente Haarlemmermeer € 22.413.000. Dit is 29,5% van de totale gemeentelijke bijdragen van € 75.923.000.

	Jaar	2025	2026	2027	2028
Geraamde bijdrage		€ 23.766.000	€ 23.766.000	€ 23.766.000	€ 23.766.000
Financiële gegevens	Balansdatum			31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen			€ 5.180.000	€ 6.097.000
	Vreemd vermogen			€ 63.256.000	€ 71.357.000
	Solvabiliteit ultimo 2023				7,9%
	Begroet resultaat 2024				€ 0

Financiële toelichting De VRK sluit 2023 met een positief exploitatieresultaat van € 80.800 (inclusief onttrekkingen bestemmingsreserves ad. € 836.000). De primitieve begroting sloot met een positief saldo van € 9.300. Het jaarrekeningresultaat wijkt hier minimaal van af.

Eventuele risico's Risico's binnen de VRK zijn geïdentificeerd, gekwalificeerd en waar mogelijk zijn beheersmaatregelen gekoppeld aan de risico's. Het risicoprofiel is nader geanalyseerd en daar waar mogelijk zijn de risico's voorzien van een financiële impact en een inschatting van de kans dat het risico zich ook daadwerkelijk zal voordoen. De gekwantificeerde risico's tellen op tot een bedrag van € 5 miljoen. Conform het vastgesteld beleid is een weerstandratio berekend van 0,7. Dit percentage doet recht aan de opvatting dat gemeenten, als verantwoordelijke voor de verbonden partij, ook een aandeel hebben te nemen als risicodragers.

Overige informatie/
website <https://www.vrk.nl/>

Cocensus

Tabel 137

Algemene informatie	Cocensus is een gemeenschappelijke regeling (GR) van de gemeenten Haarlemmermeer, Haarlem, Hillegom, Beverwijk, Oostzaan, Wormerland, Alkmaar, Dijk en Waard, Langedijk, Bergen, Den Helder, Uitgeest, Castricum en Heiloo. Per 1 januari 2025 sluit de gemeente Landsmeer aan.
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Onderdeel	A. Belastingen (OZB, parkeren, toeristenbelasting, precariobelasting)
Programma	Kwaliteit fysieke omgeving
Beleidsdoelen	B. Het sturen van afvalstromen naar maximaal hergebruik. C. Zorgen voor een adequaat beheer in de openbare ruimte van grondwater, hemelwater en afvalwater.

Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën				
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Financiën				
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur kent vanuit iedere gemeente één lid vanuit het college van burgemeester en wethouders. Het dagelijks bestuur wordt gevormd door een voorzitter, een plaatsvervangend voorzitter en drie leden aangewezen vanuit de leden van het algemeen bestuur. De portefeuillehouder Financiën heeft zitting in het algemeen bestuur als lid.				
Aandelenbelang	De GR heeft geen aandelen.				
Financieel belang	In 2025 is de bijdrage van de gemeente Haarlemmermeer geraamd op € 4.338.000. Dit is 25% van de totale gemeentelijke bijdragen van € 17.374.000.				
	Jaar	2025	2026	2027	2028
Geraamde bijdrage		€ 4.338.000	€ 4.338.000	€ 4.338.000	€ 4.338.000
Financiële gegevens	Balansdatum			31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen			€ 505.000	€ 224.000
	Vreemd vermogen			€ 12.810.000	€ 15.470.000
	Solvabiliteit ultimo 2023				1,4%
	Begroot resultaat 2024				€ 0
Financiële toelichting	De jaarrekening 2023 van Cocensus is afgesloten met een negatief resultaat van € 181.000. Dit resultaat kan worden gesplitst in twee factoren: 1. de exploitatie van de bedrijfsvoering 2023 sluit met een beperkt tekort van € 1.000 en 2. een voorziening van € 180.000 ter dekking van verlofsaldo op 31 december 2023.				
Eventuele risico's	Door de krapte op de arbeidsmarkt blijft er een voortdurend risico bestaan om het personeelsbestand op orde te houden. Cocensus heeft tot op heden succesvol het personeelsbestand op orde weten te houden, deels dankzij het gebruik van detachering.				
Overige informatie/ website	http://www.cocensus.nl/				

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Tabel 138

Algemene informatie	Per januari 2013 nemen wij deel aan de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG). De oprichters van de OD zijn de gemeenten Amsterdam, Zaanstad, Haarlemmermeer en de provincie Noord-Holland. De OD helpt het Noordzeekanaalgebied waarin de dienst opereert veiliger en gezonder te maken en te houden. De primaire doelstelling voor deelname aan de OD is verbetering van de dienstverlening voor bedrijven en uniformering van vergunningverlening en handhaving. Hiervoor is schaalvergroting onontbeerlijk. Wij geven opdracht aan de OD voor de uitvoering van taken die zijn vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst. Het bestuur van de OD bestaat uit een algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter.				
Programma	Veiligheid				
Beleidsdoelen	A. Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Haarlemmermeer. B. Het verzekeren van de doelmatige en slagvaardige hulpverlening op het gebied van brandweezorg, crisisbeheersing en geneeskundige hulp.				
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen				
Beleidsdoelen	C: Het gebruik van de openbare ruimte sturen in overeenstemming met het beleid				
Programma	Kwaliteit fysieke omgeving				
Beleidsdoelen	E: Haarlemmermeer biedt een gezond leefklimaat				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling				
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Openbare orde, Veiligheid en Handhaving; Portefeuillehouder Financiën.				
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Vergunningen				
Bestuurlijk belang	Twee leden Algemeen Bestuur, één lid Dagelijks Bestuur.				
Aandelenbelang	De gemeenschappelijke regeling heeft geen aandelen.				
Financieel belang	De financiële bijdrage van Haarlemmermeer in 2024 is begroot op € 11.901.000 op basis van de Uitvoeringsovereenkomst (UVO) 2024 bij een totaalbedrag voor alle deelnemers van € 81.419.000.				
	Jaar	2025	2026	2027	2028
Geraamde bijdrage		€ 13.267.000	€ 13.045.000	€ 12.869.000	€ 12.797.000
Financiële gegevens	Balansdatum			31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen			€ 2.634.000	€ 5.932.000
	Vreemd vermogen			€ 28.100.000	€ 32.665.000

	Solvabiliteit ultimo 2023	36,0%
	Begroot resultaat 2024	€ 0
Financiële toelichting	Het jaar 2023 is afgesloten met een positief saldo van € 3.652.000. Dit is € 3.652.000 positiever dan begroot. Het saldo bestaat ten opzichte van de begroting uit € 1.325.000 lagere baten en € 5.023.000 lagere lasten. Daarnaast is het saldo op reserves € 46.000 negatief. De lagere baten houden met name verband met minder werk in het kader van de UVO 2023. De lagere lasten worden voornamelijk veroorzaakt door krapte op de arbeidsmarkt, waardoor minder medewerkers zijn ingestroomd dan verwacht. Dit heeft geleid tot lagere loonkosten. Daarnaast is de financiële inzet op het IBP-programma versterking VTH-stelsel minder geweest dan voorzien. Voor 2024 is een resultaat van € 0 begroot.	
Eventuele risico's	De beschikbare weerstandscapaciteit en de noodzakelijke weerstandscapaciteit worden tegen elkaar afgezet met de ratio weerstandvermogen. Die is 0,6 per 31 december 2023 en wordt daarmee onvoldoende geacht. Het bestuur stelt voor om een bedrag van € 1.858.000 vanuit het jaarresultaat 2023 te doteren aan de algemene reserve. Dan wordt de ratio 1,6, wat als 'ruim voldoende' gekwalificeerd wordt. Daarmee zijn buffers gecreëerd in het eigen vermogen waarmee middelen vrijgemaakt kunnen worden zonder dat dit gevolgen heeft voor het bestaande beleid en de uitvoering van taken. De beschikbare weerstandscapaciteit na dotatie wordt dan € 3.082.000. Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet ingevoerd. Er zijn afspraken gemaakt met bestuur en opdrachtgevers over het eerste implementatiejaar van de Omgevingswet. Dit is van invloed op het risico van 2024 en 2025. In 2024 is de overgang van het zaakstelsel van Mozard naar Powerbrowser een feit. Het opgenomen risico is ingeschaald als zeer groot.	
Overige informatie/ website	https://odnzkg.nl/	

Recreatieschap Spaarnwoude

Tabel 139

Algemene informatie	In 1971 is de Gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Spaarnwoude (GRS) afgesloten tussen gemeente Haarlemmermeer en de gemeenten Haarlem, Velsen en Amsterdam en de provincie Noord-Holland. Het recreatieschap is destijds opgericht om de groene 'Rijksbufferzone Spaarnwoude' open en vrij van woon- en bedrijfsbebouwing te houden, en om in te richten en te beheren voor recreatie en natuur. Het bestuur van het recreatieschap bestaat uit bestuurders van de deelnemende gemeenten en de provincie. Doel van de GRS is het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie, het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu en het tot stand brengen en onderhouden van een landschap dat hierop is afgestemd in het werkingsgebied van de regeling, gelegen tussen Amsterdam, Haarlem en Hoofddorp. De participanten dragen gezamenlijk zorg voor het beheer en ontwikkeling van dit openbare gebied. Een groot deel van het regionale groengebied ligt in Haarlemmermeer.				
Programma	Maatschappelijke ontwikkeling				
Beleidsdoel	E. Inwoners beschikken over voldoende aantrekkelijke mogelijkheden om te recreëren, bewegen actief en nemen deel aan sport.				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling				
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën				
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Grootschalig groen en Recreatie				
Bestuurlijk belang	Haarlemmermeer heeft 1 zetel in Algemeen Bestuur van 6 leden.				
Aandelenbelang	N.v.t.				
Financieel belang	Bijdrage aan exploitatiesaldo: 10,3 %.				
	Jaar	2025	2026	2027	2028
Geraamde bijdrage		€ 685.521	€ 685.521	€ 685.521	€ 685.521
Financiële gegevens	Balansdatum			31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen			€ 14.528.570	€ 13.728.038
	Vreemd vermogen			€ 3.860.853	€ 4.829.403
	Solvabiliteit ultimo 2023				74,0%
	Begroot resultaat 2024				€ 0
Financiële toelichting	Het Recreatieschap is opgebouwd uit de volgende onderdelen: 1. Spaarnwoude (SPW), het gebied dat wordt ingesloten door het Noordzeekanaal aan de noordoostzijde, Velsbroek en Haarlem aan de westzijde en de snelweg A200 aan de zuidzijde;				

	<p>2. Spaarnwoude Strategisch Groenproject (SGP), de uitbreidingsgebieden in Haarlemmermeer en Tuinen van West die zijn aangelegd in het kader van het Strategisch Groenproject Haarlemmermeer Groen;</p> <p>3. Spaarnwoude Stichting Mainport en Groen (SMG), de uitbreidingsgebieden rondom Schiphol die zijn aangelegd in het kader van het plan Mainport & Groen. Beheerlasten worden bekostigd uit een afkoopsom die van de Stichting Mainport en Groen in 2013 is ontvangen.</p> <p>De totale uitgaven voor beheer en ontwikkeling van het beheergebied van circa 2.500 hectare bedroegen in 2023 € 12.124.524.</p>
Eventuele risico's	De risico's die zich kunnen voordoen bij GRS worden jaarlijks geïnventariseerd en opgenomen in de begroting. Voor zover er sprake is van niet begrote risico's zijn de huidige reserves grotendeels toereikend om deze te dekken. In 2020 is ingestemd met de Visie Spaarnwoude Park 2040 en een Uitvoeringsprogramma voor verschillende kansrijke ontwikkelingsprojecten. Het Recreatieschap zal eind 2024 in de Kadernota 2026 voorstellen doen voor de financiering van de veelzijdige ontwikkelingsopgaven waar het recreatieschap voor staat. Dit zal vanaf 2026 mogelijk een stijging van de structurele participantenbijdrage tot gevolg kunnen hebben.
Overige informatie/website	https://www.spaarnwoudepark.nl/

GO Beschermend Wonen regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer

Tabel 140

Algemene informatie	Vanaf 1 januari 2024 werken de acht gemeenten in de Beschermde wonen (BW)-regio Zuid-Kennemerland (ZK), IJmond (IJ) en Haarlemmermeer (HLMR) samen in een Gemeenschappelijke Regeling Beschermde Wonen (GR BW) en geven hierbinnen vorm aan de gezamenlijke uitvoering Beschermde Wonen in een Gemeenschappelijk Orgaan Beschermde Wonen (GO BW).				
Programma	Zorg en werk				
Beleidsdoelen	B. Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning met verblijf.				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Zorg en Welzijn				
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Zorg en Welzijn				
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling wordt gevormd door de wethouders van de acht deelnemende gemeenten.				
Aandelenbelang	De gemeenschappelijke regeling heeft geen aandelen.				
Financieel belang	Voor 2025 wordt geen financiële bijdrage van de gemeente Haarlemmermeer verwacht. De decentralisatie van beschermde wonen is nog niet bij wet geregeld. De gemeente Haarlem als centrumgemeente, ontvangt de middelen en betaalt de bijdrage aan het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermde Wonen.				
	Jaar	2025	2026	2027	2028
Geraamde bijdrage		N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Financiële gegevens	Balansdatum			31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen			N.v.t.	N.v.t.
	Vreemd vermogen			N.v.t.	N.v.t.
	Solvabiliteit ultimo 2023				N.v.t.
	Begroot resultaat 2024				N.v.t.
Financiële toelichting	De GR BW en het GO BW zijn op 1 januari 2024 van start gegaan, dat houdt in dat er geen financiële gegevens zijn voor de toekomst. Voor de komende jaren wordt er geen bijdrage van ons verwacht.				
Eventuele risico's	De risico's die samenhangen met het uitvoeren van GO BW zijn dat het aantal cliënten en plekken zodanig toenemen, dat er een financieel tekort ontstaat. Daarnaast is het risico dat de inkomsten van de decentralisatieuitkering lager uitvallen, doordat het objectief verdeelmodel tegenvalt.				
Overige informatie/website	-				

Meerlanden Holding NV

Tabel 141

Algemene informatie	Meerlanden Holding NV (MH) is onder andere werkzaam op het gebied van de inzameling, verwerking en recycling van afvalstoffen, straatreiniging en gladheidsbestrijding. MH is een overheid gedomineerde afval- en reinigingsorganisatie van en voor de deelnemende
---------------------	--

	gemeenten: Haarlemmermeer, Aalsmeer, Heemstede, Noordwijk, Bennebroek/Bloemendaal, Diemen, Lisse en Hillegom.				
Programma	Kwaliteit fysieke omgeving				
Beleidsdoelen	B. Het sturen van afvalstromen naar maximaal hergebruik. D. Gemeentelijke wegen, straten en pleinen zijn goed begaanbaar, schoon en veilig.				
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap				
Eigenaarsrol	Portefuillehouder Financiën				
Opdrachtgeversrol	Portefuillehouder Beheer en Onderhoud				
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder Deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.				
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer bezit 67.334 geplaatste en volgestorte aandelen waarvan één transitie aandeel. Het totale belang is 45,7%.				
Financieel belang	De aandelen van Meerlanden kennen een nominale waarde van € 65. Dit resulteert in een financieel belang van € 4.367.710.				
	Jaar	2025	2026	2027	2028
Geraamde bijdrage		€ 23.268.200	€ 22.855.200	€ 22.855.200	€ 22.855.200
Financiële gegevens	Balansdatum			31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen			€ 33.276.000	€ 33.017.000
	Vreemd vermogen			€ 28.853.000	€ 40.697.000
	Solvabiliteit ultimo 2023				49,6%
	Begroot resultaat 2024				€ 1.314.000
Financiële toelichting	Sinds 2021 is er een aanpassing in de kapitaalstructuur van Meerlanden. Vanaf 2026 wordt de waarde van ons transitie aandeel (€ 2.099.233) in vijf jaar aan ons terugbetaald. Jaarlijks ontvangen wij nog 5% rendementsvergoeding over de waarde van het transitieaandeel. De totale omzet van Meerlanden is in 2023 met 6,9% gestegen ten opzichte van 2022. Het nettoresultaat is gedaald met € 512.000 (ten opzichte van 2022) tot een bedrag van € 22.000. Meerlanden is nog steeds een financieel zeer gezond bedrijf met een goede solvabiliteit, rentabiliteit en dividenduitkering.				
Eventuele risico's	De weerstandcapaciteit van Meerlanden is ruim voldoende (38,1% in 2023) om eventuele risico's op te vangen. Naast de reguliere bedrijfsrisico's zijn er geen bijzonderheden te melden. De reguliere bedrijfsrisico's worden afgedekt door het risicomanagement binnen Meerlanden.				
Overige informatie/ website	https://www.meerlanden.nl/				

De Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV

Tabel 142

Algemene informatie	Sinds 1 januari 2009 bezit de gemeente 100% van de aandelen van de Waterwolf Dienstverlening Buitenruimte BV. Met de Waterwolf nieuwe stijl is een vennootschap neergezet die zich ook als leerwerkbedrijf richt op re-integratietaken.				
Programma	Kwaliteit fysieke omgeving				
Beleidsdoelen	A. Goed onderhouden openbaar groen en bomen, die bijdragen aan een positieve beleving van de openbare ruimte. C. Zorgen voor een adequaat beheer in de openbare buitenruimte van grondwater, hemelwater en afvalwater. D. Gemeentelijke wegen, straten en pleinen zijn goed begaanbaar, schoon en veilig.				
Programma	Zorg en werk				
Beleidsdoelen	C. Het toeleiden naar werk en meedoen in de samenleving.				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap				
Eigenaarsrol	Portefuillehouder Financiën				
Opdrachtgeversrol	Portefuillehouder Beheer en Onderhoud				
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.				
Aandelenbelang	De gemeente bezit 100% van de aandelen.				
Financieel belang	De aandelen van De Waterwolf zijn bij de gemeente gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van € 1.188.000.				
	Jaar	2025	2026	2027	2028
Geraamde bijdrage		€ 8.945.200	€ 8.945.200	€ 8.945.200	€ 8.945.200

Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 3.169.411	€ 3.792.337
	Vreemd vermogen	€1.341.900	€ 1.750.868
	Solvabiliteit ultimo 2023		68,4%
	Begroot resultaat 2024		€ 297.000
Financiële toelichting	Het resultaat 2023 (€ 623.000) is ten opzichte van 2022 (€ 314.000) fors gestegen wat voornamelijk te verklaren is door een hogere omzet. Met de primaire opdrachtgever (Gemeente Haarlemmermeer) zijn goede en constructieve afspraken gemaakt om de lagere omzet aan opdrachten uit het groenbestek te compenseren in 'overige' opdrachten zodat er voldoende dekking blijft voor de uitvoerings- en overheadkosten.		
Eventuele risico's	De kasstroom in 2023 is € 452.000 negatief. Dit wordt, naast het positieve resultaat met name veroorzaakt door de investeringen in het wagenpak. De solvabiliteit bedraagt momenteel 69,9% (ten opzichte van 70,3% ultimo 2022), waardoor de Waterwolf als een financieel gezonde onderneming wordt gezien. In 2023 heeft de Waterwolf te maken gehad met tal van factoren die invloed hadden op de bedrijfsvoering, zoals de krapte op de arbeidsmarkt waarin het moeilijk is om gekwalificeerde medewerkers in dienst te nemen, loonkostenstijging, inkooprijzen van materialen en inhuur. Deze factoren hebben een significante invloed gehad op het rendement. In 2023 hebben de Waterwolf en Meerlanden een overeenkomst gesloten voor verregaande samenwerking, waaronder een onderzoek naar de mogelijkheden om die samenwerking in organisatorische zin vorm te geven. Dit is zowel een kans als een risico.		
Overige informatie/website	http://www.waterwolfbv.nl/		

Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer BV (Meermaker)

Tabel 143

Algemene informatie	Het Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer, actief onder de naam Meermaker, is begin 2013 opgericht. Meermaker heeft tot taak om de verduurzaming in Haarlemmermeer te versnellen en doet dit door duurzaamheidsprojecten te ondersteunen die zonder cofinanciering van Meermaker niet gerealiseerd kunnen worden.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen		
Beleidsdoelen	D. Het energiesysteem in Haarlemmermeer is in 2050 CO ₂ -neutraal.		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Klimaat & Energie		
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 100%. Dit zijn alle 18.000 geplaatste en volgestorte aandelen.		
Financieel belang	De aandelen van Meermaker kennen een nominale waarde van € 1. Dit resulteert in een financieel belang van € 18.000. Daarbij heeft de gemeente een agio gestort van € 3.300.000.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 2.058.353	Nog niet bekend
	Vreemd vermogen	€ 14.514	Nog niet bekend
	Solvabiliteit ultimo 2022	99,3%	Nog niet bekend
	Begroot resultaat 2024		Nog niet bekend
Financiële toelichting	Jaarstukken 2023 is nog niet beschikbaar.		
Eventuele risico's	In 2024 hebben wij besloten om het Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer BV en de betrokken rechtspersonen juridisch te herstructureren. Na deze herstructurering zijn de definitieve cijfers bekend van het verlengde boekjaar 2023-2024.		
Overige informatie/website	https://www.meermaker.nl/		

Energiebedrijf Haarlemmermeer BV (Tegenstroom)

Tabel 144

Algemene informatie	Het Energiebedrijf Haarlemmermeer BV, actief onder de naam Tegenstroom, is begin 2014 opgericht. Tegenstroom heeft tot taak groene energie te leveren aan consumenten, bedrijven en instellingen. Tegenstroom streeft ernaar de lokaal opgewekte groene energie ook lokaal te verbruiken.
---------------------	---

Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen			
Beleidsdoelen	D. Het energiesysteem in Haarlemmermeer is in 2050 CO ₂ -neutraal.			
Rechtsvorm	Besloten vennootschap			
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën			
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Klimaat & Energie			
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.			
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 99%. De resterende 1% is in handen van Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer BV (100% eigendom van de gemeente Haarlemmermeer).			
Financieel belang	De aandelen kennen een nominale waarde van € 1. Er zijn 30.000 aandelen geplaatst en gestort. Dit resulteert in een financieel belang van € 29.700.			
	Jaar	2025	2026	2027
Geraamde bijdrage		€ 200.000	€ 200.000	-
Financiële gegevens	Balansdatum		31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen		-/- € 47.072	Nog niet bekend
	Vreemd vermogen		€ 87.189	Nog niet bekend
	Solvabiliteit ultimo 2022		-117,3%	Nog niet bekend
	Begroot resultaat 2024			Nog niet bekend
Financiële toelichting	De jaarrekening 2023 is nog niet beschikbaar.			
Eventuele risico's	In 2024 hebben wij besloten tot juridische herstructurering van het Energiebedrijf Haarlemmermeer BV. Vóór 2025 zal de vennootschap gewijzigd en onder een andere naam ((Tegenstroom BV) worden voortgezet.			
Overige informatie/website	https://tegenstroom.nl/			

Zonnepanelen Haarlemmermeer BV (Tegenstroom voor Ymere)

Tabel 145

Algemene informatie	Zonnepanelen Haarlemmermeer BV, actief onder de naam Tegenstroom voor Ymere (TSY), is begin 2014 opgericht. TSY heeft tot taak om in totaal 3.000 corporatiewoningen van Ymere te voorzien van zonnepanelen, waardoor de huurders van deze woningen duurzame energie opwekken voor eigen gebruik en daarmee tevens een besparing in geld realiseren op het verbruik van energie.			
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen			
Beleidsdoelen	D. Het energiesysteem in Haarlemmermeer is in 2050 CO ₂ -neutraal.			
Rechtsvorm	Besloten vennootschap			
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën			
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Klimaat & Energie			
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.			
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer bezit 9.900 van de 10.000 geplaatste en volgestorte aandelen en heeft daarmee een meerderheidsbelang van 99%. De resterende 1% is in handen van Duurzaam Bedrijf Haarlemmermeer BV.			
Financieel belang	De aandelen kennen een nominale waarde van € 1. Dit resulteert in een financieel belang van € 9.900. Daarnaast staat de gemeente garant jegens de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) voor de aan Zonnepanelen Haarlemmermeer BV verstrekte kredietfaciliteit met een maximum van € 3 miljoen.			
Financiële gegevens	Balansdatum		31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen		€ 36.631	Nog niet bekend
	Vreemd vermogen		€ 1.890.144	Nog niet bekend
	Solvabiliteit ultimo 2022		1,9%	Nog niet bekend
	Begroot resultaat 2024			Nog niet bekend
Financiële toelichting	De jaarrekening 2023 is nog niet beschikbaar.			
Eventuele risico's	Mogelijk vervalt de salderingsregeling voor zonnepanelen met ingang van 2027 en wordt in plaats daarvan de vergoeding bij teruglevering van kracht. Dat kan mogelijk leiden tot meerkosten voor de vennootschap. De vennootschap kan volgens een gewijzigd bedrijfsplan aan de financiële verplichtingen voldoen. De overige risico's worden gemitigeerd door het			

risicomanagement. In 2024 hebben wij besloten om Zonnepanelen Haarlemmermeer BV juridisch te herstructureren. De vennootschap zal gewijzigd en onder de naam Tegenstroom voor Ymere BV worden voortgezet als dochter van Tegenstroom BV voor 1 januari 2025.

Overige informatie/
website <https://tegenstroom.nl/zonnepanelen/huurders-ymere>

Schiphol Area Development Company NV (SADC)

Tabel 146

Algemene informatie	Schiphol Area Development Company BV (SADC) is door de gemeenten Amsterdam en Haarlemmermeer, de provincie Noord-Holland en de Schiphol Group opgericht. De kerntaken van dit regionale ontwikkelingsbedrijf zijn gebiedsontwikkeling, (inter)nationale marketing en promotie en het verbinden van publieke en private partijen.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen		
Beleidsdoelen	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.		
Programma	Economische Zaken		
Beleidsdoelen	B. Het versterken van onze strategische positie door samenwerking in de regio, met een focus op de logistiek, kennisintensieve en (inter)nationale dienstensectoren en op de maatschappelijke inpassing van de luchtvaart.		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Grondzaken		
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 25%. Ook de gemeente Amsterdam, de provincie Noord-Holland en de Schiphol Group hebben ieder een aandelenbelang van 25%.		
Financieel belang	Deze deelneming is gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van € 26.717.000.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 121.887.000	€ 123.208.000
	Vreemd vermogen	€ 21.036.000	€ 22.967.000
	Solvabiliteit ultimo 2023		84,3%
	Begroot resultaat 2024		Nog niet bekend
Financiële toelichting	De omzet in 2023 is € 5.440.000 (in 2022 was dit € 6.867.000). Het nettoresultaat in 2023 is € 1.321.000 (in 2022 was dit € 1.338.000). Het resultaat wordt toegevoegd aan het eigen vermogen. Het toekomstbeeld voor de organisatie is goed. De solvabiliteit (84,3%) is hoog genoeg.		
Eventuele risico's	De vennootschap loopt vooral risico bij tegenvallende verkopen (afzetrisico) en bij de waardering van haar grondposities. Deze risico's worden gemitigeerd door het monitoren van ontwikkel- en procesverbeteringen. De overige bedrijfsrisico's worden beheerst door het risicomanagement van de vennootschap.		
Overige informatie/ website	https://www.sadc.nl/		

Hoofdvaart BV

Tabel 147

Algemene informatie	De Hoofdvaart BV is opgericht in 2010 en is een 100% gemeentelijke deelneming. Doel is het participeren en optreden als commanditair vennoot in commanditaire vennootschappen. De Hoofdvaart BV participeert nu in de GEM A4 Zone West CV en de GEM President CV.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen		
Beleidsdoelen	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Grondzaken		
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 100%.		

Financieel belang	Het door de gemeente gestorte kapitaal is € 18.000. Er is door de gemeente tevens een geldlening verstrekt welke maximaal € 60 miljoen kan bedragen.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 7.486.962	€ 9.389.670
	Vreemd vermogen	€ 39.390.923	€ 39.878.305
	Solvabiliteit ultimo 2023		19,1%
	Begroot resultaat 2024		Nog niet bekend
Financiële toelichting	Hoofdvaart BV verstrekt kapitaal aan de GEM President en de GEM A4 Zone West. Hiervoor is een geldlening van de gemeente aan de Hoofdvaart BV geformaliseerd door middel van een rekeningcourantovereenkomst. De maximale omvang van de geldlening aan de Hoofdvaart BV mag € 60 miljoen bedragen, € 50 miljoen voor de GEM A4 Zone West en € 10 miljoen voor de GEM President. De inschatting is dat de maximale omvang van de geldlening voldoende is voor beide ontwikkelingen. Na oplevering van een project vindt een eindafrekening plaats op basis van het werkelijk behaalde resultaat met inbegrip van rente. Hoofdvaart BV heeft in 2023 een winst gerealiseerd van € 1,9 miljoen.		
Eventuele risico's	Bij een aanzienlijke verslechtering van één van de GEM's of een faillissement is het risico dat (een deel van) de verstrekte lening niet wordt terugbetaald. De vooruitzichten van beide GEM's zijn echter zeer positief, waardoor dit risico als zeer laag wordt ingeschat.		
Overige informatie/ website	-		

GEM President CV

Tabel 148

Algemene informatie	Deze CV is aangegaan door de Hoofdvaart BV, SADC Participaties BV, alsmede GEM President Beheer BV. De activiteiten van GEM President CV, statutair gevestigd te Luchthaven Schiphol, bestaan uit het ontwikkelen van het gebied aangemerkt als 'President 1.2' te Haarlemmermeer (het Plangebied) en het (doen) uitvoeren van de grondexploitatie ten aanzien van het Plangebied, alsmede, indien en voor zover daartoe door Beherende Vennoot wordt besloten, het ontwikkelen van dan wel voeren van grondexploitaties ter zake van, andere (register)goederen.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen		
Beleidsdoelen	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.		
Rechtsvorm	Commanditaire vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefuillehouder Grondzaken		
Bestuurlijk belang	In de Vergadering van Commanditaire vennoten zijn wij vertegenwoordigd door de directeur van de Hoofdvaart BV, zijnde de gemeentesecretaris.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 100% in Hoofdvaart BV en Hoofdvaart BV heeft een belang van 20% in deze CV.		
Financieel belang	Het financieel belang voor de gemeente Haarlemmermeer is indirect via Hoofdvaart BV dat deelneemt in het commanditair kapitaal voor € 1.119.062. Tevens indirect via SADC (25% van € 4.415.132) € 1.103.783.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 10.026.562	€ 10.026.562
	Vreemd vermogen	€ 4.780.443	€ 4.962.323
	Solvabiliteit ultimo 2023		66,9%
	Begroot resultaat 2024		Nog niet bekend
Financiële toelichting	De in deze verbonden partij opgenomen grondexploitatie heeft een looptijd tot en met 2026. De totaal verwachte nominale opbrengst in de grondexploitatie bedraagt € 37 miljoen waarvan ultimo 2023 een bedrag van € 19,2 miljoen is gerealiseerd. De totaal verwachte nominale kosten in de grondexploitatie bedragen € 31 miljoen waarvan ultimo 2023 een bedrag van € 27 miljoen is gerealiseerd. In 2023 is de netto contante waarde van de grondexploitatie € 5,6 miljoen (in 2022 was dit € 6,4 miljoen).		
Eventuele risico's	Uit de gevoeligheidsanalyse in de grondexploitatie komt als grootste risico een eventuele economische recessie naar voren met mogelijke negatieve impact op het resultaat van € 1,1 miljoen. Als grootste kans komt de stijging van de grondprijzen naar voren met een mogelijke positieve impact van € 1,2 miljoen op het resultaat.		
Overige informatie/ website	-		

Polanenpark CV

Tabel 149

Algemene informatie	In deze CV wordt deelgenomen door de provincie Noord-Holland (50%), gemeente Haarlemmermeer (25%) en Schiphol Area Participaties 2 BV (25%). Als beherend vennoot is Polanenpark BV aangesteld. De activiteiten van Polanenpark CV bestaan uit het ontwikkelen van het zuid westelijk gebied bij het Rottepolderplein, aangemerkt als Polanenpark (het Plangebied) en het (doen) uitvoeren van de grondexploitatie ten aanzien van het Plangebied, alsmede, indien en voor zover daartoe door beherende vennoot wordt besloten, het ontwikkelen van dan wel voeren van grondexploitaties ter zake van, andere (register)goederen.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen		
Beleidsdoelen	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.		
Rechtsvorm	Commanditaire vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefuillehouder Grondzaken		
Bestuurlijk belang	In de Vergadering van Commanditaire vennoten zijn wij vertegenwoordigd door de portefeuillehouder Financiën.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een belang van 25% in deze CV.		
Financieel belang	Het financieel belang voor de gemeente Haarlemmermeer is haar aandeel in het commanditair kapitaal, te weten € 4.365. Daarnaast staat de gemeente borg voor de BNG-financiering tot een hoogte van maximaal € 4 miljoen.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 5.722.416	€ 5.723.316
	Vreemd vermogen	€ 10.214.743	€ 9.229.010
	Solvabiliteit ultimo 2023		38,3%
	Begroot resultaat 2024		Nog niet bekend
Financiële toelichting	De bedrijfsopbrengsten zijn in 2023 gedaald van € 3.115.318 (2022) naar € 552.874 (2023). Het bedrijfsresultaat is gedaald van € 2.152.177 (2022) naar € 0 (2023). De verwachting is dat een positieve grondexploitatie zal worden gerealiseerd, netto contante waarde van € 46,9 miljoen. Derhalve is er geen voorziening opgenomen wegens te verwachten verliezen op onderhanden werk.		
Eventuele risico's	Er zijn geen noemenswaardige materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden. De reguliere bedrijfsrisico's worden in het risicomangement gemitigeerd.		
Overige informatie/ website	-		

GEM A4 Zone West CV

Tabel 150

Algemene informatie	Deze CV is aangegaan door de Hoofdvaart BV (33%), Schiphol Real Estate Participaties BV (33%), SADC Participaties BV (33%) en GEM A4 Zone West BV (1%). In deze CV worden alle kosten en opbrengsten van de gezamenlijke grondexploitatie A4 Zone West verantwoord en vindt de volledige financiering van betreffende exploitatie plaats.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen		
Beleidsdoel	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.		
Rechtsvorm	Commanditaire vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefuillehouder Grondzaken		
Bestuurlijk belang	In de vergadering van commanditaire vennoten zijn wij vertegenwoordigd door de directeur van de Hoofdvaart BV, zijnde de gemeentesecretaris.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 100% in Hoofdvaart BV en Hoofdvaart BV is voor 33% eigenaar van deze CV.		
Financieel belang	Het financieel belang voor de gemeente Haarlemmermeer is indirect via Hoofdvaart BV, dat deelneemt in het commanditair kapitaal voor € 34.737.163. Tevens indirect via SADC (25% van € 34.737.572) € 8.684.393. Daarnaast houdt de gemeente voor nog ongeveer € 7,5 miljoen gronden beschikbaar voor A4 Zone West CV.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 130.658.886	€ 138.367.826
	Vreemd vermogen	€ 3.539.280	€ 4.791.054
	Solvabiliteit ultimo 2023		96,7%

	Begroot resultaat 2024	Nog niet bekend
Financiële toelichting	De som van de bedrijfsopbrengsten is in 2023 (€ 18.496.388) hoger dan in 2022 (€ 13.113.544). Het bedrijfsresultaat van het boekjaar is gestegen van € 2.863.163 (2022) naar € 4.839.105 (2023). De solvabiliteit en het weerstandsvermogen van de vennootschap zijn hoog, waarmee de vennootschap als financieel gezond wordt beschouwd.	
Eventuele risico's	Het eigen vermogen van de onderneming is ruim voldoende om eventuele financiële risico's op te vangen. Daarnaast worden de reguliere bedrijfsrisico's gemitigeerd door middel van risicomangement.	
Overige informatie/ website	-	

GEM A4 Zone West Beheer BV

Tabel 151

Algemene informatie	GEM A4 Zone West Beheer BV is opgericht om de noodzakelijke beheeractiviteiten van betreffende projecten te initiëren dan wel uit te voeren. In de GEM A4 Zone West Beheer BV nemen SADC, Schiphol Real Estate en de gemeente Haarlemmermeer deel.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen		
Beleidsdoel	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.		
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefuillehouder Grondzaken		
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder deelnemingen vertegenwoordigt de gemeente in de vergadering van aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 33,3 % in GEM A4 Zone West Beheer BV, net als de overige twee aandeelhouders.		
Financieel belang	Het financieel belang voor de gemeente Haarlemmermeer bestaat uit het door haar gestorte deel op de geplaatste aandelen van € 6.000.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 239.922	€ 283.371
	Vreemd vermogen	€ 2.576.528	€ 132.481
	Solvabiliteit ultimo 2023		68,1%
	Begroot resultaat 2024		Nog niet bekend
Financiële toelichting	Alle kosten en opbrengsten van de A4 Zone West Beheer BV worden vergoed door of afgedragen aan de GEM A4 Zone West CV. De toename van het eigen vermogen is het gevolg van winstneming uit de GEM A4 Zone West CV. De BV is gerechtigd tot een winstdeel van 1%. Hierdoor heeft de BV een winst kunnen realiseren van € 43.449 (in 2022 was dit € 24.337).		
Eventuele risico's	GEM A4 zone west Beheer BV is opgericht voor het beperken van de aansprakelijkheid. In beginsel is deze BV aansprakelijk voor de tekortkomingen van GEM A4 zone west Beheer CV.		
Overige informatie/ website	-		

GEM President Beheer BV

Tabel 152

Algemene informatie	Deze BV is opgericht om de noodzakelijke beheeractiviteiten van betreffende projecten te initiëren dan wel uit te voeren. In de GEM President Beheer BV nemen SADC en de gemeente Haarlemmermeer deel.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen		
Beleidsdoel	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.		
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefuillehouder Grondzaken		
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder deelnemingen vertegenwoordigt de gemeente in de vergadering van aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een aandelenbelang van 50% in GEM President Beheer BV, net als SADC.		
Financieel belang	Het financieel belang voor de gemeente Haarlemmermeer bestaat uit het door haar gestorte deel op de geplaatste aandelen van € 9.000.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2023

	Eigen vermogen	€ 98.049	€ 98.405
	Vreemd vermogen	€ 210	€ 210
	Solvabiliteit ultimo 2023		99,8%
	Begroot resultaat 2024		Nog niet bekend
Financiële toelichting	Alle kosten en opbrengsten van de GEM President Beheer BV worden vergoed door of afgedragen aan de GEM President CV.		
Eventuele risico's	De GEM President Beheer BV is opgericht voor het beperken van de aansprakelijkheid. In beginsel is de beheer BV aansprakelijk voor de tekortkomingen van GEM President CV.		
Overige informatie/ website	-		

Polanenpark BV

Tabel 153

Algemene informatie	Deze BV is opgericht om de noodzakelijke beheeractiviteiten van betreffende projecten te initiëren dan wel uit te voeren. In de Polanenpark BV nemen de provincie Noord-Holland, de gemeente Haarlemmermeer, Ringvaart Participaties BV en SADC deel.		
Programma	Ruimtelijke ontwikkelingen		
Beleidsdoel	B. Haarlemmermeer realiseert ruimtelijke projecten die bijdragen aan het maatschappelijk doel.		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefuillehouder Grondzaken		
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder deelnemingen vertegenwoordigt de gemeente in de vergadering van aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer heeft een belang van 25% in deze BV.		
Financieel belang	Het financieel belang voor de gemeente Haarlemmermeer bestaat uit het door haar gestorte deel op de geplaatste aandelen van € 3.600.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 384.983	€ 425.406
	Vreemd vermogen	€ 2.088.332	€ 1.322.405
	Solvabiliteit ultimo 2023		24,3%
	Begroot resultaat 2024		Nog niet bekend
Financiële toelichting	Het resultaat van Polenpark BV over 2023 bedroeg € 40.423. Het lagere resultaat ten opzichte van 2022 (€ 322.792) is te verklaren door een afname van de overige opbrengsten. Alle kosten en opbrengsten van Polanenpark BV worden vergoed door of afgedragen aan Polanenpark CV.		
Eventuele risico's	Polanenpark BV is opgericht voor het beperken van de aansprakelijkheid. In beginsel is deze BV aansprakelijk voor de tekortkomingen van GEM Polanenpark CV.		
Overige informatie/ website	https://www.sadc.nl/beschikbare-kavels-bedrijven/polanenpark/		

Stedin Holding NV

Tabel 154

Algemene informatie	Stedin is een regionale Nederlandse netbeheerder die voornamelijk in de Randstad opereert. Stedin heeft een publieke taak. Zij is verantwoordelijk voor het transport van elektriciteit en gas naar circa 2 miljoen huishoudens en industriële klanten. Alle aandelen van Stedin zijn in publieke handen (53 Nederlandse gemeenten) hetgeen geborgd is in de Gas-en elektriciteitswet. Het aandeelhouderschap is voorbehouden aan publieke partijen.		
Programma	Algemene dekkingsmiddelen		
Beleidsdoel	C. Financiering/bespaarde rente/dividend.		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefuillehouder Financiën		
Bestuurlijk belang	Zeer beperkt bestuurlijk belang gezien het aandeel van 0,07%.		
Aandelenbelang	De gemeente Haarlemmermeer bezit 3.995 aandelen (0,07% van het totaal) met een nominale waarde van € 100.		
Financieel belang	Het financiële belang dat volgt uit het aandelenbelang bedraagt € 399.500. Jaarlijks wordt dividend ontvangen.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 2.589.000.000	€ 3.221.000.000

	Vreemd vermogen	€ 4.916.000.000	€ 5.063.000.000
	Solvabiliteit ultimo 2023		45,4%
	Begroot resultaat 2024		Nog niet bekend
Financiële toelichting	Stedin Groep behaalde over 2023 een nettowinst van € 170 miljoen (2022: € 81 miljoen). Dit is lager dan verwacht als gevolg van de geopolitieke onrust, met stijgende energieprijzen en lagere beschikbaarheid van grondstoffen en materialen in combinatie met de krapte op de arbeidsmarkt. In het eerste kwartaal van 2024 zijn de provincies Zeeland en Utrecht toegetreden alsmede een aantal gemeenten in die provincies. Het aandeel van onze gemeente is ongewijzigd op 0,07%.		
Eventuele risico's	Er zijn geen noemenswaardige materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden, behoudens de benodigde investeringen in verzwaringen van het netwerk waarvoor nieuw kapitaal is aangetrokken.		
Overige informatie/website	https://www.stedingroep.nl/		

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Tabel 155

Algemene informatie	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor maatschappelijk belang. Deelname in het maatschappelijk kapitaal van de NV voorziet in het (gemeenschappelijk) behartigen van de belangen in de kapitaalbehoefte van gemeenten.		
Programma	Algemene dekkingsmiddelen		
Beleidsdoel	C. Financiering/bespaarde rente/dividend.		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Financiën		
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
Aandelenbelang	De BNG is een structuurvennootschap. De Staat is de houder van de helft van de aandelen. De andere helft is in handen van gemeenten, provincies en waterschappen. De gemeente Haarlemmermeer bezit 123.162 aandelen (0,11% van het totaal).		
Financieel belang	De gemeente Haarlemmermeer heeft € 310.000 beschikbaar gesteld aan gestort kapitaal. Wij ontvangen jaarlijks dividend.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 4.615.000.000	€ 4.721.000.000
	Vreemd vermogen	€ 107.459.000.000	€ 110.819.000.000
	Solvabiliteit ultimo 2023		4,1%
	Begroot resultaat 2024		Nog niet bekend
Financiële toelichting	Per ultimo 2023 komt het balanstotaal van BNG Bank uit op € 115,5 miljard, wat € 3 miljard hoger is dan ultimo 2022. De stijging van de lange rentetarieven zorgt voor een daling van de waarde van kredieten in portfolio hedge accounting, een minder negatieve waarde van de bijbehorende derivaten en het daarmee gepaard gaande cash onderpand. De nettowinst over 2023 is € 254 miljoen. De algemene vergadering van aandeelhouders heeft besloten over 2023 een dividenduitkering van € 120 miljoen uit te keren. Dit is 50% van de nettowinst, gecorrigeerd voor de uitkering op het additioneel Tier 1-vermogen.		
Eventuele risico's	De bank heeft zeer hoge externe krediet rating (Moody's: Aaa, Standard & Poor's: AAA en Fitch: AAA). Dankzij deze hoge kredietwaardigheid heeft de bank een sterke inkooppositie op de internationale geld- en kapitaalmarkt. Verder worden de reguliere bedrijfsrisico's gemitigeerd door het hebben van een sterk risicomanagement.		
Overige informatie/website	https://www.bngbank.nl/		

InWest Regio BV (ROM Inwest)

Tabel 156

Algemene informatie	Het gezamenlijke doel van InWest Regio BV is te komen tot duurzame economische structuurversterking van de Metropool Regio Amsterdam (MRA) en de regio Noord-Holland
---------------------	--

	Noord en daarbij in aanmerking nemen dat deze structuurversterking bijdraagt aan een duurzaam herstel na de coronacrisis en de gevolgen daarvan voor de regionale economie.		
Programma	Economische Zaken		
Beleidsdoel	B. Het versterken van onze strategische positie door samenwerking in de regio, met een focus op de logistiek, kennisintensieve en (inter)nationale dienstensectoren en op de maatschappelijke inpassing van de luchtvaart.		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap		
Eigenaarsrol	Portefuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefuillehouder Economische Zaken		
Bestuurlijk belang	Uit hoofde van de gehouden aandelen vertegenwoordigt de portefeuillehouder deelnemingen (wethouder Financiën) de gemeente Haarlemmermeer in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA).		
Aandelenbelang	Het uitgangspunt bij de toetreding als aandeelhouder InWest Regio BV is dat een bedrag gelijk aan 1% van de gemeentebegroting over het jaar 2019 wordt ingelegd. Dit bedrag komt voor Haarlemmermeer (met een begrotingsomvang van € 500 miljoen) neer op € 5 miljoen. Dit wordt vanaf 2023 in twee tranches per jaar ingebracht. In 2024 zijn weer twee tranches gestort, ieder voor een bedrag van € 500.000.		
Financieel belang	€ 2.000.000 (eind 2024)		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 35.186.962	€ 39.273.349
	Vreemd vermogen	€ 12.128.147	€ 2.690.730
	Solvabiliteit ultimo 2023		93,6%
	Begroot resultaat 2024		Nog niet bekend
Financiële toelichting	Het financiële resultaat komt in 2023 uit op een verlies van € 1.641.323 (in 2022 een verlies van € 953.038). Dit wordt veroorzaakt doordat de kosten die zijn gemaakt ten behoeve van de werkzaamheden van het Transitiefonds en het MKB-fonds hoger zijn dan de opbrengsten uit de fondsen. De fondsen zijn nog in een opbouwfase en er zijn nog geen opbrengsten gerealiseerd (anders dan rente-inkomsten). Dit is in lijn met de verwachtingen. Het uitgangspunt van de fondsen is dat deze volledig revolverend zullen zijn (vanaf 15 jaar), in de veronderstelling dat fondsen met winst verkocht worden (na zes tot acht jaar). De kosten voor het fondsbeheer zijn gebaseerd op een door de AVA vastgesteld percentage van 2% van het fondsvermogen per jaar.		
Risico's	Er zijn naast de reguliere bedrijfsrisico's geen andere noemenswaardige risico's waarvoor maatregelen getroffen moeten worden.		
Overige informatie / website	https://rominwest.nl/		

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

Tabel 157

Algemene informatie	De Vereniging van Nederlandse Gemeenten zijn de 342 gemeenten samen, ondersteunt door de VNG-organisatie. De VNG heeft als doel om de lokale overheid te versterken en de lokale democratie te vitaliseren. De gemeenten werken, via de VNG, met elkaar aan maatschappelijke opgaven.		
Programma	Bestuur, samenleving en publiekscontact		
Beleidsdoel	C. Het behartigen van de belangen van Haarlemmermeer buiten de gemeentegrenzen en het versterken van de bestuurlijke samenwerking.		
Rechtsvorm	Vereniging		
Eigenaarsrol	Portefuillehouder Bestuur		
Opdrachtgeversrol	-		
Bestuurlijk belang	Haarlemmermeer heeft 75 stemmen in de Algemene Ledenvergadering. Elke gemeente die lid is van de vereniging, brengt door tussenkomst van haar vertegenwoordiger, zoveel stemmen uit als het aantal veelvoud van één duizend (1.000) inwoners dat de bevolking van de door haar gerepresenteerde gemeente telt, met dien verstande dat zij tenminste één en ten hoogste vijfenzeventig (75) stemmen uitbrengt.		
Aandelenbelang	De vereniging heeft geen aandelen.		
Financieel belang	De contributie van de gemeente Haarlemmermeer voor 2024 bedraagt € 1,521 per inwoner (2023 € 1,434). De totale contributie van de gemeente Haarlemmermeer bedraagt € 208.833 voor 2024.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2023

	Eigen vermogen	€ 51.704.000	€ 56.301.000
	Vreemd vermogen	€ 124.585.000	€ 118.819.000
	Solvabiliteit ultimo 2023		32,1%
	Begroot resultaat 2024		-/- € 4.453.000
Financiële toelichting	Het bedrijfsresultaat is uitgekomen op € 2,094 miljoen negatief. Dit is ten opzichte van 2022 een stijging van € 1,51 miljoen. Het resultaat uit de effectenportefeuille is hoger dan in 2022 als gevolg van een sterke koersstijging (€ 4,8 miljoen). Het resultaat over 2023 is uitgekomen op € 2,824 miljoen positief. Na de onttrekking uit de bestemmingsreserve is het onverdeeld resultaat uitgekomen op € 3,758 miljoen positief. Het resultaat is ten opzichte van 2022 met € 7,843 miljoen gestegen.		
Eventuele risico's	Het eigen vermogen ultimo 2023 van € 56 miljoen is ruim voldoende voor het opvangen van eventuele risico's.		
Overige informatie/ website	https://vng.nl/		

Dim pact

Tabel 158

Algemene informatie	Dim pact is een coöperatieve vereniging van, voor en door gemeenten. 40 gemeenten (leden) zijn hiervan de eigenaren. Dim pact zorgt er onder andere voor dat bestaande en nieuwe ICT-functionaliteiten worden (door)ontwikkeld en de daarmee gepaarde kosten gedeeld kunnen worden onder de betrokken gemeenten. Zo blijft de kwaliteit van dienstverlening voorop staan en worden de kosten per gemeente verminderd. Wij zijn lid geworden op 3 maart 2020 (2020.0000518) en hebben daarmee ook stemrecht op de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering. De samenwerking met Dim pact is contractueel vastgelegd in een lidmaatschap van deze coöperatieve vereniging. Voor afname van producten of diensten zijn nadere overeenkomsten opgesteld. Op dit moment nemen wij alleen nog contractueel de diensten Open Online (gemeentelijke website) en Open formulieren af via Dim pact. Er loopt ook nog een project initiatief 'Klant Interactie Service Systeem (KISS)' via Dim pact.		
Programma	Overhead		
Onderdeel	C. Informatievoorziening en automatisering		
Rechtsvorm	Coöperatieve vereniging		
Eigenaarsrol	Portefeuillehouder Financiën		
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Bedrijfsvoering		
Bestuurlijk belang	Stemrecht in de algemene ledenvergadering.		
Aandelenbelang	De coöperatieve vereniging heeft geen aandelen.		
Financieel belang	Het financieel belang is gelijk aan de afname van de producten in 2023. Dit betekent een financieel belang van € 42.812.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen	€ 2.747.313	€ 2.991.464
	Vreemd vermogen	€ 4.138.786	€ 4.586.524
	Solvabiliteit ultimo 2023		39,5%
	Begroot resultaat 2024		- /- € 1.053
Financiële toelichting	Dim pact heeft het jaar 2023 afgesloten met een positief resultaat van € 244.151. In 2022 was het bedrijfsresultaat nog € 412.234. Hogere kosten in 2023 hebben tot dit lagere resultaat geleid.		
Eventuele risico's	Er zijn naast de reguliere bedrijfsrisico's geen andere noemenswaardige risico's. De reguliere bedrijfsrisico's worden gemitigeerd in het risicomangement van de coöperatieve vereniging.		
Overige informatie/ website	https://www.dimpact.nl/		

Grondbeleid

Portefeuillehouder: Van Straten

Vastgelegd grondbeleid

Het grondbeleid in de gemeente Haarlemmermeer wordt vormgegeven met de volgende nota's:

- Verordening Grondzaken 2024 ([10785336](#))
- Kader Strategisch Grondbeleid Haarlemmermeer 2024-2029 ([10158654](#))
- Grondprijzennota 2024 (8267143) (GEHEIM)
- Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG) 2024 (10838086) (geheim)

De Omgevingsvisie Haarlemmermeer 2040 ([2021.00030366](#)) (hierna: Omgevingsvisie) is in 2021 vastgesteld en houdt in dat we:

- blijven inzetten op het fysiek en sociaal verbonden zijn met elkaar en met de omgeving;
- gebruik blijven maken van onze grote variatie en diversiteit in landschappen en kernen;
- onze gemeente blijven positioneren als attractieve ontmoetingsplaats.

Uit de Omgevingsvisie is hoofdstuk IV (Doorwerking en uitvoering) van belang. In dit hoofdstuk zijn de volgende onderwerpen opgenomen:

- Ontwikkelen in samenwerking (noodzaak van publieke en private investeringen en de veranderende rol van de gemeente).
- De verschillende financieringsmogelijkheden.
- Rol van het gemeentelijk grondbeleid.
- Het instrument van het kostenverhaal.
- De financiële bijdrage en de reserve Ruimtelijke Investerings Haarlemmermeer.

Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

Op 5 december 2023 is een nieuwe notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken 2023 door de commissie BBV gepubliceerd. Deze notitie is een actualisatie van de Notitie grondbeleid uit 2019. Alle wijzigingen in de notitie die te maken hebben met de Omgevingswet treden in werking gelijktijdig met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024. Alle overige wijzigingen treden in werking met ingang van begrotingsjaar 2025. Toepassing met ingang van de Jaarstukken 2024 is mogelijk maar niet verplicht. Ook zijn wijzigingen opgenomen in het Kader Strategisch Grondbeleid 2024-2029 en de Verordening Grondzaken 2024.

Kader Strategisch Grondbeleid 2024-2029

In dit Kader Strategisch Grondbeleid (hierna 'Kader grondbeleid') is beschreven welke vorm van grondbeleid de gemeente Haarlemmermeer voorstaat en welke grondbeleidsinstrumenten zij (kan) inzet(ten) bij het verwezenlijken van haar ruimtelijke doelstellingen. Verder zijn in het Kader grondbeleid de belangrijkste kaders opgenomen voor de verschillende vormen van grondbeleid, waaronder kaders voor het kostenverhaal bij faciliterend grondbeleid en de financiële bijdrage (in gemeente Haarlemmeer bekend als de 'bijdrage RIH').

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Het Kader grondbeleid is daarom gebaseerd op een ander stelsel van wet- en regelgeving voor de fysieke leefomgeving dan de voorgaande kaders grondbeleid. Onder de Omgevingswet wordt de structuurvisie vervangen

Strategische aankopen

Het college vraagt ruimte om strategische aankopen te doen. Wanneer de mogelijkheid zich voordoet om tot een strategische aankoop over te gaan wil het college snel en discreet kunnen handelen. Deze aankopen moeten passen in de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente in de meest brede zin.

Hiertoe wordt jaarlijks een bedrag van € 10 miljoen beschikbaar gesteld. Eventuele rente en (éénmalige) afschrijvingen voortvloeiend uit een strategische aankoop worden aangevraagd bij het eerste P&C-product volgend op de betreffende aankoop dan wel via een raadsvoorstel. Een strategische aankoop dient aan twee randvoorwaarden te voldoen:

- de aankoop moet tot doel hebben om een huidige of toekomstige ruimtelijke ontwikkeling mogelijk te maken;

Financiële bijdrage

Het gemeentelijk beleid over kostenverhaal en financiële bijdrage is verwoord in het Kader Strategisch Grondbeleid Haarlemmermeer 2024-2029 (10158654). Bij ruimtelijke ontwikkelingen tracht de gemeente in de onderhandelingen met ontwikkelaars die op eigen grond een bouwplan wensen te realiseren, een bijdrage contractueel (anterieur) af te spreken, de zogenaamde financiële bijdrage (hierna 'bijdrage RIH'), boven op de binnenplanse kosten (inclusief gemeentelijke plankosten) en eventuele bijdragen voor direct-verbonden bovenwijkse voorzieningen die nodig zijn om het plan werkend op te leveren.

door de omgevingsvisie en bestemmingsplannen door het omgevingsplan. Het exploitatieplan is vervallen. In plaats van een exploitatieplan worden er kostenverhaalregels opgenomen in het omgevingsplan of kostenverhaalvoorschriften in een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (afwijking van het omgevingsplan).

Verordening Grondzaken

In artikel 25 van de Financiële verordening van onze gemeente is vastgelegd dat wij elke zes jaar de raad een verordening Grondzaken laten vaststellen. In 2024 is de meest recente verordening vastgesteld. Hierin liggen de regels vast en zijn instrumenten opgenomen voor de raad en het college om grondzaken in brede zin vorm te geven en te controleren.

- de aankoop moet waardevast zijn in de huidige bestemming, of rendabel zijn in een eventuele nieuwe bestemming.

Bovenstaande moet voorafgaand aan de aankoop aannemelijk gemaakt worden in een collegevoorstel.

Voor het aankopen van (strategische) gronden bij gebiedsontwikkelingen waar Wet Voorkeursrecht Gemeente (WVG) is gevestigd wordt apart krediet aangevraagd. Deze aankopen vallen buiten het jaarlijks beschikbare bedrag van € 10 miljoen voor strategische aankopen.

Deze bijdrage RIH wordt gestort in de reserve Ruimtelijke Investeringen Haarlemmermeer (RIH). Naar analogie van deze werkwijze, wordt bij de projecten met eigen gemeentelijke gronden (de grondexploitaties), conform de uitgangspunten van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), een deel van de winst afgeroomd ten gunste van de reserve RIH. Vanaf 1 januari 2024 wordt bij nieuwe vast te stellen grondexploitaties een apart beslispunt opgenomen om dit deel van de winst van het project ten gunste van de reserve RIH te laten komen.

Vanuit de reserve RIH worden investeringen in openbaar groen en infrastructuur gedekt die als 'supra bovenwijkse voorzieningen' kunnen worden

Grondexploitatieprojecten herzien

In de Verordening Grondzaken 2024 staat in artikel 11 dat een grondexploitatie elke vier jaar wordt geactualiseerd (voorheen herziening), of eerder voor zover noodzakelijk, op basis van één van de volgende vijf overwegingen:

- a. de kosten en/of de opbrengsten op netto contante waarde wijken substantieel af van de laatst gerapporteerde grondexploitatie. Onder substantiële afwijkingen wordt het volgende verstaan:
 1. afwijkingen groter dan 10% van de kosten en/of de opbrengsten bij projecten tot € 30 miljoen;
 2. afwijkingen groter dan 5% van de kosten en/of de opbrengsten bij projecten tussen de € 30 miljoen en € 50 miljoen;
 3. afwijkingen groter dan 3% van de kosten en/of de opbrengsten bij projecten groter dan € 50 miljoen.

beschouwd, zoals Uitvoeringsprogramma Mobiliteit (UPM) en PARK21.

- b. het programma wijkt meer dan 10% af van het laatst bestuurlijk vastgestelde programma;
- c. het eindpeil van de fasering verschuift meer dan drie jaar naar achteren ten opzichte van het laatst bestuurlijk vastgestelde eindpeil;
- d. de raad verzoekt aan het college om een actualisatie;
- e. het college wil een actualisatie ter besluitvorming aan de raad aanbieden zoals bij substantiële aanpassingen van het referentiekader welke niet 'vallen' onder lid 1 sub a t/m c.

Geactualiseerde grondexploitaties worden (voornamelijk) bij het tussentijds Meerjarenperspectief Grondzaken (tMPG) ter besluitvorming aan de raad aangeboden.

Grondprijzen

Elk jaar wordt in de Grondprijzennota de hoogte van de grondprijzen vastgelegd. In deze jaarlijkse nota zijn de marktontwikkelingen voor de belangrijkste ruimtelijke bestemmingen in Haarlemmermeer besproken en zijn voorstellen gedaan voor de grondprijzen. Zo zijn in de Grondprijzennota 2024 grondprijzen onderscheiden voor doeleinden als kantoren,

bedrijven, voorzieningen en woningen (inclusief vrije kavels en particulier opdrachtgeverschap). De Grondprijzennota is geheim van aard en bedoeld als onderhandelingskader en naslagwerk, in combinatie met het Kader Gronduitgifte 2024-2027, voor degenen die namens de gemeente onderhandelen met derden over de verkoop van grond en gebouwen.

Grondzaken, vijf projectcategorieën

In het Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG) wordt, per standlijn 1 januari, naast de stand van de Algemene reserve grondzaken en de reserve RIH, gerapporteerd over de financiële stand van vijf projectcategorieën:

1. Actieve grondexploitaties
2. Projecten in voorbereiding
3. Projecten met overeenkomst
4. Initiatievenbudget
5. Mutaties strategische gronden

De rapportage per 1 juli heet het tussentijds Meerjarenperspectief Grondzaken (tMPG). Het tMPG geeft een samenvatting en een toelichting

op de Algemene reserve grondzaken (ARG) en eventuele actualisaties, nieuwe projecten en budget-/kredietaanvragen. Ook de voortgang van grondverkoop, een prognose van de winsten en de realisatiegraad komen aan bod. De totaalstand van de Algemene reserve grondzaken wordt alleen bij het MPG gepresenteerd.

In het (t)MPG wordt primair gerapporteerd over financiën en op hoofdlijnen over de inhoudelijke voortgang van projecten. Het college geeft met het (t)MPG de raad inzicht in de saldi en ontwikkeling van de financiële mutaties in projecten van de gebiedsontwikkeling.

Algemene Reserve grondzaken

De Algemene reserve grondzaken is een risicobuffer voor resultaten van grondexploitaties

en wordt waar nodig gebruikt om de Voorziening negatieve resultaten plannen, de Voorziening

overige ruimtelijke projecten (voorbereidende grondexploitaties) en de Voorziening overige ruimtelijke projecten (anterieure overeenkomsten) aan te vullen. Afhankelijk van de resultaten vindt respectievelijk een dotatie aan (bij positief resultaat), dan wel een onttrekking uit (bij negatief resultaat) de Algemene reserve grondzaken plaats. Conform de werkwijze zoals vastgelegd in de Verordening Grondzaken 2024 kan er aanvulling dan wel afroaming van de reserve plaatsvinden, dit afhankelijk van de minimale en maximale stand van de Algemene reserve grondzaken. Een aanvulling wordt onttrokken uit de Algemene dekkingsreserve, een afroaming wordt gedoteerd aan de reserve Schaalsprong (conform raadsbesluit reserve Schaalsprong ([2020.0000409](#))).

Ontwikkeling Algemene reserve grondzaken

De gemeente Haarlemmermeer maakt gebruik van uitgebreide scenario- en risicoanalyses. Hierdoor geven de grondexploitaties een realistische verwachting. Er wordt onderscheid gemaakt tussen project specifieke risico's en conjuncturele risico's. In overeenstemming met de BBV zijn mogelijke conjuncturele risico's uit de risicoanalyses van de projecten gehaald en apart opgenomen in de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

Als grondexploitaties worden herzien worden ook winstverwachtingen bijgesteld. Strategie, programma's en uitgiftetempo worden zo beter afgestemd op de economische omstandigheden. We houden rekening met de huidige geopolitieke spanningen, maar ook met ontwikkelingen als stikstof en netcongestie en het Didam-arrest^[1]. Ook de grondprijzen sluiten we zo goed als mogelijk aan op de marktontwikkelingen. Dit alles

Rapportage op standlijn 1 januari 2024

In [Tabel 160](#) staan de totale Netto Contante Waardes (NCW) van de grondexploitatieprojecten per 1 januari 2024. De NCW is een inschatting van de te verwachten eindresultaten. De waardes zijn opgebouwd uit

vanuit de verwachting dat in de toekomst ruimtelijke druk blijft op dit deel van de MRA.

De gerealiseerde winsten uit de grondexploitaties zijn de belangrijkste bron voor de Algemene reserve grondzaken. De eindstand van Algemene reserve grondzaken is - € 1,2 miljoen. Er volgt een storting vanuit de Algemene dekkingsreserve aan de Algemene reserve grondzaken van € 1,2 miljoen. De stand van de reserve Grondzaken bedraagt daarmee € 0,0 miljoen per 1 januari 2024. Daarmee volgt er over 2023 geen afdracht aan de reserve Schaalsprong.

Het beeld van de Algemene reserve grondzaken ziet er als volgt uit:

Tabel 159

	MPG 2023	MPG 2024
Bedragen x € 1 miljoen		
Stand per 1 januari Algemene reserve Grondzaken	5,9	5,0
1. Verevening grondzaken	5,5	-5,6
2. Overige besluiten	-1,2	-1,5
3. Vennootschapsbelasting	-1,9	0,9
Algemene reserve grondzaken per 31 december	8,3	-1,2
Storting vanuit Algemene Dekkingsreserve		1,2
Storting naar reserve Schaalsprong	-3,3	
Algemene reserve grondzaken na verevening	5,0	0,0

^[1] Het Didam-arrest (ECLI:NL:HR:2021:1778) geeft nieuwe, verregaande richtlijnen met betrekking tot mededinging bij verkoop, verhuur en uitgifte van gemeentelijk vastgoed.

projectresultaten en autonome effecten. Verschillen ontstaan door een veranderde inschatting van het verloop van projecten, maar ook door het toevoegen of afsluiten van projecten.

Tabel 160

Bedragen x € 1 miljoen	tMPG 01-07-2023	Project resultaten	Stand per 31-12-2023	NCW Autonome wijzigingen	MPG 01-01-2024	Winst/RIH uitname 2023	Resultaat na uitname
Winstgevende projecten	62,5	1,7	64,2	-5,0	59,2	-0,4	58,9
Verliesgevende projecten	-31,3	3,8	-27,5	-2,9	-30,5	0,0	-30,5
Totaal NCW- resultaat actieve grex projecten	31,2	5,5	36,7	-7,9	28,7	-0,4	28,4

Het actuele geraamde resultaat van de winstgevende projecten is € 59,2 miljoen. Na winstuitname bedraagt dit € 58,9 miljoen. Het resultaat van de verliesgevende projecten van -€ 30,5 miljoen is al voorzien in de Voorziening negatieve resultaten plannen.

Enkele belangrijke grondexploitaties zijn:

Badhoevedorp Centrum

De cijfers in [Tabel 160](#) zijn exclusief Badhoevedorp Centrum, omdat de winsten worden aangewend ter dekking van de bijdrage aan de omlegging van de A9 en worden gestort in de Algemene dekkingsreserve.

Lincolnpark Tweede Fase

Het doel van het project Lincolnpark Tweede Fase is het realiseren van een circulaire en duurzame gemengde stedelijke ontwikkeling, van woningen en voorzieningen. Het plan- en exploitatiegebied van Lincolnpark Tweede Fase is gelegen ten zuiden van de Johan Enschedélaan, ten oosten van de Hoofdweg Oostzijde, ten noorden van de Bennebroekerweg en ten westen van bedrijventerrein De President.

De Liede

Het vergroten van het bestaande laagwaardige bedrijventerrein De Liede, waarbij ruimte wordt gecreëerd voor de verplaatsing van lokaal/regionale (laagwaardige en hindergevende) bedrijven is het doel van dit project. Het bestaande en nieuwe bedrijventerrein worden voorzien van een nieuwe verkeersontsluiting. Verder faciliteren we het nieuwe 380kV trafostation behorende bij de nieuwe 380kV hoogspanningsleiding zoals deze door TenneT door de Randstad wordt aangelegd.

Hoofddorp Zuidrand

Ten zuiden van Hoofddorp wordt sinds 2008 gewerkt aan het project de Zuidrand. De Zuidrand is een gemengde ontwikkeling van zowel woningbouw als commercieel recreatieve functies. Het project bestaat uit meerdere deelplannen waarvan inmiddels meerdere

deelplannen zijn uitgevoerd. Hierdoor zijn onder andere het Sportcomplex Willem Alexander, het Haarlemmermeer Lyceum, voetbalvereniging UNO, het gebouw Aquaradius, Hof van Pampus (Westkavel), Zuiderhoeven (Pleinen) en een afvalwatertransportgemaal gerealiseerd.

De President 1.1

Het doel van het project De President 1.1 is het ontwikkelen van een hoogwaardig bedrijvenpark voor lokale, regionale en internationaal georiënteerde bedrijven. Bij de ontwikkeling wordt aandacht besteed aan uitstraling en duurzaamheid, waarbij gelet wordt op de inrichting van de openbare ruimte en de kwaliteit van de bedrijfsgebouwen.

Een uitgebreide toelichting is opgenomen in het (t)MPG.

Parameters grondexploitatie

De gebruikte parameters zijn bepalend voor de toekomstverwachting van het project en hebben invloed op het geprognosticeerde eindresultaat van het project. De ontwikkeling van de parameters wordt nauwlettend gevolgd.

Als onderdeel van de herziening van de grondexploitaties in het MPG worden jaarlijks de parameters voor de grondexploitaties heroverwogen. Dit proces bestaat uit twee stappen:

1. de werkelijk opgetreden prijsstijgingen in 2023 en het effect op de gehanteerde parameters;
2. de verwachting van de toekomstige economische ontwikkelingen.

In [Tabel 161](#) staan de indexeringspercentages voor de kosten en opbrengsten waarmee de cijfers uit het MPG 2024 zijn geïndexeerd per 1 januari 2024 (stap 1).

Tabel 161

Parameters	Index
Rente	2,0%
Discontovoet	2,0%
Verwerving	2,5%
Vorbereiding, toezicht en administratie (VTA)	1,25%
Investeringen	4,0%
Opbrengsten woningen	0,0%
Opbrengsten Kantoren & Bedrijven	2,5%
Overige opbrengsten	2,5%

In de NCW-berekening van een grondexploitatie worden de geraamde kosten en opbrengsten op basis van inflatie en renteparameters en de fasering doorgerekend naar de toekomst. De gebruikte parameters zijn bepalend voor de toekomstverwachting van het project en bepaald op basis van de gemiddelde prijsverwachting in de komende zeven jaar. Dit geeft de parameters voor de grondexploitaties zoals opgenomen in [Tabel 162](#).

Tabel 162

Parameters MPG 2024	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Kosten inflatie	3,5%	2,5%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Opbrengsten woningen	1,5%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Opbrengsten overig	1,5%	1,5%	1,5%	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%

Uit de tabel is af te lezen, dat voor de jaren tot en met 2025, in verband met de onzekerheid, een (hogere) gedifferentieerde kostenstijging is opgenomen in de grondexploitaties. Vanaf 2026 keert het percentage terug naar het langjarig

gemiddelde. Voor de parameters opbrengst woningen keert het percentage vanaf 2025 terug naar het langjarig gemiddelde, want er blijft schaarste van woningen en daardoor staat er druk op de opbrengsten.

Openbaarheid Wet open overheid (Woo)

Portefeuillehouder: Van der Meij

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. Artikel 3.5 van de Woo schrijft voor dat een bestuursorgaan in de begroting aandacht besteedt aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de wet. In de jaarstukken moeten we verslag doen van de uitvoering van de wet, mede in relatie tot de beleidsvoornemens.

In deze paragraaf lichten wij onze beleidsvoornemens voor 2025 toe.

Actieve openbaarmaking

De Woo noemt elf categorieën van informatie die wij actief openbaar moeten gaan maken. Het was de bedoeling om de actieve openbaarmaking via een landelijke publicatietool te realiseren. De ontwikkeling van deze tool is evenwel afgeblazen. Vooralsnog wordt landelijk alleen een verwijzindex met zoekfunctie ingericht. Aan de hand daarvan en met door de gemeente opgeslagen weblinks wordt de zoeker doorgeleid naar de bij ons opgeslagen informatie. In 2025 voorzien wij de start van een Generiek Publicatieplatform Woo. Met een tiental gemeenten waaronder de gemeenten Rotterdam, Enschede, Zaanstad, Groningen en Assen, starten wij met een initiatief dat is ontwikkeld door Dimpact. Dit is in 2024 begonnen en past binnen de informatiekundige visie

Common Ground. Deze ontwikkeling zal koppelen aan de landelijke Woo-zoekfunctie en voldoet aan de wettelijke toegankelijkheidseisen.

Woo-verzoek

Iedereen kan ons altijd vragen om bepaalde informatie openbaar te maken: het Woo-verzoek. Daarbij gaat de Woo ervan uit dat het belang van openbaarheid altijd geldt. Alleen in uitzonderingsgevallen kan een bijzonder belang vóór openbaarmaking gaan. Wij blijven intern collega's opleiden in het proces van het Woo-verzoek om de kennis binnen de organisatie op peil te houden.

Financiële begroting

Grondslagen begroting

In deze paragraaf zijn de uitgangspunten en grondslagen opgenomen die zijn gehanteerd bij het opstellen van deze programmabegroting. Eerst worden de uitgangspunten van het financieel beleid genoemd. Daarna zijn de grondslagen uitgewerkt. Dit betreft de aangehouden indexeringen en de prognoses over de ontwikkeling van het aantal inwoners en woningen.

Uitgangspunten financieel beleid

De volgende spelregels worden gehanteerd die moeten zorgen voor een solide financiële positie:

- een structureel sluitende begroting van baten en lasten;
- gemeentelijke belastingen worden niet verhoogd, behalve de indexering;
- leges blijven kostendekkend;
- financiële meevallers vloeien terug naar de algemene middelen;
- tegenvallers worden zoveel als mogelijk opgevangen binnen het betreffende onderdeel van de programmabegroting;
- de gemeente gaat terughoudend om met grote investeringen vanwege de hoge schuldpositie;

- nieuwe taken die in de toekomst door het Rijk naar gemeenten worden overgeheveld, moeten worden bekostigd met Rijksmiddelen.

Grondslagen

Indexering

Bij de behandeling van de Voorjaarsrapportage 2024 zijn de algemene indexeringspercentages voor 2025 vastgesteld. Deze zijn gebaseerd op het Centraal Economisch Plan 2024 (CEB) van het Centraal Planbureau (CPB). Bij de vaststelling van de indexeringspercentages worden de twee voorgaande begrotingsjaren nagecalculeerd.

Het meerjarenbeeld 2026 tot en met 2028 is gebaseerd op constante prijzen. Dat wil zeggen dat het prijspeil 2025 ook voor die jaren wordt gehanteerd. Voor de jaren 2026 en verder is derhalve geen rekening gehouden met prijs- en loonstijgingen op de lasten en een inflatiecorrectie op de baten.

De volgende indexeringen zijn voor de Programmabegroting 2025-2028 gehanteerd:

Tabel 163

Omschrijving	%
Nationale consumentenprijsindex (cpi):	
- nacalculatie 2023	-3,10%
- nacalculatie 2024	0,40%
- indexering 2025	1,60%
- totaal Nationale consumentenprijsindex	0,10%
Loonkosten gemeentepersoneel:	
- indexering 2025	4,40%
Omdat de financiële doorwerking van de CAO's voor 2023 en 2024 al verwerkt zijn, vindt hier geen nacalculatie voor plaats.	
Materiële budgetten (goederen en diensten)	
- nacalculatie 2023	-1,80%
- nacalculatie 2024	-1,00%
- indexering 2025	2,20%
- totaal indexering materiële budgetten	-0,60%
Inkomensoverdrachten (subsidies):	
- nacalculatie 2023	-3,10%
- nacalculatie 2024	0,40%
- indexering 2025	1,60%
- totaal indexering inkomensoverdrachten	0,10%
Sociale uitkeringen in natura, loongevoelig deel:	
- nacalculatie 2023	0,80%
- nacalculatie 2024	1,20%
- indexering 2025	4,20%
- totaal sociale uitkeringen in natura, loongevoelig deel	6,20%

Omschrijving	%
Sociale uitkeringen in natura, overige budgetten:	
- nacalculatie 2023	-3,10%
- nacalculatie 2024	0,40%
- indexering 2025	1,60%
- totaal sociale uitkeringen in natura, overige budgetten	0,10%
Bijdrage gemeenschappelijke regelingen, loonvoelig deel:	
- indexering 2025	4,40%
Omdat de financiële doorwerking van de CAO's voor 2023 en 2024 al verwerkt zijn, vindt hier geen nacalculatie voor plaats.	
Bijdrage gemeenschappelijke regelingen, overige budgetten:	
- nacalculatie 2023	-1,80%
- nacalculatie 2024	-1,00%
- indexering 2025	2,20%
- totaal bijdrage gemeenschappelijke regelingen, loonvoelig deel	-0,60%
Overheidsinvesteringen:	
- nacalculatie 2023	-0,40%
- nacalculatie 2024	1,40%
- indexering 2025	2,00%
- totaal overheidsinvesteringen	3,00%

De indexering voor inkomensoverdrachten (subsidies) is gelijk gesteld aan het inflatiecijfer van het cpi. Dit conform de bestendige beleidslijn.

Rente

Voor de berekening en doorbelasting van rentelasten zijn de volgende percentages gehanteerd:

Tabel 164

Omschrijving	2025	2026	2027	2028
Rente aan te trekken langlopende geldleningen	3,75%	3,75%	3,75%	3,75%
Rente aan te trekken kortlopende geldleningen	3,75%	3,75%	3,75%	3,75%
Rekenrente/renteomslag	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%

Inwoners en woningen

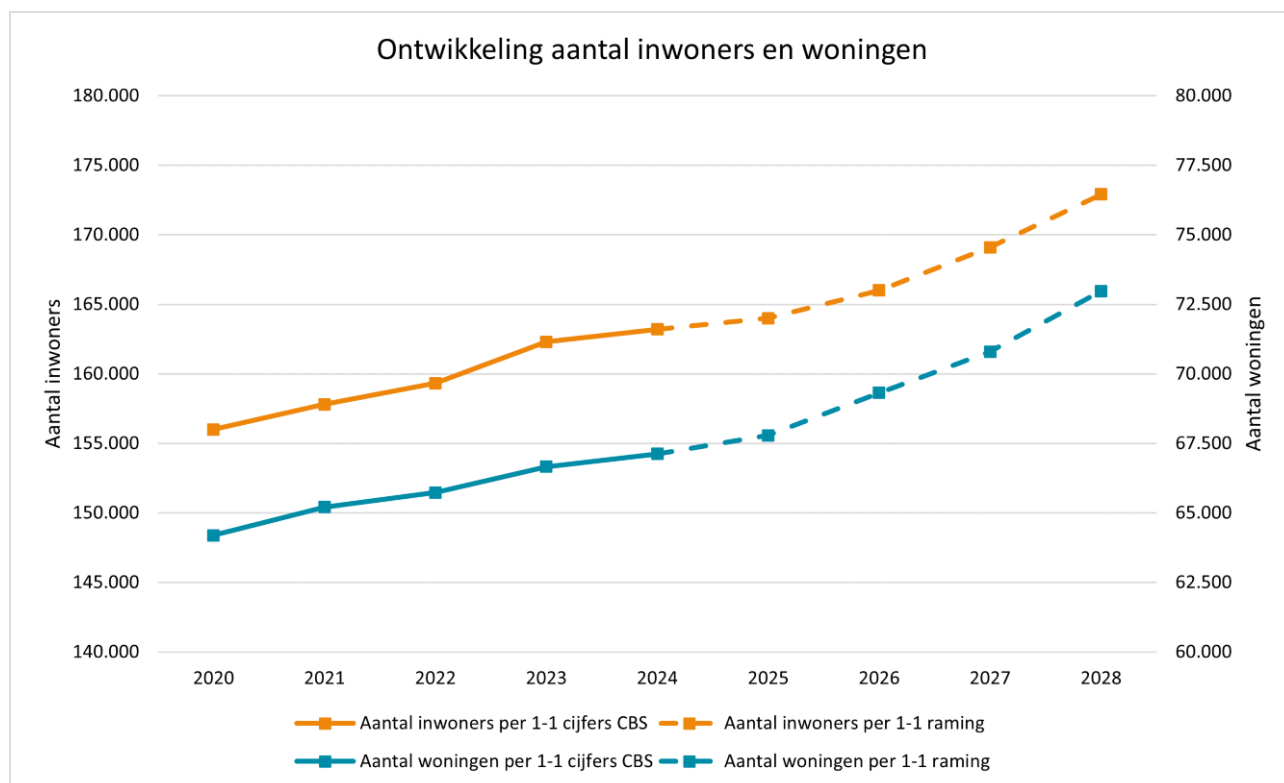
Voor de ontwikkeling van het aantal inwoners en woningen is rekening gehouden met de volgende

prognose in de berekening van de algemene uitkering uit het gemeentefonds:

Tabel 165

Omschrijving	2025	2026	2027	2028
Inwoners per 1-1	164.000	166.000	169.100	172.900
Woningen per 1-1	67.790	69.320	70.800	72.970

De ontwikkeling (realisatie en prognose) van het aantal inwoners en woningen in de jaren 2020-2028 is weergegeven in [Figuur 26](#).

Figuur 26

Areaalsystematiek groei van de gemeente

Op basis van de prognoses van de groei van het aantal inwoners en woningen wordt via een stelpost in het meerjarenbeeld rekening gehouden met een stijging van de lasten. Hierbij worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. Instandhouding huidige voorzieningenniveau
2. Huidige uitgaven (actuele begroting) zijn de berekeningsgrondslag van de methodiek
3. Areaaleffecten zijn autonoom (onvermijdelijk) en worden meegenomen in de bestuurlijke besluitvorming (integrale afweging)
4. Eenvoud en robuust
5. Objectivering: gebruik van data uit objectieve bronnen
6. De systematiek geldt voor de gehele gemeentelijke begroting
7. Alleen relevante exploitatielasten van structurele aard worden meegenomen

Om de benodigde stelpost te kunnen berekenen is voor elke taak bepaald welke parameter/ maatstaf als veroorzaker van de mutatie kan worden gezien. Hierbij is rekening gehouden met de volgende voorwaarden:

- het verdient de voorkeur om de parameter aan te sluiten met de verdeelmaatstaven van het gemeentefonds omdat deze goed meetbaar zijn;

- het heeft de voorkeur om met zo weinig mogelijk parameters te werken. Dit komt de uitlegbaarheid en robuustheid van de areaalsystematiek ten goede (zie uitgangspunt 4);
- bepaal de parameter die het beste aansluit bij de taak;
- de parameter moet naast goed meetbaar zijn ook de groei of krimp van de gemeente kunnen weerspiegelen.

Bij de vaststelling van de areaalsystematiek is gekozen voor twee parameters: aantal inwoners en aantal woningen.

In de Programmabegroting 2025-2028 is rekening gehouden met een stelpost van € 930 per extra inwoner en € 480 per extra woning. Voor de dekking van extra overheadlasten wordt de berekende stelpost met 10% verhoogd.

De hogere lasten als gevolg van deze stelpost worden deels gecompenseerd door een hogere algemene uitkering uit het gemeentefonds (meer inwoners en meer woningen) en een hogere opbrengst OZB-woningen (meer woningen).

Op basis van deze uitgangspunten wordt in [Tabel 166](#) het effect van de areaalsystematiek op het meerjarenbeeld weergegeven.

Tabel 166

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stelpost hogere lasten				
Totaal per inwoner	744	2.604	5.487	9.021
Totaal per woning	322	1.056	1.766	2.808
Overhead 10%	107	366	725	1.183
Totaal stelpost	1.173	4.026	7.978	13.012
Hogere baten door de groei:				
Onroerendezaakbelasting woningen	230	757	1.266	2.012
Algemene uitkering gemeentefonds	598	2.008	5.279	9.575
Totaal hogere baten	828	2.765	6.545	11.587
Saldo	-345	-1.261	-1.434	-1.425

De omvang van de stelpost wordt jaarlijks bij de voorjaarsrapportage herrekend op basis van de laatst bekende prognoses van het aantal inwoners en woningen. Voor de verdeling van de

stelpost voor 2025 over de programma's wordt, op basis van het werkelijke mutatie van het aantal woningen en inwoners in 2024, bij de Voorjaarsrapportage 2025 een voorstel gedaan.

Denklijnen en maatregelen 2028

In onderstaande lijst met mogelijke maatregelen om te komen tot een sluitend meerjarenbeeld is geprobeerd om een zo evenwichtig pakket aan maatregelen samen te stellen. Dat 'evenwichtig' is als volgt ingevuld:

- naar de aard van de maatregelen. Zo is gekeken naar zowel inkomsten als uitgaven en technische maatregelen én
- naar de breedte van de programma's in de begroting.

onderstaande lijst verwerkt. Er zijn gesprekken gevoerd met instellingen waarvan uit de tekst duidelijk is dat ze geraakt zouden kunnen worden door de keuzes zodat ze niet verrast zouden worden door de teksten in deze begroting. Er is daarbij vermeld dat er nog geen keuzes over ombuigingen zijn gemaakt. In een aantal gevallen begint de onderstaande lijst met een negatief getal. In dat geval is er in het eerste jaar/jaren een implementatiebudget nodig.

Neemt niet weg dat elke maatregel effecten met zich meebrengt, deze zijn kort samengevat in

Tabel 167

Nr	Programma	Maatregel	Maatschappelijk gevolg	2025	2026	2027	2028
(bedragen x 1.000; min is naadeel)							
Denklijn 1. Wij ontzien kwetsbare inwoners							
1-1.	Zorg en werk	Hoger beroep op eigen kracht inwoners door versoberen cliëntondersteuning	Minder zelfredzaamheid van inwoners en grotere belasting voor mantelzorgers.	0	45	100	100
1-2.	Zorg en werk	Hoger beroep op eigen kracht inwoners door versoberen doelgroepenvervoer	Minder zelfredzaamheid van inwoners en grotere belasting voor inwoners.	0	-310	100	200
1-3.	Zorg en werk	Niet automatisch verlengen van collectieve aanvullende zorgverzekering voor lage inkomens	Inwoners met lage inkomens moeten in de toekomst elk jaar een bewuste keuze maken om wel of niet gebruik te maken van een aanvullende collectieve zorgverzekering	50	50	50	50
1-4.	Zorg en werk	Intensiveren controle zorgfraude	Voorkomen van oneigenlijk gebruik van financiële middelen	0	-25	-25	100
1-5.	Maatschappelijke Ontwikkeling	Beperken van subsidies die niet gericht zijn op sociale basis	Minder middelen voor evenementen, eenmalige culturele activiteiten en stedenband.	0	0	200	200
Totaal denklijn 1				50	-240	425	650
Denklijn 2. Ander niveau van dienstverlening							
2-1.	Bestuur, samenleving en publiekscontact	Versoberen verkiezingen	Minder stembureaus leidt tot langere wachttijden met risico afhaken kiezers. Afzien van decentraal tellen leidt tot zwaarder centraal proces en wellicht onzorgvuldigheid. Een besparing is niet haalbaar tot herintroductie stemcomputers.	0	0	0	0
2-2.	Economische zaken	Besparen promotie/economische zaken	Impact op ondernemers (horeca, winkeliers, culturele instellingen etc) en mogelijk ook aantrekken van nieuwe bewoners.	0	188	188	188
2-3.	Bestuur, samenleving en publiekscontact	Kostenbesparing door sluiting servicepunten (CJG in Hoofddorp en Servicecentrum Nieuw-Vennep)	Verdwijnt publieksfunctie uit een belangrijke kern van Haarlemmermeer. Gebiedsbeheer zal meer vanaf afstand plaatsvinden met minder zicht op de directe omgeving. Mogelijk impact op samenwerking Handhaving en Politie (nu op 1 locatie). Sluiting CJG weinig impact omdat veel samenwerkingspartners van het CJG al niet meer op dezelfde locatie zitten.	0	0	0	241
2-4.	Kwaliteit fysieke omgeving	Verlagen onderhoudsniveau openbare ruimte en verminderen te beheren assets	Het onderhoudsniveau van de recreatiegebieden zal zichtbaar minder zijn. De afgelopen jaren ingelopen achterstalligheid bij verhardingen zal terugkomen, maar op korte termijn geen bedreiging voor de functionaliteit. Mogelijke (tijdelijke) afsluitingen voor kunstwerken op termijn. Het niet vervangen en verwijderen van speeltoestellen kan leiden tot minder buitenspelen. Het later vervangen van	0	0	0	0

Nr	Programma	Maatregel	Maatschappelijk gevolg	2025	2026	2027	2028
				(bedragen x 1.000; min is naadef)			
				parkeerautomaten kan leiden tot meer storingen. Deze maatregel is niet meer haalbaar wegens niet honoreren budgetuitbreiding Voorjaarsrapportage 2024.			
2-5.	Diverse	Trap-op trap af verbonden partijen	De gemeenschappelijke regelingen moeten ook keuzes maken die gevolgen kunnen hebben voor de dienstverlening aan gemeenten en inwoners.	-25	-25	1.665	1.665
Totaal denklijn 2				-25	163	1.853	2.094
Denklijn 3. Concentreer en combineer voorzieningen							
3-1./3.2	Maatschappelijke Ontwikkeling	Sluiting en afstoting van een aantal sportaccommodaties, waaronder gymzalen en een zwembad, en aanpassing bekostiging exploitatiecontracten	Afstoten matig bezette gymzalen en gymonderwijs daarin onderbrengen bij andere locaties. Mogelijk vervoerkosten i.v.m. afstandscriterium basisonderwijs en reistijd basisschoolleerlingen. Het sluiten van een afgeschreven zwembad + sporthal betekent verdwijnen grote voorziening in kern. Besparing exploitatiekosten.	0	350	900	900
3-3/3-4.	Maatschappelijke Ontwikkeling	Sluiting en herhuisvesting bibliotheek	Afstand tot de andere bibliotheeklocatie wordt voor een aantal inwoners langer. Activiteiten in bibliotheek moeten elders ondergebracht worden.	0	0	450	450
3-5.	Maatschappelijke Ontwikkeling	Stopzetten aantal ontmoetingsruimten	Opheffen numeriek overschot en weinig gebruikte en verouderde ontmoetingsaccommodaties door deze locaties te sluiten en te gebruiken voor herontwikkeling of een andere invulling. Dat vergt herhuisvesten ruimte voor de jongeren en een meer reistijd voor sommige inwoners.	0	0	264	264
Totaal denklijn 3				0	350	1.614	1.614
Denklijn 4. Realisme in groei.							
4-1a.	Reservemutaties	Sparen voor investering a.g.v. groei koppelen aan een lager woningaantal	Minder ruimte om het grote vraagstuk van de grote groep woningzoekenden op te lossen.	0	0	500	500
4-1b.	Algemene dekkingsmiddelen	Raming areaaluitbreiding voor groei koppelen aan lager inwoneraantal	Minder ruimte om het grote vraagstuk van de grote groep woningzoekenden op te lossen.	0	0	400	400
Totaal denklijn 4				0	0	900	900
Denklijn 5. Scherper aan de wind varen (financieel-technische maatregelen)							
5-1.	Overhead	Onderuitputting budget opleidingskosten ramen	Geen	0	0	500	500
5-2.	Diverse	Verlenging van afschrijvingstermijnen	Later vervangen van kapitaalgoederen kan er toe leiden dat het kwaliteitsbeeld van bijvoorbeeld de openbare ruimte wordt verlaagd en dat bijvoorbeeld computers tijdens het werk stuk gaan.	-35	700	700	700
5-3.	Algemene dekkingsmiddelen	Onderuitputting kapitaallasten ramen op 42,5%	De onderuitputting van € 1,1 miljoen is een feit, maar maatschappelijk ongewenst omdat het investeringsvolume ook stijgt. Om die reden is het voorstel geen voordeel in te boeken, maar de middelen aan te wenden om de ambtelijke capaciteit in de voorbereiding van de realisatie van investeringen te versterken. Mogelijk ontstaat er nog een voordeel wegens de stijging van het investeringsvolume.	0	0	0	0
5-4.	Algemene dekkingsmiddelen	Areaaluitbreiding OZB niet woningen	Geen	0	886	1.771	2.657
5-5.	Ruimtelijke Ontwikkelingen	Extra pachttopbrengsten	Geen	200	200	200	200
5-6.	Reservemutaties	Inzet reserves (10% surplus ADR)	De begroting sluitend maken met meer schuld, kan de gemeente op kritiek komen te staan.	0	0	11.000	9.300
Totaal denklijn 5				165	1.786	14.171	13.357
Denklijn 6. Meer profijtbeginsel							
6-1.	Ruimtelijke Ontwikkelingen	Leges overall meer kostendekkend maken	Beperkt. Met name de 'grote' aanvragers zullen geraakt worden door deze maatregel en meer leges gaan betalen. Denk aan Schiphol en de organisatoren van grote evenementen.	0	0	1.038	1.038
6-2.	Algemene dekkingsmiddelen	Herintroductie hondenbelasting als doelheffing	Onbegrip van hondenbezitters. In de beginfase verwachten wij meer meldingen/brieven die afgedaan moeten worden om uit te leggen	0	350	450	450

Nr	Programma	Maatregel	Maatschappelijk gevolg	2025	2026	2027	2028
				(bedragen x 1.000; min is naadeel)			
			waarom we eerst deze belasting afschaffen en dan vervolgens weer gaan invoeren.				
6-3.	Algemene dekkingsmiddelen	Wijzigen regels gehandicaptenparkeerkaart (GPK) en optimaliseren gebruik scanauto	Voordeel houders GPK komt te vervallen. Doordat de scanauto zelfstandig de naheffing oplegt kan de inwoner minder zichtbaarheid van handhavers rondom de winkelcentra waarnemen. Deze zichtbaarheid wordt elders teruggewonnen door inzet op andere problematiek. Wel betekent dit naar verwachting meer opgelegde sancties.	0	163	263	263
6-6.	Algemene dekkingsmiddelen	Betaald parkeren recreatiegebieden	Kans op minder recreanten. Mogelijk bezwaren vanuit omliggende gebieden, Recreatieschap en horecavestigingen en investeerders in de recreatiegebieden. Invoeren van alleen een dagtarief levert bezwaren op van degenen die kort recreëren (honden uitlaten, joggers, wandelaars).	0	0	200	200
Totaal denklijn 6				0	513	1.951	1.951
Denklijn 7. Inkomsten meer in balans							
7-1.	Algemene dekkingsmiddelen	Verhogen toeristenbelasting met 40%	Geen effect op inwoners van Haarlemmermeer. Wel effect op de prijzen van overnachtingen en is daarmee van betekenis voor de betreffende ondernemers en de prijsaan trekkelijkheid van hun producten. Haarlemmermeer heeft daarmee in de regio net als Zaanstad een hoog tarief voor de toeristenbelasting, maar op gepaste afstand van Amsterdam.	0	5.700	5.700	5.700
7-2.	Algemene dekkingsmiddelen	Verhogen onroerende zaakbelastingen met 5%	Eigenaren van woningen en niet-woningen en gebruikers van niet woningen worden geconfronteerd met een hogere OZB aanslag. 5% verhoging met als basis 2024 betekent voor eigenaren van een woning een verhoging van afgerond € 19 per jaar bij een gemiddelde WOZ waarde . In het hoofdlijnenakkoord van de regering is het voornemen opgenomen om met gemeenten afspraken te maken over het maximeren van de woonlasten. Dit wordt nog nader uitgewerkt en kan gevolgen hebben op de genoemde bedragen.	0	0	4.400	4.400
7-4.	Algemene dekkingsmiddelen	Parkeerbelastingopbrengsten verhogen met 10%	Het maatschappelijk effect is te duiden met: a) ontevredenheid parkeerders; b) de ondernemers in bijvoorbeeld het stadscentrum Hoofddorp zullen wellicht een teruggang zien in het winkeland publiek.	0	0	250	250
Totaal denklijn 7				0	5.700	10.350	10.350
Denklijn 8. Geen Haagse knaken, geen Haagse taken							
8-1.	Zorg en werk	Inrekenen Hervormingsagenda Jeugd	De Hervormingsagenda jeugd betreft landelijke afspraken die via diverse maatregelen tot minder kosten moeten leiden. Het maatschappelijk effect is nog afhankelijk van de uiteindelijke uitwerking van diverse maatregelen. Als het Rijk de maatregelen teruggedraait wordt de taakstelling door extra inkomsten ingevuld.	1.350	4.950	5.250	5.250
8-2.	Zorg en Werk / Maatschappelijke ontwikkeling / Wonen / Ruimtelijke ontwikkelingen	Matigen inzet regelingen zonder uitvoeringsgeld	Lagere inzet op Invoering Omgevingswet, kwaliteit onderwijshuisvesting, inburgering, energietransitie, woningbouw, de aanpak van eenzaamheid, kindermishandeling, huiselijk geweld en verwarde personen, asiel en migratie en een lager inzet op aanpak van schulden.	0	0	0	0
8-5.	Zorg en werk	Terugdraaien versterken organisatie vanuit incidentele middelen naar aanleiding van de parlementaire onderzoekscommissie kinderopvangtoeslagaffaire	Toenemende druk op Jeugdzorg en WMO consulenten (daarvoor zijn de extra middelen ingezet) resulterend in onder andere langere wachttijden en mogelijk gevolgen voor gedupeerden kinderopvangtoeslagaffaire..	0	0	0	633
Totaal denklijn 8				1.350	4.950	5.250	5.883
Totaal-generaal				1.540	13.321	36.513	36.797

Strategische heroriëntatie 2021

Gelet op het geprognoseerde tekort in het meerjarenbeeld over de jaren 2022-2025 heeft de raad op 1 juli 2021 besloten tot een pakket ombuigingsmaatregelen oplopend tot € 13,2 miljoen in 2025 (2021.0001203). Op basis van het coalitieakkoord 2022-2026 zijn de ombuigingen vanaf 2025 met structureel € 2 miljoen per jaar verlaagd.

De te realiseren ombuigingen

In Tabel 168 is een recapitulatie van de te realiseren ombuigingen opgenomen.

Tabel 168

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Totaal maatregelen conform raadsvoorstel 2021.0001203	8.379	13.198	13.198	13.198	13.198
Mutaties:					
- volgens de Programmabegroting 2022-2026	-114	-100	-100	-100	-100
- verzachten ombuigingen Welzijn	-528	-1.309	-1.309	-1.309	-1.309
- verzachten ombuigingen Sport	-336	-336	-336	-336	-336
- verzachten ombuigingen Cultuur	-673	-356	-356	-356	-356
- volgens de Voorjaarsrapportage 2023	-218	-208	-189	-189	-189
Totaal strategische heroriëntatie	6.510	10.889	10.908	10.908	10.908
Stand van zaken:					
- gerealiseerd	4.960	5.745	5.764	5.764	5.764
- volgens planning	351	3.944	3.944	3.944	3.944
- onzeker	1.200	1.200	1.200	1.200	1.200
Totaal stand van zaken	6.510	10.889	10.908	10.908	10.908

De ombuigingen die gerealiseerd zijn en volgens planning lopen worden niet verder toegelicht. Hierna volgt alleen een toelichting van de onzekere posten.

Zorg en werk

Ombuigingen (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2024	2025	2026	2027	2028
Beperken kosten jeugdzorg	850	850	850	850	850
Maatschappelijk effect					Laag
Realisatie					Onzeker

De realisatie van de strategische heroriëntatie 'Beperken kosten Jeugdzorg' van € 850.000 is onzeker. De volgende maatregelen om de kosten te beperken zijn ingezet: multi-probleemaanpak Hestia en praktijkondersteuners JGGZ bij de huisartsen. De huidige omstandigheden in het zorglandschap (wachlijsten, personeelstekorten en inflatie) maken het echter onzeker of het dempende effect van deze maatregelen geëffectueerd kan worden.

Ruimtelijke ontwikkelingen

Ombuigingen (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2024	2025	2026	2027	2028
Heffen van leges voor advisering ruimtelijke initiatieven	350	350	350	350	350
Maatschappelijk effect					Laag
Realisatie					Onzeker

In de uitvoering is gebleken dat het invoeren van leges op initiatieven complexer is dan verwacht. Voor deze ombuiging wordt op dit moment een bedrag van maximaal € 50.000 als opbrengst verwacht. Het restantbedrag van € 300.000 zal worden betrokken bij een breder onderzoek naar de hoogte van de leges(tarieven).

Formatie en salarissen per cluster

Uitgesplitst per cluster geeft dit overzicht het aantal fte en het bedrag aan salarislasten. Tevens

zijn de vergelijkende gegevens over 2024 opgenomen.

Tabel 169

Cluster (bedragen X € 1.000)	Formatie 2024 (aantal fte)	Formatie 2025 (aantal fte)	Salarissen 2024	Salarissen 2025
Griffie	8,4	8,4	919	983
Staf, Bestuur en Directie	47,2	47,9	5.013	5.509
Corporate Control	13,4	13,4	1.485	1.586
Projecten	45,5	45,5	4.976	5.347
Grond- en vastgoedzaken	45,9	45,9	4.817	5.220
Ruimte, economie en duurzaamheid	79,9	81,1	7.756	8.939
Ingenieursbureau	43,64	43,64	4.071	4.366
Samenleving, Sport en Cultuur	54,3	49,2	5.286	5.240
Sociale Dienstverlening	132,5	128,8	10.886	11.479
Maatschappelijke Ondersteuning & Zorg	107,9	104,9	9.878	10.764
Beheer en Onderhoud	95,3	95,6	8.201	8.988
Veiligheid	124,2	117,6	9.841	10.207
Gebieds & Relatiemanagement	31,2	29,2	3.101	3.205
Klant Contact Centrum	75,8	78,1	6.521	6.909
Communicatie	45,3	45,8	4.359	4.780
Human Resource Management	39,0	40,9	4.095	4.621
Inkoop & Juridische Zaken	39,4	40,2	3.954	4.329
Financiën & Administratie	59,8	61,9	5.701	6.413
Info+	71,3	66,9	6.636	7.076
Facility Management	51,5	52,1	4.400	4.707
Totaal formatie en salarissen	1.211,4	1.197,0	111.895	120.667

De toename in salarislasten in 2025 ten opzichte van de primitieve begroting 2024 betreft de verwerking van de CAO Gemeenten 2024-2025. Het aantal fte's is ten opzichte van 2024 gedaald. Daar zijn verschillende oorzaken voor. Gebleken is dat de formatie in de Programmabegroting 2024-2027 niet correct is weergegeven. Een aantal tijdelijke fte's, die tot en met 2023 beschikbaar waren vooruitlopend op de structurele versterking van de ambtelijke organisatie, zijn in de tabel onterecht nog meegenomen in de kolom formatie 2024. Dat had niet gemoeten, deze tijdelijke fte's en het bijbehorende budget zijn per 1 januari 2024 komen te vervallen en waren geen onderdeel meer van

de begroting. Daar zijn de structurele fte's voor het versterken van de ambtelijke organisatie voor in de plaats gekomen. In de tabel is dus sprake van een dubbeltelling voor wat betreft de formatie 2024. In 2025 wordt de resterende 25% van de middelen voor de versterking van de ambtelijke organisatie in de begroting opgenomen. Een gedeelte hiervan staat nog op een stelpost, waardoor de beschikbare middelen zich nog niet hebben vertaald in formatie voor 2025. Ook komen de tijdelijke fte's voor de uitvoering van de Wet inburgering per 2025 te vervallen, conform besluitvorming in de Voorjaarsrapportage 2023.

Geprognosticeerde balans

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV, art. 20; lid 1 b) is de verplichting vastgesteld dat de gemeenten een geprognosticeerde begin- en eindbalans van de begrotingsjaren opnemen onder de uiteenzetting van de financiële positie.

Het meerjarig opnemen van de geprognosticeerde balans geeft de raad meer

inzicht in de ontwikkeling van de investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en de financieringsbehoefte. Met deze informatie kunnen ontwikkelingen vroegtijdig gesinaleerd worden.

Tabel 170

Omschrijving (bedragen x € 1 miljoen)	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028
Activa						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7
Materiële vaste activa	633,7	674,0	744,3	822,4	875,2	950,3
Financiële vaste activa	113,4	111,7	113,3	114,9	117,5	118,5
Totaal vaste activa	752,8	791,4	863,3	942,9	998,3	1.074,4
Vlottende activa						
Onderhanden werk	52,7	41,9	46,1	46,3	43,9	25,1
Uitzettingen met een looptijd < 1 jr.	79,1	79,1	79,1	79,1	79,1	79,1
Liquide middelen	10,3	10,3	10,3	10,3	10,3	10,3
Overlopende activa	45,9	45,9	45,9	45,9	45,9	45,9
Totaal vlottende activa	187,8	177,0	181,3	181,5	179,0	160,2
Totaal activa	940,6	968,5	1.044,6	1.124,4	1.177,3	1.234,7
Passiva						
Vaste passiva						
Eigen vermogen	350,4	335,4	329,7	327,6	322,0	319,9
Voorzieningen	21,6	19,4	17,1	14,9	14,6	15,1
Langlopende leningen	379,7	374,9	459,0	543,2	601,9	660,9
Totaal vaste passiva	751,8	729,7	805,8	885,6	938,6	995,9
Vlottende passiva						
Kasgeldleningen en banksaldi	0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
Overige schulden	41,1	41,1	41,1	41,1	41,1	41,1
Overlopende passiva	147,7	147,7	147,7	147,7	147,7	147,7
Totaal vlottende passiva	188,8	238,8	238,8	238,8	238,8	238,8
Totaal passiva	940,6	968,5	1.044,6	1.124,4	1.177,3	1.234,7

Investerings

Jaarlijks wordt door de gemeente geïnvesteerd in onder andere gebouwen, wegen en bedrijfsmiddelen. Kenmerk van een investering is dat het nut van de betreffende goederen zich over meerdere jaren uitstrekt. Er ontstaan bezittingen waar over een periode van meerdere jaren gebruik gemaakt van wordt. Naast nieuwe bezittingen kan er ook geïnvesteerd worden in bestaande bezittingen. Dit laatste kan alleen als er sprake is van significante kwaliteitsverbetering, levensduurverlenging of aanpassingen om te voldoen aan wet- of regelgeving. Als aan deze voorwaarden niet voldaan wordt, is er sprake van groot onderhoud. Kosten van groot onderhoud moeten gedekt worden in de exploitatie of uit een voorziening groot onderhoud.

Omdat investeringen meerdere jaren nut hebben voor de gemeenschap, komen de uitgaven gedurende meerdere jaren ten laste van de exploitatie. Dit zijn de afschrijvingslasten. Afgeschreven wordt op basis van de economische levensduur van de investering en er wordt lineair afgeschreven. Onder andere in verband met de investeringen trekt de gemeente leningen aan en ontstaan rentelasten. Op basis van de boekwaarde (aanschafwaarde min afschrijvingen) van de investeringen per 1 januari van een jaar worden de rentelasten verdeeld over de programma's/beleidsdoelen. Afschrijvingslasten en rentelasten tezamen worden de kapitaallasten genoemd. Dit zijn de budgettaire lasten die ten laste van de exploitatie komen.

De lopende en nieuwe investeringen zijn opgenomen in het [Investeringsplan](#), dat hierna is opgenomen. Het Investeringsplan is een totaaloverzicht van alle investeringen, exclusief de investeringen die zijn opgenomen in het MPG. De investeringen worden bruto geraamd. Als investeringen worden gedekt door een bijdrage van derden of ten laste van een reserve dan wordt dit apart geraamd. Verder is hierna een [overzicht](#) opgenomen met de wijzigingen in het investeringsplan ten opzichte van de Voorjaarsrapportage 2024 en het Strategisch Perspectief Investerings (SPI) voorjaar 2024.

Autoriseren en vrijgeven investeringskredieten

Conform de Financiële verordening Haarlemmermeer 2023, artikel 6, gelden voor het autoriseren van investeringskredieten de volgende regels:

- nieuwe investeringen die opgenomen zijn in het investeringsplan die starten in het nieuwe begrotingsjaar en waarvan het investeringsbedrag lager is dan € 2.000.000 worden door de raad geautoriseerd bij het vaststellen van de primitieve begroting. De raad kan hierbij aangeven van welke nieuwe investeringen lager dan € 2.000.000 hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen;
- nieuwe investeringen met een investeringsbedrag van € 2.000.000 of hoger die opgenomen zijn in het investeringsplan worden met een afzonderlijk raadsvoorstel aan de raad ter autorisatie voorgelegd. Uitgezonderd zijn vervangingsinvesteringen van € 2 miljoen of hoger die bestemd zijn voor de vervanging van activa waarvan de lasten conform het BBV moeten worden verantwoord onder het Overzicht overhead. Deze worden door de raad geautoriseerd bij het vaststellen van de primitieve begroting. De raad kan hierbij aangeven van welke investeringen hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen;
- indien de uitvoering van een investeringskrediet zich over meerdere jaren uitstrekt, dan wordt het geautoriseerde investeringsbedrag op basis van de planning van het project over de uitvoeringsjaren verdeeld en per uitvoeringsjaar vrijgegeven. Verschuivingen tussen de jaarbedragen als gevolg van wijzigingen in de planning zijn toegestaan, mits de investering conform de door de raad vastgestelde doelen en voorwaarden wordt gerealiseerd en het totaal beschikbaar gestelde krediet niet wordt overschreden;
- pas nadat de raad een investeringskrediet heeft geautoriseerd kunnen verplichtingen worden aangegaan.

In het hierna volgende [investeringsplan](#) zijn de investeringen waarvoor de raad een afzonderlijk raadsvoorstel krijgt om ze te autoriseren groen gearceerd. De overige nieuwe investeringen worden door de raad geautoriseerd bij het vaststellen van de Programmabegroting 2025-2028. In totaal gaat het om de volgende bedragen:

Tabel 171

Omschrijving (bedragen x € 1.000)

Te autoriseren nieuwe investeringen bij vaststelling programmabegroting	5.629
Later te autoriseren via een apart raadsvoorstel	112.396
Totaal nieuwe investeringen (bruto)	118.025

Tevens geeft de raad bij de vaststelling van de programmabegroting de jaarschijf 2025 vrij voor de geautoriseerde lopende en de nieuwe investeringen.

Recapitulerend gaat het om de volgende bedragen:

Tabel 172

Omschrijving (bedragen x € 1.000)

Vrij te geven jaarschijf lopende investeringen	92.122
Vrij te geven jaarschijf nieuwe investeringen	5.629
Vrij te geven jaarschijf bij vaststelling begroting	97.751
Later vrij te geven jaarschijf 2025	26.517
Totaal bruto te investeren in 2025	124.269
Gedekt door onttrekking reserves	-14.551
Gedekt door bijdragen derden	-5.675
Totaal netto te investeren in 2025	104.043

Stelpost onderuitputting kapitaallasten

In het meerjarenbeeld is er rekening mee gehouden dat van de totaal geraamde investeringsbedragen in een jaar 65% wordt besteed. Hierdoor vallen de geraamde kapitaallasten lager uit. Omdat niet van te voren te bepalen is welke investeringen een vertraging oplopen in de uitvoering, is hiervoor een stelpost opgenomen onder het Overzicht algemene dekkingsmiddelen. De geraamde onderuitputting is opgenomen in [Tabel 173](#).

Tabel 173

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stelpost onderuitputting kapitaallasten	2.595	4.263	5.299	5.125

Investeringsplan

Hierbij achtereenvolgens:

- Recapitulatie investeringen per programma (Tabel 174) verdeeld in economisch en maatschappelijk nut.
- Recapitulatie investeringen verdeeld in routine- en vervangingsinvesteringen en uitbreidingsinvesteringen (Tabel 175).
- Investeringsplan (Tabel 176). De in het overzicht groen gearceerde bedragen betreffen investeringen die via een separaat raadsvoorstel geautoriseerd worden.

Tabel 174

(bedragen x € 1.000)

	totale investering	Activa module OHW t/m 2023	Geplande investeringen					Budgettaire lasten			
			2024	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
Maatschappelijke ontwikkeling											
Economisch nut	254.115	19.572	33.625	17.531	44.614	29.696	109.078	1.503	3.046	4.528	6.584
Maatschappelijk nut	2.300	709	1.203	-116	85	245	175	211	302	312	340
Maatschappelijke ontwikkeling	256.415	20.280	34.828	17.415	44.699	29.941	109.253	1.714	3.348	4.840	6.924
Mobiliteit											
Economisch nut	22.747	4.913	2.512	725	866	1.733	11.998	273	327	338	603
Maatschappelijk nut	28.892	4.455	6.173	6.489	10.710	1.161	-96	789	2.097	2.778	2.966
Mobiliteit	51.639	9.368	8.685	7.214	11.576	2.894	11.902	1.062	2.424	3.116	3.569
Ruimtelijke ontwikkelingen											
Maatschappelijk nut	5.403	520	1.451	3.376	30	25	0	37	105	96	88
Ruimtelijke ontwikkelingen	5.403	520	1.451	3.376	30	25	0	37	105	96	88
Wonen											
Economisch nut	3.622	11	3.612	0	0	0	0	410	403	397	389
Wonen	3.622	11	3.612	0	0	0	0	410	403	397	389
Kwaliteit fysieke omgeving											
Economisch nut	23.891	1.061	4.166	17.288	1.377	0	0	131	738	854	848
Maatschappelijk nut	130.082	20.102	25.018	30.015	15.839	22.817	16.292	1.068	3.906	5.303	6.406
Kwaliteit fysieke omgeving	153.973	21.163	29.184	47.303	17.216	22.817	16.292	1.199	4.644	6.157	7.254
Overzicht overhead											
Economisch nut	92.931	8.069	5.512	28.736	34.286	16.329	0	688	1.251	3.430	6.123
Overzicht overhead	92.931	8.069	5.512	28.736	34.286	16.329	0	688	1.251	3.430	6.123
Totaal	563.984	59.411	83.271	104.043	107.806	72.005	137.447	5.110	12.175	18.036	24.347

Tabel 175

(bedragen x € 1.000)

	totale investering	Activa module OHW t/m 2023	Geplande investeringen					Budgettaire lasten			
			2024	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
Cat. 1. Routine- en vervangingsinvesteringen	13.241	99	3.012	2.376	7.756	0	0	639	675	2.322	2.224
Cat. 2. Uitbreidingsinvesteringen	550.742	59.313	80.260	101.668	100.051	72.005	137.447	4.471	11.500	15.714	22.123
Totaal	563.984	59.411	83.271	104.043	107.806	72.005	137.447	5.110	12.175	18.036	24.347

Tabel 176

(bedragen x € 1.000)

	cat.	totale investering	Activa module OHW t/m 2022	Geplande investeringen					afschr. termijn	Budgettaire lasten			
				2024	2025	2026	2027	2028		2025	2026	2027	2028
Maatschappelijke ontwikkeling													
Uitbreidingsinvesteringen													
ZWB HvZ Dorpshuis	E	52		52					40	2	2	2	2
ZWB HvZ Dorpshuis subsidies SLS	E	-34		-34					40	-2	-2	-2	-2
Verduurz.Dennenlaan 133A	E	1.391			1.391				20	0	98	96	95
Verduurz.Dennenlaan 133A DAL	E	-1.391			-1.391				20				
Verduurz.Skagerrak 186-188	E	1.500			1.500				20	0	105	104	102
Verduurz.Skagerrak 186-188 DAL	E	-1.500			-1.500				20				
Totaal 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		18	0	18	0	0	0	0		0	203	200	197
IHP N BHD Rietveld	E	0							40	0	0	0	0
IHP N ZWB De Kameleon	E	5.297	1.366	3.548	383				40	71	211	208	205
IHP N ZWB De Kameleon	E	2.762		2.408	354				40	48	124	123	121
IHP N ZWB IKC De Zwaan	E	9.504	170	878	1	7.981	475		40	18	18	177	425
IHP R NVP De Linq	E	2.977			238	1	1	2.737	20	0	5	5	5
IHP N NVP Centrum	E	21.756			1.740	1	1	20.014	40	0	35	35	35
IHP N HFD Dik Trom	E	6.226	308	482	1	1	5.123	311	40	10	10	10	112
IHP N HFD Dik Trom gymzaal	E	2.002		160	1	1	1.740	100	40	3	3	3	38
IHP N HFD Dik Trom grond	E	471						471	0	0	0	0	0
IHP R HFD Klimop	E	15.602					1.248	14.354	40	0	0	0	25
IHP N HFD KC Natuurlijk!	E	6.673	316	180	2	5.843	333		40	4	4	120	294
IHP N HFD Buitenplaats	E	11.298	112	796	1	9.825	565		40	16	16	212	506
IHP N HFD Buitenplaats Grond	E	545				545			0	0	0	11	11
IHP R ZWH IKC De Zwanebloem	E	2.387	12	191	1	2.063	120		20	4	4	45	166
IHP N LSB De Reiger	E	12.566			1.005	1	1	11.559	40	0	20	20	20
HP N LSB De Reiger Grond	E	701						701	0	0	0	0	0
HFD PI De Ster	E	5.339		427	1	1	4.643	267	40	9	9	9	101
IHP N HFD Rietland & Avantis	E	28.051	11.667	14.882	1.502				40	298	1.029	1.015	1.001
IHP N HFD Rietland & Avantis	E	1.798	754	1.044					40	66	65	64	63
IHP N HFD Rietland & Avantis Grond	E	50		50					0	1	1	1	1
IHP N HFD Rietland & Avantis overige kosten	E	140		140					40	7	7	7	7
HFD Lincolnpark Sporthal	E	10.997	244	200	5.277	5.276			40	4	109	490	484
HFD Lincolnpark Sporthal Resv. DAL		-700				-700							
HFD GVV Wereldwijs	E	2.867			229	1	1	2.636	40	0	5	5	5
HFD PAX Caleidoscoop	E	2.242					179	2.063	40	0	0	0	4
HFD Overbos Bosbouwers	E	3.516			281	1	1	3.233	40	0	6	6	6
IHP R HFD Bosrank	E	2.304			0	184	1	2.119	40	0	0	4	4
IHP R HFD Olijfboom	E	2.493				0	199	2.294	40	0	0	0	4
IHP R BHD Plesman	E	3.592	6			287	0	3.299	40	90	-2	94	2
IHP N CRQ Cruquius	E	12.817				1.025	1	11.791	40	0	0	21	21
IHP N CRQ Cruquius Grond	E	701						701	0	0	0	0	14
IHP R NVP Het Palet	E	3.675			294	1	1	3.379	20	0	6	6	6
IHP U SPD Adalbertus	E	796	51	745					20	55	54	53	53
IHP R HFD 1e Montessori	E	3.490					279	3.211	20	0	0	0	6
Tabithaschool renovatie	E	2.915					233	2.682	20	0	0	0	5
IJwegschool renovatie	E	3.076					246	2.830	20	0	0	0	5
IHP R Olijfboom	E	737		737					40	33	32	32	32
IHP R RSH Westwijs	E	6.076			486	1	5.285	304	40	0	10	10	115
De Vijfsprong renovatie	E	5.807					465	5.342	20	0	0	0	9
IHP R HFW Jong Geleerd	E	6.676	150	384	1	5.806	1	334	40	8	8	124	124
Totaal 4.2 Onderwijsinvesting		210.222	15.156	27.252	11.796	38.144	21.843	96.031		745	1.789	2.910	4.035

(bedragen x € 1.000)

	cat.	totale investering	Activa module OHW t/m 2022	Geplande investeringen					afschr. termijn	Budgettaire lasten			
				2024	2025	2026	2027	2028		2025	2026	2027	2028
IHP HVP SPD Adalbertus 1e inr.	E	36		36					10	5	5	5	4
IHP HVP BHD Oran Nass 1e inr.	E	64		64					10	7	7	7	7
IHP HVP HFD Olijfbom 1e inr.	E	36		36					10	5	5	5	4
IHP R HFD De Tovercirkel	E	2.592						2.592	20	0	0	0	0
IHP R HFD De Wilgen	E	2.436						2.436	20	0	0	0	0
IHP R HFD Kompas	E	2.779						2.779	20	0	0	0	0
Totaal 4.2 Onderwijsinvesting		7.943	0	136	0	0	0	7.807		17	17	17	15
NVP Pionier Bovenwijks	E	2.300				2.300			20	0	0	161	159
NVP Pionier Bovenwijks dekking Rijk	E	-1.150				-1.150			20	0	0	-81	-80
NVP Pionier Bovenwijks Resv. DAL RIH	E	-1.150				-1.150							
IHP T HMR Tijd.Huisv. Unit 1	E	152		152					10	18	18	17	17
IHP T HMR Tijd.Huisv.Unit 2	E	3.125	980	2.145					10	355	349	342	336
IHP T HMR Tijd.Huisv. Unit 3/4	E	4.876		0			0	4.876	10	0	0	0	0
IHP T HFD Tijd.Huisv. Unit 4	E	6.749					6.749		10	0	0	0	810
IHP T HFD Tijd.Huisv. Nieuwk.	E	1.000	974	26					10	101	99	97	95
IHP T HFD Tijd.Huisv. Nieuwk.kapitaal overdr	E	-928	-928						20	0	0	0	0
Totaal 4.2 Onderwijsinvesting		14.974	1.026	2.323	0	0	6.749	4.876		474	466	536	1.337
Akoestische maatreg.gymzalen	E	750		250	500				10	5	90	89	87
GYM N Adelaarstraat 15B	E	1.396			1.396				40	0	63	62	62
GYM N Pampusstraat 30	E	1.342			1.342				40	0	61	60	59
GYM N Noorderdreef 103	E	1.442				1.442			40	0	0	65	64
GYM N Kinheim 10	E	1.451				1.451			40	0	0	65	64
GYM N Zijdewind 40	E	1.457					1.457		40	0	0	0	65
Totaal 4.2 Onderwijsinvesting		7.837	0	250	3.238	2.893	1.457	0		5	214	341	401
Cultuurgebouw Klimaatinstall.	E	38		38					20	3	3	3	3
Oude Raadhuis (horeca)	E	102	24	78					20	7	6	6	6
NVP Pier K park.terrein - Alg.	E	24	24						40	0	0	0	0
NVP Pier K park.terrein - Uity	E	814		814					40	36	36	35	35
Totaal 5.3 Cultuurpresentie,-productie en-participatie		978	48	930	0	0	0	0	120	46	45	44	44
Kunstgrasveld SV Hoofddorp	E	562	12	550					10	67	66	65	64
Binnensport 2 zaaldelen	E	2.104			2.104				40	0	95	94	93
Totaal 5.2 Sportaccommodaties		2.666	12	550	2.104	0	0	0		67	161	159	157
Cruquius museum kapt.overd	E	4.500	2.200	2.300					40	158	156	154	151
Renovatie Fort Aalsmeer Dekking Noord holland	E	-364		-364					20	-25	-25	-25	-24
Totaal 5.5 Musea		4.136	2.200	1.936	0	0	0	0		133	131	129	127
Verhuizing Bibliotheek NV	E	3.769	30	220	1	3.518			40	4	4	169	167
Totaal 5.6 Media		3.769	30	220	1	3.518	0	0		4	4	169	167
Aanleg Bos bij Abbenes	M	610		610					50	24	24	24	23
Aanleg Bos bij Abbenes Resv. DAL	M	-610		-610					0				
Dorpsbos Abbenes-Lisserbroek	M	1.721		1.721					50	68	68	67	66
Dorpsbos Abbenes-Lisserbroek Dekking Prov.	M	-506		-506					50	-20	-20	-20	-20
Dorpsbos Abbenes-Lisserbroek Resv. DAL	M	-1.205		-1.205									
Groene Carre HFD-Noord	M	2.100		2.100					50	84	83	82	81
Groene Carre HFD-Noord Dekking Prov.	M	-630	-10	-620					50	-25	-25	-25	-25
Groene Carre HFD-Noord DAL resv	M	-1.470		-1.470									
Groenzone Zwanenburg west	M	600		600					50	24	24	24	23
Groenzone Zwanenburg west Dekking Prov.	M	-180	-10	-170					50	-7	-7	-7	-7
Groenzone Zwanenburg west Resv. DAL	M	-420		-420									
Vervangen materieel onderhoud	M	140		140					8	21	20	20	20
Vervangen materieel onderhoud	M	78			78				8	0	12	11	11
Vervangen materieel onderhoud	M	85				85			8	0	0	13	12
Vervangen materieel onderhoud	M	245					245		8	0	0	0	36
Vervangen materieel onderhoud	M	175						175	8	0	0	0	0
HMR Ringdijk Vervolgprogramma	M	762		762					20	53	52	52	51
HMR Ringdijk/vaart-Algemeen dekking	M	-218		-218					20	-15	-15	-15	-15

(bedragen x € 1.000)

	cat.	totale investering	Activa module OHW t/m 2022	Geplande investeringen					afschr. termijn	Budgettaire lasten			
				2024	2025	2026	2027	2028		2025	2026	2027	2028
HMR Ringdijk/vaart-Algemeen	M	1.216	717	299	200				20	6	71	70	69
HMR Ringdijk/vaart-Algemeen dekking	M	-192	12	-203					20	-14	-14	-14	-13
Landschapsplan HLM West	M	414		249	165				50	5	16	16	16
Landschapsplan HLM West DAL Schaalspr	M	-414			-414								
Groen Kwadrant	M	207		145	62				50	3	8	8	8
Groen Kwadrant DAL	M	-207			-207								
Koolstofcertificaten	M	76		76					50	4	3	3	3
KoolstofcertificatenDAL rev	M	-76		-76									
Totaal 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie		2.300	709	1.203	-116	85	245	175		211	300	309	339
BHD Groene As Index	M	1.573		944	315	289	25		20	19	25	31	110
BHD Groene As grond	M	1.100	1.100						0	0	0	0	0
BHD Groene As	M	5.820	2.127	-344	2.078	1.270	325	364		2.000	1.272	327	366
BHD Groene As Dekking Rijkswaterstaat	M	-335		-335						-7	-7	-7	-7
BHD Groene As Resv Mainport & Groen	M	-6.584	-2.127	-254	-2.000	-1.500	-703			-2.000	-1.272	-325	-364
Totaal 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie		1.574	1.100	11	393	59	-353	364		12	18	26	105
Totaal uitbreidingsinvesteringen		256.415	20.280	34.828	17.415	44.699	29.941	109.253		1.714	3.348	4.840	6.924
Totaal Maatschappelijke ontwikkeling		256.415	20.280	34.828	17.415	44.699	29.941	109.253		1.714	3.348	4.840	6.924

Mobiliteit**Uitbreidingsinvesteringen**

HFD Stadscentrum Parkeren	E	850		500	350				20	10	60	59	58
HFD Parkeren CZ en PZ voorb kd	E	525	41	234	250				0	5	10	10	10
HFD Parkeren CZ en PZ raming	E	34.000				4.000	18.000	12.000	40	0	0	80	440
HFD Parkeren CZ en PZ raming Dekking Rijk	E	-17.001				-4.000	-13.000	-1	40	0	0	-80	-340
HFD Parkeren CZ en PZ raming Dekking derden	E	-1.535					-1.534	-1	40	0	0	0	-31
HFD Fietsparkeeropl.Voorgeb.	E	88		88					40	4	4	4	4
Totaal 2.2 Parkeren		16.927	41	822	600	0	3.466	11.998	180	19	74	73	141
Proj.Deltapl.RED uren niet RED	M	182		182					30	10	10	9	9
Proj.Deltapl.RED Resv DAL RIH	M	-184		-184									
HFD Nieuwe Bennebroekerweg	M	10.079	1.467	7.177	800	635			30	144	160	508	502
HFD Weg om de Zuid	M	1.469		1.469					30	78	77	76	75
HFD Weg om de Zuid Rerv DAL RIH	M	-9.240		-8.440	-800								
HFD Weg om de Zuid bijdrage Verv.reg A'dam	M	-466		-466					30	-25	-25	-25	-24
HFD Weg om de Zuid bijdrage Prov NH	M	-966	-209	-757					30	-47	-47	-46	-45
RIH spieringw.N201	M	300		300					20	21	21	20	20
RIH spieringw.N201 Resv DAL RIH	M	-300		-300					0				
RIH Maatrgln uit VSP	M	325		200	125				20	4	23	22	22
Maatregelen uit VSP	M	100		50	50				20	1	7	7	7
RIH Maatrgln uit VSP Resv. DAL RIH	M	-325		-200	-125				0				
DHK Snelfietspad De Hoek-A4	M	5.842	1.889	3.852	100				20	77	371	365	359
DHK Snelfietspad De Hoek-A4	M	530	530						20	0	0	0	0
DHK Snelfietspad De Hoek-A4 Resv DAL RIH	M	-1.000			-1.000								
DHK Snelfietspad De Hoek-A4 Resv DAL grond en B&O	M	-175			-175								
GHK Snelfietspad De Hoek dekking Verv.regio Adam	M	-3.012	-1.462	-1.550					30	-131	-129	-127	-125
HOV SchipholOost OudeMeer Rijk	M	1.300	46	55	400	400	399		10	1	9	17	155
HOV SchipholOost OudeMeer Rijk Resv DAL RIH	M	-1.300		-1.300									
Uitvoeringsprogr. Mobiliteit	M	1.208		38	1	1.169			20	1	1	84	83
Kleine verkeersveiliggh.maatr24	M	540		340	200				20	7	38	37	37
Kleine verkeersveiliggh.maatr24 VRA	M	-340		-140	-200				20	-3	-24	-23	-23

(bedragen x € 1.000)

	cat.	totale investering	Activa module OHW t/m 2022	Geplande investeringen					afschr. termijn	Budgettaire lasten			
				2024	2025	2026	2027	2028		2025	2026	2027	2028
P+R Halfweg/Zwanenburg	M	300		150	150				20	3	21	21	20
P+R Halfweg/Zwanenburg VRA	M	-100			-100				20	0	-7	-7	-7
Verb. Fietsroute Oude Notweg	M	1.825		1.825					20	128	126	124	122
Verb. Fietsroute Oude NotwegVRA	M	-1.521		-1.521					20	-106	-105	-103	-102
BHD Herinr.Kochstr/K.Onneslaan	M	1.180		1.180					20	83	81	80	79
LSB HOV Noordwijk-Schiphol	M	1.430		82	1	1.008	339		20	2	2	22	100
LSB HOV Noordwijk-Schiphol VRA	M	-550				-550			20	0	0	-39	-38
LSB HOV Noordwijk-Schiphol Resv DAL RIH	M	-82		-82									
Uitvoeringsprogr. Mobiliteit	M	4.000			4.000				20	0	280	276	272
Uitvoeringsprogr. Mobiliteit	M	4.000				4.000			20	0	0	280	276
BHD Herinr.Kochstr/K.Onneslaan	M	889	124	765					10	104	103	101	99
BHD Doortrekken S106	M	1.003	111	892					20	68	67	66	65
BHD Doortrekken S106 Dekk A'dam	M	-463		-463					20	-32	-32	-31	-31
MB.Fietsverbindingen ontwikkellocaties	M	105		105					20	7	7	7	7
MB.Flankerende maatregelen uitwerking 2022	M	50		50					20	4	4	4	4
MB.Flankerende maatregelen uitwerking 2023	M	100		100					20	7	7	7	7
MB Aanp. kp Rijnl.weg/Bennebr.weg	M	590	540	50					20	31	30	30	29
MB Aanp. kp Rijnl.weg/Bennebr.weg resev. DAL RIH	M	-46		-46									
MB.Toegankelijke bushaltes	M	150		150					20	11	11	11	11
MB.Verkeersmonitoring	M	45		45					20	3	3	3	3
Werk met werk 50km. obv N.S.I.	M	1.334		4	1.331				20	0	94	92	91
Kleine verkeersveilig.maatr23	M	323	195	128					20	19	18	18	18
Kleine verkeersveilig.maatr23 Dekk derden	M	-61		-61					20	-4	-4	-4	-4
Deltaplan Bereikb.Alg.Vakd.OR Resv. DAL RIH	M	-45		-45									
P+R Nieuw Vennep	M	1.800		1.800					20	126	124	122	121
Verkeersveilig.Zwaansh/Beinsd	M	400		400					20	28	28	27	27
Kruiswegcorridor 2040	M	250		250					20	18	18	17	17
Fietsparkeren bij R-net	M	50		50					20	4	4	4	4
Aalsmeerderweg Beachavenue	M	320	320						20	0	0	0	0
Aalsmeerderweg Beachavenue Resv. DAL RIH	M	-241	-241										
Werk met werk 30km inricht.'22	M	722	63	359	300				20	7	49	48	48
Werk met werk 30km inricht.'23	M	800			800				20	0	0	56	55
Beleidsmat.aanp.best.infra '22	M	831	456	376					20	50	49	48	47
Beleidsmat.aanp.best.infra '22Dekking Derden	M	-123		-123					20	-8	-8	-8	-8
Beleidsmat.aanp.best.infra '23	M	800			800				20	0	0	56	55
Fietsbrug Abbenes	M	100		100					20	7	7	7	7
Kleine parkeermaatregelen 2023	M	71		71					20	5	5	5	5
HMR Rijnlanderweg	M	1.355	267	1.088					20	90	88	87	86
HMR Rijnlanderweg Resv DAL Schaalspr	M	-1.050		-1.050									
UPM klein Schaalsprong '23	M	50			50				20	0	4	4	4
UPM klein Schaalsprong '23	M	50			50				20	0	4	4	4
UPM klein Schaalsprong '23 Resv Dal Schaalspr.	M	-100		-100									
Aansl.A4-oost incl.rotonde T.	M	2.925	25	2.900					20	0	204	201	198
Aansl A4-oost incl. rotonde T. Resv DAL Schaalspr.	M	-2.925		-2.925									
Fietsonderdoorg.N201 Cruq.brug	M	213	7	206					20	15	15	15	14
Fietsonderdoorg.N201 Cruq.brug Resv. DAL Schaalspr.	M	-230		-230									
HOV Noordwijk-Schiphol	M	353	353						20	0	0	0	0
HOV Noordwijk-Schiphol Resv. DAL Schaalspr.	M	-368		-368									

(bedragen x € 1.000)

	cat.	totale investering	Activa module OHW t/m 2022	Geplande investeringen						Budgettaire lasten			
				2024	2025	2026	2027	2028	afsch. termijn	2025	2026	2027	2028
BHD Fietsv. Knooppunt UPM	M	491	491						20	35	34	34	33
BHD Fietsv. Knooppunt UPM Resv DAL RIH	M	-491	-491										
BHD Fietsv. Knooppunt - Alg.	M	2.775	2.775						30	0	0	0	0
BHD Fietsv. Knooppunt - Alg.	M	849	4	845					30	45	44	44	43
BHD Fietsv. Knooppunt - Alg. Dekking Verv.regio Adam	M	-2.730	-2.307	-424					30	-99	-98	-96	-94
BHD Fietsv. Knooppunt - Alg. Resv DAL RIH	M	-760	-308	-452									
HFD-Nrd AM-Locatie - Infra	M	5.170	258	60	957	3.448	423	24	20	1	20	89	98
HFD-Nrd AM-Locatie - Infra UPM	M	131	52	79					20	9	8	8	8
HFD-Nrd AM-Locatie - Infra anter overk hier 500 dekkingcorr	M	-3.000	-500	-500	-1.000	-1.000			20	-10	-30	-200	-197
HFD-Nrd AM-Locatie - Infra UPM Resv DAL Schaalpr.	M	-120		0				-120					
BHD Sloterbrug - Algemeen	E	9.907	1.227	240	250	5.455	2.735		20	5	10	119	669
BHD Sloterbrug - Dekking Gem. Adam +VRA	E	-6.400	-224	-94	-125	-4.589	-1.368		20	-2	-4	-96	-444
BHD Sloterbrug - Resv. DAL RIH	E	-3.100					-3.100						
H&S F200	M	3.404	2.796	608					20	182	179	175	172
H&S F200	M	230	230						20	0	0	0	0
H&S F200 sub. Rijk	E	-1.685	-1.395	-290					20	-90	-88	-86	-85
H&S Leefbaarheid-N200	E	298	298						20	21	21	20	20
H&S-Sugar City - West.Ontsluit	E	514	514						40	23	23	23	22
H&S-Sugar City - West.Ontsluit bijdrage derde	E	-357	-357						40	-16	-16	-16	-16
HOV Westtangent voorber krediet	E	1.962	1.424	538					30	76	74	73	72
HOV Westtangent-Oude Haagseweg	M	995	762	233					20	55	54	53	52
HOV Westtangent-Oude Haagseweg	M	52	52						20	0	0	0	0
Totaal 2.1 Verkeer en vervoer		33.212	9.328	7.863	5.114	11.576	-572	-96		1.043	2.020	2.719	3.110
RouteSysteem Parkeren (PRIS)	E	1.500		0	1.500				5	0	330	324	318
Totaal 2.1 Verkeer en vervoer		1.500	0	0	1.500	0	0	0		0	330	324	318
Totaal uitbreidingsinvesteringen		51.639	9.368	8.685	7.214	11.576	2.894	11.902		1.062	2.424	3.116	3.569
Totaal Mobiliteit		51.639	9.368	8.685	7.214	11.576	2.894	11.902		1.062	2.424	3.116	3.569

Ruimtelijke ontwikkelingen

Uitbreidingsinvesteringen														
Duurzaamheidsleningen	M	4.400		1.100	3.300					10	22	88	79	70
Totaal 7.4 Milieubeheer		4.400	0	1.100	3.300	0	0	0	10	22	88	79	70	
HFD Stadscentrum Pleinen	M	99		99					20	7	7	7	7	
HFD Stadscentrum Pleinen	M	-99		-99										
Totaal 8.1 Ruimtelijke ordening		0	0	0	0	0	0	0	20	7	7	7	7	
HFD Binnenweg 3 e.o.	M	332	193	140					0	3	3	3	3	
HFD Beukenhorst Oost-Oost	M	56	0	56					0	1	1	1	1	
HFD Emmaschool locatie	M	15	46	-31										
HFD Purmerstr. & Wormerstr.	M	200	174	26					0	1	1	1	1	
BHD Centrum-Noord Algemeen	M	200		115	30	30	25		0	2	3	3	4	
LSB Lisserbroek Centrum Gebied	M	200	107	46	46				0	1	2	2	2	
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)		1.003	520	351	76	30	25	0		8	10	10	11	
Totaal uitbreidingsinvesteringen		5.403	520	1.451	3.376	30	25	0		37	105	96	88	
Totaal Ruimtelijke ontwikkelingen		5.403	520	1.451	3.376	30	25	0		37	105	96	88	

Wonen

Uitbreidingsinvesteringen														
Saturnusstraat 40-62	E	22		22						8	3	3	3	3
Opstal Diamantlaan	E	2.639		2.639					8	383	376	370	363	
Grond Diamantlaan 6	E	861		861					0	17	17	17	17	
Pand Etta Palmstraat	E	100	11	89					20	7	7	7	6	
Totaal 8.3 Wonen en bouwen		3.622	11	3.612	0	0	0	0		410	403	397	389	
Totaal uitbreidingsinvesteringen		3.622	11	3.612	0	0	0	0		410	403	397	389	
Totaal Wonen		3.622	11	3.612	0	0	0	0		410	403	397	389	

(bedragen x € 1.000)

	cat.	totale investering	Activa module OHW t/m 2022	Geplande investeringen						afschr. termijn	Budgettaire lasten			
				2024	2025	2026	2027	2028	2025		2026	2027	2028	
Kwaliteit fysieke omgeving														
Uitbreidingsinvesteringen														
VOR 2019 Groen	M	138	138	0						50	0	0	0	0
VOR 2021 Kunstw./bew.brug.enz.	M	82		82						20	6	6	5	5
VOR 2021 Brug Dennenlaan	M	3.470	246	1.425	1.100	700				20	28	50	238	235
VOR 2021 Brug Weteringbrug	M	2.460	526	635	1.300					20	13	162	159	157
VOR 2021 Brug DennIn betonrot	M	250		125	125					20	3	18	18	17
VOR 2021 Verhardingen	M	5.918	1.324	3.415	1.028	150	0	0		20	193	356	393	388
VOR 2021 Watergangen	M	732	725	7						20	3	3	3	3
VOR 2021 Sportvelden Dekking SPUK	M	-60	-60							20	0	0	0	0
VOR 2021 Groen	M	84		84						50	4	4	4	4
VOR 2021 Groen HFD Alholm	M	972		25	572	375				50	1	12	38	38
VOR 2021 Groen kruislaan...	M	774	149	625						50	28	27	27	27
VOR 2022 Openbare Verlichting	M	720	445	170	105					20	3	41	41	40
VOR 2022 Kunstw./bew.br.30 jr.	M	831	24	697	110					30	14	44	44	43
VOR 2022 Kunstw./bew.br.30 jr.	M	53		53						20	4	4	4	4
VOR2022 Kunstwerken Polanenkade damwand	M	3.037	199	1.753	1.085					30	35	158	156	154
VOR 2022 Duiker Weth v Essenweg	M	1.500	4	270	100	1.126				20	5	7	105	103
VOR 2022 Verhardingen	M	5.644	1.038	1.173	2.633	800				20	26	104	321	317
VOR 2022 Kunstw./bew.br.10 jr.	M	145	16	130						20	10	9	9	9
VOR 2022 Watergangen	M	335	168	167						20	11	11	11	11
VOR 2022 Sportvelden Bijdrage SPUK	M	-130	-49	-81						20	-9	-8	-8	-8
VOR 2022 Sportvelden	M	39		39						10	5	5	5	5
VOR 2022 Begraafplaatsen	M	48		48						20	3	3	3	3
VOR 2022 Groen Soderblomstr	M	708		-92	300	500				50	-2	4	28	28
VOR 2022 Groen Noordrand fase2	M	435	292	143						50	12	12	11	11
VOR 2022 Groen HFW Polanenkade	M	53		53						50	2	2	2	2
VOR 2022 Groen	M	2.293	641	618	840	194				50	12	29	79	78
VOR 2022 Speelvoorzieningen	M	400		400						10	48	47	46	46
VOR 2023 Groen bomen	M	5.614	190	2.788	2.636					20	56	389	384	378
VOR 2023 Watergangen	M	716	131	77	508					20	2	48	47	46
VOR 2023 Speelvoorzieningen	M	1.993	1.687	305						20	106	104	102	100
VOR 2023 Groen beplanting	M	300	67	108	125					25	2	17	16	16
VOR 2023 Begraafplaatsen	M	4		4						20	0	0	0	0
VOR 2023 Verkeerreg.inst.(VRI)	M	447	346	101						20	24	24	23	23
VOR 2023 Kunstw./bew.br.30 jr.	M	700	112	257	331					30	5	35	34	34
VOR 2023 Vervangen lichtmasten	M	491		475	16					55	9	19	19	18
VOR 2023 Buurtgerichte aanpak	M	1.000	110	91	800					20	2	68	67	66
VOR2023 ANWB Bewegw	M	500	3	296	201					30	6	27	27	26
VOR2023 OV Tunnelverl	M	75	25	50	0					20	5	5	5	5
VOR 2023 investering	M	6.910	1.446	1.318	3.577	570	0	0		20	26	220	453	447
VOR 2024 Verhardingen	M	1.112	40	771	300					20	15	77	76	75
VOR 2024 OV kunstwk/tunnelverl	M	1.000		1.000						20	70	69	68	67
VOR 2024 Kunstw./Bew.br.10 jr.	M	60		60						10	7	7	7	7
VOR 2024 Kunstw./Bew.br.30 jr.	M	1.032		332	700					30	7	55	54	53
VOR 2024 Verkeerreg.inst.(VRI)	M	1.022		852	170					20	17	71	70	69
VOR 2024 Damwand Bollenlaan	M	866		400	466					25	8	52	52	51
VOR 2024 OV Lichtmasten	M	749	17	582	150					55	12	29	28	28
VOR 2024 Watergangen	M	250		250						20	18	18	17	17
VOR 2024 Sportvelden	M	495	10	485						10	59	58	57	56
VOR 2024 Speelvoorzieningen	M	1.951		1.151	800					10	23	234	230	226
VOR 2024 Groen beplanting	M	300		100	200					25	2	18	18	18
VOR 2024 Groen bomen	M	1.650		350	1.100	200				50	7	29	66	65
VOR 2024 Recreatiegebieden	M	107		107						20	7	7	7	7
VOR 2024 Begraafplaatsen	M	121		121						20	8	8	8	8

(bedragen x € 1.000)

	cat.	totale investering	Activa module OHW t/m 2022	Geplande investeringen					afsch. termijn	Budgettaire lasten			
				2024	2025	2026	2027	2028		2025	2026	2027	2028
VOR 2025 Investering	M	4.918		4.918					20	0	344	339	335
VOR 2025 Investering in 2026	M	4.918			4.918				20	0	0	344	339
VOR 2025 Investering in 2027	M	4.918				4.918			20	0	0	0	344
VOR 2026-1 Investering	M	4.918			4.918				20	0	0	344	339
VOR 2026-2 Investering	M	9.836				4.918	4.918		20	0	0	0	98
VOR 2027 Investering	M	9.836					4.918	4.918	20	0	0	0	98
VOR 2028 Investering	M	4.918						4.918	20	0	0	0	0
Welgelegen drainage/riool/duik	M	4.269			1.710	2.559			60	0	0	34	156
Welgelegen Verhardingen	M	4.748			1.994	2.754			20	0	0	40	332
Welgelegen groen bomen	M	924			924				50	0	0	36	36
Welgelegen klimaatadaptatie	M	660			360	300			25	0	0	7	39
Welgelegen klimaatadaptatie Dekking Rijk	M	-660			-660				25	0	0	-39	-39
Welgelegen Openb.Verlichting	M	355			149	206			55	0	0	3	13
Welgelegen Duurz. Veilige Inr.	M	189			79	110			25	0	0	2	12
Welgelegen klimaatadaptatie Dekking VRA	M	-58			-58				25	0	0	-3	-3
Renovatie Lageweg	M	158		158					20	11	11	11	11
Herinrichting Or.Nassastraat	M	1.713	115	158	1.440				20	3	118	116	115
Herinrichting Or.Nassastraat Resv DAL	M	-1.104			-1.104				0				
Pont Rijsenhout / Aalsmeer	M	750	341	409					25	38	38	37	36
Inrichting Spoorzicht-Noord	M	2.500	438	1.864	198				37,5	37	108	107	106
Inrichting Spoorzicht-Noord Subsidie	M	-380		-380					37,5	-18	-17	-17	-17
Inrichting Spoorzicht-Noord Resv. DAL	M	-1.880		-1.880									
HFD Stadscentrum Infra	M	8.519	110	170	45	62	78	8.054	20	3	4	6	7
HFD Stadscentrum Infra Dekking VRA	M	-2.396		-60	-45	-62	-78	-2.151	20	-1	-2	-3	-5
HFD Stadscentrum Infra Dekking Hypark	M	-459						-459	20	0	0	0	0
HFD Stadscentrum Infra Dekking SPUK	M	-5.156						-5.156	20	0	0	0	0
HFD Stadscentrum Infra Resv.DAL	M	-288						-288					
HFD Hoofdvaart Oostzijde	M	130		130					20	10	9	9	9
HFD Hoofdvaart Oostzijde Dekking SPUK	M	-130		-130					20	-10	-9	-9	-9
HFD Kruisweg	M	125		125					20	9	8	8	8
HFD Kruisweg Dekking SPUK	M	-125		-125					20	-9	-8	-8	-8
HFD Beursrotonde	M	95		95					20	7	7	7	7
HFD Beursrotonde Dekking SPUK	M	-95		-95					20	-7	-7	-7	-7
HFD Burg.van Willigenlaan	M	125		125					20	9	8	8	8
HFD Burg.van Willigenlaan Dekking SPUK	M	-125		-125					20	-9	-8	-8	-8
HFD Nieuweweg	M	120		120					20	8	8	8	8
HFD Nieuweweg Dekking SPUK	M	-120		-120					20	-8	-8	-8	-8
HFD Planetenweg	M	85		85					20	6	6	6	5
HFD PlanetenwegDekking SPUK	M	-85		-85					20	-6	-6	-6	-5
BHD Doortrekken S106	M	10.060		350	2.000	7.500	210		20	7	47	197	704
BHD Doortrekken S106 Dekking VRA	M	-4.360				-4.360			20	0	0	-305	-301
BHD Doortrekken S106 Gem Adam	M	-4.826			-2.000	-2.826			20	0	-40	-338	-333
Fietsroute Lincolnpark	M	355		75	280				20	2	25	25	24
Fietsroute Lincolnpark Resv DAL RIH	M	-355		-75	-280								
BHD RM-Afw. Schipholweg UPM	M	2.590	571	219	1.800				20	4	170	168	165
BHD RM-Afw. Schipholweg UPM resv DAL RIH	M	-2.040		-240	-1.800				20				
BHD RM-Afw. Schipholweg	M	-52	9	-61					20	-1	-1	-1	-1
BHD RM-Afw. Schipholweg	M	58		58					20	1	1	1	1
Busbaan Hoofdvaart Kruisweg	M	250			250				20	0	18	18	17
Busbaan Hoofdvaart Kruisweg DAL RIH	M	-250			-250								
F205	M	130			130				20	0	10	9	9
F205 DAL RIH	M	-130			-130								
HOV Haarlemmermeer Zuidwest	M	200			200				20	0	14	14	14
HOV Haarlemmermeer Zuidwest DAL RIH	M	-200			-200								

(bedragen x € 1.000)

	cat.	totale investering	Activa module OHW t/m 2022	Geplande investeringen					afschr. termijn	Budgettaire lasten			
				2024	2025	2026	2027	2028		2025	2026	2027	2028
Van Heuven Goedhartlaan	M	150		150					20	0	11	11	11
Van Heuven Goedhartlaan DAL RIH	M	-150		-150									
30 km Spaarndam	M	100		100					20	7	7	7	7
Totaal 2.1 Verkeer en vervoer		118.590	11.591	25.257	26.830	19.264	20.894	14.755		1.054	3.664	4.847	6.295
HFD Interimbeheer Stadscentrum	M	1.545	355	635	555				10	7	20	186	183
Totaal 2.1 Verkeer en vervoer		1.545	0	355	635	555	0	0	10	7	20	186	183
BHD Voorz. gebied - Algemeen	M	3.160	2.756	403					35	98	96	94	93
BHD Voorz. gebied Resv DAL	M	-2.881		-2.881					35				
BHD Voorz. gebied Dekking Grondz 2017	M	-20	-20						35				
HFD Stadspark	M	5.134	2.558	2.176	300	100			20	44	50	309	303
HFD Stadspark dekking anterieure overk	M	-3.276	-2.538	-569	-1	-168			20	-11	-11	-179	-175
HFD Stadspark Kap.ovrdr.ovinstell./personen	M	-153		-153						-3	-3	-3	-3
HFD Stadspark Resv. DAL	M	-262				-262							
HFD Stadspark Resv. DAL uit RIH	M	-1.100				-1.100							
HMR PARK21 Groot Vennep Inv	M	13.165	1.970	1.500	1.021	2.705	3.937	2.032	20	30	50	105	183
HMR PARK21 Groot Vnnp Inv dekk. derde	M	-8.039	-1.970	-2.996	-1.339	-1.606	-129		20	-60	-87	-119	-523
HMR PARK21 Groot Vnnp Inv Resv DAL RIH	M	-651											
HMR PARK21 Flumen Investering	M	2.169	244	502	105	694	34	591	20	10	12	26	27
HMR PARK21 Flumen Inv. dekk. derde	M	-2.041	-244	-600	-582	-615			20	-12	-24	-138	-136
HMR PARK21 Evenemententerrein	M	4.509	927	2.150	1.316	62	27	26	30	43	69	71	71
HMR PARK21 Evenemententerrein PASO	M	-3.194	-927	-2.265	-1	-1			30	-45	-45	-151	-149
HMR PARK21 Evenemententerrein Res DAL	M	-1.100				-1.100							
HMR Park21 Grond	E	5.420	5.420	0					0	0	0	0	0
HMR Park21 Grond	E	-5.419		-5.419					0	-108	-108	-108	-108
HMR PARK21 Polderlanden	M	5.435	47	2.200	1.491	181	83	1.433	30	44	74	77	79
HMR PARK21 Polderlanden PASO	M	-4.437	-47	-77	0	0	-2.092	-2.221	30	-150	1	1	-40
HMR PARK21 Polderlanden Res DAL	M	-3.700				-3.700							
HMR PARK21 Algemeen Investerin	M	2.119	830	700	150	439			20	14	17	132	130
HMR PARK21 Algemeen Investerin PASO	M	4.157	-819	5.276	-300				20	106	100	100	100
HMR PARK21 RWS	M	-1.000		-1.000					20	-20	-20	-20	-20
Project vergroening	M	323	323						25	0	0	0	0
Project vergroening	M	457		457					25	27	27	26	26
Project vergroening	M	390			390				25	0	24	23	23
Project vergroening	M	390				390			25	0	0	24	23
Project vergroening	M	390					390		25	0	0	0	24
Totaal 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie		9.947	8.511	-594	2.550	-3.980	1.923	1.537		7	222	270	-72
GRP 2022 riool vervangen	E	346	346						60	0	0	0	0
GRP 2022 riool vervangen	E	413	52	361					60	14	14	14	14
GRP 2023 riool vervangen	E	1.604	441	1.163					60	50	50	49	49
GRP 2017 waterplan	E	499		499					60	18	18	18	18
GRP 2019 t/m 2021 waterplan	E	3.000	64	1.237	1.700				60	25	109	108	107
Afkoppelingsprogr.Spaarndam	E	384	110	275					60	11	11	11	11
Verv.riol.Oranje Nassaustraat	E	1.140	48	34	1.058				60	1	41	40	40
PRSW afschrijving 60 jaar	E	5.748		578	3.793	1.377			60	12	87	211	209
PRSW afschrijving 20 jaar	E	200		20	180				20	0	14	14	14
PRSW afschrijving 60 jaar	E	10.377			10.377				60	0	381	377	374
PRSW afschrijving 20 jaar	E	180			180				20	0	13	12	12
Totaal 7.2 Riolering		23.891	1.061	4.166	17.288	1.377	0	0		131	738	854	848
Totaal uitbreidingsinvesteringen		153.973	21.163	29.184	47.303	17.216	22.817	16.292		1.199	4.644	6.157	7.254
Totaal Kwaliteit fysieke omgeving		153.973	21.163	29.184	47.303	17.216	22.817	16.292		1.199	4.644	6.157	7.254

(bedragen x € 1.000)

	cat.	totale investering	Activa module OHW t/m 2022	Geplande investeringen					afschr. termijn	Budgettaire lasten			
				2024	2025	2026	2027	2028		2025	2026	2027	2028
Overzicht overhead													
Routine- en vervangingsinvesteringen													
Netwerk Buitenlocaties	E	256		256					5	56	55	54	53
ICT Nieuw Gemeentehuis	E	1.000				1.000			5	0	0	220	216
Datacenter Netwerk + Firewall	E	363		363					5	80	79	77	76
ICT Raad- en Heijzeaal	E	315				315			5	0	0	69	68
De nieuwe werkplek 2023	E	1.025	31	994					5	225	221	217	213
De nieuwe werkplek 2024	E	337		337					5	74	72	71	70
De nieuwe werkplek 2024	E	590				590			5	0	0	130	127
De Nieuwe Werkplek 2026	E	2.215				2.215			4	0	0	598	587
Vervanging overig ICT hardware	E	1.060				1.060			5	0	0	233	229
Software vervanging en consol.	E	260		260					5	57	56	55	54
Servicecentrum Nieuw-Vennep	E	145		145					5	32	31	31	30
Verbouwing tot Servicecentrum Halfweg	E	87		87					20	6	6	6	6
0.4 Overhead ICT		7.653	31	2.442	0	5.180	0	0		530	520	1.761	1.729
FM Inrichting Gemeentehuis	E	100				100			10	0	0	12	12
FM Inrichting buitenlocaties	E	100				100			10	0	0	12	12
Luchtbehandeling Polderlanden	E	161		161					4	43	42	42	41
Entree Polderlanden	E	106	27	80					3	37	36	35	-1
Verb.Polderlanden 1e etage	E	70		70					3	24	24	23	0
HFD Warmte- en koude opslag Voorb K	E	301	41	259	1	1			15	5	5	25	25
HFD Warmte- en koude opsl.ram.	E	4.750			2.375	2.375			15	0	48	412	406
0.4 Overhead FM		5.588	68	569	2.376	2.576	0	0	60	109	155	561	495
Totaal routine- en vervangingsinvesteringen		13.241	99	3.012	2.376	7.756	0	0		639	675	2.322	2.224
Uitbreidingsinvesteringen													
HFD Gemeentehuis- sloop raadhs	E	1.693	1.673	20					0	0	0	0	0
HFD Gemeentehuis- kelder	E	625		625					0	12	12	12	12
HFD Gemeentehuis	E	72.873	6.297	1.856	26.360	26.030	12.329	0	40	37	564	1.086	3.154
Werkhuis (proceskosten)	E	700	700						1	0	0	0	0
Werkhuis (proceskosten) afgesch	E	-700	-700										
HFD Gemeentehuis - meubilair	E	4.500				500	4.000		7	0	0	10	733
0.4 Overhead FM Raadhuis moet eruit naar 604097		79.690	7.971	2.500	26.360	26.530	16.329	0		49	576	1.108	3.899
Totaal Uitbreidingsinvesteringen		79.690	7.971	2.500	26.360	26.530	16.329	0		49	576	1.108	3.899
Totaal Overzicht overhead		92.931	8.069	5.512	28.736	34.286	16.329	0		688	1.251	3.430	6.123
Totaal Investeringsplan		563.984	59.411	83.271	104.043	107.806	72.005	137.447		5.110	12.175	18.036	24.347

Wijzigingen in investeringsplan ten opzichte van de Voorjaarsrapportage 2024

Tabel 177

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028	Totaal
Mobiliteit						
Administratieve correctie UPM2024	28	0	-28	0	0	0
Totaal Mobiliteit	28	0	-28	0	0	0
Ruimtelijke ontwikkelingen						
Vorbereidende grondexploitaties MPG 2024	-132	76	30	25	0	0
Totaal Ruimtelijke ontwikkelingen	-132	76	30	25	0	0
Kwaliteit fysieke omgeving						
PRSW jaarschijf 2025	0	10.557	0	0	0	10.557
Totaal Kwaliteit fysieke omgeving	0	10.557	0	0	0	10.557
Totaal Investeringsplan	-103	10.633	2	25	0	10.557

Toelichting

Vorbereidende grondexploitaties MPG 2024

Op basis van het Meerjarenperspectief grondzaken (MPG) 2024 worden beschikbaar gestelde kredieten verschoven van 2024 naar 2025-2027.

PRSW jaarschijf 2025

Bij de vaststelling van het Programma Riolering en Stedelijk Water (PRSW) 2024-2028 gemeente Haarlemmermeer op 21 december 2023 is aan de raad aangegeven dat voor de komende vijf jaar een doorkijk gemaakt was van de verwachte benodigde investeringsbudgetten voor vervanging. Dit beeld was gebaseerd op de toen geldende inzichten en prijspeilen en was, met uitzondering van 2024, nog een ruwe raming. De

planning en de hiermee gepaard gaande investeringsbudgetten zijn afhankelijk van veel factoren, waardoor het benodigde investeringsbudget kan afwijken. Gezien de omvang van het benodigde geraamde investeringsvolume vanaf 2025 en de complexiteit van de projecten herijken wij jaarlijks de investeringsbehoefte en vragen wij jaarlijks de daadwerkelijke benodigde investeringsbudgetten aan om te komen tot een realistische planning. Voor 2025 wordt deze investering nu opgevoerd. De raad ontvangt een apart raadsvoorstel met het voorstel dit krediet te autoriseren. De investeringen voor 2026 en verder zullen in Voorjaarsrapportage 2025 worden opgevoerd in het investeringsplan.

Beschrijving reserves

Hierna wordt beschreven wat de doelstellingen van de ingestelde reserves zijn. Daarop volgend wordt het financiële verloop van de reserves gepresenteerd.

Algemene reserves

Algemene dekkingsreserve

De Algemene dekkingsreserve vormt het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente. De Algemene dekkingsreserve kan ingezet worden als buffer voor incidentele financiële tegenvallers en onvoorziene risico's, en is dan ook een belangrijk onderdeel van het weerstandsvermogen.

Algemene reserve grondzaken

Deze reserve is bedoeld voor de verevening van de resultaten van de actieve grondexploitaties, voorbereidende grondexploitaties, de projecten met ontwikkelaars en de strategische gronden. In de verordening grondzaken ([2020.0000918](#)) is de werkwijze inzake de verevening tussen de Algemene reserve grondzaken en de Algemene dekkingsreserve opgenomen.

Bestemmingsreserves

Reserve Calatravabruggen

Herstel van de coating en het onderhoud van de Calatravabruggen. De prognose is dat de reserve eind 2026 uitgeput is. De onderhoudslasten komen dan ten laste van de algemene middelen.

Reserve Haarlemmermeerse Bos

Aanleggen en dekking jaarlijkse uitgaven voor noodzakelijke werken en voorzieningen in het Haarlemmermeerse Bos.

Reserve Herstructurering bedrijventerreinen

Via een uitvoeringsprogramma worden meerdere bedrijventerreinen geherstructureerd.

Reserve Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR)

Ter dekking van het onderhoud openbare ruimte Floriande.

Reserve Maatschappelijke voorzieningen

In deze reserve wordt jaarlijks 100% van het verkoopresultaat (verkoopopbrengst na aftrek van kosten) van gemeentelijk vastgoed gestort. Het doel van deze reserve is het dekken van vervangingen of investeringen in bestaand gemeentelijk maatschappelijk vastgoed. Onttrekkingen uit deze reserve zijn alleen bedoeld voor dekking van investeringen in bijvoorbeeld

duurzaamheid en/of toegankelijkheid van gemeentelijk vastgoed met een maatschappelijk functie of voor dekking van vervangingsinvesteringen voor gemeentelijk vastgoed met een maatschappelijke functie (raadsbesluit van 1 april 2021, Beoordelingskader Maatschappelijke Voorzieningen Integraal Accommodatieplan ([2021.0000253](#))). Het saldo van de reserve is gemaximeerd tot € 4 miljoen.

Reserve Monumenten

Bestemmingsreserve voor gemeentelijke monumentenzorg.

Reserve Onderwijshuisvesting

Zorgen voor de noodzakelijke tijdelijke onderwijshuisvesting (plaatsen en slopen/weghalen), zodat de zorgplicht van de gemeente in het kader van de onderwijshuisvesting daadwerkelijk ingevuld wordt.

Reserve Pionier-BOLS

Deze reserve heeft als doel de financiële dekking van projecten in het kader van de gebiedsontwikkeling Pionier-BOLS terrein. De reserve is ingesteld met het raadsbesluit Vaststelling masterplan Pionier-BOLS ([2021.0003183](#)). Met de reserve kunnen de kosten en opbrengsten van het masterplan binnen de begroting worden verevend.

Reserve Project de Nieuwe Kom te Nieuw-Vennep

De reserve is ingesteld voor het dekken van een deel van het tekort bij het afsluiten van de herziene grondexploitatie de Nieuwe Kom.

Ruimtelijke Investerings Haarlemmermeer (RIH)

Mogelijkheid scheppen voor ruimtelijke investeringen in infrastructuur en openbaar groen.

Reserve Schaalsprong

Dekking van voorbereidingskosten en de afschrijvingslasten van toekomstige investeringen in mobiliteit en bovenwijks groen die noodzakelijk zijn om (de versnelling van) woningbouw mogelijk te maken. Bij raadsbesluit van 20 januari 2022 ([2021.0002603](#)) is het doel van deze reserve uitgebreid met de dekking van afschrijvingslasten van investeringen in de wettelijke vereiste maatschappelijke voorzieningen in de gebiedsplannen.

Reserve Stichting Mainport en Groen
Projecten zeker stellen na liquidatie Stichting Mainport en Groen:

- fietspad Nieuwe Meer;
- fietspad Schaapskooi in Park Vijfhuizen;
- Badhoevedorp-Groene As.

Reserve Programma Stadscentrum Hoofddorp
Deze reserve is ingesteld voor het ondersteunen en verwezenlijken van de doelstellingen van het programma Stadscentrum Hoofddorp: hebben en houden van een aantrekkelijk en levendig stedelijk gebied waar werken, wonen en voorzieningen met elkaar vermengen en er een aangenaam verblijf is (raadsbesluit 9 november 2023, [8302549](#)).

Reserve Versterking van de (lucht)vrachtketen
Deze reserve heeft, in overleg met het ministerie en de regionale partners, het volgende doel: de aansluiting van Schiphol en de regio op het Europese vrachtnetwerk en versterking van de (lucht)vrachtketen.

Reserve Wonen
Woonmogelijkheden voor de huishoudens die daar op grond van hun inkomen niet geheel zelf in kunnen voorzien.

Reserve dekking afschrijvingslasten

Reserve dekking afschrijvingslasten
Deze reserve is bestemd voor het dekken van afschrijvingslasten van investeringen waarvoor eerder middelen gereserveerd waren. Conform het BBV moeten investeringen die gedekt worden uit een reserve, geactiveerd worden op de balans en gedurende de vastgestelde afschrijvingstermijnen afgeschreven worden. Hierdoor komen jaarlijks de afschrijvingslasten ten laste van de programmabegroting. Ter dekking van deze lasten wordt jaarlijks een bijdrage vanuit de reserve dekking afschrijvingslasten ten gunste van de programmabegroting gedaan.

Deze reserve is een zogenaamde 'beklemde' reserve. Dat wil zeggen dat de middelen van deze bestemmingsreserve niet vrij besteedbaar zijn. Bij een besteding aan andere doeleinden dan de dekking van afschrijvingslasten, moet altijd tot een alternatieve dekking worden besloten.

Financieel verloop reserves

Tabel 178

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Rekening			Begroting			Begroting			Begroting			Begroting				
	Stand	Toev.	Result.	Onttrek.	Stand	Toev.	Onttrek.	Stand	Toev.	Onttrek.	Stand	Toev.	Onttrek.	Stand	Toev.	Onttrek.	
	31-12-2023				31-12-2024			31-12-2025			31-12-2026			31-12-2027			31-12-2028
Algemene reserve																	
Algemene dekkingsreserve	201.817	1.450	16.930	24.975	195.222	2.357	10.614	186.965	1.804	1.798	186.971	1.183	3.029	185.125	269	4.273	181.121
Algemene reserve grondzaken	-	586	-	1.180	-594	7.475	2.203	4.678	9.329	2.203	11.804	5.395	2.203	14.996	10.169	2.203	22.961
Totaal Algemene reserve	201.817	2.035	16.930	26.155	194.627	9.832	12.817	191.643	11.133	4.001	198.774	6.578	5.232	200.120	10.438	6.476	204.082
Bestemmingsreserves																	
Calatravabruggen	753	-	-	312	441	-	312	129	-	128	1	-	-	1	-	-	1
Haarlemmermeerse Bos	715	-	-	715	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0
Herstructurering bedrijventerreinen	515	-	-	-	515	-	-	515	-	-	515	-	-	515	-	-	515
Leidraad inrichting openbare ruimte (LIOR)	656	-	-	132	524	-	132	393	-	132	261	-	132	130	-	130	0
Maatschappelijke voorzieningen	3.375	-	-	-	3.375	-	2.891	484	-	-	484	-	-	484	-	-	484
Monumenten	693	60	-	64	690	60	64	686	60	64	682	60	64	679	60	64	675
Onderwijshuisvesting	920	-	-	96	824	-	-	824	-	-	824	-	-	824	-	-	824
Pionier-BOLS	1.231	-	-	-	1.231	3.939	-	5.170	-	-	5.170	-	-	5.170	-	-	5.170
Project de Nieuwe Kom	1.044	-	-	-	1.044	-	-	1.044	-	-	1.044	-	-	1.044	-	-	1.044
Ruimtelijke Investerings Haarlemmermeer (RIH)	37.586	11.807	-	3.491	45.902	5.732	13.016	38.618	3.703	9.008	33.313	2.062	4.913	30.462	2.242	4.913	27.791
Schaalsprong	7.556	-	-	1.686	5.869	-	175	5.694	-	-	5.694	-	-	5.694	-	-	5.694
Stichting Mainport en Groen (SMG)	5.466	-	-	666	4.800	-	2.300	2.500	-	1.785	715	-	703	12	-	-	12
Verbeteren Stadscentrum Hoofddorp	538	2.845	-	99	3.284	2.432	-	5.716	-	-	5.716	-	-	5.716	-	288	5.428
Versterking van de (lucht)vrachtketen	7.974	-	-	802	7.172	-	-	7.172	-	-	7.172	-	-	7.172	-	-	7.172
Wonen	1.689	48	-	166	1.571	48	160	1.459	48	185	1.322	48	160	1.210	48	160	1.098
Totaal Bestemmingsreserves	70.711	14.759	-	8.228	77.242	12.210	19.049	70.404	3.811	11.301	62.914	2.169	5.970	59.113	2.349	5.554	55.909
Dekking afschrijvingslasten																	
Dekking afschrijvingslasten	60.986	4.204	-	1.630	63.560	6.163	2.083	67.641	1.250	3.019	65.872	100	3.162	62.810	388	3.317	59.881
Totaal Dekking afschrijvingslasten	60.986	4.204	-	1.630	63.560	6.163	2.083	67.641	1.250	3.019	65.872	100	3.162	62.810	388	3.317	59.881
Totaal reserves	333.514	20.998	16.930	36.012	335.430	28.206	33.948	329.687	16.194	18.321	327.560	8.847	14.365	322.043	13.175	15.347	319.871

Beschrijving voorzieningen

Hierna wordt beschreven wat de doelstellingen zijn van de ingestelde voorzieningen. Daarna is het financiële verloop van de voorzieningen opgenomen.

Onderhoudsegalisatievoorzieningen

Voorziening onderhoud gebouwen

Deze voorziening is gevormd voor de egalisering van de in de tijd onregelmatig verspreide kosten voor onderhoud aan gemeentelijke vastgoedobjecten.

Voorzieningen, van derden verkregen middelen

Voorziening Tariefsegalisatie afvalstoffenheffing

Het voorkomen van schoksgewijze tariefaanpassingen als gevolg van fluctuerende jaarresultaten op het taakveld afval.

Voorziening Tariefsegalisatie rioolheffing

Het voorkomen van schoksgewijze tariefaanpassingen rioolheffing als gevolg van fluctuerende jaarresultaten op het taakveld rioleringen.

Verplichtingen en verliezen

Voorziening bovenwettelijk verlof

Voor het bovenwettelijke verlof dat geen gelijke omvang kent en/of bestaat uit overmatige verlofsaldi of spaarsaldi moet volgens de commissie BBV een voorziening worden opgenomen. Bij toename van het bovenwettelijk verlof wordt de voorziening verhoogd. Bij een afname is er sprake van vrijval ten gunste van de exploitatie.

Voorziening Pensioenverplichtingen wethouders

Dekking van toekomstige betalingsverplichtingen van pensioenen aan wethouders. Jaarlijks wordt de berekening geactualiseerd.

Voorziening regeling vervroegde uittreding

In 2023 is voor werknemers de regeling vervroegde uittreding (RVU) in de CAO Gemeenten opgenomen. De RVU geeft een beperkt aantal medewerkers dat aan specifieke voorwaarden voldoet, de mogelijkheid vervroegd met pensioen te gaan. Om de regeling te kunnen uitvoeren is een voorziening getroffen voor medewerkers die hiervoor in aanmerking komen.

Voorziening verlofsparen

Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Met dit verlofsparen kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning. Deze vakantie-uren verjaren niet. De commissie BBV heeft in een uitspraak aangegeven dat hiervoor een voorziening gevormd moet worden, omdat geen sprake is van jaarlijks terugkerende verplichtingen met een vergelijkbaar volume. Als medewerkers hun gespaarde verlof inzetten worden de kosten ten laste van de voorziening gebracht.

Voorziening Wachtgeldverplichtingen voormalig personeel

Dekking van toekomstige betalingsverplichtingen van wachtgelden aan voormalig personeel. Jaarlijks wordt de voorziening geactualiseerd.

Voorziening Wachtgeldverplichtingen wethouders

Dekking van toekomstige betalingsverplichtingen van wachtgelden aan wethouders. Jaarlijks wordt de voorziening geactualiseerd.

Financieel verloop voorzieningen

Tabel 179

Omschrijving (bedragen × € 1.000)	Rekening				Begroting				Begroting				Begroting				Begroting				
	Stand	Toev.	Vrijval	Onttrek.	Stand	Toev.	Vrijval	Onttrek.	Stand	Toev.	Vrijval	Onttrek.	Stand	Toev.	Vrijval	Onttrek.	Stand	Toev.	Vrijval	Onttrek.	Stand
	31-12-2023				31-12-2024				31-12-2025				31-12-2026				31-12-2027				31-12-2028
Onderhoudsegalisatievoorzieningen																					
Onderhoud gebouwen	4.324	2.112	31	2.195	4.210	2.112	31	2.566	3.726	2.112	31	3.093	2.714	2.112	31	2.351	2.445	2.112	31	1.711	2.815
Totaal	4.324	2.112	31	2.195	4.210	2.112	31	2.566	3.726	2.112	31	3.093	2.714	2.112	31	2.351	2.445	2.112	31	1.711	2.815
Van derden verkregen middelen																					
Tariefseglisatie afvalstoffenheffing	114	480	-	-	594	-	-	-	594	-	-	-	594	-	-	-	594	-	-	-	594
Tariefseglisatie rioolheffing	6.915	-	2.464	-	4.450	-	2.299	-	2.151	-	1.824	-	328	-	503	-	-176	-	262	-	-438
Totaal Van derden verkregen middelen	7.029	480	2.464	-	5.045	-	2.299	-	2.746	-	1.824	-	922	-	503	-	419	-	262	-	157
Verplichtingen en verliezen																					
Bovenwettelijk verlof	410	-	-	-	410	-	-	-	410	-	-	-	410	-	-	-	410	-	-	-	410
Pensioenverplichting wethouders	7.101	13	-	136	6.978	13	-	136	6.855	13	-	136	6.732	13	-	136	6.609	13	-	136	6.486
Regeling Vervroegd Uittreden	1.375	-	-	-	1.375	-	-	-	1.375	-	-	-	1.375	-	-	-	1.375	-	-	-	1.375
Verlofsparen	514	-	-	-	514	-	-	-	514	-	-	-	514	-	-	-	514	-	-	-	514
Wachtgeldverplichting voormalig personeel	827	21	-	38	810	21	-	38	793	21	-	38	776	21	-	38	760	21	-	38	743
Wachtgeldverplichting wethouders	70	124	-	153	41	124	-	124	41	124	-	124	41	124	-	124	41	124	-	124	41
Totaal Verplichtingen en verliezen	10.296	159	-	327	10.128	159	-	298	9.988	159	-	298	9.848	159	-	298	9.708	159	-	298	9.568
Totaal voorzieningen	21.648	2.750	2.495	2.522	19.382	2.270	2.330	2.864	16.459	2.270	1.855	3.391	13.484	2.270	534	2.649	12.571	2.270	293	2.009	12.540

EMU-saldo

In het BBV (artikel 20) is de verplichting vastgelegd dat de gemeenten het geraamde EMU-saldo moeten opnemen in de programmabegroting over het vorig begrotingsjaar, het begrotingsjaar jaar en de drie daar op volgende jaren. EMU staat voor Economische en Monetaire Unie. Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven met derden (dus geen afschrijvingen, waardemutaties,

etc.) van de overheid op transactiebasis in een bepaald jaar. Het EMU-saldo geeft aan of er in een bepaald jaar met reële transacties meer geld uitgegeven wordt dan in een jaar binnenkomt, of dat er geld overgehouden wordt. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de gemeente.

Tabel 180

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2024 Volgens realisatie tot en met sept. 2024, aangevuld met raming resterende periode	2025 Volgens begroting 2025	2026 Volgens meerjaren raming in begroting 2025	2027 Volgens meerjaren raming in begroting 2025	2028 Volgens meerjaren raming in begroting 2025
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-6.544	3.360	-5.379	-13.522	-15.608
2 Mutatie (im)materiële vaste activa	40.340	70.282	78.068	52.792	75.130
3 Mutatie voorzieningen	-226	-2.317	-2.181	-273	449
4 Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-10.777	4.247	175	-2.430	-18.814
5 Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-36.333	-73.486	-85.803	-64.157	-71.475

Overzicht incidentele baten en lasten

Vanuit het BBV (artikel 28) is een overzicht van incidentele baten en lasten een verplicht onderdeel van de toelichting op de programmabegroting. Dit betreft zowel de programma's als de reserves. Mutaties op doorlopende baten en lasten, zoals bijvoorbeeld de algemene uitkering en afschrijvingen zijn niet meegenomen.

Bij het opstellen van de tabel Incidentele baten en lasten zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- het betreft baten en lasten die zich maximaal drie jaar voordoen of waarvan de eindigheid vastligt als gevolg van een raadsbesluit of toekenningsbesluit;

- toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves beschouwen we als incidenteel, tenzij het gaat om reguliere onttrekkingen aan dekkingsreserves van kapitaallasten en onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings) reserve. Dit gaat dan om een periode van minimaal drie jaar met als doel de structurele lasten te dekken;
- het betreft incidentele baten en lasten opgenomen met een drempel vanaf € 200.000.

Het overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves worden apart vermeld in [Tabel 183](#).

Tabel 181 Incidentele baten en lasten

Incidentele Baten	Baten zijn voordelen in de exploitatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	I	Reserve
Veiligheid									
	Opvang Ontheemden Oekraïne	22.515	19.852	0	0	0	0	Ontheemden	
	Suppletierегeling Opsporing en ruiming NGE	950	0	0	0	0	0	< 3 jaar	
Zorg en werk									
	Compensatie gedupeerden kinderopvangtoeslag affaire	409	235	235	0	0	0	< 3 jaar	
	Tozo III, IV, V 2021 (Incl. Tozo I, II, III 2020 toekenning in 2021)	49	0	0	0	0	0	Corona	
	Incidenteel extra middelen van Haarlem centrumgemeente met betrekking tot beschermd wonen en de Decentralisatie uitkering Vrouwenopvang.	224	0	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Kleinschalige woonvoorziening jeugdzorg	456	0	0	0	0	0	< 3 jaar	
Maatschappelijke ontwikkeling									
	Provinciaal noodfonds Cultuur 2022	-172	0	0	0	0	0	Corona	
	Impuls Jongerencultuur	25	580	0	0	0	0	<3 Jaar	
	Subsidie Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	435	0	0	0	0	0	<3 jaar	
	Subsidie provincie project Informele zorg	0	210	0	0	0	0	< 3 jaar	
	SPUK IZA	0	1.120	1.120	1.120	0	0	< 3 jaar	
	SPUK GALA	0	2.625	2.311	1.832	0	0	< 3 jaar	
	Oekraïense ontheemden - huisartsenzorg	571	540	0	0	0	0	Ontheemden	
	NPO budget	0	1.257	467	0	0	0	< 3 jaar	
	Oekraïense ontheemden - leerlingvervoer	0	260	0	0	0	0	Ontheemden	
Ruimtelijke ontwikkeling									
	RIH: ruimtelijke projecten	6.071	11.807	5.732	3.703	2.062	2.242		R
	Resultaat Grondexploitaties	12.610	586	7.475	9.329	5.395	10.168		R
	Resultaat Grondexploitatie Badhoevedorp	0	0	1.266	1.022	480	48		R
	Klimaatmiddelen Rijk	1.926	0	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Klimaatmiddelen provincie	235	127	121	121	0	0	< 3 jaar	
	Energietransitie	0	2.752	2.145	467	346	0	< 3 jaar	
	Energiearmoede	210	459	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Isolatieprogramma	0	102	950	950	0	0	< 3 jaar	
	Exploitatie Planeetbaan	0	1.449	1.091	782	703	221		R

Incidentele Baten	Baten zijn voordelen in de exploitatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	I	Reserve
Wonen									
	Flexwonen	284	0	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	815	0	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Hotelregeling	543	488	0	0	0	0	< 3 jaar	
Kwaliteit fysieke leefomgeving									
	Project Oneigenlijk grondgebruik jongere wijken	0	77	537	153	0	0	< 3 jaar	
Economische zaken									
	Verkoop panden en gronden	1.025	2.845	2.432	0	0	0		R
	Schaalsprong, Saturnusstraat 40-62	446	0	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Pionier-Bols	0	0	3.939	0	0	0	< 3 jaar	
Algemene dekkingsmiddelen									
	Gemeentefonds bijdrage opsporing en ruiming NGE	576	0	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Gemeentefonds energietoeslag	4.657	0	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Gemeentefonds: eenmalige korting € 675 miljoen	0	0	-4.971	0	0	0	eenmalig	
Diversen									
	Budgetoverhevelingen	6.892	0	0	0	0	0	< 3 jaar	R
Totaal incidentele baten		61.752	47.371	24.850	19.479	8.986	12.679		
Onttrekkingen aan reserves									
Algemene reserves									
	Algemene dekkingsreserve	7.702	24.975	10.614	1.798	3.029	4.273		R
	Algemene reserve grondzaken	13.386	1.180	2.203	2.203	2.203	2.203		R
Bestemmingsreserves									
	Haarlemmermeerse Bos	0	715	0	0	0	0		R
	Herstructurering bedrijventerreinen	860	0	0	0	0	0		R
	Kernen en buurtschappen HenS	35	0	0	0	0	0		R
	Maatschappelijke voorzieningen	0	0	2.891	0	0	0		R
	Monumenten	0	0	0	0	0	0		R
	Onderwijshuisvesting	0	96	0	0	0	0		R
	Ruimtelijke Investerings Haarlemmeer RIH)	5.300	3.491	13.016	9.008	4.913	4.913		R
	Schaalsprong	866	1.686	175	0	0	0		R
	Stichting Mainport & Groen (SMG)	1.602	666	2.300	1.785	703	0		R
	Verbeteren stadscentrum Hoofddorp	0	99	0	0	0	288		R
	Versterking van de (lucht)vrachtketen	1.476	802	0	0	0	0		R
	Wonen	100	166	160	185	160	160		R
Totaal onttrekkingen reserves		31.327	33.876	31.359	14.979	11.008	11.837		
Totaal incidentele baten inclusief onttrekkingen		93.079	81.247	56.209	34.458	19.994	24.516		
Incidentele Lasten									
	lasten zijn nadelen in de exploitatie	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	I	Reserve
Veiligheid									
	Suppletieregeling Opsporing en ruiming NGE	1.483	0	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Opvang ontheemden Oekraïne	20.817	19.852	0	0	0	0	Ontheemden	
Zorg en werk									
	Compensatie gedupeerden kinderopvangtoeslag affaire	409	235	235	0	0	0	< 3 jaar	
	Schuldhelpverlening, initiële contractperiode	340	740	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Uitvoering Wet Inburgering 2023 en 2024	769	831	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Energietoeslag	5.170	0	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Overig < € 200.000	178	150	150	0	0	0	< 3 jaar	
Maatschappelijke ontwikkeling									
	Provinciaal Noodfonds & matching 2022	-265	0	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Impuls Jongerencultuur	25	580	0	0	0	0	< 3 Jaar	
	Uitvoeringsplan coronaherstel jong en oud	71	0	0	0	0	0	Corona	
	Beeldende kunst in de openbare ruimte	131	131	131	132	0	0	Ombuigingen	R
	Toerisme, evenementen en promotie 2020-2025	148	0	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Sport Spaarndam	205	0	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Subsidie Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	435	0	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Oekraïne ontheemden	571	540	0	0	0	0	Ontheemden	

Incidentele Lasten	lasten zijn nadelen in de exploitatie	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	I	Reserve
	Ventilatie scholen	607	0	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Tijdelijke huisvesting onderwijs, vijf investeringsprojecten	932	1.376	136	724	540	0	< 3 jaar	
	Enmalige tegemoetkoming grote subsidieontvangers	2.749	0	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Subsidie provincie project Informele zorg	0	210	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Projecten Mainport & Groen	1.602	666	2.300	1.785	703	0	< 3 jaar	R
	SPUK IZA	0	1.120	1.120	1.120	0	0	einddatum	
	SPUK GALA	0	2.625	2.311	1.832	0	0	einddatum	
	Herinrichtings- en verbeteringswerkzaamheden in het Haarlemmermeerse Bos	0	715	0	0	0	0		R
	Verzachting / frictiekosten ombuigingen	0	394	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Asbestsanering Bosrank/Kameleon	0	96	0	0	0	0		R
	NPO Budget	0	1.257	467	0	0	0	< 3 jaar	
	Oekraïne ontheemden - leerlingenvervoer	0	260	0	0	0	0	< 3 jaar	
Mobiliteit									
	Omrijden buslijn 195 Sloteweg	100	0	0	0	0	0	< 3 jaar	
	OV Verbinding Amsterdam - Haarlemmermeer	183	1.233	850	0	0	0	< 3 jaar	
	Integrale aanpak parkeren stadscentrum	251	75	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Invoering omgevingswet	1.202	0	0	0	0	0	< 3 jaar	
Ruimtelijke ontwikkeling									
	Uitvoering energietransitie	130	0	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Energiearmoede	210	1.147	562	0	0	0	< 3 jaar	
	Klimaatmiddelen provincie Noord-Holland	235	127	121	121	0	0	< 3 jaar	
	Stadscentrum Hoofddorp	810	571	480	0	0	0	< 3 jaar	
	Stadscentrum Hoofddorp VTA	0	99	0	0	0	0		R
	Versnelling woningbouwproductie, vijf deelprojecten	1.074	600	600	0	0	0	< 3 jaar	
	Spoorzone Hoofddorp	1.659	1.920	1.100	0	0	0	< 3 jaar	
	Klimaatmiddelen Rijk	1.926	0	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Energietransitie	0	2.752	2.145	467	346	0	< 3 jaar	
	Omgevingswet, opstellen omgevingsplan	0	0	1.339	0	0	0	< 3 jaar	
	Isolatieprogramma	0	102	950	950	0	0	< 3 jaar	
	Resultaat grondexploitaties	13.386	1.180	2.203	2.203	2.203	2.203		R
	RIH: Ruimtelijke projecten	0	0	6.249	7.858	4.913	4.913		R
	Programmakosten grote woningbouwprojecten	0	3.397	3.247	0	0	0		R
Wonen									
	Exploitatie Planeetbaan	6	260	0	0	0	4.246		R
	Huisvestingsopgave asielaanpak	26	735	735	0	0	0	< 3 jaar	
	Flexwonen	284	0	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Hotelregeling	543	814	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	815	0	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Uitgaven wonen	0	166	160	185	160	160		R
	Overig < € 200.000	0	26	26	27	27	27		R
Kwaliteit fysieke omgeving									
	Bestrijding Mediterraan draaigatje	136	70	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Project van afval- naar grondstofinzameling	807	0	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Storm- en vuurwerkschade fysieke leefomgeving	1.175	70	0	0	0	0	< 3 jaar	
	Project Oneigenlijk grondgebruik jongere wijken	0	538	846	154	0	0	< 3 jaar	
Economische zaken									
	Rijstvogelstraat 102-110	1.027	0	0	0	0	0		R
	Schiphol Cargo Mainport Program (SCMP)	1.476	802	0	0	0	0		R
Overzicht overhead									
	Tijdelijke huisvesting gemeentelijke organisatie	-543	179	970	909	2.778	0	tijdelijk	R
	Verwerving en implementatie financieel-, personeels- en salarisadministratie systemen	777	4.627	1.633	0	0	0	< 3 jaar	R
Diversen	Budgetoverhevelingen	5.976	14.684	4.232	731	224	0	< 3 jaar	R
Totaal incidentele lasten		70.047	67.953	35.298	19.198	11.894	11.549		

Incidentele Lasten	lasten zijn nadelen in de exploitatie	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	I	Reserve
Stortingen in de reserves									
Algemene reserves									
	Algemene dekkingsreserve	13.319	1.450	2.357	1.804	1.183	269		R
	Algemene reserve grondzaken	8.386	586	7.475	9.329	5.395	10.168		R
Bestemmingsreserves									
	Ruimtelijke Investerings Haarlemmermeer (RIH)	6.071	11.807	5.732	3.703	2.062	2.242		R
	Monumenten	141	0	0	0	0	0		R
	Herstructurering bedrijventerreinen	0	0	0	0	0	0		R
	Maatschappelijke voorzieningen	1.643	0	0	0	0	0		R
	Schaalsprong	446	0	0	0	0	0		R
	Verbeteren stadscentrum Hoofddorp	0	2.845	2.432	0	0	0		R
	Pionier-Bols	350	0	3.939	0	0	0		R
	Dekking afschrijvingslasten	6.710	4.204	6.163	1.250	100	388		R
	totaal stortingen in reserves	37.066	20.892	28.098	16.086	8.740	13.067		
	Totaal incidentele lasten inclusief stortingen	107.113	88.845	63.396	35.284	20.634	24.616		

Incidentele baten en lasten

Het totaal van de incidentele lasten wordt in de jaren 2025–2028 hoger geraamd dan de incidentele baten. Dit heeft een positief effect op

het structurele meerjarenbeeld. In 2025 is het structurele begrotingssaldo positief. De jaren erna is het effect kleiner en is het structurele begrotingssaldo oplopend negatief.

Tabel 182

Saldo incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Totaal incidentele baten inclusief onttrekkingen reserves	93.079	81.247	56.209	34.458	19.994	24.516
Totaal incidentele lasten inclusief stortingen reserves	107.113	88.845	63.396	35.284	20.634	24.616
Saldo incidentele baten en lasten	-14.034	-7.598	-7.187	-826	-640	-100

Door het saldo van de incidentele baten en lasten te betrekken bij de eindcijfers uit het overzicht van de (totale) lasten en baten wordt inzicht gegeven in het structureel begrotingssaldo. De presentatie

van het [structureel begrotingssaldo](#) en de toelichting hierop wordt gegeven in de [financiële hoofdlijnen](#).

Overzicht structurele toevoegingen/onttrekkingen aan reserves

Toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves beschouwen we als incidenteel, tenzij het gaat om:

- reguliere onttrekkingen aan dekkingsreserves van kapitaallasten;
- onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings)reserve. Dit gaat dan om een

periode van minimaal drie jaar met als doel de structurele lasten te dekken.

De incidentele toevoegingen en onttrekkingen van de reserves worden vermeld in het overzicht van incidentele baten en lasten.

Tabel 183

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2024		2025		2026		2027		2028	
	Toev.	Onttrek.	Toev.	Onttrek.	Toev.	Onttrek.	Toev.	Onttrek.	Toev.	Onttrek.
Algemene reserves										
Algemene dekkingsreserve	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Algemene reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserves										
Calatravabridgen	0	312	0	312	0	128	0	0	0	0
Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR)	0	131	0	132	0	132	0	132	0	130
Maatschappelijke voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Monumenten	60	64	60	64	60	64	60	64	60	64
Onderwijshuisvesting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Verbetering stadscentrum Hoofddorp	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stichting Mainport en Groen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wonen	48	0	48	0	48	0	48	0	48	0
Totaal Bestemmingsreserves	106	507	108	507	108	323	108	194	108	194
Reserve dekking afschrijvingslasten										
Reserve dekking afschrijvingslasten	0	1.630	0	2.083	0	3.019	0	3.162	0	3.317
Totaal structurele mutaties reserves	106	2.136	108	2.589	108	3.342	108	3.357	108	3.511

Verloop stelposten

In onderstaand overzicht is het verloop weergegeven van de nog in te vullen stelposten. Als startpunt is de stand van de Voorjaarsrapportage 2024 genomen.

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2024	2025	2026	2027	2028
Areaalsyst.groei gemeente					
Beginsaldo VJR 2024	16	1.188	4.042	7.994	13.028
Stand PB 2025-2028	16	1.188	4.042	7.994	13.028
Bedrijfsvoering					
Beginsaldo VJR 2024	0	-120	-120	-120	-120
Stand PB 2025-2028	0	-120	-120	-120	-120
Index.gemeensch. regelingen					
Beginsaldo VJR 2024	18	748	738	529	601
Mutaties PB 2025	0	-226	-226	-226	-226
Stand PB 2025-2028	18	521	511	302	374
Index.heffingen en huren					
Beginsaldo VJR 2024	65	-40	-20	-11	-11
Mutaties PB 2025	0	105	105	105	105
Stand PB 2025-2028	65	65	85	95	95
Index.loonkosten					
Beginsaldo VJR 2024	293	13.241	13.241	13.241	13.241
Mutaties PB 2025	0	-7.601	-7.601	-7.601	-7.601
Stand PB 2025-2028	293	5.640	5.640	5.640	5.640
Index.materiële kosten					
Beginsaldo VJR 2024	3.430	2.923	2.319	2.598	2.649
Mutaties PB 2025	0	-1.960	-1.960	-1.960	-1.960
Stand PB 2025-2028	3.430	963	359	638	689
Index.soc.uitk.in natura					
Beginsaldo VJR 2024	0	4.970	4.970	4.970	4.970
Mutaties PB 2025	0	-4.970	-4.970	-4.970	-4.970
Index.subsidies					
Beginsaldo VJR 2024	83	168	168	168	168
Stand PB 2025-2028	83	168	168	168	168
Kapitaallasten algemeen					
Beginsaldo VJR 2024	354	501	1.431	3.334	6.067
Mutaties PB 2025	0	-648	-1.531	-3.434	-4.816
Stand PB 2025-2028	354	-147	-100	-100	1.251
Ombuigingen					
Beginsaldo VJR 2024	0	-175	-175	-175	-175
Stand PB 2025-2028	0	-175	-175	-175	-175
Realisatiegraad investeringen					
Beginsaldo VJR 2024	0	-2.142	-3.122	-3.633	-3.773
Mutaties PB 2025	0	-452	-1.140	-1.666	-1.352

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min is nadeel)	2024	2025	2026	2027	2028
Realisatiegraad investeringen					
Stand PB 2025-2028	0	-2.595	-4.263	-5.299	-5.125
Schaalsprong wonen (kap.last)					
Beginsaldo VJR 2024	1.998	1.995	1.970	1.943	1.943
Stand PB 2025-2028	1.998	1.995	1.970	1.943	1.943
Versterking organisatie					
Beginsaldo VJR 2024	0	790	790	790	790
Stand PB 2025-2028	0	790	790	790	790
Volumestijging jeugdzorg & WMO					
Beginsaldo VJR 2024	0	760	1.550	2.340	3.130
Mutaties PB 2025	0	-760	-760	-760	-760
Stand PB 2025-2028	0	0	790	1.580	2.370
Totaal	6.256	8.295	9.698	13.457	20.929

De beginstand van de stelposten 'Kapitaallasten algemeen', 'Realisatiegraad investeringen' en 'Versterking organisatie' sluiten niet aan bij de in de Voorjaarsrapportage 2024 opgenomen bijlage. Voor de stelposten 'Kapitaallasten algemeen' en 'Realisatiegraad investeringen' wordt dit veroorzaakt door een technische fout bij de verwerking van de mutaties in de bijlage van de voorjaarsrapportage. Het verschil in het jaar 2024 bij de stelpost 'Versterking organisatie' komt doordat na het opstellen van de voorjaarsrapportage er nog een mutatie is geweest op basis van de vaststelling van de Jaarstukken 2023.

Recapitulatie op taakveld

Conform de voorschriften in het BBV is als uitvoeringsinformatie een recapitulatie van de budgetten per taakveld opgenomen. De taakvelden zijn verplicht voorgeschreven. Een toelichting op de taakvelden staat in het [lv3 informatievoorschrift voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen 2025](#).

Tabel 184

Programma en taakveldomschrijving	Beleidsdoel	2025	2026	2027	2028
Bestuur, samenleving en publiekscontact					
0.1 Bestuur	C	281	281	281	281
0.2 Burgerzaken	E	4.626	4.963	5.140	5.522
Baten		4.907	5.244	5.421	5.803
	A	7.079	7.079	7.079	7.079
	B	472	472	472	472
0.1 Bestuur	C	1.283	1.283	1.283	1.283
	D	460	460	460	460
	A	306	740	781	730
0.2 Burgerzaken	D	69	69	69	69
	E	8.990	9.148	9.248	9.409
1.2 Openbare orde en veiligheid	D	74	74	74	74
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	D	58	58	58	58
Lasten		18.789	19.381	19.522	19.632
Saldo van baten en lasten (B-L)		-13.882	-14.137	-14.101	-13.828
Resultaat programma (Saldo +O-S)		-13.882	-14.137	-14.101	-13.828
Programma en taakveldomschrijving	Beleidsdoel	2025	2026	2027	2028
Veiligheid					
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	B	82	82	82	82
1.2 Openbare orde en veiligheid	A	2.999	3.147	1.200	1.200
Baten		3.080	3.229	1.282	1.282
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	B	18.865	18.754	18.850	18.934
1.2 Openbare orde en veiligheid	A	6.404	6.552	4.590	4.589
	B	209	209	209	209
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	B	100	0	0	0
Lasten		25.578	25.515	23.649	23.733
Saldo van baten en lasten (B-L)		-22.498	-22.286	-22.368	-22.451
Resultaat programma (Saldo +O-S)		-22.498	-22.286	-22.368	-22.451
Programma en taakveldomschrijving	Beleidsdoel	2025	2026	2027	2028
Zorg en werk					
1.2 Openbare orde en veiligheid	D	20	20	20	20
	A	378	378	378	378
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	E	1.595	1.595	1.595	1.595
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen integraal	D	235	0	0	0
	C	1.909	1.909	1.909	1.909
6.3 Inkomensregelingen	D	36.676	36.676	36.676	36.676
6.5 Arbeidsparticipatie	C	31	31	31	31
6.60 Hulpmiddelen en diensten(Wmo)	A	122	122	122	122
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	A	899	899	899	899

Programma en taakveldomschrijving	Beleidsdoel	2025	2026	2027	2028
Zorg en werk					
6.812 Maatschappelijke - en vrouwenopvang	B	229	232	236	236
Baten		42.093	41.862	41.865	41.865
1.2 Openbare orde en veiligheid	D	20	20	20	20
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	A	3.556	3.556	3.556	3.556
	E	1.544	1.544	1.544	1.544
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	A	473	473	473	473
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen integraal	A	2.434	2.434	2.434	2.434
	D	235	0	0	0
	C	2.092	2.092	2.092	2.092
6.3 Inkomensregelingen	D	48.917	48.758	48.762	48.768
6.4 WSW en beschut werk	C	5.983	5.768	5.781	5.633
	C	4.943	5.071	5.089	5.225
6.5 Arbeidsparticipatie	D	309	309	309	309
	E	2.052	1.156	934	934
6.60 Hulpmiddelen en diensten(Wmo)	A	7.856	7.816	7.816	7.816
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	A	9.498	9.476	9.472	9.472
6.712 Begeleiding (Wmo)	A	8.006	8.006	8.006	8.006
6.713 Dagbesteding (Wmo)	A	3.788	3.788	3.788	3.788
6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	A	1.320	52	56	56
	B	11	11	11	11
6.752 Jeugdhulp ambulante regionaal	A	40.094	40.096	40.096	40.096
6.753 Jeugdhulp ambulante landelijk	A	1.060	1.060	1.060	1.060
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	B	14.515	14.515	14.515	14.515
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	B	636	636	636	636
6.791 PGB Wmo	A	1.031	1.031	1.031	1.031
6.792 PGB Jeugd	A	1.261	1.261	1.261	1.261
6.812 Maatschappelijke - en vrouwenopvang	B	288	288	288	285
6.821 Jeugdbescherming	A	3.169	3.150	3.159	3.173
6.822 Jeugdreclassering	A	0	0	0	0
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	A	2.861	2.861	2.861	2.861
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	A	4.360	4.360	4.360	4.360
Lasten		172.310	169.585	169.407	169.412
Saldo van baten en lasten (B-L)		-130.217	-127.724	-127.542	-127.547
Resultaat programma (Saldo +O-S)		-130.217	-127.724	-127.542	-127.547

Programma en taakveldomschrijving	Beleidsdoel	2025	2026	2027	2028
Maatschappelijke ontwikkeling					
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	D	3.793	3.793	3.793	3.793
4.2 Onderwijshuisvesting	B	1.318	1.371	1.369	1.369
	E	853	863	863	863
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	B	4.425	3.958	3.958	3.958
5.1 Sportbeleid en activering	E	713	668	0	0
5.2 Sportaccommodaties	E	6.208	6.159	6.159	6.159
5.3 Cultuurpresentie, cultuurproductie, cultuurparticipatie	D	842	791	731	731
5.5 Cultureel erfgoed	D	119	119	119	119
5.6 Media	D	456	456	456	456
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	E	1.364	980	827	827
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	A	78	70	0	0
	B	508	569	653	653

Programma en taakveldomschrijving	Beleidsdoel	2025	2026	2027	2028
Maatschappelijke ontwikkeling					
	C	2.833	2.608	1.148	1.148
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	A	125	156	0	0
7.1 Volksgezondheid	A	818	538	0	0
Baten		24.450	23.099	20.075	20.075
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	D	732	732	732	732
1.2 Openbare orde en veiligheid	C	113	113	113	113
3.4 Economische promotie	E	27	27	27	27
4.2 Onderwijshuisvesting	B	13.593	13.865	16.184	17.306
	E	826	813	822	943
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	B	11.305	10.838	10.838	10.838
5.1 Sportbeleid en activering	E	2.536	2.492	1.823	1.823
5.2 Sportaccomodaties	E	20.804	20.711	20.598	20.451
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie, cultuurparticipatie	D	15.330	15.248	15.023	14.991
5.4 Musea	D	1.314	1.314	1.314	1.314
5.5 Cultureel erfgoed	D	898	853	730	727
5.6 Media	D	7.200	7.194	7.352	7.343
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	D	42	42	42	42
	E	9.660	8.819	7.651	6.671
	A	4.184	4.176	4.106	4.106
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	B	767	763	760	756
	C	16.621	15.640	13.928	13.916
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	A	1.865	1.895	1.738	1.738
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen integraal	A	566	566	566	566
6.752 Jeugdhulp ambulante regionaal	A	110	110	110	110
6.812 Maatschappelijke - en vrouwenopvang	C	607	607	607	607
7.1 Volksgezondheid	A	8.899	8.615	8.077	8.077
Lasten		117.997	115.433	113.141	113.197
Saldo van baten en lasten (B-L)		-93.547	-92.334	-93.066	-93.121
	B	35	35	35	35
0.10 Mutaties reserves	C	3.944	1.178	1.178	1.178
	D	66	66	66	66
	E	2.743	2.307	1.225	522
Onttrekkingen		6.788	3.586	2.504	1.801
	C	1.491	100	100	100
0.10 Mutaties reserves	D	60	60	60	60
	E	1.562	0	0	0
Stortingen		3.113	160	160	160
Resultaat programma (Saldo +O-S)		-89.873	-88.908	-90.722	-91.480
Programma en taakveldomschrijving					
Mobiliteit					
2.1 Verkeer en vervoer	B	99	99	99	99
2.5 Openbaar vervoer	A	25	25	25	25
	B	64	86	86	86
Baten		187	210	210	209
1.2 Openbare orde en veiligheid	B	511	511	511	511
2.1 Verkeer en vervoer	A	1.268	1.231	1.395	1.391
	B	3.730	4.781	5.474	5.860

Programma en taakveldomschrijving	Beleidsdoel	2025	2026	2027	2028
Mobiliteit					
2.2 Parkeren	A	300	299	277	276
	B	868	922	919	986
2.5 Openbaar vervoer	A	25	25	25	25
	B	1.619	769	769	769
Lasten		8.320	8.537	9.370	9.818
Saldo van baten en lasten (B-L)		-8.133	-8.327	-9.161	-9.608

0.10 Mutaties reserves	A	332	855	855	1.010
	B	123	123	123	123
Onttrekkingen		455	978	978	1.133
0.10 Mutaties reserves	A	3.110	0	0	288
Stortingen		3.110	0	0	288
Resultaat programma (Saldo +O-S)		-10.787	-7.349	-8.183	-8.763

Programma en taakveldomschrijving	Beleidsdoel	2025	2026	2027	2028
Ruimtelijke ontwikkelingen					
0.3 Beheer overige gebouwen engronden	B	755	755	755	755
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	B	5.010	3.082	2.300	8.244
7.4 Milieubeheer	B	1	1	1	1
	D	3.243	1.579	382	32
8.1 Ruimte en leefomgeving	A	280	280	280	280
	B	9.050	22.171	5.608	2.658
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	B	8.854	10.362	5.027	3.604
8.3 Wonen en bouwen	C	10.403	10.403	10.403	10.403
	D	562	0	0	0
Baten		38.157	48.632	24.755	25.977
0.3 Beheer overige gebouwen engronden	B	253	253	253	253
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	B	173	173	173	173
7.4 Milieubeheer	B	735	735	735	735
	D	4.708	3.070	1.843	1.487
8.1 Ruimte en leefomgeving	A	7.372	4.198	3.897	3.897
	B	10.366	23.488	6.924	3.974
	C	230	124	44	44
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	B	10.998	9.013	6.067	6.067
8.3 Wonen en bouwen	C	10.026	9.919	9.831	9.795
	D	562	0	0	0
Lasten		45.423	50.971	29.767	26.424
Saldo van baten en lasten (B-L)		-7.266	-2.339	-5.012	-448
0.10 Mutaties reserves	B	15.483	11.460	7.507	7.795
Onttrekkingen		15.483	11.460	7.507	7.795
0.10 Mutaties reserves	B	19.578	14.182	7.457	12.410
Stortingen		19.578	14.182	7.457	12.410
Resultaat programma (Saldo +O-S)		-11.361	-5.062	-4.961	-5.062

Programma en taakveldomschrijving	Beleidsdoel	2025	2026	2027	2028
Wonen					
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	B	3.948	3.618	3.518	4.670
8.3 Wonen en bouwen	B	-40	-40	140	-40
Baten		3.907	3.578	3.658	4.630
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	B	3.215	3.194	3.173	8.698

Programma en taakveldomschrijving	Beleidsdoel	2025	2026	2027	2028
Wonen					
8.3 Wonen en bouwen	A	1.154	444	568	344
	B	3.175	2.768	2.941	2.752
Lasten		7.544	6.406	6.682	11.794
Saldo van baten en lasten (B-L)		-3.637	-2.828	-3.024	-7.164

0.10 Mutaties reserves	A	160	185	160	160
	B	0	0	0	4.246
Onttrekkingen		160	185	160	4.406
0.10 Mutaties reserves	A	48	48	48	48
	B	1.091	782	703	221
Stortingen		1.138	830	751	269
Resultaat programma (Saldo +O-S)		-4.616	-3.474	-3.615	-3.027

Programma en taakveldomschrijving	Beleidsdoel	2025	2026	2027	2028
Kwaliteit fysieke omgeving					
2.1 Verkeer en vervoer	D	967	934	934	934
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	A	948	948	948	948
7.2 Riolering	C	16.138	16.831	16.778	16.537
7.3 Afval	B	29.128	29.128	29.128	29.128
7.4 Milieubeheer	D	20	20	20	20
	E	55	55	55	55
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	A	900	900	900	900
Baten		48.156	48.816	48.762	48.521
1.2 Openbare orde en veiligheid	D	154	154	154	154
2.1 Verkeer en vervoer	D	33.039	34.111	35.140	36.428
2.4 Economische havens en waterwegen	C	947	947	947	947
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	A	13.510	13.053	13.046	13.039
	C	900	900	900	900
6.3 Inkomensregelingen	B	865	865	865	865
7.2 Riolering	C	10.459	11.161	11.124	10.907
7.3 Afval	B	22.891	22.841	22.641	22.641
7.4 Milieubeheer	E	8.333	8.217	8.129	8.093
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	A	1.376	1.286	1.284	1.259
Lasten		92.474	93.535	94.230	95.233
Saldo van baten en lasten (B-L)		-44.318	-44.719	-45.468	-46.712

0.10 Mutaties reserves	A	132	132	132	130
	D	317	133	5	5
Onttrekkingen		449	264	137	135
Resultaat programma (Saldo +O-S)		-43.869	-44.455	-45.332	-46.577

Programma en taakveldomschrijving	Beleidsdoel	2025	2026	2027	2028
Economische zaken					
0.3 Beheer overige gebouwen en grond	A	15.099	1.352	1.352	1.352
3.1 Economische ontwikkeling	A	20	20	20	20
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	A	1.963	1.963	1.963	1.963
Baten		17.083	3.336	3.336	3.336
0.3 Beheer overige gebouwen en grond	A	9.680	2.558	2.559	2.559
2.1 Verkeer en vervoer	B	191	191	191	191
3.1 Economische ontwikkeling	A	845	826	826	826
	B	820	820	491	491
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	A	703	700	696	693

Programma en taakveldomschrijving	Beleidsdoel	2025	2026	2027	2028
Economische zaken					
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	A	1.827	1.827	1.827	1.827
	B	664	664	664	664
8.1 Ruimte en leefomgeving	B	262	262	262	262
Lasten		14.991	7.847	7.515	7.512
Saldo van baten en lasten (B-L)		2.092	-4.512	-4.180	-4.176
0.10 Mutaties reserves	A	0	50	50	50
Onttrekkingen		0	50	50	50
Resultaat programma (Saldo +O-S)		2.092	-4.462	-4.130	-4.126

Programma en taakveldomschrijving	Beleidsdoel	2025	2026	2027	2028
Overzicht algemene dekkingsmiddelen					
0.5 Treasury	C	8.188	8.495	8.440	8.368
0.61 OZB woningen	A	23.768	24.298	24.811	25.551
0.62 OZB niet-woningen	A	78.976	78.976	78.976	78.976
0.63 Parkeerbelasting	A	3.221	3.221	3.221	3.221
0.64 Belastingen overig	A	1.073	1.073	1.073	1.073
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	B	286.300	275.400	279.900	285.100
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	A	14	14	14	14
3.4 Economische promotie	A	15.281	15.281	15.281	15.281
8.3 Wonen en bouwen	A	32	32	32	32
Baten		416.852	406.788	411.746	417.615
0.5 Treasury	C	1.156	3.772	6.054	8.507
0.61 OZB woningen	A	1.086	1.086	1.086	1.086
0.62 OZB niet-woningen	A	2.758	2.758	2.758	2.758
0.63 Parkeerbelasting	A	31	31	31	31
0.64 Belastingen overig	A	44	44	44	44
0.8 Overige baten en lasten	D	9.125	9.993	13.618	21.090
0.9 Venootschapsbelasting (Vpb)	E	1.000	1.000	1.000	1.000
3.4 Economische promotie	A	279	279	279	279
Lasten		15.478	18.962	24.869	34.794
Saldo van baten en lasten (B-L)		401.374	387.827	386.877	382.821
0.10 Mutaties reserves	D	10.614	1.798	3.029	27
Onttrekkingen		10.614	1.798	3.029	27
0.10 Mutaties reserves	D	1.266	1.022	480	48
Stortingen		1.266	1.022	480	48
Resultaat programma (Saldo +O-S)		410.722	388.603	389.426	382.799

Programma en taakveldomschrijving	Beleidsdoel	2025	2026	2027	2028
Overzicht overhead					
0.4 Overhead	A	1.434	1.434	1.434	1.434
	C	144	144	144	144
	D	21	21	21	21
Baten		1.599	1.599	1.599	1.599
0.4 Overhead	A	37.345	35.639	35.346	35.274
	B	13.800	13.800	13.497	13.497
	C	18.060	17.747	18.636	18.132
	D	15.624	15.032	17.218	14.690
	E	-6.621	-6.621	-6.621	-6.621
Lasten		78.208	75.598	78.077	74.972
Saldo van baten en lasten (B-L)		-76.609	-73.999	-76.478	-73.373

Resultaat programma (Saldo +O-S)	-76.609	-73.999	-76.478	-73.373
---	----------------	----------------	----------------	----------------

Samenvattend

Baten/lasten omschrijving	2025	2026	2027	2028
Totaal Lasten	597.112	591.770	576.230	586.520
Totaal Baten	600.472	586.391	562.708	570.911
Totaal van saldo van baten en lasten	3.360	-5.379	-13.522	-15.608
Totaal mutaties reserves	5.743	2.127	5.518	2.172
Resultaat	9.102	-3.252	-8.004	-13.436

Verklarende woordenlijst

Begrip Omschrijving

Accres	Jaarlijkse groei van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. In de Voorjaarsnota 2024 is door het Rijk besloten om het gemeentefonds vanaf 2024 te indexeren op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. De indexatie wordt gesplitst in een volumedeel en een prijsdeel. De volumeontwikkeling van de fondsen wordt gebaseerd op een 8-jaars (t-9 t/m t-2) historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp, waardoor de fondsen minder schommelen. De indexatie voor inflatie volgt de prijs bbp van het lopende jaar.
Algemene reserve	Reserve als buffer voor risico's die de gemeente loopt. Deze reserve hoort bij het weerstandsvermogen.
Algemene uitkering	Uitkering uit het Gemeentefonds. Bekostiging vanuit het Rijk aan gemeenten op basis van maatstaven. De uitkering is gebaseerd op de financiële verhoudingswet en is vrij besteedbaar.
Bestemmingsreserve	Reserves voor een bepaald bestedingsdoel, door de raad bepaald.
Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV)	Wettelijk voorschriften voor verslaggeving bij gemeenten en provincies. Hierin staan ook de inrichtingsvoorschriften voor programmabegroting en -verantwoording.
BTW-Compensatiefonds	Een begrotingsfonds waaruit gemeenten worden gecompenseerd voor een belangrijk deel van de door hen betaalde omzetbelasting. Het fonds is bedoeld om een betere afweging te maken tussen uitbesteden of zelf uitvoeren en maken zo meer gebruik van de efficiencyvoordelen die kunnen worden behaald bij uitbesteding.
Budgettair neutraal	Een beleidswijziging die de uitkomst van de programmabegroting per saldo niet beïnvloedt.
Dekkingspercentage	Bepaalde gemeentelijke lasten worden aan de inwoners doorgerekend. De mate waarin dit gebeurt wordt uitgedrukt in het dekkingspercentage. Bij een volledige doorbelasting is het dekkingspercentage 100%.
Doeluitkering	Door een ministerie verstrekte gelden voor het uitvoeren van een specifieke taak (specifieke uitkering/spuk) (bijvoorbeeld onderwijs achterstandenbeleid en Participatiewet). Een doeluitkering is niet vrij besteedbaar.
Eigen vermogen	Het eigen vermogen is het verschil tussen de activa en het vreemd vermogen. Het eigen vermogen op de balans bestaat uit het saldo van de programmarekening en de reserves.
Financiering	De wijze waarop wordt voorzien in de behoefte aan middelen voor de exploitatie en de investeringen. Inkomsten en uitgaven verlopen niet altijd synchroon, zodat tijdelijke overschotten of tekorten ontstaan. Deze worden gereguleerd op de geldmarkt (kort geld).
Garantie	Zekerheidsstelling door de gemeente ten behoeve van derden die een lening aantrekken. Derden zijn bijvoorbeeld sportverenigingen en welzijnsinstellingen. Ingeval van wanbetaling moet de gemeente de resterende schuld aflossen.
Gemeentefonds	Landelijk begrotingsfonds onder beheer van het ministerie van BZK, waarin een deel van de opbrengst van de rijksbelastingen wordt gestort. Uit dit fonds worden jaarlijks (algemene) uitkeringen gedaan aan de gemeenten ter dekking van een deel van hun uitgaven. Deze gelden zijn vrij besteedbaar.
Incidenteel	Eenmalig, dat wil zeggen niet jaarlijks terugkerende lasten of baten.
Integratie-uitkeringen	Uitkering uit het gemeentefonds van tijdelijke aard ter overbrugging voor gefaseerde overheveling van specifieke rijksuitkeringen.
Investing	Grote uitgaven voor zaken met een meerjarig nut. De lasten van het gebruik wordt over meerdere jaren verdeeld. Deze manier van verdelen over de jaren heet afschrijven.
Jaarrekening	Eén van de twee onderdelen van de verantwoording (jaarstukken). De jaarrekening geeft per programma een analyse van de afwijkingen tussen de begroting en de rekening. Tevens wordt in de jaarrekening de stand van de vermogenspositie opgemaakt.
Jaarverslag	Eén van de twee onderdelen van de verantwoording (jaarstukken). Het jaarverslag bevat de meer beleidsmatige onderdelen, zoals de programmaverantwoording en de paragraafverantwoording.
Kapitaallasten	Deze bestaan uit de componenten afschrijving en rente. Het zijn exploitatielasten van activa, gebaseerd op de levensduur. De rentelasten ontstaan omdat beslag op vermogen wordt gelegd. Vanwege jaarlijkse afschrijving daalt de boekwaarde en daarmee de rentelasten.
Kasgeldlimiet	Deel van het financieringstekort dat maximaal tegen kort geld mag worden geleend. Is het tekort hoger dan de limiet, dan moet financiering plaatsvinden met lang geld.

Begrip Omschrijving

Kengetal	Een absoluut getal of een verhoudingsgetal dat is uitgedrukt in fysieke- of in geldeenheden en dat de toestand van of de ontwikkeling op een programma in beeld brengt.
Kort geld	Middelen die worden aangetrokken op de geldmarkt in de vorm van kortlopende leningen (termijn korter dan een jaar).
Lang geld	Middelen die worden aangetrokken op de kapitaalmarkt in de vorm van langlopende leningen (termijn langer dan een jaar).
Leges	Heffing voor een goed of een dienst op een publiekrechtelijke grondslag (bijvoorbeeld leges paspoorten, leges rijbewijzen). Het totaal van de leges mag hooguit kostendekkend zijn.
Liquiditeitsplanning	Een liquiditeitsplanning geeft inzicht in tijdstip, omvang en periode waarvoor financieringsmiddelen moeten worden aangetrokken.
Ombuiging	Verlaging van de uitgaven ten opzichte van een eerder vastgelegd ijkpunt.
Onderuitputting	Onderbesteding van budgetten in enig jaar.
Openeinde- regelingen	Regeling op grond waarvan derden buiten de overheid recht hebben op een geldelijke bijdrage of voorziening in natura van de overheid. Dit ongeacht of deze overheid hiervoor voldoende budget heeft. Deze derde moet voldoen aan in de regeling vastgelegde voorwaarden. Alleen door het aanpassen van deze voorwaarden kan de overheid het beroep op een openeinderegeling beheersen.
Precariobelasting	Rechten voor het gebruiken van openbare grond of water. Het recht kan worden geheven van degenen die voorwerpen onder, op of boven openbare gemeentegrond of water hebben of van degene voor wie dit gebeurt.
Programmabegroting	Het overzicht van de geraamde (verwachte) baten en lasten in een bepaald jaar, opgesteld volgens het BBV. De begroting wordt door de raad vastgesteld. De programmabegroting geeft – op hoofdlijnen – inzicht in het door de raad voorgestane beleid ingedeeld in programma's en de daarmee samenhangende financiële middelen voor het komend jaar en (indicatief) de daarop volgende drie jaren.
Programma- verantwoording	Overzicht van de in een bepaald jaar gerealiseerde lasten en baten ter verantwoording van het uitvoeren van de programmabegroting.
Rechtmatigheids- verantwoording	Verantwoording aan de raad waarin het college aangeeft of er in het verslagjaar rechtmatigheidsfouten en/of -onduidelijkheden waren. Het gaat hierbij om financiële rechtmatigheid: het voldoen aan wet- en regelgeving bij het uitvoeren van financiële beheershandelingen.
Rekenrente	Voorgecalculeerde rente voor het ter beschikking stellen van gelden (lang) aan de interne organisatie.
Reserves	Dit betreft in beginsel vrij aanwendbare middelen. Ze behoren daarom tot het eigen vermogen. De reserves worden onderscheiden in de algemene reserves en bestemmingsreserves.
SiSa	Single information Single audit. Dit betekent eenmalige informatieverstreking, eenmalige accountantscontrole via een bijlage bij de jaarstukken van de gemeente op een door het Rijk voorgeschreven manier.
Spuk	Specifieke uitkering. Door een ministerie verstrekte gelden voor het uitvoeren van een specifieke taak. Een Spuk is niet vrij besteedbaar. In veel gevallen moet over de besteding verantwoording worden afgelegd in de SiSa-bijlage bij de jaarstukken.
Stelpost	Een begrotingspost waarop bedragen worden geraamd die nog niet specifiek benoemd kunnen worden of nog te verdelen zijn.
Structureel	Jaarlijks terugkerend. Structurele lasten moeten door structurele baten worden gedekt.
Subsidie	Overdrachten van gemeente aan derden, zowel particuliere instellingen als natuurlijke personen. Deze omvatten zowel de bijstandsuitgaven als subsidies in engere zin.
Taakveld	Om de taken en activiteiten te aggregeren en te kunnen vergelijken met andere gemeenten, is in het BBV voorgeschreven dat de baten en lasten van de gemeente moeten worden ingedeeld aan de hand van uniforme eenheden: de taakvelden. De taakvelden clusteren producten, diensten en activiteiten van de gemeente.
Treasury	Dit betreft het geheel van activiteiten in verband met de financiering.
Treasurystatuut	Hierin worden de uitgangspunten, doelstellingen, beleidsmatige en organisatorische kaders voor de treasuryfunctie vastgelegd. Tevens bevat deze regels over de inhoud, vorm en periodiciteit van de verantwoordingsinformatie van de ambtelijke organisatie aan het college.
Van derden verkregen middelen	De nog niet bestede middelen, die onder stringente condities zijn verkregen van derden, veelal de rijks- of provinciale overheid.

Begrip Omschrijving

Verantwoording Ook wel jaarstukken genoemd. De verantwoording wordt opgesteld conform het BBV en is opgebouwd uit het (eigenlijke) jaarverslag en de jaarrekening. De verantwoording is de tegenhanger van de programmabegroting.

Verplichting Contractuele overeenkomst tot het betalen van een vast bedrag aan een bekende partij.

Vorzieningen Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen. Er liggen verplichtingen voor de toekomst aan ten grondslag. Om die reden is een voorziening niet vrij besteedbaar. Een voorziening is een apart gezet bedrag voor voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen waarvan het tijdstip van optreden en/of de omvang per balansdatum niet exact bekend zijn. In specifieke gevallen is het vormen van een voorziening verplicht, in andere is het een keuze en onder bepaalde condities is het verboden een voorziening te vormen.

**Weerstands-
vermogen** Maatstaf voor de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van risico's op te vangen zondar dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt. Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit.

